ANALELE
ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMUL XXII.

1899 — 1900.

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE

BUCURESCI
INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE, CAROL GÖBL
FURNISOR AL CURȚII REGALE
16, STRADA DÓMNEI, 16
1900.

PARTEA I

ȘEDINȚELE ORDINARE

DE LA

30 APRILIE 1899 PÂNĂ LA 3 MARTIE 1900.

ȘEDINȚELE ORDINARE
DIN ANUL 1899—1900.

ȘEDINȚA DIN 30 APRILIE 1899

Președința d-luĭ *Dr. V. Babeș.*

P. S. Sa *Episcopul Nicolae Popea* mulțumesce prin scrisóre pentru alegerea sa de membru al Academieĭ.

De la Părintele V. Mangra, profesor la Arad, se primesc în dar următórele volume manuscripte:

a) «Mineiŭ pre limbă rumânéscă», scris de Diaconul Daniil în Aprilie 1704, in-folio, 173 foĭ;

b) «Minologhion ce să dice Sănăxar» scris de Popa Ioan Prișeleță la 1724; urmat de «Cuvînt pentru eșirea sufletuluĭ din trup», scris probabil de același, in-folio, 75 foĭ;

c) O copie din secolul XVIII-lea, a cărțiĭ «Șépte taĭne a bisericeĭ», tipărita la Iașĭ, la 1644, fără prefața Mitropolituluĭ Varlaam, cu maĭ multe schimbărĭ de cuvinte și cu adaose carĭ nu se află în cartea tipărită, in-4°, 144 foĭ;

d) Volum amestecat scris romănesce în secolul XVIII-lea, 285 foĭ; cuprinde extracte din Liturghie, Octoich, etc.

De la d-l Em. Culoglu se primesce în dar o scrisóre originală a Generaluluĭ Kisselef, scrisă romănesce și frànțuzesce la Rîmnic, la 16 Iunie 1832, și adresată Agăĭ C. Cornescu.

De la Capul de Bună-Speranță, Departamentul Agricultureĭ, se primesce raportul anual al Comisiuniĭ geologice pentru 1897.

— Se decide a se trimite în schimb lucrările geologice apărute în publicațiunile Academieĭ.

De la d-l *I. Kalinderu* se primesce următórea scrisóre:

«Am onóre a vĕ înaintà suma de lei 400 (patru sute), cu rugămintea ca Academia Română s'o afecteze la cumpĕrarea unuĭ aparat fotografic pentru Institutul I. Otteteleșanu. In acest an școlar va eșì primul rînd de eleve formate în acel așezămînt; cu acest aparat vom avé portretele lor, și în fie-care an se vor alăturà spre amintire grupurile absolventelor, formând ast-fel o prețiósă colecțiune.

«Tot cu ajutorul fotografieĭ se vor păstrà chipurile și amintirea personaluluĭ didactic al școleĭ, modificările ce se vor ivì în clădirĭ, dispozițiunĭ interióre, parc, împrejurimĭ și sat.»

— Se exprimă d-luĭ I. Kalinderu mulțumirile cele maĭ vii ale Academieĭ pentru acéstă nouă dovadă de afectuósă îngrijire ce pórtă Institutuluĭ Otteteleșanu.

De la d-l Comite de Marsy, președintele Societățiĭ francese de archeologie, se primesce o scrisóre, prin care mulțumesce pentru publicațiunile Academieĭ carĭ i s'au trimis ca membru onorar și însciințéză că Congresul archeologic al Franciei, organisat de Societatea ce presidéză, se va ține la Macon (Saône-et-Loire) la 14 21 Iunie st. n. viitor, rugându-se ca Academia să delege un representant al ei la acel Congres, la care d-l Gr. G. Tocilescu a luat de maĭ multe ori parte. Spre acest scop trimite și programul Congresuluĭ.

— Se decide ca d-l *Gr. G. Tocilescu* să fie delegat al Academieĭ la numitul Congres și să se intervină la Ministeriul Instrucțiuniĭ publice spre a-ĭ pune la disposițiune mijlócele necesare pentru acest scop.

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesce publicațiunea Societățiĭ de geografie din Berlin, prin care convócă al VII-lea Congres internațional de geografie la Berlin în ḍilele de la 28 Septembre—4 Octobre st. n. anul curent.

D-l Secretar general *D. Sturdza* comunică, că d-l Dr. Fr. Zimmermann, directorul Archivelor Universitățiĭ săsescĭ și orașuluĭ Sibiiŭ, a exprimat dorința ca Academia să dăruiască pentru biblioteca acelor Archive publicațiunile eĭ de documente istorice. D-l Sturdza adaoge că d-l Zimmermann a făcut pentru Academie însemnate cercetărĭ istorice și a procurat prețios material de documente; că la Archivele pe carĭ le dirige se fac cercetărĭ istorice și ar fi în folosul cunóscerii istorieĭ nóstre ca publicațiunile documentale ale Academieĭ să se afle la disposițiunea învĕțaților cercetătorĭ. De aceea d-sa crede că ar fi bine să se trimită publicațiunile dorite.

— Se decide a se trimite publicațiunile de documente istorice biblioteceĭ Archivelor de la Sibiiŭ.

D-l *Dr. V. Babeș* amintesce că Academia a suferit o perdere grea prin mórtea membruluĭ eĭ corespondent Dr. G. Assaky. Delegațiunea

a representat Academia la înmormîntare. In viitórea şedinţă publică d-sa doresce a face o dare de sémă despre activitatea sciinţifică a rĕposatuluĭ.

D-l *D. Sturdza* ḑice că aparţine membrilor Secţiuniĭ sciinţifice şi maĭ ales colegilor sĕĭ universitarĭ din acea Secţiune ca să vorbésca despre activitatea sciinţifică a rĕposatuluĭ profesor Dr. Assaky. D-sa se simte dator a amintì că legăturile Academieĭ cu ilustrul medic eraŭ de îndoită natură. Prin lucrările sale sciinţifice Gheorghe Assaky ajunsese să ocupe un loc marcant în corpul universitar din Francia, când fu chemat, în 1886, ca profesor la Facultatea de medicină din Bucurescĭ. In 1890 el fu ales membru corespondent al Academiei nóstre. In 1892 o altă relaţiune se născù între Gheorghe Assaky şi acest Institut de cultură. El erà nepotul luĭ Vasilie Adamachi şi, dimpreună cu d-l Alexandru Teodoreanu, executor testamentar al acestuĭ mare binefăcĕtor al Academieĭ şi al tinerimiĭ studióse. Inspirat de aceleaşĭ înalte simţeminte ca şi unchiul sĕŭ, care în codicilul sĕŭ ḑice: «Leg nepotuluĭ meŭ Gheorghe Assaky, somitate medicală, îndeplinirea testamentuluĭ meŭ», Gheorghe Assaky a dat Academieĭ concursul cel maĭ desinteresat pentru a facilità şi activà punerea în lucrare a voinţeĭ donatoruluĭ. Numele luĭ Gheorghe Assaky — ḑice d-l Sturdza, — este decĭ strîns unit de Fundaţiunea Adamachi şi cred că am corespunde uneĭ pióse datoriĭ, dacă am decide ca Academia să aşeze ea pétra amintitóre pe mormîntul mult regretatuluì nostru coleg. Acésta ar maĭ fi şi un omagiŭ descendentuluĭ bĕtrânuluĭ Gheorghe Assaky, lucrător neobosit pe câmpul învĕţămîntuluĭ public

— Propunerea d-luĭ D. Sturdza se aprobă cu unanimitate.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 7 MAIŬ 1899.

Preşedinţa d-luĭ *D. C. Ollănescu.*

D-l Dr. G. Marinescu mulţumesce prin scrisóre pentru alegerea sa de membru corespondent.

De la Observatoriul fisic-central «Nicolae» al Academieĭ Imperiale de sciinţe din St.-Petersburg se primesce o scrisóre de mulţumire pentru felicitările şi urările trimise de Academia Română cu ocasiunea serbăriĭ aniversăriĭ a 50-a de la fundarea aceluĭ Observatoriŭ.

D-l *D. Sturdza* dăruesce pentru colecţiunile Academieĭ un album format din 48 fotografiı facute de Generalul Rus Al. Nasvetevitch şi întitulat «Souvenir du séjour de Sa Majesté le Roi Charles de Roumanie en Russie, Juillet 1898».

D-l *D. Sturdza,* amintind că peste treĭ ḑile se va serbà ḑiua de 10 Maiŭ, face o expunere asupra însemnătăţiĭ acesteĭ sĕrbătorĭ naţionale:

Peste puţine ḑile avem să serbăm ḑiua de 10 Maiŭ, a treĭ-ḑecĭ şi treia aniversare a domnieĭ Regeluĭ Carol I. Pentru tot Regatul acéstă ḑi este cu drept cuvînt o ḑi de bucurie şi de veselie. Ea a fost prevestitóre a fapte marĭ, carĭ îndelungat timp aŭ frământat şi mişcat tóte păturile societăţiĭ românescĭ.

Şe cuvine ca şi Academia să sĕrbătoréscă acéstă ḑi, oferind ast-fel Augustuluĭ eĭ Protector un omagiŭ de admiraţiune şi de recunoscinţă.

Anul 1866 începeà pentru România sub grea furtună.

Douĕ sĕptĕmânĭ după proclamarea în 11 (23) Februarie 1866 a Comiteluĭ de Flandra «ca Principe Suveran al Principatelor-Unite române» sub numele de «Filip I», se întruniaŭ la Paris Conferinţele celor sépte marĭ Puterĭ europene.

Chiar din prima şedinţă a acestor conferinţe, în 26 Februarie (10 Martie), se putù constatà că ele nu eraŭ favorabile avîntuluĭ luat de poporul român încă din timpul răsboiuluĭ Crimeeĭ.

«Ambasadorul Turcieĭ cereà:—«1. Să placă Conferinţeĭ a adoptà ca basă a deliberaţiunilor sale Tractatul de Paris din 30 Martie 1856 şi tóte actele ulteriόre, carĭ fac parte integrantă din acest tractat şi privesc maĭ în special Principatele Moldova şi Valachia; — 2. Să fie înlăturată în mod definitiv din deliberările Conferinţeĭ cestiunea numiriĭ unuĭ Principe străin sub orĭ-ce formă saŭ denumire, precum şi principiul ereditățiĭ tronuluĭ şi al consultăriĭ dorinţelor ţĕriĭ, dacă întru acésta nu se va publicà prealabil şi oficial resoluţiunea irevocabilă a Puterilor de a nu primì alegerea unuĭ Gospodar nepămîntén.»

Hotărîrea Conferinţeĭ nu mergeà aşà de departe, dar ea însărcinà totuşĭ pe representanţiĭ Puterilor din Bucurescĭ «să informeze guvernul provisoriŭ al Principatelor că are *să se abţie de orĭ-ce act, care ar prejudecà decisiunile Conferinţeĭ*».

In 18 (30) Martie guvernul belgian notificà oficial delegaţilor românĭ, Vasile Boerescu, Ludovic Steege şi Scarlat Fălcoianu, că Comitele de Flandra nu póte primì coróna ce i se oferià de poporul român.

In a cincea şedinţă a Conferinţeĭ, din 23 Martie (4 Aprilie), se primì în unanimitate a se înmânà guvernuluĭ din Bucurescĭ o decisiune,

menită a înăsprì situaţiunea saŭ a descurajà pe Românı. Acea decisiune glăsuià ast-fel: — «Adunarea, care are să se întrunéscă la Bucurescĭ, este chemată a procede la alegerea Gospodaruluí. — Alegerea nu va putĕ picà decât pe un pămîntén, în terminiĭ articolului 3 al Convenţiuniĭ din 19 August 1858. — Dacă majoritatea deputaţilor Moldovenĭ din Adunare ar cere, eĭ vor avé facultatea să voteze separat de Muntenĭ. — In casul când majoritatea moldovenéscă s'ar pronunţà în contra Uniriĭ, acest vot ar avé de consecinţă separaţiunea ambelor Principate. — Consuliĭ sunt însărcinaţĭ a veghià într'un comun acord la libera emisiune a voturilor şi vor semnalà imediat Conferinţeĭ orĭ-ce atingere ce i s'ar face.»

Evenemintele păşind înainte cu repeḑiciune pe malurile Dîmboviţeĭ, acéstă decisiune fu reînnoită în a şéptea şedinţă a Conferinţeĭ, din 20 Aprilie (2 Maiŭ), şi din noŭ comunicată la Bucurescĭ.

Delegaţiĭ românĭ înaintase Conferinţeĭ încă din ḑiua de 3 (15) Aprilie un lung şi remarcabil memoriŭ pentru a expune cestiunea cea mare şi decisivă pentru viitorul nostru.

Delegaţiĭ amintesc în acest memoriŭ că mişcarea Uniriĭ sub un Principe străin a fost de mult şi adesea constatată în mod oficial, între altele în anul 1834 de diplomatul frances Bois-le-Comte, care într'un raport al sĕŭ ḑiceà: — «că idea uniriĭ celor două provinciĭ e legată de idea de a încredinţà guvernul unuĭ Principe străin, şi că acéstă dorinţă generală nu e înăduşită decât în aceĭ carĭ simţesc interesele lor private compromise prin realisarea eĭ».

Delegaţiĭ motivéză maĭ departe aceste dorinţe în modul următor:

«Unica garanţie a ordiniĭ şi a stabilităţiĭ în viitor, Româniĭ o vĕd în realisarea Uniriĭ şi a monarchieĭ ereditare sub dinastia unuĭ Principe dintr'o familie domnitóre din Europa. In acelaşĭ timp acéstă idee este şi mijlocul cel maĭ eficace pentru ca înaltele Puterĭ garante să ajungă la scopul, ce ele şi-aŭ propus, de a da Principatelor linişte şi siguranţa.

«Plinĭ de experienţa trecutuluĭ, Româniĭ nu maĭ vor, în primul loc, să aibă Domnĭ aleşĭ pe viéţă saŭ pe termin limitat. Eĭ cunosc perturbaţiunile la carĭ aŭ fost expuşĭ cu ocasiunea fie-căreĭ nouĕ alegerĭ, fie-căreĭ schimbărĭ de domnie. Indată ce tronul erà vacant, tóte ambiţiunile intraŭ în luptă pentru a-l obţiné. De acolo se nasceà o serie de intrigĭ ţesute în ţéră şi în afară de ţéră, iar resultatul acestor intrigĭ erà de a slăbì chiar de la început pe învingĕtor saŭ de a aduce o jignire drepturilor ţěriĭ. Noul Domn devenià saŭ instru-

mentul docil al partiduluĭ care-l ridicase, saŭ agentul umil al Puteriĭ care-l apĕrà în contra atacurilor cărora erà expus. Nu a fost aprópe nicĭ o schimbare de Domn, care să nu fi fost întovărăşită de disensiunĭ, de turburărĭ maĭ mult orĭ maĭ puţin violente, saŭ care să nu fi dat loc chiar la invasiunĭ străine. Domnia unuĭ Principe erà considerată de către concurenţiĭ sĕĭ saŭ de către nisce ambiţioşĭ obscurĭ, ca un fel de arendăşie, a căreia durată prea îndelungată excità impacienţa şi provocà adesea acte de violenţă, carĭ făceaŭ să înceteze o situaţiune, pe care cu toţiĭ o consideraŭ ca provisorie, dar carĭ înfundaŭ ţéra într'un alt provisorat, tot atât de puţin asigurat ca acel ce încetà.

«Acéstă stare de lucrurĭ duréză de secolĭ, şi cine va scrie istoria Domnilor Românĭ va avé de constatat, că a lor cădere ca şi a lor înălţare aŭ fost tot-deauna însoţite de aceleaşĭ fenomene, pentru că aceleaşĭ cause produceaŭ aceleaşĭ efecte.

«Româniĭ s'aŭ săturat de acéstă stare de lucrurĭ. Eĭ vor să pue un capĕt provisoratelor şi incertitudinilor. Fie-care ţéră trebue să aibă forma de guvernămînt ce-ĭ convine. Guvernămîntul electiv pe viéţă, saŭ pe timp mărginit, póte fi bun pentru unele ţĕrĭ, dar nu se póte ḑice că el e bun orĭ şi unde, şi este cert că nu e bun în Principatele-Unite, carĭ nu vĕd cu putinţă de a întronisà ordinea şi stabilitatea decât prin guvernul ereditar.

«De alt-fel Puterile cele marĭ europene nicĭ nu ar fi putut să ne refuse nouĕ forma monarchieĭ ereditare, când ele se bucură tóte de acéstă formă de guvernămînt.

«Un asemenea guvernămînt nu se póte stabilì şi consolidà în Principate, decât dacă va fi încredinţat unuĭ Principe ales dintr'una din familiile suverane din Europa. Cine vrea sfîrşitul, trebue să vrea şi mijlócele. Singurul mijloc practic pentru a face să reuşéscă în Principate forma guvernuluĭ monarchic ereditar este de a pune în capul acesteĭ ţĕrĭ un Principe străin. Aceste douĕ principiĭ sunt consecinţa naturală unul a altuia şi naţiunea română a fost fórte logică, refusând în mod constant de a le despărţì, căcĭ a le despărţì ar fi a le desfiinţà pe amîndouĕ. *Nu este în Principate o singură familie, care să aibă îndestul prestigiŭ şi autoritate morală pentru a puté fundà o Dinastie.* Acésta s'a întîmplat în Serbia şi în Egipt, dar România să află în necesitatea în care s'aŭ aflat înaintea eĭ Belgia, Suedia, Grecia şi alte ţĕrĭ, carĭ aŭ voit să fundeze la sine o Dinastie, şi anume de a cere în afară un Principe. Numele e adesea garanţia puteriĭ, şi de aceea accentuăm încă odată,

că nu există în Principate un singur nume îndestul de strălucit pentru a da uneĭ Dinastiĭ puterea şi autoritatea morală de carĭ ar trebuì să fie încunjurată. *Familiile istorice, contemporane răsboielor nóstre naţionale, s'aŭ stins saŭ aŭ fost aduse la starea ţĕranilor moşnenĭ.* Din causa deselor schimbărĭ de domniĭ însă, ţéra e plină de famili de origine modernă, carĭ, fiind-că părinţiĭ saŭ buniĭ lor aŭ domnit în unul din Principate, cred cu tot dinadinsul că aŭ un drept óre-care la tron; şi dacă la aceştĭ pretendenţĭ adaogem pe ambiţioşĭ, carĭ se cred capabilĭ de a guvernà şi îndreptăţiţĭ a se pune înainte, orı-cine îşĭ póte face uşor o idee de intrigile, de încurcăturile şi de luptele ce s'ar produce, dacă s'ar deschide din noŭ posibilitatea unuĭ Principe pămîntén.

«Româniĭ aŭ voit dar să rupă odată pentru tot-deauna cu tóte aceste ambiţiunĭ, cu tóte aceste pretenţiunĭ, cu tóte aceste intrigĭ. Un Principe străin este un element noŭ şi se póte ḑice neutru în viéţa nóstră politică. El are prestigiul numeluĭ şi autorităţiĭ, ce-ĭ dă nascerea şi maĭ ales înrudirea cu alţĭ Suveranĭ. El se póte impune tuturor, pentru că nu a fost egalul nimĕruĭ. El conciliază tóte ambiţiunile şi face să înceteze tóte rivalităţile, pentru că nu a ambiţionat înalta sa posiţiune şi represintă o idee naţională şi nu un partid isolat. Străin de luptele vechilor partide, neutru în faţa luptătorilor trecutuluĭ, el nu va avé a rĕsbunà nicĭ deserţiunĭ, nicĭ rivalităţĭ, nu va avé a recompensà serviciĭ aduse. Nedatorind nimic partidelor, neavênd creaturĭ şi rude în noua sa patrie, un Principe străin va desbĕra ţéra de nepotism şi o va scutì de reîntórcerea favorilor scandalóse, carĭ semnalaŭ începuturile fie-căreĭ nouĕ domniĭ.

«Dar dacă pretendenţiĭ pămîntenĭ orĭ ómeniĭ carĭ îşĭ pun interesul lor personal maĭ presus de interesul general ar fi întrebaţĭ pe cine ar preferì să-l vadă suindu-se pe tron: pe un Principe străin saŭ pe unul din rivaliĭ lor? toţĭ se vor pronunţà pentru un Principe străin. Lucrul este natural: nicĭ unul nu ar voì ca egalul sĕŭ de astăḑĭ să devie stăpânul luĭ de mâne şi fie-care, chiar pentru interesele sale private, ar avé a sperà tot de la un Domn străin şi a se teme pentru tot de la un Domn pămîntén.

«Un Principe străin va puté, prin prestigiul posiţiuniĭ şi al numeluĭ sĕŭ, să se impue maĭ uşor tuturor şi să aibă îndestulă autoritate pentru a fundà un guvern tare şi durabil. Acésta este, de alt-fel, condiţiunea esenţială a existenţeĭ unuĭ guvern monarchic ereditar. Avem dar dreptate să ḑicem, că cestiunea Principeluĭ străin este o cestiune de ordine şi de stabilitate.

«Ce s'ar puté ḑice în contra acesteĭ dorinţe atât de legitime? In ce ar fi atins dreptul public europén, dacă Statul Român, a căruia autonomie de alt-fel este recunoscută, ar adoptà forma guvernuluĭ monarchic ereditar şi ar încredinţà guvernul naţional şi independent unuĭ Principe străin, care ar devenì Român din momentul în care ar primì coróna?

«Unde ar fi acì o violare a vre-unuĭ tractat, o nerecunóscere de drepturĭ câştigate? In care din drepturile sale ar puté fi jignită chiar Sublima Pórtă, care apare ca partea cea maĭ interesată în cestiune?»

Memoriul sfîrşesce ast-fel:

«Un Principe indigen pe viéţă saŭ cu termin limitat este de astăḑĭ înainte imposibil. Ţéra nu va consimţì nicĭ odată să facă o asemenea alegere. Ea nu se va puté impune ţĕriĭ, ea nu se va puté menţiné decât cu ajutorul uneĭ forţe străine. Dar atuncĭ ce devine autonomia română? Şi dacă dreptatea ar fi momentan constrînsă să cedeze forţeĭ, să cedeze uneĭ coerciţiunĭ contrare dorinţelor Românilor, óre un asemenea act de violenţă s'ar puté el desăvîrşì fără turburărĭ, fără complicaţiunĭ, ale cărora urmărĭ nu ar fi posibil a le prevedé de pe acum? Să ne gândim numaĭ la consecinţele ce ar puté avé o asemenea procedare pentru cestiunea orientală, pe care nimenĭ nu doresce să o pună în mişcare.

«Nu! Puterile nu vor refusà maĭ departe a ascultà dorinţele Românilor. Provisoratul nu se maĭ póte prelungì fără de pericole. Puterile europene ca şi poporul român aŭ un mare şi viŭ interes ca acest provisorat să înceteze cât se póte maĭ de grabă şi să fie înlocuit la Dunărea-de-jos prin o stare de lucrurĭ stabilă şi definitivă.

De alt-fel, Româniĭ nu doresc decât ca, şi la dînşiĭ, să existe situaţiunea ce există în maĭ tóte Statele europene. Ceea ce Româniĭ aştéptă de la înţelepciunea şi de la echitatea Marilor Puterĭ ale Europeĭ, maĭ tóte monarchice şi conservatóre, este de a le permite să stabiléscă şi eĭ în ţéra lor un guvern monarchic şi conservator.

«Româniĭ aŭ speranţa întemeiată că dorinţa lor va fi ascultata Dându-le satisfacţiunea cerută, Puterile garante şi Puterea Suzerană vor adaoge un element maĭ mult la consolidarea naţionalităţiĭ române şi ast-fel vor asigurà pentru tot-deauna pe malurile Dunăriĭ-de-jos pacea şi stabilitatea.

In a noua şedinţă a Conferinţeĭ, din 13 (25) Maiŭ, Ambasadorul Turcieĭ făceà următorul protest:

«Conferinţa, decisă de a face să se respecte tractatele şi în par-

ticular Convenţiunea din 19 August 1858, a declarat contrariŭ spirituluĭ şi litereĭ acestor acte internaţionale plebiscitul provocat de Guvernul provisoriŭ din Bucurescĭ, în scop de a alege un Principe străin la Hospodarat, precum şi ratificarea acesteĭ alegerĭ de către Adunare.

«Guvernul provisoriŭ din Bucurescĭ şi Adunarea menţionată nu aŭ ţinut sémă nicĭ de decisiunea acesteĭ Conferinţe, nicĭ de consiliile ce li s'aŭ adresat de a se menţiné în limitele tractatelor. Pe de altă parte, primirea de către Principele Carol de Hohenzollern a acesteĭ alegerĭ, intrarea sa neaşteptată pe teritoriul Valachieĭ şi luarea de către dînsul a frînelor guvernuluĭ Principatelor sunt o serie de acte nu numaĭ lovite de multiple ilegalităţĭ, dar încă violatóre stipulaţiunilor tractatelor şi voinţeĭ Curţiĭ Suzerane şi Puterilor garante.

«In consecinţă protestez formal şi solemn în numele Sublimeĭ Porţĭ în contra tuturor acestor acte enumerate, declarându-le ilegale, lovite de nulitate şi neputênd avé nicĭ o putere şi valóre în ochiĭ Puteriĭ Suzerane.

«In presenţa acestor evenimente, reserv guvernuluĭ Maiestăţiĭ Sale Sultanuluĭ dreptul de a usà de facultatea ce-ĭ daŭ tractatele, de a face să se respecte disposiţiunile lor şi de a restabilì în Principatele-Unite Moldova şi Valachia o ordine de lucrurĭ legală şi conformă cu intenţiunile bine-voitóre ale Curţiĭ Suzerane şi Puterilor garante!»

In urma discuţiunilor agitate ce aŭ urmat, Conferinţa luă următórea decisiune:

«Conferinţa a dat act Plenipotenţiaruluĭ Turcieĭ despre protestarea sa în contra luăriĭ frînelor guvernuluĭ din Bucurescĭ de către Principele Carol de Hohenzollern.

«Recunoscênd ilegalitatea acestuĭ act, Conferinţa a decis că Agenţiĭ residând în Bucurescĭ se vor abţiné de orĭ-ce demers implicând recunóscerea Principeluĭ Carol de Hohenzollern. In consecinţă, relaţiunile acestor Agenţĭ cu administraţiunea moldo-valachă nu pot să aibă decât un caracter curat oficios.»

Acéstă decisiune erà un pas înapoĭ făcut de Conferinţă în faţa energieĭ poporuluĭ român.

In ultima şedinţă a Conferinţeĭ, din 23 Maiŭ (4 Iunie), se maĭ amintesce ca o ultimă reminiscenţă a timpurilor trecute despre Protocolul din Constantinopole din 6 Septembre 1859; însă Conferinţa marilor Puterĭ se despărţì fără resoluţiune şi după patru lunĭ Carol de Hohenzollern şi Dinastia Sa eraŭ recunoscuţĭ de tótă Europa.

E interesant astădĭ de a recetì textul Protocoluluĭ din Constanti-

nople din 1859 şi declaraţiunea Turcieĭ din acea ultimă a ḑecea conferinţă din 1866.

Protocolul din 1859 hotărià: — «Odată ce faptul infracţiunii va fi constatat în comun acord cu representanţiĭ Puterilor garante la Constantinopole, Curtea Suzerană va trimite în Principate un comisar ad-hoc, însărcinat de a face ca mĕsura, care a dat loc la infracţiune, să fie înlăturată. Comisarul Sublimeĭ Porţĭ va fi însoţit de delegaţĭ aĭ representanţilor la Constantinopole, cu carĭ se va procede în înţelegere şi comun acord. Dacă nu se va ascultà de acéstă somaţiune, Comisarul Sublimeĭ Porţĭ şi delegaţiĭ vor încunosciinţà pe Hospodar că, în faţa refusuluĭ de a se supune. se va avisà la întrebuinţarea de mĕsurĭ coercitive. In acest cas, Sublima Pórtă se va înţelege fără întârḑiere cu Puterile garante la Constantinopole asupra mĕsurilor de luat.»

In declaraţiunea sa din 23 Maiŭ (4 Iunie) plenipotenţiarul Turcieĭ amintià că Turcia a declarat că se ţine numaĭ de tractatele internaţionale, carĭ garantéză autonomia Principatelor Moldo-Valache şi drepturile Curţiĭ Suzerane», şi urmà ast-fel maĭ departe:

«Puterile garante avênd acelaşĭ mod de vedere, Conferinţa a decis că Guvernul provisoriŭ din Bucurescĭ nu trebue să trécă peste limitele acestor tractate. Insă, în loc de a urmà linia de purtare indicată de tractate, guvernul din Bucurescĭ a provocat un plebiscit pentru alegerea unuĭ Principe străin, atribuindu-şĭ ast-fel dreptul de alegere, care aparţineà Adunăriĭ, şi luând asupră-şĭ şi rĕspunderea unuĭ act contrariŭ decisiuniĭ unanime a Conferinţeĭ, basată pe stipulaţiunĭ internaţionale. In fine, provocând intrarea Principeluĭ Carol de Hohenzollern în Principate, Guvernul provisoriŭ a îngreuiat situaţiunea. Mijlócele de convingere întrebuinţate de guvernul otoman aŭ rĕmas fără efect, întocmaĭ ca şi consiliile date de Agenţiĭ Puterilor garante din Bucurescĭ. Guvernul provisoriŭ nu a putut fi întors de pe calea apucată; în momentul în care Pórta erà să facă o ultimă încercare, propunênd la Bucurescĭ, după suggestiunea Conferinţeĭ, Hospodaratul pe termin, ea a luat cunoscinţă, spre marea eĭ mirare, că Principele Carol sosise pe teritorul valach.

«In faţa atâtor infracţiunĭ, Pórta nu póte decât să facă un apel la simţemintele de justiţie şi de demnitate ale Puterilor garante, carĭ, luând în considerare o stare de lucrurĭ atât de anormală şi de ilegală, vor avisà fără îndoială la mijlócele cele maĭ eficace pentru a operà restabilirea ordiniĭ legale în Principate.

«Nu se póte ajunge la acest resultat decât prin ocuparea Principa-

telor. Guvernul otoman însă, dorind să dea o nouă dovadă de spiritul sĕŭ de conciliare, declară că este dispus a lăsà Conferinţeĭ timpul de a aflà, în cel maĭ scurt termin posibil, un alt mijloc putênd să conducă spre scopul ce este de atins, adecă la retragerea Principeluĭ Carol şi la executarea tractatelor.»

Furtuna erà mare. Ea se oglindià în iritaţiunea Puterilor din Conferinţă şi nu erà fără pericol pentru România. Focul fu stins prin actul eroic al sosiriĭ luĭ Carol I în Turnu-Severin, în ḑiua de 9 (21) Maiŭ, şi în Bucurescĭ, în ḑiua de 10 (22) Maiŭ. Dinaintea acestuĭ fapt îndeplinit, diplomaţia fu desarmată.

Dacă ḑicĕtórea străbună «Vox populi, vox Dei» s'a adeverit vreodată în mod neîndoios şi palpabil, acésta a fost în memorabila mişcare a poporuluĭ român din 1866, al căreĭ resultat este fundarea în România a monarchieĭ ereditare a luĭ Carol de Hohenzollern.

Nu a fost uşóră acéstă întreprindere, nicĭ pentru barbaţiĭ de Stat românĭ, carĭ aŭ condus-o, nicĭ pentru Regele Carol, care a îndeplinit-o. Unul din diplomaţiĭ ceĭ maĭ distinşĭ aĭ timpuluĭ şi maĭ cunoscĕtorĭ a cestiuniĭ Orientuluĭ, Comitele de Prokesch-Osten, ḑiceà, încă câţĭ-va anĭ maĭ târḑiŭ, când trebile romànescĭ nu eraŭ încă descurcate: — «Dacă Principele Carol va isbutì să ésă prin propriile sale forţe din dificultăţile în carĭ se află şi să facă din România o ţéră guvernabilă, acésta va fi cea maĭ însemnată faptă politică ce voiŭ fi vĕḑut în cursul carierei mele diplomatice de maĭ bine de jumătate de secol, acésta va fi o curată prestidigitaţiune.»

Astăḑĭ, după treĭ-ḑecĭ şi treĭ de anĭ, se póte ḑice cu siguranţă că Regele Carol a isbutit, precum rare-orĭ s'a întîmplat în istorie.

In faţa încurcăturilor diplomaţieĭ din 1866, — înfăţişarea simplă şi inimósă a luĭ Carol I, aşezată pe cale dréptă şi hotărîtóre, apare din primul moment în chip vioiŭ şi impunĕtor.

In 4 (16) Maiŭ, Principele îşĭ dă demisiunea din armata prusiană. Scrisórea din Salzburg, prin care El anunţă Regeluĭ Prusieĭ decisiunea luată, arată pe tînĕrul Principe la înălţimea noueĭ sale posiţiunĭ. Astfel puteà scrie numaĭ un barbat matur, consciinţios, plin de credinţă, nestrămutat în voinţă. El scrià Regeluĭ Wilhelm: — «Când acéstă scrisóre va fi în mânile Maiestăţiĭ Vóstre, nu voiŭ maĭ fi soldatul credincios al Vostru şi mĕ voiŭ aflà în capul guvernuluĭ român, unde m'a chemat votul unanim al poporuluĭ. Ieaŭ asupra mea de a primì acéstă grea posiţiune, atacată din tóte părţile, plin de încredere în Dumneḑeŭ şi cu convingerea neclintită că o inimă leală şi o voinţă

drépţă pot înlocuì multe defecte individuale. Sper că voiŭ isbutì să daŭ acesteĭ posiţiunĭ stabilitate şi durabilitate, cu tóte că astăḑĭ acéstă cestiune e încă întunecată şi încurcată prin diplomaţie.»

In întâia sa întrevedere cu Ioan Brătianu, a căruia personalitate atrăgĕtóre şi ale căruĭ calităţĭ de bărbat de Stat făcură o profundă şi decisivă impresiune la Düsseldorf, Principele Carol, conscient de marea rĕspundere ce luà asupră-şĭ, ḑiceà: — «Am curajul a primì acéstă misiune, dar mĕ tem să nu fiŭ la înălţimea acesteĭ chemărĭ.»

Chiar din primele cuvinte însă ale luĭ Carol I, de la Turnu-Severin la Bucurescĭ, se vestì tuturora că o mare schimbare se desăvîrşise în rostul lucrurilor românescĭ, o schimbare nu a momentuluĭ şi trecĕtóre, ci o schimbare radicală, care atingeà însăşĭ fiinţa şi însuşĭ organismul Statuluĭ. S'a simţit de atuncĭ că trecutul erà pus «ad acta» şi că domnia luĭ Carol I şi a Dinastieĭ ce El fundà nu erà o urmare a domniilor trecute, ci o domnie nouă. Ast-fel s'a şi înţeles intrarea luĭ Carol de Hohenzollern de tótă suflarea românéscă, ca o eră nouă pentru România. Ca dintr'o trîmbiţă cu sunet clar, hotărîtor şi pătrunḑĕtor rĕsunaŭ cuvintele Principeluĭ, anunţând eşirea din ḑilele grele şi pline de suferinţe, sub carĭ atât de îndelungat zăcuse îngenunchiat şi încătuşat geniul némuluĭ românesc, şi începutul unor ḑile nouĕ, senine, începutul unuĭ traiŭ liber şi omenesc.

In telegrama, ce trimiteà din Severin Locotenenţeĭ Domnescĭ în 8 (20) Maiŭ, Principele Carol ḑiceà: — «Adresez rugăciunile Mele Ceruluĭ, ca să-Mĭ ajute a împlinì cu demnitate marea şi frumósa misiune, ce providenţa Mi-a impus.»

A doua ḑi, în 9 (21) Maiŭ, El asigurà pe Generalul Nicolae Golescu şi pe Ion Ghica, veniţĭ întru întîmpinarea Luĭ la Pitescĭ: — «că va realisà aspiraţiunile Românilor şi că viéţa Sa întrégă va fi consacrată fericiriĭ lor»; şi deputaţiuniĭ oraşuluĭ Pitescĭ îĭ reînnoià acéstă încredinţare: — Viéţa Mea întrégă o voiŭ consacrà-o pentru fericirea poporuluĭ român.»

In 11 (23) Maiŭ, Carol I se exprimà în proclamaţiunea Sa către poporul român ast-fel: — «Sper că-Mĭ va fi dat, cu ajutorul luĭ Dumneḑeŭ şi cu un întreg devotament, de a asigurà noueĭ Mele patriĭ o existenţă fericită şi demnă de trecutul eĭ».

Mitropolituluĭ, Principele, credincios deviseĭ familieĭ sale «Nihil sine Deo», îĭ ḑiceà în aceeaşĭ ḑi cu inima caldă: — «Cer binecuvîntarea cleruluĭ român, ca Dumneḑeŭ să-Mĭ dea puterea de a împlinì cu demnitate datoriile ce Mi-a impus.»

Pe Preşedintele Adunăriĭ Deputaţilor îl asigurà: — «că se va devotà

«cu inima şi cu sufletul la frumósa misiune care i s'a încredinţat»; Preşedintelui Curţii de Justiţie şi de Casaţiune — «îi repeţià asigurarea devotamentului ce are pentru acéstă ţéră, de acì înainte a Sa, şi a respectului ce va profesà tot-deauna pentru legile ei»; iar pe Consiliul municipal al capitalei îl însărcinà — «să spună locuitorilor capitalei că de acì înainte este al lor şi că se consideră ca cel întâiŭ cetăţén».

Ministrului de Răsboiŭ, care-i presintà ofiţerimea, El îi mulţumià cu următórele cuvinte: — «Sunt convins că sunteţi decişi a apěrà totdeauna drepturile acestei ţěri şi că fie-care din voi, ca şi Mine, îşi va věrsà cea din urmă picătură de sânge pentru apěrarea drepturilor patriei.»

In 10 (22) Maiŭ, când intră în Bucurescĭ, Carol I merse de-a dreptul în Adunarea ţěrii, unde depuse cu voce tare şi rěsunătóre Jurămîntul Domniei Sale. Indată după desăvîrşirea acestui act solemn, El aşternù programul Sěŭ într'o cuvîntare sinceră şi inimósă, plină de iubire şi de devotament pentru patrie şi în care predomnià simţemîntul marei Sale datorii şi marei Sale rěspunderi. Asemenea cuvinte nu rěsunase de secoli pe valea Dunării-de-jos. Să rěsune ele şi astăḑi, după treiḑeci şi trei de ani, în acéstă incintă, ca tot-deauna să ne aducem aminte de dînsele.

Carol ḑiceà în 10 (22) Maiŭ 1866 representanţilor ţěrii:

«Ales de către naţiune cu spontaneitate Domn al Românilor, Mi-am părăsit, fără a sta la îndoială, şi ţéra şi familia, spre a rěspunde la chemarea acestui popor, care Mi-a încredinţat destinele sale. Punênd piciorul pe acest pămînt sacru, am şi devenit Român. Primirea plebiscitului Îmi impune, o sciŭ, mari datorii. Sper că-Mi va fi dat a le îndeplinì. Eŭ vě aduc o inimă leală, cugetări drepte, o voinţă tare de a face binele, un devotament fără margini către noua Mea patrie şi acel neînvins respect către lege, pe care l'am cules în exemplul alor Mei.

«Cetăţén astăḑi, mâne — de va fi nevoe — soldat, Eŭ voiŭ împărtăşì cu Domnia-Vóstră sórta cea bună, ca şi pe cea rea. Din acest moment totul este comun între noi. Credeţi în Mine, precum cred Eŭ în Domnia-Vóstră.

«Singur numai Dumneḑeŭ póte sci ceea ce viitorul păstréză patriei nóstre! Din parte-ne, să ne mulţumim întru a ne face datoria. Să ne întărim prin concordie! Să unim puterile nóstre, spre a fi la înălţimea evenimentelor.

«Providenţa, care a condus pe alesul Domniei-Vóstre până acì şi

care a înlăturat tóte pedicele din calea Mea, nu va lăsà neîndeplinită opera sa.»

Ast-fel a fost anul 1866. Ast-fel acest an va rĕmâné pentru totdeauna unul din ceĭ maĭ memorabilĭ în viéța poporuluĭ românesc. După ḑilele furtunóse, cu carĭ el începù, venì victoria strălucită a poporuluĭ românesc. Faptele desăvîrşite de Românĭ de atuncĭ încóce ne amintesc inscripţiunea medalieĭ luĭ Michaiŭ-Vitézul — «armis et virtute victoriam nactus». De aceea Româniĭ cu drept cuvînt vor binecuvîntà ḑiua de 10 Maiŭ, ca o ḑi gloriósă pentru naţiune, gloriósă pentru Regele Carol I, întemeietorul Regatuluĭ Românieĭ.

D-l *Dr. V. Babeş* cetesce comunicarea sa: *Viéța şi activitatea sciinţifică a Doctoruluĭ Gheorghe Assaky, 1855—1899:*

Gheorghe Assaky, bărbat superior, medic distins şi profesor model, nu maĭ este. E o perdere ireparabilă pe care a suferit-o ţéra nóstră, şi în cercul acelora carĭ deplâng mórtea prematură a luĭ Assaky se află şi Academia Română, care a perdut un membru corespondent mult apreciat. Mĕ voiŭ încercà să vĕ descriŭ în puţine cuvinte valórea intelectuală a colegului care ne-a părăsit pentru tot-deauna, şi acésta nu este numaĭ o datorie de pietate şi de recunoscinţă, dar se impune din punctul de vedere al istorieĭ desvóltăriĭ culturale a Românieĭ.

Dacă aruncăm o privire asupra vieţiĭ sale, ne cuprinde o nesfîrşită milă, observând lupta continuă a omuluĭ de bine, a patriotuluĭ, a savantuluĭ, pentru a se manifestà, împotriva uneĭ bóle teribile şi fatal progresive. Fie-care sforţare, fie-care luptă, fie-care succes el le plătesce cu un pas gigantic spre peire, şi tot nu se calméză, tot lucréză, tot face operaţiunile cele maĭ grele, luptând ca un ostaş rănit până la ultima suflare pentru gloria patrieĭ sale.

Dacă deplângem sórta crudă a căreia victimă a căḑut Assaky în etate de abia 44 anĭ, cu atât maĭ mult trebue să regretăm pe Assaky ca om şi ca savant.

Bóla sa se deşteptase de atâtea ostenelĭ, de atâtea lupte în contra celor carĭ nu vedeaŭ cu ochĭ bunĭ ivirea uneĭ ere nouĕ şi carĭ îl combăteaŭ, ca representantul cel maĭ expus al ideilor nouĕ.

Institutul sĕŭ erà suprimat prin surprindere şi Assaky plecà la Paris. Manifestaţiunĭ măreţe de simpatie din partea studenţimiĭ aŭ isbutit însă a restabilì Institutul şi Assaky revine pentru scurt timp, căcĭ în 1891 bóla luĭ se agravéză şi maĭ mult, ast-fel în cât erà nevoit a plecà din noŭ pentru a se odihnì. Numaĭ la 1897, creḑêndu-se restabilit, se

întórce iar în ţéră, obţine o catedră de ginecologie şi cu marĭ greutăţĭ şi un Institut de ginecologie. Însă se înşelase asupra stăriĭ luĭ de sănătate, nu maĭ erà în stare să conducă şi serviciul şi Institutul şi să facă operaţiunĭ grele. În urma celor din urmă operaţiunĭ, căḑuse pentru a nu se maĭ ridicà şi sucombă în séra de 22 Aprilie, în ajunul ḑileĭ sale onomastice, lăsând în urma sa o soţie neconsolată.

Nu e tocmaĭ trebuinţă ca acela, care a dat un avînt desvoltăriĭ culturale uneĭ epocĭ, să fi făcut tot odată cel maĭ mare numĕr de lucrărĭ; aceea ce constitue valórea omuluĭ este că vine la timpul potrivit, cu devisa potrivită pentru a deşteptà spiritele, să înspire încredere tuturor şi să lase în urma sa adepţĭ convinşĭ pentru a continuà opera sa.

Nu în deşert Assaky erà idolul studenţimiĭ şi al tineretuluĭ medical, nu fără causă numele luĭ Assaky erà atât timp devisa lor de luptă pentru progres.

Assaky în adevĕr întrupà în sine tóte garanţiile pentru un succes strălucit. Născut din o familie care a dat naţiuniĭ române ómenĭ de merit neperitor, ca Assaky şi Adamachi, a primit în Germania şi apoĭ în Franţa educaţiunea cea maĭ alésă. Tînĕr, frumos şi cu maniere de lume mare, a fost admis în cercurile cele maĭ distinse din Paris; cu tóte acestea se destinase studielor celor maĭ grele, plin de abnegare şi de sacrificiĭ. Devenise anatomist, fisiologĭ şi chirurg distins. Extern, apoĭ intern al spitalelor din Paris, preparator de fisiologie, şef al laboratoriuluĭ de medicină operatóre, în urma concursurilor strălucite devenì agregat al Universităţilor din Franţa. Erà întâiul Român ajuns în Franţa la ast-fel de demnităţĭ.

Nu este decĭ de mirare dacă tineretul român reclamase cu impacienţă pe acest om providenţial şi dacă cele maĭ marĭ speranţe se legaŭ de numele luĭ; nu se scià că dejà atuncĭ dînsul purtà în sine germenul morţiĭ, căcĭ în adevĕr inima sa pórtă semnele uneĭ lesiunĭ datând din tinereţe.

Assaky fu primit în ţéră cu un entusiasm fără margine de către studenţime; imediat s'a pus pe lucru. Fundase Institutul de chirurgie şi anatomie şi un jurnal medical român, precum şi o revistă sciinţifică francesă, la care conlucraŭ mediciĭ românĭ ceĭ maĭ distinşĭ; în urmă fundase şi o nouă societate medicală.

Opera sciinţifică a luĭ Assaky póte fi împărţită în douĕ, partea didactică şi partea pur sciinţifică. Assaky a fost un mare maestru al cuvîntuluĭ şi în timpul când treceà la Paris din concurs în concurs, luptându-se cu Francesiĭ împotriva curentuluĭ care nu voià să se ad-

mită străinii, talentele luĭ extraordinare i-aŭ fost de mare folos, căcĭ profesoriĭ, chiar cu cea maĭ mare bunăvoinţă, nu puteaŭ admite străiniĭ decât atuncĭ când aceştia dedeaŭ doveḑĭ de o superioritate netăgăduită.

Numaĭ cine scie ce sunt concursurile la Paris póte să aprecieze lupta gigantică a luĭ Assaky şi victoria sa strălucită asupra colegilor sĕĭ francesĭ.

In primul rînd se cer calităţĭ pe carĭ nu le are orĭ-şi-cine: o memorie extraordinară, o sîrguinţă fără marginĭ şi, pe lângă acestea, mult talent de concepţiune şi de expunere. Numaĭ fórte puţinĭ, chiar dintre Francesĭ, carĭ aŭ trecut prin atâtea concursurĭ, îşĭ păstréză după acésta tótă forţa intelectuală şi fisică spre a puté continuà, lucrând şi producênd. Din acéstă causă s'a format chiar în Franţa un curent puternic în contra acestuĭ sistem de concursurĭ fără sfîrşit, care suprimă orĭ-ce gândire şi lucrare originală şi silesce pe tineriĭ ceĭ maĭ aleşĭ a sacrificà aniĭ ceĭ maĭ valoroşĭ unor lucrărĭ în mare parte sterile, carĭ se adreséză aprópe exclusiv memorieĭ, ast-fel în cât chiar ceĭ ce reuşesc la aceste concursurĭ cad de obiceiŭ victima sforţăriĭ lor. Assaky, cu inima sa bolnavă de maĭ înainte, resistà în aparenţă, însă activitatea sa neobosită îĭ subminà existenţa.

Munca sa a fost încoronată de succes. Şi ceea ce a câştigat din aceste concursurĭ a fost putinţa de a aprecià forţele sale, a umblà singur, a nu avé încredere órbă în autorităţĭ, ci încredere în sine. Aşà a căpĕtat el acea expresiune distinsă şi limpede, care, împreună cu cunoscinţele sale vaste, făceà din Assaky un orator distins, un conferenţiar elegant şi convingĕtor.

Ca intern, ca preparator, ca şef de laboratoriŭ, a învĕţat de vreme metoda cea maĭ bună de a instruì eleviĭ şi a-ĭ conduce în lucrările practice. Acéstă calitate a devenit astăḑĭ, când tóte cursurile în medicină trebue să fie neapĕrat demonstrative şi practice, de cea maĭ mare importanţă, şi dacă asistenţiĭ luĭ Assaky n'ar fi învĕţat de la dînsul decât metoda sa admirabilă de a demonstrà şi de a conduce lucrările şi cercetările, el tot ar fi lăsat în urma sa o şcólă sciinţifică şi cu acésta un merit neperitor.

Am ascultat câte-va lecţiunĭ ale regretatuluĭ meŭ coleg şi am admirat în tot-deauna uşurinţa şi eleganţa expresiuniĭ, carĭ i-aŭ câştigat simpatiile tuturor şi carĭ atrăgeaŭ eleviĭ în aşà mod, în cât lecţiunile sale aŭ fost în tot-deauna din cele maĭ frecuentate.

Assaky a fost tot-deauna amicul cel maĭ bun, gata la orĭ-ce sacrificiŭ pentru eleviĭ sĕĭ şi pentru ajutórele sale. Îĭ îndemnà la lucru cu orĭ-ce mijloc, punênd în joc pentru acésta tótă forţa sa de convin-

gere şi tótă individualitatea sa puternică. Cea maĭ mare satisfacţiune o aveà Assaky când ajutórele sale lucraŭ şi publicaŭ. Socotesc ca una din calităţile cele maĭ importante ale colegului nostru regretat faptul că a putut să facă ca elevii sěĭ să lucreze, căcĭ condiţiunile în carĭ se găsesc la noĭ medicii tinerĭ sunt nevaforabile unor lucrări seriόse. Trebue un mare entusiasm şi o mare tenacitate pentru ca medicul tînĕr să renunţe la tot felul de avantagiĭ, la clientelă şi la lucrărĭ aparente, spre a se devotà sciinţeĭ adevĕrate. Numele doctorilor Kiriac, Bărdescu, Carnabel, Romano, Ţonciu, Popescu, Tatuşescu, Moschuna-Sion sunt astăḑĭ bine cunoscute în ţéră şi în mare parte şi în străinătate, representând şcóla luĭ Assaky, caracteristică prin principiile sale de cea maĭ rigurόsă antisepsie în chirurgie, pe lângă o largă basă sciinţifică anatomică, doue condiţiunĭ carĭ singure garantéză succesul în chirurgie.

Sforţările luĭ Assaky aŭ avut un resultat strălucit, căcĭ abià avem un alt exemplu în care o personalitate să fi obţinut în aşà scurt timp o reformă atât de completă a chirurgieĭ.

Prin acésta nu vreaŭ să ḑic că înaintea luĭ Assaky n'ar fi existat chirurgia în ţéră; a existat chiar o şcólă de chirurgie; însă acéstă şcólă erà în mare parte puţin familiarisată cu principiile moderne, şi chiar făcêndu-se antisepsia, acésta nu dominà încă doctrina întrégă, precum nicĭ anatomia nu erà aplicată în mod sistematic studiuluĭ operaţiunilor marĭ.

Numaĭ Assaky făceà ca în spiritul tineretuluĭ să se formeze idea importanţeĭ imense a acestor principiĭ.

Numaĭ Assaky operase de la început până la sfîrşit în condiţiunĭ de antisepsie rigurόsă, numaĭ dînsul prin insistenţa sa obţinù sală de operaţiunĭ, aparate şi instrumente în condiţiunile necesare, numaĭ el obţinuse acel Institut de chirurgie şi de anatomie, care servise de basă pentru progresul chirurgieĭ şi pentru studiul operaţiunilor marĭ.

Putem să ne întrebăm dacă direcţiunea dată în timpul din urmă Instituluĭ sĕŭ, adecă făcênd ginecologie pură, erà justificată. Nu sunt chirurg şi nu pot judecà resultatele obţinute în timpul fórte scurt în care a lucrat în acéstă direcţiune; cred însă că nu se póte negà posibilitatea că, dacă Assaky ar fi fost în deplina posesiune a mijlócelor sale ca profesor şi scrutator, ar fi obţinut resultate remarcabile şi pe terenul ginecologieĭ. Erà o încercare de specialisare pe un teren atât de important pentru ţéra nóstră, în cât, chiar dacă n'ar fi dat tóte ródele posibile, ar fi putut fi de mare utilitate. Insă Assaky nu maĭ erà în stare să muncéscă şi de altă parte maĭ mulţĭ din chirurgiĭ no-

ştri distinşĭ se ocupă cu insistenţă de chirurgia ginecologică, ast-fel în cât şi acéstă parte a chirurgieĭ rĕmâne bine representată.

Să-mĭ permitețĭ ca în urma acesteĭ scurte expunerĭ să trec la partea esenţială a acesteĭ comunicărĭ, adecă la apreciarea lucrărilor originale ale luĭ Assaky. Aceste lucrărĭ sunt anume de douĕ felurĭ, unele pur sciinţifice, embriologice, fisiologice şi anatomice, iar altele cu aplicaţiune la chirurgie.

Ca preparator la Collège de France şi ca cap al laboratoriuluĭ Museuluĭ de Istorie naturală, a publicat câte-va lucrărĭ asupra desvoltăriĭ inimiĭ, a guriĭ, a nervilor, a organelor genitale, precum şi o monografie asupra foiţelor blastodermice.

Care este importanţa acestor studiĭ? E vorba de embriologie, sciinţa care ne face să pătrundem în desvoltarea organismuluĭ din oul fecundat, să cercetăm secretele acestuĭ proces admirabil, în care din o singură celulă se desvoltă organismul întreg. Este de cea maĭ mare importanţă să surprindem diferitele fase ale acesteĭ desvoltărĭ, spre a vedé condiţiunile intime în carĭ se desvoltă diferitele organe, spre a pătrunde în causele carĭ opresc desvoltarea diferitelor sisteme şi organe.

Assaky a contribuit şi el la studiul acestor anomaliĭ şi a predisposiţiunilor pentru bólele carĭ se moştenesc, saŭ carĭ se desvoltă într'o epocă primitivă a embrionuluĭ. In studiul sĕŭ asupra desvoltăriĭ guriĭ a pătruns în causele intime carĭ produc neregularităţĭ şi anomaliĭ în formarea feţeĭ, a guriĭ şi a dinţilor. In studiul sĕŭ asupra desvoltăriĭ inimiĭ, arătase înaintea Academieĭ de Sciinţe din Paris că inima de la început este duplă şi că muşchiul sĕŭ se desvoltă din celule ameboide comunicante, ceea ce se confirmă prin cercetărĭ recente, carĭ arată că muşchiul inimiĭ nu derivă din straturile superficiale epiteliale ale embrionuluĭ, ci din acelaşĭ germene care dă nascere vaselor.

Nu insist asupra acestor cercetărĭ atât de fine şi atât de grele; voiŭ spune numaĭ câte-va cuvinte despre lucrările sale anatomice şi fisiologice. Aceste lucrărĭ aŭ fost dejà destinate scopurilor practice chirurgicale. Ast-fel publică Assaky în aniĭ 1883—1886 contribuţiunĭ la anatomia şi la fisiologia omoplatuluĭ şi anume ale cavităţiĭ glenoide, care articuléză cu osul braţuluĭ. Tocmaĭ aicĭ se produc cele maĭ multe luxaţiunĭ, de multe orĭ cu fractură. Erà important a se studià architectura şi condiţiunile mecanice ale acesteĭ articulaţiunĭ, spre a pricepe diferitele forme de luxaţiunĭ şi de fracturĭ din acéstă regiune. Şi în adevĕr Assaky a ajuns ca, prin cercetărĭ lungĭ şi minuţióse, să stabilécă regulele după carĭ în diferite felurĭ de lovirĭ se produc fracturĭ variate ale cavităţiĭ glenoide.

O altă lucrare remarcabilă de anatomie topografică, este aceea asupra topografieĭ cranio-cerebrale. In chirurgia modernă trepanaţiunea pentru vindecarea plăgilor craniene saŭ chiar a bólelor carĭ îşĭ aŭ sediul la suprafaţa creeruluĭ este la ordinea ḑileĭ, fiind de cea maĭ mare importanţă a cunósce punctul creeruluĭ în care se găsesce procesul morbid.

Punctele aceste se pot găsì după semnele de paralisie saŭ de excitaţiune în diferitele părţĭ ale corpuluĭ. Aşà de exemplu, dacă un anumit punct al creeruluĭ este bolnav, se produce paralisia unuĭ deget saŭ a maĭ multor degete, ast-fel în cât în urma acesteĭ paralisiĭ se póte conchide unde se află punctul bolnav în creer. Însă pentru ca chirurgul să ajungă la acest punct, trebue să scie în care parte a capuluĭ urmézä să facă perforaţiunea, cu alte cuvinte operatorul are nevoe de un studiŭ minuţios şi de o mĕsurătóre precisă, spre a stabilì punctul pe capul bolnavuluĭ unde se va face operaţiunea. Assaky s'a ocupat de acéstă cestiune într'un studiŭ lung şi consciinţios şi a ajuns la o precisiune remarcabilă în determinarea cranio-cerebrală.

Studiele chirurgicale sunt însă lucrările cele maĭ importante ale regretatuluĭ Assaky. Cea maĭ mare atenţiune a dat-o la început antisepsieĭ, publicând studiĭ însemnate asupra efectelor unor antiseptice nouĕ, iar când profilaxia chirurgicală luase un alt avînt, Assaky a fost întâiul care a incercat să introducă asepsia cea maĭ consecuentă, operaţiunile făcute cu mănuşĭ şi cu mască, spre a împedicà plantarea microbilor patogenĭ din nas, gură şi mânĭ pe suprafaţa sterilă a plăgiĭ.

Erà unul dintre ceĭ dintâĭ carĭ aŭ întrebuinţat iodolul, acéstă pudră inofensivă şi cu o acţiune antiseptică puternică, lărgind fórte mult indicaţiunile acestuĭ antiseptic; a experimentat întrebuinţarea aristoluluĭ, care astăḑĭ jócă un rol important în dermatoterapie şi în tractamentul arsurilor. Assaky a introdus injecţiunile de alcool în tractamentul abceselor, arătând că abcesele calde n'aŭ căldura corpuluĭ, ci o căldură proprie, datorită fermentaţiuniĭ din interiorul lor. Găsesce în chinina iodată un remediŭ valoros în anumite forme ale sifilisuluĭ, carĭ nu sunt influenţate de tractamentul obicĭnuit. O serie de instrumente nouĕ chirurgicale sunt inventate şi descrise de Assaky.

Dejà la 1880 Assaky se ocupă cu problema de a întreprinde operaţiunĭ în casurile de dislocare ale uteruluĭ, însă fără a deschide cavitatea abdominală şi, independent de alţĭ autorĭ, găsì un procedeŭ ingenios, aşà ḑisa ventro-fixaţiune, «o operaţiune briliantă, deşì nu fără pericol», cum se exprimă savantul Pozzi în manualul sĕŭ de ginecologie. La 1890 comunică la Congresul internaţional din Berlin procedeul sĕŭ

de isteropexie extraperitoneală şi comunicarea sa a fost fórte bine primită în secţiunea ginecologică a Congresuluĭ.

Şi cu câte-va sĕptămânĭ înainte de a murì, când nu maĭ rĕmăsese decât fórte puţin din Assaky de odinióră, el maĭ publică în limba germană, într'o revistă din München, un noŭ procedeŭ pentru operaţiunea radicală a hernielor inguinale prin sutura inelului intern şi un alt procedeŭ de autoplastie în anumite casurĭ de cancer al mameleĭ.

Însă lucrările sale cele maĭ importante par a fi acele asupra sutureĭ la distanţă a nervilor şi a tendónelor, cea dintâiŭ fiind cunoscută şi citată în manualele de chirurgie sub numele de «operaţiunea luĭ Assaky». Idea conducĕtóre în aceste operaţiunĭ este cea următóre: perḑêndu-se o bucată din nerv, extremităţile rĕmase ale nervuluĭ pot fi apropiate şi cusute, ast-fel că peste puţin conducerea nervósă este restabilită. Assaky maĭ aflase că nervul ast-fel reunit cu timpul se prelungesce, aşà în cât devine cu totul reîntregit. Acelaşĭ lucru l'a observat şi la reunirea extremităţilor depărtate ale tendónelor.

Aceste lucrărĭ vĕ daŭ o idee asupra direcţiuniĭ în care a lucrat Assaky şi vĕ arată concepţiunea sa originală şi tendinţa de a contribuì la progresul sciinţeĭ chirurgicale moderne. Lucrările pe carĭ le-am amintit sunt tóte publicate şi apreciate în reviste saŭ în manualele din străinătate, germane, francese şi englese.

Nu am insistat asupra materialuluĭ bogat din cele 2 volume ale lucrărilor Institutuluĭ de chirurgie; ele conţin maĭ multe lecţiunĭ clinice ale regretatuluĭ Assaky, expuse cu măestrie şi pline de observaţiunĭ şi de ideĭ nouĕ.

Om superior din tóte punctele de vedere, Assaky s'a distins printr'o mulţime de lucrărĭ seriióse, carĭ aŭ fost apreciate în lumea savantă din străinătate; el a fost reformator al chirurgieĭ române şi a produs un curent puternic, creând elevĭ şi succesorĭ distinşĭ Ast-fel a luptat şi a lucrat până la sfîrşit regretatul Doctor Assaky.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetesce comunicarea sa: *Monumente epigrafice de curînd descoperite în România.*

ŞEDINŢA DIN 14 MAIŬ 1899.

Preşedinţa ad-hoc a d-luĭ *General St. Fălcoianu.*

De la Ministerul Instrucţiuniĭ publice se primesce rĕspuns la intervenirea Academieĭ, însciinţând-o că a delegat pe d-l Michail G. Holban, fost consul şi fost delegat al guvernuluĭ la Congresul Orientaliştilor din 1895, să ieà parte la al XII-lea Congres internaţional al Orientaliştilor, ce se va ţinĕ la Roma în Octobre viitor.

Se cetesce raportul d-luĭ *A. Naum*, preşedintele Comisiuniĭ instituite de Academie la Scóla de Arte-Frumóse din Iaşĭ pentru acordarea premiuluĭ I. Lecomte du Noüy. Comisiunea propune a se divide premiul în treĭ părţĭ egale, acordându-se câte o parte: desemnuluĭ după natură cu devisa «Sînt» şi desemnelor de pe antic cu devisele «Desilusionat» şi «Aderenţă».

— Se decide a se da jumătate premiul desemnuluĭ după natură cu devisa «Sînt» şi a se împărţì cea-laltă jumătate în douĕ părţĭ egale desemnelor de pe antic cu devisele: «Desilusionat» şi «Aderenţă».

Deschiḑêndu-se plicurile, se constată că autorul desemnuluĭ după natură cu devisa «Sînt» este d-l D. Băncescu şi autoriĭ celor după antic cu devisa «Desilusionat» d-l A. Catelin şi cu devisa «Aderenţă» d-l I. Sĕcoşianu.

D-l Secretar general *D. Sturdza* cetesce cererea d-luĭ I. Dimitriu, advocat la Dorohoiŭ, făcută în numele d-neĭ Ecaterina A. Fĕtu şi al d-luĭ Em. A. Fĕtu, vĕduva şi fiul rĕposatuluĭ Anastasie Fĕtu, prin care reclamă de la Academie, ca legatară universală a rĕposatuluĭ Ioan Fĕtu, suma de Leĭ 4.536, pe carĭ A. Fĕtu iĭ împrumutase frateluĭ sĕŭ Ioan Fĕtu, prin creanţa chirografară de la 29 Decembre 1868, şi ale căreĭ dobânḑĭ de 10% aŭ fost achitate până la 29 Decembre 1871 Pe lângă acest capital, vĕduva şi fiul rĕposatuluĭ A. Fĕtu reclamă şi dobânda convenţională de 10% pe aniĭ de la 1892 până acum, de când nu este prescrisă conform legiĭ D-l D. Sturdza arată că acéstă dobândă pe 7½ anĭ este de Leĭ 3.402, prin urmare suma totală de plătit este de Leĭ 7.938. D-sa adaoge că pentru acéstă pretenţiune moştenitoriĭ aŭ deschis proces Academieĭ la 18 Decembre 1896 şi că procesul este şi astăḑĭ pendinte.

— In urma explicaţiunilor date, membriĭ presenţĭ decid ca Delegaţiunea să plătéscă acéstă datorie din fondul Ioan Fĕtu.

D-l *Sp. Haret* amintesce că la 9 Decembre 1895 a fost însărcinat de Academie să facă planul şi hotărnicia moşieĭ Călimănescĭ a fundaţiuniĭ Adamachi; că a ridicat planul şi că începuse lucrarea de hotărnicie, care n'a putut înaintà din causa opuneriĭ rezeşilor, ale căror proprietăţĭ sunt amestecate cu a Academieĭ; că atuncĭ d-sa propusese să se reguleze maĭ întâiŭ aceste diferende, spre a se puté apoĭ face lucrarea cu care a fost însărcinat. Lucrurile aŭ rĕmas de atuncĭ în suspensiune. D-sa rógă să se reguleze situaţiunea aceleĭ moşiĭ cât s'ar puté maĭ curînd, spre a se descurcà de pămîntul rezeşilor.

— Se recomandă Delegaţiuniĭ.

D-l *Sp. Haret* ḑice că la 18 Septembre 1892 d-sa a comunicat Academieĭ existenţa uneĭ staţiunĭ romane la comuna Poiana, în judeţul Tecuciŭ, pe malul Siretuluĭ, în faţa găriĭ Pufescĭ, la locul numit Cetăţuia. De când d-sa a atras atenţiunea asupra acesteĭ localităţĭ, ea nu a fost visitată de nicĭ un archeolog; de aceea reînnoesce acéstă comunicare.

— Se decide a se aduce comunicarea d-luĭ Sp. Haret la cunoscinţa membruluĭ Academieĭ delegat în Comisiunea monumentelor istorice.

D-l Secretar general *D. Sturdza* cetesce cererea d-luĭ G. Bărbuceanu, arendaşul moşieĭ Rădéna, de a i se prelungì cu un noŭ period de cincĭ anĭ contractul, care expiră la 23 Aprilie 1903.

— Membrii presenţĭ decid ca Delegaţiunea să prelungéscă contractul cu doĭ anĭ.

ŞEDINŢA DIN 21 MAIŬ 1899.

Preşedinţa d-luĭ *D. C. Ollănescu.*

D-l D. M. Cădere, licenţiat în sciinţe de la Universitatea din Iaşĭ, mulţumesce prin scrisóre pentru ajutorul ce i s'a dat de Academie în timp de treĭ anĭ şi jumătate, cât a fost bursier al fonduluĭ Adamachi.

ŞEDINŢA DIN 28 MAIU 1899

Preşedinţa d-luĭ *D. C. Ollănescu.*

D-l *Dr. V. Babeş* presintă publicaţiunea sa: *Curs de anatomie patologică generală,* Bucurescĭ 1899.

De la Ministeriul Instrucţiuniĭ publice se primesce rĕspuns la intervenirea Academieĭ că, din causa lipseĭ de fondurĭ, nu póte pune la disposiţiunea d-luĭ Gr. G. Tocilescu mijlócele necesare pentru a luà parte la Congresul de archeologie ce se va ţiné la Macon în Franţa.

D-l Secretar general *D. Sturdza* aduce la cunoscinţa Academieĭ că la 19 Aprilie (1 Maiŭ) a. c. a încetat din viéţă la Aachen (Aix-la-Chapelle) d-l Francisc Bock, membru onorar al Academieĭ, ales la 9 Septembre 1871. Rĕposatul erà un erudit, care a scris multe şi însemnate studiĭ asupra anticităţilor şi arteĭ religióse creştine şi a făcut şi o bogată colecţiune de asemenea anticităţĭ.

D-l *Gr. G. Tocilescu*, rĕspunḑênd la observaţiunile făcute de d-l Haret în şedinţa de la 14 Maiŭ, ḑice că staţiunea romană de la locul numit *Cetăţuia* de la comuna Poiana, judeţul Tecuciŭ, a fost declarată de monument public, dar şi dînsa, ca alte asemenea staţiunĭ, nu are nicĭ o pază şi este expusă la tóte stricăciunile.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 4 IUNIE 1899.

Preşedinţa ad-hoc a d-luĭ *General St. Fălcoianu.*

D-l St. C. Hepites, membru corespondent, trimite pentru publicare în *Anale* notiţa întitulată: *Din publicaţiunile Institutuluĭ meteorologic al României, Anale, tom. XIII,* precum şi un exemplar din lucrarea sa *Climatologie du littoral roumain de la Mer Noire,* Bruxelles 1899.

— Notiţa se recomandă spre examinare Secţiuniĭ sciinţifice.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetesce comunicarea sa: *Nouĕ contribuţiunĭ la istoria epoceĭ luĭ Ştefan-cel-Mare şi Vlad-Ţepeş.*

D-l *Dr. V. Babeş* cetesce comunicarea sa: *Despre basele sciinţifice ale Conferinţeĭ sanitare internaţionale de la Veneţia în contra ciumeĭ* (1)

(1) Maĭ jos în *Anexe.*

ȘEDINȚA DIN 11 IUNIE 1899

Preşedinţa d-luĭ *D. C. Ollănescu.*

D-l Secretar general *D. Sturdza* aduce la cunoscinţă că, în ḍilele de 26, 27 şi 28 Iunie curent, se vor ţiné examenele anuale la Institutul Ottetele-șanu şi propune ca Academia să desemneze delegaţiĭ sĕĭ, carĭ să asiste la acele examene.

— Șunt aleșĭ delegaţĭ d-niĭ *N. Quintescu* şi *Dr. V. Babeş.*

ȘEDINȚA DIN 18 IUNIE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *D. C. Ollănescu.*

De la d-l Dr. A. Bernad-Lendway, directorul Institutuluĭ central de chimie din Bucurescĭ, se primesc maĭ multe publicaţiunĭ, cuprinḍênd studiĭ chimice asupra apelor minerale din ţéră, precum şi asupra grîuluĭ şi porumbuluĭ şi derivatelor lor.

De la d-l G. C. Filipescu se primesce în dar reproducerea fotografică a portretuluĭ Comiteluĭ Paul Kiselef, făcută după originalul aflător la Legaţiunea rusécă din Bucurescĭ.

De la d-l A. I. Jacimirski se primesc pentru bibliotecă:

a) Maĭ multe publicaţiunĭ ale sale în limba rusă;

b) 17 volume cărţĭ şi broşurĭ vechĭ românescĭ şi străine de interes pentru istoria românéscă;

c) 13 volume manuscripte românescĭ;

d) 18 stampe şi portrete.

De la d-l P. A. Sîrcu se primesce scrierea sa Къ исторіи исправленія книгъ въ Болгаріи въ XIV вѣкѣ. Tom. I, 1. Время и жизнь Патріарха Евдимія Терновскаго, St. Petersburg 1898.

D-l *Gr. Ştefanescu* cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ sciinţifice pentru şedinţa de la 18 Iunie, prin care se arată că Secţiunea a decis:

a) A se publică în *Anale* lucrările d-luĭ D. Negreanu: *O cestiune de dreptate relativ la relaţiunea* $\frac{k-1}{(k+2)\,d}=const.$, *între constanta dielectrică* k *şi densitatea* d şi *Determinarea pondulu̦ specific al unuĭ corp solid* (1), precum

(1) Maĭ jos în *Anexe.*

şi nota d-luĭ St. C. Hepites: *Din publicaţiunile Institutuluĭ meteorologic, Anale, tom. XIII* (1);

b) A se tipărì în *Publicaţiunile fonduluĭ Adamachi* memoriul d-luĭ I. Simionescu: *Fauna cretacică de la Ürmös în Transilvania,* punêndu-i-se în vedere să facă îndreptările arătate în raportul d-luĭ Gr. Ştefănescu.

— Se aprobă decisiunile Secţiuniĭ.

ŞEDINŢA DIN 25 IUNIE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *Dr. V. Babeş.*

Ministeriul Instrucţiuniĭ publice însciinţéză prin adresă că a numit delegaţĭ la examenele generale de la Institutul Otteteleşanu pe inspectorul S. Haliţa şi pe revisorul judeţuluĭ Ilfov.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 2 IULIE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-l *I. Kalinderu* face donaţiunea cuprinsă în următórea scrisóre:

«Am onóre a vĕ aduce la cunoscinţă că, asistând în ḑiua Sfinţilor Petru şi Pavel la examenele Institutuluĭ Ioan Otteteleşanu şi vĕḑênd cu bucurie cum acest fericit aşezămînt, în progresul sĕŭ firesc, dă ţăriĭ acum primul rînd de absolvente crescute după nemeritele ideĭ ale generosuluĭ fundator, am simţit dorinţa ca elevele carĭ es, după ce s'aŭ bucurat cincĭ anĭ de folósele morale şi materiale ale acesteĭ roditóre şcóle, să priméscă din parte-mi câte o mică amintire.

«Pun dar la disposiţiunea Academieĭ Române suma de 370 leĭ, spre a o întrebuinţă după chibzuinţa direcţiuniĭ şcóleĭ în acest chip.

«Convingerea ce mi-am format că primele cincĭ-spre-ḑece eleve, carĭ şi-aŭ terminat educaţiunea sub înalta ocrotire a Academieĭ Române, vor fi în ţéră propoveduitórele principiilor urmate în Institutul I. Otteteleşanu şi-ĭ vor face fală în familiile lor, îmĭ dă o dulce mulţumire.»

De la d-l Ioan Moţoĭ, inginer, se primesce scrisóre de mulţumire pentru bursa Adamachi, care i s'a acordat în timp de patru anĭ, cât a fost elev al Şcóleĭ de podurĭ şi şosele.

---

(1) Maĭ jos în *Anexe.*

Se cetesce apelul Ligeĭ pentru propășirea Dobrogeĭ, care cere a se dăruì bibliotecei publice din Tulcea publicaţiunile Academieĭ.
— Se decide a se trimite tóte publicaţiunile din carĭ sunt exemplare disponibile, afară de publicaţiunile istorice Hurmuzaki.

D-l *V. A. Urechiă* aduce la cunoscinţă că mâne, Sâmbătă, 3 Iulie, la ora 9 diminéţa, se va face în grădina Ateneuluĭ inaugurarea bustuluĭ luĭ Enăchiţă Văcărescu, autorul uneia din primele gramaticĭ ale limbeĭ române, tipărită la Rîmnic și la Viena la 1787, și crede că Academia ar trebuì să fie representată la acéstă serbare.
— Se decide ca d-l *Gr. G. Tocilescu* să represinte Academia la festivitate.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetesce comunicarea sa: *Staţiunĭ preistorice, valurĭ și cetăţĭ romane de curînd descoperite între Giurgiu și Brăila.*

ȘEDINŢA DIN 9 IULIE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *Dr. V. Babeş.*

Se cetesce raportul d-luĭ I. Bianu, bibliotecarul Academieĭ, prin care arată cum d-l Alexandru Jacimirski, filolog rus, a fost prins în flagrant delict de furt de manuscript vechiŭ în sala de lucru a Academieĭ, Lunĭ, la 5 (17) Iulie, din care causă se află de atuncĭ arestat, iar afacerea este deferită parchetuluĭ.
— Se decide ca Academia să lase afaceriĭ mersul eĭ legal și să nu se constitue parte civilă la judecarea procesuluĭ.

ȘEDINŢA DIN 20 AUGUST 1899.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Ministeriul Instrucţiuniĭ publice și al Cultelor, prin adresa Seria B, No. 49.458, de la 11 August a. c., face cunoscut că autoriséză deschiderea și funcţionarea şcóleĭ profesionale practice de agricultură cu internat, numită «Şcóla Ioan Costache Agaricĭ», din cătunul Móra-Grecilor.

De la d-l A. Tiulescu, directorul şcólei Agaricĭ de la Móra-Grecilor, se primesce raportul asupra concursuluĭ făcut la 15 curent, în urma căruia s'aŭ primit 10 elevĭ în acea şcólă.

— Raportul se aprobă.

Ministeriul Instrucţiuniĭ publice, pe lângă adresa Seria B, No. 48.022, de la 11 August a. c., trimite în dar, din partea d-neĭ Constanţa de Dunka-Şchiau, o medalie de aur şi 23 epistole autografe adresate d-sale de diferite persóne însemnate.

De la d-l I. Tanoviceanu, membru corespondent al Academieĭ, se primesc în dar 27 diferite acte din întâia jumătate a secoluluĭ XIX-lea, privitóre cele maĭ multe la repararea bisericeĭ domnescĭ din Caracal.

Se primesce invitaţiunea făcută Academieĭ ca să iea parte la Congresul internaţional de fisică, care se va ţiné la Paris la 6—12 August 1900.

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

Societatea regală istorică de la Londra comunică lista membrilor şi a corespondenţilor sĕĭ, statutele şi lista publicaţiunilor sale, precum şi a instituţiunilor cu carĭ întreţine relaţiunĭ de schimb, şi cere schimbul publicaţiunilor cu Academia.

— Se decide a se trimite în schimb tóte publicaţiunile.

D-l Ioan Hăţegan, protopop la Dergea în Transilvania, cere publicaţiunĭ pentru biblioteca înfiinţată în protopopiatul sĕŭ.

— Se recomandă Delegaţiuniĭ, spre a trimite publicaţiunĭ din carĭ sunt exemplare disponibile.

D-l *Gr. G. Tocilescu* atrage atenţiunea asupra uneĭ seriĭ de articole publicate de un membru corespondent într'un ḑiar frances din capitală, prin carĭ se aduc insulte Academieĭ şi tuturor instituţiunilor de cultură din ţéră, şi întrébă dacă Academia nu iea vre-o resoluţiune în privinţa acésta.

— Academia rógă pe d-l Tocilescu ca, pentru şedinţa viitóre, să aducă un memoriŭ asupra acesteĭ cestiunĭ, în urma căruia va avé să decidă.

D-l *B. P. Hasdeŭ* cetesce cererea de a i se da cu anticipaţiune până la 1 Maiŭ 1900 renta fonduluĭ Iulia Hasdeŭ donat Academieĭ de d-sa.

D-l Vice-Preşedinte *V. A. Urechiă* ḑice că cererea d-luĭ Hasdeŭ trebue înaintată Delegaţiuniĭ, de a căreĭ competinţă depinde resolvirea eĭ.

— Cererea d-luĭ Hasdeŭ se înaintéză Delegaţiuniĭ.

ŞEDINŢA DIN 27 AUGUST 1899.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesce o broşură cuprindênd: *Organisarea şi programa generală pentru al şéptelea Congres internaţional de geografie,* care se va ţiné la Berlin de la 28 Septembre până la 4 Octobre a. c.

Se aduce la cunoscinţă încetarea din viéţă întîmplată la Mehadia a luĭ Nicolae D. Ignătescu din Craiova. Rĕposatul depusese testamentul sĕŭ mistic la Academie şi la Tribunalul de Dolj. Preşedintele Tribunaluluĭ a însciinţat că testamentul s'a deschis şi că Academia este instituită legatară universală a averiĭ defunctuluĭ şi însărcinată cu tóte cheltuelile de înmormîntare. Delegaţiunea a dispus îmbălsămarea şi aducerea de la Mehadia la Craiova a rĕmăşiţelor pămîntescĭ ale rĕposatuluĭ, a luat mĕsurĭ pentru facerea uneĭ înmormîntărĭ demne, a dispus a se depune în numele Academieĭ o corónă pe sicriul generosuluĭ cetăţén, a rugat pe d-l P. Chiţu să represinte Academia în acéstă împrejurare şi s'a trimis spre acest scop un funcţionar la faţa loculuĭ. Astădĭ s'a primit însciinţarea că înmormîntarea se va face la Craiova mâne, Sâmbătă.
— Se decide a se delegà d-l *V. Maniu* să asiste la înmormîntare ca representant al Academieĭ.

— Academia, ascultând expunerea d-luĭ *Gr. G. Tocilescu* în afacerea Iorga, amână discuţiunea.

ŞEDINŢA DIN 3 SEPTEMBRE 1899

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

De la d-l Dr. G. Weigand se primesc publicaţiunile: *Die rumänische Dialekte der kleinen Walachei, Serbiens und Bulgariens,* Leipzig 1900, şi *Linguistischer Atlas des Dacorumanischen Sprachgebietes,* fasc. 2.

D-l *P. Poni* presintă o lucrare a sa, cuprindênd analisa maĭ multor minerale din ţéră.
— Se decide a se publicà în *Anale.*

D-l Preşedinte *P. Poni* cetesce relaţiunea făcută de Cr. G. Cuţiana asupră înmormîntării rěposatuluĭ N. Ignătescu din Craiova, care a instituit Academia legatară universală asupra averiĭ sale.

D-l *V. Maniu*, care, după decisiunea luată în şedinţa precedentă, a asistat ca delegat al Academieĭ la înmormîntarea rěposatuluĭ Ignătescu, arată că atât aducerea rěposatuluĭ de la Mehadia la Craiova, cât şi înmormîntarea, s'aŭ făcut fórte bine şi cu tótă demnitatea cuvenită, atât pentru cel rěposat, cât şi pentru Academie. Atenţiunea ce s'a dat din partea Academieĭ familieĭ Ignătescu şi Craioveĭ, trimiţênd din sînul sěŭ un membru ca delegat să asiste la înmormîntare, a făcut peste tot cea maĭ bună impresiune. In cuvîntarea sa, d-l Maniu a căutat să releveze însemnătatea culturală a Academieĭ pentru întreg poporul român, dând a se înţelege că Academia îndeplinesce cu esactitate şi sânţenie tóte însărcinările de resortul cultural, ce-ĭ sunt încredinţate prin disposiţiunĭ filantropice. D-l P. Chiţu, advocat la Craiova, al căruĭ ajutor îl ceruse Delegaţiunea în acéstă împrejurare, a desvoltat acelaşĭ zel pe care l'a arătat tot-deauna pentru a servì Academia.

D-l Preşedinte *P. Poni* cetesce testamentul rěposatuluĭ Ignătescu şi dă explicărĭ asupra valoriĭ legatuluĭ care se face printr'însul Academieĭ. D-sa amintesce că art. 85 din Regulamentul general dă Delegaţiuniĭ puterea de a hotărî acceptarea legatuluĭ; totuşĭ, ca în tot-deauna, acéstă decisiune trebue luată prin înţelegere cu membriĭ presenţĭ în şedinţă ordinară. Pentru a se decide acceptarea, maĭ trebuesc procurate informaţiunĭ asupra valoriĭ reale a legatuluĭ.

— In urma discuţiuniĭ urmate, se decide a se amânà luarea decisiuniĭ asupra acceptăriĭ legatuluĭ Ignătescu.

D-l Preşedinte *P. Poni* aduce la cunoscinţă că trebuesc numite comisiunile pentru acordarea următórelor burse din fondul Adamachi: o bursă pentru studiul matematicelor la Paris, una pentru studiul fisico-chimieĭ la Berlin saŭ Lipsca, două pentru studenţiĭ Facultăţiĭ de Sciinţe şi două pentru ceĭ aĭ Facultăţiĭ de Medicină din Iaşĭ.

— Se numesc următórele comisiunĭ, carì vor lucrà sub preşedinţa d-luĭ P. Poni:

a) pentru bursa de matematice, d-niĭ C. Climescu şi N. Culianu;

b) pentru bursa de fisico-chimie, d-niĭ C. Climescu şi An. Obreja;

c) pentru bursele de la Facultăţile de Sciinţe şi Medicină, d-niĭ C. Climescu şi Dr. L. Russ.

ŞEDINŢA DIN 24 SEPTEMBRE 1899.

Preşedinţa ad-hoc a d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la d-l Colonel A. Budişteanu se primesc în dar următórele treĭ diplome originale scrise în limba latină pe pergament:

1) Diploma Împĕratuluĭ Romanilor Carol VI de la 16 Aprilie 1733, prin care se dă Comiteluĭ Nicolae de Rosetti, precum şi tuturor urmaşilor şi moştenitorilor luĭ de amîndouĕ sexele, indigenatul în Principatul Transilvanieĭ;

2) Diploma Împĕratuluĭ Ferdinand I al Austrieĭ de la 17 Februarie 1842, prin care — după cererea Comiţilor Ioan, Carol, Alexandru şi Nicolae de Rosetti — confirmă diploma precedentă;

3) Diploma Împĕratuluĭ Ferdinand I al Austrieĭ de la 17 Februarie 1842, prin care — după cererea aceloraşĭ Comiţĭ de Rosetti — confirmă diploma Împĕratuluĭ Carol VI de la 15 Februarie 1733, prin care se acordă titlul şi demnitatea de Comite luĭ Nicolae de Rosetti, fiicelor sale Maria şi Elisabeta şi tuturor urmaşilor şi moştenitorilor luĭ de amîndouĕ sexele.

De la d-l *P. Poni* se primesc rapórtele Comisiunilor instituite sub preşedinţa d-sale la Iaşĭ şi însărcinate cu concursurile pentru acordarea a douĕ burse Adamachi, una pentru studiul matematicelor la Paris şi alta pentru studiul fisico-chimieĭ în Germania. Comisiunile propun ca bursa pentru studiul matematicelor să fie acordată d-luĭ G. Beiu-Palade şi cea pentru studiul fisico-chimieĭ d-luĭ P. Bogdan.

D-l *V. Maniu* observă că Comisiunile nu aŭ dat note precise pentru limba francesă şi germană, a căror cunóscere se cere bursierilor, ci s'aŭ mărginit numaĭ la o declaraţiune sumară; de aceea d-sa propune să se înapoeze Comisiunilor lucrările şi să li se céră a da note pentru cunoscinţa acelor limbĭ.

— Propunerea d-luĭ Maniu se pune la vot şi se respinge.

— Propunerile Comisiunilor se pun la vot şi se aprobă.

ŞEDINŢA DIN 1 OCTOBRE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *Dr. V. Babeş.*

De la Înalta Curte de compturĭ se primesce un exemplar de bronz din medalia comemorativă a inaugurăriĭ palatuluĭ aceleĭ Instituţiunĭ.

ŞEDINŢA DIN 8 OCTOBRE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *Dr. V. Babeş.*

Se aduce la cunoscinţă că la 1 Novembre a. c. este a se ţiné la Şcóla de podurĭ şi şosele concurs pentru acordarea din fondul Adamachi a două burse la elevĭ aĭ acelei şcóle.

— Se decide ca juriul examinator să fie compus din d-niĭ: A. Saligny ca preşedinte, Sp. Haret şi C. Mironescu, directorul şcóleĭ, ca membri.

ŞEDINŢA DIN 15 OCTOBRE 1899.

Preşedinţa ad-hoc a d-luĭ *P. S. Aurelian.*

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesc copiĭ de pe 14 documente din Archivele Vaticanuluĭ făcute de d-l Bernardi, precum şi o colecţiune de tóte ḑiarele din St. Petersburg, Moscva şi Kiev, carĭ cuprind articole privitóre la visita M. S. Regeluĭ în Rusia în Iulie 1898.

De la d-l Petre Slăvescu se primesc în dar 20 documente originale şi 3 în copiĭ vechĭ din seculiĭ XVII-lea şi XVIII-lea.

D-l Ioan Sîrbu trimite scrierea sa: *Relaţiunile externe ale luĭ Mateiŭ-Vodă Basarab, 1632—1654*, apărută în limba germană la Lipsca, şi cere a i se da pentru continuarea studielor sale istorice colecţiunea documentelor Hurmuzaki şi alte publicaţiunĭ istorice ale Academieĭ.

D-l *D. Sturdza* ḑice că lucrarea d-luĭ Sîrbu este un studiŭ istoric făcut de pe bogate isvóre şi întocmit cu multă competinţă. D-sa crede că ar fi bine să se dea publicaţiunile cerute tînĕruluĭ istoric, care le va întrebuinţă cu mult folos pentru studiele sale.

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice că a cetit şi d-sa lucrarea d-luĭ Sîrbu şi ea este o lucrare de valóre din tóte punctele de vedere. Este şi d-sa de părere să se dea publicaţiunile cerute.

D-l *I. Kalinderu* ḑice următórele: «Subiectul cărţiĭ d-luĭ Sîrbu e istoricul relaţiunilor exterióre ale luĭ Mateiŭ Basarab, în lunga sa domnie de la 1632—1654. Autorul a lucrat la Viena şi primele treĭ capitole i-aŭ servit de tesă de doctorat. S'a servit maĭ ales de documentele publicate de Academia Română; a fost puţin şi în Bucurescĭ, unde d-niĭ Bianu şi Petruţiŭ i-aŭ dat óre-carĭ elemente. In trécĕt, ḑice că Archiva Statuluĭ nu dă tocmaĭ multe înlesnirĭ celor carĭ vin să facă studiĭ. In decursul lucrăriĭ, menţio-

néză adesea aserţiunile d-luĭ Xenopol din *Istoria Românilor* şi emite părerea că sunt și unele inesacte printre ele. Autorul maĭ crede că d-l Xenopol nu s'a servit în destul de colecţiunea de documente a Academieĭ. Tesa apĕrată de d-l Sîrbu e că vremurile nepriinciόse aŭ fost causa că resursele materiale marĭ ale luĭ Mateiŭ-Vodă, munca şi inteligenţa acestuia n'aŭ servit decât a întârḑià îngenuchiarea grea a ţĕriĭ din epoca Fanarioţilor, pe când, dacă n'ar fi avut acel Domn să se apere de Vasile Lupu, care tot rîvnià la stăpânirea Ţĕriĭ-Românescĭ, și dacă Impĕratul german ar fi ascultat propunerile și sfaturile luĭ, se puteà înfrânge încă de atuncĭ puterea Turcilor şi scăpà şi Austria de crâncenul asediŭ al Vieneĭ de maĭ apoĭ. Mateiŭ a căutat alianţe cu Veneţia, cu Domniĭ ungurĭ aĭ Transilvanieĭ, a propus și Împĕratuluĭ german de a-l recunόsce de suzeran, numaĭ pentru a puté combate pe Turcĭ, dar n'a avut norocul de a puté convinge pe Apusenĭ că puterea Turcilor ar fi fost ușor de dărîmat. Cartea e instructivă şi notele numerόse daŭ explicaţiunĭ fόrte folositόre, maĭ ales cetitorilor străinĭ. Relaţiunile luĭ Mateiŭ cu ceĭ doĭ Rákoczy (Principiĭ ungurĭ aĭ Transilvanieĭ, rĕsculaţĭ în contra Imperiuluĭ) sunt studiate cu atenţiune. Maĭ adaog, că autorul se vede a fi un tînĕr sîrguitor, cu cunoscințe solide și fόrte doritor de a servì România, urmărind scopul de a se abilità ca privat-docent la Universitatea din Viena. D-l Sîrbu merită dar tot sprijinul Academieĭ. O rog prin urmare și eŭ cu stăruinţă să primέscă cererea sa.»

— Se pune la vot și se decide a se da d-luĭ Ioan Sîrbu publicaţiunile istorice ale Academieĭ dimpreună cu colecțiunea Hurmuzaki.

Se cetesce raportul d-luĭ *P. Poni*, președintele Comisiuniĭ instituite la Iașĭ pentru acordarea din fondul Adamachi a doue burse studenţilor Facultăţiĭ de Sciinţe şi douĕ celor aĭ Facultăţiĭ de Medicină de acolo. Comisiunea propune ca bursele să se acorde studenților: Constantin Petrovan și Elena Ioanovicĭ din anul I al Facultăţiĭ de Sciinţe, și Radu Ernest și Elena Vereanu din anul II al Facultăţiĭ de Medicină.

— Propunerea Comisiuniĭ se aprobă.

Se aduce la cunoscință că la 1 Novembre a. c. este a se ţiné la Şcόla de podurĭ şi şosele concurs pentru acordarea din fondul Adamachi a uneĭ burse de 400 leĭ pe lună unuĭ inginer eșit cu diplomă din acea școlă pentru a se specialisà în ramura hidrografieĭ și hidrologieĭ.

— Se decide ca Comisiunea examinatόre să fie compusă din d-niĭ: Sp. Haret, preşedinte, C. Mironescu, Gr. Cerchez și I. Bianu, membri.

ŞEDINŢA DIN 22 OCTOBRE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesc copiĭ de pe textele originale turcescĭ şi traducerea francesă a 16 firmane din anul 1568 privitóre la istoria Românilor; de asemenea copiĭ de pe rapórtele Consulilor austriacĭ din Ţéra-Românéscă şi Moldova din aniĭ 1786 1828 şi 1829. D-l Ministru al Afacerilor străine însciinţéză că a suprimat copiarea acestor doue seriĭ de documente istorice, din causă că acel Ministeriŭ nu dispune de fondurile necesare.

De la d-l N. Iorga, membru corespondent, se primesce publicaţiunea sa: *Notes et extraits pour servir à l'histoire des croisades au XV-ème siècle,* 2 vol., Paris 1899.

De la d-l C. Litzica se primesce scrierea sa: *Poesia religiósă bizantina,* Bucurescĭ 1899.

De la d-l St. C. Hepites, membru corespondent, se primesce pentru a se publică în *Anale* lucrarea sa: *Materiale pentru climatologia Românieĭ. XI. Repartiţiunea ploiĭ pe districte şi pe basenurĭ în România în 1898 st. n.*

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

ŞEDINŢA DIN 29 OCTOBRE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesc copiĭ de pe urmatórele documente privitóre la istoria Românilor:

a) Rapórtele Ambasadeĭ francese din Viena de la 29 August — 25 Septembre 1739;

b) Rapórtele Consulatuluĭ frances din Iaşĭ de la 1811 1824 şi ale Consulatuluĭ din Bucurescĭ de la 14 Novembre 1848 — 8 Iulie 1851;

c) Rapórtele Consululuĭ general austriac din Bucurescĭ de la 19 Aprilie 1820 — 7 Aprilie 1821;

d) Câte-va documente vechĭ din archivele Vaticanuluĭ şi din Biblioteca Barberini de la Roma.

D-l *V. A. Urechiă* dăruesce traducerĭ şi copiĭ contemporane de pe două acte de la 1820 privitóre la instalarea Consululuĭ prusian Kreuchely-Schverdtberg la Bucurescĭ.

Secţiunea sciinţifică presintă propunerea de a publică în *Anale* scrierea d-luĭ St. C. Hepites: *Materiale pentru climatologia Românieĭ. XI. Repartitaţiunea ploiĭ pe districte şi pe basenurĭ în România în anul 1898 st. n.*
— Propunerea Secţiuniĭ se aprobă.

D-l Secretar general *D. Sturdza* amintesce că la 15 Octobre se alesese Comisiunea care să facă concurs la Şcóla de podurĭ şi şosele pentru acordarea a treĭ burse Adamachi elevilor aceleĭ şcóle. Preşedinte al Comisiuniĭ fusese ales d-l A. Saligny, care lipsesce din ţéră. Este decĭ necesar a se formà din noŭ Comisiunea.
— Se decide ca să fie formată Comisiunea din d-niĭ Sp. Haret, preşedinte, C. Mironescu, directorul Şcóleĭ de podurĭ şi şosele, şi David Emanuel, profesor la acea şcólá, membri.

D-l Secretar general *D. Sturdza* amintesce că în şedinţele precedente s'a vorbit despre legatul făcut Academieĭ de rĕposatul Nae D. Ignătescu de la Craiova, asupra acceptăriĭ căruia Delegaţiunea trebue să iea o decisiune. Informaţiunile culese cu privire la moşia lăsată Academieĭ de rĕposatul aŭ făcut pe Delegaţiune să ajungă la convingerea că nu póte să priméscă legatul. Deşì, după art. 85 din Regulamentul general, Delegaţiunea are să iea o decisiune în acéstă privinţă, totuşĭ, şi acum, ca în tot-deauna în asemenea împrejurărĭ, cestiunea se supune la discuţiunea şi decisiunea tuturor membrilor presenţĭ în şedinţă. D-sa cetesce decĭ proiectul de încheiere al Delegaţiuniĭ.

D-l *V. Maniu* se unesce întru tóte cu cele spuse de d-l Sturdza şi aprobă proiectul de încheiere al Delegaţiuniĭ. Crede că Academia trebue să exprime d-luĭ P. Chiţu mulţumirĭ pentru interesul şi bunăvoinţa ce a arătat şi în acéstă împrejurare Academieĭ, căreia îĭ este un vechiŭ şi bun prieten.

D-l *B. P. Hasdeŭ* se unesce întru tóte cu cele spuse de d-niĭ Sturdza şi Maniu.

D-l *I. C. Negruzzi* ḑice că este evident, că din cele spuse de d-l Sturdza şi din cele cuprinse în proiectul de decisiune al Delegaţiuniĭ interesul Academieĭ este de a nu primì legatul rĕposatuluĭ Ignătescu. D-sa pune însă întrebarea, dacă Delegaţiunea — după art. 85 din Regulamentul general — este competinte a respinge legatul şi dacă nu este necesar ca să se aştepte decisiunea acésta de la sesiunea generală. In articolul citat se ḑice că Delegaţiunea are drept de a primì, fără să se ḑică că are şi drept de a respinge donaţiunea saŭ legatul.

D-l *V. Maniu* rĕspunde că acceptarea legatuluĭ crează obligaţiunĭ pentru Academie, iar respingerea nu. Decĭ, dacă Delegaţiunea are competinţă de a primì, a fortiori are pe aceea de a refusà.

D-l *D. Sturdza* crede că nu póte fi îndoială asupra competinţeĭ Delegaţiuniĭ de a decide, căcĭ asemenea decisiunĭ s'aŭ maĭ luat şi în alte împrejurărĭ analóge. Nu se póte amânà decisiunea până la viitórea sesiune ge-

nerală din Martie 1900, pentru maĭ multe motive: întâiŭ, pentru că s'a făcut dejà proces pentru anularea testamentuluĭ şi terminul de înfăţişare este peste câte-va ḑile, — la 4 Novembre viitor, — iar Academia nu se póte presentà fără a se face prealabil actul de acceptare conform legiĭ; al doilea, pentru că oraşul Craiova are interese marĭ în acéstă moştenire şi nu se cuvine ca Academia să-ĭ fie pedică pentru a-şĭ urmărì interesele; şi al treilea, pentru că Academia a cheltuit cu înmormîntarea rĕposatuluĭ o sumă de aprópe 8.000 leĭ şi trebue ca acéstă sumă să reintre la cassa Academieĭ.

D-l *Gr. Ştefănescu* observă că competinţa Delegaţiuniĭ resultă în mod neîndoios din redacţiunea actuală a art. 85 Reg. votată la 1881 în locul celeĭ primitive de la 1879, după care Delegaţiunea nu aveà dreptul de acceptare, ci numaĭ sesiunea generală.

D-l Preşedinte *P. Poni* pune la vot prin apel nominal proiectul de decisiune al Delegaţiuniĭ de a se respinge legatul Ignătescu.

— Resultatul votuluĭ este: 14 membri aprobă proiectul de decisiune al Delegaţiuniĭ pentru respingerea legatuluĭ, unul (d-l *Dr. V. Babeş*) se abţine.

ŞEDINŢA DIN 5 NOVEMBRE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesc copiĭ de pe documente privitóre la istoria Românilor din bibliotecĭ şi archive de la Roma.

De la d-l D. C. Sturdza-Scheianu se primesc câte-va acte parlamentare şi politice de pe la 1860.

De la d-l S. Socolow de la Moscva se primesce scrierea sa: *Corrélations régulières du système planétaire avec l'indication des orbites des planètes inconnues jusqu'ici,* Moscva 1899.

— Se pune în vederea Secţiuniĭ sciinţifice.

D-l Secretar general *D. Sturdza* cetesce următórea listă a publicaţiunilor carĭ, până la terminul de 31 Octobre, s'aŭ presentat la concursurile premielor anuale Năsturel-Herĕscu, Lazăr şi Adamachi, ce sunt a se decerne în sesiunea generală din 1900:

1. Pentru premiul Năsturel-Herĕscu:

Blaga (Dr. Iosif), Teoria drameĭ, Braşov 1899.

Condiescu (I. P.), Studiĭ experimentale asupra întreţineriĭ căilor ferate, Bucurescĭ 1899.

Crăsescu (Dr. V.), Ovreiul, roman, Bucurescĭ 1899.
Gârbea (G. O.), Iov, poemă dramatică, ed. II, Bucurescĭ 1899.
Grigoriu (Const. A.), Teatru de familie, Bucurescĭ 1899.
Iorga (N.), Documente romîneștĭ din archivele Bistrițeĭ, Bucureștĭ 1899.
Lecca (Haralamb G.), Jucătoriĭ de cărțĭ, Bucurescĭ 1900.
Lecca (Octav-George), Familiile boereștĭ române, Bucureștĭ 1899.
Marion, D'avalma, ed. II, Bucurescĭ 1899.
Mitrescu (Filon Th.), Mic dicționar român-latin, Bucurescĭ 1899.
Nanu (D.), Nocturne, Câmpulung 1900.
Rosetti (Radu D.), Valurĭ, Bucurescĭ 1900.
Societatea geografică română, Marele Dicționar geografic al Românieĭ, 8 fascicule, Bucurescĭ 1898, 1899.
Vlăhuță (A.), Clipe de liniște, Bucurescĭ 1889.

2. La premiul Lazăr:

Berberianu (I.), Examenul de asistent în farmacie, Bucurescĭ 1899.
Climescu (C.), Curs de geometrie analitică, Iașĭ 1898.
Cuza (A. C.), Despre poporație, Iașĭ 1899.
Florantin (I. Pop), Teletipia (descoperire).
Kiriac (Dr. I.), Curs clinic de patologie chirurgicală, vol. III, IV, Bucurescĭ 1898, 1899.
Manicatidi (Al.), Curs de algebră elementară, Bucurescĭ 1899.
» » Observațiunĭ asupra procedeelor de calcul aritmetic utilizate în școlele nóstre, Bucurescĭ 1899.
Minovicĭ (M.), Putrefacția din punctul de vedere medico-legal și hygienic, Bucurescĭ 1899.
Oceanu (P. I.), Ovariotomia la iapă, vacă, etc., Bucurescĭ 1899.
Păcățian (Teodor V.), Lupta pentru drept, traducere, Bucurescĭ 1898.
» » Scopul în drept, traducere, Bucurescĭ-Sibiiŭ 1898.
» » Libertatea, traducere, Sibiiŭ 1899.
» » Principiile politice, traducere, Sibiiŭ 1899.
Possa (Dr. S.), Difterie și seroterapie, Iașĭ 1899.
Șerbănescu (Dr. I.), Memoriŭ asupra maladiilor infecțióse în armată, Bucurescĭ 1899.
Stoica (Simeon), Dietetica poporală, Brașov 1897.

3. La premiul Adamachi:

Achimescu (I.), Spicurĭ, culegerĭ din englezește, Bucureștĭ 1899.
Adamescu (Gh.), Noțiuni de istoria limbiĭ și literaturiĭ romîneștĭ, ed. III, Bucureștĭ 1899.
Boiu (Zaharia), Semințe din agrul luĭ Christos, tom. I, II, Sibiiŭ 1898, 1899.

Găvănescu (I.), Curs de pedagogie, Bucurescı 1899.
Ionnescu-Gion (G. I.), Istoria Bucurescilor, Bucurescĭ 1899.
Maxim (D. G.), Critica sistemuluĭ probelor.—Comisiunĭ rogatorıı interne şi internaţionale, Iaşĭ 1899.
Mihaescu (N.), Filozofia socialismuluĭ, Câmpulung 1900.
Oeconomu (Ciru), Fiica luĭ Sejan, poveste istorică, Bucurescĭ 1899.
Popea (Ioan), Caractere morale.—Exemple şi sentinţe, Braşov 1890.
Possa (Dr. S.), Anatomia artistică, Iaşĭ 1899.
Szmigelski (Dr. V.) Istoria legeĭ nóuĕ, tom. I, Blaj 1899.
Ursachy (G. C.), O căsnicie, Bucurescĭ 1899.
Vasilescu (Ştef. Ilie), Fabule şi satire morale, p. I, Bucurescĭ 1899.

— Se decide ca Comisiunea premielor anuale să fie convocată pentru Vinerea viitóre, ca să-şĭ constitue biuroul şi să procédă la împărţirea cărţilor între mèmbri pentru facerea rapórtelor speciale.

Se cetesce procesul-verbal al Comisiuniĭ fonduluĭ Adamachi, prin care Comisiunea propune ca două burse declarate vacante la Facultatea de Sciinţe şi una la Facultatea de Medicină din Iaşĭ să fie acordate studenţilor: Alexandru Macarovicĭ şi Elena Petropol din anul I al Facultăţiĭ de Sciinţe şi Petre Nicolaescu din anul I al Facultăţiĭ de Medicină.

— Propunerea Comisiuniĭ se aprobă.

Se cetesce raportul d-luĭ *Sp. Haret*, preşedintele Comisiuniı instituite la Şcóla de podurĭ şi şosele pentru acordarea uneĭ burse pentru studiul hidrografieĭ şi hidrologieĭ în Italia, prin care se arată că Comisiunea propune a se acordà bursa d-luĭ inginer Nicolae G. Costinescu.

— Propunerea se aprobă.

Se cetesce raportul d-luĭ *Sp. Haret*, preşedintele Comisiuniĭ instituite la Şcóla de podurĭ şi şosele pentru acordarea a treĭ burse elevilor aceleĭ şcóle, prin care se arată că Comisiunea propune a se acordà burse elevilor din anul preparatoriŭ: Gheorghe Nazare, Ioan Trofin şi Ştefan Buescu.

— Propunerea se aprobă.

D-l Secretar general *D. Sturdza* amintesce că în acest an ţéra întrégă a trecut printr'o puternică emoţiune de adîncă îngrijire, din causa bóleĭ primejdióse a Principeluĭ Carol. Precum acum doĭ anĭ bóla Principeluĭ Moştenitor, aşà şi acum bóla fiuluĭ sĕŭ puneà în mare pericol viitorul Dinastieĭ şi al ţĕriĭ. De aceea restabilirea sănătăţiĭ Lor a produs bucurie adîncă în tótă ţéra. Academia nu póte lăsà să trécă acéstă împrejurare fără să exprime către Maietatea Sa Regele, Augustul eĭ Protector, simţemintele eĭ de bucurie pentru scăparea din pericol a tinereĭ odrasle, a speranţeĭ viitoruluĭ Dinastieĭ. D-sa

propune ca Academia să facă în acest sens o adresă omagială către Maiestatea Sa Regele.

— Propunerea d-luĭ D. Sturdza se aprobă cu unanimitate.

D-l D. Sturdza cetesce apoĭ următorul proiect de redacţiune, care se aprobă :

«*Sire,*

«Vestea despre bóla periculósă a Alteţeĭ Sale Regale Principeluĭ Carol a produs în tótă ţéra o vie îngrijire. Nu erà numaĭ compătimirea pentru gingaşa fiinţă a Principeluĭ, nu erà numaĭ simţemîntul de sinceră afecţiune pentru copilul iubit de mare şi de mic, carĭ mişcaŭ adînc inimile tuturor. Fie-care îşĭ aduceà aminte de grelele ḑile prin carĭ am trecut, când viéţa Alteţeĭ Sale Regale Principeluĭ Moştenitor erà în primejdie. Ca şi atuncĭ, vedeam acum ameninţată de un mare doliŭ Familia Regală şi ţéra întrégă, vedeam viitorul amîndurora în grea cumpĕnă.

«Dar şi de astă dată mâna luĭ Dumneḑeŭ a ocrotit ţéra şi poporul eĭ. Principele Carol s'a însănătoşat, şi pe cât de mare ne-a fost îngrijirea, pe atâta este acum de mare bucuria tuturor.

«Academia, al căreĭ Inalt Protector sunteţĭ, depune la piciórele tronuluĭ Maiestăţiĭ Vóstre felicitările sale cele maĭ călduróse cu ocasiunea însănătoşăriĭ Principeluĭ Carol şi uréză Maiestăţiĭ Vóstre, Maiestăţiĭ Sale Regineĭ, Alteţelor Lor Regale Principeluĭ şi Principeseĭ Românieĭ şi gingaşilor Principĭ Carol şi Elisabeta, anĭ mulţĭ şi fericiţĭ şi ca Dumneḑeŭ să ferécă tot-deauna Dinastia şi ţéra de nenorocirĭ, ca şi până acum.»

ŞEDINŢA DIN 12 NOVEMBRE 1899.

Preşedinţa ad-hoc a d-luĭ *General St. Fălcoianu.*

D-l Preşedinte a primit dela Maiestatea Sa Regele următorul rĕspuns telegrafic la adresa făcută de Academie cu ocasiunea însănătoşăriĭ Alteţeĭ Sale Regale Principeluĭ Carol:

«Sunt adînc mişcat de adresa plină de simpatie şi de sentimentele «calde, prin care Academia îmĭ rostesce via parte luată de membriĭ

«sĕĭ la gréua bólă a iubituluĭ meŭ strănepot şi tótă bucuria pentru «însănătoşarea sa. Trebue să ne închinăm cu profundă recunoscinţă «înaintea luĭ Dumneḑeŭ, care a veghiat şi astă dată asupra scumpeĭ «nóstre ţĕrĭ şi Dinastieĭ sale. Mulţumesc atât Domnieĭ-Vóstre cât şi la «toţĭ membriĭ Academieĭ din suflet pentru acéstă nouă şi preţiósă do-«vadă de dragoste şi de credinţă, ce acest însemnat corp de cultură «Mi-a arătat în tóte împrejurările fericite şi grele ale Domnieĭ Mele.

De la d-l *N. Teclu* se primesc lucrările sale: *Zur Kennzeichnung der Flamme* şi *Neue Ozon-Apparate,* Leipzig 1899.

De la d-l *M. B. Boerescu* se primesce scrierea sa: *Étude sur la condition des étrangers d'après la legislation roumaine rapprochée de la législation française,* Paris 1899.

ŞEDINŢA DIN 19 NOVEMBRE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *D. C. Ollănescu.*

De la Primăria Capitaleĭ se primesce publicaţiunea: *Tableaux graphiques et diagrammes indiquant la morbidité et la mortalité causée par les maladies contagieuses,* Bucurescĭ 1899.

D-l *Sp. Haret* presintă, din partea d-luĭ N. Coculescu, publicaţiunea sa: *Teoria refracţiuniĭ astronomice,* Bucurescĭ 1899.

D-l *I. Negruzzi* ḑice că d-l D. C. Ollănescu, care este membru în Comisiunea de nouĕ a premielor anuale, avênd să plece la Paris pentru Exposiţiune, nu va puté luà parte la lucrările Comisiuniĭ şi ast-fel Comisiunea va rĕmâné compusă numaĭ din opt membri. D-sa propune ca să se alégă în locul d-luĭ Ollănescu un alt membru, care să pótă luà parte la lucrările şi la voturile Comisiuniĭ. Alegerea, care s'ar face acum, ar fi supusă apoĭ la aprobarea Academieĭ în viitórea sesiune generală. Acésta s'a maĭ făcut când o Comisiune întrégă, nefiind alésă în sesiune generală, a fost alésă în şedinţă de peste an şi apoĭ aprobată în sesiune.

D-l *Gr. Ştefănescu* se unesce cu propunerea d-luĭ Negruzzi, cu atât maĭ vîrtos că în acest an numĕrul publicaţiunilor presentate la premiĭ este neobicĭnuit de mare.

D-l *I. Kalinderu* crede că s'ar face un rĕŭ precedent, dacă s'ar adoptà procedura propusă de d-l Negruzzi. Membriĭ Academieĭ aŭ îndatorirea de a îndeplinì însărcinările ce li se daŭ, şi ocupaţiunile de altă natură nu-í pot

dispensà de acéstă îndatorire, căcĭ ast-fel Academia s'ar expune a funcţionà fórte cu greŭ în îndeplinirea datoriilor sale. D-l Ollănescu póte luà cu sine acele patru cărţĭ, carĭ i s'aŭ destinat de Comisiune spre a le examinà, şi, cu înalta-ĭ competinţă şi cu agerimea condeiuluĭ sĕŭ, va puté scrie uşor rapórtele asupra lor şi la Paris. Dacă nu va puté venì în timpul sesiuniĭ să iea parte la lucrările Comisiuniĭ, îşĭ va trimete rapórtele. De alt-fel, Comisiunea nu este obligată a lucrà tot-deauna în complet. Un text precis al Statutelor ne arată că nicĭ nu suntem competinţĭ a alege acum un membru în Comisiunea de nouĕ, care se alege numaĭ în sesiunea generală.

D-l *Gr. Ştefănescu* ḑice că d-l Ollănescu nu póte fi silit a face o lucrare, când spune că nu o póte face, fiind silit a se absentà din ţéră.

D-l *I. Kalinderu* repetă că nu este de opiniune că un membru póte refusà a face o lucrare cu care este însărcinat de Academie.

D-l *D. Sturdza* crede că nu se potrivesce cu propunerea d-luĭ Negruzzì casul citat de d-sa, când o Comisiune, rĕmânênd nealésă în sesiune, a fost alésă provisoriŭ în şedinţă de peste an, căcĭ acea Comisiune, nefiind alésa, nu puteà lucrà şi nu puté pregătì pentru sesiune lucrarea necesară. Acum este vorba numaĭ de absenţa unuĭ membru din Comisiune, care póte perfect de bine funcţionà cu opt membri. Apoĭ nu este de ajuns ca un membru să trimétă numaĭ vorbă că nu va puté îndeplinì o însărcinare ce i s'a dat în sesiune generală, ci trebue să decline acéstă însărcinare în mod formal, ceea ce d-l Ollănescu n'a făcut până acum. Comisiunea premielor póte delegà însărcinărĭ altor membri spre a o ajutà în lucrarea sa prin rapórte asupra unor publicaţiunĭ; aceştĭ membri însă nu pot să iea parte la discuţiunile şi la voturile Comisiuniĭ. Printr'o practică de maĭ mulţĭ anĭ s'aŭ stabilit óre-carĭ norme de procedare a Comisiuniĭ premielor, şi nu este bine să le stricăm, ci maĭ vîrtos să le îmbunătăţim în fie-care an.

D-l *Preşedinte* pune la vot propunerea de a se alege un membru în Comisiunea premielor anuale în locul d-luĭ D. C. Ollănescu.

— Propunerea se respinge.

D-l *D. Sturdza* aduce la cunosciinţă că maĭ multe Academiĭ din Germania şi din alte ţĕrĭ s'aŭ reunit într'o asociaţiune sciinţifică internaţională, care şi-a ţinut întâiul congres în acest an la Wiesbaden. Până acum fac parte din acéstă asociaţiune Academiile de la Berlin, Göttingen, Leipzig, Londra, München, Washington, Paris şi Viena. Acéstă asociaţiune a luat în mână aducerea la îndeplinire a unuĭ *Thesaurus linguae latinae,* început a se pregătì de vre-o 50 de anĭ. D-l Sturdza crede că ar fi bine ca şi Academia nóstră să se asocieze la acéstă lucrare şi, spre acest scop, întrébă dacă i se dă prealabil autorisarea de a face demersurile necesare.

D-l *Gr. Ştefănescu* ar dorì să se dea maĭ multe explicaţiunĭ în privinţa natureĭ acesteĭ asociaţiunĭ.

D-l *D. Sturdza* ḑice că, fără îndoială, Secţiunea literară trebue să fie maĭ bine informată ca d-sa despre monumentala lucrare care se pregătesce asupra limbeĭ latine. D-sa nu are de-ocamdată alte explicaţiunĭ de dat şi i se pare că marea însemnătate a lucrăriĭ se vede de la sine. Academia, în sesiunea generală, va decide asupra participăriĭ eĭ; dar d-sa nu póte face nicĭ o intervenire pe lângă numita asociaţiune decât avênd pentru acésta aprobarea prealabilă a Academieĭ.

— Se pune la vot şi se decide ca d-l D. Sturdza să fie autorisat a intrà în relaţiunĭ cu acea asociaţiune internaţională sciinţifică şi a căutà modul în care Academia s'ar puté asocià şi dînsa la publicarea tesauruluĭ limbeĭ latine.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 26 NOVEMBRE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

De la Preşedinţa Adunăriĭ Deputaţilor se primesc spre a se împărţì membrilor Academieĭ exemplare din *Analele parlamentare ale Românieĭ*, tom. X.

De la d-l Dr. G. Weigand, membru corespondent, se primesce publicaţiunea *Sechster Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache (Rumänisches Seminar) zu Leigzig,* Leipzig 1899.

D-l *C. Erbiceanu* presintă în dar pentru colecţiunile Academieĭ:

a) Jurnalul prin care se constată alegerea Archimandrituluĭ Neofit Scriban ca representant la Divanul ad-hoc din partea cleruluĭ din Iaşĭ;

b) Un specimen din tablele alilodidactice imprimate pentru întâia dată în Moldova, tipografia Mitropolieĭ, de către Mitropolitul Veniamin la 1825.

D-l Secretar general *D. Sturdza* anunţă că d-l coleg C. Erbiceanu a depus manuscriptul discursuluĭ sĕŭ de recepţiune despre *Activitatea literară a luĭ Naum Rîmniceanu* şi că a luat înţelegere împreună cu d-l Sturdza să-ĭ facă cuvenitul rĕspuns.

— Se iea spre cunoscinţă.

De la d-l St. C. Hepites, membru corespondent, se primesce spre a se publică în *Anale* memoriul: *Materiale pentru climatologia Românieĭ. XII. Clima Brăileĭ.*

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

D-l Secretar general *D. Sturdza* atrage atenţiunea Academieĭ asupra anunţăriĭ uneĭ publicaţiunĭ cuprinḑênd *diplome maramureşane din seoliĭ XIV-lea şi XV-lea,* de Dr. Ioan Mihályi. Volumul va apăré la Sighet şi va cuprinde 350 diplome, din carĭ 306 nepublicate până acum şi 44 apărute în diferite colecţiunĭ. D-sa îndémnă pe membriĭ carĭ se intereséză de asemenea lucrărĭ a se abonà la acéstă publicaţiune.

De la Academia Regală Prusiană de Sciinţe din Berlin se primesce invitaţiunea ca Academia Română să iea parte la serbarea care se va face la 19 şi 20 Martie st. n. 1900 pentru îndeplinirea a 200 anĭ de la înfiinţarea eĭ. — Se decide ca d-l Secretar general *D. Sturdza* să fie delegat a representà Academia la acéstă serbare.

D-l *Dr. V. Babeş* cetesce comunicarea sa: *Lesiunile sistemuluĭ nervos în pelagră.* (1)

D-l *Dr. G. Marinescu,* membru corespondent, cetesce comunicarea sa: *Evoluţiunea şi involuţiunea celuleĭ nervóse.* (2)

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 3 DECEMBRE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *Dr. V. Babeş.*

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesce în dar din partea autoruluĭ publicaţiunea: *Schloss Neamţu und einige Klosteranlagen in seiner Umgebung* de C. A. Romstorfer, Cernăuţĭ 1899.

D-l Vice-Preşedinte *Dr. V. Babeş* anunţă că d-l Urechiă, fiind indispus, nu va puté cetì astăḑĭ comunicarea anunţată.

D-l *Gr. Ştefănescu* cetesce comunicarea sa: *Excursiune geologică în Siberia.*

D-l *St. C. Hepites* cetesce comunicarea sa: *Regimul pluviometric în România.*

---

(1) Maĭ jos în *Anale.*
(2) *Ibidem.*

ȘEDINȚA DIN 10 DECEMBRE 1899.

Președința d-luĭ *P. Poni.*

De la d-l Duiliu Zamfirescu, membru corespondent, se primesc publicațiunile sale: *Imnurĭ păgâne*, Bucurescĭ 1897, și *Poeziĭ nouĕ*, Bucurescĭ 1899.

D-l *T. Maiorescu* arată prin scrisóre motivele, pentru carĭ nu póte primì însărcinarea ce i s'a dat după decisiunea Comisiuniĭ premielor anuale de a face raport asupra publicațiuniĭ d-luĭ I. Găvănescu, *Curs de pedagogie*, presentată la concursul premiuluĭ Adamachi.
— Se recomandă Comisiuniĭ premielor anuale.

Se cetesce procesul-verbal al Secțiuniĭ sciințifice pentru ședința de la 10 Decembre, prin care se propune a se publicà în *Anale* memoriul d-luĭ St. C. Hepites: *Materiale pentru climatologia Românieĭ. XII. Clima Brăileĭ.*
— Propunerea Secțiuniĭ se aprobă.

ȘEDINȚA DIN 17 DECEMBRE 1899.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-l *I. Kalinderu* trimite următórea scrisóre:
«Ca și în aniĭ trecuțĭ, doresc ca elevele Institutuluĭ I. Otteteleșanu să petrécă în bucurie sfintele sĕrbătorĭ de Crăciun și să li se dăruiască cu acéstă ocasiune câte un obiect, care maĭ târḑiŭ le va fi o plăcută amintire a aceleĭ ḑile mărețe. Sper că acéstă dovadă de interes va fi pentru tóte elevele un îndemn la bună purtare și la muncă harnică.
«In scopul acesta am onórea a vĕ înaintà împreună cu acéstă scrisóre suma de 600 leĭ, cu rugămintea de a o pune la disposițiunea Direcțiuniĭ Institutuluĭ Otteteleșanu, care s'o întrebuințeze după buna eĭ chibzuință în scopul arătat.»
— Academia exprimă d-luĭ Kalinderu mulțumirile sale pentru noul fapt de generositate față cu elevele Institutuluĭ Otteteleșanu, care este creațiunea d-sale și către care arată tot-deauna o neadormită îngrijire părintéscă.

De la d-l Dr. Andreiŭ Veress, profesor la Deva, se primesce o copie fotografică de pe un salv-conduct scris în limba latină și dat de Ștefan Voevod,

Domnul Moldoveĭ, la 1498, luĭ Bernoldinus, castelanul sĕŭ de la Cetatea-de-Baltă. Originalul se află în colecţiunea Comiteluĭ Czernin de la Neuhaus în Bohemia şi este întărit cu pecetea mică domnéscă, imprimată în hârtie lipită pe act.

Reuniunea de lectură română din Lugoj cere să i se dea publicaţiunile Academieĭ pentru biblioteca sa.
— Se decide a se da tóte publicaţiunile, afară de publicaţiunile istorice Hurmuzaki.

ŞEDINŢA DIN 7 IANUARIE 1900

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

P. S. Sa Episcopul *Nicolae Popea* înaintéză manuscriptul discursuluĭ sĕŭ de recepţiune despre *Metropolitul Andreiŭ Baron de Şaguna.*
— Se decide ca d-l Secretar general *D. Sturdza* să facă cuvenitul rĕspuns.

D-l Secretar general *D. Sturdza* comunică următórele: La 18 Novembre 1897 a rĕposat la Chişineŭ membrul onorar al Academieĭ Ioan Cassian Suruceanu, ales la 11 Aprilie 1888. Academia nu a fost nsciinţată de mórtea rĕposatuluĭ decât târḑiŭ, când s'aŭ înapoiat de la postă, cu menţiunea că adresantul a murit, publicaţiunĭ carĭ îi se trimisese de la serviciul nostru de expediţiune. Informaţiunĭ esacte despre data morţiĭ sale s'aŭ putut procurà numaĭ acum, prin d-l Al. Marchevicĭ, Secretarul Societăţiĭ Imperiale de istorie şi archeologie din Odesa, al căreĭ membru erà rĕposatul Suruceanu. D-l Marchevicĭ a avut bunăvoinţa a comunicà cancelarieĭ nóstre o scrisóre a frateluĭ de pe mamă al rĕposatuluĭ, d-l C. N. Şumski, membru al Tribunaluluĭ cercual de la Chişineŭ. In acéstă scrisóre sunt expuse datele biografice asupra rĕposatuluĭ.

D-l *D. Sturdza* dăruesce pentru colecţiunile Academieĭ următórele şépte volume manuscripte:
1. «Condica Dum: Ion Sturzé Hat.—Lt. 7265 (1757) Maĭ 30 dn.» Cuprinde: «Pocloanele Dum-sale Hat: cum sănt în condica Visteriĭ.» — 1 vol. in-folio, legat în piele.
2. «Veniturile ce s'aŭ luat la Visterie caré s'au încărcat la sama acĭasta şi s'au arătat anume şi la ce trebuinţă s'au dat şi s'au cheltuit — 1764.»

Cuprinde: «Ecstract de sama Visterieĭ întru care s'au încărcat toate veniturile ce s'au luat la Visterie însă afară de scăderĭ.» — «Banĭ ce s'aŭ cheltuit din veniturile aceştiĭ sămĭ cu pecet gospodu.» — «Ecstract de adunaré sumelor de banĭ ce s'au cheltuit cu pecetluituri gospod.» — Sumele sunt repetate şi în grecesce. Totalurile sunt întărite cu pecetea domnéscă.— 1 vol. in-folio, legat în piele roşie.

3. «Noâ Domnéscă Condică de veniturile boeriilor şi de alte rânduelĭ», avênd la început confirmarea domnéscă din 1 Aprilie 1777, prin care Domnitorul Grigorie Ghica, în a doua domnie (26 Sept. 1774 — 12 Oct. 1777), hotărasce «să se dé la fiĭşte care venit după stepéna şi rânduĭala boerii sale, atât din răsurĭ pe toată luna, cum şi alte veniturĭ ce sânt rânduite la fiĭşte care dregătoriĭa».— In josul fie-căruĭ capitol se află pecetea domnéscă cu chinovar roşu. — 1 vol. in-folio, legat în piele.

4. «Condică cu catagrafì cuprinzătoare dă toate lucrurile sfintiĭ Mitropoliĭ, mişcătoare şi nemişcătoare atât cele dăn năuntru, cât şi cele dupe afară, care s'au făcut dăn porunca Domnii mele acum la válétu 1787 Octv: prin epistasiĭa Dumnéluĭ cinstituluĭ şi credinciosu boeruluĭ Domnii mele Scarlat Ghica vel Logofăt de ţara de jos, şi pecetluindu-se cu domnésca noastră pecete, s'au dat la sfânta Mitropolie ca să fie în păstrare.» — Din notiţa de la începutul volumuluĭ se vede că această catagrafie a fost provocată de mórtea luĭ Grigorie, Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ, la 18 Septembre 1787, în locul căruia Domnitorul ţěriĭ, Nicolae Petru Mavrogheni, a numit pe Cozma, Episcopul Buzeuluĭ. Inventariul se află pe cele 55 de feţe de la începutul volumuluĭ şi în josul fie-căreĭ pagine se află scris: «Procit Vel Log.» şi pecetea domnéscă în roşu. Pe ultima pagină a volumuluĭ se află o însemnare de «Odăjdiile cele se s'aŭ dat Episcopii Buzăuluĭ din odăjdiĭle răposatuluĭ Mitr. Cozma, însă. 1793: 10mv.: 10.» — 1 vol. in-folio, legat în piele roşie.

5. Inventariŭ de zestrea Mitropolieĭ din Bucurescĭ. Pe prima fóie se află o însemnare despre «Covoarăle câte sînt şi care unde sînt:—1802 Maĭ 3.»— 1 vol. in-folio, legat în piele.

6. «Catagrafie de toată zestrea mişcătoare a Sf. Mitropoliĭ ş'a schiturilor ce sînt metoaşe ale aceştiĭ Sf. Case. Anul 1849 Noemvr. 11.» — 1 vol. in-folio, legat în hărtie.

7. «Jurnalurile închiete în Obştésca Ecstraordinară Adunare chiemată întru revizia Reglamentuluĭ organicesc al Moldavieĭ, cătră care jurnalurĭ sînt alăturate şi toate amandamenturile priimite de cătră Ecsălenţia Sa D. Deplin înputernicitul prezident, precum şi alte hârtiĭ atingătoare de lucrare aceĭ adunărĭ în Iaş la anii 1831.» — Pe întâia fóie a manuscriptuluĭ se află: «Din Biblioteca mea dela Rotopăneşti. 852. — N. Istrati.» — 1 vol. in-folio, legat în piele şi hârtie.

D-l *V. A. Urechiă* dăruesce maĭ multe publicaţiunĭ de la Uniunea interparlamentară pentru pace.

De la d-l Ilie Bărbulescu se primesce scrierea sa în limba croată despre: *Fonetica alfabetuluĭ cirilic în scrierea limbeĭ românescĭ din secoliĭ XVI-lea şi XVII-lea*, Agram 1899.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 14 IANUARIE 1900.

Preşedinţa ad-hoc a d-luĭ *N. Kretzulescu*.

D-l St. C. Hepites, membru corespondent, trimite pentru a se publicà în *Anale* o notiță despre: *Cutremurele de pămînt din România în anul 1899 st. n.* — Se recomandă Secțiuniĭ sciințifice.

D-l *V. A. Urechiă* însciințéză că, fiind bolnav, nu póte venì să facă lectura anunțată.

D-l *Dr. V. Babeş* cetesce comunicarea sa: *Vindecarea bólelor nervóse prin injecțiunì cu substanță nervósă.* (1)

ŞEDINŢA DIN 21 IANUARIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă*.

D-l Constantin G. Caramalleŭ, consilier la Inalta Curte de compturĭ, în memoria regretatuluĭ sĕŭ fiŭ Menelas și pentru simţemintele de devotament ce purtà dînsul profesoruluĭ sĕŭ d-l I. Bianu, bibliotecarul Academieĭ, dăruesce 57 documente istorice dintre aniĭ 1606 şi 1756, dintre carĭ treĭ fără dată. (2)
— Se exprimă mulţumirĭ d-luĭ Caramalleŭ pentru acéstă preţiósă donaţiune.
D-l *D. Sturdza* presintă publicaţiunea sa: *Charles I-er, Roi de Roumanie. Chronique-actes-documents*, tom. I, cuprinḑênd aniĭ 1866—1875, Bucurescĭ 1900.
D-l *Gr. Ştefănescu* presintă *Anuarul Museuluĭ de geologie şi de paleontologie pe anul 1896*, publicat sub direcţiunea d-sale.
D-l *D. Sturdza* presintă în dar, din partea d-luĭ Colonel A. Budişteanu,

(1) Maĭ jos în *Anexe*.
(2) Lista documentelor maĭ jos în *Anexe*.

decretul şi patenta prin carì Nicolae Rosetti a fost numit delegat în Comisiunea permanentă a Dunăriĭ la 1856 şi No. 2 din ḑiarul *România* din 1857, care se publică în Bucurescĭ în limbile română şi francesă.

D-l *D. Sturdza* presintă pentru colecţiunile Academieĭ medalia bătută cu ocasiunea centenaruluĭ ḑileĭ de nascere a Generaluluĭ Comite M. A. Miloradovicĭ, care la 1807 a fost comanḑant şef al trupelor ruse din Principate în răsboiul cu Turciĭ şi a înfrânt la Obilescĭ oştirea turcéscă comandată de Bairactar-Paşa. Acéstă medalie a fost dată d-luĭ Sturdza personal de Excelenţa Sa d-l Nicolae Fonton, Ministru plenipotenţiar al Rusieĭ.

De la d-l St. C. Hepites se primesce pentru publicare în *Anale* o notă de d-l Ioan St. Murat despre: *Valórea absolută a elementelor magnetismuluĭ pămîntesc la 1 Ianuarie 1900 st. n. la Bucurescĭ.*

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

D-l *Gr. Ştefănescu* presintă decisiunea Secţiuniĭ sciinţifice de a se publică în *Anale* nota d-luĭ St. C. Hepites despre: *Cutremurele de pămînt din România în anul 1899 st. n.* (1)

— Se aprobă.

ŞEDINŢA DIN 28 IANUARIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-l Secretar general *D. Sturdza* presintă invitaţiunile şi programele următórelor Congrese internaţionale, carĭ se vor ţiné la Paris în 1900: Congresul de istoria sciinţelor, care se va ţiné la 23—28 Iulie; Congresul de sciinţele etnografice, care se va ţiné la 26 August—1 Septembre.

— Se recomandă Secţiunilor sciinţifică şi istorică.

Se presintă invitaţiunea primită de la Societatea istorică polonă de la Lemberg de a participà la al treilea Congres istoric polon, care se va ţiné la Cracovia în întâiele ḑile ale luniĭ Iunie viitor.

— Se amână decisiunea asupra acesteĭ invitărĭ pentru sesiunea generală.

De la d-na Ana G. Catargi, născută Rosetti, se primesc în dar treĭ scrisorĭ de ale luĭ V. Alecsandri către Lasçar Rosetti de la 9 Novembre 1881, 6 Decembre 1882 şi 20 Ianuarie 1883.

(1) Maĭ jos în *Anexe*

D-l *C. Erbiceanu* dăruesce pentru colecţiunea Academieĭ următórele documente:

1. Un act grecesc despre familia Vladimirescu. Fără dată.

2. Profeţie — χρησμὸς — în care profesoriĭ greci aĭ Academieĭ Domnescĭ din Bucurescĭ arată studenţilor şcóleĭ, că la 1821 s'a împlinit profeţia şi că Greciĭ trebue să devină liberĭ de jugul turcesc. Fără dată.

3. Un autograf al întâiuluĭ Archiereŭ român titular Apamias Filaret (din familia Beldiman, din Moldova).

4. Carte de ertarea păcatelor în românesce, imprimată la Bucurescĭ la 1784. Aceste cărţĭ se daŭ de Patriarchiĭ Ierusalimuluĭ, când veniaŭ prin ţěrile românescĭ.

5. Formular de paucenie — decret de preoţie — din secolul XVIII-lea. Fără dată.

6. Un act grecesc, prin care Locotenentul de Mitropolit Neofit se scuzéză că n'a eşit în întîmpinarea Domnitoruluĭ. — 1837.

7. Patru cuvinte prin dialogurĭ ale Dascăluluĭ Neofit Duca, profesor la Academia Domnéscă din Bucurescĭ până la 1821, tălmăcite în românesce de dumné-luĭ Paharnicul Enache Papazoglu. — 1840.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 4 FEBRUARIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-l Secretar general *D. Sturdza* presintă în dar din partea d-neĭ Alexandrina Ion Ghica publicaţiunea frumósă şi rară făcută la 1856 la Hertford (Anglia) de Henry Stanley şi întitulată *Rouman Anthology.*

De la d-l Miron Morţun, advocat în Bucurescĭ, se primesc în dar următórele:

1. *1798 Novembre 18.*—Proclamaţiunea Generaluluĭ Comite Ferdinand Tige, vestind pardon desertorilor din oştirea împěrătéscă, carĭ se vor întórce la slujba lor. — Românesce.

2. *1805.* — Proclamaţiune oficială din Austria (fără arătarea autorităţiĭ de la care emană) pentru altoirea copiilor cu věrsat. — Românesce.

3. Aprodul Purice, anecdot istoric de C. Negruţi. Eşĭ, în tipografia Albineĭ, 1837. *Ediţia întâia.*

Se primesce invitaţiune la Congresul geologic internaţional, care va ţiné a opta sesiune în acest an la Paris la 16—28 August st. n.

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

De la Academia de sciinţe, agricultură, arte şi literatură frumósă din Aix-en-Provence se primesce însciinţare că, la 20 Decembre 1899, serbând aniversara de 2000 anĭ a biruinţeĭ luĭ Marius asupra Ambro-Teutonilor la Aix, a decis a publică documentele bibliografice şi iconografice relative la acea victorie, care a mântuit civilisaţiunea latină. Exprimă dorinţa să se comunice informaţiunile carĭ ar puté contribuì la întocmirea aceleĭ publicaţiunĭ.

D-l *I. Kalinderu* cetesce o comunicare: *Despre portul perucelor şi despre bărbierĭ la Romanĭ.*

D-l *Gr. Ştefănescu* cetesce comunicarea: *Excursiune geologică în Siberia.*

ŞEDINŢA DIN 11 FEBRUARIE 1899

Preşedinţa ad-hoc a d-luĭ *N. Kretzulescu.*

D-l Secretar general *D. Sturdza* comunică că în archivele de la Sibiiŭ s'a aflat originalul unuĭ tractat de alianţă al luĭ Gavril Moghila Voevod cu Gavril Bethlen, datat din Tîrgovişte, 5 Maiŭ 1619. Tractatul, scris în limba unguréscă, nu a fost până acum publicat şi a fost descoperit de archivarul Dr. Fr. Zimmermann, care a trimis copie. Funcţionarul Academieĭ d-l I. Tuducescu l'a tradus românesce. D-l Sturdza propune ca textul şi traducerea aceluĭ tractat să se publice la comunicărĭ în *Anale.* (1)

— Propunerea d-luĭ Sturdza se aprobă.

D-l *D. Sturdza* arată apoĭ că Dr. Fr. Zimmermann, acelaşĭ archivar al oraşuluĭ Sibiiŭ, a făcut, de la 1892 până acum, după însărcinarea Academieĭ, cercetărĭ istorice şi decopiarea documentelor privitóre la istoria Românilor maĭ întâiŭ în archivele de la Sibiiŭ, apoĭ în archivele altor oraşe săsescĭ de peste Carpaţĭ. Acum d-l Zimmermann a încheiat cercetările sale şi a trimis o relaţiune generală asupra cercetărilor făcute. D-l Sturdza propune ca să se mulţuméscă d-luĭ Zimmermann pentru ajutorul dat cercetărilor istorice ale Academieĭ şi să se publice în *Anale* relaţiunea trimisă. (2)

— Propunerile d-luĭ Sturdza se primesc.

---

(1) Maĭ jos în *Anexe.*
(2) Maĭ jos în *Anexe.*

ŞEDINŢA DIN 18 FEBRUARIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

De la d-l Iulian Marţian, locotenent la Bistriţa, în Transilvania, se primesc în dar: 3 fascicule şi 2 foĭ manuscripte vechĭ românescĭ, 6 volume tipărite cuprinḑênd procese-verbale ale Dieteĭ Transilvanieĭ din aniĭ 1790—1791, 1834 şi 1837, legile votate de Dieta Ungarieĭ la 1791 şi repertoriul legilor Transilvanieĭ (românesce şi nemţesce) din 1850, 31 foĭ singure tipărite şi 2 manuscripte cuprinḑênd diferite publicaţiunĭ oficiale austriace în limba românéscă din ultimul pătrar al secululuĭ XVIII-lea şi întâiul al secululuĭ XIX-lea.

D-l *V. A. Urechiă* dăruesce un înscris de identitate din Moldova de la 1859 Decembre 15. Cu un asemenea înscris în mână, rěposatul M. Kogălniceanu a făcut un mare discurs în contra guvernuluĭ din acel timp, spunênd că, după acest înscris, toţĭ deputaţiĭ şi ministriĭ sunt vagabonḑĭ, căcĭ pe dosul biletuluĭ este scris că «persónele ce nu vor avé un asemenea bilet sunt considerate de vagabonḑĭ».

ŞEDINŢA DIN 25 FEBRUARIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

De la d-l Colonel M. Eustaţiu se primesce în dar un firman original, despre care d-sa scrie că a fost dat la anul 1216 al Egireĭ (de la Christos 1801) de Sultanul pentru a recunósce pe P. S. Sa Donicĭ ca Mitropolit al Tîrnoveĭ, acordându-ĭ dreptul să percépă diferite taxe şi alte prerogative potrivite cu funcţiunea sa.

D-l *C. Erbiceanu* dăruesce pentru colecţiunile Academieĭ următórele manuscripte şi acte:

1. Viéţa şi petrecerea în lumea acésta vremelnică a cuviosuluĭ părinteluĭ nostru Arhimandritul Irinarh Rosset, cu o epistolă adresată actualuluĭ Mitropolit, şi portretul în creion a Arhimandrituluĭ Rosset.
2. Viéţa şi nevoinţele cele monachaļe ale Pré cuviosuluĭ Episcop al Rîmniculuĭ, Noul-Severin, D. D. Calinic, de Archimandritul Anastasie Baldovin. Manuscriptul este important, pentru că se spune că înainte de Eterie boeriĭ bucurescenĭ aŭ format un comitet secret şi aŭ strîns banĭ pentru a da jos pe Domnul fanariot. Aceştĭ banĭ aŭ fost încredinţaţĭ maĭ întâiŭ Archiereuluĭ Stratonichias, iar maĭ în urmă Stariţuluĭ Calinic; cu o parte din

banĭ s'a zidit biserica Sf. Gheorghe din Cernica, iar o parte a fost furată de nişte călugărĭ din Cernica.

3. O însciinţare a Mitropolituluĭ Veniamin pentru publicarea Istorieĭ bisericescĭ a luĭ Meletie al Ateneĭ (imprimat).

4. Un discurs al elevilor Seminarieĭ Veniamine din Socola ţinut înaintea Mitropolituluĭ Veniamin.

5. O circulară a Mitropolituluĭ Veniamin, prin care dă în cunoscinţă preoţilor cărţile bisericescĭ imprimate.

6. Copie a uneĭ scrisorĭ oficiale adresate de d-l Caimacam al Moldoveĭ Consululuĭ Rusieĭ în 1856, cu privire la cedarea Basarabieĭ.

7. O copie de chrisov de la Mateiŭ Basarab privitor la daniile făcute mănăstiriĭ Căldăruşanĭ, din 1640.

8. Tot de la Mateiŭ Voevod o copie şi tot pentru mănăstirea Căldăruşanĭ, din 1639.

9. Tot de la Mateiŭ Basarab şi tot pentru Căldăruşanĭ, din 1637.

10. O enciclică a Mitropolituluĭ Veniamin cu ambiĭ Episcopĭ pentru ceĭ ce hulesc cele sfinte.

11. O enciclică a Mitropolituluĭ Veniamin cu ambiĭ Episcopĭ relativă la căsătorie, de mare importanţă (imprimat).

12. Mărturisirea de credinţă a luĭ Evghenie Hacman ce aŭ făcut înainte de a fi sfinţit Archiereŭ pentru Bucovina.

13. Anaforaua boerilor Moldoveĭ susţinêndu-şĭ pronomiile şi resoluţiunea Domnuluĭ Ioan Sandu Sturza din 1823 (imprimat).

14. Istoria pe scurt a mănăstiriĭ Cernica.

15. O desfacere pronunţată de Grigorie Episcopul de Argeş.

16. Treĭ documente originale, 2 ale corporaţiuniĭ boiangiilor şi una a ibrişimgiilor din Bucurescĭ.

17. Enciclica Patriarchuluĭ Grigorie din 1821 asupra Eterieĭ, care s'a cetit în bisericile din Moldova.

18. O copie de pe chrisovul schituluĭ Başcow (mâna Mitropolituluĭ Neofit).

19. Socotéla plăţiĭ d-luĭ Gheorghe Caliarhi Dohtor, din 1825.

De la reuniunile învĕţătorilor românĭ din despărţămintele Noţiguluĭ şi Ernotuluĭ din Transilvania se primesc cererĭ de a se dăruì publicaţiunĭ pentru bibliotecele lor.

—Se decide a se trimite *Analele* şi alte publicaţiunĭ.

ŞEDINŢA DIN 3 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-l Dr. *V. Babeş* aduce la cunoscinţă că d-l membru corespondent Dr. G. Marinescu doresce a face o comunicare despre *Mecanismul atrofieĭ în sistemul nervos şi cestiunea seruluĭ antileucocitar.*

D-l *Gr. Ştefănescu* propune să se trimită la Secţiunea sciinţifică însciinţarea d-luĭ Dr. Marinescu.

—Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

Anexă. — La pag. 27.

ASUPRA BASELOR SCIINŢIFICE ALE CONFERINŢEI SANITARE INTERNAŢIONALE DIN VENEŢIA PENTRU COMBATEREA CIUMEI

DE

Dr. V. BABEŞ
Membru al Academieĭ Române.

Faţă cu bunele condiţiunĭ igienice ale statelor civilisate din Europa, obţinute prin îngrijirea particulară a locuinţelor, a apeĭ de bĕut, a substanţelor usate şi a supraveghieriĭ sanitare, aceste state s'aŭ convins că importarea epidemiilor din afară nu maĭ presintă pentru ele acelaşĭ pericol ca înaintea epoceĭ desvoltăriĭ lor sanitare. In adevĕr, nicĭ bólele epidemice indigene nu se maĭ pot întinde ca înainte, faţă cu aceste mĕsurĭ sanitare. Cu cât instituţiunile sanitare sunt maĭ perfecte, cu atât maĭ micĭ sunt morbiditatea şi mortalitatea bólelor infecţióse şi cu atât maĭ puţin avem să ne temem de invasiunea bólelor infecţióse din afară. Cu alte cuvinte, o ţéră cu puţine bóle infecţióse n'are a se teme nicĭ de invasiunea cholereĭ saŭ a pesteĭ; dar o ţéră în care bântue variola şi febra tifoidă, chiar dacă s'ar găsì în mijlocul ţĕrilor civilisate, nu póte fi privită ca ţéră civilisată din punctul de vedere sanitar; o ast-fel de ţéră are tóte motivele a se teme de invasiunea ciumeĭ şi trebue tractată alt-fel decât o ţéră civilisată.

Pe basa acestor consideraţiunĭ, ţĕrile civilisate aŭ credut că nu maĭ aŭ nevoie de atâtea sacrificiĭ, de multe orĭ zadarnice, pentru a împedecà invasiunea epidemiilor din afară, fiind-că sunt în stare a se apĕrà şi în interiorul ţĕriĭ, condiţiunile igienice ale uneĭ ţĕrĭ civilisate fiind impropriĭ propagăriĭ bólelor infecţióse.

In adevĕr, mĕsurile de maĭ înainte pentru a împedecà invasiunea

epidemiilor aŭ produs daune atât de imense comerciuluĭ şi comunicaţiunilor, în cât din acest punct de vedere este justificată tendinţa statelor de a uşurà comunicaţiunile şi comerciul chiar în timpurĭ de epidemie.

Să ne întrebăm însă dacă convenţiunile de la Dresda şi de la Veneţia s'aŭ stabilit ast-fel în cât să uşureze comerciul şi comunicaţiunile în raport esact cu cunoscinţele nóstre asupra cholereĭ şi pesteĭ şi în cunoscinţa deplină a stăriĭ de sănătate publică a statelor carĭ aŭ aderat la aceste convenţiunĭ.

Nu mĕ voiŭ ocupà aicĭ de conferinţa pentru combaterea cholereĭ de la Dresda, ci mĕ mărginesc a constatà că acéstă conferinţă aveà o basă şciinţifică mult maĭ solidă decât acea de la Veneţia, mĕsurile la acéstă conferinţă eraŭ decĭ bine fundate şi fórte eficace în ţĕrile unde s'aŭ putut executà, dar eraŭ desastróse pentru anume ţĕrĭ, carĭ, din causa insistenţeĭ rĕŭ înţelese de a aparţiné ţĕrilor sanitare, aŭ aderat la acéstă conferinţă fără a luà câtuşĭ de puţin în sémă starea lor inferióră, insuficientă din punctul de vedere sanitar.

Am expus aceste consideraţiunĭ anume cu privire la România, unde, aprópe imediat după neglijarea mĕsurilor de maĭ înainte, potrivite stăriĭ sanitare a ţĕriĭ, cholera a făcut invasiunea sa, causând o perdere de vre-o mie de ómenĭ şi imense daune comerciale.

Pe când la început eram combătut cu pasiune de Proust şi Brouardel, în urma expuneriĭ maĭ detaliate a stăriĭ nóstre sanitare, Brouardel şi Academia de medicină din Paris aŭ aprobat vederile mele, că România adecă trebue să rĕmâe sub regimul mĕsurilor potrivite stăriĭ sale sanitare.

Pot să afirm decĭ că adesiunea Românieĭ la conferinţa de la Dresda erà o precipitare regretabilă. De atuncĭ, starea sanitară a Românieĭ nu s'a ameliorat mult. Din contră, nepĕsarea guvernelor pentru sănătatea publică s'a accentuat din ce în ce maĭ mult. Ómeniĭ politicĭ depreciază în mare parte sciinţele sanitare moderne şi lasă mĕsurile sanitare cele maĭ necesare, cum şi pe ómeniĭ carĭ singurĭ sunt competenţĭ în sciinţele sanitare şi pe mediciĭ sanitarĭ pe cel din urmă plan al atenţiuniĭ lor.

Mĕ întreb decĭ dacă eram mult îndreptăţiţĭ să aderăm la conferinţa pentru combaterea pesteĭ de la Veneţia, şi de la început cred a puté respunde că «*nu*», şi anume atât din punctul de vedere al baseĭ sciinţifice pe care s'a pus acéstă conferinţă, cât şi din punctul de vedere al stăriĭ nóstre sanitare.

Imĭ voiŭ permite a intrà în expunerea punctuluĭ întâiŭ, renunţând

de-ocamdată la desvoltarea punctuluĭ al doilea, prea bine cunoscut de toţĭ medicii şi de toţĭ adevĕraţiĭ patrioţĭ.

Care este spiritul mĕsurilor luate la Veneţia şi care este basa lor? Idea conducĕtóre a congresuluĭ erà fără îndoială a împedecà introducerea pesteĭ din Asia orientală la Hedjaz şi, de acolo, prin pelerinĭ, în Egipt şi Europa, fără însă ca pelerinii şi în genere comunicaţiunea saŭ comerciul să sufere prea mult. Congresul aveà în vedere în prima linie comerciul maritim şi interesele marilor Puterĭ comerciale. Lăsând Puterilor o latitudine destul de mare de a se apĕrà împotriva pesteĭ pe uscat, conferinţa admite o carantină de scurtă durată în porturile de mare, nu însă pe fruntariile între diferite ţĕrĭ. Carantinele pot fi însă, după împrejurărĭ, înlocuite prin supraveghere în interiorul ţĕriĭ.

Se presupune pentru executarea acestor mĕsurĭ o administraţiune ideală, condusă de persóne cu o educaţiune specială în ale igieneĭ şi în ale bacteriologieĭ, şi o instalare perfectă a porturilor, şi anume a celor din Asia turcéscă, cu excepţiunea graniţeĭ turco-persane, precum şi a provenienţelor de la Salonic, pentru carĭ nu s'a luat nicĭ o mĕsură obligatorie.

Conferinţa recunósce că ciuma este causată de bacilul pesteĭ descris de Kitasato şi Yersin; presupune însă că acest bacil este fórte puţin resistent, maĭ puţin resistent chiar decât bacilul cholereĭ, că ómeniĭ s'ar infectà prin secreţiunĭ, dejecţiunĭ, spute, urine, conţinutul bubónelor şi carbunculilor, maĭ cu sémă prin mânile, hainele şi rufele murdărite de bolnavĭ; presupune că incubaţiunea bóleĭ ar fi inferióră de 10 ḑile, că bacilul, chiar în afară de corpul omenesc, s'ar distruge fórte repede. Conferinţa maĭ crede că un om care a fost bolnav şi s'a însănătoşat nu maĭ presintă nicĭ un pericol. Conferinţa nu vede nicĭ un pericol pentru o ţéră, dacă bolnaviĭ de pestă sunt debarcaţĭ şi tractaţĭ pe uscat, dacă ómeniĭ suspecţĭ intră liberĭ în ţéră, dacă mărfurile carĭ pot fi infectate sunt transportate în transit printr'o ţéră, dacă mărfurile şi chiar zdrenţele şi hainele murdare dintr'un oraş atins de pestă se transpórtă în alte ţĕrĭ, cu condiţiune ca pesta să fi încetat în acest oraş. Maĭ departe, conferinţa presupune că un bastiment în care a căḑut un bolnav de pestă va fi desinfectat, dacă se desinfectéză cabina şi punctele carĭ aŭ fost *în contact imediat* cu acest bolnav.

In adevĕr, dacă tóte aceste presupunerĭ şi credinţe nu sunt adevĕrate, tóte mĕsurile luate de conferinţă nu vor avé nicĭ o valóre reală, precum un vas destinat pentru apă, orĭ-cât de bun şi scump ar fi materialul, nu va reţiné apa decât atuncĭ când n'are găurĭ; cea

maĭ mică gaură va face ilusoriŭ scopul pentru care s'a făcut vasul.

Să căutăm deci a vedé dacă presupunerile conferinţeĭ aŭ o basă sciinţifică solidă.

Nu vreaŭ să insist asupra punctelor prime, adecă asupra garanţiilor ce ne daŭ organele sanitare turcescĭ; nu pot însă să nu amintesc că o parte din staţiunile sanitare precisate în conferinţă şi carĭ sunt verigele lanţuluĭ staţiunilor sanitare, fără carĭ lanţul n'are continuitate, aceste staţiunĭ, ḑic, nu există nicĭ astăḑĭ decât pe hârtie; staţiunile Vasta, El Tor, Abu Saad, Abu Ali nu se găsesc în condiţiune de a primì bolnavĭ şi chiar Camaran este fórte departe de a fi în condiţiunile prescrise, ast-fel în cât pesta a putut să facă focare acolo şi la Djedah.

Numaĭ releĭ funcţionărĭ a reţeleĭ staţiunilor de observaţiune trebue atribuită apariţiunea pesteĭ în Egipt, ceea ce face ilusoriŭ tot aparatul sanitar din Marea Roşie. Şi maĭ rĕŭ păzită este fruntaria turco-persană, unde, precum scim, nu s'aŭ instalat încă staţiunile sanitare de la Hannichim şi Rizil-Dize de carĭ amintesce conferinţa.

Din causa intereselor comerciale, conferinţa nu admite mĕsurĭ serióse nicĭ la Salonic, de unde invasiunea pesteĭ în Turcia şi Serbia este iminentă, ast-fel în cât protestul Serbieĭ erà justificat; n'a fost însă luat în consideraţiune de către conferinţă.

Dar chiar acolo unde conferinţa prevede mĕsurĭ, ea nu se îngrijesce în mod eficace de cheltuelile necesitate şi de modul cum aceste cheltuelĭ vor trebuì acoperite şi controlate.

Dar chiar admiţênd că conferinţa a regulat în limitele posibilităţiĭ supravegherea călĕtorilor din Orient, trebue să ne întrebăm dacă conferinţa a ţinut sémă de cele constatate de sciinţă asupra baciluluĭ ciumeĭ, ceea ce puteà face în mod mult maĭ precis decât disposiţiunile preventive în Orient.

Sunt cu totul de acord cu conferinţa, dacă admite în general disposiţiunile atât de eficace pentru prevenirea choléreĭ, căcĭ bacilul pesteĭ are óre-care asemănare cu bacilul choleréĭ. *Însă prin nimic nu este documentat că bacilul pesteĭ ar fi maĭ slab decât bacilul choleréĭ; din contra, atât din cercetările altora, cât şi din cercetările mele, reese că acest bacil resistă maĭ mult la uscare decât bacilul choleréĭ.* Am arătat maĭ departe că, punênd un şórece într'un borcan în care un alt sórece a murit de ciumă cu o lună înainte, acest al doilea şórece se infectéză şi móre şi el de ciumă. Resistenţa unuĭ microb ne intereséză maĭ mult din punctul de vedere al posibilităţiĭ uneĭ infecţiunĭ şi, din acest punct de vedere, bacilul choleréĭ nicĭ nu se póte comparà cu

bacilul ciumeĭ. Bacilul choléreĭ se póte înmulţi şi póte resistà un timp óre-care limitat în apă şi pe alimente, pe când bacilul ciumeĭ se încuibéză în murdăriile caselor şi se menţine, se fortifică chiar, trecênd prin corpul animalelor micĭ, şórecĭ, guzganĭ, purecĭ, furnicĭ, etc. Trecerea bacilului în aceste organisme viĭ face ca el să se sustragă mijlócelor nóstre de desinfectare, rĕmânênd totuşĭ în apropierea ómenilor, rĕspândindu-se pe jos, pe alimente şi intrând în corpul omenesc maĭ mult prin rănile aflate la mânĭ şi la picióre. Acest mod de perpetuare explică tocmaĭ tenacitatea focarelor de pestă, căcĭ ele resistă de obiceiŭ tuturor încercărilor de desinfectare, în contra afirmărilor Colonelului Cleghorn, care raportéză conferinţeĭ că prin óre-carĭ mĕsurĭ de desinfectare ar fi stîrpit focarele din Bombay. Cu tóte acestea însă se scie că Bombay este şi astăḑĭ cel maĭ periculos focar al pesteĭ. De aicĭ resultă cât de puţin sigură şi ce nesciinţifică este comparaţiunea pesteĭ cu cholera din punctul de vedere epidemiologic şi ce inesactă este presupunerea uneĭ vitalităţĭ maĭ micĭ a bacilului pesteĭ.

N'am decât să reamintesc casul cunoscut de conferinţa de la Veneţia, în care pesta s'a ivit la 1896 la Londra, constatându-se că bóla a fost luată de la nisce haine venite din India cu 3½ lunĭ înainte. Nu cred să existe un ast-fel de cas în epidemiologia choléreĭ şi este cu desăvîrşire greşit să ne basăm pe acéstă vitalitate a bacilului ciumeĭ.

Cu tóte aceste, anume disposiţiunĭ ale conferinţeĭ sunt basate pe acéstă presupunere greşită; ast-fel:

1) Disposiţiunile carĭ permit plecarea din porturile contaminate a persónelor în aparenţă sănătóse, fără a se sci dacă aceste persóne aŭ fost în contact cu bolnaviĭ de ciumă, saŭ dacă aŭ suferit de ciumă şi n'aŭ fost desinfectate; tóte aceste persóne pot avé bacilĭ viĭ de pestă pe corpul lor, saŭ înăuntrul lor, saŭ pe haine, saŭ în bagajele lor.

2) Nu există disposiţiunĭ ca exportul şi importul substanţelor carĭ pot fi purtătórele germenuluĭ pesteĭ, precum sunt multe substanţe alimentare, etc., să fie oprite chiar un timp óre-care după încetarea pesteĭ.

3) Băile comune ale pelerinilor pot fi periculóse, rĕspândind ciuma.

O altă presupunere a conferinţeĭ este că *ómeniĭ nu s'ar puté infectà decât din dejecţiunile, sputele, urina şi secreţiunile patologice ale bolnavilor*, ast-fel în cât admite ea periculóse numaĭ locurile unde aŭ stat bolnavul, hainele luĭ şi ómeniĭ carĭ l'aŭ îngrijit.

Acéstă presupunere însă este cu totul greşită, căcĭ se scie astăḑĭ, că formele obicĭnuite de pestă nu sunt molipsitóre prin contact, ci că molipsirea se face de obiceiŭ pe căĭ diferite, adecă prin insecte: purecĭ, păduchĭ de lemn, furnicĭ, şórecĭ, şobolanĭ, etc.

Ast-fel, dacă se golesce o casă unde aŭ fost persóne bolnave, mutându-se şi persónele carĭ aŭ îngrijit de bolnavĭ, de obiceiŭ bóla nu se opresce; ci din contră, se transmite caselor vecine, din causă că animalele şi insectele emigréză din casa golită şi desinfectată, spre a infectà cu pestă casele vecine, fără ca vre-un om infectat să fi trecut prin aceste case. Numaĭ arderea caseĭ saŭ golirea caseĭ contaminate şi a tuturor caselor vecine pot împedecà lăţirea ciumeĭ.

Convenţiunea greşesce împotriva acestor fapte sciinţifice de la început până la sfîrşit, căcĭ n'am făcut nimic, dacă admitem acostarea unuĭ bastiment 10 ḑile după părăsirea portuluĭ contaminat saŭ 12 ḑile după ultimul cas de pestă; n'am făcut nimic, dacă ne mărginim numaĭ a desinfectà cabina bolnavuluĭ, căcĭ insectele şi şobolaniĭ se respândesc în tot bastimentul şi experienţele mele aŭ arătat că un şobolan injectat cu pestă póte să maĭ trăiască 20 ḑile şi maĭ mult, infectând găurile puţin accesibile procedeurilor de desinfectare. Găurile şórecilor însă, cu resturile alimentare, păstréză, precum am arătat maĭ sus, baciliĭ viĭ de pestă o lună de ḑile şi maĭ mult.

Ast-fel dar, un bastiment care a avut pestă nu se prea póte desinfectà în mod eficace şi póte să rĕmâe infectat, nu 10 ḑile după ultimul cas, dar sĕptĕmânĭ şi lunĭ întregĭ.

Apoĭ ce rĕspundere îşĭ asuméză conferinţa, decretând că bolnaviĭ de pestă trebuesc duşĭ pe uscat, în nisce spitale carĭ nu sunt de fel ferite de şórecĭ, de şobolanĭ şi de insecte? Bolnavul móre saŭ se însănătoşesce, însă şóreciĭ, şobolaniĭ saŭ insectele pot propagà bóla din casă în casă, pot emigrà şi duce bóla în sate şi în oraşe.

In adevĕr, acesta este de obiceiŭ începutul bóleĭ, căcĭ înainte de a murì ómeniĭ, se constată o mortalitate mare la şórecĭ şi şobolanĭ şi numaĭ după acésta încep a se îmbolnăvì şi ómeniĭ.

Conferinţa trebuià cel puţin să arate pericolul transportuluĭ bóleĭ prin animale şi mijlóce pentru combaterea acestuĭ pericol.

Ajungem la partea principală a decisiunilor conferinţeĭ, adecă la principiul decretat că nu se vor face *carantine pe uscat*.

In acéstă privinţă trebue, după părerea mea, să se facă o deosebire între ţĕrile cu şi ţĕrile fără civilisaţiune sanitară. De multe orĭ un călĕtor, îmbolnăvindu-se de pestă, nu dă nascere la epidemiĭ. Pentru ca dintr'un singur om bolnav să se nască o epidemie, trebue: 1) ca bóla să nu fie recunoscută ca pestă; 2) ca bolnavul să se găséscă în condiţiunĭ neigienice, ca aglomeraţiune de ómenĭ în mijlocul murdăriilor, insectelor, şórecilor, guzganilor, etc. Tóte aceste condiţiunĭ se găsesc reunite acolo unde poporaţiunea este într'un grad inferior de cultură

igienică şi unde serviciul sanitar este fără autoritate şi rĕŭ organisat. Ast-fel la noĭ în ţéră, după declaraţiunea chiar a persónelor celor maĭ competente, în timpul cholereĭ erà imposibil a se supraveghià călĕtoriĭ timp de maĭ multe ḑile; aşà că persónele suspecte, ne maĭ fiind urmărite de organele sanitare, se puteaŭ fórte bine îmbolnăvì, fără a fi supraveghiate şi isolate.

Apoĭ, cine cunósce traiul la noĭ la ţéră şi chiar în oraşele de al doilea ordin scie ce neglijenţă, ce murdărie, ce aglomeraţiune se toleréză acolo, ast-fel în cât se vor întrunì condiţiunile pentru ca un călĕtor infectat saŭ cu bacilul pesteĭ în sine, saŭ pe efectele sale, să devie punctul de plecare al unuĭ focar de epidemie.

Este egal dacă acest călĕtor va venì pe mare saŭ pe uscat, căcĭ observaţiunea de 6 ḑile la Sulina, cu desinfectarea care, cum m'am convins în timpul choleref, de multe orĭ nu este decât un simulacru, nu va schimbà mult condiţiunile călĕtorilor şi ale efectelor lor.

Este regretabil că tocmaĭ acuma, când suntem ameninţaţĭ de pestă, în cercurile înalte există un dispreţ faţă cu sciinţele sanitare, ast-fel în cât la Sulina nu există un post independent şi destul de bine retribuit de bacteriolog, care ar puté dirige desinfectările în spiritul sciinţeĭ moderne, pe când chiar conferinţa de la Veneţia pretinde ca în posturile importante să existe un medic cu cunoscinţe speciale de bacteriologie şi de igienă.

Sulina este, fără îndoială, portul cel maĭ defectuos al Europeĭ civilisate. N'are apă bună de bĕut, îĭ lipsesce canalisaţiunea şi există aglomeraţiunĭ marĭ în poporaţiunea portuluĭ. Bastimentele în anume anotimpurĭ nu pot sta timp îndelungat în mare şi sunt nevoite să intre în Dunăre, unde apa, fiind aprópe stagnantă, infectéză apa de care se servesce poporaţiunea.

România nu este decĭ în stare să se apere împotriva invasiuniĭ pesteĭ prin mijlócele decretate de conferinţa sanitară de la Veneţia; dar nu mĕ îndoesc că nicĭ alte state maĭ civilisate nu sunt la adăpostul epidemieĭ, cu tóte că, condiţiunile igienice în porturĭ şi în interiorul ţĕriĭ fiind maĭ perfecte, desvoltarea unor focare de ciumă devine maĭ anevoiósă. — Posibilitatea acésta a fost probată de ivirea ciumeĭ la Viena şi prin îmbolnăvirea chiar a unuĭ medic fórte competent în ceea ce privesce condiţiunile de contaminare. Numaĭ uneĭ întîmplărĭ norocite se datoresce că pesta s'a limitat la Viena la un focar unic. Pentru ţĕrĭ ca România, cu dispreţul sciinţelor sanitare, cu miseria în ceea ce privesce apa şi materiile usate, cu lipsa de educaţiune igienică, acéstă convenţiune presintă un adevĕrat pericol, ast-fel

în, cât trebue să ne întrebăm dacă o carantină seriósă n'ar puté óre să fie maĭ eficace.

Experienţele în India aŭ arătat în adevĕr că unicul mijloc pentru combaterea cu succes a ciumeĭ este dislocarea persónelor bolnave în spitale şi a celor suspecte în corturĭ saŭ în case de paie, avênd grijă ca aceste persóne să nu aducă cu sine decât strictul necesar, tóte fiind desinfectate înainte de a intrà în acest lagăr. In ast-fel de condiţiunĭ, aceste persóne aŭ rĕmas cu totul sănătóse. E vorba aicĭ de sute şi de miĭ de ómenĭ. Dacă am face acelaşĭ lucru pentru persónele suspecte carĭ ajung pe vase din regiunĭ molipsite, interdicênd debarcarea echipagiuluĭ şi ţinênd persónele debarcate maĭ multe sĕptĕmânĭ în barace isolate şi sub control continuŭ, lucrurile fiind desinfectate la început în mod raţional, am obţiné în tot casul o siguranţă maĭ mare. In acelaşĭ timp ar trebuì interdisă cu totul intrarea în porturile nóstre a vaselor carĭ aŭ avut pesta pe bord.

Asemenea ar trebuì refusaţĭ călĕtoriĭ pe uscat, venind în grupe şi în rele condiţiunĭ igienice din regiunĭ molipsite; orĭ-ce călĕtor din regiunile molipsite ar trebuì reţinut şi observat la frontieră în condiţiunile menţionate.

Precum în lagărele din India nicĭ odată nu s'a declarat o epidemie de pestă, ast-fel nicĭ punctele de observaţiune nu vor da nascere la epidemiĭ.

Aceste mĕsurĭ vor trebuì organisate fără îndoială de persóne carĭ posed o educaţiune sanitară specială şi vor trebuì completate cu cordóne sanitare de-alungul frontierelor ameninţate; tot odată se va acordà o îngrijire particulară desinfectăriĭ şi curăţiriĭ lagăruluĭ, ceĭ observaţĭ fiind bine îngrijiţĭ şi bine hrăniţĭ.

Voiŭ expune pe scurt resultatul ultimelor lucrărĭ în cestiunea seroterapieĭ şi a tractamentuluĭ preventiv, de carĭ am profità în lupta nóstră împotriva pesteĭ.

Opiniunile asupra eficacităţiĭ seruluĭ antipestos sunt divergente. Yersin comunică în 1897 succesele obţinute la Hanoy et Canton cu serul preparat la Institutul bacteriologic de la Nha Traug (Anam) şi la Institutul Pasteur din Paris, că din 26 casurĭ aŭ murit 7%, pe când mortalitatea pesteĭ nu e inferióră de 80%. Intr'o a doua comunicare de la 1899, Yersin raporteză despre pesta care a eclatat în apropierea Institutuluĭ sĕŭ de la Nha Traug şi care a fost atribuită uneĭ infecţiunĭ de laboratoriŭ. Yersin caută însă să probeze că acéstă presupunere nu e destul de bine fundată. Bóla luase o întindere mare şi Yersin aplicase seroterapia, care i-a dat la 33 persóne o mortalitate de 42%,

pe când Yersin afirmă că 39 persóne bolnave carĭ n'aŭ fost tractate cu serul antipestos aŭ murit tóte.

Succesele luĭ Yersin se resumă în aceste cifre.

Dacă supunem aceste date uneĭ analise critice, valórea lor devine problematică. Inainte de tóte nu se pricepe pentru ce într'un focar mortalitatea după injecţiunĭ ar fi scădut la 7% şi altă dată numaĭ la 42%. Lucrând în ambele casurĭ cu un ser de aceeaşĭ valóre, care însă după afirmarea chiar a luĭ Yersin, este insuficientă pentru a vindecà, dînsul presupune că acest ser nu póte decât să ajute vindecarea. Serul este în adevĕr fórte slab, în cât trebue $1^1/_2$ gr. pentru a vindecà un şórece de 20 grame; pentru vindecarea unuĭ om trebue decĭ peste 500 gr. Yersin nu injectase decât 20—40 gr. la om, o dosă care nu póte influenţà bóla în mod energic. Sunt epidemiĭ cu o mortalitate destul de mică, de 40%, spre exemplu, ast-fel în cât cele 42% ale luĭ Yersin se pot explicà şi din natura epidemieĭ.

De fapt, pe când unele maimuţe, maĭ sensibile faţă de pestă, nu se pot vindecà de fel cu ser, alte maimuţe, maĭ puţin sensibile, se pot vindecà, dacă întrebuinţăm serul cât de curînd după manifestarea bóleĭ. De altă parte, afirmarea că ceĭ 39 bolnavĭ netractaţĭ aŭ murit toţĭ póte fi interpretată alt-fel, şi anume că numaĭ casurile de mórte aŭ fost cunoscute, pe când mulţĭ bolnavĭ s'aŭ ascuns şi nu s'aŭ maĭ constatat după ce s'aŭ vindecat, cunoscêndu-se numaĭ numĕrul celor carĭ aŭ murit.

Cercetările ulterióre făcute cu ser antipestos de comisiunea ruséscă, austriacă şi germană n'aŭ dat resultate satisfăcĕtóre şi comparaţiunea făcută între individĭ tractaţĭ şi netractaţĭ a dat aprópe aceeaşĭ mortalitate. Wladimiroff şi Urschinsky aŭ şi arătat causele pentru carĭ nu se póte aşteptà vre-un resultat însemnat.

Inainte de tóte, nu se póte obţiné, prin tractarea cailor cu culturĭ şi cu toxine, un ser care ar avé cel puţin a 100 a parte din valórea seruluĭ antidifteric; trebue de multe orĭ 10—20 gr. ser pentru a vindecà un şórece, numaĭ unele maimuţe fiind maĭ uşor de vindecat; pentru om ar trebuì însă, cum am dis, până la un litru de ser, spre a avé un efect sigur. Acéstă cantitate este fórte greŭ de obţinut, căcĭ numaĭ anume caĭ daŭ un ser maĭ tare şi lucrarea cu baciliĭ pesteĭ e fórte periculósă, căcĭ sângele cailor în timpul immunisăriĭ e plin cu microbĭ virulenţĭ, din care causă a şi murit un asistent al luĭ Yersin. Chiar dacă omorîm culturile înaintea injecţiunilor făcute cailor, ceea ce se face în detrimentul eficacităţiĭ seruluĭ, pericolul preparăriĭ rĕmâne mare şi nu póte fi încunjurat decât într'un institut clădit

anume pentru acest scop. Institutul noŭ din Bucurescĭ va fi de-ocamdată póte unicul unde se vor puté face ast-fel de lucrărĭ fără pericol.

Sperăm anume că prin metóda nóstră de a immunisà caiĭ cu toxine contrabalansate, vom obţiné un ser de o putere extraordinară.

Alt-fel pesta, ca bólă maĭ mult septică, nu lucréză numaĭ printr'un fel de toxine, ci prin diferite substanţe chimice. Pe când toxina pesteĭ obţinută din culturĭ próspete immuniséză numaĭ împotriva uneĭ toxine, culturile vechĭ conţin o altă toxină, care nu corespunde toxinelor celor maĭ active ale pesteĭ.

Alte mijlóce pentru combaterea pesteĭ manifeste nu există, ast-fel în cât, faţă de ineficacitatea chiar a seroterapieĭ actuale a pesteĭ, trebue să concentrăm tótă activitatea nóstră pentru prevenirea bóleĭ.

In acéstă privinţă, experienţele diferiţilor autorĭ şi ale diferitelor comisiunĭ aŭ arătat că acéstă bólă nu se póte combate alt-fel decât aplicând tot aparatul de apĕrare atât de eficace în contra cholereĭ, conformându-ne particularităţilor speciale ale acesteĭ bóle, care se propagă în primul rînd prin diferite animale, precum şórecĭ, şobolanĭ, musce, purecĭ, furnicĭ şi póte şi alte insecte.

Rĕspândirea bóleĭ se póte împedecà cu atât maĭ greŭ, cu cât, chiar după cercetările nóstre, bóla póte să rĕmâe mult timp latentă saŭ fără nicĭ un simptom caracteristic, ast-fel în cât suntem aprópe impotenţĭ împotriva invasiuniĭ bóleĭ din un focar infectat. Acésta resultă şi din cercetările nóstre personale, din carĭ publicăm aicĭ o serie.

Un şórece inoculat cu culturĭ virulente se îmbolnăvesce după 8 ḑile fără simptome caracteristice şi móre 24 ḑile după infecţiune.

Doĭ şórecĭ, inoculaţĭ cu organele şóreceluĭ mort, mor după 8 şi 9 ḑile cu semnele caracteristice. Se pun alţĭ doĭ şórecĭ în borcanul unde aŭ murit ceĭ doĭ şórecĭ: unul din eĭ móre de pestă a 12-a ḑi; cel-lalt rĕmâne sănătos 20 ḑile şi numaĭ după aceea se îmbolnăvesce şi móre după 8 ḑile. Borcanul cu resturile de alimente de la acest şórece a rĕmas apoĭ 42 ḑile intact, după care timp am introdus doĭ şórecĭ sănătoşĭ, din carĭ unul s'a îmbolnăvit de pestă după 9 ḑile şi a murit după 6 ḑile.

Se nasce întrebarea, dacă nu putem diminuà pericolul pesteĭ, vaccinând ómeniĭ expuşĭ. In adevĕr, s'a constatat că, prin injecţiunĭ de culturĭ încălḑite până la omorîrea microbilor, se póte obţiné o febră ridicată, după care rĕmâne o resistenţă de maĭ multe sĕptĕmânĭ, saŭ chiar, dacă bóla se declară, acésta va avé un mers maĭ benin în urma vaccinaţiuniĭ. Haffkin recomandă mult acest vaccin, însă studiele de control n'aŭ putut stabilì eficacitatea reală a acestor vaccinaţiunĭ.

Cu tóte acestea, considerând că vaccinaţiunea, deşì produce o reácţiune fórte neplăcută, totuşĭ nu e propriŭ ḑis periculósă, ómeniĭ ceĭ maĭ expuşĭ, cum ar fi mediciĭ, desinfectoriĭ, infirmieriĭ şi persónele carĭ aŭ fost în contact intim cu bolnaviĭ, ar puté fi supuşĭ acestuĭ tractament preventiv, deşì serul antipestos confere o resistenţă numaĭ de scurtă durată.

Numaĭ recunóscerea primuluĭ cas, dislocarea locuitorilor caseĭ şi a caselor dimprejur, apoĭ desinfectarea radicală, saŭ maĭ bine arderea acelor case, a putut împedecà în India şi în Anam formarea focarelor, pentru combaterea cărora nu cunóscem nicĭ un mijloc radical.

Cercetările nouĕ ale diferiţilor autorĭ, precum şi ale nóstre, aŭ dovedit decĭ că basa sciinţifică pe care s'a întemeiat conferinţa de la Veneţia este greşită, căcĭ: 1) nu este probat că pesta ar avé o incubaţiune de cel mult 10 ḑile; însă chiar dacă incubaţiunea n'ar fi maĭ mare, totuşĭ ómeniĭ carĭ aŭ fost în contact cu bolnaviĭ se pot infectà prin hainele lor chiar după maĭ multe sĕptĕmânĭ; 2) nu este probat că un om însănătoşat nu maĭ póte infectà; 3) nu este esact că bacilul pesteĭ ar fi maĭ puţin resistent decât bacilul cholereĭ; 4) mărfurile infectate nu devin inofensive după o şedere de câte-va sĕptĕmânĭ saŭ după o desinfectare la suprafaţă; 5) conferinţa nu se ocupă cu problema evităriĭ pericoluluĭ provenind din modul particular al propagăriĭ bóleĭ.

Din tóte cele expuse până acuma, resultă că, fără a negà importanţa conferinţeĭ de la Veneţia, maĭ cu sémă din punctul de vedere al supravegheriĭ pelerinilor şi a comunicaţiuniĭ pe Marea Roşie, şi fără a voì să micşorez valórea mĕsurilor de isolare, de observare şi desinfectare decretate de acéstă conferinţă,— trebue sĕ constat că acéstă conferinţă n'are o basă sciinţifică destul de solidă, pentru ca pe acéstă basă să se pótă face atâtea concesiunĭ comunicaţiuniĭ şi comerciuluĭ; cunoscinţele nóstre asupra baciluluĭ pesteĭ sunt chiar de multe orĭ contrariĭ principiilor carĭ aŭ călăuzit acéstă conferinţă. Decisiunile conferinţeĭ nu ne daŭ decĭ destulă siguranţă în lupta nóstră împotriva ciumeĭ; trebue că acéstă convenţiune să fie revĕḑută şi modificată, nu numaĭ după resultatele sciinţelor sanitare moderne, dar şi după starea sanitară a diferitelor ţĕrĭ carĭ aderă la acéstă convenţiune. Nu trebuià să aderăm la acéstă conferinţă de complesenţă saŭ conduşĭ de un sinţemînt rĕŭ înţeles, pretinḑênd că aparţinem ţĕrilor sanitare moderne. Periclităm prin acest procedeŭ nu numaĭ poporaţiunea nóstră, arătând lumiĭ insuficienţa nóstră sanitară în tótă goliciunea eĭ, dar expunem în acest mod şi ţĕrile civilisate vecine.

Trebue ca, înainte de a aderà la ast-fel de convențiunĭ, să punem țéra în posițiune de a puté primì bolnavĭ de ciumă în interiorul eĭ. Numaĭ după ce vom fi asanat țéra, după ce vom avé administrațiunea sanitară bine organisată, numaĭ atuncĭ vom avé dreptul de a aderà la ast-fel de condițiunĭ. Este cu totul greşit a aderà fără a fi pregătițĭ, căcí epidemiile nu ne lasă timpul necesar pentru pregătire. Ast-fel, cu tóte că am aderat la convențiunea de la Dresda, timp de 6 anĭ n'am făcut nimic spre a puté primì astădĭ cholericiĭ maĭ bine de cum iĭ puteam primì înaintea aceleĭ convențiunĭ.

Anexă. — La pag. 28

O CESTIUNE DE DREPTATE

RELATIV LA

RELAȚIUNEA $\frac{K-1}{(K+2)\,d}$ = CONST

ÎNTRE CONSTANTA DIELECTRICĂ K ȘI DENSITATEA d

DE

D. NEGREANU

Membru corespondent al Academieĭ Române.

In o notă publicată în dările de sémă ale Academieĭ de sciințe din Paris, precum și în *Jurnalul de Fisică* (1) în 1887, în care studiasem constantele dielectrice ale maĭ multor lichide isolante și în special ale celor din seria $C^n H^{2n-6}$ am dat nisce relațiunĭ între constanta dielectrică și densitatea lichiduluĭ.

Resultatele obținute le resumasem în modul următor:

1. Constanta dielectrică cresce când molecula se complică;

2. Raportul $\frac{\sqrt{K}-1}{d}$ cresce cu cantitățĭ neegale cu complicațiunea moleculeĭ;

3. Aceeașĭ observațiune pentru raportul $\frac{K-1}{d}$;

4. In fine, raportul $\frac{K-1}{(K+2)\,d}$ este aprópe constant, ceea ce *ar constituì o relațiune care légă constanta dielectrică cu densitatea;* pentru corpiĭ din seria $C^n H^{2n-6}$, valórea raportuluĭ este o constantă particulară acesteĭ seriĭ.

---

(1) Negreano, *Comptes Rendus*, p. 25, 1887; *Journal de Physique*, p. 569, 1887.

Urméză de acì că stabilisem experimental că între constanta dielectrică şi densitate există relaţiunea $\frac{K-1}{(K+2)d}$=const.

H. Lorentz (1), în 1880, voind a stabilì o relaţiune între iuţéla de propagaţiune a luminei şi densitatea corpurilor, servindu-se de teoria electro-magnetică a luminei propusă de Maxwell, ajunge la relaţiunea:

$$\frac{n^2-1}{(n^2+2)\,d} = \text{const},$$

în care *n* este indicele de refracţiune a substanţeĭ şi *d* densitatea. Ca să ajungă la formula de maĭ sus, Lorentz stabilesce teoretic relaţiunea între constanta dielectrică K şi densitate sub forma:

$$\frac{K-1}{(K+2)\,d} = \text{const.}$$

Acéstă relaţiune $\frac{K-1}{(K+2)d}$ = const, stabilită teoretic de Lorentz şi dată de mine ca formulă empirică, este cunoscută actualmente sub numele de formula luĭ *Mossotti-Clausius*, cu tóte că nicĭ unul din eĭ nu a stabilit-o.

După cercetările făcute de mine, originea acesteĭ numirĭ este datorită luĭ P. Lebedew.

In un memoriŭ întitulat: *Asupra mĕsuriĭ constanteĭ dielectrice şi teoria dielectricilor de Mossotti şi Clausius* (2), iată ce cetim la pag. 304 şi 305 din Analele luĭ Wiedemann din 1891:

«Basându-se pe ideile luĭ Faraday că dielectriciĭ sunt formaţĭ din corpuscule conductóre sferice, Mossotti (3), între 1847 şi 1850, a desvoltat teoria matematică a polarisaţiuniĭ dielectrice; el a tractat cestiunea în acelaşĭ mod, precum Poisson tractase magnetismul.

«Independent de Mossotti, Clausius (4), în 1879, admiţênd că moleculele dielectriculuĭ sunt sferice şi distanţa între ele este mare în raport cu diametrul, stabilesce relaţiunea următóre între intervalul g al moleculelor şi constanta dielectrică K:

$$(1)\quad g = \frac{K-1}{K+2},$$

(1) H. A. Lorentz, Wiedemann Annalen, p. 642, 1882.

(2) P. Lebedew, *Wiedemann Ann.*, p 288—310, 1891.

(3) F. O. Mossotti, *Bibl. Univ. de Genève* (Arch. des sc. phys. et nat.), p. 198, 1847; *Memorie di mat. e di fis. dc la soc. ital. di sc. in Modena*, p. 48, 1850.

(4) R. Clausius, *Mechan. Bechandl. der Electr.*, p. 94, 1879.

de unde: (2) $K = \frac{1 + 2g}{1 - g}$.

«Constanta dielectrică K depinde deci de intervalul între molecule.

«Aceste relaţiuni aŭ fost stabilite de G. Wiedemann (1) şi Poincaré (2) în mod diferit.

«Din relaţiunea (1) se deduce: $\frac{d}{g} = \frac{(K+2)}{(K-1)} \times d = D = \text{const.}$, în care *d* este densitatea corpului, *g* intervalul molecular şi *K* constanta dielectrică.

«*Acest raport a fost dat de către Lorentz; el a fost propus de Negreanu ca formulă empirică.*»

E clar, că atât Mossotti în 1847 şi 1850, cât şi Clausius în 1879, aŭ stabilit numai relaţiunea $g = \frac{K - 1}{K + 2}$. Lebedew, în 1891, întroduce şi densitatea dielectriculuĭ şi găsesce relaţiunea $\frac{K-1}{(K+2)d} = \text{const}$, dată teoretic de Lorentz în 1880 şi propusă de mine, în urma experienţelor făcute, ca formulă empirică în 1887.

Lucrul este atât de evident, în cât în un memoriŭ din 1894 al luĭ Röntgen (3), în care studiază influenţa presiuniĭ asupra constanteĭ dielectrice a apeĭ şi a alcooluluĭ, ḑice următórele: «Formula luĭ Lorentz $\frac{K-1}{(K+2)d} = \text{const}$, nu se aplică variaţiunilor constanteĭ dielectrice resultând din compresiune saŭ încălḑire».

Afară de Röntgen, toţĭ ceĭ-lalţĭ fisicianĭ numesc relaţiunea $\frac{K-1}{(K+2)d} = \text{const}$, relaţiunea luĭ Mossotti-Clausius. Aşà, pentru a nu multiplicà citaţiunile, în un memoriŭ al luĭ Linde (4) din 1895 găsim următorul titlu: Mĕsura constantelor dielectrice ale gazelor lichefiate şi formula luĭ Mossotti-Clausius.

Este deci just ca formula $\frac{K-1}{(K+2)d} = \text{const}$, să se numéscă maĭ corect: formula Lorentz-Negreanu, cel dintâiŭ stabilind-o teoretic, cel din urmă experimental.

Februarie 1899.

(1) G. Wiedemann, *Lehre von der Electricität*, p. 12, 1883.
(2) H. Poincaré, *Electr. et Optique*, p. 41, 1890.
(3) W. C. Röntgen, *Wiedemann Ann.*, p. 593, 1894.
(4) Linde, *Wied. Ann.*, p. 546, 1895.

Anexă. — La pag. 28.

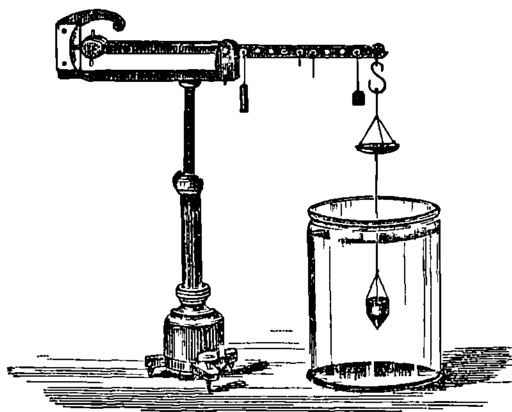
DETERMINAREA PONDULUI SPECIFIC AL UNUI CORP SOLID

DE

D. NEGREANU
Membru corespondent al Academieĭ Române.

I. Servindu-mĕ de balanţa, pe care Mohr a întrebuinţat-o pentru a determinà pondul specific al lichidelor, şi adăogênd la acéstă balanţă óre-carĭ accesoriĭ, am putut determinà pondul specific al unuĭ solid cu o precisiune maĭ mare decât cu balanţa hidrostatică. Pe lângă acestea, determinarea se face şi cu mult maĭ expeditiv.

II. La balanţa luĭ Mohr, formată, după cum se scie, din o pârghie cu două braţe, din carĭ unul are o contra-greutate şi un indice care se mişcă înaintea unuĭ arc de cerc gradat, íar cel al doilea braţ este divizat în ḑece părţĭ egale, purtând suporturĭ de carĭ se atârnă greutăţile, am adaos accesoriile de maĭ jos:

La ultima diviziune, unde este fixată muchia ascuţită a unuĭ cuţit, este atârnată o montură metalică, terminată prin un cârlig, de care se atârnă următorul dispositiv:

Un mic disc de cupru suspendat de cârlig prin treĭ sârme metalice subţirĭ; faţa de jos a disculuĭ are la mijlocul sĕŭ un mic cârlig, de

unde plécă un fir subţire de platină, ce susţine la partea sa inferióră un vas cav de bronz de o formă cilindro-conică.

După modul cum este construită acéstă balanţă, este evident că, dacă am pune greutatea π grame succesiv la suporturile purtând numerele de ordine 1, 2, 3 . . . 10, efectul produs la extremitatea braţuluĭ de pârghie va fi: $\frac{\pi}{10}, \frac{2\pi}{10}, \frac{3\pi}{10} \dots \frac{10\pi}{10}$ grame. Fiind-că dispunem de greutăţile următóre: 10 grame, 1 gram, 1 decigram, 1 centigram, putem face cântărirĭ până la un miligram.

III. Iată acum modul de operare: Se cufundă vasul cilindro-conic în apă şi se atârnă pe braţul de pârghie cu suporturĭ greutăţile indicate (10 gr., 1 gr., 0,1 gr. şi 0,01 gr.) pentru avé echilibrul balanţeĭ.

Fie p acele greutăţĭ.

Vom avé o primă cântărire:

1-a cântărire: Greutatea dispositivuluĭ $+ p$ grame $=$ tara.

Se pune apoĭ pe disc corpul solid al căruĭ pond specific îl căutăm. Fie p' grame greutatea necesară pentru echilibrul balanţeĭ, greutate měsurată cum s'a vědut maĭ sus. Vom puté scrie pentru a doua cântărire:

2-a cântărire: Greutatea dispositivuluĭ $+$ greutatea corpuluĭ solid $+ p'$ grame $=$ tara.

Luăm apoĭ corpul solid de pe disc, îl introducem în vasul cilindro-conic, care, după cum am spus, este cufundat în apă.

Fie p'' grame greutatea necesară pentru a avé echilibrul balanţeĭ. Decĭ:

3-a cântărire: Greutatea dispositivuluĭ $+$ greutatea corpuluĭ solid — greutatea apeĭ dislocuite de corpul solid $+ p''$ grame $=$ tara.

Din prima şi a doua cântărire, deducem:

Greutatea corpuluĭ solid $= p - p'$ grame.

Din a doua şi a treia cântărire:

Greutatea apeĭ dislocuite de corpul solid $= p'' - p'$ grame.

Pondul specific al soliduluĭ va fi decĭ:

$$d = \frac{p - p'}{p'' - p'}.$$

Experienţe comparative făcute prin acéstă metodă şi metoda clasică a flaconuluĭ mi-aŭ dat resultatele următóre:

Substanţe	Metoda flaconuluĭ	Metoda indicată	Diferinţa
Zinc	7,04	7,039	+ 0,001
Bismut	9,71	9,70	+ 0,01

Aceste pondurĭ specifice aŭ fost luate la temperatura de zero grade.

Accesoriile acesteĭ balanțe aŭ fost construite de d-l I. Bordea, mecanic la laboratoriŭ.

IV. Putem face şi corecțiunile relative la perderea de greutate în aerul atmosferic, precum şi corecțiunile relative la temperatură.

Am vědut că greutatea corpuluĭ solid este $p - p'$ grame. Corpul solid cântăresce în aerul atmosferic:

$$(1)\quad v_0\, d_0 - v_0\,(1 + Kt)\, a = (p - p')\,(1 - \sigma).$$

v_0 fiind volumul corpuluĭ solid la 0^0 în centimetri cubĭ;

d_0 pondul specific căutat;

K coeficientul de dilatațiune a solidului;

t temperatura corpuluĭ când îl cântărim;

a greutatea unuĭ centimetru cub de aer la presiunea atmosferică H, tensiunea vaporilor de apă din atmosferă fiind f şi temperatura t; adecă:

$$a = 0^{gr.},001293 \times \frac{H - \frac{3}{8} f}{760} \times \frac{1}{1 + \alpha t},$$

α fiind egal cu 0,00366;

$(1 - \sigma)$, factorul corectiv cu care trebue să înmulțim $p - p'$, pentru a avé greutatea în aerul atmosferic.

Greutatea apeĭ dislocuite este:

$$(2)\quad v_0\, e_0 - v_0\,(1 + Kt) a = (p'' - p')\,(1 - \sigma),$$

e_0 fiind densitatea apeĭ la 0^0, presupunênd că cantitățile t, h, f sunt aceleaşĭ în ambele experiențe, deci şi a acelaşĭ.

Dividênd (1) cu (2), deducem:

$$(3)\quad \frac{d_0 - (1 + Kt)\, a}{e_0 - (1 + Kt)\, a} = \frac{p - p'}{p'' - p'}$$

care dă pondul specific al corpuluĭ solid la 0^0.

Relațiunea (3) presupune cunoscut coeficientul K de dilatațiune al corpuluĭ.

Pentru solide, K este fórte mic; deci $1 + Kt$ va diferì fórte puțin de unitate.

Relațiunea (3) se reduce în acest cas la următórea;

$$\frac{d_0 - a}{e_0 - a} = \frac{p - p'}{p'' - p'}$$

de unde deducem densitatea d_0 a corpuluĭ solid.

Februarie 1899.

Anexă. — La pag. 29.

DIN PUBLICAȚIUNILE INSTITUTULUĬ METEOROLOGIC

ANALE, TOM. XIII (1)

DE

ȘTEFAN C. HEPITES
Membru corespondent al Academieĭ Române.

Tomul al XIII-lea din *Analele Institutuluĭ meteorologic al Românieĭ* a fost publicat în anul 1898 și se raportéză, în cea maĭ mare parte, la lucrările efectuate în cursul anuluĭ 1897.

Ca și volumele anterióre, acesta cuprinde patru părțĭ:

1. Intâia parte este Raportul adresat d-luĭ Ministru al Agricultureĭ asupra mersuluĭ serviciuluĭ meteorologic;

2. A doua parte cuprinde diverse memoriĭ și notițe, relative la meteorologie saŭ la sciințele conexe și alcătuite, aprópe exclusiv, de personalul Institutuluĭ meteorologic;

3. A treia parte este consacrată exclusiv observațiunilor făcute la Observatoriul meteorologic de la Bucurescĭ-Filaret; și în fine

4. A patra parte cuprinde observațiunile meteorologice și udometrice de la tóte stațiunile rĕspândite în diversele părțĭ ale țĕriĭ.

Vom indicà în deosebĭ conținutul fie-căreĭ din aceste părțĭ:

Raportul cuprinde maĭ întâiŭ o dare de sémă asupra desvoltăriĭ serviciuluĭ meteorologic la noĭ în țéră în primiĭ 13 anĭ aĭ funcționăriĭ Institutuluĭ meteorologic (1885—1897) și apoĭ lucrările efectuate în cursul anuluĭ 1897.

In momentul creăriĭ Institutuluĭ nostru meteorologic nu existaŭ în tótă țéra decât 3 puncte unde se făceaŭ observațiunĭ meteorologice: la Bucurescĭ, Brăila și Sulina. Afară de acestea maĭ eraŭ în func-

(1) Pentru aniĭ anteriorĭ să se vadă *Analele Academieĭ Române*, tom. XVIII, *Desbaterile*, p. 25 și 69; tom. XIX, p. 69—83 și t. XXI, p. 59—77.

ţiune 10 staţiunĭ udometrice la următórele porturĭ de pe Dunăre: Turnu-Severin, Calafat, Corabia, Turnu-Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Olteniţa, Călăraşĭ, Galaţĭ şi Tulcea. Aceste din urmă staţiunĭ udometrice aŭ fost create în 1882 din fondurile ce-mĭ pusese la dispositiune d-l inginer Frunză, inspectorul serviciuluĭ hidraulic al porturilor.

Preocuparea nóstră de căpetenie a fost sporirea cât maĭ repede a staţiunilor meteorologice şi udometrice. Numĕrul lor a crescut treptat în fie-care an, aşà în cât la începutul anuluĭ 1898 eraŭ în funcţiune 367 de staţiunĭ, din carĭ:

1 de întâiul ordin la Bucurescĭ-Filaret;
38 de al doilea ordin;
1 de al treilea ordin; şi
327 de al patrulea ordin saŭ staţiunĭ udometrice.

Este incontestabil că, în comparaţiune cu ceea ce se găsià în momentul înfiinţăriĭ Institutuluĭ meteorologic, staţiunile meteorologice s'aŭ înmulţit fórte mult; totuşĭ, numĕrul posturilor de observaţiune de carĭ dispunem nu este suficient pentru studiul amănunţit al climeĭ diverselor regiunĭ ce cuprinde ţéra nóstră.

Intr'adevĕr, pe o suprafaţă de 131.400 km², cât cuprinde România de astădĭ, precipitaţiunile atmosferice sunt mĕsurate în 367 de localităţĭ, ceea ce revine în mijlocie un punct de observaţiune a ploiĭ pentru 358 km². Acésta ar fi la rigóre suficient pentru un studiŭ aproximativ al repartiţiuniĭ precipitaţiunilor atmosferice. Dacă însă este vorba de un studiŭ amănunţit asupra regimuluĭ ploios în diversele nóstre regiunĭ şi în diversele basenurĭ, trebue neapĕrat să fie mărit numĕrul staţiunilor udometrice actuale.

Numaĭ printr'un studiŭ fórte amănunţit al regimuluĭ ploilor, vom ajunge a cunósce regimul idrologic al diverselor nóstre cursurĭ de apă. Un asemenea studiŭ cere o îndelungată periódă de anĭ, tocmaĭ din causa variabilităţiĭ celeĭ marĭ în precipitaţiunile atmosferice. Este de un interes general ca aceste studiĭ să fie începute de mult când va ajunge timpul să ne ocupăm cu regularea principalelor cursurĭ de apă şi cu stabilirea irigaţiunilor.

Acelaşĭ lucru putem dice în ceea ce privesce numĕrul staţiunilor meterologice actuale. O staţiune de al doilea ordin pentru o suprafaţă mijlocie de 3.458 km² ar fi suficientă într'o ţéră în condiţiunĭ geografice deosebite ca ale nóstre.

Diversitatea condiţiunilor geografice, de care se bucură România, cere neapĕrat un numĕr mult maĭ maĭ mare de staţiunĭ meterologice, pentru a se puté determinà clima în diversele sale regiunĭ. In spe-

cial regiunea podgoriilor în Muntenia şi în Moldova cere imperios un óre-care numĕr de staţiunĭ de al doilea ordin bine întemeiate. Pe de altă parte, staţiunile de la Sulina şi Constanţa, ambele pe malul Mării Negre, deşi fie-care presintă o importanţă reală, nu sunt suficiente pentru a ne da indicaţiunile necesare pentru cunóscerea climatologieĭ diverselor regiunĭ din Dobrogea. Este nevoie ca în interiorul sĕŭ să se creeze câte-va staţiunĭ de acestea. (1) Tot de asemenea staţiunea de la Armăşescĭ, în districtul Ialomiţa, nu este de loc suficientă pentru caracterisarea climatologică a Bărăganuluĭ.

Staţiunile balneare, atât ale Statuluĭ, cât şi ale particularilor, sunt aprópe cu totul lipsite de orĭ-ce cercetărĭ climatologice şi, cu tóte acestea, maĭ înainte chiar de a se hotărî trimiterea bolnavilor într'o asemenea staţiune pentru căutarea sănătăţiĭ, este necesar de a se cunósce clima localităţiĭ Acest adevĕr este atât de bine recunoscut în cât Congresul internaţional de idrologie şi de climatologie care s'a ţinut în 1896 la Clermont-Ferrand a emis, între altele, următorul desiderat:

«In grădina fie-căruĭ stabiliment balnear să se instaleze o staţiune meteorologică, care să dea temperaturile, forţa şi direcţiunea vîntuluĭ, cantitatea de plóie şi de umeḑélă şi alte elemente climatologice ce serviciul medical va găsi necesar. Observaţiunile vor fi înregistrate în mod regulat şi vor fi transmise Observatoriuluĭ meteorologic cel maĭ apropiat.» (2)

Pentru ca acéstă resoluţiune a Congresuluĭ internaţional să aibă un început de executare în ţéra nóstră, este necesar, maĭ întâiŭ de tóte, ca Statul să stabiléscă posturĭ meteorologice la staţiunile sale balneare (3); apoĭ să se impună adoptarea aceleiaşĭ mĕsurĭ la tóte staţiunile balneare particulare, precum şi maĭ ales la staţiunile ḑise climatice, la sanatoriĭ, etc. Clima este negreşit unul din factoriĭ ceĭ maĭ importanţĭ în cestiunile de igienă şi tocmaĭ de acest factor nu s'a ţinut până acum aprópe de loc socotélă.

(1) De la scrierea acestor rîndurĭ s'aŭ şi înfiinţat staţiunĭ meteorologice de al doilea ordin la Babadag şi la Isaccea.

(2) *Compte-Rendu du Congrès international d'hydrologie, de climatologie et de géologie.* Session de 1896 à Clermont-Ferrand, p. 50, Paris 1897.

(3) Staţiunea balneară de la Govora se bucură, pare-se, de o climă remarcabilă pentru situaţiunea sa în regiunea colinelor. Nu posedăm cu tóte acestea nicĭ o singură cifră, nicĭ o observaţiune climatologică, care să pótă probà acéstă aserţiune Este urgent ca să se stabiléscă în acest loc o staţiune meteorologică completă. (De când s'aŭ scris aceste rîndurĭ s'a hotărît dejà, de către serviciul apelor minerale, înfiinţarea uneĭ staţiunĭ meteorologice în acéstă localitate.)

Maĭ mult decât atât, pentru un studiŭ amănunţit al climeĭ nóstre, se impune chiar înfiinţarea unuĭ óre-care numĕr de staţiunĭ meteorologice de întâiul ordin. Este nevoie ca câte una din nisce asemenea staţiunĭ să fie înfiinţate în Moldova de sus şi în cea centrală, în Oltenia, în Bărăgan şi în Dobrogea.

Cu tóte că opiniunea unuĭ învĕţat meteorologist frances este că «reţéua meteorologică a Românieĭ nu maĭ are nimic de invidiat acelora din Statele cele maĭ marĭ ale Europeĭ» (1), am arătat dejà în rîndurile de maĭ sus că avem încă mult de făcut pentru ca dînsa să fie completă în scopul de a se puté determinà climatologia fie-căreia din regiunile diverse ale ţĕriĭ nóstre.

Este apoĭ nevoie de a se studià într'un mod sistematic mersul elementelor magnetice, precum şi a se alcătuì charta magnetică a Românieĭ

A sosit acum momentul când ne-am puté ocupà cu prevederea timpuluĭ, cestiune cu atât maĭ importantă pentru ţéra nóstră agricolă cu cât, prin posiţiunea sa geografică, ne găsim negreşit în maĭ bune condiţiunĭ decât orĭ-ce Stat din Europa pentru prevederea timpuluĭ.

Este în fine trebuinţă de a se studià prin monografiĭ speciale (2) clima diverselor localităţĭ unde posedăm observaţiunĭ pe un timp maĭ îndelungat, ca apoĭ să se pótă ajunge la studiul climatologic al diverselor regiunĭ ale ţĕriĭ.

Tóte aceste lucrărĭ se pot negreşit face astădĭ. Singurul lucru ce ne împedică este restrînsul budget ce ne-a fost în tot-deauna acordat. Este evident că cu 10.000 leĭ ce s'aŭ înscris întâia óră în bugetul Ministeruluĭ Agricultureĭ «pentru înfiinţarea unuĭ serviciŭ meteorologic» nu s'a putut face trébă mare. Astădĭ budgetul serviciuluĭ meteorologic, împreună cu acela al serviciuluĭ central de mĕsurĭ şi greutăţĭ, este de 67.720 leĭ. El este încă fórte redus faţă cu trebuinţele ce avem de a completà reţéua nóstră meteorologică.

A doua parte a volumuluĭ de *Anale* cuprinde, în 207 pagine, 10 memoriĭ:

---

(1) Iată cum se exprimă d-l *A. Angot*, autorul remarcabiluluĭ *Traité élémentaire de météorologie*, în *Annales de Géographie* de la 15 Septembre 1897: «Reţéua meteorologică ce a început a fi instalată în România în 1884 (anul fundăriĭ Instituteluĭ meteorologic din Bucurescĭ) nu maĭ are nimic de invidiat acelora din Statele cele maĭ marĭ ale Europeĭ. Mulţămită silinţelor d-luĭ Hepites, posedăm acum pentru acéstă regiune atât de interesantă un total de excelente observaţiunĭ, publicate în mod regulat şi fórte repede»

(2) Acest studiŭ s'a inceput dejà. In *Materiale pentru Climatologia Românieĭ* s'aŭ publicat până acum, în *Analele Academieĭ Române*, 10 monografiĭ climatologice.

In cel dintâiŭ, *Plóia la Bucurescĭ în ultimiĭ 32 de anĭ*, s'a demonstrat că, pentru ceĭ din urmă 32 de anĭ de observaţiunĭ udometrice, este eronată opiniunea «că de vre-o 15—20 de anĭ încóce clima ţĕriĭ nóstre, din umedă ce a fost, a devenit secetósă». Intr'adevĕr, împărţind intervalul de timp de la 1865 la 1898 în două periόde egale de câte 16 anĭ, resultă următórele valorĭ mijlociĭ pentru precipitaţiunile atmosferice la Bucurescĭ:

	Periόde	
	1865—1881	1882—1897
Cantitatea anuală de plóie	562 mm.	614 mm.
Érna	94 »	117 »
Primăvara	143 »	172 »
Vara	198 »	206 »
Tómna	127 »	122 »

Din comparaţiunea acestor cifre resultă în mod evident că nu se póte susţiné că de 16 anĭ încóce clima Românieĭ s'a făcut maĭ secetósă de cum erà înainte. Cu maĭ multă raţiune s'ar puté susţiné tocmaĭ contrariul, căcĭ atât valorile anuale cât şi cele pe anotimpurĭ din cursul ultimuluĭ period de 16 anĭ sunt tóte, afară de cele pentru tómnă, maĭ ridicate decât valorile corespondente din epoca egală ce a precedat acesteia. Cu tóte acestea, diferinţele nu sunt nicĭ destul de importante şi nicĭ periódele destul de lungĭ pentru a ne da dreptul să conchidem că acum timpul a devenit maĭ ploios de ceea ce erà înainte.

Cantitatea de apă ce cade în cursul unuĭ an la Bucurescĭ este fórte variabilă. Ea a oscilat, în cursul celor 32 de anĭ de observaţiunĭ udometrice, între 342 mm în 1894, care a fost anul cel maĭ secetos din acéstă întrégă periódă, şi 860 mm în 1897, care a fost anul în care s'a adunat cea maĭ mare cantitate de apă.

In mijlocie, în cursul unuĭ an, după 32 de anĭ de observaţiunĭ udometrice, avem în Bucurescĭ 588 mm apă provenită din plóie, zăpadă saŭ orĭ-ce alt hidrometeor. Pe anotimpurĭ avem în mijlocie următórele valorĭ:

Érna	105 mm.
Primăvara	158 »
Vara	202 »
Tómna.	125 »

Din punctul de vedere al regimuluĭ ploilor, România face incontestabil parte din regiunea Europeĭ caracterisată prin ploĭ puţine în timpul erneĭ şi prin ploĭ abundente în timpul vereĭ. In lucrarea mea *Schimbatu-s'a clima?* am arătat argumentele carĭ rĕstórnă idea acelora carĭ cred că clima Românieĭ s'a schimbat.

Al doilea memoriŭ se ocupă cu *Vîntul la Bucurescĭ şi causa crivěţuluĭ.* Dintr'un total de 105.192 de observaţiunĭ orare ale direcţiuniĭ vîntuluĭ la Bucurescĭ în cursul periódeĭ de 12 anĭ, de la 1885 la 1896, vîntul din direcţiunea ENE, care represintă acì crivěţul, a suflat în timp de 21.459 de ore, ceea ce face 204 la mie. In numěr rotund se póte ḑice că, în cursul unuĭ an, cevà maĭ mult din a cincea parte a vînturilor la Bucurescĭ suflă din direcţiunea crivěţuluĭ. Austrul (WSW), a căruĭ frecuenţă vine imediat după acea a crivěţuluĭ, nu suflă în cursul unuĭ an decât 118 la mie.

Repartiţiunea anuală a vîntuluĭ la Bucurescĭ este represintată prin următórele cifre:

N	64‰	S	78‰
NE	200 »	SW	173 »
E	183 »	W	127 »
SE	66 »	NW	68 »

Liniştit . . . . 41‰

Vînturile domnitóre sunt în prima linie cele din regiunea estică.

Crivěţul suflă atât în epoca frigurósă cât şi în cea căldurósă a anuluĭ. Frecuenţa sa lunară cea maĭ mare este în Aprilie, când forméză un total de 253‰, spre a se coborî la 148‰ în Iunie, când crivěţul are cea maĭ mică a sa frecuenţă.

Causa crivěţuluĭ este depresiunea ce se forméză pe Mediteranea şi în special pe Marea Ionică şi în partea meridională a Adriaticeĭ.

Frecuenţa acestuĭ vînt la noĭ depinde neapěrat de frecuenţa produceriĭ acesteĭ depresiunĭ. Observaţiunile de vînt făcute la Bucurescĭ, ca şi construcţiunea ḑilnică a chartelor de timp cu ajutorul observaţiunilor meteorologice internaţionale, dovedesc marea frecuenţă a formăriĭ acesteĭ depresiunĭ în comparaţiune cu frecuenţa regimuluĭ ciclonic în alte regiunĭ de unde el póte influenţà condiţiunile atmosferice în România.

Repedea rěcire a acesteĭ ţěrĭ sub influenţa crivěţuluĭ se explică fórte uşor prin temperatura coborîtă ce are adese-orĭ aerul în Rusia, chemat de către depresiunea din Mediteranea şi care aer este silit să trécă pe de-asupra Românieĭ.

Iuţéla mijlocie anuală a vîntuluĭ este de 3,82 metri pe secundă. Iuţéla lunară a sa este represintată prin următórele cifre:

Ianuarie	4,8 m p. s.	Iulie	2,9 m p. s.
Februarie	4,8 »	August	2,9 »
Martie	4,7 »	Septembre	2,9 »
Aprilie	4,6 »	Octobre	3,4 »
Maiŭ	3,9 »	Novembre	4,0 »
Iunie	3,3 »	Decembre	3,9 »

Intr'un an mijlociŭ repartițiunea vîntuluĭ după iuțéla medie ḑilnică este următórea:

284 ḑile cu puțin vînt (0—5 m pe secundă):
71 » » vînt potrivit (5—10 m pe secundă);
9 » » » destul de tare (10—15 m pe secundă);
1 » » vijelie (15—20 m pe secundă).

Ḑiua cea maĭ vîntósă a fost 5 Ianuarie 1893, când iuțéla mijlocie a vîntuluĭ din acéstă ḑi a fost de 22,3 metri pe secundă. In cursul ḑileĭ vîntul ajunsese până la o iuțélă orară de 25,8 metri pe secundă.

Cea maĭ mare iuțélă orară ce a atins vîntul la Bucurescĭ a fost de 27,0 m pe secundă în ḑiua de 27 Decembre 1897. Acéstă iuțélă maximă n'a avut loc sub regimul crivĕțuluĭ, ci sub acela al vîntuluĭ SW.

Al treilea memoriŭ, cu totul de actualitate, este datorit învĕțatuluĭ călugăr barnabit Cesar Tondini de Quarenghi, care, cu o competență de netăgăduit, face o *cercetare critică a celor două principale obiecțiunĭ aduse în contra adoptăriĭ Calendaruluĭ occidental saŭ gregorian.* Raportul ce mi-a cerut Academia asupra acestuĭ memoriŭ interesant a fost publicat în *Analele* sale. (1) Din considerațiunĭ cu totul străine sciințeĭ, memoriul însușĭ n'a fost publicat în *Analele Academieĭ.*

In al patrulea memoriŭ, *Plóia în România în 1897*, am studiat repartițiunea ploiĭ în acest an excepțional de ploios. (2) Plóia a fost mĕsurată în 366 de stațiunĭ (3), adecă cu 22 maĭ multe ca în anul ce i-a precedat. Epoca extrem de ploiósă, care a ținut tótă primăvara și o parte a veriĭ, a fost urmată de o periódă importantă de secetă.

Luând la un loc tóte stațiunile unde s'aŭ mĕsurat precipitațiunile atmosferice, cantitățile anuale de plóie aŭ dat în 1897 o mijlocie generală de 841 mm. Din ultima periódă de 7 anĭ de când facem anual studiul repartițiuniĭ ploiĭ în România, nicĭ odată nu s'a înregistrat o așà de mare cantitate de plóie.

După altitudinea stațiunilor, cantitățile anuale de plóie aŭ fost următórele:

---

(1) Seria II, tom. XX, *Desbaterile*, pag. 171, Buc. 1898.

(1) In lucrarea *Repartițiunea ploiĭ pe districte și pe basenurĭ în România în 1897*, s'a resumat conținutul acestuĭ memoriŭ.

(2) Numele și posițiunea geografică a acestor stațiunĭ se găsesc pe charta Românieĭ anexată părțiĭ a patra din vol. XIII din *Analele Inst Meteor.* Coordonatele geografice se găsesc în aceeașĭ publicațiune la pag. D 115—D 120.

685	mm	pentru	localitățile	cu	altitudinĭ	maĭ micĭ ca 100 m;
821	»	»	»	»	»	cuprinse între 100 și 200 m;
923	»	»	»	»	»	» » 200 și 500 m
1142	«	»	»	»	»	maĭ marĭ ca 500 m.

Pe anotimpurĭ repartițiunea mijlocie a ploiĭ a fost:

Érna	124 mm
Primăvara	332 »
Vara	300 »
Tómna	96 »

Repartițiunea mijlocie lunară a ploiĭ în 1897 este representată prin următórele cifre:

Ianuarie	51 mm	Iulie	88 mm
Februarie	37 »	August	21 »
Martie	52 »	Septembre	26 »
Aprilie	93 »	Octobre	62 »
Maiŭ	187 »	Novembre	8 »
Iunie	191 »	Decembre	25 »

Aceste din urmă cifre dovedesc că, din punctul de vedere al precipitațiunilor atmosferice în România, anul 1897 póte fi împărțit în treĭ perióde fórte distincte:

Maĭ întâiŭ o periódă de treĭ lunĭ, Ianuarie-Martie, cu suficiente precipitațiunĭ atmosferice pentru acéstă epocă a anuluĭ, în total 140 mm. In al doilea rînd o periódă fórte ploiósă de 4 lunĭ, Aprilie-Iulie, în care s'a adunat o cantitate fórte mare de plóie, 599 mm din carĭ aprópe douĕ treimĭ, saŭ 388 mm, s'aŭ adunat numaĭ în cursul lunilor Maiŭ și Iunie. Acéstă din urmă periódă de 2 lunĭ póte fi considerată cu drept cuvînt ca escesiv de ploiósă. In al treilea rînd a urmat în fine o periódă secetósă de 5 lunĭ, August-Decembre. In cursul sĕŭ nu s'aŭ adunat decât 142 mm, tot atât adecă cât s'a adunat în primele treĭ lunĭ ale anuluĭ. Luna Novembre a fost în deosebĭ fórte secetósă.

Dacă despărțim România în marele sale subdivisiunĭ teritoriale, găsim că în Muntenia a cădut cea maĭ mare cantitate de apă, în mijlocie 891 mm; după aceea vine Moldova, unde s'aŭ adunat 811 mm, și în fine Dobrogea, unde nu am avut decât 605 mm. Dacă pe de altă parte despărțim Muntenia în România-Mare și în Oltenia, găsim că în acéstă din urmă parte aŭ cădut 912 mm, pe când în România-Mare s'aŭ adunat 883 mm.

In **Tab. 1** după pagina care urméză se indică, pentru fie-care district în parte, cantitatea de plóie anuală și pe anotimpurĭ, precum și numĕrul dilelor de plóie.

Tab. 1.

Repartițiunea ploiĭ pe districte în 1897 st. n.

DISTRICTE	Precipitațiunĭ atmosferice mm					Dile de plóie > 10 mm
	Anuale	Pe anotimpurĭ				
		Érna	Primăvara	Vara	Tómna	
1	2	3	4	5	6	7
Mehedinți	898	192	384	274	105	86
Gorj.	1056	264	416	328	129	95
Dolj	772	182	295	267	84	75
Vîlcea	1031	194	478	293	124	94
Romanațĭ.	805	141	335	278	86	81
Olt	881	173	336	308	98	81
Argeș	1095	167	392	443	131	89
Muscel	1085	176	369	443	136	98
Teleorman. . . .	739	96	285	308	63	75
Vlașca.	740	103	279	322	55	74
Dîmbovița. . . .	1005	142	381	353	140	89
Prahova.	927	123	352	360	90	89
Buzĕŭ.	886	102	401	276	94	78
Ilfov	758	96	300	292	67	76
Ialomița.	812	101	301	340	63	72
Constanța	633	103	223	286	45	59
Tulcea.	561	89	187	196	87	70
Brăila	658	81	239	259	58	75
Rîmnicul-Sărat. .	1004	117	478	398	95	82
Putna	969	99	444	303	109	88
Tecuciŭ	755	92	301	270	76	72
Covurluiŭ	654	110	228	215	80	78
Tutova	787	100	342	257	75	76
Bacăŭ	921	95	392	304	123	100
Némț	1120	118	465	414	136	105
Roman	846	125	373	264	101	97
Vasluiŭ.	691	101	257	243	82	75
Fălciŭ.	683	131	242	189	99	72
Iașĭ	667	100	243	236	88	74
Sucéva	923	90	333	398	115	104
Botoșanĭ.	764	97	278	293	111	86
Dorohoiŭ.	760	95	298	275	119	83

In districtul Némț s'a adunat cea maĭ mare cantitate anuală de plóie, 1120 mm. Acesta este singurul district în Moldova unde precipitațiunile atmosferice aŭ depășit un strat mijlociŭ de un metru grosime.

In Muntenia, fără ca mijlocia de plóie a vre-unuĭ district să fi atins valórea ce a avut în Némț, aŭ fost 6 districte în carĭ cantitățile anuale de apă aŭ întrecut un metru.

In Dobrogea valorile mijlociĭ anuale pe districte aŭ fost mult inferióre valorilor din districtele din Muntenia și Moldova. In districtul Tulcea s'aŭ adunat în mijlocie 561 mm. Acésta este cea maĭ mică can-

titate anuală de plóie ce s'a constatat într'un district din tótă ţéra în cursul anuluĭ 1897.

Tabelele 3 şi 6 din lucrarea ce analisăm cuprind, pentru fie-care staţiune în parte, cantităţile de plóie lunare, anuale şi pe anotimpurĭ. Acéstă din urmă tabelă maĭ cuprinde, de asemenea pentru fie-care staţiune în parte, maximum de apă în 24 ore, numĕrul ɖilelor de plóie saŭ zăpadă şi grosimea straturuĭ de zăpadă.

In Tab. 2 care urméză s'aŭ resumat, pentru aceleaşĭ localităţĭ cuprinse în dările nóstre de sémă asupra volumelor XI şi XII din *Anale*, cantităţile anuale de plóie, maximum de apă în 24 de ore, precum şi numĕrul ɖilelor de plóie în 1897.

Tab. 2. *Plóia în 1897 st. n.*

LOCALITĂŢI	Cantităţĭ mm		Ɖile de plóie		LOCALITĂŢI	Cantităţĭ mm		Ɖile de plóie	
	Anuale	Max în 24 h	≥ 0.1 mm	≥ 1.0 mm		Anuale	Max în 24 h	≥ 0.1 mm	≥ 1.0 mm
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Adjud	839.8	51.0	67	67	Iaşĭ	627.0	38.7	123	80
Armăşescĭ	517.5	39.7	91	61	Isaccea	548.9	37.7	83	72
Babadag	699.8	49.0	67	65	Michăilenĭ . . .	731.6	54.0	77	77
Balta-Dómneĭ .	713.7	30.0	86	86	Ocnele-Marĭ . . .	1171.0	56.3	121	109
Bechet	660.4	42.7	83	76	Odobescĭ	874.9	59.5	102	89
Bîrlad	586.4	34.6	116	75	Olteniţa	687.4	60.1	78	78
Brăila	503.0	58.2	99	74	Păncescĭ-Dragom.	916.7	59.8	128	104
Bucurescĭ	860.5	80.2	119	89	Roşiorii-de-Vede.	—	—	—	—
Buştenĭ	851.4	36.6	95	94	Sadova	1389.6	92.0	70	69
Calafat	689.8	32.0	67	64	Sinaia	769.4	26.5	125	114
Călăraşĭ	689.4	49.9	89	77	Slănic (Prahova).	1104.7	41.5	99	93
Câmpina	1540.9	75.2	101	96	Slatina (Sucéva).	1483.9	138.6	125	100
Câmpulung. . . .	954.3	49.3	151	102	Striharet	721.5	47.6	106	85
Comăndărescĭ . .	625.5	39.5	114	81	Sulina, ...	470.4	83.4	74	60
Corabia	700.7	41.3	109	82	Tîrgu-Frumos .	683.2	66.0	77	66
Curtea-de-Argeş .	1137.3	131.7	121	107	Tîrgu-Jiŭ	946.2	53.9	96	95
Doftana	857.4	37.2	102	98	Tîrgu-Ocna . . .	731.8	48.5	83	82
Dorohoiŭ	702.1	52.4	123	89	Tecuciŭ	774.9	47.9	90	77
Fălticenĭ	843.1	64.3	142	107	Tulcea.	425.7	36.6	77	69
Găescĭ	955.7	49.4	101	86	Turnu-Măgurele .	645.1	39.0	103	75
Galaţĭ	478.5	36.0	94	68	Turnu-Severin. .	726.9	70.0	112	85
Giurgiŭ	657.5	71.5	105	74	Zimnicea	653.4	52.7	93	77

Cea maĭ mare cantitate anuală de plóie a avut loc la Bistricióra în Némţ, unde s'aŭ adunat 2.076 mm. Acésta este într'adevĕr o cantitate extraordinară de plóie pentru ţéra nóstră, chiar şi pentru acéstă localitate în general fórte ploiósă.

Epoca ploiósă din cursul anuluĭ 1897, cuprindênd lunile Aprilie şi Iulie, dar maĭ cu sémă lunile Maiŭ şi Iunie, a fost într'adevĕr extraordinară prin abundenţa cantităţilor de plóie într'un interval relativ aşà de scurt. Acésta explică în mod suficient teribilele inundaţiunĭ de carĭ a avut să sufere mare parte din interiorul ţĕriĭ.

Cea maĭ mare cantitate de apă ce s'a adunat în curs de 24 de ore a fost de 185,3 mm la 30 Maiŭ, la Sinescĭ în districtul Iaşĭ. Se scie că la 7 Iulie 1889 a cădut la Curtea-de-Argeş în 24 de ore o cantitate egală cu 226,3 mm. (1)

In mijlocie am avut în cursul anuluĭ 95 de dile de plóie $\geq$ 0.1 mm şi 83 cu cantităţĭ de cel puţin un milimetru.

După altitudinea staţiunilor, dilele de plóie aŭ fost distribuite în mijlocie precum urméză:

$\geq$ 0.1 mm	$\geq$ 1 0 mm	
86 dile	73 dile	pentru localităţĭ cu altitudine maĭ mică ca 100 mm;
92 »	80 »	» » » » cuprinsă între 100 şi 200 m;
102 »	90 »	» » » » » » 200 şi 500 m;
115 »	103 »	» » » » maĭ mare ca 500 m.

Grosimea mijlocie a straturuĭ de zăpadă, ce a cădut la faţa pămîntuluĭ în 1897, a fost de 77 cm; solul a fost acoperit de zăpadă în curs de 40 de dile.

Memoriul ce analisăm se maĭ ocupă cu starea Dunăriĭ şi cu periódele de secetă. O serie de charte indică repartiţiunea lunară, anuală şi pe anotimpurĭ a ploiĭ pe districte, precum şi distribuţiunea anuală pe districte a numĕruluĭ de dile de plóie.

In al cincilea memoriŭ, *Revista climatologică anuală*, studiăm mersul elementelor climatice în 1897 în România şi principalele caractere ce a presintat clima.

Temperatura mijlocie a anuluĭ 1897 în România a întrecut cu maĭ bine de o jumătate de grad valórea eĭ normală. Acest esces de temperatură se datoresce, în cea maĭ mare parte, timpuluĭ dulce cu care a început anul şi care s'a menţinut până la sfîrşitul luniĭ Aprilie. Maĭ ales în Ianuarie şi Februarie timpul a fost călduros, de aprópe 2 grade şi jumătate peste valórea normală. Din Maiŭ până în Septembre va-

(1) *Anale*, tom. XI, pag. B 214.

lorile temperaturiĭ aŭ fost apropiate de cele normale. Cu luna Octobre timpul se rĕcesce mult şi în Novembre ajunge a fi cu 4 grade sub valórea normală.

In cursul anuluĭ nu s'a înregistrat o periódă prea căldurósă şi nicĭ un frig intens. Temperaturile extreme constatate în cursul sĕŭ sunt: 35°.5 la Caracal şi — 24°.0 la Tîrgu-Ocna.

Ceea ce însă a caracterisat anul 1897 sunt precipitaţiunile atmosferice anormale, despre carĭ s'a tractat în precedentul memoriŭ.

Zăpadă a fost în genere puţină şi Dunărea a fost îngheţată la sfîrşitul luĭ Decembre de la Hârşova în jos.

Sórele a strălucit în cursul anuluĭ cam în acelaşĭ numĕr de ore ca într'un an normal la Bucurescĭ şi Sulina; la Sinaia durata de strălucire a sóreluĭ a fost cu peste 100 de ore maĭ mică ca într'un an normal. Cifrele următóre indică duratele de strălucire, precum şi numĕrul ḑilelor în carĭ s'a arătat sórele:

La Sulina	2 411,9	ore	în	299	ḑile
» Caracal	2.022,1	»	»	293	»
» Bucurescĭ	2.170,7	»	»	294	»
» Comăndărescĭ	1.840,0	»	»	275	»
» Sinaia	1.361,6	»	»	224	»

Indicaţiunile conţinute în memoriul ce analisăm sunt completate prin alte douĕ memoriĭ (al 7-lea şi al 8-lea), datorite d-lor asistenţĭ C. I. Corbu şi G. D. Elefteriu, întitulate unul *Recensiunĭ climatologice lunare* şi altul *Amănunte asupra ploiĭ şi asupra furtunelor în România.*

Al şéselea şi al nouĕlea memoriŭ se ocupă cu magnetismul pămîntesc.

In cel din urmă dintre acestea, întitulat *Observatoriul magnetic al Institutuluĭ meteorologic al Românieĭ la Bucurescĭ*, d-l asistent I. Murat dă maĭ întâiŭ descripţiunea amănunţită a Observatoruluĭ magnetic şi apoĭ valorile deduse din determinările magnetice ce a făcut la Bucurescĭ şi în alte câte-va localităţĭ din ţéră. Aceste determinărĭ vor continuà a se face în restul ţĕriĭ, în scop de a se alcătuì charta magnetică a ţĕriĭ.

In memoriul *Elementele magnetice la Bucurescĭ*, după ce am arătat vechile determinărĭ magnetice efectuate în ţéră, am indicat în parte, pentru declinaţiune, inclinaţiune şi pentru componenta orizontală, metódele întrebuinţate pentru determinarea lor, precum şi resultatele obţinute în cursul luniĭ Maiŭ 1898. Dintr'însele resultă că, pentru acéstă epocă, valorile elementelor magnetismuluĭ pămîntesc la Bucurescĭ sunt:

	Declinaţiunea W	D =	4°29′,7
	Inclinaţiunea N	I =	58°50′,5
Intensitatea	Componenta orizontală . .	H =	0 23296 cgs
	Componenta verticală . .	Z =	0.38539 »
	Forţa totală	V =	0.45036 »

Al ḑecelea memoriŭ, care termină partea a doua a volumuluĭ, se ocupă cu *Cutremurele de pămînt din România în 1897*. Tóte sguduiturile din cursul acestuĭ an aŭ fost slabe şi de mică întindere. Ele aŭ avut loc în următórele 11 ḑile: 17 Ianuarie, 23 Februarie, 6 Martie, 17 Maiŭ, 20 Iulie, 7 August, 24 Septembre, 14, 25 şi 29 Novembre şi în fine 11 Decembre.

Partea treia a volumuluĭ este exclusiv consacrată observaţiunilor meteorologice orare, precum şi observaţiunilor speciale la ore fixe ce s'aŭ făcut în 1897 la Observatoriul de la Bucurescĭ-Filaret.

Un óre-care număr de inovaţiunĭ aŭ fost introduse în acéstă parte din *Anale*. Maĭ întâiŭ s'a dat pentru fie-care lună distribuţiunea după direcţiunile vîntuluĭ a principalelor elemente climatologice, ca presiunea atmosferică, temperatura aeruluĭ, umeḑéla relativă şi iuţéla vîntuluĭ; apoĭ repartiţiunea orară a direcţiuniĭ vîntuluĭ; natura şi direcţiunea nourilor aŭ fost publicate pentru tóte orele de la 7 ore diminéţa şi până la 8 ore séra; indicaţiunile psichrometruluĭ Assmann aŭ fost date pentru treĭ observaţiunĭ ḑilnice; în fine pentru evaporaţiunea apeĭ, pe lângă evaporimetrul Wild, s'aŭ maĭ publicat indicaţiunile obţinute cu alte evaporimetre. Voiŭ maĭ menţionà încă indicaţiunile speciale carĭ aŭ fost publicate asupra numĕruluĭ furtunelor şi asupra repartiţiuniĭ lor orare.

Observaţiunile fie-căreĭ lunĭ sunt precedate de o tabelă specială, care cuprinde resumatul principalelor date climatologice în raport cu valorile mijlociĭ deduse din perióda de 12 anĭ 1885—1896. Tabele speciale conţin de asemenea valorile anuale ale diferitelor elemente climatologice pe 1897, puse faţă în faţă cu mijlociile lustrilor 1886—1890, 1891—1895, cu ale deceniuluĭ 1886—1895 şi cu o periódă 1885—1897.

In fine datele caracteristice ale anuluĭ 1897 termină acéstă parte a volumuluĭ, care cuprinde 444 pagine şi din care ne mărginim a extrage pentru Bucurescĭ următórele valorĭ ale anuluĭ 1897, în comparaţiune cu acele ale periódeĭ 1885—1897.

		1897	1885—97
Temperatura aeruluĭ C°	Mijlocia orară	10,64	10,18
	» maximelor	16,07	16,06
	» minimelor	5,99	4,87
	Maximum absolut	33,0	40,8
	Minimum »	—17,1	—30,5
	Diferența extremelor absolute	50,1	71,3
	Mijlocia erneĭ	— 0,45	— 2,78
	» primăvereĭ	11,70	10,41
	» vereĭ	21,61	21,64
	» tómneĭ	9,96	11,32
	Ḑile cu îngheț	104	114,8
	» de érnă	24	39,5
	» de vară	100	111,1
Plóia în mm	Total anual	860,5	612,9
	Maximum în 24 ore	80,2	80,2
	Totalul erneĭ	93,6	124,2
	» primăvereĭ	323,5	169,3
	» vereĭ	385,3	198,0
	» tómneĭ	59,5	122,7
	Durata ploiĭ în ore și minute	400ʰ,29ᵐ	475ʰ,13ᵐ
	Ḑile de plóie ≥ 10 mm	119	107,8
Nebulositate	Durata de strălucire a sórelui	2170ʰ,7	2193ʰ,6
	Strălucirea sóreluĭ érna	238,4	231,6
	» » primăvara	531,7	568,7
	» » vara	860,4	897,9
	» » tómna	545,4	495,7
	Nebulositatea mijlocie	5,4	5,2
	Ḑile senine	59	59,5
	» puțin noróse	66	66,0
	» noróse	95	95,0
	» fórte noróse	52	57,0
	» acoperite	93	87,5

A patra parte a volumuluĭ este consacrată observațiunilor meteorologice carĭ se fac în diferitele stațiunĭ ale Regatuluĭ.

Ea este împărțită în două secțiunĭ.

In cea dintâiŭ sunt publicate observațiunile de la 32 de stațiunĭ de al doilea ordin. Pentru 12 dintr'acestea observațiunile sunt date *in extenso*. Resumăm în **Tab. 3** după pagina care urméză valorile anuale ale principalelor elemente climatologice din cursul anuluĭ 1898 în deosebitele localități din țéră.

Tab. 3. *Principalele elemente climatologice ale anuluĭ 1897 st. n.*

LOCALITĂŢI	Altitudinĭ m	Pres atmosfer. la 0° în mm			Temperatura aeruluĭ C°			Ume-ḑélă		Precip. atmosf.		Nebulositate	Vîntul Direcţiunea dominantă	Numĕrul ḑilelor					
		Mijl.	Max. abs.	Min. abs.	Mijl.	Max. abs.	Min. abs.	Abs. mm	Rel %	Total mm	Ḑile de plóie ≥1.0 mm			Senine	Norόse	Acoperite	Ingheţ. Min ≤0°	Ernă Max. ≤0°	Vară Max.≥25°
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Armăşescĭ	70	757.1	775 3	738 1	10.3	34 0	—20 5	7.8	72	517 5	61	5 6	N	108	141	116	109	22	99
Bacăŭ	140	751.6	770.8	727.0	9 3	33.6	—20 0	6 9	67	932 5	93	6 2	N	99	103	163	107	31	83
Botoşanĭ	180	746 4	767.0	724 2	8 6	32 5	— 19.2	7.2	73	837 9	68	6 6	NW	91	90	184	114	37	66
Brăila	30	760 2	778 1	741.8	11.4	33.5	—19 0	8 6	73	503 0	74	5 4	SE	134	95	136	87	26	97
Bucurescĭ, Filaret	82	755.4	774.2	736 8	10.7	33 0	—17.1	7 5	68	860.5	89	5 4	NE	124	129	112	104	24	100
Bucurescĭ, Oraş	75	755.9	774.7	736.9	11.0	34.6	—17.4	8.8	67	894.1	84	5 2	—	131	125	109	101	22	108
Buzĕŭ	105	753 2	771.0	734 3	10.7	33 0	—17.5	8.1	73	879 5	84	6 2	NE	77	139	149	107	26	105
Caracal	95	754 1	772.8	734.0	10 5	35.5	—13.5	8.5	81	959.3	77	4.8	W	153	105	107	107	26	108
Călimănescĭ	280	737.6	754.8	719.6	9 5	31.7	—19.8	6.5	63	876 8	88	5 3	N	144	90	131	108	18	73
Câmpulung	595	710 1	723.9	691 4	8.3	30 6	—21.2	6.4	66	954.3	102	6 1	N	82	137	146	151	29	56
Comăndărescĭ	60	755 8	775 2	734.2	9.4	34.6	—18 5	8 6	79	625.5	81	6.5	N	81	109	175	106	36	92
Constanţa	20	760 1	778 8	743.3	11.6	31.0	—14.2	10.5	80	298.6	62	4 8	N	163	96	106	62	19	81
Corabia	50	758.4	777.5	737.7	10 9	33 5	—13 0	9 4	80	700 7	82	6.3	NE	72	153	140	97	31	102
Craiova	110	753 2	772 1	733.3	11.1	35 0	—17.8	7.6	69	658 4	88	5 4	SW	132	108	125	99	25	112
Dorohoiŭ	180	746 4	766 7	724 2	8.5	32.4	—20.6	7 6	78	702 1	89	6.6	NW	86	90	189	117	38	62
Focşanĭ	60	757.4	777.2	737 1	9.9	33 5	—21.8	8.1	74	703.7	88	5.9	N	94	133	138	113	26	98
Galaţĭ	30	759 9	777 9	741 2	11.3	35 0	—17 5	9 9	81	478.5	68	5.7	NE	108	122	135	95	26	105
Giurgiu	27	—	—	—	11 6	33.5	—17.3	8.6	73	657.5	74	4 2	SW	180	101	84	95	20	115
Gura-Tarcăuluĭ	390	726.9	744.6	706.4	7.1	31.7	—22.0	6 5	72	1101 4	107	6 1	SE	107	99	159	146	35	53
Herĕscĭ	50	758 6	776 9	741.8	11.1	33 0	—18.0	9.9	82	652.6	87	5.4	NE	117	127	121	98	19	103
Iaşĭ	100	753.5	773.2	732.2	9 9	32 5	—17 5	8.5	78	627.0	80	6 0	NW	110	98	157	106	34	77
Mamorniţa	145	747 9	768.6	727.5	8 2	34.6	—18 5	7.8	79	751.9	86	6.1	W	103	99	163	121	36	82
Păncescĭ-Dragom.	190	745.8	766 6	724.0	8 2	31 5	—22 6	7.2	71	916 7	104	6 8	N	55	135	171	126	42	67
Sinaia	160	687 8	699.6	669.5	5 9	27.0	—20.6	6.0	73	769.4	114	5.9	NE	120	87	158	153	48	8
Strehaia	140	750 2	769 0	732.9	9.6	33 2	—21.5	8.0	75	932 4	92	5 2	W	136	119	104	111	28	101
Strihareţ	160	748.2	766.4	729 5	10 3	33 5	—15.0	8.2	75	721.5	85	5.8	NE	114	127	124	119	24	96
Sulina	2	762.5	780 4	746.3	11.7	32.8	—15 2	9.6	78	470.4	60	5.2	NW	134	104	127	84	18	91
Teiş	300	736 3	753.4	716 8	9 4	32.2	—20.5	7.6	73	911 2	87	5 5	NW	102	158	105	125	19	89
Tîrgu-Ocna	273	737.9	755.8	717.6	9.2	32.5	—24 0	7 6	72	731.8	82	6.2	N	110	86	169	119	30	82
Turnu-Măgurele	40	759 5	778 7	739 3	11 7	34 5	—12.8	9 3	78	645.1	75	5.0	W	132	128	105	95	24	112
Turnu-Severin	70	758.0	776 5	736.4	11 4	34 3	—12.8	8 2	70	726.9	85	6 3	NE	85	131	149	98	19	106
Vasluiŭ	120	751 7	770.7	731.1	9.5	33.7	—20 4	7 7	77	843 2	89	6.1	NW	93	107	165	101	35	87

In a doua secţiune s'aŭ publicat maĭ întâiŭ resultatele lunare şi anuale ale ploiĭ în 363 de localităţĭ şi apoĭ repartiţiunea lunară şi anuală a ploiĭ în principalele nóstre basenurĭ. Estragem, în cele ce urméză, valorile anuale ale ploiĭ pe basenurĭ în 1897 şi le punem faţă în faţă cu valorile corespunḑĕtóre din anul precedent:

	1896	1897
1. Direct în Dunăre	368 mm	643 mm
2. Rîurile micĭ între graniţă şi Jiŭ	548 »	732 »
3. Jiul	660 »	1020 »
4. Oltul	516 »	965 »
5. Rîurile micĭ între Olt şi Argeş	390 »	835 »
6. Argeşul	562 »	953 »
7 Ialomiţa	475 »	879 »
8. Calmăţuiul	316 »	678 »
9. Siretul	465 »	888 »
10. Prutul	398 »	693 »
11. Direct în Marea Négră	270 »	598 »

In fine volumul se termină printr'o chartă cu indicarea posiţiuniĭ tuturor staţiunilor nóstre meteorologice şi udometrice la finele anuluĭ 1897.

Tot în cursul anuluĭ 1898, în care a aparut volumul XIII din *Anale* de care ne-am ocupat în cele ce preced, Institutul meteorologic a maĭ dat la lumină încă următórele douĕ publicaţiunĭ:

a) *Buletinul meteorologic,* care apare în fie-care ḑi la ora 1 p. m. El este autografiat chiar în Institut şi cuprinde o dare de sémă de condiţiunile atmosferice din România, basată pe observaţiunile meteorologice şi udometrice ce ni se transmit ḑilnic prin telegraf de la aprópe tóte staţiunile meteorologice de al doilea ordin şi de la un mare numĕr de staţiunĭ udometrice în ḑilele cu precipitaţiunĭ atmosferice;

b) *Buletinul observaţiunilor meteorologice din România* apare lunar. In anul 1898 acest *Buletin* a căpĕtat o desvoltare mult maĭ mare ca până acum. Afară de un resumat lunar al observaţiunilor meteorologice şi udometrice, *Buletinul* cuprinde o descriere fórte amănunţită a climeĭ pentru fie-care lună în parte. După ce maĭ întâiŭ se resuméză caractaterele generale ale climeĭ, se indică caracterele particulare ale sale în 70 de localităţĭ diferite din ţéră. *Buletinul* este completat printr'o listă, care arată posiţiunea geografică a tuturor staţiunilor nóstre meteorologice şi udometrice, precum şi printr'un buletin special pe anotimpurĭ şi printr'un altul anual. In fine tóte aceste buletine parţiale daŭ óre-carĭ indicaţiunĭ asupra mersuluĭ elementelor magnetismuluĭ pămîntesc la Bucurescĭ.

Bucurescĭ, 21 Maiŭ (2 Iunie) 1899.

Anexă. — La pag. 46.

LESIUNILE SISTEMULUĬ NERVOS ÎN PELAGRĂ

DE

Dr. V. BABEŞ
Membru al Academieĭ Române.

Pelagra este fără îndoială una din bólele cele maĭ importante ale ţĕriĭ nóstre. Observată pentru întâia dată în Moldova de Dr. C. Vârnav şi descrisă în al sĕŭ *Rudimentum Physiographiae Moldaviae*, tipărit la Budapesta în 1836, ea a fost studiată apoĭ de doctoriĭ Alex. Theodori şi Cihac în aniĭ 1845 şi 1846. La 1856 fiul celuĭ dintâiŭ, d-l General Prof. Dr. Iuliu Theodori, care şi-a făcut studiele la Facultatea de Medicină din Berlin, susţinù tesa sa, care tractà despre pelagră. In Muntenia pelagra a fost observată de-abià pe la 1859 şi 1860, când a fost vĕḑută de d-l Prof. Dr. Felix. De la 1863 pelagra a început a fi înregistrată în maĭ tóte judeţele nóstre şi în aniĭ din urmă şi în ţĕrile române subjugate, precum şi în ţĕrile vecine.

Inainte de a fi observată în România, pelagra a fost vĕḑută în alte ţĕrĭ. La 1730 Dr. Gaspar Casal, care la început practicà în capitala Asturieĭ, maĭ în urmă medic al Caseĭ regale din Madrid, a descris primele casurĭ de bólă, pe care a întîlnit-o în mod endemic între ţĕraniĭ provincieĭ Asturia. De-abià după maĭ mulţĭ anĭ lumea sciinţifică a aflat cevà asupra pelagreĭ prin intermediul Druluĭ Thiéry, care a descris-o în ḑiarele francese. La 1787 pelagra a fost studiată şi de un medic engles, Dr. Towesond. Puţin maĭ târḑiŭ se scià că pelagra există în Spania, Italia, Franţa, etc.

Pelagra a avut fel de fel de numirĭ: mal dela rosa, mal dela misera, lepra Asturiensis, scorbut alpin, buba trânjilor saŭ rana trânjilor (Vârnav), sfrânţia învechită.

Intr'o lucrare publicată în 1882, d-l Prof. Felix presupune că în ţéră există 4500 pelagroşĭ. In 1888, când s'a făcut prima statistică oficială, se afirmă că în archivele serviciuluĭ sanitar nu s'ar fi găsit nimic asupra acesteĭ bóle. Cu tóte acestea, ar fi greşit să credem că pelagra n'a existat de maĭ înainte în ţéră; dovada cea maĭ bună o avem că dejà la 1852 guvernul Moldoveĭ înfiinţase la Darabanĭ, în judeţul Dorohoiŭ, un spital special pentru pelagroşĭ.

Dr. Sergiu, făcênd primul recensămînt al pelagroşilor în România, a constatat la 1888 un numĕr de 10.626 bolnavĭ de pelagră. La 1897, numĕrul pelagroşilor a fost de 19.796, decĭ 3,47 la mia de locuitorĭ. Dintr'aceştia, aŭ fost de sex bărbătesc 9.132, de sex femeesc 10.664; domiciliaţĭ în comune rurale 19.279, în oraşe maĭ micĭ 140, în comune urbane capitale de judeţ 377. Aŭ fost în gradul I 8.452, în gradul II 9.915 şi în gradul III 1.429. Cel maĭ mare numĕr de pelagroşĭ a fost în anul 1897 în jud. Roman (1.893 pelagroşĭ saŭ 20,04 la mia de locuitorĭ), Tutova (1.159 pelagroşĭ saŭ 13,02 la mia de locuitorĭ), Covurluiŭ (866 saŭ 11,24 la mia de locuitorĭ), Teleorman cu 1.215 şi Botoşaní cu 1.058 de pelagroşĭ, etc. etc. Din oraşe numĕrul cel maĭ mare de pelagroşĭ l'aŭ avut Bîrladul (107) şi Botoşaniĭ (82).

Pelagra se manifestă printr'o roşéţă intensă pe dosul mânilor, pe faţă şi pe partea peptuluĭ care la sătén rĕmâne neacoperită şi expusă radelor sóreluĭ. Érna roşéţa dispare, dar revine cu vara şi devine din ce în ce maĭ intensă. Pielea se detaşéză sub forma unor cojĭ gróse. Ómeniĭ devin abătuţĭ şi slabĭ. Stadiul al doilea, care apare după o durată de maĭ mulţĭ anĭ, începe cu o sensaţiune de furnicare, o sensaţiune de frig, pielea devine vînetă, brună, subţire, satinată, durerósă. In urmă apare o slăbiciune generală. Intr'un stadiŭ şi maĭ avansat, în stadiul desperat cum îĭ dic Italianiĭ, apar crampe, diaree, delir, manie, melancolie şi în fine se desvoltă o abrutisare totală, urmată de mórte. La copiĭ am putut constatà că pelagra se complică cu o formă specială de tuberculosă.

Inainte de a schiţà în puţine cuvinte causele pelagreĭ, ţin să amintesc că bóla acésta este cunoscută numaĭ în ţĕrile în carĭ hrana principală a ţĕranuluĭ este formată de mămăligă. E fórte probabil că nicĭ la noĭ în ţéră nu există acéstă bólă înainte de a se fi consumat porumbul. Cultura porumbuluĭ a fost introdusă la noĭ în vécul al XVII-lea, sub domniile luĭ Şerban Cantacuzino şi a luĭ Nicolae Mavrocordat, şi dejà la începutul véculuĭ nostru se constată şi existenţa pelagreĭ între săteniĭ noştri, carĭ se hrănesc exclusiv cu mămăligă.

Cu tóte afirmările contrariĭ ale unor autorĭ, cred că putem men-

ţiné opiniunea că afecţiunea e legată de consumarea porumbuluĭ, deşì unele stărĭ analóge pot fi câte-odată provocate şi de alte cause, de alimentaţiune insuficientă, maĭ cu sémă când maĭ există şi afecţiunĭ grave ale sistemuluĭ nervos central.

Pe de altă parte, este însă maĭ presus de orĭ-ce îndoială că numaĭ hrănirea exclusivă cu porumb nu este în stare să provóce pelagra, atuncĭ când nu maĭ există şi alte condiţiunĭ carĭ favoriséză apariţiunea eĭ, în primul rînd debilitatea ereditară saŭ dobândită saŭ şi degenerarea şi abusurile de alcool. Până acuma încă nu este stabilit dacă pelagra este datorită consumăriĭ orĭ-căruĭ fel de porumb, saŭ numaĭ unor anumite soiurĭ de porumb, saŭ numaĭ consumăriĭ porumbuluĭ stricat. Din cercetările pe carĭ le-am întreprins pare a resultà că în realitate anumite felurĭ de porumb, maĭ puţin nutritive, saŭ şi porumbul necopt saŭ stricat, jócă un rol important în frecuenţa pelagreĭ; cu tóte acestea, s'a vĕḑut că bóla se póte ivì şi la persónele carĭ consumă numaĭ porumb copt şi nestricat. Lombroso, apĕrătorul cel maĭ fervent al teorieĭ porumbuluĭ stricat, afirmă şi el în timpurile din urmă că maĭ fie-care porumb care se consumă este stricat.

Scriitoriĭ carĭ aŭ urmărit causele pelagreĭ nu s'aŭ mărginit însă numaĭ la teoria porumbuluĭ stricat, cum aŭ făcut de pildă Balardini, Roussel, Lombroso şi alţiĭ. Balardini credeà că causa pelagreĭ ar fi un fel de burete, verderamul (sporisorium maidis), un etofit ce se găsesce în micĭ grămeḑĭ sub epidermul grăunteluĭ, ceea ce n'a fost admis de Lombroso, care afirmă că Balardini a luat penicillium glaucum drept sporisorium maidis. Acesta, împreună cu chimistul Elba, aŭ putut constatà că verderamul dă nascere unor substanţe toxice, analóge cu alcaloidele cadaverice saŭ ptomaine. Teoria acésta, numită a zeismuluĭ, a maĭ fost susţinută înainte şi de Roussel. La congresul internaţional de la Geneva din anul 1882 d-l Prof. Dr. Felix s'a pronunţat că «miseria fisiologică singură, că vegetarismul singur nu produc nicĭ odată pelagra, nicĭ în oraşe, nicĭ în comunele rurale; că poporaţiunĭ numeróse carĭ se nutresc cu alimente maĭ puţin nutritive decât porumbul, că milióne de Chinezĭ, de Negri, nu sunt supuşĭ uneĭ bóle analóge; că fómetea n'a produs nicĭ odată pelagra în Siberia, în Galiţia saŭ în alte provinciĭ sărace ale Germanieĭ şi Austrieĭ; că pelagra endemică afectéză numaĭ pe ţĕraniĭ carĭ se nutresc cu porumb».

Landouzy şi adepţiĭ seĭ consideră pelagra ca un sindrom provocat de un mare numĕr de afecţiunĭ cachechisante. Monselise, însărcinat la 1881 de către consiliul sanitar al provincieĭ Mantua (Italia), a studiat treĭ felurĭ de porumb, bun, mijlociŭ şi stricat, şi a ajuns la conclusiunea

că nicĭ una din acele probe nu conţineaŭ producte de descompunere vătĕmătóre sănătăţiĭ. Antizeistiĭ maĭ afirmă că pelagra se observă adesea în formă sporadică în regiunĭ unde porumbul e fórte bun şi unde se cóce fórte bine, precum şi în locurile unde nu se consumă de loc porumb. Afecţiunea din urmă însă, după cum am afirmat şi noĭ, nu este pelagra, ci o pseudo-pelagră, pe care o vedem câte-odată şi la alienaţĭ, carĭ, deşì primesc o hrană suficientă şi destul de substanţială, din causa alteraţiuniĭ facultăţilor lor intelectuale, nu consumă aceste alimente, le împrăştie.

Alţĭ autorĭ cred că pelagra este o bólă infecţiósă. Cuboni a descris un microb, bacillus maidis, pe care însă Paltauf n'a putut să-l cultive. Dimpotrivă, Heider crede că bacillus maidis produce o substanţă toxică, paralisantă, care ar fi causa pelagreĭ. Insă experienţele făcute la animale nu confirmă întru nimic acéstă opiniune.

Rĕmâne să maĭ pomenim de opiniunea luĭ Zambaco, care crede că pelagra ar fi o varietate a lepreĭ, cu tóte că până astăḑĭ nu s'a putut găsì bacilul lepreĭ al luĭ Hansen în nicĭ unul din casurile de pelagră, ceea ce probéză în mod absolut că acest autor s'a înşelat.

Pelagra ar maĭ fi, după alţĭ autorĭ, în legătură cu paludismul. D-l Prof. Dr. Kalinderu crede, că aceste două maladiĭ cresc şi descresc în raport direct. Impaludismul, după d-sa, prepară terenul, produsele alcaloide de fermentaţiune în porumbul care servesce de hrană şi bĕutură — mămăliga şi alcoolul — determină bóla, cu o repeḑiciune maĭ mult saŭ maĭ puţin considerabilă, după condiţiunile de preparaţiune în carĭ se găsesc indiviḑiĭ. Pelagroşiĭ păstraţĭ în afară de influenţa palustră şi miseria fisiologică aŭ rĕmas anĭ de-a rîndul vindecaţĭ şi fără nicĭ un simptom de pelagră; aŭ devenit însă din noŭ pelagroşĭ, îndată ce s'aŭ întors la vetrele lor. Vom vedé că acéstă opiniune, deşì unilaterală, corespunde în parte şi cu cele observate de noĭ.

Alcoolismul a fost de asemenea învinuit că ar fi causa pelagreĭ şi d-l Prof. Neusser de la Viena, într'o monografie publicată cu câţĭ-va anĭ înainte, crede că nu atât alcoolul, cât substanţele toxice din alcoolul preparat din porumbul stricat ar jucà un rol însemnat în ce privesce pricinele pelagreĭ.

Aşà cum stă astăḑĭ cestiunea pelagreĭ, ea presintă pentru ţéra nóstră un interes cu atât mare, cu cât face progrese din an în an. Cestiunea pelagreĭ este decĭ o cestiune economică şi naţională totodată. E probabil că pelagra are maĭ multe cause şi, în fruntea acestor cause, am puté de sigur numĕrà degenerarea şi miseria fisiologică în care trăesc săteniĭ noştri. Paludismul, alcoolismul, sifilisul şi pelagra

părinţilor se resfrâng asupa urmaşilor, manifestându-se fie printr'o morbiditate, fie printr'o mortalitate exagerată. Tóte aceste fac ca locuitorii rurali să ofere un teren favorabil desvoltării pelagreĭ, ca şi bólelor infecţióse în general, teren favorabil maĭ cu sémă în urma hraneĭ insuficiente a sătenilor şi maĭ cu deosebire a copiilor lor.

In afară de manifestaţiunile de bólă propriŭ-ḑisă, diferiţĭ autorĭ aŭ căutat să constate alteraţiunile pe carĭ le pricinuesce pelagra în sistemul nervos şi în cele-lalte organe. Fără a maĭ insistà asupra afecţiuniĭ pieleĭ, pe care o observăm la pelagroşĭ, trebue să amintim că s'aŭ găsit alteraţiunĭ la intestine şi în rinichĭ. In casurile studiate de mine am găsit alteraţiunĭ însemnate în mĕduva spinăriĭ, maĭ cu sémă în rădăcinele posterióre. Une-orĭ se observă o degenerare chiar a fibrelor nervóse. In două casurĭ rădăcinele posterióre aŭ presintat nisce alteraţiunĭ cronice, atrofice şi iritative.

Insă cele maĭ interesante alteraţiunĭ le-am putut constatà în sistemul nervos central. Tuczek şi P. Marie aŭ descris nisce alteraţiunĭ particulare, maĭ cu sémă degeneraţiunĭ ale cordónelor. Resultatele, pe carĭ le-am obţinut eŭ în urma examinăriĭ a 10 casurĭ, nu concordă cu arătările acestor autorĭ. Există deosebirĭ însemnate între pelagră şi tabes, cu tóte că am găsit o asemănare óre-care între alteraţiunile constatate la pelagra şi cele observate la tabes, manifestate maĭ cu sémă prin dispariţiunea şi atrofia fibrelor nervóse; tot odată se observă multe masse neuroglice cu puţine celule, cu deosebire în legătură cu vasele îngroşate.

In substanţa cenuşie am găsit în maĭ multe casurĭ o continuare a alteraţiunilor rădăcinilor posterióre în córnele posterióre; aşà, într'un cas o însemnată îngroşare a vaselor, într'un alt cas întinse calosităţĭ omogene, datorite alteraţiuniĭ sclerotice a rădăcinelor posterióre Alte-orĭ am găsit inflamaţiunĭ, adesea asociate cu condensarea saŭ sclerosarea substanţeĭ primitive, cu dispariţiunea reţeleĭ fine nervóse şi dispariţiunea saŭ atrofia galbenă a fibrelor nervóse. Colónele luĭ Clarke sunt tot-deauna afectate, aşà că de obiceiŭ tóte celulele lor sunt umflate fără nucleŭ; centrul lor e ocupat de o massă de pigment cu granulaţiunĭ marĭ saŭ de o substanţă fin granulată, palidă, probabil mucósă, pe când periferia numaĭ în unele părţĭ conţine chromatină.

Maĭ sunt alterate în mod analog diferite grupurĭ de celule în córnele anterióre, maĭ cu deosebire în părţile mediane şi laterale ale mĕduveĭ lombare. Alte-orĭ se observă anomaliĭ în architectura organuluĭ, ceea ce nu se observă în alte afecţiunĭ saŭ în mĕduva normală.

In creerul pelagroşilor am găsit ici colea focare mici sclerotice în mĕduva prelungită şi în scórţele cerebrale, corespundênd focarelor din mĕduva spinării, apoi alteraţiuni de degenerare în unele căi lungi ale mĕduvei spinării, mai cu sémă într'un cas în căile piramidale. Dejà cu mai mulţi ani înainte am descris anumite alteraţiuni în zona psichomotrice, mai cu deosebire în regiunile celulelor mari piramidale. In primul rînd se găsesce iperemie, câte odată cu proliferarea endoteliului şi grămădirea celulelor rotunde, precum şi umflarea celulelor neuroglice în jurul acestor vase; mai cu sémă se observă procese de proliferaţiune la basa celulelor piramidale.

Nu vreaŭ să intru aici în descrierea amănunţită a alteraţiunilor istologice constatate la pelagră. Trebue numai să accentuez asupra unui lucru: aceste alteraţiuni ale substanţei nervóse, cari se manifestă prin manie şi cunoscuta stare de depresiune, se pot vindecà relativ destul de repede, până şi într'un stadiŭ înaintat al bólei, îndată ce bolnavii, în loc de o alimentaţiune exclusivă cu porumb, capĕtă o alimentaţiune mixtă. De aici resultă că alteraţiunile constatate la pelagră, în centre şi în sisteme, nu prea sunt grave; pe de altă parte, acest fapt vorbesce în contra teoriei parasitare exclusive a pelagrei, afecţiune care rĕmâne a fi însumată între cele-lalte afecţiuni datorite turburărilor de nutriţiune, provocate de vătĕmări puţin profunde, dar continue, cari nu daŭ nascere unor alteraţiuni profunde. Aceste manifestaţiuni se observă numai la persónele cu organismul debilitat. Şi, ceea ce rĕmâne caracteristic, evitarea vătĕmărilor şi fortificarea organismului pot să aducă vindecarea până şi în stadiile înaintate ale bólei.

Pentru combaterea pelagrei avem deci datoria a stărui ca sătenii să se mai lase de mămăligă şi să se înveţe cu consumarea pânii. In acest scop ar trebui înfiinţate brutăriile rurale după modul cum există în Italia. Dar acésta nu este destul. Trebue ca sătenii să se înveţe cu o viéţă mai bună din tóte punctele de vedere ale igienei. In primul rînd vor trebui să dispară locuinţele miserabile în cari se adăpostesc mai toţi locuitorii rurali. Va trebui apoi ca sătĕnul să capete o hrană mai substanţială prin bucătăriile economice, aşà cum s'aŭ introdus în Italia, în cari se fierbe o zémă compusă din fasole, orz, slănină şi apă; un litru ajunge să sature doi ómeni şi nu costă decât un ban. In provincia Mantua, spre exemplu, mĕsurile acestea aŭ scădut în mod simţitor numĕrul pelagroşilor. In loc de spitale pentru pelagroşi, exceptând casurile de bólă, spitale cari ar costà fórte mult

şi carĭ ar aduce prea puţine folóse, ar fi maĭ bine să se iea mĕsurĭ pentru prevenirea pelagreĭ în tótă ţéra.

In resumat, după părerea mea, ceea ce trebue făcut pentru prevenirea şi combaterea pelagreĭ în ţéră ar fi cele următóre:

1) Ingrijirea maĭ bună a stăriĭ sanitare a ţĕranuluĭ sărman, maĭ cu sémă prin ridicarea stăriĭ sale economice;

2) Combaterea malarieĭ, alcoolismuluĭ şi sifilisuluĭ în ţéră;

3) Introducerea unuĭ aliment eftin (cartofĭ, zarzavaturĭ), pentru a înlocuì în parte întrebuinţarea porumbuluĭ ca aliment exclusiv;

4) Ingrijirea administraţiuniĭ ca să nu se consume porumb necopt saŭ stricat;

5) Infiinţarea unor bucătăriĭ şi brutăriĭ economice prin satele bântuite;

6) Scóterea pelagroşilor din mijlocul lor insalubru şi internarea lor în localităţĭ salubre, unde să fie întrebuinţaţĭ după putinţă pentru lucrărĭ maĭ uşóre şi unde să se înveţe cu un traiŭ maĭ raţional;

7) Până la înfiinţarea unor atarĭ staţiunĭ, pelagroşiĭ să fie internaţĭ, cel puţin primăvara, câte-va lunĭ, în spitale, saŭ mănăstirĭ, saŭ alte localităţĭ potrivite, unde, petrecênd în condiţiunĭ salubre şi hrănindu-se cu alimente mixte, să evite de o parte ca să petrécă anotimpul cel maĭ periculos pentru pelagră în localităţĭ insalubre şi să se înveţe cu un traiŭ maĭ raţional, mixt;

8) Pelagroşiĭ liberaţĭ din spitale saŭ staţiunĭ vor trebuì supraveghiaţĭ şi ajutaţĭ în limita posibiluluĭ, pentru a continuà o viéţă igienică şi o alimentaţiune mixtă.

Aceste mĕsurĭ vor reduce în timpul cel maĭ scurt numĕrul pelagroşilor.

Vom începe a executà din ele pe cele ce se vor puté executà maĭ uşor, avênd însă în tot-deauna înaintea ochilor perfecţionarea şi executarea pe o scară cât de întinsă a mĕsurilor necesare.

Cu stîrpirea pelagreĭ vom câştigà ḑecimĭ de miĭ de ţĕranĭ românĭ viguroşĭ şi carĭ vor da descedenţĭ sănătoşĭ, pe când astăḑĭ pelagra constitue un pericol îndoit pentru ţéră, de o parte slăbind şi prăpădind pe ţĕranul român, de alta producênd degenerarea generaţiunilor viitóre.

Anexă. — La pag. 46.

STUDII ASUPRA EVOLUŢIUNII ŞI INVOLUŢIUNII CELULEI NERVÓSE

DE

Dr. G. MARINESCU
Membru corespondent al Academieĭ Române.

I.

Tóte fiinţele vieţuitóre sunt supuse într'un mod fatal legiĭ univer sale de evoluţiune şi acéstă lege se aplică nu numaĭ fiinţelor organisate, dar şi fie-căruia din elementele lor constitutive; este o lege elementară, cum fórte bine a ḑis Claude Bernard. In adevĕr, organele represintă o federaţiune de fiinţe elementare evoluând pe socotéla lor proprie. Dejà de mult acéstă idee a fost emisă de un om care erà în acelaşĭ timp un profund cugetător, un mare poet şi un naturalist de prima ordine; am numit pe Goethe.

Celula nervósă, ca şi organismul din care face parte, urméză de aprópe fluctuaţiunile evoluţiuniĭ.

Ca şi organismul însuşĭ, ea se nasce, cresce, declină şi móre; ea descrie o trajectorie fixă prin forma sa. Evoluţiunea celuleĭ nervóse este condusă în acéstă cale de doĭ factorĭ esenţialĭ: de o parte este ereditatea, de altă parte nutriţiunea. Acésta din urmă constitue nota cea maĭ remarcabilă a vieţiĭ celulare, de aceea nu putem separà aceste douĕ fenomene unul de altul, adecă evoluţiunea de involuţiune. Nutriţiunea constă, după cum scim, dintr'o schimbare continuă a edificiuluĭ organic, a elementuluĭ celular. Fie-care parte a celuleĭ nervóse lucréză în continuŭ — se nutresce în mediul ambiant şi elimină produsele sale de secreţiune şi desasimilaţiune. Crescerea, perióda staţionară, descrescerea, corespund la diferite stărĭ ale nutriţiuniĭ. Evoluţiunea în consecinţă nu este alt cevà decât totalitatea saŭ expresiunea

acestor modificaţiunĭ ale nutriţiuniĭ; este, cum a spus Claude Bernard: «la nutrition, dans sa réalité, embrassée d'un coup d'œil à travers les âges».

Nutriţiunea celuleĭ nervóse se face nu numaĭ prin corpul celular, ci egal, şi fórte probabil într'un mod activ, prin prelungirile protoplasmatice. In adevĕr, pe mĕsură ce celula nervósă se desvoltă, prelungirile sale se înmulţesc, se ramifică într'un mod prodigios şi suprafaţa tuturor acestor prelungirĭ şi a ramificaţiunilor lor este considerabilă în raport cu aceea a celuleĭ nervóse.

Aceste prelungirĭ adună şi asimiléză materialele nutritive, carĭ le sunt aduse de vasele limfatice. Este probabil că aceste materiale de nutriţiune nu sunt utilisate pe loc, ci sunt îndreptate spre corpul celular. Se stabilesce, pentru a ḑice ast-fel, un curent de nutriţiune, care merge de la prelungirĭ la celulă şi la nucleul sĕŭ şi de la acéstă parte, în sens invers, spre prelungirĭ. Prin acésta nu vreaŭ să neg prelungirilor protoplasmatice facultatea de nutriţiune proprie fără intervenirea celuleĭ, cu atât maĭ mult cu cât ele presintă o structură analógă cu aceea a corpuluĭ celular. Dar tot pare să probeze că nutriţiunea prelungirilor celulare este guvernată de corpul celuleĭ şi de nucleŭ, carĭ represintă centrul trofic al neuronuluĭ. Aceste consideraţiunĭ pur teoretice ne arată rolul considerabil pe care-l jócă prelungirile protoplasmatice în nutriţiune; dar, după cum a remarcat v. Lenhossek, acest rol nu depinde, cum a creḑut Golgi, de conexiunile acestor prelungirĭ cu vasele, ci de vasta suprafaţă absorbantă ce aceste prelungirĭ presintă.

Studiele mele privesc evoluţiunea celuleĭ nervóse şi în particular a celuleĭ nervóse motrice, începênd cu a cincea lună a vieţiĭ intrauterine, până la vîrsta extremeĭ bĕtrâneţĭ atingĕnd una sută anĭ. Am întrebuinţat pentru cercetările mele piese pe cât mi-a fost posibil de próspete şi metódele cele maĭ recente. Am ajuns la constatarea unuĭ óre-care numĕr de fapte nouĕ, carĭ vor aduce de sigur óre-care lumină în manifestaţiunile organice ale evoluţiuniĭ celuleĭ nervóse. Dar cu tóte acestea eŭ nu consider aceste resultate decât ca un început, care va servì ca punct de reper pentru nouĕ cercetărĭ.

Scim astăḑĭ, graţie studielor recente de istologie fină a celuleĭ nervóse, că acest element se compune din treĭ părţĭ esenţiale: 1) o substanţă fundamentală organisată, dispusă sub forma uneĭ reţele fibrilare în interiorul celuleĭ nervóse şi sub formă de fibrile juxtapuse în prelungirĭ. Acéstă reţea şi aceste fibrile constituesc căile de conductibilitate ale sistemuluĭ nervos; 2) o substanţă fundamentală amorfă,

care nu se coloréză de obiceiŭ cu colorile de anilină şi a căreĭ funcţiune încă rĕŭ cunoscută este fără îndoială de o mare importanţă; 3) o substanţă cromatică organisată, presentându-se sub forme geometrice regulate.

In timpul celeĭ d'a cincea lună a vieţiĭ embrionare, celula nervósă presintă maĭ cu sémă primele elemente, adecă substanţele fundamentale amorfe şi organisate. Cât despre substanţa cromatică, ea este încă puţin desvoltată şi se presintă sub forma uneĭ materiĭ suficient colorată şi găsindu-se maĭ cu sémă la periferia celuleĭ. Dacă voim să studiăm cu mărime mare acéstă materie colorată, vedem că ea e compusă din blocurĭ colorate, dar rĕŭ diferenţiate, de formă variabilă şi neregulată. In partea centrală a protoplasmeĭ nu se vĕd decât pe alocurea micĭ granulaţiunĭ; de asemenea, acéstă regiune centrală a celuleĭ se coloréză uşor în albastru prin metóda luĭ Nissl, dar nu sunt încă în acéstă regiune elemente cromatofile pe cale de formaţiune. Cel mult dacă se vĕd pe alocurea câte-va granulaţiunĭ fórte micĭ. Nucleul, de obiceiŭ de formă ovoidă saŭ ovalară, este fórte mare în raport cu volumul celuleĭ şi conţine un nucleol palid vacuolar, mic. Examinând mĕduva unuĭ fœtus în vîrstă de şépte lunĭ, vedem că desvoltarea celuleĭ a făcut dejà progrese; maĭ cu sémă substanţa cromatică este maĭ bogată, maĭ diferenţiată; elementele cromatofile încep să se individualiseze, deşì forma lor nu e încă aşà de regulată ca la noul născut: ele aŭ maĭ mult aparenţa unor blocurĭ bine colorate cu albastru policrom. Câte odată ele sunt reunite între ele şi conturul lor nu e bine definit. Orĭ-cum ar fi, la cele maĭ multe celule nervóse aceste elemente cromatice embrionare sunt mult maĭ numeróse la periferie decât în regiunea centrală a celuleĭ. Acésta din urmă, care se coloréză în albastru închis prin metóda luĭ Nissl, conţine granulaţiunĭ de mărime diferită, carĭ înótă într'o substanţă fundamentală colorată. Nucleul s'a rotunjit, nucleolul maĭ colorat ca la celulele în vîrstă de cincĭ lunĭ, prelungirile devenite de asemenea maĭ numeróse încep să se împodobéscă cu substanţa cromatică, dar maĭ puţin bine diferenţiată ca în corpul celular; vedem bine că substanţa cromatică nu apare în prelungirĭ decât maĭ târdiŭ. Cât despre substanţa acromatică organisată, ea se presintă la un embrion de cincĭ lunĭ ca la cel de şépte lunĭ, sub forma uneĭ reţele cu trabecule puţin dense.

Resultă decĭ că substanţa cromatică îşĭ face apariţiunea în celulele radiculare, la periferie, şi pe mĕsură ce celula se desvoltă, acéstă substanţă apare de asemenea în regiunile profunde ale celuleĭ. Vom vedé maĭ în urmă importanţa acesteĭ constatărĭ anatomice; pentru mo-

ment să-mĭ fie permis a remarcà că este vorba de o disposiţiune generală pentru cele maĭ multe din celulele mĕduveĭ spinăriĭ. Ramon y Cajal, în cartea sa: *Sur la structure du système nerveux de l'homme et des vertébrés*, a figurat la pagina 528 câte-va celule motrice de ale mĕduveĭ de la un embrion uman de 0.024 mm, în carĭ substanţa cromatică nu există decât la periferie. Totuşĭ, trebue să fac acéstă restricţiune că, dacă la embrionul de cincĭ lunĭ în mod real substanţa cromatică nu-şĭ face apariţiunea decât în părţile superficiale ale celuleĭ, eŭ am găsit cu tóte acestea la embrionul de şépte lunĭ câte-va celule, unde substanţa cromatică pare că s'a desvoltat într'un mod difus.

La un embrion în vîrstă de aprópe opt lunĭ şi jumătate, celula, fórte bogată în prelungirĭ, a augmentat de volum în tóte părţile sale constitutive. Substanţa cromatică se presintă sub formă de elemente bine diferenţiate, de formă regulată. Dar acì, de asemenea, cel puţin în câte-va celule radiculare, vedem că regiunea perinucleară conţine maĭ puţine elemente cromatofile; aicĭ sunt granulaţiunĭ carĭ se unesc între ele, ca să formeze peste puţin timp elementele cromatofile Aceste elemente de nouă formaţiune aŭ un aspect granulos, se vede bine că sunt formate dintr'o substanţă fundamentală uşor colorată în violet, care reunesce între ele granulaţiunile fine carĭ le compun. Un alt fapt asupra căruia doresc să atrag atenţiunea este presenţa unor fine granulaţiunĭ puţin colorate în spaţiile lăsate libere de elementele cromatofile, fapt care ne suggeréză idea că substanţa fundamentală amorfă este sediul uneĭ formaţiunĭ continue de granulaţiunĭ fine cromatice, cel puţin în timpul de crescere a celuleĭ.

La copilul noŭ născut, constatăm celule radiculare avênd o mare asemănare, în ceea ce concerne aspectul general, cu acelea ale adultuluĭ. Dar ceea ce le distinge este volumul lor. In adevĕr, aceste celule ale nouluĭ născut sunt cevà maĭ voluminóse decât acelea ale embrionuluĭ de opt până la nouĕ lunì; corpul celular e cel care e mărit, precum şi prelungirile; fără îndoială însă că şi nucleul şi nucleolul ieaŭ de asemenea parte la acéstă desvoltare. In prelungirile celulelor radiculare ale nouluĭ născut substanţa cromatică este de asemenea maĭ desvoltată la periferie, unde se presintă sub formă de bastonaşe maĭ lungĭ şi maĭ închise. Evoluţiunea celulelor nervóse, ast-fel cum am descris-o maĭ sus, se aplică în special la neuroniĭ motorĭ şi la neuroniĭ sensitivĭ direcţĭ; cea maĭ mare parte din celulele cordónelor şi a celulelor simpatice urméză o altă evoluţiune. Pe mĕsură ce celula cresce, se produce o operă de diferenţiare, asupra căreia aş voì să insist

Celulele colónelor luĭ Clarke, câte-va din celulele cordónelor mĕduveĭ, celulele simpatice, câte-va din celulele ganglionilor spinalĭ şi multe din celulele creeruluĭ nu se desvoltă la un fel cu celulele radiculare. Acésta ar păré că e în acord cu câte-va experienţe pe carĭ Lugaro şi eŭ însumĭ le-am practicat: e vorba de secţiunea sciaticuluĭ la un animal, unde câte-va celule ale ganglionilor spinalĭ nu reacţionéză de loc.

Procesul de diferenţiare despre care am vorbit, diferenţiare care este expresiunea condiţiunilor ereditare ale nutriţiuniĭ, ne explică de asemenea evoluţiunea celulelor nervóse ale scórţeĭ cerebrale şi constituţiunea speciilor celulare în acéstă scórţă. La un embrion de cincĭ lunĭ şi jumătate nu se vĕd diferenţiărĭ celulare precise. Numaĭ de la a şésea lună şi jumătate se vede apariţiunea în stratele maĭ profunde a elementelor carĭ se disting de restul celulelor prin aspectul lor morfologic; acestea sunt viitórele celule gigante.

O particularitate interesantă, pe care am credut că trebue s'o remarc, este că la embrionul de şépte lunĭ se vĕd un mare numĕr de celule piramidale, al căror nucleŭ conţine un óre-care numĕr de nucleolĭ şi granulaţiunĭ basofile. Nucleul lor e voluminos şi de formă ovoidă. Presenţa acestor nucleolĭ şi granulaţiunĭ basofile s'ar explicà póte prin facultatea ce aŭ celulele nervóse în stare embrionară de a se reproduce. Sciŭ că Cajal şi după el van Gehuchten admit că celulele motrice şi celulele ganglionilor spinalĭ, în loc să aibă cromatina repartisată în tótă întinderea reţeleĭ cario-plasmatice, o aŭ condensată într'o massă centrală, ca să constitue nucleolul. Ar păré din contra că la fœtus nucleina este diseminată şi se presintă sub formă de nucleolĭ şi granulaţiunĭ destul de numeróse. Trebue să adaog că Giuseppe Levi, care a făcut cercetărĭ interesante asupra structureĭ nucleuluĭ celulelor nervóse, a arătat că nucleolul este constituit din douĕ substanţe, una centrală, care fixéză colorile acide, şi alta periferică, presentându-se subt formă de grăunţĭ şi avĕnd o mare afinitate pentru colorile basice. După acest autor, numaĭ aceştĭ grăunţĭ perifericĭ s'ar comportà ca adevĕrată nucleină faţă de reactivĭ.

O altă constataţiune care reiese din aceste cercetărĭ este că, dacă la epoca nasceriĭ celulele radiculare presintă tóte elementele constitutive bine desvoltate, nu se întîmplă tot ast-fel cu celula piramidală mare, pentru neuronul motor indirect. Acesta nu conţine încă substanţă cromatică organisată, diferenţiată în elemente cromatofile. Ea se presintă maĭ mult sub forma difusă constituită din granulaţiunĭ carĭ n'aŭ format încă prin reunirea lor elemente cromatofile. Acésta ar probà că o celulă nervósă nu este încă aptă să funcţioneze — vor-

besc bine înţeles de neuronii motorĭ şi sensitivĭ — decât dacă substanţa cromatică a căpětat forma sa definitivă. Este posibil ca acéstă dată să fie de o óre-care utilitate în explicaţiunea câtor-va fenomene nervóse, pe carĭ le constatăm în diplegia cerebrală infantilă. In adevěr, ar păré că este un raport constant între organisaţiunea completă a elementelor cromatofile şi desvoltarea celuleĭ, organisaţiune care coincide de altă parte cu desvoltarea mielineĭ. După nascere, celulele nervóse îşĭ continuă progresiv crescerea. Tóte părţile lor constitutive augmentă: ast-fel elementele cromatofile cresc şi devin maĭ dense; prelungirile protoplasmatice şi cilindrul ax îşĭ măresc volumul şi cele dintâĭ sunt maĭ bogate în substanţă cromatică. Nucleul şi nucleolul urméză la rîndul lor aceeaşĭ desvoltare. Totuşĭ variaţiunile de volum ale acestor din urmă organe sunt supuse la influenţe diferite, pe carĭ nu le putem tot-deauna precisà. Ast-fel, trebue să se ţină sémă că piesele de sistem nervos, pe carĭ le-am examinat, provin de la indivіḑĭ carĭ aŭ sucombat în urma unor diferite infecţiunĭ saŭ intoxicaţiunĭ. Mi-a fost une-orĭ greŭ să disting modificaţiunile nucleoluluĭ datorite progresiuniĭ vîrsteĭ de acelea carĭ 'aŭ avut drept causă aceştĭ factorĭ infecţioşĭ.

Eliminând pe cât mi-a fost posibil influenţa diferiţilor factorĭ patologicĭ carĭ pot modificà aspectul celuleĭ, cred că pot afirmà că celula nervósă cresce în volum în tóte părţile sale constitutive până la vîrsta de 25—30 de anĭ, pe când celulele marĭ piramidale ale luĭ Betz, carĭ, precum am vĕḑut, se desvoltă maĭ târḑiŭ, ating maximul lor de desvoltare cevà maĭ târḑiŭ de 30 de anĭ. Valórea generală a acesteĭ formule este relativă şi probabil talia individuluĭ şi alte circumstanţe, pe carĭ nu le cunosc, exercită o influenţă asupra volumuluĭ celuleĭ.

După 30 de anĭ, celulele radiculare îşĭ conservă volumul un timp destul de îndelungat, apoĭ diminuéză pe nesimţite; aceleaşĭ consideraţiunĭ se aplică celulelor piramidale gigantice.

După ce a atins maximul sĕŭ de desvoltare, celula radiculară diminuéză pe nesimţite în volum; dar numaĭ la indivіḑiĭ de o vîrstă înaintată acéstă diminuţiune devine aparentă. Ast-fel, la o bĕtrână ce a sucombat în vîrsta de 100 de anĭ, celulele radiculare sunt incontestabil diminuate în volum şi, pe de altă parte, ele presintă tóte modificaţiunile ce caracteriséză involuţiunea senilă a celuleĭ nervóse, modificaţiunĭ asupra cărora vom revenì în detaliŭ în capitolul următor. Pentru un moment ţin să observ că partea centrală a celuleĭ conţine o massă de fine granulaţiunĭ asemănătóre cu o pulbere şi carĭ provin din resoluţiunea elementelor cromatofile. Numaĭ la periferia

celuleĭ rĕmân câte-va elemente cu aspectul aprópe normal. In plus, aceste celule presintă granulaţiunĭ aşà ḑise pigmentare şi de carĭ vom vorbì maĭ departe. Acéstă resoluţiune a elementelor cromatofile în granulaţiunĭ fine este un fapt constant în celulele radiculare ale bĕtrânilor, dar nu trebue să fie considerată ca un fenomen de ordin cu totul patologic. Ea represintă regresiunea, decăderea celuleĭ. La aceeaşĭ femeie, celulele luĭ Betz sunt maĭ bine conservate. Elementele cromatofile în jumătatea superióră a celuleĭ, deşì puţin maĭ palide şi uşor granulóse, conservă în general configuraţiunea lor generală. Treimea inferióră e ocupată de granulaţiunĭ gălbuĭ. Nucleul şi nucleolul nu presintă o diminuţiune sensibilă de volum.

Precum am spus maĭ sus, volumul acestor organe este susceptibil de variaţiunĭ fórte marĭ chiar în starea normală, aşà în cât nu e de mirat nicĭ decum de a vedé că la 100 de anĭ nucleul şi nucleolul sunt tot aşà de voluminóse ca şi la 30.

Celulele ganglionilor spinalĭ urméză acelaşĭ mers de progresiune. După nascere ele îşĭ măresc volumul, mărime care se accentuéză până la etatea de 20 saŭ 25 de anĭ; e fórte probabil că acéstă augmentaţiune este în raport cu desvoltarea organismuluĭ însuşĭ. Apoĭ ajunge o periódă staţionară, în timpul căreia nu maĭ se observă crescerea; dar la indiviḑiĭ înaintaţĭ în vîrstă am găsit celule ale ganglionilor spinalĭ carĭ aŭ încercat o diminuţiune de volum cu desintegraţiunea elementelor cromatofile şi atrofia nucleuluĭ, care a luat un aspect omogen.

Pentru marile celule piramidale am înregistrat o progresiune asemănătóre. Celula piramidală gigantică, după nascere, cresce în volum în tóte părţile sale constitutive. Cam după 30 de anĭ acéstă augmentaţiune de volum se opresce şi celula gigantică rĕmâne în urmă staţionară timp îndelungat.

Intr'un cuvînt, cele două prime elemente carĭ apar în orĭ-ce celulă nervósă de la cele dintâĭ originĭ ale sale sunt: 1) trama fibrilară şi 2) o materie semifluidă care umple ochiurile acesteĭ trame. Pe mĕsură ce celula nervósă cresce, apare un al treilea element: elementul cromatofil, a căruĭ desvoltare o putem urmărì graţie investigaţiunilor istologice. Maĭ întâiŭ, precum am vĕḑut, apar la periferie granulaţiunĭ colorabile de formă şi mărime diferită. Aceste granulaţiunĭ se reunesc între ele, supunêndu-se unor legĭ fisico-chimice, pentru a formà corpurĭ de forme geometrice, precum ar face-o particulele cristaline ale unuĭ corp mineral. Pasteur vĕḑuse dejà de mult putinţa ce o aŭ cristalele de a se restabilì printr'o adevĕrată cicatrisaţiune saŭ reintegra

ţiune cristalină. Ast-fel, când un cristal a fost spart într'o parte óre-care a sa şi când îl punem din noŭ în «apa mumă», se vede, în timp ce cristalul se măresce în tóte direcţiunile printr'un deposit de particule cristaline, un proces fórte activ ce are loc în partea spartă saŭ diformată. Intocmaĭ acelaşĭ lucru are loc în celulele nervóse, pe cale de reparaţiune, în urma secţiuniĭ cilindrilor axilĭ. Am descris într'altă parte (1) pe larg acest proces de reintegraţiune a elementelor cromatofile. Granulaţiunile elementare exercită o atracţiune unele asupra altora şi se reunesc între ele, graţie apeĭ protoplasmeĭ, care circulă în celulă.

Formaţiunea elementelor cromatofile constitue un travaliŭ de sintesă plastică, dar cu siguranţă acéstă sintesă e precedată la embrion, ca şi la adult, de fenomene de sintesă chimică. Ast-fel, cercetările luĭ Held aŭ arătat că aceste elemente cromatofile sunt constituite de nucleo-albumine şi e fórte probabil că sintesa chimică a acestor substanţe s'a operat în însăşĭ celula. Ceea ce favoriséză creaţiunea organică a edificiuluĭ celular la embrion e faptul că el primesce, prin intermediul circulaţiuniĭ placentare, principiĭ imediate, uşor asimilabile. Din acest punct de vedere, sintesa organisatóre mult facilitată a fĕtuluĭ difere de aceea a copiluluĭ.

Aceste consideraţiunĭ ne conduc a distinge, împreună cu Claude Bernard, în actele vieţiĭ, două seriĭ de fenomene necesare şi inseparabile: organisaţiunea şi desorganisaţiunea. (2)

Fenomenele de formaţiune saŭ de creaţiune vitală adună materialele nutritive necesare construcţiuniĭ saŭ reinovaţiuniĭ edificiuluĭ celular. E o lucrare interióră, tacită, fără expresiune fenomenală evidentă. Şi în acéstă sintesă a elementelor constitutive ale celuleĭ sunt două grade saŭ maĭ curînd două fase: o sintesă chimică, care dă principiile organice, şi o sintesă morfologică, care reunesce şi adună elementele materieĭ vieţuitóre sub o formă şi o figură determinată. Fenomenele de distrucţiune vitală saŭ de usură organică aŭ ca expresiune tocmaĭ diferitele manifestaţiunĭ ale vieţiĭ. Or, cum la embrion diferitele funcţiunĭ ale sistemuluĭ nervos nu sunt încă desvoltate, resultă că distrucţiunea organică e aprópe neînsemnată. Dar pe mĕsură ce sistemul nervos va intră în posesiunea funcţiunilor carĭ îĭ sunt desti-

(1) G Marinesco, *Pathologie de la cellule nerveuse*, Rapport présenté au Congrès de Moscou, 1897.

(2) A se consultà cartea remarcabilă a luĭ Claude Bernard *Sur les phénomènes de la vie*, din care am împrumutat multe lucrurĭ în expunerea ce va urmà.

nate, fenomenele de distrucţiune organică se vor accentuà. Intr'adevĕr, acţiunile cele maĭ delicate ale sistemuluĭ nostru nervos, manifestaţiunile motrice, impresiunile sensoriale, sunt legate la fenomene de usură a celuleĭ nervóse, şi vom studià în capitolul următor tocmaĭ alteraţiunile morfologice datorite distrucţiuniĭ organice.

II.

Ajunsă la apogeul sĕŭ de desvoltare, celula nervósă se menţine un timp maĭ mult saŭ maĭ puţin lung, după resistenţa sa individuală, şi apoĭ fasa de declin începe să apară, tot aşà de fatală în manifestaţiunile sale ca şi fasa de evoluţiune. E important cu tóte acestea să remarcăm că, cu tótă sensibilitatea fórte mare a celuleĭ nervóse faţă de substanţele toxice, ea presintă o mare resistenţă, maĭ mare póte decât orĭ-care alt element din organism. Ar trebuì póte să căutăm raţiunea acesteĭ resistenţe probabil în absenţa fenomenelor de multiplicaţiune a celuleĭ. Ast-fel am căutat la un mare numĕr de indivizĭ de tóte vîrstele fenomene de cariokineză şi n'am putut să găsesc nicĭ odată. Numaĭ într'un mod excepţional am întîlnit celule cu 2 nucleĭ în ganglioniĭ spinalĭ saŭ în neuroniĭ motorĭ; chiar în aceste casurĭ nu eraŭ urme de multiplicaţiune a protoplasmeĭ. Amintesc cu tóte acestea în trécăt că am descris eŭ însumĭ în ganglioniĭ simpaticĭ celule gemene, adecă elemente carĭ se presintă douĕ câte douĕ, adăpostite în aceeaşĭ capsulă; semnificaţiunea lor a rĕmas pentru mine neexplicabilă.

Acéstă cestiune a durateĭ celuleĭ nervóse se póte privì dintr'un punct de vedere filosofic şi a ridicat discuţiunĭ interesante. Punctul principal al discuţiuniĭ e următorul: O celulă care se divide móre, saŭ continuă a trăì? Götte crede că mórtea e o consecinţă a reproducţiuniĭ. O celulă ce se divide îşĭ perde individualitatea şi móre reproducêndu-se. Din acest punct de vedere, date fiind cunoscinţele pe carĭ le-am câştigat asupra neregenerăriĭ celuleĭ nervóse în stare normală şi patologică, putem afirmà că celula nervósă bine desvoltată se bucură de o viéţă tot aşà de lungă ca şi aceea a organismuluĭ căruia aparţine.

Lipsa cariokinezeĭ în timpul întregeĭ durate a existenţeĭ lor extrafetale, asociată cu neregenerarea centrilor nervoşĭ în urma traumatismelor saŭ a altor factorĭ nocivĭ ce aŭ distrus o parte a centrilor nervoşĭ, constitue o probă în favórea longevităţiĭ celuleĭ nervóse. Ar

trebuì să admitem că celulele nervóse aŭ o longevitate tot aşà de mare ca şi aceea a organismuluĭ din care fac parte.

Giulio Bizzozero a denumit într'un mod pitoresc ţesutul nervos sub numele de ţesut cu elemente perpetue. Maĭ e necesar să adaogăm că tocmaĭ graţie acesteĭ fixităţĭ a celulelor nervóse viéţa psichică e posibilă? Proprietatea acésta remarcabilă ne explică de asemenea transmisiunea ereditară a unor proprietăţĭ vitale ale organismuluĭ. Dacă într'adevĕr ar trebuì să se găséscă necontenit pe cale de multiplicaţiune, ne-ar fi fórte greŭ să explicăm persistenţa remarcabilă a suvenirurilor nóstre, formaţiunea ideilor, transmisiunea immunităţiĭ, etc.

Cu tótă fixitatea celuleĭ nervóse şi persistenţa remarcabilă a structureĭ sale anatomice, ea e supusă cu tóte acestea la legea fatală a involuţiuniĭ. Manifestaţiunile morfologice prin carĭ se traduce involuţiunea celuleĭ nervóse sunt multiple. Pe mĕsură ce celula înaintéză în vîrstă, volumul elementelor cromatofile, maĭ ales în partea centrală, diminuéză şi se constată că destul de des în locul lor există, în regiunea perinucleară, granulaţiunĭ fine, pulberulente, puţin colorabile. Acéstă desintegraţiune regresivă sémănă une-orĭ întocmaĭ cu cromatolisa perinucleară. Consecutiv acesteĭ reducţiunĭ de volum a elementelor cromatofile şi transformaţiunea lor în pulbere fină, se produce în celulele atinse o rarifacţiune, o reducţiune a numĕruluĭ elementelor cromatice. Forma lor se schimbă de asemenea şi ele ni se presintă sub o formă rotunjită.

Acéstă descripţiune se raportă tot aşà de bine la celulele radiculare, ca şi la marile celule piramidale. Dar un fapt important, care-şĭ are semnificaţiunea sa biologică, e că involuţiunea e un lucru relativ. Ea atacă maĭ mult unele elemente decât pe altele, ceea ce face ca să putem găsì celule de aparenţă aprópe normală alăturĭ de altele la carĭ semnele involuţiuniĭ, de care am vorbit, sunt fórte manifeste.

O altă particularitate maĭ importantă, care caracteriséză senescenţa celuleĭ nervóse, este presenţa în citoplasma eĭ a unor grăunţe şi granulaţiunĭ de *involuţiune*, ale căror caractere morfologice le vom studià îndată maĭ cu de-amăruntul. Acestor grăunţe şi granulaţiunĭ li se dă de obiceiŭ numele de *pigment*, expresiune greşită şi nepotrivită cu natura lor. Intr'adevĕr, uniĭ autorĭ, ca Colucci, Rosin şi eŭ însumĭ, am protestat contra acestuĭ termin de pigment, de óre-ce grăunţele şi granulaţiunile în cestiune nu presintă de loc reacţiunile pigmentuluĭ. De altmintrelea, precum cred că am demonstrat, acest pigment, pentru a-ĭ ḑice ast-fel, nu represintă cevà unic din punctul de vedere al originilor şi al schimbărilor sale.

Cercetările mele mi-aŭ demonstrat că spre vîrsta de 8—9 anĭ apar în citoplasma celuleĭ radiculare granulaţiunĭ gălbuĭ, carĭ la început sunt în numĕr mic şi împrăştiate, dar cu timpul ajung să umple o bună parte din corpul celular. Nu putem da o formulă generală în acéstă privinţă, fiind-că aşà ḑisa pigmentaţiune a celuleĭ variază, întru cât privesce data esactă a apariţiuniĭ sale, în diferite speciĭ celulare de la un individ la altul.

Cred totuşĭ că pot să afirm că, cu cât resistenţa organică a uneĭ celule este maĭ mică, cu atât sunt maĭ numeróse şi apar maĭ curînd aceste granulaţiunĭ de involuţiune.

Morfologia şi aspectul acesteĭ substanţe de involuţiune sunt variabile, aşà că e bine să fim maĭ amănunţiţĭ în privinţa lor. Aşà ḑisul pigment se presintă în ganglioniĭ spinalĭ sub forma unor grăunţe negre, opace saŭ cu un reflex verḑiŭ; câte odată aceste grăunţe sunt de o coloraţiune brună-gălbue saŭ chiar galbenă ca chihlibarul. Daŭ părticelelor carĭ compun acest pigment numele de grăunţe din causa volumuluĭ lor. Intr'adevĕr, ele sunt maĭ voluminóse decât granulaţiunile fine galbene-deschise saŭ galbene-portocaliĭ pe carĭ le vom descrie maĭ târḑiŭ. Granulaţiunile galbene, de carĭ e vorba, se presintă sub forma uneĭ masse în aparenţă omogenă şi care ocupă de obiceiŭ o extremitate a celuleĭ; alte-orĭ aceste masse sunt situate la ceĭ doĭ polĭ aĭ celuleĭ ganglionilor spinalĭ. Regiunile ocupate de aceste masse pigmentare sunt câte odată maĭ dilatate decât partea vecină şi se deosibesc prin proprietăţile lor fisico-chimice de restul celuleĭ. Dacă se examinéză cu o mărime mare massele gălbuĭ de carĭ am vorbit, se póte constatà că ele se compun de asemenea din grăunţe, însă fiind maĭ fine decât acelea ale pigmentuluĭ din prima clasă, le ḑic granulaţiunĭ.

In celulele radiculare ale mĕduveĭ, pigmentul se presintă maĭ cu sémă sub forma de granulaţiunĭ gălbuĭ şi cu mult maĭ rare-orĭ sub forma de grăunţe negricióse saŭ brune-galbene.

Din punctul de vedere al formeĭ ce iea pigmentul în diferitele regiunĭ ale sistemuluĭ nervos, se scie dejà de demult că substanţa din locus niger conţine multe grăunţe negre, carĭ apar, precum Pilcz a arătat pentru prima óră, dejà după al doilea an. In ganglioniĭ spinalĭ am găsit formele cele maĭ variate de grăunţe şi granulaţiunĭ colorate. Câte odată ele presintă aspectul şi proprietăţile fisice ale grăunţelor din locus niger; alte-orĭ celulele conţin câte-va grăunţe marĭ poligonale saŭ maĭ mult saŭ maĭ puţin rotunde şi carĭ sunt când galbene deschise, când galbene-brune.

In fine un óre-care numĕr de celule sunt ocupate, pe o regiune maĭ mult saŭ maĭ puţin întinsă, de granulaţiunĭ galbene fórte fine. Am observat că la individiĭ înaintaţĭ în vîrstă, cele maĭ multe celule conţin granulaţiunĭ fine gălbuĭ, pe când cele-lalte forme de grăunţe sunt maĭ rarĭ. Din contră la individiĭ relativĭ tinerĭ predomină grăunţele negre. Aceste constatărĭ m'aŭ făcut să mĕ gândesc că granulaţiunile galbene ar provenì, în parte cel puţin, din transformaţiunea chimică a grăunţelor negre.

In celulele piramidale ale creeruluĭ n'am găsit, până în present, decât grăunţe brune închise saŭ granulaţiunĭ fine galbene. Am făcut aceeaşĭ constatare pentru celulele radiculare; am putut totuşĭ să obţin preparaţiunĭ cu granulaţiunĭ cianofile.

In sfîrşit, pentru a terminà cu ceea ce se rapórtă la cestiunea pigmentuluĭ, voiŭ reamintì că am vĕdut celule în ganglioniĭ spinalĭ, în mĕduvă şi în creer, ale căror granulaţiunĭ sunt incolore saŭ aprópe incolore. Este probabil că ele derivă din granulaţiunile gălbuĭ carĭ şi-aŭ perdut substanţa lor colorantă. Aceste granulaţiunĭ represintă póte ultimul stadiŭ al evoluţiuniĭ granulaţiunilor, din care causă le întîlnim maĭ ales în sistemul nervos al ómenilor bĕtrânĭ.

Intrebuinţarea câtor-va metóde nouĕ de fixare şi de coloraţiune mi-a permis să constat că granulaţiunile galbene se bucură de proprietăţĭ însemnate de polichroism. Aşà de exemplu metoda luĭ Ziehl, după cum a arătat profesorul Babeş şi după el eŭ însumĭ, le coloréză în roşu maĭ mult saŭ maĭ puţin intens, după gradul lor de concentraţiune. Ganglioniĭ spinalĭ, întărițĭ în lichidul luĭ Gilson şi coloraţĭ apoĭ prin procedeul dis al luĭ Romanowsky, presintă grăunţele saŭ granulaţiunile de un frumos roşu rubin. Aceştĭ corpusculĭ ast-fel coloraţĭ se presintă câte odată sub forma uneĭ masse destul de compacte, care ocupă o parte a celuleĭ; alte-orĭ grăunţele saŭ granulaţiunile sunt împrăştiate în massa granulaţiunilor galbene.

Imĭ pare sigur că aceştĭ corpusculĭ *erytrofilĭ*, cu tóte că aŭ afinităţĭ de origine şi de constituţiune chimică cu granulaţiunile galbene, se deosibesc totuşĭ de acestea prin alte proprietăţĭ, carĭ fac ca eĭ să fixeze óre-carĭ colorĭ acide, eritrosina în casul actual. Pe de altă parte, e probabil că granulaţiunile erytrofile sunt incolore în starea normală. Afară de acésta am remarcat că granulaţiunile galbene se coloréză în verde în urma coloraţiuniĭ cu Romanowsky şi că ieaŭ aceeaşĭ colóre, dacă tractăm secţiunile maĭ întâiŭ printr'o soluţiune concentrată din lichidul luĭ Biondi-Heidenheim urmată de o coloraţiune cu albas-

tru de toluidină. Pare că aceste granulaţiunĭ aŭ o óre-care afinitate pentru colorile acide saŭ acidifiate.

Din punctul de vedere al reacţiunii lor chimice, le putem împărţì în treĭ categoriĭ: 1) Grăunţele carĭ nu sunt colorabile prin diferiţiĭ reactivĭ; ast-fel sunt: grăunţele negre ce se întîlnesc în celulele ganglionilor spinalĭ; totuşĭ, precum a arătat Rosin, apa de clor saŭ tractamentul prelungit cu eter şi apoĭ cu acidĭ le decoloréză complet; 2) Granulaţiunile erytrofile, carĭ se coloréză în roşu-rubin prin procedeul luĭ Romanowsky; 3) Granulaţiunile cianofile, carĭ se coloréză în verde saŭ în albastru prin procedeul luĭ Romanowsky saŭ prin lichidul luĭ Biondi urmat de toluidină.

După ce am studiat fenomenele regresive, carĭ caracterizéză involuţiunea, vom încercà să pătrundem, atât pe cât este posibil, mecanismul acestor fenomene.

Este fapt sigur că ceea ce menţine edificiul normal al celuleĭ nervóse este echilibrul între manifestaţiunile de sintesă plastică saŭ de organisaţiune şi între cele de distrucţiune funcţională. Perderile materiale pe carĭ le sufere celula nervósă prin funcţionare ar trebuì să se repare pe měsură ce ele se produc, pentru ca echilibrul edificiuluĭ celular să se pótă menţiné. E sigur totuşĭ că cele două seriĭ de fenomene de organisaţiune şi de distrucţiune nu se găsesc într'o stare de echilibru perfect. Intr'adevěr, la noul născut, ca şi la copil, fenomenele de creaţiune vitală sunt maĭ active decât acele de distrucţiune organică, de unde resultă augmentaţiunea progresivă a corpuluĭ celular şi a prelungirilor sale. Vine apoĭ o periódă când cele două seriĭ de fenomene se compenséză şi aprópe se echilibréză. Insă la o epocă, care variază cu fie-care individ, semnele de involuţiune, ast-fel precum le-am descris, nu întârdie de a apăré.

Condiţiunile materiale carĭ produc diferitele manifestaţiunĭ de involuţiune residă pentru mine în acéstă substanţă amorfă fundamentală şi căreia i-am aplicat altă dată terminul de trofoplasmă.

Imĭ închipuesc că acéstă substanţă este necesară şi indispensabilă pentru creaţiunea organică. Am vědut că la fět substanţa cromatică apare în interiorul trofoplasmeĭ şi probabil ea este aceea care fabrică produsele de organisaţiune ale substanţeĭ cromatice. După exemplul luĭ Lavoisier, al luĭ Claude Bernard şi al atâtor alţĭ savanţĭ ilustri, admit că problema creaţiuniĭ organice se reduce la simple fenomene chimice. Este posibil ca, de la o óre-care epocă înainte, acéstă materie fundamentală amorfă să nu maĭ pótă reunì cu aceeaşĭ facilitate granula-

ţiunile elementare de evoluţiune, carĭ, prin aranjamentul lor, constituesc elementele cromatofile.

Pe de altă parte, reintegraţiunea elementelor cromatofile, care se face mereŭ prin intermediarul substanţeĭ fundamentale, cum se întîmplă în celulele în evoluţiune, nu maĭ are loc. Atuncĭ aceste produse de desintegraţiune sufĕr un proces de regresiune, în virtutea căruia ele se transformă în grăunţe şi granulaţiunĭ de involuţiune, carĭ constituesc aşà ḑisul pigment.

Colucci, Nissl, Lord aŭ exprimat o opiniune analógă. In afară de acéstă origine, cred a puté susţine că substanţa fundamentală amorfă nu e străină, în mod direct saŭ indirect, la formaţiunea acestor grăunţe saŭ granulaţiunĭ.

Grăunţele şi granulaţiunile de involuţiune, în afară de acésta, ar puté într'adevĕr să aibă o altă origine, adecă să provină din substanţa fundamentală acromatică. Prin faptul că acéstă substanţă şi-a perdut proprietăţile sale de sintesă morfologică normală, nu e totuşĭ imposibil ca ea să pótă creà granulaţiunĭ maĭ puţin perfecte din punctul de vedere chimic, granulaţiunĭ fără vitalitate şi carĭ ar devenì maĭ curînd saŭ maĭ târḑiŭ granulaţiunĭ de involuţiune.

Nu sunt de altmintrelea cel dintâiŭ care emite acéstă opiniune în privinţa natureĭ involutive a grăunţelor şi granulaţiunilor aşà ḑise pigmentare. Am fost precedat în acéstă cale de alţĭ autorĭ, ca Hodge, Colucci, Luzenberger; însă nicĭ unul din aceştĭ savanţĭ n'a urmărit la om modificaţiunile constante pe carĭ le presintă celula nervósă la diferitele vîrste.

Un ultim argument, pe care l'aş puté invocà în favórea natureĭ involutive a pigmentuluĭ, e următorul: orĭ-ce alteraţiune prelungită în nutriţiunea celuleĭ nervóse se însoţesce de formaţiunĭ de pigment. Aşà, găsim o mare cantitate de granulaţiunĭ galbene în tóte poliomielitele cronice. Acésta e de altmintrelea raţiunea principală pentru care s'a creḑut altă dată că aceste granulaţiunĭ ar representà un produs absolut patologic. După secţiunile nervilor perifericĭ, fără reparaţiune posibilă, cum se întîmplă în amputaţiunĭ, am găsit de asemenea o formaţiune fórte pronunţată de aceste granulaţiunĭ galbene în interiorul celulelor nervóse. Am putut face aceeaşĭ constatare în casurile de anemie lentă şi progresivă, care determină focare de necrobiose în centriĭ nervoşĭ. Celulele carĭ sunt la periferia acestor focare presintă în citoplasma lor multă substanţă aşà ḑisă *pigmentară*.

Aceste simple observaţiunĭ ar fi suficiente pentru a afirmà că grăunţele şi granulaţiunile, pe carĭ le-am descris, representă un produs

de regresiune a celuleĭ nervóse şi nu o substanţă de nutriţiune, precum aŭ susţinut uniĭ autorĭ.

Am vrut să controlez aserţiunile d-lor Obreja şi Tatuşescu, carĭ aŭ susţinut că substanţa ḑisă pigmentară, pe care d-lor o numesc pe nedrept xantoplasma, ar fi o substanţă plasmatică, şi m'am convins că ele sunt inesacte. Intr'adevĕr, intoxicaţiunea celulelor nervóse prin strichnină nu fac de loc să dispară granulaţiunile galbene; maĭ mult, şi acest fapt merită să fie relevat, acéstă substanţă opune o resistenţă extraordinară tuturor agenţilor carĭ atacă vitalitatea celuleĭ, şi ceea ce este şi maĭ curios încă e că aceste granulaţiunĭ de involuţiune persistă mult timp după mórte. Tóte aceste fapte sunt decĭ contrare opiniuniĭ autorilor citaţĭ maĭ sus. Am făcut aceeaşĭ constatare pentru celulele nervóse radiculare ale mĕduveĭ individilor morţĭ de tetanos; aceste celule conţin mult pigment. Babeş, van Gehuchten şi Crocq aŭ făcut observaţiunĭ analóge.

Traducênd gândul meŭ într'un mod maĭ concret, întru cât privesce fenomenele chimice ale involuţiuniĭ, aş ḑice că acestea se caracterisézä prin douĕ seriĭ de modificaţiunĭ importante. In primul rînd se produce o exagerare a descompuneriĭ substanţelor albuminoide ale protoplasmeĭ, fără ca acéstă descompunere să fie urmată de o reconstituţiune egală a principiilor alterate, şi apoĭ de o diminuţiune în consumaţiunea oxigenuluĭ şi în descompunerea substanţelor grase, din causa desintegraţiuniĭ elementelor cromatofile, agenţiĭ principalĭ aĭ oxigenaţiuniĭ celuleĭ nervóse.

Care e natura chimică a acestuĭ pigment? Din nenorocire nu putem rĕspunde într'un mod precis la acéstă cestiune, din causă că opiniunile emise sunt multe şi divergente. Conheim admisese că e vorba de o degenerescenţă sui generis, care n'are nimic a face cu degenerescenţa grăsósă; nu maĭ puţin Rosin pune granulaţiunile de carĭ am vorbit printre substanţele grase şi admite că e vorba de un lypochrom. Lord crede că pigmentul celulelor nervóse resultă din degenerescenţa grăsósă a elementelor cromatofile. Opiniunile din urmă suscită o discuţiune fórte interesantă, anume dacă substanţele albuminoide saŭ nucleo-albuminoidele pot să se transforme direct în grăsime. Cea maĭ mare parte dintre autorĭ, printre carĭ uniĭ fórte competenţĭ în materie, aŭ rĕspuns în mod negativ. Intru cât mĕ privesce, n'aş putĕ admite că grăunţele şi granulaţiunile pigmentare să fie constituite din grăsime; acésta intră póte cel mult în fórte slabă cantitate.

In luna luĭ Februarie 1898, într'o lucrare publicată în *Centralblatt fur Nervenheilkunde*, am susţinut că grăunţele şi granulaţiunile de-

rivă din transformaţiunea chimică a elementelor cromatofile şi că conţin lecitină. Ele presintă într'adevĕr óre-carĭ reacţiunĭ ale acesteĭ din urmă substanţe, însă trebue să mărturisim că difer prin altele. Aşà în cât mĕ vĕd silit a admite că grăunţele şi granulaţiunile de involuţiune sunt formate din maĭ multe substanţe, printre carĭ este una colorantă, care sufere cu vîrsta şi graţie fenomenelor de oxidaţiune şi de dedublare modificărĭ chimice importante. Numaĭ prin acéstă interpretaţiune nouă a composiţiuniĭ chimice a elementelor cromatofile putem înţelege, după părerea mea, aspectul lor variabil şi transformaţiunile chimice, precum şi reacţiunile diferite pe carĭ le presintă după composiţiunile lor chimice.

Anexă. — La pag. 50.

CERCETĂRĬ NOUĔ

ASUPRA

ACŢIUNIĬ SUBSTANŢEĬ NERVÓSE IN AFECŢIUNILE SISTEMULUĬ NERVOS

DE

Dr. V. BABEŞ
Membru al Academiei Române

In timpul din urmă maĭ mulţĭ autorĭ s'aŭ ocupat cu studiul acţiuniĭ injecţiunilor de substanţă nervósă asupra diferitelor bóle, şi anume asupra infecţiunilor ce se adreséză sistemuluĭ nervos. Academia a fost ţinută în curent asupra lucrărilor nóstre în acéstă direcţiune şi am insistat asupra priorităţiĭ mele în întrebuinţarea acesteĭ metode terapeutice. Am ţinut în tot-deauna să depun în acéstă Academie acele din cercetările mele, carĭ par fi destinate a da un impuls saŭ o direcţiune nouĕ cercetărilor patologice, pentru că socotesc că Academia este destinată nu numaĭ a fi centrul principal de unde să se rĕspândéscă spiritul românismuluĭ, dar pentru că îmĭ place de asemenea a vedé Academia în prima linie ca depositară a tuturor documentelor ce servesc cultureĭ şi sciinţeĭ de origine română. Academia ne servesce de un refugiŭ, de un rézăm, de unde putem luptà şi apĕrà drepturile nóstre. Şi comunicarea mea de astăḑĭ n'are alt scop decât a afirmà prioritatea uneĭ descoperirĭ făcute în ţéră, precum şi de a respinge unele atacurĭ ridicate pe nedrept în contra acesteĭ descoperirĭ.

La 1892, în luna Februarie, am publicat, prin intermediul d-luĭ Constantin Paul, la Academia de Medicină din Paris, resultatele pe carĭ le-am obţinut în 1889—91, când pentru prima dată am studiat acţi-

unea injecţiunilor cu substanţă nervósă asupra animalelor şi a ómenilor. Constantin Paul se pronunţă în modul următor:

«Dans la méthode pasteurienne pour le traitement de la rage, le virus est tout, la substance nerveuse est peu de chose; mais la rage du loup étant beaucoup plus terrible que la rage du chien, contre laquelle a lutté le professeur Babes, il l'a conduit à une méthode beaucoup plus intensive que celle de Pasteur.

«Il lui a semblé que dans ces nouvelles conditions, où la quantité du liquide devient considérable, la matière nerveuse injectée n'est plus une quantité négligeable.

«Il a donc fait des injections de moelles saines à des doses relativement fortes et il s'est convaincu qu'il y avait là une action réelle. Ce sont les explications du Dr. Babes qui m'ont decidé d'en faire l'application à la clinique et si, comme je l'éspère, nous acquérons définitivement un nouveau tonique, il faut qu'on sache que je ne réclame pour ma part que d'avoir appliqué à la clinique le procédé du professeur Babes.»

Din acéstă publicaţiune reese că am reuşit să vindec cânii infectaţi cu turbare prin injecţiunĭ cu substanţă nervósă normală. In acelaşĭ timp însă am câştigat şi un material bogat asupra acţiunii acestor injecţiunĭ în combaterea diferitelor bóle nervóse la om. Inainte de tóte am constatat că maĭ multe persóne muşcate de animale turbate şi carĭ chiar de maĭ înainte aŭ maĭ fost bolnave, suferind de slăbiciune nervósă, de neurastenie, de epilepsie etc., s'aŭ vindecat pentru tot-deauna saŭ pentru un timp óre-care, în urma obicĭnuituluĭ tractament antirabic al luĭ Pasteur, care, precum se scie, nu este alt cevà decât o serie de injecţiunĭ făcute sub piele cu emulsiunĭ de substanţă nervósă a epurilor morţĭ de turbare. Se vede că şi Pasteur a făcut asemenea observaţiunĭ, de óre-ce credeà că epilepsia s'ar puté vindecà prin tractamentul antirabic. Pasteur încercase chiar tractamentul antirabic la epilepticĭ; însă un copil epileptic, care în urma tractamentuluĭ antirabic a contractat o bólă nervósă, l'a făcut pe Pasteur să renunţe de a maĭ continuà cu aceste încercărĭ.

Din cuvintele luĭ Constantin Paul, vedeţĭ că alte conclusiunĭ am tras eŭ din experienţele făcute în cursul tractamentuluĭ antirabic, afirmând că nu virusul turbăriĭ, care se inoculéză celor muşcaţĭ, ci substanţa nervósă, ca atare, în care se aflä acest virus, trebue să aibă o reacţiune favorabilă în anumite bóle nervóse.

Am început decĭ, dejà în aniĭ 1889 şi 1890, să fac o emulsiune din creer de berbec, şi anume din bulb, o parte creer la ḑece părţĭ ser artificial, făcênd injecţiunĭ de 2—5 grame pe ḑi, la diferite persóne

atinse de bóle nervóse, repetând aceste injecţiunĭ ḑilnic saŭ la intervale maĭ marĭ, timp de 14 ḑile până la o lună.

Se înţelege de la sine că creerul trebue luat de la animale sănătóse, cu preferinţă de la mieĭ sănătoşĭ şi imediat după mórte, lucrând cu tóte precauţiunile de asepsie. In atarĭ condiţiunĭ, injecţiunile acestea nedureróse, făcute sub pielea pântecelui, sunt fórte bine suportate şi nu produc nicĭ inflamaţiunĭ, nicĭ abcese.

Am încercat acéstă metodă maĭ cu sémă la neurastenicĭ înaintaţĭ şi pot să afirm că resultatele eraŭ fórte satisfăcĕtóre. Am găsit din contra că aceste injecţiunĭ nu sunt bine tolerate şi nu ajută în anumite alte bóle nervóse, cum ar fi ataxia, saŭ în genere în afecţiunile în carĭ există o inflamaţiune saŭ o distrucţiune ireparabilă în sistemul nervos. In acelaşĭ timp şi Constantin Paul, care în anul 1889 a fost la Bucurescĭ şi a vĕḑut experienţele şi resultatele mele, făcênd aceleaşĭ încercărĭ într'un mod clinic sistematic, în serviciul sĕŭ la Paris, obţinù resultate tot aşà de favorabile pe cât le-am obţinut eŭ, pe carĭ le-a expus într'o comunicare remarcabilă făcută la Academia de Medecină din Paris. Eŭ însumĭ, după ce am publicat primele mele resultate în 1892 în *Deutsche medicinische Wochenschrift* (p. 683), am continuat cercetările mele, făcênd în acelaşĭ timp cu d-l Prof. Dr. Nicolae Thomescu încercărĭ la ospiciul Mărcuţa, maĭ cu sémă în anumite bóle mentale. Am putut constatà că şi în epilepsie acest tractament dă resultate bune, însă numaĭ cu condiţiunea ca bóla să nu fie produsă de o turburare mecanică ireparabilă. Am maĭ constatat efectul bun al tractamentuluĭ asupra melancolieĭ, unde resultatele aŭ fost cât se póte de satisfăcĕtóre. Resultate cât se póte de evidente se maĭ pot obţiné, după constatările luĭ Constantin Paul şi ale mele, în casurile de puls lent permanent, anume atuncĭ când acéstă afecţiune presintă, pe lângă lesiunea vasculară, şi un element preponderant nervos. In contra acestor date s'ar puté obiectà, că bólele de obiceiŭ nu se vindecă pentru totdeauna prin acest tractament, ceea ce am recunoscut eŭ cel dintâiŭ în publicaţiunile mele, din care causă am recomendat repetarea tractamentuluĭ atuncĭ când bóla revine. Cu tóte acestea însă, ameliorarea bolnavilor şi chiar încunjurarea pericoluluĭ celuĭ mare, la carĭ sunt expuşĭ bolnaviĭ în urma progreselor bóleĭ, constituesc pentru mine o indicaţiune cu totul suficientă pentru acest tractament inofensiv, care dă resultate maĭ bune decât multe alte mijlóce terapeutice, carĭ pot periclità viéţa bolnavuluĭ.

O altă obiecţiune maĭ gravă şi maĭ greŭ de respins este aceea că acest tractament ar lucrà numaĭ prin suggestiune. Vĕ reamintesc aicĭ

celebrul roman al luĭ Emile Zola *Le docteur Pascal,* care, póte, din tóte romanele acestuĭ autor, este cel maĭ îngrijit, avênd o basă într'adevĕr sciinţifică. Doctorul Pascal, în urma unor studiĭ făcute în decursul uneĭ vieţĭ întregĭ, a ajuns la descoperirea că bólele nervóse se pot vindecà prin injecţiunĭ de substanţă nervósă, expunênd acéstă descoperire înaintea Academieĭ de Medicină. Academia a controlat aceste afirmaţiunĭ şi a găsit că sunt bine fundate, însă tot odată a constatat că şi injecţiunile cu apă destilată ar da aceleaşĭ efecte, ast-fel în cât tótă acţiunea injecţiunilor s'ar reduce la o acţiune suggestivă. Zola, fără îndoială, a avut înaintea ochilor descoperirea făcută de mine şi afirmaţiunea unor medicĭ, carĭ, fără a fi făcut experienţe propriĭ, s'aŭ pronunţat contra acesteĭ metode. In urma bóleĭ şi morţiĭ regretatuluĭ meŭ amic Constantin Paul, metoda a cădut în desuetudine, pentru a se redeşteptà în aniĭ din urmă sub o nouă formă. In prima linie a contribuit la părăsirea acesteĭ metode dificultatea de a lucrà într'un mod esact, aseptic, ast-fel în cât de bună sémă se vor fi produs inflamaţiunĭ şi abcese în locul inoculăriĭ, fiind-că acela care preparase substanţa nu luase tóte precauţiunile necesare. Maĭ departe şi reclama a pus mâna pe acéstă descoperire, recomendând tot felul de preparate din creer saŭ extrase saŭ combinaţiunĭ chimice ale substanţelor active ale creeruluĭ. Tóte acestea aŭ deşteptat neîncredere şi aŭ descurajat pe medicĭ şi pe bolnavĭ. Cu tóte acestea, maĭ mulţĭ autorĭ francesĭ, italianĭ, ruşĭ şi americanĭ aŭ publicat resultatele favorabile pe carĭ le-aŭ obţinut cu acéstă metodă, iar pe de altă parte, alţĭ autorĭ, basându-se pe consideraţiunĭ teoretice, maĭ cu sémă din domeniul fisiologieĭ, ca Hun din Filadelfia, aŭ afirmat că, chiar din punctul de vedere fisiologic, injecţiunile de substanţă nervósă nu pot avé nicĭ un efect, de óre-ce numaĭ organele cu secreţiunĭ interne, cum ar fi corpul tiroid şi pancreasul, ar puté să dea o substanţă activă, nu însă sistemul nervos, care n'are secreţiune intimă. Am rĕspuns acestuĭ autor, arătând că înainte de tóte procedeul meŭ nu se baséză pe consideraţiunĭ teoretice, ci numaĭ pe experienţele întreprinse la om şi animale. Şi se înţelege că este cu totul neadmisibil, ca în faţa unor resultate positive cine-va să afirme că, din punctul de vedere teoretic, aceste resultate nu se pot admite, pentru simplul motiv că nu cunóscem modul acţiuniĭ substanţeĭ nervóse asupra sistemuluĭ nervos. Dacă acest raţionament ar fi esact, n'ar trebuì să admitem nicĭ un medicament, fie el chiar cât se póte de bun, până ce n'am pătruns în procesul intim al acţiuniĭ sale. Mĕ îndoesc dacă cine-va, care se baséză pe un ast-fel de raţionament, ar avé dreptul de a vorbì în numele fisiologieĭ saŭ

al terapieĭ, căcĭ adevĕrata sciinţă nu numaĭ că nu afirmă, dar nicĭ nu négă vre-o posibilitate pe basa cercetărilor saŭ a faptelor insuficiente. Nu este óre un fapt că omul sănătos se nutresce cu alimente carĭ conţin substanţele necesare perderilor pe carĭ le-a suferit organismul? Se înţelege de la sine că nu trebue să ne hrănim tocmaĭ cu substanţă nervósă, spre a repară perderea acesteĭ substanţe din organism, însă nu se póte negà că un organ slăbit póte să se repare maĭ bine prin-tr'o nutriţiune specială decât prin o alimentaţiune nepotrivită. N'avem decât să reamintim că dăm preparate de sânge şi de fer în contra anemieĭ, carne şi grăsimĭ pentru întărirea corpuluĭ slăbit etc.

Fórte bine a afirmat şi Virchow că trebue să credem în eficacitatea medicamentelor, tocmaĭ fiind-că recunóscem că există un raport între anumite substanţe şi între anumite puncte din organism. Virchow revine din noŭ asupra acesteĭ afirmaţiunĭ, făcênd o distincţiune între organo-terapie şi terapia prin sucurĭ parenchimatóse, căcĭ în aceste din urmă acţiunea nu se produce asupra organuluĭ din care s'a luat acest suc, ci asupra altor ţesuturĭ. Acţiunea substanţeĭ nervóse n'ar corespunde decĭ uneĭ terapiĭ prin sucurĭ parenchimatóse, ci maĭ mult uneĭ adevĕrate organo-terapiĭ, influenţând în prima linie sistemul nervos. Lipsa de logică a d-luĭ Hun se arată şi în resultatele obţinute cu administrarea corpuluĭ tiroid. Ar trebuì, după acest autor, să aşteptăm de la o alimentaţiune de orĭ-ce natură ca să prepare substanţa tiroidiană. Cu tóte acestea, acésta nu se întîmplă şi, spre a înlocuì lipsa corpuluĭ tiroid, dăm bolnavuluĭ porţiunĭ micĭ din acest organ saŭ extrasele sale. Inaintea descopeririĭ secreţiuniĭ interne a corpuluĭ tiroid, descoperire care s'a făcut tocmaĭ în urma aplicăriĭ medicamentóse a acesteĭ substanţe, nimenĭ n'a putut să-şĭ dea sémă despre acţiunea acestuĭ organ. Tot aşà stăm astădĭ şi cu substanţa nervósă şi credem că tocmaĭ efectul salutar al injecţiunilor nervóse asupra sistemuluĭ nervos slăbit ne va pune pe cale de a descoperì o funcţiune particulară anumită, până acum necunoscută, a acesteĭ substanţe. Deocamdată n'am găsit încă o explicaţiune sciinţifică a metódeĭ nóstre; însă suntem pe cale de a pătrunde causele acesteĭ acţiunĭ. In tot casul, trebue să constatăm că nu există nicĭ o consideraţiune, care ar arătà că o acţiune a substanţeĭ nervóse în sensul arătat de mine ar fi imposibilă.

Maĭ cu sémă acţiunea substanţeĭ nervóse faţă cu turbarea mi-a arătat că nu m'am înşelat în aprecierile mele şi că în acţiunea substanţeĭ nervóse nu póte fi vorba de o simplă suggestiune. O acţiune prin suggestiune este exclusă şi prin faptul că am obţinut resultate

evidente şi în tractamentul epilepsieĭ la copiĭ micĭ, precum şi printr'aceea că, în casurile de puls lent permanent, înmulţirea numĕruluĭ pulsaţiunilor în urma tractamentuluĭ nefiind un act conscient, nu puteà să fie sub dependenţa suggestiuniĭ. In fine, tocmaĭ în bólele mentale, unde consciinţa e fórte turburată şi unde bolnaviĭ nu-şĭ daŭ sémă de scopul pe care-l urmărim cu injecţiunile, acţiunea acesteĭ metóde nu póte fi de fel atribuită uneĭ suggestiunĭ. De géba am inoculat în maĭ multe rîndurĭ ser artificial saŭ apă destilată la bolnaviĭ cu melancolie saŭ cu puls lent permanent; în nicĭ un cas aceste injecţiunĭ n'aŭ avut efectul dorit.

Nu m'am descurajat, ca doctorul Pascal, şi am urmărit tot mereŭ acéstă metodă, fiind sprijinit în lucrările mele de alţĭ autorĭ, carĭ, din alte consideraţiunĭ, aŭ recurs la acéstă metodă.

In anul 1898, Wassermann şi Takaki anunţă că aŭ putut constatà că tetanosul se póte vindecà prin injecţiunĭ cu substanţă nervósă, punêndu-se în anume condiţiunĭ, neîntrebuinţând o toxină tetanică prea tare şi începênd injecţiunile de timpuriŭ. Asemenea resultate s'aŭ obţinut atuncĭ când otrava tetanică s'a amestecat cu substanţa nervósă normală; amestecul acesta, fiind injectat la animale, nu maĭ produceà tetanos. S'aŭ obiectat maĭ multe, maĭ cu sémă în Franţa, în contra acestor afirmaţiunĭ, anume că substanţa nervósă, amestecându-se cu otrava tetanică, ar înglobà numaĭ mecanicesce acéstă otravă, fără a avé vre-o acţiune specifică. Cu tóte acestea, o atare acţiune nu póte fi presupusă acolo unde aceste douĕ substanţe se injectéză deosebit, ast-fel în cât experienţele luĭ Wassermann şi Takaki trebuesc luate în consideraţiune; ele confirmă în totul resultatele obţinute de mine în turbare. Asemenea şi Vidal şi Nobécourt aŭ arătat că acelaşĭ efect îl produc injecţiunile cu substanţă nervósă în otrăvirile cu stricnină şi cu brucină, adecă cu douĕ substanţe carĭ vatĕmă în mod exclusiv sistemul nervos. S'a arătat că efectul este cu atât maĭ sigur, cu cât injecţiunile otrăviĭ se fac orĭ în acelaşĭ timp şi în acelaşĭ loc, saŭ în depărtărĭ saŭ distanţe maĭ micĭ una de cea-laltă. Pentru a explicà acţiunea substanţeĭ nervóse în aceste casurĭ, trebue să reţinem înainte de tóte otrăvurile saŭ infecţiunile pe carĭ le putem combate cu injecţiunĭ de substanţă nervósă; tóte se adreséză sistemuluĭ nervos, adecă orĭ-unde am injectà stricnina saŭ toxina tetanică saŭ virusul rabic, tot organismul rĕmâne sănătos şi numaĭ în creer şi în mĕduvă se manifestă intoxicaţiunea, producênd bóla şi în urmă mórtea. Dacă suntem decĭ în stare să împedecăm ca aceste substanţe vătĕmătóre să ajungă la creer, vom împedecà şi isbucnirea bóleĭ. După teoria generală a luĭ Ehrlich,

otrăvurile acelea s'ar legà de celulele nervóse întocmaĭ cum un radicul chimic se combină cu un molecul cu catene laterale libere, modificând prin acésta constituţiunea şi caracterele acestuĭ molecul. Celulele nervóse introduse în organism prin injecţiunea substanţeĭ nervóse, circulând în organism, se vor întîlnì cu otrava şi acésta se va legà de catenele laterale ale celulelor nervóse injectate, aşà că otrava nu va ajunge să se localiseze în creerul viŭ, spre a exercità acţiunea sa desastrósă asupra celulelor sale. Insă, afară de acésta, trebue să maĭ presupunem că celulele normale nervóse, fiind ameninţate de o otravă, aŭ facultatea de a se apĕrà, producênd substanţe ca acelea carĭ există şi în constituţiunea proprie a celuleĭ; aceste substanţe se pot disolvà şi vor puté să neutraliseze şi ele efectul otrăviĭ. Vom avé decĭ în substanţa injectată, fie ea chiar normală, nu numaĭ celule nervóse carĭ vor neutralisà efectul otrăviĭ, dar şi o substanţă solubilă antitoxică. Fără îndoială, acéstă substanţă antitoxică preparată de celule nervóse va fi maĭ abundentă, dacă substanţa nervósă va fi luată în timpul lupteĭ între toxină şi între organism; cu alte cuvinte, o substanţă nervósă a unuĭ animal immunisat în contra turbăriĭ, saŭ a unuĭ animal turbat, va avé o acţiune maĭ mare asupra turbăriĭ decât o substanţă nervósă normală. Aceste consideraţiunĭ m'aŭ condus să încerc acţiunea substanţeĭ nervóse normale în epilepsia experimentală toxică. In adevĕr, cu tóte că încă nu se cunósce destul de bine nicĭ etiologia, nicĭ localisarea, nicĭ mecanismul intim al epilepsieĭ, cu tóte acestea, graţie cercetărilor din timpul din urmă, maĭ cu sémă ale luĭ Marinescu, Sérieux, Laborde, este fórte probabil că acéstă bólă recunósce o causă toxică. Intr'o lucrare publicată împreună cu d-l Dr. S. Baroncea la Academia de Sciinţe din Paris, am exprimat părerea că în epilepsie avem a face cu organisme de multe orĭ slăbite în mod ereditar saŭ congenital, la carĭ tocmaĭ zonele epileptogene din sistemul nervos central sunt slăbite saŭ rĕŭ desvoltate. In modul acesta un mic desechilibru saŭ o mică iritaţiune, maĭ cu sémă din partea unor substanţe vătĕmătóre introduse în intestine saŭ prin desasimilarea datorită usureĭ organismuluĭ şi care la ómeniĭ cu sistemul nervos central solid vor rĕmâné fără manifestaţiunĭ, vor produce o turburare a echilibruluĭ stabil saŭ puţin stabil din sfera epileptogenă a individilor predispuşĭ, desfăşurând complexul simptomelor epileptice. Dacă lucrul stă aşà, atuncĭ trebue să presupunem că, pentru atarĭ individĭ predispuşĭ, substanţe fórte puţin iritante saŭ otrăvitóre vor puté jucà acelaşĭ rol pe care-l jócă otrava tetanică saŭ stricnina la ómeniĭ sănătoşĭ. La atarĭ ómenĭ slăbiţĭ în sfera nervósă, o substanţă iritantă saŭ puţin

otrăvitóre, care n'are nicĭ o afinitate particulară pentru sistemul nervos, va puté devenì specifică, producênd numaĭ lesiunĭ nervóse, ast-fel în cât la aceste persóne va fi tot atât de important să păzim sistemul nervos împotriva acţiuniĭ acestor substanţe, precum este importantă păstrarea sistemuluĭ nervos al unuĭ individ sănătos în contra tetanosuluĭ saŭ a stricnineĭ. Cu alte cuvinte, după idea mea, cele maĭ multe bóle nervóse, la carĭ avem a face cu un sistem nervos slăbit de maĭ înainte, vor trebuì influenţate într'un mod în care auto-intoxicaţiunile saŭ orĭ-ce altă substanţă, deşì puţin vătĕmătóre, să nu ajungă la creer, neutralisându-se prin injecţiunĭ de substanţă nervósă.

In adevĕr, resultatele obţinute în epilepsia toxică ne-aŭ arătat că, injectându-le substanţă nervósă, putem prevenì accesele de epilepsie şi scăpà viéţa animalelor, a epurilor de casă intoxicaţĭ cu absint, care de alt-fel produce o epilepsie mortală.

Cu tóte aceste experienţe, uniĭ autorĭ nu se împacă cu vederile nóstre. Cum aţĭ vĕdut, nicĭ noĭ nu ne riscăm prin afirmaţiunĭ sanguinice saŭ absolute, recunóscem că tractamentul cu substanţă nervósă este inferior unuĭ tractament specific. Insă, de óre-ce nu există încă un tractament specific pentru cele maĭ multe bóle nervóse, injecţiunile cu substanţă nervósă constituesc un procedeŭ terapeutic bine justificat.

In ceea ce privesce turbarea, s'ar puté ḑice că tractamentul cu injecţiunĭ de substanţă nervósă nu intră în categoria injecţiunilor recomendate în contra bólelor toxice. Turbarea nu este o bólă propriŭ ḑis toxică, de óre-ce nu numaĭ toxina, deşì încă necunoscută, nu numaĭ otrava, dar şi parasitul există în creer, probabil chiar în celulele nervóse.

Cu tóte acestea, în turbare, cu puţine modificărĭ, se póte aplicà aceeaşĭ ipotesă ca şi în tetanos. In primul rînd, nu încape îndoială că şi în turbare toxinele jócă un rol însemnat, căcĭ am arătat dejà de maĭ multe orĭ că cantităţĭ maĭ marĭ de mĕduvă emulsionată, al căreĭ virus rabic a fost distrus prin căldură, injectate fiind la animale, aŭ dat simptome de paralisie. Cercetările nóstre, maĭ cu sémă însă cercetările d-luĭ Dr. V. Sion, aŭ arătat că în anumite condiţiunĭ emulsiunea filtrată prin filtrul Chamberland, injectată în creerul unor epurĭ de casă, face ca după 1—2 sĕptĕmânĭ animalele să móră cu simptomele turbăriĭ; însă creerul acestor epurĭ nu maĭ este virulent şi nu provócă nicĭ turbarea, nicĭ vre-o altă bólă, atuncĭ când îl injectăm subdural. Şi emulsiunea glicerinată de substanţă medulară încălḑită la 80° îşĭ perde virulenţa, póte însă să-şĭ păstreze o toxicitate óre-care, aşà că epuriĭ inoculaţĭ mor câte-odată cu simptome analóge simptomelor

turbăriĭ. De aicĭ pare a resultà că, cu tótă presența parasituluĭ în creer, simptomele turbăriĭ sunt provocate în primul rînd de toxina sa, producênd focarele de inflamațiune caracteristice în jurul celulelor nervóse și carĭ corespund simptomelor turbăriĭ. Insă, chiar dacă ar fi vorba de o afecțiune pur parasitară, totușĭ scim că parasitul rĕmâne mult timp în organism înainte de a pătrunde în sistemul nervos. Acesta va avé decĭ o afinitate tot așà de mare pentru celulele nervóse ca și orĭ-care substanță solubilă și, dacă suntem în stare a împedecà acțiunea sa, oferind celulelor nervóse substanță nervósă înainte ca substanța solubilă să ajungă până la creer, cred că substanța nervósă ar puté să aibă acelașĭ efect și în combaterea parasituluĭ. Decĭ din punctul de vedere teoretic s'ar puté admite că injecțiunea substanțeĭ nervóse normale ar puté avé o influență óre-care în conbaterea turbăriĭ.

Insă dejà în primele mele publicațiunĭ am arătat că acțiunea va fi cu *mult maĭ slabă* decât aceea pe care o exercită inoculările introduse de Pasteur, și-mĭ explic acest fapt printr'aceea că la animalele carĭ aŭ sucombat în urma turbăriĭ celulele nervóse produc în dosă maĭ mare nisce substanțe ca acele carĭ sunt distruse de parasitul turbăriĭ saŭ carĭ se combină cu toxina luĭ din causă că din partea celulelor nealterate există o acțiune energică de regenerare a substanțeĭ perdute, prin urmare substanțe carĭ, aduse în circulațiune, sunt în stare a atrage parasitul și a se combinà cu toxina luĭ.

In timpul din urmă doĭ autorĭ, Calabrese și Aujeszky, s'aŭ ocupat cu acéstă cestiune. Se pare că primul a obținut resultate negative, de óre-ce, după afirmațiunile sale, substanța nervósă n'ar fi in stare a neutralisà virusul turbăriĭ, nicĭ *in vitro* și nicĭ în organism. Animalele aŭ sucombat tóte după inoculațiunea intra-oculară cu virus de stradă, deși li s'a injectat în urmă substanță nervósă normală.

In ce privesce primele încercărĭ ale luĭ Calabrese, constat că ele corespund arătărilor pe carĭ le-am făcut (Martie 1898) într'o comunicare la Academia de Sciințe din Paris, unde m'am pronunțat în modul următor:

«J'ai tout d'abord cherché, en collaboration avec Mr. Riegler, si l'on pouvait paralyser (neutraliser) le virus fixe *in vitro* par la substance nerveuse; mais, tandis que nous avons constaté qu'une partie du sang de nos chiens les plus immunisés peut paralyser jusqu'a 50 parties de virus, une partie de substance du bulbe de brebis on de lapin ne réussit pas à paralyser une partie de virus, et même 10 parties de bulbe normal n'ont pas d'effet appréciable sur une partie de virus fixe.»

Decĭ e cu totul inadmisibil de a opune resultatelor mele resultatul cercetărilor luĭ Calabrese, de óre-ce amîndoĭ am constatat acelaşĭ lucru, anume că, amestecându-se substanţa nervósă normală cu virusul rabic, acesta din urmă de obiceiŭ nu-şĭ perde virulenţa. Incercările pe carĭ le-am întreprins maĭ târḑiŭ aŭ dovedit că substanţa nervósă normală totuşĭ póte avé câte-odată o influenţă asupra virusuluĭ rabic, maĭ cu sémă atuncĭ când virusul se filtréză prin hârtie de filtru. Insă de órece nicĭ încercările luĭ Calabrese, nicĭ ale luĭ Aujeszky n'aŭ fost făcute în aceleaşĭ condiţiunĭ, nicĭ resultatele lor nu pot fi comparate cu ale mele.

Afirmaţiunea a doua a luĭ Calabrese, anume că nicĭ injecţiunile făcute înainte, nicĭ acele făcute după inocularea cu virusul rabic nu apĕră animalele de turbare, pare a nu fi destul de fundată. E probabil că Calabrese, după ce a făcut inocularea intra-oculară cu virusul de stradă, a injectat substanţa nervósă subcutanată, fără a ţiné séma că acţiunea substanţeĭ nervóse normale e maĭ slabă, mult maĭ slabă decât inoculaţiunile după metoda Pasteur, aşà că se póte întrebuinţà numaĭ împotriva unuĭ virus slab. Afară de acésta, injecţiunea cu substanţă nervósă normală va fi maĭ cu sémă atuncĭ maĭ folositóre, când se va face înainte şi după inoculare, ceea ce am afirmat într'un mod destul de lămurit în comunicarea mea, unde ḑic că acţiunea preventivă şi curativă a substanţeĭ nervóse normale este legată «à la condition de donner une quantité assez abondante de substance nerveuse et de ne pas employer un virus très fort». Maĭ cu sémă la epurĭ immunisarea reuşesce numaĭ în mod excepţional, ceea ce am afirmat, ḑicênd: «Chez le lapin, les résultats ont été beaucoup moins nets, ce qui s'explique par le fait qu'on ne peut qu'exceptionellement sauver ces animaux, même par la méthode de Pasteur, si l'on commence le traitement après la trépanation». Insă atuncĭ când nicĭ tractamentul mult maĭ eficace după metoda luĭ Pasteur nu póte apĕrà epuriĭ decât în mod excepţional, e fórte clar că încercările luĭ Calabrese făcute la epurĭ nu pot dovedì nimic împotriva acţiuniĭ substanţeĭ nervóse.

Insă pe când în comunicarea luĭ Calabrese încercările par a concordà cel puţin cu conclusiunile, lucrul este cu totul alt-fel în lucrarea luĭ Aujeszky. Trebue să recunosc că n'am prea înţeles rostul acesteĭ lucrărĭ şi, pe cât se vede, Aujeszky nicĭ n'a cetit lucrarea mea publicată în «Comptes-Rendus», unde am amintit în mod destul de clar că *in vitro* substanţa nervósă normală n'are nicĭ o influenţă asupra virusuluĭ rabic. Atuncĭ când dorim să obţinem o influenţă órecare a acesteĭ substanţe, trebue să procedăm într'un mod pe care l'am

găsit maĭ târḑiŭ şi pe care încă nu l'am descris. Calabrese şi Aujeszky descriŭ ca cevà noŭ că dînşiĭ, ca şi Högyes, aŭ constatat o acţiune antirabică a substanţeĭ nervóse de la animalele immunisate, pe când eŭ am publicat într'un mod fórte lămurit şi cu mult maĭ înainte (Academia de Medicină din Paris 1892 şi lucrarea citată) că am putut constatà o substanţă antirabică nu numaĭ în sânge, ci şi în sistemul nervos central, maĭ cu sémă însă în lichidul cefalo-rachidian, căruia îĭ revine acelaşĭ grad de acţiune antirabică ca şi seruluĭ sanguin al animalelor immunisate. Am putut dovedì că, în anume epoce ale immunisăriĭ, sângele conţine substanţe antirabice, deşì aceste substanţe nu s'aŭ putut găsì în substanţa cerebrală, pe când în alte epoce numaĭ substanţa nervósă conţine principiĭ antirabice, ceea ce de alt-fel concordă cu arătările luĭ Centanni. Aujeszky ne spune că Högyes dejà la 1888 a întreprins încercărĭ în acéstă direcţiune, însă nimic nu se află publicat asupra acestor încercărĭ. In modul acesta, încercările luĭ Calabrese, Högyes şi Aujeszky n'aŭ altă însemnătate decât aceea că confirmă resultatele pe carĭ le-am obţinut eŭ înainte. Din acest punct de vedere lucrările aŭ o valóre óre-care, de óre-ce maĭ există autorĭ carĭ până acuma nu s'aŭ putut convinge de acţiunea antirabică a seruluĭ sanguin provenit de la animalele immunisate.

De curînd Aujeszky a repetat încercările mele asupra acţiuniĭ substanţeĭ nervóse normale la animalele infectate cu virus rabic, urmând óre-cum modul meŭ de experimentare. Dejà prima experienţă a lu- Aujeszky confirmă cu totul arătările mele anterióre. «Doĭ cânĭ (A. 6.000 g., B 5.500 g.) aŭ căpĕtat în fie-care ḑi, de la 24 Ianuarie până la 11 Februarie 1898, în injecţiunĭ ipodermatice, câte 10 cm. c. dintr'o emulsiune făcută din mĕduvă de vită sănătósă cu o cantitate de 10 orĭ maĭ mare de ser fisiologic. La 15 Februarie câniĭ aŭ fost infectaţĭ intra-ocular cu virus de stradă. Injecţiunile a continuat până la 25 Februarie, aşà că fie-care câne a căpĕtat, în interval de 34 ḑile, o cantitate totală de 30 g. mĕduvă. Epurele de control a sucombat după 25 ḑile, presintând simptomele turbăriĭ; câniĭ însă aŭ rĕmas sănătoşĭ.»

In urma acestuĭ resultat orĭ-ce autor nepărtinitor şi-ar fi ḑis saŭ că în realitate putem apĕrà animalele de turbare, făcêndu-le injecţiunĭ cu substanţă nervósă normală, saŭ n'ar fi dat creḑămînt acesteĭ încercărĭ şi ar fi făcut-o din noŭ, urmând întocmaĭ modul meŭ de procedare; aceste tóte spre a-şĭ formà o convingere absolută. Insă d-l Aujeszky nu trage nicĭ o conclusiune din acéstă încercare a d-sale, ci afirmă că, cu tóte că resultatul a fost positiv, totuşĭ se îndoesce dacă e destul de doveditor. In fine Aujeszky maĭ spune — ceea ce afir-

masem eŭ de mult, în basa maĭ multor încercărĭ — că animalele cărora li se injectéză substanţă nervósă normală nu sunt apĕrate împotriva unuĭ virus rabic *maĭ tare*, şi termină cu o observaţiune a luĭ Marx, că în injecţiunile luĭ Pasteur este un ce specific, care provócă organele ce produc substanţele apĕrătóre să formeze nisce materiĭ specifice în contra toxineĭ.

Pe cât se pare, lucrarea d-luĭ Aujeszky vrea maĭ mult să producă impresiunea că m'aş fi înşelat în vederile mele, decât a confirmà resultatele mele, cu tóte că n'a găsit decât aceea ce găsisem eŭ înainte, căcĭ d-sa nu póte opune resultatelor mele faptul că şi dînsul a constatat ceea ce am afirmat eŭ singur, anume că cu inoculaţiunea după metoda luĭ Pasteur putem combate turbarea maĭ bine decât cu substanţa nervósă normală, precum şi că acésta din urmă nu póte apĕrà epuriĭ de turbare. De alt-fel, nu este absolut necesar, cum observă d-sa, ca epuriĭ să capete abcese în urma injecţiunilor; atuncĭ când se lucréză în mod fórte scrupulos, abcesele se pot evità. In fine, n'am afirmat nicĭ odată că câniĭ tractaţĭ cu substanţă nervósă normală ar resistà uneĭ infecţiunĭ nouĕ, ceea ce nicĭ nu este probabil din punctul de vedere teoretic, neputêndu-se immunisà animalele în mod activ cu substanţă nervósă normală. Comuuicarea luĭ Aujeszky n'are decĭ nicĭ o altă însemnătate decât aceea că confirmă încercările mele, contribuind ast-fel a ne orientà asupra valoriĭ injecţiuniĭ substanţeĭ nervóse normale în tractamentul antirabic al luĭ Pasteur. Numaĭ din acest punct de vedere am vorbit într'o lucrare anterióră despre o revisuire a procedeuluĭ luĭ Pasteur şi dejà resultatele încercărilor mele exclud orĭ-ce altă interpretare.

Terminând, pot decĭ să constat că cu tóte atacurile, cu tóte publicaţiunile puţin bine-voitóre, metoda mea de injecţiunĭ de substanţă nervósă se afirmă din ce în ce maĭ mult şi capĕtă o basă experimentală din ce în ce maĭ solidă. Suntem autorisaţĭ a afirmà din noŭ ceea ce am declarat înaintea Academieĭ de Sciinţe din Paris, că bulbul normal conţine substanţe carĭ se opun infecţiuniĭ rabice, tetanice, toxinelor epileptogene, alcaloidelor şi diferitelor virusurĭ carĭ se adreséză sistemuluĭ nervos. Este decĭ cu totul justificat a întrebuinţà acéstă metodă, perfecţionând-o în diferite direcţiunĭ, în tractamentul afecţiunilor nervóse ale omuluĭ în carĭ intervine, ca element predisposant saŭ determinant, o intoxicare saŭ o infecţiune, o auto-intoxicaţiune saŭ o auto-infecţiune, carĭ, din cause inerente acesteĭ substanţe saŭ organismuluĭ omenesc, se adreséză centrilor nervoşĭ.

Anexă. — La pag. 50.

Lista documentelor dăruite de d-l Const. G. Caramalleŭ, Consilier la Inalta Curte de Compturĭ, în memoria fiuluĭ sĕŭ Menelas.

1. 1606 (7114) Aprilie 26. — Chrisovul Raduluĭ Vvod. Rom., nepotul luĭ Basarab Vvod., prin care dăruesce satul Dobrescĭ luĭ Stănimir Logofĕtul.—Original. Slavon. Hârtie.

1613 (7121) Februarie 3.—Cartea Raduluĭ Vvod. Rom., feciorul luĭ Mihnea Vvod., prin care poruncesce judeţuluĭ şi celor 12 pârgarĭ aĭ oraşuluĭ să cerceteze pricina luĭ Dumitru cu cumnaţiĭ sĕĭ pentru delniţa luĭ Talpă din Isvoranĭ. — Original. Român. Hârtie.

1633 (7141) Aprilie 10.— Zapisul luĭ Andreiŭ Spătarul, feciorul Vladuluĭ Logofĕtul Rudénul, prin care vinde luĭ Drăguşin al doilea Postelnic nisce Rumânĭ cu părţile lor de moşie din satul Delenĭ în judeţul Olt.— Orig. Rom. Hârt.

1634 (7142) Aprilie 2. — Zapisul luĭ Chirca Postelnicul şi al nepotuluĭ sĕŭ Mateiŭ Spătarul din Curtişóra, prin care vînd satul Dobrescĭ jupânuluĭ Drăguşin Vel Păharnic din Delenĭ. — Orig.Rom. Hârt.

5. 1635 (7144) Novembre 28.— Chrisovul luĭ Mateiŭ Basarab Vvod. Rom. prin care dăruesce jupânuluĭ Drăguşin al doilea Postelnic satul Pădureţĭ din judeţul Vîlcea.— Orig. Slav. Hârt.

1636 (7144) Aprilie 30.— Chrisovul luĭ Mateiŭ Basarab Vvod. Rom., prin care dăruesce un vecin în Dobrescĭ luĭ Stănimir Logofĕtul şi fiuluĭ sĕŭ Raduluĭ din Dobrescĭ în jud. Olt. — Orig. Slav. Hârt.

» (7144) Maiŭ 6. — Chrisovul luĭ Mateiŭ Basarab Vvod. Rom., prin care dăruesce luĭ pan Drăguşin al doilea Postelnic satul Alămănescĭ din jud. Olt.— Orig. Slav. Hârt.

1638 (7147) Octobre 20.— Zapisul părinteluĭ Teofil Rudénul şi al feciorilor luĭ Teodosie Cluceriul şi Chirca Postelnicul din Curtişóra, prin care vînd jupânuluĭ Drăguşin Postelnicul din Delenĭ siliştea Ciuriciscilor şi a Vulpiscilor.—Orig. Rom. Hârt.

1642 (7150) Aprilie 2. — Zapisul luĭ Vlad și al frateluĭ sĕŭ Manea, feciorii Stanciuluĭ din Pădureţĭ, prin care se vînd a fi rumânĭ jupânuluĭ Drăgușin Vel Armaș.— Orig. Rom. Hârt.

10. 1650 (7158) August 12.— Chrisovul luĭ Mateiŭ Basarab Vvod. Rom., prin care dăruesce luĭ Gorgan și luĭ Necula și luĭ Fota feciorii luĭ jupan Drăgușin Vel Păharnicul din Delenĭ, satul Gârlescĭ, din jud. Dolj.—Orig. Slav. Hârt.

1652 (7160) Martie 1. — Zapisul unor rumânĭ din satul Comanca din judeţul Romanaţilor, prin care se vînd a fi rumânĭ luĭ jupan Gorgan al doilea Clucer și luĭ Necula și luĭ Fota, feciorii rĕposatuluĭ Drăgușin Vel Păharnic din Delenĭ.— Orig. Rom. Hârt.

» (7160) Martie 6. — Cartea luĭ Mateiŭ Basarab Vvod. Rom., prin care dăruesce luĭ Gorgan Clucerul de paznicĭ, feciorul rĕposatuluĭ Drăgușin biv Vel Păharnic, satul Stoinescĭ din jud. Prahova.— Orig. Rom. Hârt.

» (7160) Martie 24. — Zapisul luĭ Balea, feciorul luĭ Drăgușin cel fiastru, prin care se vinde a fi rumân jupâneseĭ Drăganeĭ biv Vel Păhărnicésă și cocunilor eĭ jupanilor Gorgan al doilea Clucer și luĭ Nicola și luĭ Fota.—Orig. Rom. Hârt.

1665 (7173) Iunie 8. — Cartea Raduluĭ Leon Vvod. Rom., prin care întăresce stăpânirea luĭ Pătrașco Păharnicul și a frateluĭ sĕŭ Giura, feciorii Popiĭ luĭ Ianache din Morânglavĭ, peste partea lor de moșie din satul Ciumegescĭ.— Orig. Rom. Hârt.

15. 1668 (7176) Maiŭ 12.— Cartea Raduluĭ Leon Vvod. Rom., prin care dăruesce luĭ Fota Postelnicul, feciorul luĭ Drăgușin Păharnicul, nisce viĭ la Slatina.—Orig. Rom. Hârt.

1675 (7183) Ianuarie 27. — Zapisul Négăĭ, fata Pârvuluĭ, prin care vinde partea sa de moșie din Brătutescĭ luĭ Drăgilă Iuzbașa și luĭ Tudor din Brătutescĭ.—Orig. Rom. Hârt.

1686 (7194) Ianuarie 24. — Chrisovul luĭ Șerban Vvod. Rom., prin care dăruesce nisce rumânĭ din satul Tătulescĭ, din jud. Olt, luĭ Necula Pitarul din Delenĭ, feciorul luĭ Drăgușin Păharnicul.—Orig. Rom. Hârt.

1697 (7205) Iunie. — Cartea luĭ Constantin Vvod. Rom., către 6 boerĭ, prin care le poruncesce ca să alégă moșia ce se chémă Ciomăgéscă și Dobroșescĭ de pre Tăzluiŭ, din jud. Olt.—Orig. Rom. Hârt.

» (7205) Iulie 5. — Cartea de alegere făcută de orînduiţiĭ 6 boerĭ moșieĭ Ciomăgéscăĭ.—Orig. Rom. Hârt.

20. » (7205) Iulie 5. — Cartea de alegere făcută de orînduiţiĭ 6 boerĭ moșieĭ Ciomăgéscăĭ de către hotarul Ciuricescĭ.—Orig. Rom. Hârt.

» (7205) Iulie 14. — Cartea luĭ Constantin Vvod. Rom., prin care poruncesce boerilor ca să alégă moșia ce se chémă Ciomăgésca de pe Tezluiŭ, din judeţul Olt. — Orig. Rom. Hârt. In dublu exemplar.

1701 (7210) Decembre 1.— Zapisul luĭ Tudorache şi al fraţilor sĕĭ Gheorghe și Dumitraşco, feciorii luĭ Tudori neguţătorul din Bucurescĭ, prin care vînd nisce case din Bucurescĭ de lângă grădina domnéscă Mihuluĭ neguţătorul.—Orig. Rom. Hârt.

1712 (7220) Iunie 16. — Cartea luĭ Constantin Vvod. Rom., prin care poruncesce boerilor ca să alégă partea de moşie a luĭ Lefter Vornicul din moşia Orĕscĭ.—Orig. Rom. Hârt.

1718 (7226) Maiŭ 18.— Cartea de alegere a 4 boerĭ făcută pentru iazul heleşteuluĭ luĭ Lefter Vornicul, ce-l are la moşia Orĕscĭ de sus.— Orig. Rom. Hârt.

25. 1728 (7237) Novembre 20.— Zapisul luĭ Constantin Stolnicul Drăgănescul, prin care dăruesce vĕruluĭ sĕŭ, luĭ Constantin Milcovénul, partea sa de moşie din Sîrbiĭ, din judeţul Teleorman.—Orig. Rom. Hârt.

1730 (7238) Ianuarie 10. — Cartea luĭ Nicolae Alexandru Vvod. Rom., prin care dăruesce mănăstiriĭ Glavacioguluĭ nisce viĭ părăginite din délul Cernătescilor.—Orig. Rom. Hârt.

» (7239) Septembre 8.— Zapisul luĭ Constantin şi al luĭ Pană, feciorii luĭ Pană Condescul din Arcescĭ, prin care vînd o copilă de ţigan Diaconuluĭ Pană, feciorul Popiĭ Maniĭ din Arcescĭ.— Orig. Rom. Hârt.

1741 (7249) Maiŭ 11. — Cartea marilor boerĭ dată la mâna luĭ Ilarion Călugărul pentru judecata ce aŭ avut pentru 3½ pogóne de vie din délul Cernătescilor.—Orig. Rom. Hârt.

1742 (7250) Maiŭ 26. — Zapisul luĭ Istratie Postelnicul Urdărénu prin care vinde o ţigancă luĭ Gligorie eclesiarchul de la Mitropolie.— Orig. Rom. Hârt.

30. 1747 (7255) Maiŭ 26. — Zapisul Pârvuluĭ Isvoranu biv Vel Medelnicer, prin care vinde luĭ Ion Iuzbaşa moşia Dârjenescĭ de pre apa Veḑiĭ.—Orig. Rom. Hârt.

1749 (7258) Octobre 7.—Insemnare făcută de mariĭ boerĭ de cele ce aveà să iea Cârstea cu fraţiĭ sĕĭ Iane, Şerban şi Sandul din averea unchiuluĭ lor Chirică Cămărăşelul.—Orig. Rom. Hârt.

1753 (7261) Martie 11.—Zapisul luĭ Ilarion, egumenul mănăstiriĭ Glavaciog, prin care face schimb de ţiganĭ cu Vlădica Gligorie.—Orig. Rom. Hârt.

1755 (7263).— Carte de alegere făcută de Iordache biv Vel Stolnic şi de Ianache biv Vel Sărdar loculuĭ de case ce-l are în Bucurescĭ în mahalaua Tabacilor Iordache Cantacuzino biv Vel Păharnic. — Orig. Rom. Hârt.

1756 Aprilie 26. — Cartea de alegere făcută de Constantin Vornicul în pricina de judecată dintre Dumitru de la Răfov, cu Vlădica Mireon pentru 3½ pogóne vie de din délul Cernătescilor.—Orig., Rom. Hârt.

35. 1764 (7272) Martie 8.— Zapisul egumenuluĭ mănăstiriĭ Stavropoleos, prin care vinde nisce ţiganĭ Mitropolituluĭ Gligorie.—Orig. Rom. Hârt.

1775 Octobre 15. — Diata Postelniculuĭ G. Vălsănescu. — Orig. Rom. Hârt.

1777 Septembre 12. — Zapisul de schimbul ce fac călugăriĭ din mănăstirea Glavaciog cu Nicolache biv Vel Pitar.—Orig. Rom. Hârt.

» Decembre 17.— Anaforaua marilor boerĭ către Domnul Alexandru Ioan Ipsilant Vvod. Rom., în pricina de judecată dintre Ancuța Buzésca cu tată-sĕŭ Niculae Buzescu.— Orig. Rom. Hârt.

1786 Ianuarie 13. — Cartea de judecată dată de departamentul de cremenalion în pricina dintre biv Vel Stolnicul Neculache şi dintre biv Logofĕtul de taină Andronache pentru un țigan. — Orig. Rom. Hârt.

40. » Martie 14.—Scrisórea marilor boerĭ către Mitropolitul Gligorie în pricina unuĭ țigan. — Orig. Rom. Hârt.

1793 Iunie 10.— Fóia de zestre a Zoițeĭ, fiica luĭ Nicolae biv Vel Stolnic.— Orig. Rom. Hârt.

1796 (7304) Martie 28.—Chrisovul luĭ Alexandru Constandin Moruz Vvod., prin care face milă la casa rĕposatuluĭ biv Vel Clucer Dumitrache.— Orig. Rom. Pergament.

1805 Aprilie 20. — Zapisul luĭ Răducan Caramanlău biv vel Şetrar şi al soțieĭ sale Zoița, prin care dă sócreĭ sale Zamfireĭ Păhărniceseĭ partea sa din moşia Meteleŭ din județul Ialomița, primind în schimbul eĭ moşia Pițigaia din județul Ilfov.—Orig. Rom. Hârt.

1806 Martie 27. — Adeverința unor morarĭ dată în pricina ce are Serdarul Răducan Caramanlău cu egumenul mănăstiriĭ Sf. Gheorghe pentru morile de la Pițigaia şi de la Păróia.— Orig. Rom. Hârt.

45. » Martie 27. — Anaforaua luĭ Christea Medelnicerul către Domn în pricina ce are biv Vel Sărdarul Răducan Caramanlău cu egumenul mănăstiriĭ Sf. Gheorghe noŭ pentru morĭ.—Orig. Rom Hârt.

1811 Iulie 19. — Zapisul Zamfireĭ Păhărniceseĭ, prin care dăruesce o fată de țigan nepóteĭ sale Anicăĭ, fiica Zoițeĭ Sărdărésa Caramanlóica.— Orig. Rom. Hârt.

1816 Iulie 7.— Jalba luĭ Gheorghe Cluceriul către Domn în pricina ce are cu Spirea Vameşul pentru o móră de la Pițigaia din județul Ilfov.— Orig. Hârt. Rom.

» Iulie 20. — Zapisul Zamfireĭ Păhărnicésa, prin care dăruesce doĭ țiganĭ gineruluĭ eĭ, luĭ Răducan Caramanlău Păharnicul. — Orig. Rom. Hârt.

1817 Ianuarie 12. — Anaforaua marilor boerĭ în pricina luĭ Spirea Hristodulu cu biv Vel Clucerul Gheorghe, pentru o móră din moşia Pițigaia. — Orig. Rom. Hârt.

50. » Aprilie 29.— Anaforaua boerilor către Domn în pricina ce are mănăstirea Sf. Gheorghe noŭ cu biv Vel Păharnicul Răducan Caramanlău pentru morile de la moşia Pițigaia.—Copie. Rom. Hârt.

» Septembre 10. — Zapisul Zamfireĭ Păhărnicésa, prin care face

schimb de ţiganĭ cu fiica sa Păhărnicésa Zoiţa Caramanlóica. — Orig. Rom. Hârt.

1821 Martie 11.—Porunca Slugeruluĭ (Teodor Vladimirescu) pentru apĕrarea averiĭ a câtor-va familiĭ carĭ făceaŭ parte din adunarea sa.— Orig. Rom. Hârt.

1826 Martie 29. — Adresa din partea visterieĭ către ispravniciĭ judeţuluĭ Vîlcea, ca să supue pe un scutelnic a-şĭ plătì sferturile de posluşanie. — Orig. Rom. Hârt.

1835 Iunie 21. — Hotărîrea Divanuluĭ judecătoresc cu No. 28, dată în pricina ce are mănăstirea Sf. Gheorghe noŭ cu biv Vel Clucerul Iordache Chircotă pentru morile de la moşia Piţigaia.— Orig. Rom. Hârt.

55. Fără dată. — Insemnare de satele boerescĭ ce sunt în judeţul Teleorman ale pămîntenilor şi străinĭ boerĭ.— Orig. Rom. Hârt.

Fără dată.— Insemnare de cele ce s'aŭ găsit de ale rĕposatuluĭ Şetrar Iordache. — Orig. Rom. Hârt.

Fără dată.—Zapisul luĭ Preda şi a luĭ Lică, prin care se vînd a fi rumânĭ luĭ Drăguşin Vel Păharnic ot Delenĭ.— Orig. Rom. Hârt.

Anexă. — La pag. 51.

CUTREMURELE DE PĂMÎNT DIN ROMÂNIA

ÎN ANUL 1899 st. n.

DE

ST. C. HEPITES
Membru corespondent al Academieĭ Române.

Cutremurele de pămînt din cursul anuluĭ 1899 în România, aŭ fost şi maĭ puţin numeróse şi maĭ puţin puternice ca cele din aniĭ precedenţĭ. (1)

Manifestaţiunĭ sismice nu aŭ fost notate decât în 6 ḑile din cursul acestuĭ an şi anume: la 12 Ianuarie, 6 şi 9 August, 10 Octobre, 13 Novembre şi 20 Decembre. Cutremurele din ḑilele de 9 August, 10 Octobre şi 13 Novembre aŭ fost cu totul locale.

In tomul XV din *Analele Institutuluĭ meteorologic al Românieĭ*, se vor publicà tóte amănuntele asupra acestor cutremure; acì nu vom face decât un resumat fórte succint:

La **12 Ianuarie,** la $3^h. 47^m. 15^s$ a. m. *timp oficial* (2) s'a simţit un slab cutremur de pămînt în partea sud-estică a Regatuluĭ. El ne-a fost semnalat din districtele Fălciŭ, Tutova, Covurluiŭ, Tulcea, Brăila, Ialomiţa, Buzĕŭ până la Bucurescĭ; intensitatea sa a fost în general de gradul III; la Avrămescĭ în Tutova cevà maĭ tare.

La **6 August,** la $8^h. 21^m. 5^s$ a. m., s'a simţit, la Bucurescĭ şi în partea estică a ţěriĭ până în Vasluiŭ şi la mare, un slab cutremur de pămînt.

---

(1) *Analele Academieĭ Române*, Seria II, tom. XVII, *Desbaterĭ*, p. 39; tom. XVIII, p. 117; tom. XIX, p. 66; tom. XX, p. 365 şi tom. XXI, p...

(2) Timpul oficial este acela al Europeĭ Orientale, adecă cu două ore maĭ înaintea meridianuluĭ de la Greenwich. Afară de Bucurescĭ, pretutindenea aiurea timpul nu este decât aproximativ.

Aŭ fost două saŭ treĭ sguduiturĭ cu o durată totală până la 5 secunde. In capitală direcţiunea mişcăriĭ a fost de la SSW spre NNE. Intensitatea a variat între 2 şi 3 grade după scara Rossi-Forel.

La **9 August**, pe la 11^h. 48^m p. m., a avut loc un cutremur local la Taslăŭ în districtul Némţ; s'aŭ simţit 3 sguduiturĭ în 3 secunde în direcţiunea W la E; intensitatea de gradul III.

La **10 Octobre**, pe la 4^h. 14^m p. m., s'a simţit un slab cutremur de pămînt în comuna Nehoiaş din districtul Buzĕŭ.

La **13 Novembre**, la 0^h. 26^m a. m., o fórte slabă sguduitură a avut loc în comuna Tudor-Vladimirescu din districtul Tecuciŭ; intensitatea de gradul I.

La **20 Decembre**, la 9^h. 28^m. 36^s p. m., a avut loc un cutremur de pămînt care s'a simţit în partea sud-estică a Regatuluĭ. Intensitatea sa cea maĭ mare a fost de gradul V la Avrămescĭ în districtul Tutova. In cea maĭ mare parte din suprafaţa sguduită, intensitatea a fost de gradul III. La Bucurescĭ ea a fost de-abia de gradul II.

Bucurescĭ, 11 (23) Ianuarie 1900.

Anexă. — La pag. 53.

Tractat de alianță între Gavril Moghila, Domnul Țěriĭ-Românescĭ, și Gavril Bethlen, Principele Ardéluluĭ, cu data Tîrgoviște 5 Maiŭ 1619. (1)

Nos Gabriel Mogyla regni Walachiae Transalpinae vaivoda legitimus perpetuusque heres etcetera. Adgyuk emlekezetre mindeneknek az kiknek illik, hogy mi iol tuduan es megh gondoluan azt, hogy akar mely nagyhatalmas birodalmaknak is ereossitesekre vadgyon zomzed orzagokkat ualo io frigi tartasok es keouetesek. Menteol inkab mennel ereotlemb fogiatkoszot allapotiat ismeri akar mely feiedelem is mind maga es mind orzagha allapotiat annyual inkab haznosb és diczeretesb mggha ereotlenseget kerwlle valo szomzed orzagoknak io akarattiaual ereositetni. Mys annakokaert mindez mostani Hauasalfeoldi vaidasagunkra valo intasunkban istennek feiwnkeon kivalikeppen valo kegielmesseghe es az hatalmas gieozhetetlen chazarunk io akarattia utan leghfwueb ezkeosznek tartiuk ez mostani meltosagos es tekintetes Betthlen Gabor urunkat isten kegelmesebeol Erdely orzaghnak feiedelmet magyar orzagh reszeinek uratt es szekelieknek ispannyatt etcetera. Azert mys mindeneknek eleotte eo nagsagat nem cziak io akaro, hanem velwnk iol teot es minden engedelmesseggel ugy mint magunk allapotiaual s ellieb valo meltosagos vrunknak ismerven talaltattuk volt megh beczwlletes fwkeouetink Papa Logoffeth es Apostol Poztelnik altal eo nagsagot, hogy velwnk es orzagunkat metwl iob modok alatt meltosztatnek eo nagsaga zent frigiet es szeo-

(1) A se vedé *Analele*, XXI, *Memoriile Secț. istorice*, p. 153.

uetseghet szerszeni, melyre eo nagsaga ighen keresztyen indulatbol nagy kegielmessen magat ayanluan es annak az mitwllwnk keuandatot friginek elseoben modgiait megh ertuen annakutanna eo nagsaga is azokat mind az kett orzagh es magunk reszere a miuel iobbitani akarta megh identuen mind az ket reszrwl istennek szent akarattiabol es aldasabol ez alat megh irt conditiokon edgieztwnk megh kik ezkeppen keouetkesznek.

1.— Eleoszzeor hogy az mint my eozer immar eo nagsagahoz minden igaz teokilletes tiszta szwbeli io akaratra baratsagos szolgalatra ayanlottuk magunkot, soha semmi wdeoben sem az eo nagsaga feiedelmi meltosagos szemellie sem orzagha ellen seott az eo nagsaga alat valok ellemys ellenseges wgiekezettel nem leszwnk, sem titkon, sem nyluan, sem eo nagsaga, sem orzagha ellen nem practikallunk masukat is allatunk valokat practikalni nem engedwnk az ollyanoknak partyokat nem fogiuk, hanem mindenben az tizta igaz baratsagos io akarathoz tartyuk magunkatt.

2.— Masodszor mind az fényes portan keouetink es zalagink altal nem kwleomben az eo nagsaga maga es orzagha io es bekesseges allapottyara mint szinten az magunk es orzagunk iovara, ugy vigiaztatunk es ha mitt olliat vagy onnat vagy masunnat akar honnet eo nagsaganak vagy orzaghanak, ellene gonosz akaratott wgiekeszetet ertenenk aszokat eo nagsaganak io ideien mentwl hamareb igaszan es hiuen ertesere adgiuk es ez mostani szeouetsegwnk szerint az eo nagsaga io akaroinak io akaroinak baratinak barattianak es ellensegenek ellensegwl tartuan magunkat. Eo nagsaga az erdely feiedelem iol tuduan sorsunkat allapontunkat, semmire ereonk felet magunkat nem igirhettiwk, de mindenekben az fényes portan es azon kivwl is teob veszereknel, passaknal, ha mikor mi ellenseges dologh, kit isten eltauosztasson, ki vagy erdely feiedelem eo nagsaga szemellie vagy feiedlemseghe ellen vagy orzaganak artalmara keouetkesznek, abban az wdeoben ereonkel okossagunkkal, szorgalmatossagunkkal, ayandekunkal, adomaniunkal, io szonkal, teorekedeswnkel, faratvagunkal, kincziwnk belepenzszwnkel, valamint az magunk szemellienek feiedelemseget es orszagunknak bekesseges megh maradassat hasonlo keppen az erdely fejedelem eo nagsaga meltosagos szemelliet feiedelemseget es orszaganak bekesseges megh maradassat ereonk es tehet-

segwnk szerint otalmasszuk. Azon kiuwl penigh egieb ellensegek ellen fegiuerwnkel is tellies tehetsegwnkel valo segitsegwnkeot ayanliuk mindenek ellen.

3.— Minden esztendeoben ez mostani wdeotaiban derekas feokeouetsegh altal az eo nagsaga fellieb valo meltosaganak megh adasaertahoz illendeo ayandekokkal, elseoben is mindenkor innet az mi reszwnkrwl eo nagsagat megh latogattiuk, kire eo nagsaga is viszontagh immar maghat feiedelmi meltosaganak mi volta szerint kegielmesen ayanlotta, hogy minkeot is minden esztendeoben az innet valo latogatas utan megh latogattat.

4.— Egy nehany helieken ertiwk, hogy az kett orzagh keoszzeot valo hatarok dolga, az elmult veszekedes wdeokben megh habaritatot legien, melliek hogi mind az kett reszrwl beoczwlletes feocommisariusok altal eligazitassanak es az mely hatarok mellyik orzaghoz itiltetnek azoknak dezmaiokatt oda fizettessek.

5.— Estenek ekkedigis veletlen reszszencsek kar tetelek is, seot neha ellensegessegis keouetkezhetnek beleolle, mikor az kett orzagh keoszzeot valo utakat, vagy mindeneseteol vagy rezszerint hirtelen es minden hiradas nelkwl valamellyik orzagh feiedelme el fogatta, megh tiltotta vagy be vagatta, mely dologh, hogy ez utan idegenseget ne hoszzon, edgyk felis az masiknak hir nelkwl az utakat el ne fogia hanem ha annak oly nyluan valo bizonyos szwkseges oka keovetkeszzik, ki mind maganak s mind orszaganak nagy iovara neszendeo igaszan ertesere aduan eggyk feiedelem az masiknak, akar mellik orszaghnak es ha cziak eggiknek is kwleon, az uagy penigh mind az kettfelnek eozersmind iouara neszendeo okokert egienleo ertelembeol tilthassak es foghassak es beis vagathassak az utakat. Vizoretagh egienleo ertelembeol szabadithassak kiis.

6.— Ha valamely Boerok magok otalmokert veletlen vadlas miat Erdeliben vagy az eo nagsaga birodalomanak valamely reszeiben futnanak azokat eo nagsaga mas orzagban feokeppen ellenwnk valo practicallasra vagy azon orzagban zurszauar inditasra nem bocziattia menni nem engedi, hanem affeleket minden uton modon velẅnk megh

bekellenni es engeszteleodni igiekesztik. Egieb rendek penigh vagy szamadas eleot, uagy mas kar tetelek miat, akar magunk vagy Boerok penszeuel, iovaival Hauasalfeoldibeol Erdeliben szeoknenek affeleket es nagsaga igaz teoruiny szerint megh bwntettet melliekre mÿs hasonlokeppen keoteleszwnk magunkat.

7.— Parazt emberek ha valakik Hauasalfeoldibeol Erdeliben mentenek megh ertuen okat meneteleknek, ha magokat valakiknek bizonyos okokkert el nem keoteleztek es eo magoknak is io kednek io akarattiok leszen az viszza ieovetelre megh fizetuen elseoben oda valo adossagokat, eo nagsaga viszza bocziattattia Hauasalfeoldiben. Hasonlo keppen az mely cziganiok Bathori Gabor feiodelemsegenek keszdetiteol fogua Erdeliben futottanak adossagokat eleseoben megh fizetuen ha megh bizoniosodik hoszzaiok valo igassagok keduek ellennis haza adossanak. Eszen dolognak penigh be telliessitesere innettis az mi reszwnkrwl mijs hasonloval ayanliuk es keoteleszwk magunkat.

8.— Az aros es kereskedeo emberekpek mind az kett reszre szabados jaras es bekesseges kereskedes engetettik Erdeli orszaganak aszokrul valo vegeszese szerint. Tartosztassa penigh se szemellieben se marhaiaban egyk orszaghbelinek is az masik orzaban ne lehessen, valamedigh ott valo biraia eleot megh pereluen velle es megh adossituan, ha ott igassagh nem szolgaltatnek neki es biraiatol sententia leuel adatnek.

9.— Kitt isten mindenkor eltauosztasson, de ha teortinnek haborusagos wdeokben vagy Erdelibeol Hauasalfeoldiben vagy Hausaifeoldibeol Erdeliben rablo praedalo ellensegh elöt budosni es szaladni, haszok nepeuel marhaiokkal mind az kett reszen ez kett orzagban bekesseges hely es szallass adassek az futottaknok minden saczoltatas birsagh nelkwl es az haborusagh megh cziendeseluen viszontagh minden iouakkal, marhaiokkal bekevel viszabocziattassanak eleobelilako heliekre. Mellieket mi illien rendszerint eppen mindenestwl fogva is es igirwl punctrol punctra ugy mint az kett feiedelemsegnek es orzagoknak mind mostani es ieovendöbeli eoreokeos jauara valo szent vegeszeseket tellies ertelmwnkbeol bizonios tudosunkbol ighen iovaluan minden czikeleben heliben hadgiuk, diczirwnk, erösitwnk es confirmalunk, igirvan es fogaduan az mi igaz keresztyen es lelkwnk wduessegere

tarto hitwnkre, hogy ezeket eppen es ennek minden reszeit is eorögh-ben meg hihatatlanul tellies eletwnkben magunk is meghtartiuk es egiebbekkel is mindenekkel megh tartatunk. Kinek nagiob bizonsa-gara es erössegere attunk az mi peczietwnkkel es keszwünk irasaual valo hwtt leuelwnkkeot.

Datum in oppido nostro Targauista, die quinta mensis May, anno domini millesimo sexcentesimo decimo nono.

My Wladika azban es az my kegelmes urunknak mostani Hauasal-feoldi Mogyla Gabor vaidanak eo nagsaganak ide ala neu szerint megh irt minden tenachy fẅ es keosz renden leueo minden orzagbeli Boeri es szolgaio rendi. Adgiuk tuttara mindeneknek az kiknek illik ez irasunk altal, hogy az mi keppen az mi kegelmes urunkkal az Erdely feiedelemmel eo nagsagaual az meltosagos estekintetes Betthlen Gaborral etcetera es az eo nagsaga Mogyla Gabor Vaida az mi kep-pen confideralt velẅnk egietemben, kirẅl articulatim diplomaban irt hẅti es pechyeti alat valo leuelet is adott.

Mys egez tanachiul Boerul es egez orszagostul azokat az vaida eo nagsaga diplomaiaban irt articulusokat in omnibus punctis clausulis et articulis heliben hadgiuk affirmalung es fegyhetetlenẅl megh tar-tunk. Mely eo nagsagaual valo vegeszesnek es diplomaban megh irt articulusoknak allando ez ereoseb voltara attuk erös hẅttel valo es-kẅuesswnk alat, ide ala valo peczietẅnkeot es keszẅnk irassat. Tar-

govistian, eoteodik napian Maiusnak, anno domini millesimo sexcentesimo decimo nono.

Lukas metropolitanus, archiepiscopus.	**Ioannes** Kataroczy.	**Ivasko** vornik praecipuus.
Papa cancellarius.	**Mihael** Zpotar magnus.	**Ztoika** vizter
Dumitrasko Kunnezel Kluchir magnus.	**Vintilla** vornik.	**Vlad** feopoharnik.
Praeda Zulchien summus.	**Apostolos** postelnik Katarchiul.	**Dumitru** vizter secundus.

etcetera.
Talia nomina adhuc restant sex, sed nunc valeant.

Traducere de d-l I. Tuducescu.

Noĭ Gavril Moghilă, Voevodul Ţeriĭ-Românescĭ, de dincóce de Carpaţĭ, Domn legitim şi nestrămutat, etc. Dăm în scirea tuturor celor interesaţĭ, că noĭ bine scim şi cugetăm, că pentru întărirea orĭ-căreĭ marĭ puterĭ e nevoe a întreţiné şi a urmà legăturile bune cu ţările vecine. Cu cât maĭ în grabă va vedé orĭ-ce Principe starea sleită de puterĭ, atât a sa cât şi a ţeriĭ sale, cu atât va fi maĭ folositor şi maĭ demn de laudă, încunjurând acea neputinţă şi întărind-o prin bunăvoinţa ţerilor vecine. Din acéstă causă şi noĭ, în grija ce o avem pentru acéstă ţéră a nóstră muntenéscă, după deosebita milă a luĭ Dumnedeŭ pusă de-asupra capuluĭ nostru şi după bună voinţa prea-puterniculuĭ şi neînvinsuluĭ Împĕrat, ţinem de cel maĭ mare al nostru pe acel de astădĭ vrednicul şi respectabilul Domnul nostru Gavril Bethlen, din mila luĭ Dumnedeŭ Principele ţeriĭ Ardéluluĭ, Domnul părţilor unguresci şi prefectul Sĕcuilor, etc. De aceea şi noĭ maĭ întâiŭ recunoscênd, nu numaĭ bunăvoinţa Măriei Sale, ci şi faptele cele bune faţă de noĭ şi buna înţelegere, nu numaĭ faţă de starea în care ne aflăm noĭ, ci şi faţă de vredniciĭ Domnĭ ceĭ maĭ dinaintea nóstră, am trimes pe cinstiţiĭ mariĭ dregătorĭ aĭ noştri, pe Papa Logofĕtul Grecianu şi pe Apostol Postelnicul, la Măria Sa, ca să se milostivéscă Măria Sa a încheià cu noĭ şi cu ţéra nóstră sfînta alianţă şi tovărăşie în condiţiunile cele maĭ bune; ceea ce Măria Sa, din îndemn creştinesc şi cu multă bunăvoinţă, primind, şi maĭ întâiŭ audind condiţiunile doriteĭ nóstre alianţe, şi după ce Măria Sa a făcut îndreptările în ce a voit să îmbunătăţéscă, atât pentru partea nóstră, — cu sfînta voinţă şi cu bine-cuvîntarea luĭ Dumnedeŭ amîndouĕ părţile [ne îndatorim] prin condiţiunile in scris ce-am aşezat în felul cum urméză :

1.—Întâiŭ, după cum din adevĕrată şi dréptă inimă ne-am îndatorit faţă de Măria Sa a fi bine-voitorĭ şi a-ĭ aduce serviciĭ prietenescĭ, nicĭ odată în nicĭ un timp nu vom avé intenţiunĭ duşmănescĭ, nicĭ faţă de demnitatea personală a Măriei Sale Principeluĭ, nicĭ faţă de ţéra sa, şi nicĭ faţă de supuşiĭ sĕĭ, nicĭ în taină, nicĭ pe faţă nu vom fi împotriva Măriei Sale, nicĭ împotriva ţeriĭ sale, şi nicĭ pe supuşiĭ noştri nu-ĭ vom lăsà a lucrà împotrivă, nicĭ ajutor le vom da acestora, ci în tóte faptele nóstre vom fi călăuziţĭ de curata, drépta şi prietenésca nóstră bunăvoinţă.

2.— Al doilea, prin capuchihaielele şi slugile nóstre de la Strălucita Pórtă vom ve-

ghià, nu numaĭ pentru liniştita şi buna stare a Măriei Sale şi a ţĕriĭ sale, ci şi pentru bună starea nóstră şi a ţĕriĭ nóstre, şi, dacă vom vedé vre-un gând saŭ rea voinţă faţă de Măria Sa saŭ faţă de ţéra sa, orĭ din partea aceea saŭ din altă parte, de orĭ-unde ar venì, cu dreptate şi cu credinţă la timp şi cât maĭ ingrabă vom da de scire Măriei Sale, şi, după legătura acésta, vom fi bine-voitorĭ faţă de bine-voitoriĭ Măriei Sale, prietenĭ faţă de prietenĭ şi duşmanĭ faţă de duşmanĭ. Măria Sa Principele Ardéluluĭ, bine cunoscĕnd starea nóstră, nu ne îndatorim cu nimic din ceea ce ar trece peste puterile nóstre, dar vom ocroti după putinţa nóstră în tóte cele, atât la Strălucita Pórtă, cât şi la toţĭ viziriĭ şi paşiĭ, atuncĭ când vom vedé vre-un lucru duşmănos, pe care Dumneḑeŭ să-l înlăture, care ar puté fi spre paguba personală a Măriei Sale Principeluĭ Ardéluluĭ, saŭ a Principatuluĭ sĕŭ, saŭ al ţĕriĭ sale, cu puterea nóstră, înţelepciunea nóstră, rîvna nóstră, darurile nóstre, daniile nóstre, prin garanţia şi stăruinţa nóstră, prin ostenéla şi zălogirea averilor nóstre, ca, asigurându-ne pacea nóstră personală şi a Principatuluĭ, şi a ţĕriĭ nóstre, să asigurăm în acelaşĭ timp şi pacea Măriei Sale Domnuluĭ Principe al Ardéluluĭ, cât şi a Principatuluĭ şi a ţĕriĭ sale. Afară de acésta, şi înainte de tóte, făgăduim a-ĭ da ajutor cu puterile şi cu armele nóstre împotriva orĭ-căruĭ duşman.

3.—În fie-care an, pe vremea acesta, pentru a dovedì maĭ marea vrednicie a Măriei Sale, prin bune şi înalte soliĭ, cu darurĭ potrivite, maĭ întâiŭ de aicĭ din partea nóstră vom cercetà pe Măria Sa, pentru care şi Măria Sa, la rîndul sĕŭ, potrivit cu vrednicia princiară a Sa, a făgăduit că în fie-care an, după solia nóstră, ne va cercetà şi el pe noĭ.

4.—Am înţeles că, în câte-và locurĭ, în trecutele timpurĭ furtunóse, s'ar fi ivit neînţelegerĭ la hotarele dintr'aceste două ţĕrĭ, carĭ prin cinstite comisiunĭ supreme din amîndouĕ părţile se vor îndreptà şi se va hotărì care e hotarul uneia şi al celeĭ-lalte ţĕrĭ, ca să scie fie-care unde să-şĭ plătéscă dijma.

5.—După cum până acum, din întîmplare, într'o parte se făceà câte o pagubă, din care câte-odată s'aŭ născut duşmănie, când câte un Principe din cele două ţĕrĭ, pe neaşteptate şi fără să deà de scire celuĭ-lalt, în totul saŭ în parte tăià drumurile dintre cele două ţĕrĭ, oprià trecerea prin ele saŭ le închideà, — ca acest lucru să nu maĭ deà loc la înăsprirĭ, nicĭ o parte fără scirea celeĭ-lalte nu va maĭ tăià drumurile, ci, dacă acésta ar fi de aşà mare nevoie şi i-ar slujĭ spre folosul, atât al sĕŭ cât şi al ţĕriĭ sale, să-l facă cunoscut un Principe celuĭ-lalt, orĭ-care ar fi ţéra aceea, când numaĭ una ar cere, şi pe motivul că e spre folos la amîndouĕ părţile, ca prin bună înţelegere să se opréscă mersul pe drumurĭ, să se taie şi să se închidă. Şi iar cu învoiala amîndurora să se deschidă.

6.—Dacă vre-uniĭ din boerĭ, pentru scutirea lor, find din întîmplare învinuiţĭ de cevà, ar fugì în Ardél saŭ în orĭ-ce parte a ţĕriĭ Măriei Sale, pre aceia Măria Sa să nu-ĭ priméscă, ca în ţéră streină să urzéscă, cu deosebire împotriva nóstră, saŭ să amestece în ţéră, ci pe orĭ-ce cale să caute a-ĭ împăcà cu noĭ. În alte împrejurărĭ, când cine-và, înainte de ce să-şĭ deà socotéla, saŭ pentru alte fapte păgubitóre, ar fugì din Muntenia în Ardél, cu baniĭ şi cu averea nóstră saŭ a boerilor, pe aceia potrivit legilor să-ĭ pedepséscă Măria Sa,—la ceea ce şi noĭ asemenea ne îndatorim a face.

7.—Dacă vre-un ţĕran din Muntenia ar merge în Ardél, înţelegênd pricina mergeriĭ

luĭ, şi, dacă nu se va fi îndatorat la cine-và din anumite pricine, şi dacă ar dorì şi ar voì să se întórcă în ţéra sa, plătind maĭ întâiŭ datoriile ce le va fi avênd acolo, să-ĭ dea voie Măria Sa a se întórce în Muntenia. Asemenea şi ţiganiĭ carĭ vor fi fugit în Ardél de la începutul domnieĭ luĭ Gavril Báthory, plătind întâiŭ datoriile lor şi, după ce se va fi încredinţat de dreptăţile lor, fără voia lor să se trimiţă la casele lor. Pentru îndeplinirea acestuĭ lucru şi aicĭ din partea nóstră asemenea făgăduim şi ne îndatorim a face.

8.—Precupeţiĭ şi negustoriĭ din amîndouĕ părţile vor avé slobodă trecere şi vor puté face negoţ în pace, potrivit legilor din ţéra Ardéluluĭ. Nu va fi voie a fi puse la închisóre nicĭ persóna, nicĭ vitele vre-unuĭ om în ţéră străină, orĭ-cine s'ar judecà înaintea judecătorilor şi s'ar îndatorà, dacă nu şi-ar găsì acolo dreptate şi după ce va fi primit carte de judecată de la judecătorul sĕŭ.

9.—Dar dacă, feréscă Dumneḑeŭ, în timp de răsboiŭ s'ar întîmplà să fugă şi să se adăpostéscă ómenĭ din Ardél în Muntenia saŭ din Muntenia în Ardél dinaintea jefuiriĭ şi a hoţieĭ duşmanuluĭ, împreună cu tótă casa lor şi cu vitele lor, în amîndouĕ părţile să li se deà fugarilor loc şi sălaş în pace, fără să fie supuşĭ la vre-o dare, iar după liniştirea răsboiuluĭ, să li se erte a se întórce în pace la locurile lor de maĭ înainte, împreună cu tótă averea şi vitele lor. Pe carĭ cu adevĕrat şi întru tóte ne legăm a le păzì din punct în punct pentru bună starea şi sfînta înţelegere, atât acum, cât şi în viitor, a amîndurora Principatelor şi ţĕrilor, cu tótă înţelegerea şi priceperea nóstră,—încuviinţăm tóte articolele, lăudăm, întărim şi confirmăm, promiţênd şi îndatorindu-ne prin credinţa creştinéscă şi mântuitórea sufletuluĭ nostru, că aceste şi altele le vom respectà în tot în vecĭ şi nestrămutate în tótă viéţa nóstră. Şi pentru maĭ mare credinţă şi putere am dat credinciósă scrisórea nóstră, întărită cu pecetea şi cu iscălitura nóstră.

Dat-am în cetatea nóstră Tîrgovişte, în ḑiua a cincea a luniĭ luĭ Maiŭ, în anul Domnuluĭ una mie şése sute nouĕ-spre-ḑece.

Iō Gavril Voevod.

Noĭ Vlădica, împreună cu întreg Divanul Mărieĭ Sale prea milostivuluĭ Domn şi Voevoduluĭ de astăḑĭ al Ţĕriĭ-Româneşcĭ Gavril Moghilă, toţĭ boeriĭ şi slugile, câţĭ ne aflăm în dregătoriile marĭ şi în slujbele ţĕriĭ, carĭ iscălim de desupt, dăm în scirea tuturora celor interesaţĭ prin acéstă scrisóre a nóstră, că înălţatul Domn Măria Sa Principele Ardéluluĭ, ilustrul şi respectabilul Gavril Bethlen, etc., şi Măria Sa Gavril Moghilă Voevod în chipul ce s'a arătat aŭ vorbit cu noĭ împreună de ceea ce în diplomă pe articole aŭ dat, şi în scris pentru credinţă puind şi pecetea sa.

Şi noĭ întreg Divanul boerilor şi al slugilor ţĕriĭ întru tóte cele cuprinse în diploma Măriei Sale luĭ Vodă încuviinţăm şi afirmăm şi nestrămutat păstrăm. Şi spre statornica şi maĭ buna întărire a celor săvîrşite de Măria Sa şi pentru articolele cuprinse în diplomă, pe lângă jurămîntul credinţeĭ nóstre, am pus peceţile şi iscăliturile nóstre de desupt. În Tîrgovişte, în a cincea ḑi a luĭ Maiŭ, în anul Domnuluĭ una mie şése sute nouĕ-spre-ḑece.

Luca, Mitropolit şi Archiepiscop.
Papa Logofĕtul.
Dumitraşco Kunnezel (?), Mare-Clucer.
Preda Slugerul-Mare.
Ioan Catargiu.
Michaiŭ Spătarul-Mare.
Vintilă Vornicul.
Apostol Postelnicul Catargiul.
Ivaşco Vornicul-Mare.
Stoica Vistierul.
Vlad, Mare-Postelnic.
Dumitru, Vistierul-al-doilea, etc.

Boeriĭ luĭ Gavriil eraŭ în 1618: Ienache, Ban; Ivaşco, Vornic; Todosie, Logofĕt; Mechiiu (*Michele;* Mekul, Miki, *messer* Мєк: Мєсьрмєк), Vistier; Lupu, Spătar; Michalache, Stolnic; Gheorghe, Comis; Vlad, Paharnic; Necula, Postelnic (20 Octombre). La 17 Decembre însă, locul de Spătar e gol, Lupu fiind ucis, şi Comis e Gligore (cf. Doc. Acad. Rom., 75/XLI, 88/XLI; *Anale,* XXI, Mem. Secţ. istorice, p. 152). În 1619, eĭ se schimbă; noul Divan e alcătuit din: Ienache, Ivaşco, Papa Logofĕtul, Stoica Vistiernicul, Miho Spătarul, Michalache Stolnicul, Gligore Comisul, Vlad Paharnicul, Necula Postelnicul (Doc. Ac. Rom, 80/XLI, 81/XLI, 2/XXXIX, 148/LXXI, 196/XXXIII, 148/LXXI, 190/XX). Dar, la 15 Decembre, locul Postelniculuĭ erà vacant (Doc. Ac. Rom., 149/XLV). În 1620, se schimbă numaĭ Comisul, acum Buzinca, Vistierul, acum Fiera (Doc. Ac. Rom., 52/VI, 9/L, 88/XLI).

Anexă. La pag. 53.

Raportul d-luĭ Fr. Zimmerman, directorul Archivelor Universităţiĭ Săsescĭ şi ale oraşuluĭ Sibiiŭ, despre cercetările de documente făcute în archivele transilvane.

Onorabilă Academie,

Prin adresa No. 5.646, de la 7 Maiŭ 1892, Onorabila Academie a însărcinat pe subsemnatul ca să copieze din Archiva oraşuluĭ Sibiiŭ şi a Universităţiĭ Săsescĭ documentele din timpul dinainte de 1800, privitóre la Ţĕrile Române şi la Românĭ, pentru scopurile sciinţifice ale Academieĭ. La 17 Decembre 1893, cu adresa No. 6.322, acéstă însărcinare a fost lărgită în sens de a nu restrînge cercetările numaĭ la Archiva Sibiiuluĭ, ci de a le continuà în cele-lalte archive municipale, orăşenescĭ şi bisericescĭ din Transilvania. Subsemnatul a executat de atuncĭ încóce lucrările ce i-aŭ fost încredinţate şi se crede dator, acum după ce un considerabil material de documente din archivele Transilvanieĭ a fost decopiat şi predat Academieĭ, să presinte acesteĭ Instituţiunĭ un raport final despre lucrările executate.

In starea de astăḑĭ a diferitelor archive civile şi bisericescĭ din Transilvania, este, se înţelege, imposibil a garantà că s'ar fi decopiat în adevĕr tóte documentele privitóre la Ţĕrile Române dintr'o anumită epocă, căcĭ nicĭ una din pomenitele archive nu are repertoriŭ noŭ şi corespunḑĕtor cerinţelor sciinţeĭ, care să ofere lămurirĭ precise asupra documentelor aflătóre în archivă. In asemenea împrejurărĭ, se póte ca să maĭ fi rĕmas încă unele documente nedescoperite de cercetător.

In genere însă, în archivele explorate se va maĭ găsì fórte puţin material noŭ pentru istoria Ţĕrilor Române şi a Românilor, cu deosebire până la anul 1526 (lupta de la Mohacĭ).

Archivele comitatelor transilvane se împărţesc, precum se scie, în două grupurĭ diferite:

a) Archivele comitatelor vechĭ, până la noua împărţire politică a Transilvanieĭ din 1876: Alba-de-sus, Alba-de-jos, Cetatea-de-Baltă, Turda, Cojocna, Dobâca, Solnocul-din-lăuntru, Solnocul-de-mijloc, Crasna, Zărand şi Hunedóra;

b) Archivele comitatelor nouĕ, înfiinţate la 1876, în numĕr de 15, şi anume: Bistriţa-Năsĕud, Ciuc, Făgăraş, Tîrnava-mare, Treĭ-Scaune, Sibiiŭ, Hunedóra, Tîrnava-mică, Cluj, Braşov, Murĕş-Turda, Solnoc-Dobâca, Turda-Arieş, Odorcheiŭ şi Alba-de-jos.

Atât în archivele vechilor comitate, cât şi între'ale acelor înfiinţate în anul 1876, nu se găsesc documente dinainte de 1526 privitóre la Ţĕrile Române saŭ la Românĭ; aceste archive nu conţin în genere nimic din timpurile maĭ vechĭ. Fac însă excepţiune două archive: a comitatuluĭ Bistriţa-Năsĕud în Bistriţa şi a comitatuluĭ Alba-de-jos în Aiud. Archiva fórte bogată a oraşuluĭ Bistriţa, care conţine documente generale până la anul 1291, iar documente speciale privitóre la istoria română până la anul 1412, a fost strămutată, sunt acum câţĭ-va anĭ, din ordinul Comiteluĭ-suprem Baronul Desideriŭ Bánffy, în archiva comitatuluĭ Bistriţa-Năsĕud. Dar aicĭ, neavênd a face, în cele din urmă, cu o archivă de comitat propriŭ ḑisă, ci cu o archivă orăşenéscă, voiŭ vorbì de ea maĭ în urmă, când voiŭ tractà despre archivele orăşenescĭ. Archiva comitatuluĭ din Aiud de asemenea nu conţine documente aparţinătóre din vechime comitatuluĭ Alba-de-jos, căcĭ acest oraş a fost devastat în 1849, când s'a nimicit archiva cea veche. In timpul maĭ noŭ însă un óre-care numĕr de documente aŭ reintrat în archivele comitatuluĭ; dar într'aceste documente nu se află nimic, după cât m'am putut orientà până acum, care să aibă vre-o importanţă pentru scopurile istorice ale Academieĭ Române.

In fostele Scaune sĕcuescĭ, Arieş, Ciuc, Treĭ-Scaune, Oşorcheiŭ şi Odorcheiŭ, carĭ, pe basa legiĭ ungare XXXIII din 1876, aŭ fost incorporate în comitatele noŭ înfiinţate, nu s'aŭ conservat, conform rapórtelor oficiale trimise la 1871 din aceste localităţĭ Archiveĭ Statuluĭ ungar din Budapesta, nicĭ un fel de material documentar din Evul mediŭ, şi în genere aceste archive pot fi ignorate, de óre-ce sunt şi micĭ şi fără importanţă. Remarcabile sunt însă documentele şi statutele locale din secolele XVI-lea şi XVII-lea, carĭ se păstréză în cassa comitatuluĭ din Odorcheiŭ şi aŭ fost publicate de d-niĭ Dr. Alexandru Kolozsváry şi Clement Óvári, editoriĭ publicaţiuniĭ *Corpus statutorum hung. municipalium*, I (Budapest, ediţiunea Academieĭ ungare).

În vechile Scaune săsescĭ, carĭ în 1876 aŭ fost de asemenea încorporate în comitatele noŭ înființate, s'aŭ conservat documente maĭ vechĭ numaĭ în acele localitățĭ, carĭ, în calitate de cetățĭ libere regale, aŭ avut archiva lor proprie orășenéscă. Despre acestea am onóre a raportà următórele:

Archivele orășenescĭ din Transilvania, carĭ trebuesc luate aicĭ în considerațiune, sunt acele ale orașelor Bistrița, Orăștie, Sibiiŭ, Cluj, Brașov, Oșorcheiŭ, Mediaș, Reghin și Sighișóra. Archiva orașuluĭ Orăștie a fost prădată în timpul revoluțiuniĭ din 1848—49, când s'aŭ nimicit tóte depositele maĭ vechĭ; ceea ce s'a putut salvà ulterior dintr'însele a fost depus în archiva Sibiiuluĭ. Documentele provenite din acéstă archivă și privitóre la Țĕrile Române și la Românĭ aŭ fost decopiate. Archivele orășenescĭ din Oșorcheiŭ, Mediaș și Sighișóra, câte treĭ sărace în documente maĭ vechĭ, nu conțin nimic privitor la Românĭ. Archiva orașuluĭ Reghin datéză numaĭ de la 1849, căcĭ partea eĭ maĭ veche a ars în acel an. Cu privire la archivele, maĭ marĭ și maĭ bogate în documente vechĭ, ale orașelor Bistrița, Sibiiŭ, Cluj și Brașov, rĕmâne a constatà carĭ documente și din ce anĭ aŭ fost cercetate și decopiate și carĭ maĭ rĕmân a se cercetà ulterior, la cas când onorabila Academie Română ar avé intențiunea să continue vre-odată acéstă lucrare.

Archiva orașuluĭ Bistrița.—S'aŭ lucrat până acum 1603 documente din aniĭ 1412—1693 (de la anul 1897 cu ajutorul profesoruluĭ de gimnasiŭ Dr. Albert Berger).

Maĭ sunt a se cercetà în acéstă archivă documentele de la anul 1660 înapoĭ, căcĭ, archiva rînduindu-se tocmaĭ din noŭ, se găsesce mereŭ câte cevà care a fost trecut cu vederea.

Archiva orașuluĭ Sibiiŭ și a națiuniĭ săsescĭ.—S'aŭ lucrat 475 documente din aniĭ 1385--1736.

Maĭ sunt a se cercetà actele de la 1737 încóce, iar din timpurile maĭ vechĭ sunt a se decopià încă următórele documente, însemnate aicĭ cu anul originiĭ și cu signatura lor din archivă:

Din	anul	1542	No.	813.	Din	anul	1636	No.	424.
»	»	1567	»	932.	»	»	1650	»	538.
»	»	1569	»	959.	»	»	1655	»	610.
»	»	1600	»	1.478.	»	»	1657	»	659.
»	»	1606	»	82.	»	»	1657	»	662.
»	»	1608	»	106.	»	»	1657	»	663.
»	»	1608	»	108.	»	»	1657	»	664.
»	»	1611	»	151.	»	»	1658	»	700.
»	»	1614	»	211.	»	»	1658	»	701.

Din	anul	1658	No.	707.
»	»	1658	»	721.
»	»	1658	»	722.
»	»	1658	»	724.
»	»	1658	»	726.
»	»	1658	»	730.
»	»	1658	»	735.
»	»	1658	»	738
»	»	1658	»	757.
»	»	1658	»	774.
»	»	1658	»	788.
»	»	1658	»	820.
»	»	1659	»	835.
»	»	1659	»	850
»	»	1659	»	851.
»	»	1659	»	854.
»	»	1659	»	858.
»	»	1659	»	861.
»	»	1659	»	873.
»	»	1660	»	910.
»	»	1660	»	920.
»	»	1661	»	932.
»	»	1661	»	940.
»	»	1661	»	946.

Din	anul	1674	No.	1 174.
»	»	1678	»	1 321.
»	»	1680	»	1 388.
»	»	1681	»	1.434.
»	»	1681	»	1.437.
»	»	1684	»	1.541.
»	»	1691	»	1.769.
»	»	1692	»	1.771.
»	»	1694	»	1.882.
»	»	1695	»	1.909.
»	»	1695	»	1.933.
»	»	1695	»	1.938.
»	»	1695	»	1 941.
»	»	1696	»	1 966
»	»	1696	»	1.993.
»	»	1698	»	2.119.
»	»	1698	»	2.127.
»	»	1698	»	2 130.
»	»	1698	»	2.144.
»	»	1698	»	2.176.
»	»	1699	»	2 207.
»	»	1699	»	2.221.
»	»	1699	»	2 222.
»	»	1699	»	2.223.

Anul	1555	Nova	coll.	posterior	No.	1 334.
»	1604	»	»	»	»	1.428.
»	1626	»	»	»	»	1.505.
»	1627	»	»	»	»	1.518.
»	1678	»	»	»	»	1 588.
Secolul	XVI-lea	»	»	»	»	1 699.

Museul Baron Bruckenthal din Sibiiŭ. — S'aŭ decopiat tóte actele, 555 la numĕr, din cele patru protocóle *Cancellarie administrationis Valachico-caesareae in provincia imperiali* din aniĭ 1719—1733. Din colecţiunea de manuscripte Josef Andreas Zimmermann s'aŭ decopiat 82 de acte până la anul 1848.

Archiva oraşuluĭ Cluj. — S'aŭ explorat tóte documentele până la anul 1526 şi s'aŭ decopiat puţinele documente privitóre la Românĭ, 8 la numĕr, din secolele XIV—XVI-lea. Pentru timpul ulterior anuluĭ 1527, ar fi a se comparà publicaţiunea luĭ Jakab, *Oklevéltár Kolozsvár története elsö-harmadik kötetéhez*, 1870.

Archiva oraşuluĭ Braşov. — S'aŭ decopiat 210 documente (dintre carĭ 100 cu ajutorul archivaruluĭ Frederic Stenner), începĕnd cu anul 1372 şi până în secolul XVII-lea. Pentru continuarea lucrăriĭ ar fi a se ercetà în acéstă archivă colecţiunea de documente aşà numită a luĭ

Fronius, din anul 1650, precum şi documentele scrise cu litere chirilice, dacă aceste nu vor fi dejà decopiate saŭ fotografiate pentru Academia Română.

Numerósele archive bisericescĭ din Transilvania nu conţin din timpiĭ maĭ vechĭ nicĭ un material pentru scopurile Academieĭ Române. Eŭ am aflat numaĭ în archivele comunelor bisericescĭ luterane din Apoldul-Săsesc şi Cisnădie, în cea dintâiŭ două şi în cea din urmă un document, tóte treĭ din secolul XV-lea, carĭ privesc Ţĕrile Române şi pe Românĭ.

Pe basa lucrărilor făcute în curs de mulţĭ anĭ în diferitele archive din Transilvania, cunoscênd destul de bine tot ce ele conţin şi fiind în mĕsură de a avé o părere despre ele, cred că nu greşesc când constat că, în urma lucrăriĭ făcută până acum, Academia Română se găsesce în posesiunea părţiĭ celeĭ maĭ importante a materialuluĭ de documente aflător în archivele Transilvanieĭ şi privitor la Ţĕrile Române şi la Românĭ.

In consecinţă, am onóre a rugà respectuos pe Onorabila Academie Română să bine-voiască a luà act de acest raport final şi socotesc ca o plăcută datorie de a constatà că m'am simţit fórte onorat de a fi putut servì întru cât-va scopurile sciinţifice ale Onorabileĭ Academiĭ.

Sibiiŭ, 11 Februarie 1900.

PARTEA II

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1900.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1900.

ŞEDINŢA DIN 7 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l Preşedinte *P. Poni* declară deschisă sesiunea generală a Academieĭ din 1900. Salută pe membriĭ adunaţĭ spre a luà parte la lucrările acesteĭ sesiunĭ şi exprimă plăcerea sa profundă şi a întregeĭ Academiĭ de a puté salutà pe P. S. Sa Episcopul Caransebeşuluĭ Nicolae Popea, care s'a grăbit a venì să iea parte la lucrările acesteĭ Instituţiunĭ.

P. S. Sa Episcopul Nicolae Popea mulţumesce din inimă pentru primirea cordială cu care a fost întîmpinat la Academie. Este fericit că a putut venì să iea parte la lucrările acesteĭ Instituţiunĭ, care i-a făcut onórea să-l alégă membru activ în anul trecut şi în care întîlnesce mulţĭ prietenĭ vechĭ.

D-l Preşedinte *P. Poni* cetesce următórea:

Programă a lucrărilor sesiuniĭ generale a Academieĭ din 1900.

1. Raportul Secretaruluĭ general despre activitatea Academieĭ în 1899—1900.
2. Raportul Comisiuniĭ financiare asupra exerciţiuluĭ budgetar închis 1898—99.

3. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor făcute în 1899—1900.

4. Raportul Comisiuniĭ permanente a bibliotecei pentru 1899.

5. Raportul Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Adamachi pentru 1899—1900.

6. Alegerea Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Adamachi pentru 1900—1901.

7. Raportul Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Otteteleşanu pentru 1899—1900.

8. Alegerea Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Otteteleşanu pentru 1900—1901.

9. Raportul Comisiuniĭ pentru împărţirea cărţilor didactice şi religióse din fondurile Ioan Fĕtu şi Ioan Scorţénu în 1899.

10. Alegerea Comisiuniĭ fondurilor Ioan Fĕtu şi Ioan Scorţénu pentru 1900.

11. Raportul Comisiuniĭ Dicţionaruluĭ limbeĭ române asupra lucrărilor din 1899—1900.

12. Alegerea Comisiuniĭ Dicţionaruluĭ limbeĭ române pentru 1900—1901.

13. Raportul Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Ioan Agaricĭ pentru anul 1899—1900.

14. Alegerea Comisiuniĭ Fundaţiuniĭ Ioan Agaricĭ pentru 1900—1901.

15. Discursul de recepţiune al P. S. Sale Episcopuluĭ N. Popea.

16. Discursul de recepţiune al d-luĭ C. Erbiceanu.

17. Determinarea subiectuluĭ propus de Secţiunea istorică pentru premiul *Adamachi* de 5.000 leĭ, din 1905. (Art. 2. Reg. Adam.)

18. Determinarea subiectuluĭ propus de Secţiunea sciinţifică pentru premiul *Lazăr* de 5.000 leĭ, din 1905.

19. Determinarea subiectuluĭ pentru premiul *Neuschotz*, de 2.000 leĭ, din 1905.

20. Raportul Comisiuniĭ însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1899—1900.

21. Raportul Comisiuniĭ asupra publicaţiunilor presentate la premiele din 1900: *Năsturel-Herĕscu* de 4.000 leĭ, *Lazăr* de 5.000 leĭ şi *Adamachi* de 5.000 leĭ.

22. Raportul Comisiuniĭ asupra manuscriptuluĭ presentat la premiul *Adamachi*, de 5.000 leĭ, din 1900: *Studiĭ asupra pelagreĭ.*

23. Alegerea Comisiuniĭ financiare pentru cercetarea compturilor din 1899—1900.

24. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea publicaţiunilor, carĭ se vor presentà la premiele din 1901: *Marele Premiŭ Năsturel* de 12.000 leĭ, *Eliade-Rădulescu* de 5 000 leĭ şi *Adamachi* de 5.000 leĭ.

25. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor, carĭ se vor

presentà la premiul *Alexandru Ioan Cuza*, din 1901, de 6 000 leĭ, despre: *Istoria critică asupra chinezatelor*, etc.

26. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor, carĭ se vor presentà la premiul *Lazăr*, din 1901, de 5.000 leĭ, despre: *Fauna ichtiologică a Românieĭ.*

27. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor, carĭ se vor presentà la premiul *Anastasie Fĕtu*, din 1901, de 3.000 leĭ: *Charta agronomică a Românieĭ.*

28. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor, carĭ se vor presentà la premiul *Neuschtoz*, din 1901, de 2.000 leĭ: *Expunerea principiilor conducĕtóre ale dreptuluĭ public modern al Românieĭ*, etc.

29. Alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor, carĭ se vor presentà la premiul *Adamachi*, din 1901, de 5.000 leĭ: *Istoria literatureĭ române de la Cantemir până la 1821*, etc.

30. Alegerea de 2 membri aĭ Academieĭ în locurile vacante în Secţiunea literară.

31. Alegerĭ de membri onorarĭ şi corespondenţĭ.

32. Formarea budgetuluĭ pentru anul 1900—1901.

33. Alegerea Preşedinţilor şi Vice-Preşedinţilor Secţiunilor pentru 1900—1901. (Art. 15 Statute.)

34. Alegerea Secretaruluĭ Secţiunii istorice pe 7 anĭ (1900—1907). (Art. 16 Stat.).

35. Alegerea Secretaruluĭ Secţiuniĭ sciinţifice pe 7 anĭ (1900—1907). (Art. 16 Stat.).

36. Alegerea Preşedinteluĭ şi Vice-Preşedinţilor Academieĭ pentru 1900—1901. (Art. 15 Statute.)

37. Raportul Secretaruluĭ general asupra lucrărilor sesiuniĭ generale din 1900.

D-l *N. Quintescu*, Secretarul Secţiuniĭ literare, în absenţa d-luĭ D. Sturdza Secretarul general, cetesce următorul:

«*Raport asupra lucrărilor Academieĭ în anul 1899—1900.*

«*Domnilor Colegĭ*,

«Intâia nóstră cugetare la deschiderea sesiuniĭ generale trebue să se întórcă cu recunoscinţă către Augustul Protector şi Preşedinte de onóre al Academieĭ, Maiestatea Sa Regele, şi către Familia Regală.

Bunăvoinţa şi interesul ce Maiestatea Sa arată în tóte ocasiunile progresuluĭ cultureĭ naţionale, şi în deosebĭ Instituţiuniĭ nóstre, întăresc neîncetat simţemintele de respect şi de devotament, pe carĭ Academia le pórtă Dinastieĭ.

‹Academia a luat parte cu ţéra întrégă la via îngrijire ce a născut bóla primejdiósă care atinsese pe Alteţa Sa Regală Principele Carol. Am trecut prin aceleaşĭ ḑile de emoţiune şi de nelinişte ca şi atuncĭ când viéţa Alteţeĭ Sale Regale Principeluĭ Moştenitor erà în pericol. Impărtăşind bucuria generală pentru fericita însănătoşare a Principeluĭ, Instituţiunea nóstră a exprimat Maiestăţiĭ Sale Regeluĭ, printr'o adresă, felicitările cele maĭ călduróse şi urările sale ca Dumneḑeŭ să feréscă în tot-deauna, ca şi până acum, Dinastia şi ţéra de nenorocirĭ. Maiestatea Sa Regele a onorat Academia cu un călduros rĕspuns telegrafic de la Sinaia.

«In şedinţa de la 7 Maiŭ, Secretarul d-vóstre general a cetit, ca şi în alţĭ anĭ, un memoriŭ despre semnificarea ḑileĭ de 10 Maiŭ 1866, când Maiestatea Sa Regele Carol a intrat întâia dată în capitala Sa.

«*I. Membriĭ Academieĭ.*

‹Două perderĭ a suferit Academia în cursul anuluĭ, prin încetarea din viéţă a membruluĭ sĕŭ corespondent Dr. Gheorghe Assaky şi a membruluĭ sĕŭ onorar Dr. Francisc Bock.

«Dr. Gheorghe Assaky ajunsese să ocupe, prin lucrările sale, un loc de frunte între învĕţaţiĭ carĭ cultivă sciinţa medicineĭ. El câştigase o posiţiune importantă în corpul universitar din Franţa, unde-şĭ făcuse studiele, şi reputaţiunea sa sciinţifică erà stabilită, când fuse chemat, în 1886, ca să fie profesor la Facultatea de Medicină din Bucurescĭ. Acì lecţiunile sale aŭ inaugurat o şcólă nouă, întemeiată maĭ cu sémă pe observaţiunĭ şi pe lucrărĭ practice. Profesor de chirurgie maĭ întâiŭ, apoĭ de ginecologie, Dr. Assaky a format în amîndouĕ aceste specialităţĭ discipolĭ ale căror nume sunt astăḑĭ cunoscute şi cărora le-a însuflat cu deosebire iubirea de cercetărĭ şi lucrărĭ sciinţifice. O bólă grea i-a întrerupt activitatea şi a pus capĕt vieţiĭ sale la 22 Aprilie trecut. Intre Dr. Assaky şi Academie, în afară de relaţiunile create prin alegerea sa în 1890 de membru corespondent al Instituţiuniĭ nóstre, eraŭ şi legăturĭ de o altă natură. Dr. Assaky a fost nepotul şi unul din executoriĭ testamentarĭ aĭ luĭ Vasilie Adamachi, generosul binefăcĕtor al Academieĭ şi al tinerimiĭ studióse. In acéstă

calitate, el a dat Academieĭ concurs desinteresat şi călduros pentru a înlesnì şi grăbì îndeplinirea voinţeĭ unchiuluĭ sĕŭ. Instituţiunea nóstră a ţinut să-şĭ împlinéscă o piósă datorie, decidênd ca, în semn de omagiŭ, pétra amintitóre de pe mormîntul regretatuluĭ nostru coleg să fie aşezată de Academie.

«D-l Dr. V. Babeş a făcut, în şedinţa de la 7 Maiŭ, o expunere amănunţită despre activitatea D-ruluĭ Gheorghe Assaky.

«Dr. Francisc Bock, membru onorar al Academieĭ încă din 1871, erà un erudit cunoscĕtor al anticităţilor şi arteĭ religióse creştine. El a publicat studiĭ fórte preţuite asupra arteĭ religióse în Evul mediŭ. Dr. Bock a încetat din viéţă la 19 Aprilie (1 Maiŭ) la Aix-la-Chapelle.

«*II. Şedinţele de peste an.*

«In cursul acestuĭ an, Instituţiunea nóstră a ţinut 38 şedinţe ordinare, dintre carí 7 aŭ fost publice. In afară de lucrările Academieĭ privitóre la afacerile eĭ private, s'aŭ făcut în aceste şedinţe maĭ multe comunicărĭ şi discuţiunĭ sciinţifice. Cele maĭ însemnate sunt următórele:

«La 4 Iunie, d-l *Dr. V. Babeş* a cetit o comunicare relativă la *Basele sciinţifice ale Conferinţeĭ sanitare internaţionale de la Veneţia în contra ciumeĭ*, din 1897.

«In şedinţa de la 26 Novembre, colegul nostru a făcut o expunere despre *Lesiunile sistemuluĭ nervos în pelagră.*

«O a treia lectură sciinţifică a fost făcută de d-l Dr. V. Babeş în Academie la 14 Ianuarie, când a cetit o comunicare despre *Vindecarea bólelor nervóse prin injecţiunĭ cu substanţă nervósă.*

«Colegul nostru d-l *I. Kalinderu*, continuând studiele interesante pe carĭ le-a întreprins asupra vieţiĭ romane, a făcut Academieĭ, în şedinţa de la 4 Februarie, o expunere *Despre portul perucelor şi despre bărbierĭ la Romanĭ.*

«D-l *Gr. Ştefănescu*, delegatul Academieĭ la Congresul de geologie ţinut în 1897 la Petersburg, a făcut în anul 1898 o dare de sémă amănunţită despre excursiunea Congresuluĭ în munţiĭ Uralĭ. In şedinţele de la 3 Decembre şi de la 4 Februarie, colegul nostru a completat expunerea sa prin douĕ relaţiunĭ întitulate: *Excursiune geologică în Siberia.*

«D-l *Gr. G. Tocilescu,* ca şi în alţĭ anĭ, a împărtăşit Academieĭ resultatele principale ale cercetărilor archeologice carĭ se fac în ţéră sub direcţiunea d-sale. In şedinţa de la 7 Maiŭ, colegul nostru a comunicat maĭ multe *Monumente epigrafice de curînd descoperite în România*; iar în şedinţa de la 2 Iulie a făcut o relaţiune despre *Staţiunile preistorice, valurile şi cetăţile romane dintre Giurgiu şi Brăila.*

«La 4 Iunie, d-l Gr. G. Tocilescu a cetit Academieĭ o lucrare prin care aduce *Nouĕ contribuţiunĭ la istoria epoceĭ luĭ Ştefan-cel-Mare şi Vlad-Ţepeş.*

«In şedinţa de la 3 Septembre, colegul nostru d-l *Petru Poni* a presentat o lucrare a sa întitulată: *Fapte pentru a servì la descrierea mineralogică a Românieĭ.* După decisiunea Academieĭ, acéstă scriere a fost publicată în *Anale.*

«La 10 Decembre, d-l St. C. Hepites, membru corespondent, a cetit înaintea Academieĭ memoriul sĕŭ *Regimul pluviometric al Românieĭ,* care formézā al XIII-lea din studiele ce a întreprins şi publicat în *Analele Academieĭ* sub titlul general: *Materiale pentru Climatologia Românieĭ.*

«Pe lângă acésta, d-l St. C. Hepites a trimes Academieĭ în cursul anuluĭ, pentru publicare în *Anale,* maĭ multe note şi memoriĭ.

«D-l Dr. G. Marinescu, membru corespondent, a făcut, în şedinţa de la 26 Novembre, o expunere despre *Evoluţiunea şi involuţiunea celuleĭ nervóse,* în care a resumat resultatele cercetărilor unor savanţĭ străinĭ şi ale sale propriĭ asupra cestiuniĭ.

«De la d-l D. Negreanu, membru corespondent, s'aŭ primit în cursul anuluĭ, pentru publicare în *Anale,* douĕ lucrărĭ sciinţifice: una privitóre la prioritatea stabiliriĭ relaţiuniĭ $\frac{k-1}{(k+2)\,d}$ = const., între constanţa dielectrică *k* şi densitatea *d,* şi cea-laltă despre o nouă metodă de a determinà pondul specific al solidelor.

«In cursul anuluĭ, Academia a primit invitaţiune ca să iea parte la serbarea, prin care Academia Regală Prusiană de Sciinţe din Berlin celebrézā chiar în ḑilele aceste de 19 şi 20 Martie st. n. împlinirea a 200 anĭ de la înfinţarea sa. Secretarul d-vóstre general a fost delegat

ca să represinte Instituţiunea nóstră la acéstă serbare culturală; el remite Academieĭ Regale Prusiane următórea adresă de felicitare şi de urărĭ din partea Academieĭ Române:

«Academia Română aduce felicitările sale cele maĭ călduróse Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe cu ocasiunea serbăriĭ a două sute de anĭ de la fundarea eĭ.

«Colonia luĭ Traian de la Dunărea de jos, după ce a trecut prin multe secole de suferinţe şi de pericole, s'a renăscut, în a doua jumătate a secoluluĭ al nouě-spre-ḑecelea, la o viéţă nouă sub domnia Regeluĭ Carol I, membru al glorióseĭ Case de Hohenzollern, care prin înţelepciune şi eroism a sciut să fundeze, în mijlocul celor maĭ marĭ greutăţĭ, un Stat deschis progresuluĭ şi civilisaţiuniĭ, unde sciinţa îşĭ are locul eĭ de onóre.

«Cu vie simpatie şi veneraţiune Academia Română, una din cele maĭ tinere Academiĭ, trimite urările eĭ suroriĭ maĭ marĭ, care prin membri ilustri este de două secole făclie luminósă a sciinţelor.

«Dorim Academieĭ Regale Prusiane să stea încă multe sute de anĭ îndreptătóre pe calea progresuluĭ omeniriĭ.»

«Ca şi în ceĭ-lalţĭ anĭ, aşà şi în anul acesta, Academia a primit invitaţiunĭ ca să iea parte la Congrese sciinţifice internaţionale. Instituţiunea nóstră nedispunênd de mijlóce propriĭ pentru a trimite delegaţĭ la asemenea congrese şi, de altă parte, guvernul, care în alţĭ anĭ pusese la disposiţiunea delegaţilor desemnaţĭ de Academie mijlócele necesare, fiind lipsit în anul acesta de asemenea fondurĭ, n'am putut participà nicĭ la Congresul Societăţiĭ francese de archeologie ţinut la Macon, nicĭ la Congresul de geografie de la Berlin.

«Invitaţiunĭ aŭ maĭ fost adresate Academieĭ pentru a luà parte la Congresele internaţionale de geologie, de fisică, de istoria sciinţelor şi de sciinţe etnografice, carĭ se vor ţiné la Paris în cursul vereĭ, cu prilejul Exposiţiuniĭ universale. De asemenea, Instituţiunea nóstră a fost invitată să participe la al 3-lea Congres istoric polon, care se va ţiné la Cracovia în Iunie viitor. Decisiunile în acéstă privinţă aŭ rěmas a fi luate în sesiunea generală.

«România avênd să participe în mod oficial la Exposiţiunea universală din Paris de la 1900, Academia a trimis două exemplare din publicaţiunile sale, frumos legate, unul spre a fi aşezat în Exposiţiune şi al doilea spre a fi presentat ca omagiŭ Preşedinteluĭ Republiceĭ Francese de către Comisarul general al ţěriĭ.

«*III. Publicaţiunile Academieĭ.*

«De la sesiunea generală trecută până acum s'aŭ făcut următórele publicaţiunĭ:

«1. Din *Analele Academieĭ* s'aŭ tipărit:

«*a) Tomul XX—Memoriile Secţiuniĭ literare* s'a terminat de tipărit. El cuprinde următórele treĭ memoriĭ:

«*Un poet moldovén din vécul XVIII. Mateiu Milo*, de I. Tanoviceanu.

«*Teatrul la Românĭ. Partea II. Teatrul în Ţéra-Românéscă, 1798—1898.* Intâiul memoriŭ. De D. C. Ollănescu.

«*Teatrul la Românĭ. Partea II. Teatrul în Ţéra-Românéscă, 1798—1898.* Al doilea memoriŭ. De D. C. Ollănescu.

«*b) Tomul XX—Memoriile Secţiuniĭ sciinţifice* s'a terminat de asemenea. El cuprinde memoriile:

«*Sediul bacililor lepreĭ din punctul de vedere al invasiuniĭ, al eliminărilor şi al combateriĭ lepreĭ*, de Dr. V. Babeş.

«*Materiale pentru Climatologia Românieĭ. IX. Plóia la Bucurescĭ în ultimii. 32 de anĭ. X. Vîntul la Bucurescĭ şi causa Crivĕţuluĭ.* De St. C. Hepites.

«*Contribuţiunĭ la Fisica globuluĭ. I. Declinaţiunea magnetică la Bucurescı. II. Inclinaţiunea magnetică la Bucurescĭ.* De St. C. Hepites.

«*Contribuţiunĭ la Fisica globuluĭ. III. Intensitatea magnetică la Bucurescĭ:* De St. C. Hepites.

«*Contribuţiunĭ la Fisica globuluĭ. IV. Determinărĭ magnetice în România* De St. C. Hepites.

«*c) Tomul XXI — Partea administrativă şi desbaterile anuluĭ 1898—99* s'a terminat, tipărindu-se partea a 2-a, în care se cuprinde sesiunea generală din anul trecut 1899;

«*d) Tomul XXI—Memoriile Secţiuniĭ istorice*, a căruia publicare începuse în anul trecut, a fost tipărit întreg în cursul anuluĭ. El cuprinde următórele memoriĭ:

«*Manuscripte din bibliotecĭ străine relative la Istoria Românilor.* Al doilea memoriŭ. De N. Iorga.

«*Socotelile Braşovuluĭ şi scrisorĭ romănescĭ către Sfat în secolul al XVII-lea*, de N. Iorga.

Socotelile Sibiiuluĭ, de N. Iorga.

«*Cronicele muntene. Intâiul memoriŭ. Cronicele din secolul al XVII-lea.* De N. Iorga.

«*Expunere pe scurt a principiilor fundamentale ale istoriei*, de A. D. Xenopol.

«*Edilitatea sub domnia luĭ Caragea*, de V. A. Urechiă.

«*e)* Din *Tomul XXII—Partea administrativă şi desbaterile anuluĭ 1899—1900* s'aŭ tipărit două fascicule, conţinênd desbaterile din şedinţele ordinare de peste an, dimpreună cu acele din comunicările făcute într'însele carĭ s'aŭ trimis Secretariatuluĭ. Intâia fasciculă s'a distribuit în Iulie; a doua se va distribuì în primele ḑile ale acesteĭ sesiunĭ generale;

«*f) Tomul XXII— Memoriile Secţiuniĭ sciinţifice* a început a se tipărì şi cuprinde până acum următórele patru memoriĭ.

«*Fapte pentru a servì la descrierea mineralogică a Românieĭ*, de Petru Poni.

«*Materiale pentru Climatologia Românieĭ. XI. Repartiţiunea ploiĭ pe districte şi basenurĭ în România.* De St. C. Hepites.

«*Materiale pentru Climatologia Românieĭ. XII. Clima Bräileĭ.* De St. C. Hepites.

«*Materiale pentru Climatologia Românieĭ. XIII. Regimul pluviometric în România.* De St. C. Hepites.

«*g)* S'a întocmit şi s'a pus sub tipar *Indicele alfabetic* al cuprinsuluĭ volumelor XI—XX din seria II a *Analelor Academieĭ* pentru 1888—1898.

«2. Din *Istoriile luĭ Erodot*, în traducerea premiată a d-luĭ D. I. Ghica, s'a tipărit cóla 13 din tomul IV, care cuprinde capitolele 141—150 din cartea IV.

«3. Comisiunea însărcinată cu organisarea faceriĭ *Dicţionaruluĭ limbeĭ române* a terminat în cursul anuluĭ adunarea şi rînduirea materialuluĭ necesar spre acel scop. Precum Comisiunea vĕ va arătà prin raportul sĕŭ special, s'a început acum redacţiunea dicţionaruluĭ.

«4. Lucrările bibliografice, cu carĭ este însărcinat bibliotecarul Academieĭ, d-l I. Bianu, aŭ continuat a se întocmì şi a se publicà cu aceeaşĭ îngrijire ca şi până acì:

«*a)* Din *Catalogul manuscriptelor românescĭ* s'a terminat tipărirea făscióreĭ a 3-a (pag. 225—368). S'aŭ descris ast-fel până acum 165 manuscripte românescĭ din colecţiunile Academieĭ;

«*b)* Din *Bibliografia românéscă veche, 1508—1830*, s'a pus sub tipar partea a treia, care va cuprinde descrierea cărţilor tipărite între aniĭ 1673 şi 1716. S'a imprimat şi vi s'a distribuit fascicula a 3-a de 12 cóle din acéstă parte a publicaţiuniĭ. Ea cuprinde descrierea amănunţită a 26 de

cărţĭ tipărite în aniĭ 1673—1690, pentru carĭ, asemenea cu ce s'a făcut în cele-lalte două fascicule precedente, s'aŭ reprodus în transcriere prefeţele şi epilogurile şi s'aŭ dat în facsimile pagine cu frontispiciĭ, specimene de tipar şi de ilustraţiunĭ şi diferitele steme ale Domnilor.

«5. Din *Hronicul vechimeĭ a Romano-Moldo-Vlahilor* de Dimitrie Cantemir, care se retipăresce în nouă ediţiune după textul original, sub îngrijirea d-luĭ Gr. G. Tocilescu, a rĕmas a se tipărì prefaţa pentru încheierea volumuluĭ.

«6. In *Publicaţiunile fonduluĭ Vasilie Adamachi* aŭ apărut în cursul anuluĭ următórele două memoriĭ ale fostuluĭ bursier al Fundaţiuniĭ Dr. Ioan Simionescu:

«*No. III. Studiĭ geologice şi paleontologice din Carpaţiĭ sudicĭ. III. Fauna callovianâ din Valea Lupuluĭ (Rucăr).* Cu 3 tabele.

«*No. IV. Fauna cretacică superióră de la Ürmös (Transilvania).* Cu 3 tabele.

«7. *Catalogul monumentelor epigrafice şi sculpturale* ale Museuluĭ Naţional de anticităţĭ, întocmit de d-l Gr. G. Tocilescu, a continuat a se tipărì sub supraveghiarea d-sale. S'aŭ imprimat în cursul anuluĭ cólele 6—20.

«8. S'a terminat lucrarea d-luĭ Zamfir C. Arbure, premiată în sesiunea anuluĭ 1897, *Basarabia în secolul XIX*, tipărindu-se cólele 37—50. Acéstă lucrare are ca anexe un tabloŭ în colorĭ al mărcilor Basarabieĭ, treĭ charte ale ţĕriĭ şi două-ḑecĭ şi treĭ de figurĭ afară din text.

«9. S'a început a se tipărì *Studiĭ istorice asupra Chilieĭ şi Cetăţiĭ-Albe*, de N. Iorga, lucrare căreia i-aţĭ acordat în sesiunea trecută premiul Bodescu. S'aŭ tipărit până acum 24 cóle din acéstă scriere, care va fi terminată în curînd. Maĭ este de imprimat indicele numelor, cu care autorul şi-a încheiat lucrarea.

«10. Conform decisiuniĭ Academieĭ din sesiunea generală a anuluĭ 1898, s'a tipărit în volum separat lucrarea colegului nostru d-l S. Fl. Marian, *Sĕrbătorile la Românĭ. Studiŭ etnografic. Vol. II. Păresimile.* Publicaţiunea se întinde pe 20 cóle.

«11. Potrivit decisiuniĭ luate la 19 Maiŭ 1898, s'a început a se publicà în volum separat lucrarea d-luĭ profesor Gr. Creţu asupra lexiconuluĭ manuscript slavo-român al luĭ Mardarie Cozianul de la 1649. S'aŭ tipărit până acum 13 cóle din acéstă publicaţiune.

«12. D-l membru corespondent Dr. G. Weigand din Lipsca a trimis Academieĭ a 2-a fasciculă din *Linguistischer Atlas des Dacorumänischen Sprachgebietes*, pentru a căruia tipărire Academia a dat un ajutor autoruluĭ. Acéstă fasciculă cuprinde 8 charte, ca şi întâia, representând pronunţările deosebite ale maĭ multor sunete în Banatul Timişóreĭ şi în judeţele Gorj, Dolj şi Mehedinţĭ din România-Mică.

«13. In anul acesta s'aŭ stabilit relaţiunĭ de schimbul publicaţiunilor cu următórele Institute străine:

«*Comisiunea geologică a Colonieĭ Capuluĭ* din Africa de sud;

«*Societatea Regală Istorică* din Londra.

«In dar s'aŭ dat publicaţiunile Academieĭ următórelor bibliotecĭ:

«*Liga pentru propăşirea Dobrogeĭ*, din Tulcea;

«*Biblioteca protopopiatuluĭ de la Dergea*, în Transilvania.

«*Reuniunea de lectură română din Lugoj.*

«*Reuniunea învĕţătorilor românĭ din despărţămîntul Noţiguluĭ*, în Transilvania.

«*Reuniunea învĕţătorilor românĭ din despărţămîntul Ernotuluĭ*, în Transilvania.

«*IV. Publicaţiunile Hurmuzaki şi cercetărĭ istorice.*

«Marea publicaţiune de documente istorice, care constitue astădĭ cel maĭ preţios monument pentru cunóscerea trecutuluĭ Românilor, a continuat şi în cursul anuluĭ acestuia:

«1. *Tomul XI*, în care se publică sub îngrijirea d-luĭ N. Iorga documente adunate de d-sa, este aprópe terminat. Se tipăresc acum ultimele cóle din indicele cronologic şi din cel alfabetic. Volumul cuprinde 957 documente din archive italiene, austriace şi ardelene din aniĭ 1517—1612 şi privitóre în cea maĭ mare parte la Petru Şchiopul şi la familia luĭ. S'aŭ tipărit până acum 113+XVIII cóle din acest volum.

«2. Din *Tomul III* al *Suplementuluĭ II*, în care se publică, sub îngrijirea d-luĭ I. Bogdan, documente din archive şi bibliotecĭ polone, s'a broşat în fasciculă separată partea 1-a, care cuprinde în 39 cóle 110 documente din aniĭ 1641—1703.

«3. S'a terminat tipărirea traducerii tomului II al *Fragmentelor din Istoria Românilor* de E. Hurmuzaki. Volumul se întinde pe 19 cóle. Al III-lea tom este în curs de tipărire; s'aŭ imprimat până acum din el 13 cóle.

«4. Cercetările şi decopiarea documentelor istorice din archivele oraşelor săsescĭ din Transilvania, începute în 1892, s'aŭ continuat şi în cursul anuluĭ acestuia, în care s'aŭ primit 443 copiĭ de documente din secolele XV—XVII-lea.

«Aceste cercetărĭ istorice, făcute cu multă sîrguinţă sub conducerea d-luĭ Fr. Zimmermann, directorul Archivelor Universităţiĭ Săsescĭ şi ale oraşuluĭ Sibiiŭ, aŭ procurat 2937 documente din aniĭ 1358—1848.

«5. Ministeriul Afacerilor străine a făcut şi în cursul acestuĭ an Instituţiuniĭ nóstre darurĭ preţióse de copiĭ de documente diplomatice procurate prin serviciul Legaţiunilor nóstre de la Viena, Paris, Roma şi Constantinopole. S'aŭ primit ast-fel copiile rapórtelor ambasadoruluĭ frances de la Viena (1739), ale consulilor francesĭ din Bucurescĭ (1848 — 1851) şi Iaşĭ (1811 — 1824), ale consulilor austriacĭ din Bucurescĭ (1786—1829), a 44 documente din archivele Vaticanuluĭ şi din Biblioteca Barberini de la Roma (1538—1721); cum şi copiile în turcesce cu traducere francesă legalisată de Sublima Póртă de pe 16 documente de la Constantinopole din 1568. In total am primit 174 documente turcescĭ de la Constantinopole.

«Ministeriul Afacerilor străine ne-a anunţat însă în cursul anuluĭ că, trebuind să facă economie în cheltuelĭ, este nevoit să înceteze cel puţin în mod provisoriŭ cercetările şi decopiarea de documente din archivele de la Viena, Roma şi Constantinopole.

«6. Starea actuală a publicaţiuniĭ *Documente privitóre la Istoria Românilor* este următórea:

Volumul	Aniĭ	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmuzaki	Adaose de Academie
I p. 1.	1199—1345	92	553	—	533
I p. 2.	1346—1450	117	691	—	691
II p. 1.	1451—1575	105	722	722	—
II p. 2.	1451—1510	98	534	—	534
II p. 3.	1510—1530	99	462	—	462
II p. 4.	1531—1552	100	446	—	446
II p. 5.	1552—1575	101	413	—	413
III p. 1.	1576—1599	79	443	341	102
III p. 2.	1576—1600	76	563	—	563
IV p. 1.	1600—1649	93	629	629	—
IV p. 2.	1576—1650	91	732	—	732
V p. 1.	1650—1699	72	362	362	—
V p. 2.	1650—1699	54	475	—	475
VI	1700—1750	90	355	355	—
VII	1750—1818	76	308	308	—
VIII	1376—1650	74	762	—	762
IX p. 1.	1650—1747	93	807	—	807
IX p. 2.	1751—1796	58	337	—	337
X	1763—1844	104	703	—	703
XI	1517—1612	131	957	—	957 (sub presă)
Suplem. I.—I	1518—1780	135	1.414	—	1.414
II	1781—1814	114	988	—	988
III	1709—1812	77	203	—	203
IV	1802—1849	78	415	—	415
V	1822—1838	86	325	—	325
VI	1827—1849	83	304	—	304
Suplem. II.—I	1510—1600	82	347	—	347
II	1601—1640	81	286	—	286
III f. 1.	1641—1703	39	110	—	110
Volume 29		2.576	15.636	2.717	12.919

«*V. Biblioteca.*

«Comisiunea permanentă a Bibliotecei vĕ va arătâ prin raportul sĕŭ special progresele făcute de colecţiunile nóstre în cursul anuluĭ, precum şi lucrările executate pentru organisarea, conservarea şi buna lor întrebuinţare. Voiŭ amintì în acest raport numaĭ donaţiunile cele maĭ importante făcute Instituţiuniĭ nóstre în anul trecut:

«D-na Alexandrina Ion Ghica a dăruit publicaţiunea frumósă şi rară

Rouman Anthology, făcută în 1856 la Hertford în Anglia de Henry Stanley.

«D-l N. de Fonton, Ministru plenipotențiar și Trimis extraordinar al Rusieĭ, a dăruit medalia bătută pentru centenarul Generaluluĭ rus M. A. Miloradovicĭ.

«Părintele V. Mangra din Arad a dăruit patru manuscripte românescĭ religióse din secolul XVIII-lea.

«Colegul nostru C. Erbiceanu a dăruit de asemenea manuscripte și acte românescĭ și grecescĭ de la începutul secoluluĭ XIX-lea, precum și un specimen din tablele alilodidactice imprimate pentru întâia dată în Moldova de către Mitropolitul Veniamin în 1825.

«D-l Colonel A. Budișteanu, care a făcut și în aniĭ trecuțĭ darurĭ biblioteceĭ nóstre, a înavuțit colecțiunile Academieĭ cu maĭ multe acte relative la familia Rosetti. Intre altele, a dăruit treĭ diplome imperiale austriace, una de la Carol VI din 16 Aprilie 1733 și două de la Ferdinand I din 17 Februarie 1842, prin care se acordă titlul și demnitatea de Comite și indigenatul în Transilvania luĭ Nicolae de Rosetti și urmașilor sĕĭ de amîndouĕ sexele.

«S'aŭ maĭ primit de asemenea documente istorice de la d-niĭ G. Caramalleŭ, Consilier la Inalta Curte de Compturĭ, I. Tanoviceanu, P. Slăvescu, Miron Morțun, Colonel M. Eustațiŭ.

«Eŭ însumĭ am avut ocasiune să dăruesc Academieĭ pentru colecțiunile sale un album cu 48 fotografiĭ din călĕtoria Maiestățiĭ Sale Regeluĭ în Rusia și șépte volume manuscripte relative la istoria țĕrilor române din secolul XVIII-lea și de la începutul secoluluĭ XIX-lea.

«In cursul vereĭ s'a întîmplat, în cabinetul manuscriptelor Academieĭ, o încercare de furt, care n'a reușit, mulțumită atențiuniĭ și zeluluĭ personaluluĭ Academieĭ. Autorul acesteĭ încercărĭ a fost d-l Al. Iacimirski, un tînĕr filolog rus, care lucrase doĭ anĭ consecutivĭ în biblioteca Academieĭ, consultând maĭ ales colecțiunile de manuscripte vechĭ slavone. In cursul călĕtorieĭ Maiestățiĭ Sale Regeluĭ în Rusia, în vara anuluĭ 1898, mi s'a atras atențiunea, la direcțiunea Archivelor Imperiale Generale din Moscva, asupra d-luĭ Al. Iacimirski și mi s'a observat că merită o deosebită supraveghiare. La Academie, în momentul când

funcţionarul supraveghietor, d-l Iuliu Tuducescu, se găsià în sala de deposit, el a încercat să sustragă, dintr'un manuscript din secolul XVI-lea, o filă preţiósă de pergament cu scriere slavonă din secolul XII-lea. A fost surprins asupra faptuluĭ şi a trebuit să înapoieze fila sustrasă, pe care o ascunsese. Deferit justiţieĭ, a fost judecat şi condemnat la treĭ lunĭ de închisóre corecţională. Acest tîněr filolog a maĭ sustras manuscripte din biblioteca Museuluĭ Naţional din Bucurescĭ şi din acea a mănăstiriĭ Némţuluĭ.

«*VI. Donaţiunĭ, legate şi fondurĭ.*

«Gestiunea financiară a Academieĭ şi starea fondurilor sale în cursul exerciţiuluĭ budgetar 1 Iunie 1898—31 Maiŭ 1899 a fost examinată în amănunt în cursul anuluĭ de Comisiunea financiară, pe care aţĭ ales-o în sesiunea generală trecută.

«Comisiunile speciale, pe carĭ le-aţĭ însărcinat cu supraveghiarea fundaţiunilor Adamachi, Otteteleşanu şi Agaricĭ, vě vor arătà în ce mod s'aŭ administrat aceste fundaţiunĭ în anul trecut şi ce disposiţiunĭ sunt de luat pentru anul budgetar viitor.

Cu tóte aceste, voiŭ arătà aicĭ faptele principale relative la fundaţiunile administrate de Academie:

«1. Academia a acordat în anul acesta din Fundaţiunea Vasilie Adamachi suma de leĭ 70.400 pentru burse şi cheltuelĭ de studiĭ. Bursele, în număr de 31, sunt împărţite precum urméză:

«*a*) 22 burse de câte 100 leĭ pe lună:

«8 la Facultatea de Sciinţe din Iaşĭ studenţilor: Alexandru Macarovicĭ (anul I), Elena Ioanovicĭ (I), Elena Petropol (I), Constantin Petrovan (I), Atanasie Ciocan (II), Haralamb Vasiliu (II), Constantin Popovicĭ (IV), Elena Stavrat (IV);

«8 la Facultatea de Medicină din Iaşĭ studenţilor: Petru Nicolaescu (I), Ernest Radu (II), Elena Vereanu (II), Olimpia Ciudin (III), Ecaterina Ladicò (IV), Constantin Sava (V), Constantin Bobulescu (V), Nicolae Lupu (VI);

«6 la Şcóla de podurĭ şi şosele din Bucurescĭ elevilor: Gheorghe Nazare (anul preparatoriŭ), Ioan Trofin (idem), Ştefan Buescu (idem), Vasile Cambureanu (I), Badea Paraschivescu (II), Ilie Anghelescu (IV);

«*b*) 3 burse de câte 300 leĭ pe lună pentru licenţiaţĭ:

«D-luĭ D. Călugăreanu, pentru studiul fisiologieĭ, la Paris;

«D-luĭ G. Beiu-Palade, pentru studiul matematicelor, la Paris;
» P. Bogdan, pentru studiul fisico-chimieĭ, în Germania;
«*c)* 3 burse de câte 300 leĭ pe lună pentru absolvenţĭ de liceŭ:
«D-luĭ I. Rădulescu, pentru studiul architectureĭ, la Roma;
» C. Jormescu, pentru studiul agricultureĭ, la Hohenheim;
» G. Pantazi, pentru studiul inginerieĭ de mine, la Freiberg (până la 31 Decembre 1899);
«*d)* 3 burse de câte 400 leĭ pe lună pentru ingineri:
«D-luĭ I. Ştefănescu, pentru aplicaţiunile electricităţiĭ, la Liège şi Berlin;
» I. D. Popovicĭ, pentru studiul inginerieĭ cu aplicaţiune la edilitatea publică, la Berlin;
» N. G. Costinescu, pentru studiul hidrografieĭ şi hidrologieĭ, în Italia.

«In anul trecut 1899 aŭ terminat studiele lor următoriĭ bursierĭ aĭ Fundaţiuniĭ Adamachi:

«*a)* D-l Dimitrie Cădere şi d-ra Melania Vereanu aŭ obţinut diploma de licenţă în Sciinţe la Universitatea din Iaşĭ;

«*b)* D-rele Marta Trancu şi Maria Anastasescu aŭ obţinut doctoratul în Medicină la aceeaşĭ Universitate;

«*c)* D-niĭ Ioan Moţoĭ şi A. D. Popovicĭ aŭ obţinut diploma de ingineri de la Şcóla de podurĭ şi şosele din Bucurescĭ;

«*d)* D-l Ioan Simionescu a obţinut doctoratul în geologie la Viena;
» Teodor Nicolau a obţinut doctoratul în mineralogie şi petrografie la Lipsca;
» G. Pantazi a obţinut diploma de inginer de mine la Freiberg.

«2. Institutul Otteteleşanu, al căruĭ mers continuă a fi supraveghiat cu o neobosită solicitudine de către colegul nostru I. Kalinderu, urméză a funcţionà în mod din ce în ce maĭ satisfăcĕtor. Examenele de finele anuluĭ şcolar s'aŭ ţinut în ḑilele de 26—29 Iunie, în presenţa colegilor nostri Dr. V. Babeş şi N. Quintescu, delegaţĭ aĭ Academieĭ, a d-lor S. Haliţă, inspector al învĕţămîntuluĭ primar, şi Dobrescu, revisor şcolar al judeţuluĭ Ilfov, delegaţĭ aĭ Ministeriuluĭ de Instrucţiune publică, şi a d-luĭ I. Kalinderu.

«Institutul Otteteleşanu atinsese la începutul trecutuluĭ an şcolar deplina sa desvoltare, cuprinḑênd tóte cele cincĭ clase prevĕḑute de regulamentul Fundaţiuniĭ. In urma examenelor din Iunie trecut, acest aşezămînt cultural a dat ţĕriĭ întâia serie de absolvente crescute după ideile fericituluĭ donator. Cu acéstă ocasiune, d-l I. Kalinderu, căruia

se datoresce în primul rînd îndeplinirea voinţeĭ generosuluĭ Ioan Otteteleşanu şi al căruia zel de tot momentul pentru Institut vĕ este tuturor cunoscut, a oferit o sumă de 370 leĭ pentru ca să se dea din parte-ĭ câte o mică amintire elevelor, carĭ cincĭ anĭ s'aŭ bucurat de folósele materiale şi morale ale şcóleĭ.

«Pe lângă acésta, colegul nostru a maĭ făcut încă două darurĭ bănescĭ pentru Institutul Otteteleşanu: unul de leĭ 400 ca să se cumpere un aparat fotografic, cu care să se facă portretele elevelor spre a se păstrà în colecţiunile şcóleĭ; altul de leĭ 600 pentru a se face, ca şi în aniĭ precedenţĭ, din partea d-sale, câte un mic dar elevelor de sĕrbătorile Nasceriĭ Domnuluĭ.

«In luna Septembre s'a primit, după normele stabilite de regulamentul Fundaţiuniĭ, o nouă serie de eleve în clasa I-a a Institutuluĭ. Numĕrul acestor eleve a fost sporit la 16, din motive de uşurinţă în formarea grupurilor pentru lucrările casnice.

«3. In sesiunea generală trecută Academia a decis ca să se aducă la îndeplinire, treptat şi în marginile mijlócelor budgetare, voinţa rĕposatuluĭ întru fericire Ioan Agaricĭ, care a lăsat Instituţiuniĭ nóstre un legat pentru a creà o şcólă profesională practică de agricultură cu internat. Tot de-odată s'a aprobat Regulamentul presentat de Comisiunea fundaţiuniĭ încă din 1 Aprilie 1898. Conform acestor decisiunĭ, Comisiunea Agaricĭ a luat tóte mĕsurile pentru organisarea şcóleĭ şi, cu autorisaţiunea Ministeriuluĭ Instrucţiuniĭ publice, ea a fost deschisă în cătunul Móra-Grecilor din judeţul Vasluiŭ la 1 Septembre şi funcţionéză sub numele: *Şcóla Ioan Costache Agaricĭ.* Acéstă şcólă va avé treĭ clase, şi întâia serie de 10 elevĭ internĭ, fiĭ de ţĕran, a fost primită în urma unuĭ concurs ţinut la 15 August. Director al şcóleĭ a fost numit d-l Al. Tiulescu, absolvent cu diplomă al Şcóleĭ superióre de agricultură de la Herĕstrĕŭ.

«4. Moştenitoriĭ de sânge aĭ luĭ Evanghelie Zappa, începênd nouĕ procese între eĭ pentru împărţirea averiĭ, în posesiunea căreia eraŭ trimişĭ de drept, aŭ motivat numirea unuĭ noŭ sechestru judiciar din partea Tribunaluluĭ. Din acéstă causă, Academia n'a putut incassà în cursul anuluĭ trecut nicĭ capitalul de 280.000 leĭ, nicĭ vĕrsămintele pe aniĭ 1898 şi 1899. In faţa acesteĭ situaţiunĭ, s'a cerut din partea Academieĭ validarea pe séma sa a sumelor de 280.000 leĭ şi 24.000 leĭ din baniĭ succesiuniĭ Zappa aflătorĭ la Cassa de Depunerĭ şi Consemnaţiunĭ. Cererea nóstră a fost admisă de Tribunalul de Notariat prin

sentinţa de la 13 Novembre 1899. Cincĭ dintre moştenitoriĭ de sânge aŭ făcut însă apel în contra acesteĭ decisiunĭ. Afacerea este pendinte la Curtea de Apel din Bucurescĭ, Secţiunea I-a.

«5. Procesul pentru succesiunea rěposateĭ Maria General I. Carp, pendinte la Tribunalul Ilfov, Secţiunea II-a, s'a înfăţişat în cursul anuluĭ trecut în cincĭ şedinţe, la 16 Iunie, 20 şi 29 Octobre, 10 Novembre şi 16 Februarie. La ultima înfăţişare, procesul a fost amânat pentru 26 Aprilie.

«6. Conform decisiuniĭ d-vóstre de la 24 Martie 1899, de a nu se primì legatul rěposatuluĭ profesor N. R. Danielescu, Academia a făcut declaraţiunea sa de renunţare înaintea tribunaluluĭ şi a fost scósă din acţiunea intentată de moştenitoriĭ de sânge pentru anularea testamentuluĭ.

«7. Věduva şi fiul rěposatuluĭ Dr. Anastasie Fětu aŭ reclamat în cursul anuluĭ de la Academie, ca legatară universală a rěposatuluĭ Ioan Fětu, suma de leĭ 4.536, pe care Dr. A. Fětu o împrumutase frateluĭ sěŭ prin creanţa chirografară de la 29 Decembre 1868 şi ale căreĭ dobânḑĭ de 10% aŭ fost achitate până la 29 Decembre 1871. Pe lângă capital, moştenitoriĭ de sânge aĭ D-ruluĭ A. Fětu cereaŭ şi dobânda convenţională de 10% pe aniĭ de la 1892 până acum, de când nu este prescrisă conform legiĭ.

«După explicaţiunile date de Delegaţiune, Academia a decis, în şedinţa de la 14 Maiŭ, ca să se plătéscă acea datorie, de 7.938 leĭ în total. Procesul intentat Academieĭ de moştenitoriĭ D-ruluĭ A. Fětu şi care erà pendinte la Tribunalul Ilfov, Secţiunea III-a, s'a închis, în urma acesteĭ plăţĭ. Actul de creanţă s'a depus la Academie. Rěmâne ca d-vóstre să decideţĭ în sesiune generală în ce mod se va regulà plata sumeĭ maĭ sus arătate.

«8. In 22 August a încetat din viéţă la Mehadia N. D. Ignătescu din Craiova, care, prin testamentul sěŭ mistic de la 14 Aprilie 1898 şi prin cel suplementar de la 24 Novembre 1898, instituià şi confirmà pe Academia Română legatară universală şi executóre testamentară asupra întregeĭ sale averĭ, din care lăsà şi câte-va legate particulare însemnate. Venitul moşieĭ, care rěmâneà Academieĭ, nu erà corespunḑětor cu sarcinele impuse de testator, şi de aceea Delegaţiunea, după ce a luat şi avisul membrilor presenţĭ în şedinţa ordinară de la 29 Octobre, a decis

ca să nu priméscă legatul lăsat Academieĭ, aducêndu-se tot de-odată omagiĭ pióse memorieĭ rĕposatuluĭ Ignătescu pentru bunele intenţiunĭ ce a avut.

«*VII. Concursurilor premielor.*

«In sesiunea generală a acestuĭ an sunt de acordat 4 premiĭ pentru opere publicate şi 3 pentru lucrărĭ asupra unor subiecte puse la concurs.

«S'aŭ presentat următórele publicaţiunĭ şi lucrărĭ la concursurile acestor premiĭ:

«1. La *Premiul Năsturel-Herĕscu* din seria B, de 4.000 leĭ, care este a se decerne uneĭ cărţĭ scrise în limba română, cu conţinut de orĭ-ce natură, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Novembre 1898 până la 31 Octobre 1899, — s'aŭ presentat următórele publicaţiunĭ:

Blaga (Dr. Iosif), Teoria drameĭ, Brașov 1899.
Condiescu (I. P.), Studiĭ experimentale asupra întrețineriĭ căilor ferate, Bucurescĭ 1899.
Crăsescu (Dr. V.), Ovreiul, roman, Bucurescĭ 1899.
Gârbea (G. O.), Iov, poemă dramatică, ed. II, Bucurescĭ 1899.
Grigoriu (Const. A.), Teatru de familie, Bucurescĭ 1899.
Iorga (N.), Documente romîneştĭ din archivele Bistriţeĭ, Bucureştĭ 1899.
Lecca (Haralamb G.), Jucătoriĭ de cărţĭ, Bucurescĭ 1900.
Lecca (Octav-George), Familiile boereştĭ române, Bucureştĭ 1899.
Marion, D'avalma, ed. II, Bucurescĭ 1899.
Mitrescu (Filon Th.), Mic dicţionar român-latin, Bucurescĭ 1899.
Nanu (D.), Nocturne, Câmpulung 1900.
Rosetti (Radu D.), Valurĭ, Bucurescĭ 1900.
Societatea geografică română, Marele Dicţionar geografic al Românieĭ, 8 fascicule, Bucurescĭ 1898, 1899.
Vlăhuță (A.), Clipe de linişte, Bucurescĭ 1899.

«2. La *Premiul Statuluĭ Lazăr*, de 5.000 leĭ, care este a se da celeĭ maĭ bune cărţĭ scrise în limba română, cu conţinut sciinţific, saŭ celeĭ maĭ importante invenţiunĭ sciinţifice făcute de la 1 Novembre 1898 până la 31 Octobre 1899, — s'aŭ presentat următoriĭ concurenţĭ:

Berberianu (I.), Examenul de asistent în farmacie, Bucurescĭ 1899.
Climescu (C.), Curs de geometrie analitică, Iașĭ 1898.
Cuza (A. C.), Despre poporație, Iașĭ 1899.

Florantin (I. Pop), Teletipia (descoperire).
Kiriac (Dr. I.), Curs clinic de patologie chirurgicală, vol. III, IV, Bucurescĭ 1898, 1899.
Manicatidi (Al.), Curs de algebră elementară, Bucurescĭ 1899.
» » Observaţiunĭ asupra procedeelor de calcul aritmetic utilizate în şcólele nóstre, Bucurescĭ 1899.
Minovicĭ (M.), Putrefacţia din punctul de vedere medico-legal şi hygienic, Bucurescĭ 1899.
Oceanu (P. I.), Ovariotomia la iapă, vacă, etc., Bucurescĭ 1899.
Păcăţian (Teodor V.), Lupta pentru drept, traducere, Bucurescĭ 1898.
» » Scopul în drept, traducere, Bucurescĭ-Sibiiŭ 1898.
» » Libertatea, traducere, Sibiiŭ 1899.
» » Principiile politice, traducere, Sibiiŭ 1899.
Possa (Dr. S.), Difterie şi seroterapie, Iaşĭ 1899.
Şerbănescu (Dr. I.), Memoriŭ asupra maladiilor infecţióse în armată, Bucurescĭ 1899.
Stoica (Simeon), Dietetica poporală, Braşov 1897.

«3. La *Premiul Adamachi*, de 5.000 leĭ, care este a se decerne celeĭ maĭ bune cărţĭ scrise în limba română, cu cuprins moral, de orĭ-ce natură, apărută de la 1 Novembre 1898 până la 31 Octobre 1899, — s'aŭ presentat publicaţiunile următóre:

Achimescu (I.), Spicurĭ, culegerĭ din englezeşte, Bucureştĭ 1899.
Adamescu (Gh.), Noţiunĭ de istoria limbiĭ şi literaturiĭ romîneştĭ, ed. III, Bucureştĭ 1899.
Boiu (Zaharia), Seminţe din agrul luĭ Christos, tom. I, II, Sibiiŭ 1898, 1899.
Găvănescu (I.), Curs de pedagogie, Bucurescì 1899.
Ionnescu-Gion (G. I.), Istoria Bucurescilor, Bucurescĭ 1899.
Maxim (D. G.), Critica sistemuluĭ probelor.—Comisiunĭ rogatoriĭ interne şi internaţionale, Iaşĭ 1899.
Mihăescu (N.), Filozofia socialismuluĭ, Câmpulung 1900.
Oeconomu (Ciru), Fiica luĭ Sejan, poveste istorică, Bucurescĭ 1899.
Popea (Ioan), Caractere morale.—Exemple şi sentinţe, Braşov 1899.
Possa (Dr. S.), Anatomia artistică, Iaşĭ 1899.
Szmigelski (Dr. V.) Istoria legeĭ nóuĕ, tom. I, Blaj 1899.
Ursachy (G. C.), O căsnicie, Bucurescĭ 1899.
Vasilescu (Ştef. Ilie), Fabule şi satire morale, p. I, Bucurescĭ 1899.

«4. La *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 leĭ, care erà a se decerne uneĭ cărţĭ scrise în limba română şi publicată de la 1 Ianuarie 1894 până la 31 Octobre 1899, al căreĭ cuprins să fie: *Istoria comerciuluĭ la*

Românĭ, saŭ *Starea actuală a comerciuluĭ în România* saŭ *Studiĭ asupra legislaţiuniĭ comerciale în Statul român*, saŭ *orĭ-ce alte subiecte privitóre la comerciul român*, — nu s'a presentat nicĭ o publicaţiune.

«5. Nu s'a presentat de asemenea nicĭ o lucrare la *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 10.000 leĭ, dimpreună cu procentele acesteĭ sume de la 1891 până la acordarea premiuluĭ, care erà să se dea celeĭ maĭ bune scrierĭ în limba română asupra subiectuluĭ: «*Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor*».

Nu s'aŭ presentat lucrărĭ nicĭ la *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 leĭ, la al căruia concurs erà pus subiectul: «*Istoria Românilor în timpul Domniilor Regulamentare*».

«6. In fine, la *Premiul Adamachi*, de 5.000 leĭ, care este a se da celeĭ maĭ bune scrierĭ în limba română asupra subiectuluĭ: «*Studiĭ asupra pelagreĭ*»,—s'a presentat un manuscript purtând devisa: «*Proximus tuus*».

«Publicaţiunile şi manuscriptul presentate la aceste concursurĭ în terminele regulamentare anunţate de Academie aŭ fost trimise în studiul comisiunilor alese pentru acest scop în sesiunea trecută.

«7. Conform regulamentuluĭ Fundaţiuniĭ Ioan Lecomte du Noüy, concursul pentru acordarea în ḑiua de 10 Maiŭ a premielor anuale pentru desemnul după antic şi după natură s'a ţinut în anul acesta între eleviĭ Şcóleĭ de Bele-Arte din Iaşĭ. După recomendaţiunea comisiuniĭ examinatóre, s'a acordat jumătate din premiŭ desemnuluĭ după natură cu devisa «*Sînt*» şi cea-laltă jumătate s'a împărţit între desemnele după antic cu devisele «*Desilusionat*» şi «*Aderenţă*». Intâia lucrare s'a constatat a fi a d-luĭ D. Băncescu şi cele-lalte două ale d-lor A. Catelin şi I. Sĕcoşianu.»

D-l *I. M. Moldovanu* însciinţéză prin scrisóre că, împedecat fiind de bólă nu va puté luà parte la lucrările sesiuniĭ generale din acest an.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor făcute în 1899—1900.

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *Dr. I. Felix, I. Kalinderu, A. D. Xenopol.*

ŞEDINŢA DIN 8 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l Fl. Porcius însciinţéză prin scrisóre că, fiind bolnav, nu va puté participà la şedinţele sesiuniĭ din acest an.

De la d-l Andreiŭ Ghidiu, protopop al Caransebeşuluĭ, se primesc în dar două volume manuscripte: 1) Octoich slavonesc scris pe pergament în secolul XIII-lea avênd 162 foĭ; 2) Ceaslov şi octoich scris românesce la 1693 şi 1695 de Vasile Sturza Moldovénul Dascălul la mănăstirea Plosca.

D-l *Gr. Ştefănescu* cetesce raportul Comisiuniĭ bibliotecei asupra progreselor eĭ în anul 1899.
— Se iea spre cunoscinţă.

D-l *V. A. Urechiă* aduce la cunoscinţă că la 7 Aprilie st. n. Italieniĭ vor serbà un jubileŭ care intereséză şi pe Românĭ şi pe Academie, anume jubileul d-luĭ A. De Gubernatis, membru onorar al Academieĭ şi amic al Românilor. D-sa propune ca Academia să se asocieze şi ea la serbarea acestuĭ jubileŭ printr'o adresă de felicitare.
— Propunerea se primesce.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ḑice că a primit, spre a presentà Academieĭ, din partea d-luĭ Eugen Bormann, membru onorar al eĭ, fascicula I-a din publicaţiunea făcută de Academia Imperială de Sciinţe de la Viena despre *Limes-ul roman în Austria.* Cercetările făcute în Austria se légă de o parte cu cele făcute în Germania şi de alta cu cele făcute în România, şi ast-fel în curînd vom avé o cunoscinţă completă despre limesul renan şi dunărén al Imperiuluĭ Roman.

ŞEDINŢA DIN 9 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l *V. A. Urechiă,* arată că Ateneul Român, al căruĭ vice-preşedinte este, va deschide în curînd publiculuĭ biblioteca sa, donată de defunctul Comite Carol Rosetti, şi cere ca Academia să dăruiască publicaţiunile sale aceleĭ bibliotecĭ.

— Se decide a se dărui tóte publicaţiunile Academieĭ, dimpreună cu publicaţiunile istorice Hurmuzaki.

D-l Preşedinte *P. Poni* presintă rapórtele Cassieruluĭ-comptabil asupra compturilor Academieĭ pe exerciţiul budgetar 1898—99 închis la 31 Maiŭ 1899, dimpreună cu rapórtele Comisiuniĭ financiare care a examinat compturile aceluĭ exerciţiŭ. Aceste rapórte sunt tipărite şi s'aŭ distribuit în şedinţa de astădĭ.

— Se decide a se pune la ordinea dileĭ pentru şedinţa de Sâmbătă, 11 curent.

D-l *A. D. Xenopol* dice: Am onóre a presentà Academieĭ Române volumul d-luĭ Léon Lamouche, Căpitan din corpul de geniŭ al armateĭ francese, întitulat: *La Péninsule Balcanique, esquisse historique, ethnographique, philologique et littéraire, cours libre professé à la Faculté des Lettres de Montpellier,* Paris 1899. Volumul conţine o expunere clară şi cuprindĕtóre a prefacerilor întîmplate în Peninsula Balcanică de la începutul veaculuĭ al XIX-lea. D-l Lamouche, care este un filo-român din ceĭ maĭ convinşĭ şi care cunósce, vorbesce şi scrie fórte bine limba nóstră, a petrecut maĭ mult timp în România şi a căpĕtat, odată cu cunoscinţa limbeĭ nóstre, şi o adîncă simpatie pentru noĭ. D-sa este un partisan al stăruinţeĭ Românilor în Dacia Traiană, un apĕrător al drepturilor Românilor din Macedonia, în de obşte este un scriitor care vede causa românéscă prin aceiaşĭ ochĭ prin carĭ o vĕd şi aceĭ dintre învĕţaţiĭ românĭ necuprinşĭ de hyper-sciinţă, carĭ nu cred că teoriile maghiare sunt sciinţific maĭ puternic întemeiate decât acele susţinute până acum de toţĭ învĕţaţiĭ înţelepţĭ aĭ lumiĭ. Depunênd cu o deosebită plăcere cartea d-luĭ Lamouche în mânile d-vóstre, aş fi de părere că asemenea ómenĭ, ce rĕsar din necunoscut pentru a luà în apĕrare causa Românilor, ar trebuì încurajaţĭ într'un chip óre-care de cel maĭ înalt corp învĕţat al ţĕriĭ. D-l Xenopol, terminând, propune ca scrierea d-luĭ Lamouche să fie trimisă Secţiuniĭ istorice pentru o maĭ de apròpe cercetare.

D-l *I. Kalinderu* dice că spusele d-luĭ Xenopol sunt destul elogiŭ pentru cartea d-luĭ Lamouche. D-sa propune să se exprime autoruluĭ mulţumirĭ din partea Academieĭ, dar nu este motiv a se recomendà scrierea sa Secţiuniĭ istorice.

D-l *N. Ionescu* este, din contră, de părere ca scrierea să se trimită Secţiuniĭ istorice, care să o cerceteze cu de-amăruntul.

D-l *A. D. Xenopol* dice că de doĭ, treĭ anĭ aŭ apărut în străinătate

maĭ multe scrierĭ fórte ostile Românilor; de aceea crede că ar trebuì să facem cea maĭ simpatică primire scrierilor făcute în spirit prietenesc pentru noĭ, cum este acésta a d-luĭ Căpitan Lamouche. D-sa stăruesce să i se voteze o adresă de mulţumire.

D-l *B. P. Hasdeŭ* crede că este maĭ bine şi maĭ simplu ca să se trimită cartea la Secţiunea istorică.

— Se decide a se recomendà cartea d-luĭ Lamouche Secţiuniĭ istorice.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 10 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l *Dr. V. Babeş* presintă exemplare din publicaţiunea: *Şépte conferinţe publice* făcute de d-sa la Institutul de bacteriologie, pentru a se da Institutuluĭ Otteteleşanu.

D-l *V. A. Urechiă* cetesce comunicarea: *Financele sub Caragea şi diversele mişcărĭ contra Grecilor în acel timp.*

D-l *Dr. V. Babeş* cetesce comunicarea: *Etiologia lepreĭ şi pericolul la care este expusă România din causa întinderiĭ acesteĭ bóle.*

ŞEDINŢA DIN 11 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l *I. Sbiera* însciinţéză prin scrisóre că nu va puté participà la lucrările sesiuniĭ din acest an.

De la d-l I. Simionescu, fost bursier al Academieĭ din fondul Adamachi, se primesce scrierea: *Note sur quelques ammonites du Néocomien français*, Grenoble 1899.

D-l *Gr. Ştefănescu* cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ sciinţifice pentru şedinţa de la 9 Martie a. c. Secţiunea face următórele propunerĭ:

1. Să se publice în *Anale* nota d-luĭ I. St. Murat: *Asupra valóreĭ absolute a magnetismuluĭ pămîntesc la 1 Ianuarie 1900 st. n. în Bucurescĭ.*

2. Să se priméscă propunerea făcută de Societatea Regală malacologică din Belgia de a i se da publicaţiunile sciinţifice ale Academieĭ în schimbul publicaţiunilor sale.

3. Să se dea autorisare d-luĭ membru corespondent Dr. G. Marinescu de a presentà în şedinţă publică comunicarea sa despre: *Mecanismul atrofieĭ în sistemul nervos şi cestiunea seruluĭ antileucocitar.*

— Propunerile Secţiuniĭ se aprobă.

D-l *Gr. Ştefănescu*, în numele Comisiuniĭ financiare, cetesce raportul d-luĭ A. Saligny asupra compturilor budgetuluĭ general al Academieĭ din exerciţiul 1898—99.

— Se iea spre cunoscinţă şi se aprobă.

D-l *Gr. Ştefănescu*, în numele Comisiuniĭ financiare, cetesce raportul d-luĭ Sp. Haret asupra compturilor fonduluĭ Adamachi din exerciţiul 1898—99.

— Se iea spre cunoscinţă şi se aprobă.

D-l *Gr. Ştefănescu*, în numele Comisiuniĭ financiare, cetesce raportul sĕŭ asupra compturilor fonduluĭ Otteteleşanu din exerciţiul 1898—99.

D-l *I. Kalinderu* arată că starea fonduluĭ Otteteleşanu este mult maĭ bună decât s'ar păré după situaţiunea bănéscă de acum. Deficitul actual al acestuĭ fond derivă pe de o parte din causă că s'aŭ cheltuit cam 130.000 Leĭ cu două clădirĭ nouĕ, carĭ aŭ fost necesare pentru deplina instalare a Institutuluĭ. Academia, când a autorisat facerea acestor clădirĭ, a decis ca pentru întîmpinarea cheltuelilor să se vîndă o parte din terenul caseĭ Otteteleşanu din Bucurescĭ. Delegaţiunea a preferit însă să nu se vîndă acel teren, al căruĭ preţ cresce mereŭ, fiind în centrul capitaleĭ, şi căruia i se va puté găsì o întrebuinţare mult maĭ folositóre pentru Fundaţiune. De alt-fel, acest deficit a scădut mult şi scade în fie-care an cu excedentele pe carĭ le daŭ exerciţiile budgetare. Cea-laltă causă a deficituluĭ este anul rĕŭ; din acéstă causă, venitul moşieĭ principale a fonduluĭ nu s'a putut incassà; s'aŭ luat însă mĕsurĭ de asigurare şi se vor maĭ luà şi altele, şi avem speranţă că în acest an vom incassà sumele întârdiate, vom acoperì deficitul şi vom plătì datoriile. Comisiunea financiară întrébă ce să se facă cu suma de Leĭ 3 980 provenită din vîndarea unuĭ colţ din terenul Otteteleşanu din Bucurescĭ, care, prin

deschiderea nouei strade, a fost despărţit de terenul cel mare. D-sa propune ca acéstă sumă să se întrebuinţeze la stingerea datoriei fondului.

— Se aprobă propunerea d-luĭ Kalinderu de a se întrebuinţà suma de Leĭ 3.980 la stingerea datorieĭ fonduluĭ Otteteleşanu.

— Se pune la vot raportul în total şi se aprobă.

D-l *I. Kalinderu* propune a se exprimà Comisiuniĭ financiare mulţumirile Academieĭ pentru lucrarea minuţiósă şi esactă ce a făcut şi presentat asupra finanţelor Academieĭ.

— Propunerea se primesce.

D-l Preşedinte *P. Poni* aduce la cunoscinţă că M. S. Regele a exprimat dorinţa ca Luni să se ţină şedinţă solemnă pentru recepţiunea P. S. Sale Episcopuluĭ N. Popea. M. S. Regele va bine-voì a presidà acea şedinţă, însoţit fiind de A. S. R. Principele Românieĭ.

ŞEDINŢA PUBLICĂ SOLEMNĂ DIN 13 MARTIE 1900.

Preşedinţa **M. S. Regeluĭ** însoţit de **A. S. R. Principele Românieĭ.**

D-l Preşedinte *P. Poni* adreséză Maiestăţiĭ Sale Regeluĭ următórele cuvinte:

Sire,

De la începutul gloriósei Vóstre Domniĭ aţĭ luat sub înalta Vóstră protecţiune Academia Română.

Făcêndu-ne marea onóre de a primì să fiţĭ Preşedintele acesteĭ Instituţiunĭ, Maiestatea Vóstră nu aţĭ încetat, în timp de maĭ bine de treĭ-ḑecĭ de anĭ, de a veghià asupra lucrărilor eĭ, de a o luminà prin cuvintele Vóstre pline de înţelepciune şi de prevedere, de a-ĭ arătà calea pe care trebue să o urmeze şi scopul pe care trebue să-l atingă, de a o ajutà şi îmbărbătà în îndeplinirea misiuniĭ sale.

Opera măréţă a întemeieriĭ Statuluĭ român, ce aţĭ desăvîrşit, Sire, aţĭ completat-o, lucrând necontenit şi la cultura naţiuniĭ.

Progresele sciinţeĭ şi, înainte de tóte, istoria patrieĭ şi desvoltarea limbeĭ,

carĭ singure sunt în stare să dea unuĭ popor putere şi viéţă, aŭ format constauta Vóstră preocupaţiune.

Plină de admiraţiune pentru tot ce aţĭ făcut pentru neamul românesc, Academia Vĕ este profund recunoscĕtóre că aţĭ bine-voit să luaţĭ parte şi anul acesta, împreună cu Alteţa Sa Regală Principele Românieĭ, la lucrările sale şi să presidaţĭ acéstă şedinţă solemnă, în care ea primesce în sînul sĕŭ pe P. S. S. Episcopul Caransebeşuluĭ, care ne va amintì viéţa şi faptele Mitropolituluĭ Şaguna, unul dintre ceĭ maĭ marĭ păstorĭ aĭ Bisericiĭ românescĭ.

Maiestatea Sa Regele bine-voesce a rostì următórea cuvîntare:

«Am o deosebită plăcere de a salutà în fie-care an Academia întrunită în sesiunea sa ordinară şi de a puté luà parte la lucrările eĭ.

«Maĭ înainte de tóte doresc a reînnoì prin viŭ graiŭ mulţumirea Nóstră pentru căldurósa adresă de simpatie şi de bucurie ce Ne-aţĭ trimis-o cu prilejul însănătoşiriĭ prea iubituluĭ Meŭ strănepot, în care ţéra vede speranţa sa pentru viitor. Acéstă atenţiune din partea domniilor-vóstre Mi-a dovedit din noŭ cât de strînse sunt legăturile ce unesc acest înalt Institut de cultură cu Casa Mea.

«Necurmatul interes, care Mĕ însufleţesce pentru Academie, M'a îndemnat să urmăresc tot maĭ de aprópe lucrările sale, maĭ ales acele carĭ aŭ de scop a lămurì epocele depărtate ale istorieĭ nóstre naţionale prin cercetarea autorilor vechĭ şi a bogatelor isvóre, carĭ ne daŭ adevĕrata icónă a vremurilor trecute şi ne arată datinele şi moravurile poporuluĭ român din veac în veac.

«O judecată sigură asupra condiţiunilor de traiŭ şi de desvoltare ale unuĭ popor neputêndu-se dobândì fără o adîncită cunoscinţă a întregeĭ sale istoriĭ, privesc ca o datorie de a studià cu de-amănuntul şi trecutul neamuluĭ românesc — «care se cobóră din o aşà mîndră «obîrşie» — spre a puté înţelege maĭ bine firea luĭ şi însuşirile propriĭ carĭ l'aŭ îmboldit pas cu pas, prin greutăţĭ şi lupte seculare, spre a-l aduce acolo unde se aflâ astăḑĭ. Multe documente s'aŭ publicat dejà privitóre la istoria ţĕriĭ. In fruntea acestor publicaţiunĭ se aflâ bogata colecţiune a luĭ Hurmuzaki, acest tesaur de informaţiunĭ sigure şi de date certe. Cred însă că fie-care document noŭ, chiar de un interes maĭ puţin obştesc, va fi bine primit de Academie, maĭ ales când autenticitatea luĭ va fi pusă afară de verĭ-ce îndoială. Acésta Mĕ îndémnă a aduce astăḑĭ un manuscript inedit, din timpul domnieĭ luĭ Alexandru Ipsilanti în Moldova, scris de abatele Comite d'Hauterive. Am primit acéstă carte de la un urmaş al acesteĭ vechĭ

familiĭ din Franţa, astădĭ ofiţer în armata ţĕriĭ sale. Dînsul ĭmĭ scrie că strămoşul sĕŭ, autorul documentuluĭ, care a făcut parte din ordinea «Oratorianilor» până la isbucnirea Revoluţiuniĭ francese, fusese numit secretar al Hospodaruluĭ Moldoveĭ la 1785 de către Comitele de Choiseul-Gouffier, Ambasadorul Franţeĭ la Constantinopole. In lipsa unuĭ agent saŭ consul în Principatul Moldoveĭ, Ludovic XVI găsise cu cale a numì pe Comitele d'Hauterive în acéstă calitate, cu consimţemîntul Porţiĭ, spre a menţiné politica Hospodaruluĭ în simţeminte de bună prietenie cu Regatul sĕŭ. Ast-fel, în timp de doĭ anĭ, Comitele d'Hauterive ţine corespondenţa politică a luĭ Ipsilanti, studiază starea socială şi administraţiunea Moldoveĭ şi, apoĭ, înainte de a părăsì postul sĕŭ, scrie, pentru Hospodar, cartea întitulată: *Mémoire sur l'état ancien et actuel de la Moldavie*, pe care am plăcere a vi-l aduce în original.

«Actualul Comite d'Hauterive adauge, în scrisórea ce Mi-a adresat-o, că numele strămoşuluĭ sĕŭ, deşì încă descifrabil, este aprópe şters de pe acest manuscript, rĕmas până astădĭ inedit şi de care nu există copie.

«Pomenirea numeluĭ Comiteluĭ d'Hauterive o găsim în volumul VII al documentelor luĭ Hurmuzaki, într'o scrisóre a Internunţiuluĭ Baron de Herbert, din 12 Februarie 1785, prin care representantul Austrieĭ pe lângă Pórtă recomandă luĭ Raicewich, consulul sĕŭ la Iaşĭ, pe Comitele d'Hauterive, care se duce acolo ca secretar al nouluĭ Hospodar al Moldoveĭ. O probă convingĕtóre de autenticitatea acestuĭ memoriŭ este faptul că de La Roquette, în traducţiunea sa în limba francesă, de la 1824, a opereĭ bine cunoscute a luĭ Wilkinson asupra Moldoveĭ şi Valachieĭ, reproduce textual, în apendice, un capitol întreg din manuscriptul Comiteluĭ d'Hauterive, arătând în precuvîntarea sa că acest capitol i-a fost comunicat de autor, membru al Institutuluĭ Franţeĭ, care atuncĭ ocupà la Paris un post însemnat la departamentul Afacerilor străine. De La Roquette ne represintă pe Comitele d'Hauterive ca un om învĕţat şi bun observator; regretă că nu a putut publicà întregul memoriŭ şi speră că autorul nu va întârdià a-l da la lumină. Insă acest manuscript, despre a căruĭ însemnătate vĕ veţĭ convinge, a rĕmas până astădĭ necunoscut.

«Cartea începe cu consideraţiunĭ generale şi cu câte-va indicaţiunĭ cu privire la obîrşia poporuluĭ Moldoveĭ şi la legăturile sale cu Pórta otomană.

«In capitolul II, Comitele d'Hauterive arată bunele însuşirĭ ale ţĕranuluĭ, cu tótă greutatea stăriĭ sale sociale, şi, cu o pătrundere vred-

nică de mirare, el propune maĭ multe mĕsurĭ menite a uşurà traiul sĕŭ. Asemenea recomandă luĭ Ipsilanti desrobirea Ţiganilor.

«Consideraţiunile asupra agricultureĭ, comerciuluĭ şi industrieĭ din capitolul III sunt şi maĭ surprindĕtóre, când ne gândim că aŭ fost scrise într'o epocă când sciinţa economică erà încă în faşă saŭ chiar necunoscută. Unele din mĕsurile ce le propune Comitele d'Hauterive presintă chiar un interes actual.

«Capitolul IV vorbesce în terminĭ măgulitorĭ despre clerul, care prin activitatea şi cuvioşia sa dă pilde bune ţĕranilor. In privinţa egumenilor mănăstirilor închinate, carĭ înstrăinéză cu învoirea legilor bogăţiĭ ce ar trebuì să rĕmână la isvorul lor, Comitele d'Hauterive se rostesce însă fórte aspru, de óre-ce, ḑice el, aceştĭ străinĭ nu desdaunéză ţéra de pagubele însemnate ce le pricinuesc, nicĭ prin o muncă folositóre, nicĭ prin pilda virtuţiĭ. El îndrăsnesce până a propune Hospodaruluĭ înlocuirea lor prin egumenĭ moldovenĭ.

«Cele din urmă douĕ capitole, V şi VI, conţin sfaturĭ înţelepte către Principele şi către boerĭ, în carĭ se contopesc observaţiunile sale pătrunḑĕtóre şi însufleţite de o dragoste vĕdită pentru ţéra şi poporul Moldoveĭ.

«Memoriul luĭ d'Hauterive are încă un suplement în douĕ capitole unul despre situaţiunea politică a Moldoveĭ faţă cu ţĕrile vecine, iar cel-lalt — tocmaĭ acel reprodus de La Roquette în traducţiunea sa a opereĭ luĭ Wilkinson — privitor la obiceiurile şi datinele poporuluĭ.

«Acest însemnat memoriŭ, scris în fermecătórea limbă din secolul luĭ Voltaire de un diplomat iscusit la minte şi cald la suflet, póte fi privit ca un document istoric de valóre pentru epoca pe care o descrie. A fost dar pentru Mine o îndoită plăcere de a-l primì şi, apoĭ, de a-l oferì Academieĭ.

«Mulţumind pentru călduróseIe urărĭ cu carĭ astăḑĭ, ca în tot-deauna, sunt primit de către membriĭ Academieĭ, doresc ca lucrările ce se încep acum să ne înveţe a iubì şi a slăvì tot maĭ mult scumpa nóstră Românie.

«Daŭ cuvîntul Prea Sfinţieĭ Sale Episcopuluĭ Popea, în care salut cu bucurie un noŭ membru al acestuĭ înalt Institut de cultură naţională.»

P. S. Sa Episcopul *Nicolae Popea* cetesce discursul sĕŭ de recepţiune despre: *Andreiŭ Şaguna, Mitropolitul Românilor ortodoxĭ din Transilvania şi Ungaria.*

Maiestatea Sa Regele bine-voesce a suspendà ședința și a se întreține cu membrii Academiei.

Maiestatea Sa Regele bine-voesce a da cuvîntul d-luĭ D. Sturdza.

D-l *D. Sturdza* cetesce rĕspunșul la discursul de recepțiune al P. S. Sale Episcopuluĭ Nicolae Popea.

Maiestatea Sa Regele bine-voesce a ridicà ședința și a se întreține cu membriĭ Academieĭ.

ȘEDINȚA DIN 14 MARTIE 1900.

Președința d-luĭ *P. Poni.*

D-l *At. M. Marienescu* însciințéză prin scrisóre că nu va puté participà la ședințele sesiuniĭ generale din acest an.

D-l *General St. Fălcoianu* dăruesce originalul convențiuniĭ încheiate între autoritățile române și turce cu ocasiunea ocupăriĭ cetățiĭ Vidinuluĭ de armata română. Acest act prețios are data «Widdin, 11 (23) Februarie 1878» și este subscris de Colonel Fălcoianu, șeful Statuluĭ-Major general al armateĭ române, și de Izzet-Pașa, comandantul fortărețeĭ Vidinuluĭ.

De la d-l membru corespondent St. Hepites se primesc în dar publicațiunile: *Analele Institutuluĭ meteorologic al Românieĭ,* tom. XIV, 1898; *Buletinul lunar al Observațiunilor meteorologice din Romăuia,* anul VIII, 1899; *Organisation du service météorologique de Roumanie; Carte du régime pluviométrique de Roumanie; Charta stațiunilor meteorologice din România în 1899.*

D-l *Dr. C. Istrati* presintă exemplare din *Expunerea situațiuniĭ Ministeriuluĭ Lucrărilor publice la finele anuluĭ 1897. Vol. I. Căĭ naționale,* Bucurescĭ 1899.

De la d-l N. Iorga, membru corespondent, se primesc scrierile sale: *Relațiile comerciale ale țĕrilor române cu Lembergul, partea I,* Bucurescĭ 1900; *Un pretendent la tronul muntean. Dumitrașcu Vodă Cercel,* Bucurescĭ 1900.

De la direcțiunea Liceuluĭ Petru Rareș din Pétra-Némț se primesce cererea de a se da pentru biblioteca sa publicațiunile Academieĭ.

— Se decide a se trimite tóte publicațiunile, dimpreună cu cele istorice Hurmuzaki.

D-l *D. Sturdza* ḑice: Sunt câte-va ḑile a rĕposat aicĭ în capitală Take Petre Anastassiu din Tecuciŭ. Rĕposatul erà un vrednic muncitor şi un vrednic cetăţean, un om de bine, care a voit ca dincolo de mormînt munca luĭ să fie producĕtóre. Amic de tinereţe al luĭ Take Anastassiu, am fost invitat erĭ de d-na Elena Take Petre Anastassiu ca să o însoţesc la Tribunalul de Ilfov, pentru a presintà acolo testamentul rĕposatuluĭ eĭ soţ, a cere dessigilarea, visarea şi cetirea luĭ, precum şi predarea testamentuluĭ în mânile mele. Primul Preşedinte al Tribunaluluĭ de Ilfov a luat, a dessigilat, a visat şi a cetit testamentul în presenţa d-neĭ Take Petre Anastassiu, a mea, a d-luĭ Const. Cociaş, lăsat ca executor testamentar, şi a d-luĭ Roşu. Conform cereriĭ d-neĭ Anastassiu, testamentul, dimpreună cu cheile lăḑiĭ de fier din Tecuciŭ, mi-aŭ fost date de Primul Preşedinte mie, constatându-se întréga operaţiune într'un proces-verbal. Am onórea să cetesc conţinutul testamentuluĭ luĭ Take Petre Anastassiu, care lasă Academia Română legatară universală a întregeĭ sale averĭ mobile şi immobile. Veţĭ constatà din cuprinsul sĕŭ simţemintele nobile carĭ aŭ însuflat pe acest bărbat, fundaţiunile ce el doresce a înfiinţà spre binele concetăţenilor sĕĭ, încrederea cea mare ce a pus în Academia nóstră. Acest testament este o nouă dovadă de posiţiunea ce Academia are în lumea românéscă şi care impune fără îndoială acesteĭ Instituţiunĭ marĭ îndatorirĭ, căcĭ, cu crescerea averiĭ, cu lărgirea cerculuĭ de lucrărĭ, Academia devine îndreptătóre a munciĭ morale şi intelectuale a poporuluĭ român. Averea lăsată de Take Petre Anastassiu Academieĭ e însemnată, testamentul cred că este bine şi legal alcătuit, îndatoririle lăsate Academieĭ sunt demne de activitatea eĭ. Rĕmâne ca Academia să iea resoluţiunea sa asupra primiriĭ testamentuluĭ, pentru ca, în cas afirmativ, să se facă lucrările pentru autorisarea necesară, care este a se da de către Maiestatea Sa Regele. D-l Sturdza cetesce apoĭ testamentul rĕposatuluĭ Take Petre Anastassiu:

«Subsemnatul Take Petre Anastasiu (Dimitrie), proprietar, domiciliat în oraşul Tecuciŭ, dispun pentru timpul încetăriĭ mele din viéţă de tótă averea mea mobilă şi immobilă, de orĭ-ce natură ar fi, care se va găsì în fiinţă la mórtea mea, în chipul următor, ca act de ultima voinţă:

«Instituiŭ ca legatar universal pe Academia Română din Bucurescĭ, care va succede la întréga mea avere mobilă şi immobilă, precum moşia Ţigănesciĭ, moşia Călmăţuiu din judeţul Tecuciŭ, magasiile din oraşul Galaţĭ, tóte acaretele şi tótă gospodăria, orĭ şi ce efecte ale Statuluĭ saŭ ale societăţilor de credite, acţiunĭ ale societăţilor particulare, numerariŭ şi în general fără nicĭ o distincţiune peste orĭ-ce avere de orĭ-ce natură ar fi, aflată astăḑĭ în fiinţă, precum şi aceea ce se va găsì în patrimoniul meŭ la epoca în-

cetăriĭ mele din viéţă. In consecinţă, Academia Română din Bucurescĭ va continuà persóna mea după mórtea mea în tóte drepturile mele şi în tótă averea mea, precum maĭ sus am arătat, instituind-o legatară universală în mod absolut şi cu următórele sarcine şi legate particulare:

«Academia Română, legatara mea universală, va înfiinţà două şcóle: una la moşia mea Călmăţuiu şi una la moşia mea Ţigănesciĭ, în chipul următor:

«*a)* Şcóla de la moşia Călmăţuiu o va înfiinţà după programele şcólelor Statuluĭ cu patru clase primare, sub privegherea Ministeriuluĭ Cultelor şi Instrucţiuniĭ publice, care va numì pe institutorĭ; ast-fel ca eleviĭ, carĭ vor terminà cursurile, să pótă, în basa certificatelor ce li se vor eliberà de direcţiune, să fie primiţĭ în orĭ-ce şcóle din ţéră. Elevilor silitorĭ la studiĭ şi lipsiţĭ de mijlóce de întreţinere li se vor da ajutóre de întreţinere, cărţĭ, haine, cum se va chibzuì de Academia Română. Acéstă şcólă se va înfiinţà în localul caselor mele din Călmăţuiu. Intru aceste şcóle nu vor fi primiţĭ decât copiĭ de pe moşiile mele Călmăţuiu şi Ţigănesciĭ şi numaĭ în lipsă de numĕr suficient şi aceia din comunele limitrofe. Plata onorariilor institutorilor conform budgetuluĭ Statuluĭ şi tóte cheltuelile se vor face de Academia Română.

«*b)* Se va înfiinţà o şcólă de meseriĭ, de agricultură saŭ de comerciŭ, după cum va crede maĭ nemerit Academia şi după programul învĕţămîntuluĭ public, pe moşia mea Ţigănesciĭ, în casele mele d'acolo, unde vor fi primiţĭ absolvenţiĭ şcóleĭ de pe moşia Călmăţuiu, cum şi aceĭ din şcóla comunală din Ţigănescĭ, carĭ se vor distinge la învĕţătură.

«Intru acéstă şcólă se vor înfiinţà asemenea şi burse pentru internĭ în numĕrul ce se va hotărî de Academia Română şi, dintre eleviĭ carĭ vor terminà studiele întru acéstă şcólă, se vor trimite în străinătate la şcóle superióre în numĕrul ce se va fixà de Academie şi dintre aceĭ carĭ se vor distinge la învĕţătură. Plata profesorilor, carĭ se vor numì asemenea de Ministeriul Cultelor, cum şi tóte cheltuelile necesare pentru organisarea şcóleĭ şi mersul eĭ, se va face de către Academie. In străinătate se vor trimite dintre ceĭ dintâĭ premianţĭ şi, la întórcerea lor în ţéră, după terminarea studielor, se vor numì cu preferinţă profesorĭ la acéstă şcólă din Ţigănescĭ.

«Ambele aceste şcóle vor purtà numele de şcólele *Take Petre Anastassiu.*

«1. Las asemenea ca legate particulare următórele legate:

«Prea iubiteĭ mele Elena, născută Ivanciu Roşu, cu care am trăit cea maĭ mare parte din viéţa mea şi care a muncit împreună cu mine, i se va plătì de Academia Română, ca legat particular, o rentă viageră de două miĭ leĭ pe lună cât va trăì.

«Îĭ las asemenea usufructul caselor mele din oraşul Tecuciŭ şi orĭ-ce mobilă va voì să iea, fie de la Ţigănescĭ, fie de la Călmăţuiu, fie din casa de la Tecuciŭ, adecă obiecte de casă.

«La mórtea Eleneĭ, casele din Tecuciŭ le las în plină proprietate şi folosinţă comuneĭ oraşuluĭ Tecuciŭ, ca să servéscă ca local de şcólă de fete sub denumirea de şcóla *Take Petre Anastassiu.*

«2. Fratelui meŭ Iancu Petre Anastassiu iĭ las o pensie viagera de cincĭ sute leĭ pe lună, plătibilă pe fie-care lună, insesisabilă şi necesionabilă, şi plus tóte uneltele mele de vînătóre, precum şi tóte hainele şi albiturı.

«3. Las verişóreĭ mele Ana Vadavali, născută Sachelarie, aflată acum în satul Capesovo din Ianina (Turcia), o pensiune perpetuă de una sută leĭ pe lună, care la mórtea eĭ se va plătì descendenţilor în linie femenină cât vor existà.

«4. Las magasineruluĭ meŭ Nicolae Atanasiu (Colea) o pensiune viageră de una sută de leĭ pe lună.

«Academia Română, legatara mea universală, va face un cavoŭ la biserica mea din Călmăţuiu, cătunul vechiŭ, unde am casa mea şi unde se va înfiinţà şi şcóla vorbită maĭ sus, şi unde voiŭ fi înmormîntat, şi va îngrijì ca numaĭ la acéstă biserică zidită de mine să fie în permanenţă un preot cu una sută leĭ pe lună, un cântăreţ cu cincĭ-ḑecĭ leĭ pe lună şi un al doilea cântăreţ cu patru-ḑecĭ leĭ pe lună, precum şi un paraclisiarch cu treĭ-ḑecĭ leĭ pe lună; şi în plus va procurà tóte cele necesare pentru întreţinerea bisericeĭ şi a cavouluĭ. Tot odată vroesc ca hramul să fie la Sfîntul Dimitrie, când se va face şi un parastas în fie-care an, pe lângă cele-lalte rugăciunĭ creştinescĭ obicĭnuite, conform rituluĭ creştin ortodox.

«Acésta este voinţa mea şi ast-fel doresc să se urmeze după încetarea mea din viéţă.

«Orĭ-ce legat particular, din cele de maĭ sus, ar devenì caduc, din orĭ-ce cause, fără excepţiune, va profità Academia Române, legatara mea universală.

«Las ca executor testamentar pentru aducerea la îndeplinire a presentelor dispoziţiunĭ testamentare pe prietenul meŭ bun d-l Costică Cociaş, advocat şi deputat cu locuinţa în Brăila.

«Făcut la moşia mea Călmăţuiu din judeţul Tecuciŭ, astăḑĭ în doue-ḑecĭ şi şépte stil vechiŭ luna Decembrie, una mie opt sute noue-ḑecĭ şi şépte, scris şi subscris de mine cu propria mea scriere şi semnătură.»

D-l Sturdza propune ca Academia să iea de îndată în cercetare acest testament şi să dea vot pentru acceptarea legatuluĭ, care se institue Academieĭ printr'însul. Academia să-şĭ arate chiar astăḑĭ simţemintele de recunoscinţă către bărbatul care iĭ lăsă cu încredere productul activităţiĭ şi grijilor întregeĭ luĭ vieţĭ. Acésta s'ar face prin presenţa tuturor membrilor la ceremonia funebră, care se va face astăḑĭ la biserica Sf. Gheorghe-noŭ. Tot de-odată ar trebuì ca Academia să fie representată şi la înmormîntare, care se va face la moşia rĕposatuluĭ Ţigănescĭ.

D-l *N. Ionescu* ḑice că Academia trebue să-şĭ manifeste în modul cel maĭ eclatant simţemintele eĭ de recunoscinţă către bărbatul, care s'a gândit, ca şi Agaricĭ, la ridicarea cultureĭ şi a buneĭ stărĭ a ţĕra-

nuluĭ. Nu pentru ceĭ morţĭ avem să facem noĭ acéstă manifestare de recunoscinţă, ci pentru ceĭ viĭ, pentru ca să se vadă cum Academia exprimă recunoscinţa eĭ acelora carĭ se gândesc la binele public şi la înaintarea cultureĭ naţionale.

D-l *V. Maniu* atrage atenţiunea numaĭ asupra uneĭ mĕsurĭ de precauţiune, pe care o crede necesară; anume ar fi bine ca să se facă o constatare a averiĭ rĕposatuluĭ, care, pe lângă moşiĭ, maĭ aveà şi o însemnată avere mobilă.

D-l *D. Sturdza* spune că în testament este clar arătat că se lasă Academieĭ, nu numaĭ averea immobilă, dar şi întréga avere mobilă. Inventariŭ natural că se va face chiar de către executorul testamentar cu autorităţile judecătorescĭ de la Tecuciŭ.

D-l *I. Kalinderu* dice că acéstă donaţiune trebue primită fără esitare. Testamentul i se pare făcut perfect, după tóte cerinţele legiĭ. Se lasă Academieĭ latitudinea buneĭ întrebuinţărĭ a veniturilor. Şcólele pe carĭ le prevede arată la rĕposatul înalte preocupărĭ pentru ridicarea buneĭ stărĭ a ţĕranuluĭ, şi Academia va face operă de luminat patriotism executând voinţele arătate de rĕposatul.

D-l Preşedinte *P. Poni* cetesce art. 85 din Regulament privitor la primirea donaţiunilor şi legatelor făcute Academieĭ. Pune la vot cu apel nominal propunerea d-luĭ D. Sturdza de a se primì legatul făcut Academieĭ prin testamentul rĕposatuluĭ Take Petre Anastassiu.

— Sunt pentru primire toţĭ membriĭ presenţĭ, anume: I. Caragiani, B. P. Hasdeŭ, A. Naum, I. Negruzzi, N. Quintescu, Gr. G. Tocilescu, I. Vulcan, C. Erbiceanu, N. Ionescu, V. Maniu, I. Kalinderu, D. Sturdza, V. A. Urechiă, A. D. Xenopol, P. S. Aurelian, St. Fălcoianu, I. Felix, C. Istrati, P. Poni, Gr. Ştefănescu.

D-l Preşedinte *P. Poni* dice că Academia, prin acest vot, a decis acceptarea legatuluĭ făcut acesteĭ Instituţiunĭ de rĕposatul Take Anastassiu. D-sa exprimă simţemintele unanime de recunoscinţă ale întregeĭ Academiĭ pentru memoria luĭ Take Anastassiu. Take Anastassiu face două lucrurĭ marĭ prin testamentul sĕŭ: Se îngrijesce de instrucţiunea poporuluĭ, a ţĕranuluĭ, pe de o parte; pe de alta de cultura nóstră generală, lăsând la disposiţiunea Academieĭ, pentru literatura şi istoria naţională, întréga sa avere. Eternă fie memoria luĭ Take Anastassiu!

D-l Preşedinte comunică apoĭ că Delegaţiunea a îngrijit să se pună pe sicriul rĕposatuluĭ o corónă din partea Academieĭ. Invită pe toţĭ membriĭ să bine-voiască a merge la ora $2^1/_2$ la biserica Sf. Gheorghe-

noŭ, spre a asistà *in corpore* la ceremonia religiósă pentru odihna sufletuluí rĕposatuluĭ.

D-l Preşedinte *P. Poni* însciinţéză că M. S. Regele a exprimat dorinţa de a asistà la şedinţa de Vinerea viitóre, când îşĭ va ţiné discursul de recepţiune d-l C. Erbiceanu. Anunţă decĭ şedinţă solemnă pentru acea ḑi.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ financiare pentru anul 1899—1900. — Se aleg d-niĭ *Sp. Haret, A. Saligny, Gr. Ştefănescu.*

ŞEDINŢA DIN 15 MARTIE 1900

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l *Gr. Ştefănescu* cetesce raportul Comisiuniĭ fondurilor Ioan Fĕtu şi Ioan Scorţénu pentru împărţirea gratuită de cărţĭ didactice şi religióse la copiĭ săracĭ din şcólele rurale în anul 1899.

D-l *I. Negruzzi* exprimă dorinţa ca să se împartă cărţĭ din aceste fondurí şi la eleviĭ şcólelor din judeţul Iaşĭ, a căruĭ poporaţiune sătéscă este fórte săracă.

D-l *Gr. Ştefănescu* arată că Comisiunea a împărţit cărţĭ din aceste fondurí maĭ întâiŭ în judeţele maĭ depărtate de centrele marĭ; de aceea nu s'a dat până acum în judeţele Ilfov, Iaşĭ, Dolj, Brăila etc. Va venì însă fie-căruia rîndul.

— Raportul Comisiuniĭ se iea spre cunoscinţă şi se aprobă.

— Se votéză mulţumirĭ Comisiuniĭ din anul trecut.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ pentru împărţirea gratuită de cărţĭ didactice şi religióse din fondurile Ioan Fĕtu şi Ioan Scorţénu în 1900.

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *P. S. Aurelian, I. Negruzzi, D. Sturdza.*

D-l Preşedinte *P. Poni* anunţă că s'a depus la biuroŭ raportul Comisiuniĭ însărcinate să examineze manuscriptul despre pelagră presentat la concursul premiuluĭ Adamachi din 1900.

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ în şedinţa de Sâmbătă, 18 Martie.

ŞEDINŢA DIN 16 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

De la d-l N. Iorga, membru corespondent, se primesce cererea de a face lectură în şedinţă publică despre documente istorice descoperite de d-sa într'o călătorie de la Lemberg până la Marea Baltică şi până în Olanda, documente relative la relaţiunile (întru cât intereséză pe Românĭ) Polonieĭ cu Prusia şi Danţigul, discursul Regeluĭ Polonieĭ după ce a învins pe Bogdan-Vodă, exerciţiĭ retorice latine trase din viéţa luĭ Ioan Vodă cel Cumplit, forma latină (póte autografă) a cronice luĭ Miron Costin şi altele.

— Cererea se recomandă Secţiuniĭ istorice, după propunerea d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-l *D. Sturdza* spune că a asistat erĭ la înmormîntarea rĕposatuluĭ Take Anastassiu la Ţigănescĭ; a vĕḑut o fórte mare afluenţă de sătenĭ, aŭ fost chiar sate întregĭ, ceea ce arată câtă iubire aveà rĕposatul pentru sătenĭ şi în ce relaţiunĭ bune trăià cu dînşiĭ. Aŭ ţinut vorbirĭ d-niĭ C. Racoviţă, fost senator şi vechiŭ amic al rĕposatuluĭ, C. Cociaş, advocat, amic intim şi executor testamentar, D. Sturdza şi P. S. S. Episcopul Silvestru al Huşilor. După înmormîntare, d-l Sturdza s'a presentat la Tribunal, dimpreună cu d-l Cociaş, şi a depus testamentul în mânile Preşedinteluĭ, care — deşì erà târḑiŭ — s'a grăbit cu multă amabilitate a face cuvenitul proces-verbal. A rĕmas să se pună sigiliile şi să se fixeze ḑiua începeriĭ inventariilor.

La ordinea ḑileĭ se pune determinarea subiectuluĭ pentru premiul Neuschotz de 2.000 leĭ din 1905.

— Se decide a se alege o comisiune de treĭ membri, câte unul de fie-care Secţiune, pentru propunerea subiectuluĭ.

— Sunt aleşĭ d-niĭ *P. S. Aurelian, B. P. Hasdeŭ, D. Sturdza.*

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ istorice pentru şedinţa de la 14 Martie. Secţiunea propune să se admită cetirea în şedinţă publică a memoriuluĭ d-luĭ T. Burada, membru corespondent, despre Româniĭ (Vlachiĭ) din Carniolia (Craina şi Ucraina) din Dalmaţia.

— Propunerea Secţiuniĭ se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ SOLEMNĂ DIN 17 MARTIE 1900

Preşedinţa **M. S. Regeluĭ** însoţit de **A. S. R. Principele Românieĭ.**

M. S. Regele, deschiḑênd şedinţa, bine-voesce a da cuvîntul d-luĭ C. Erbiceanu.

D-l *C. Erbiceanu* cetesce discursul sĕŭ de recepţiune despre: *Viéţa şi scrierile Protosinghelului Naum Rîmnicénu.*

M. S. Regele, suspendând şedinţa, bine-voesce a se întreţiné cu membriĭ Academieĭ.

M. S. Regele bine-voesce a redeschide şedinţa şi a da cuvîntul d-luĭ D. Sturdza.

D-l *D. Sturdza* cetesce rĕspunsul la discursul d-luĭ C. Erbiceanu.

ŞEDINŢA DIN 18 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

De la Ministeriul Instrucţiuniĭ publice se primesce copie de pe Inaltul Decret Regal No. 1.318 de la 17 Martie, prin care se autorisă Academia să priméscă averea lăsată eĭ prin testament de către rĕposatul Take Petre Anastassiu.

D-l *D. Sturdza* propune ca Academia să exprime mulţumirĭ d-luĭ Dr. C. I. Istrati, Ministrul Instrucţiuniĭ publice, pentru graba cu care a bine-voit a îndeplinì cererea Academieĭ.

— Propunerea d-luĭ Sturdza se aprobă.

De la d-l St. C. Hepites, membru corespondent, se primesce spre a se publică în *Anale* lucrarea *Studiĭ de meteorologie agricolă. I. Condiţiunile climatologice ale vegetaţiuniĭ viţeĭ de vie.*

D-l *D. Sturdza,* cu ocasiunea acesteĭ comunicărĭ, creḑe a face plăcere Academieĭ să-ĭ aducă la cunoscinţă că la serbările Academieĭ din Berlin doĭ din ceĭ maĭ însemnaţĭ oamenĭ de sciinţă şi membri aĭ aceleĭ Academiĭ

i-aŭ vorbit cu cea maĭ mare aprobare despre lucrările a doĭ colegĭ aĭ noştri. Neumayer, directorul Institutuluĭ meteorologic de la Hamburg, cel maĭ mare în Germania, a vorbit cu cea maĭ deplină aprobare despre lucrările d-luĭ Hepites şi despre organisarea Institutuluĭ nostru meteorologic; a spus că lucrările colegului nostru sunt la înălţimea sciinţeĭ şi că Institutul nostru este unul din cele bine instalate şi bine organisate. Mommsen i-a spus că păstréză mare recunoscinţă pentru lucrările epigrafice şi archeologice ale d-luĭ Tocilescu şi pentru inscripţiunile romane şi grece pe carĭ d-l Tocilescu le trimite Academieĭ de la Berlin pentru cele două marĭ colecţiunĭ pe carĭ ea le publică. Aceste lucrărĭ — a ḑis marele istoric — sunt de întâia ordine.

— Lucrarea d-luĭ Hepites se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

D-l *D. Sturdza* ḑice: Baronul Nicolae Dumba, un Român cu o fórte înaltă posiţiune în lumea cultă, a rĕposat ḑilele trecute la Viena. Necrológele din ḑiarele austriace şi germane arată locul important ocupat de acest distins bărbat în societatea vienesă ca protector al artelor. El organisà şi conduceà tóte întreprinderile artistice şi literare din capitala Imperiuluĭ austriac. De mulţĭ anĭ a fost referent politic în Delegaţiunile Imperiuluĭ. Cu ţéra nóstră a întreţinut relaţiunĭ bune şi bine-voitóre. El se mîndrià că este Român. El a dat mijlócele pentru frumósa publicaţiune a d-luĭ Tocilescu asupra monumentuluĭ Tropaeum Trajani. Numele luĭ Niculae Dumba trebue să fie cu recunoscinţă pronunţat în ţéră. Deşì nu a aparţinut Academieĭ nóstre, d-l Sturdza crede că totuşĭ să se adreseze vĕduveĭ, prin Delegaţiune, condoleanţele Academieĭ.

D-l *V. A. Urechiă* dăruesce adresa de felicitare trimisă de Ateneul Român d-luĭ A. De Gubernatis cu ocasiunea jubileuluĭ sĕŭ de 60 anĭ.

D-l *C. Erbiceanu* dăruesce 22 manuscripte de ale Protosinghelului Naum Rîmnicénu, despre carĭ a vorbit în discursul de recepţiune şi a căror descriere amănunţită se va tipărì lângă acel discurs.

D-l *Dr. I. Felix* cetesce raportul Comisiuniĭ însărcinate să examineze manuscriptul despre pelagră presentat la concursul premiuluĭ Adamachi. Comisiunea propune ca autoruluĭ lucrăriĭ cu devisa «Proximus tuus» să i se acorde o parte din premiul Adamachi şi să se hotărască premiarea uneĭ a doua lucrărĭ maĭ importante, pentru care se va publicà un noŭ concurs cu program maĭ restrîns, anume pentru lucrărĭ originale de laboratoriŭ asupra constituţiuniĭ chimice a porumbuluĭ stricat în raport cu porumbul sănătos, asupra etiologieĭ pelagreĭ, pe care apoĭ se va puté basà şi prevenţiunea raţională.

D-l *V. Maniu* nu este surprins că Comisiunea propune să se premieze acest manuscript, pentru că este într'însul o muncă instruită şi instructivă; surprinderea este că se propune a se da numaĭ o parte din premiŭ. Acésta ar fi o nedreptate. Să se rĕsplătéscă munca consciinţiósă şi cercetările îndelungate al căror resultat este acéstă lucrare şi să se dea autoruluĭ premiul întreg. Fracţionarea sumeĭ se póte face după Regulament numaĭ în două modurĭ: 1) la publicarea concursuluĭ; 2) în casul unuĭ concurs de scrierĭ de egală valóre. Jurisprudenţa Academieĭ s'a pronunţat pentru casul din urmă.

D-l *Gr. Ştefănescu:* Din raportul Comisiuniĭ se vede că lucrarea este bună, dar nu este completă; prin urmare, e logică propunerea de a se da numaĭ o parte din premiŭ. In raport se arată că autorul susţine că şi porumbul bun, ca şi cel stricat, produce pelagră. Comisiunea să dea lămurirĭ dacă autorul explică pentru ce nu toţĭ ţĕraniĭ sunt bolnavĭ de pelagră, căcĭ toţĭ se hrănesc cu porumb.

D-l *Dr. V. Babeş* ḑice că sunt sate în carĭ treĭ, patru se bolnăvesc de pelagră şi ceĭ-lalţĭ nu, deşì toţĭ se hrănesc cu acelaşĭ porumb. Pentru pelagră este necesară o predisposiţiune specială. Sunt apoĭ şi alte cuvinte pentru carĭ nu orĭ-ce porumb bun saŭ rĕŭ produce pelagra. In interiorul ómenilor carĭ aŭ murit cu pelagră se găsesc lesiunĭ anatomo-patologice causate de substanţe toxice. Este de cea maĭ mare însemnătate să se scie dacă alimentaţiunea aprópe exclusivă cu porumb bun produce saŭ nu produce pelagră, pentru că într'un cas saŭ într'altul va trebuì să se iea mĕsurĭ fórte deosebite pentru a combate acéstă bólă, care prăpădesce poporaţiunea rurală.

D-l *Dr. I. Felix* ḑice că cestiunea pelagreĭ nu este încă luminată; cercetările carĭ se fac asupra eĭ nu aŭ găsit soluţiunea definitivă şi autorul lucrăriĭ presentate la concurs nu o póte nicĭ el da. Noĭ nu-ĭ putem pretinde să dea o soluţiune pe care încă sciinţa nu a găsit-o.

D-l *P. S. Aurelian:* Când Academia a publicat acest subiect la concurs, ea nu a înţeles să céră concurenţilor ultima soluţiune asupra causelor carĭ produc pelagra; de aceea subiectul publicat de noĭ a fost *Studiĭ asupra pelagreĭ.* Lombroso a spus că porumbul românesc duce pelagra în Italia şi de acì a urmat o propagandă ca să se împedice importul luĭ. Ast-fel că pe o cestiune de medicină şi de igienă s'a altoit o cestiune de politică economică. La Londra, acum câţĭ-va anì, un ataşat de ambasadă austriac a pornit asemenea o propagandă în contra grânelor românescĭ, căutând a rĕspândì idea că sunt de rea calitate. S'a dovedit în urmă că grîul românesc este absolut necesar uneĭ bune fabricaţiunì de pâne, spre a se amesteca cu grâ-

nele Nordului. De acelaşĭ fel este şi propaganda luĭ Lombroso contra importaţiuniĭ porumbuluĭ nostru. Autorul manuscriptuluĭ susţine că hrana exclusivă cu porumb este rea; dar acéstа póte să fie adevĕrat şi pentru alte alimente, ceea ce nu probézä de loc că aceste alimente sunt relе; probéză însă că nutriţiunea are trebuinţă de maĭ multă varietate în alimente. Academia nu póte pretinde concurentuluĭ ultima soluţiune a cestiuniĭ, căcĭ sciinţa generală nu a dat-o încă. In lucrarea presentată se cuprind studiĭ îndelungate făcute în Europa în diferite ţĕrĭ carĭ aŭ pelagroşĭ, precum şi în ţéra nóstră; este o muncă bună şi noĭ suntem chemaţĭ a rĕsplătì o asemenea muncă, căcĭ acesta este scopul premielor de carĭ dispunem. Nu putem să aşteptăm până când sciinţa va da ultimele resultate asupra cestiuniĭ nóstre. Lucrarea póte că are unele părţĭ defectuóse, dar de acésta póte fi vinovat chiar programul nostru prea vast, căcĭ un singur om nu póte fi medic, chimist, bacteriolog în acelaşĭ timp. Să fim decĭ maĭ atenţĭ şi să publicăm programe maĭ restrînse, căcĭ premiĭ avem destule. Asupra etiologieĭ pelagreĭ, d-sa observă numaĭ faptul că de doĭ secolĭ s'a introdus porumbul şi poporul nu s'a perdut. Acésta arată că nu numaĭ porumbul este de vină, nu numaĭ el produce pelagra, ci că trebue să fie şi multe alte cause. D-sa susţine să se premieze lucrarea; nimic nu împedică ca să se publice la concursul unuĭ alt premiŭ o altă lucrare asupra pelagreĭ.

D-l *D. Sturdza:* Se póte ca programul premiuluĭ să fi fost prea larg şi de acì să fi resultat lipsurĭ şi slăbiciunĭ în unele părţĭ ale lucrăriĭ. Insă ceea ce maĭ ales trebue să aibă Academia în vedere în asemenea lucrărĭ este metoda de investigaţiune şi sistema întocmiriĭ lucrăriĭ. Prin raportul Comisiuniĭ se arată că tocmaĭ aceste calităţĭ lipsesc lucrăriĭ şi că autorul eĭ nu este în deplină cunoscinţă de starea de astădĭ a sciinţeĭ. Academia este datóre să aprecieze lucrările pe carĭ le premiază maĭ ales în partea lor metodică; ostenéla, cheltuiala, pe carĭ un autor le face, nu sunt titlurĭ îndestulătóre pentru a da suficientă valóre uneĭ lucrărĭ care să merite premiul Academieĭ. Metoda sciinţifică este lucru de căpetenie în asemenea cercetărĭ şi Academia trebue să fie în acéstă privinţă cu cea maĭ mare atenţiune şi consecinţă în decisiunile eĭ. Lucrarea despre care se discută are o parte seriósă: date adunate din ţéră şi cunoscinţe adunate din alte ţĕrĭ. In vederea acestora Comisiunea bine a făcut propunênd să se dea numaĭ o parte din premiul Adamachi, care este divisibil. D-sa primesce decĭ întru tóte propunerea Comisiuniĭ.

D-l *Dr. V. Babeş* se unesce întru tóte cu cele spuse de d-l Sturdza şi admiră precisiunea cu care d-sa a vĕdut întréga cestiune. Nu este

cu putinţă Academieĭ să dea întreg premiul acesteĭ lucrărĭ: 1) Pentru că Academia nu póte aprobà ca un concurent prentru un premiŭ sciinţific despre pelagră în România să afirme că nu este trebuinţă de cercetărĭ experimentale în acéstă cestiune de un interes capital igienic şi economic; nu este permis concurentuluĭ, când avem atâtea laboratoriĭ bogat înzestrate şi întreţinute de Stat cu cheltuelĭ marĭ, să nu profite de aşezămintele sciinţifice din ţéră, pentru a face şi dînsul cercetărĭ asupra bóleĭ. 2) Este adevĕrat că sciinţa nu este încă lămurită asupra causelor pelagreĭ, dar tocmaĭ de aceea nu este permis ca cine-va, fără cercetărĭ, să afirme un lucru neprobat şi neprobabil, care ar puté să ne facă pagube, cum afirmă autorul că şi porumbul bun, din causa insuficienţeĭ sale chimice, ar produce pelagră. 3) Nu este permis astăḑĭ a afirmà că pelagra este produsă de insuficienţa porumbuluĭ ca aliment, căcĭ după cercetările moderne porumbul este un aliment suficient din punctul de vedere al composiţiuniĭ chimice. Pelagra în tot casul nu este o simplă bólă de inaniţiune. D-sa crede ca să se dea autoruluĭ jumătate premiul, şi prin acésta lucrarea sa va fi în destul remunerată.

D-l *Dr. I. Felix:* Comisiunea întrégă este convinsă că pelagra este resultatul uneĭ intoxicaţiunĭ cu porumb stricat. Opiniunea acésta însă nu este recunoscută de uniĭ medicĭ din ţéră şi de uniĭ învĕţaţĭ din străinătate. D-sa, ca director al serviciuluĭ sanitar, a dispus să se analiseze porumbul stricat, care, după convingerea d-sale, produce intoxicare şi inaniţiune. Nu trebue acusat autorul aşà aspru pentru că se asociază la unele ideĭ carĭ maĭ sunt susţinute şi de alţiĭ în ţéră, deşì sunt neraţionale. Idea luĭ Lombroso că porumbul românesc ar produce pelagra în Italia, despre care a vorbit d-l Aurelian, este veche şi este de el însuşĭ părăsită. Cercetările luĭ de la 1893 fac probabilă intoxicarea cu porumb stricat. D-l Dr. Babeş învinuesce pe autor că nu a făcut cercetărĭ de laboratoriŭ; el a întrebuinţat însă resultatele cercetărilor făcute de alţiĭ şi publicate. Nu bacteriologia va luminà cestiunea pelagreĭ, ci chimia fină, care va cercetà materia toxică, care este causa bóleĭ.

D-l *N. Ionescu* se unesce cu ceĭ carĭ propun a se da o parte din premiŭ şi stăruesce să se priméscă propunerea presentată de Comisiune.

D-l *D. Sturdza* adaoge la cele spuse că, dacă Academia ar da premiul întreg, prin acésta ea ar da o confirmare conclusiuniĭ lucrăriĭ autoruluĭ şi s'ar da sancţiunea Academieĭ uneĭ părerĭ fórte problematice, care ar puté să aibă consecinţe fórte dăunătóre pentru întréga nóstră economie naţională. Dându-se numaĭ parte din premiŭ, se va

arătă că se dă ca încuragiare numaĭ pentru munca depusă, care însă nu a ajuns la conclusiune certă şi satisfăcĕtóre. Autorul, prin lipsa de metodă, a ajuns la un resultat care nu póte fi admis, şi anume că cultura porumbuluĭ trebue suprimată. Să se dea deci, cum a propus d-l Dr. Babeş, jumătate din premiŭ, ceea ce este prea destul.

D-l *I. Negruzzi*, în vederea calităţilor lucrăriĭ arătate prin raport şi în înţelegere cu d-l Dr. Felix, membru al Comisiuniĭ, propune să se dea 3.000 leĭ.

D-l *T. Maiorescu* observă că nu trebue să trécă nerectificată afirmarea d-luĭ Sturdza că autorul lucrăriĭ ar susţiné că porumbul este stricăcios. Autorul nu susţine acésta; el dice numaĭ că hrana exclusivă cu porumb este, după părerea luĭ, primejdiósă. Consecinţa practică a acesteĭ păreri ar fi ca ţĕraniĭ să nu se maĭ hrănéscă numaĭ cu porumb, ci şi cu pâne şi alte plante. Ast-fel nu s'ar condemnà porumbul şi nu s'ar pricinuì perturbările economice de carĭ s'a exprimat temere.

D-l *I. Kalinderu* dice că, atât din raport, cât şi din întrégă discuţiunea, resultă că se recunosc merite autoruluĭ lucrăriĭ; de aceea 'şi d-sa propune să i se acorde jumătate premiul.

D-l *Dr. V. Babeş*, în numele Comisiuniĭ, preciséză conclusiunea raportuluĭ, propunênd să se dea jumătate premiul Adamachi.

D-l Preşedinte pune la vot conclusiunea raportuluĭ Comisiuniĭ cu precisarea d-luĭ Dr. Babeş.

— Resultatul votuluĭ este: votanţĭ 20; 17 bile albe pentru, 3 negre contra.

D-l Preşedinte anunţă că, prin acest vot, propunerea întrunind două treimĭ, jumătate premiul Adamachi (leĭ 2.500) s'a acordat autoruluĭ manuscriptuluĭ despre pelagră cu devisa «Proximus tuus». Cea-laltă jumătate din premiŭ (leĭ 2.500) urméză să se capitaliseze, conform art. 2, al. 4 din Regulamentul fonduluĭ Adamachi.

D-l Preşedinte *P. Poni* deschide plicul în care se află numele autoruluĭ, care se constată că este d-l Dr. I. Neagoe.

D-l *A. D. Xenopol* cetesce raportul Comisiuniĭ însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în cursul anuluĭ 1899—1900:

«*Domnilor Colegĭ,*

«Comisiunea d-vóstre se unesce cu căldură la rostirea simţemintelor de recunoscinţă către Maiestatea Sa Regele, Protectorul Academieĭ Române, şi la bucuria resimţită de ea pentru însănătoşirea Principeluĭ

Carol, în care România îşĭ vede asigurat viitorul străluciteĭ sale Dinastiĭ.

«Bucuria eĭ este însă însoţită de tristeţă, căcĭ trebue să jălescă perderea unuĭ Român de valóre, membru corespondent al Academieĭ care păreà menit a duce departe numele românesc în gréua sciinţă a medicineĭ. D-rul G. Assaky a părăsit acéstă lume, lăsând un doliŭ nemângâiat în inima tuturor celor ce l'aŭ cunoscut. De asemenea împărtăşesce părerile de rĕŭ asupra morţiĭ corespondentuluĭ străin Francisc Bock.

«Şedinţele de peste an aŭ fost rodnice; ele ar fi fost fără îndoială şi maĭ bogate în resultate, dacă colegiĭ noştri ar puté cu toţiĭ să-şĭ găsécă, în mijlocul multiplelor lor ocupaţiunĭ, destul răgaz spre a presentà la şedinţele de peste an disertaţiunĭ şi scrierĭ diverse; ast-fel activitatea sciinţifică a Academieĭ ar devenì maĭ mănósă. Pe lângă acésta, este de dorit ca şi Secţiunile să se întrunéscă şi peste an, spre a se ocupà cu comunicărĭ speciale spre a pornì o maĭ spornică lucrare pe câmpul sciinţeĭ.

«Comisiunea a vĕḑut cu mare mulţumire participarea Academieĭ nóstre la serbarea aniversăriĭ de 200 de anĭ a Academieĭ Regale din Berlin, la originile căreia un Principe Român, învĕţatul Dimitrie Cantemir, a figurat ca membru, şi aduce în special mulţumirile sale d-luĭ D. Sturdza, Secretarul general al Academieĭ, pentru succesul cu care a luat parte la acéstă manifestare de simpatie a uneĭ surorĭ mezine către o soră maĭ mare. Comisiunea însă nu se póte împedicà de a trage luarea aminte a plenuluĭ asuprà însemnătóreĭ împrejurărĭ, că anul acesta se vor ţiné la Paris maĭ multe congrese, între carĭ unul de *Istorie generală şi diplomatică,* la care ar fi de dorit ca învĕţaţiĭ românĭ pe acest tărîm să iea parte în numĕr maĭ mare, de óre-ce s'ar puté întîmplà ca eĭ să aibă de respins şi în acest congres atacurile în contra naţionalităţiĭ nóstre ce se înmulţesc de cât-va timp, atât în presă cât şi în publicaţiunile străine. Pentru a se apĕrà acest mare interes naţional, Academia ar trebuì să facă totul prin putinţă, reducênd din alte cheltuelĭ, spre a puté trimite la Paris o misiune cevà maĭ numerósă, care să susţină causa Românilor. Momentul este prea solemn, prea impunĕtor, pentru a se puté lăsà la o parte din preocupările Academieĭ.

«Publicaţiunile Academieĭ îĭ fac cea maĭ mare onóre; ar fi însă de dorit a se începe, fie în proporţiune cât de modestă, publicarea documentelor vechĭ interne, carĭ ne vor pune în cunoscinţa aşezămintelor nóstre vechĭ, precum cele externe, până acum aprópe sin-

gurele îmbrăţişate de Academie, ne-aŭ dat putinţa a pătrunde istoria politică. S'ar puté mărginì de-ocamdată publicarea la câte un fascicul lunar de două cóle in-4°. Ar fi puţin, dar ar fi un început.

«Cât pentru bibliotecă şi administrarea diferitelor fondurĭ legate Academieĭ Române, Comisiunea d-vóstre nu póte decât rostì mulţumirea eĭ, vĕḑênd prosperarea tuturor aşezămintelor puse sub ocrotirea Academieĭ; dar lasă apreciarea maĭ amănunţită a acestor cestiunĭ la Comisiunile speciale ce aŭ a se îndeletnicì cu ele.

«Comisiunea constată şi în anul acesta o sporire pe tóte tărîmurile a activităţiĭ Academieĭ şi îĭ uréză să păşéscă înainte pe calea pe care s'a îndrumat şi care va duce cultura românéscă la o tot maĭ deplină înflorire.»

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ în şedinţa de la 21 Martie.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 20 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l Dr. G. Marinescu, membru corespondent, cetesce comunicarea sa despre: *Mecanismul atrofieĭ în sistemul nervos şi cestiunea seruluĭ antileucocitar.*

D-l *P. Poni* cetesce comunicarea sa: *Cercetărĭ asupra composiţiuniĭ chimice a petroleurilor din România.*

ŞEDINŢA DIN 21 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

De la autorĭ se primesc următórele scrierĭ:

a) Poesiĭ poporale despre Avram Iancu, adunate şi publicate de S. Fl. Marian, Sucéva 1900;

b) N. Teclu, *Zur quantitativen Bestimmung des Ozons,* Viena 1899.

c) N. Iorga, *Documente geografice,* partea I, Bucurescĭ 1900.

d) Dr. Jos. Weisz, *Das 2000-jährige Problem der Einschreibung des Siebeneckes oder der Siebentheilung des Kreises auf elementarem Wege gelöst*, Budapesta 1899.

e) H. Strasser, *Das neue anatomische Institut in Bern*, Wiesbaden 1900.

D-l *C. Erbiceanu* dăruesce următórele: 1. O poesie autografă a luĭ Vasilie Popescu Scriban (Firaret Scriban Archiereul) şi alta către Sucéva, 1836; 2. O epistolă în limba francesă a luĭ Neofit Scriban către fratele sĕŭ Filaret Scriban, 1840; 3. Un fragment din o epistolă a luĭ Neofit Scriban către fratele sĕŭ, la Chiev, dându-ĭ relaţiunĭ asupra Istorieĭ Bisericiĭ Române; 4. O poesie autografă a luĭ Vasilie Popescu (Scriban) către tatăl sĕŭ din Burdujenĭ; 5. Discursul rostit de Archiereul Filaret Scriban la mórtea Mitropolituluĭ Sofronie Miclescu (nepublicat); 6. Discursul autograf al luĭ Filaret Scriban rostit la înmormîntarea literatuluĭ român Gheorghe Asachi (nepublicat); 7. Planul ihnografic al cetăţiĭ vechĭ Gertina (Caput-Bovis); 8. O autografă a Episcopuluĭ de Rîmnic Neofit, fost Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ, în o afacere de averĭ mănăstirescĭ.

La ordinea ḑileĭ este raportul Comisiuniĭ însărcinate cu examinarea lucrărilor din anul trecut.

D-l *A. D. Xenopol* dă a doua óră cetire raportuluĭ (pag. 190—192).

D-l *D. Sturdza* mulţumesce Comisiuniĭ pentru bunăvoinţa, cu care a amintit despre modul cum d-sa a representat Academia la serbările Academieĭ de la Berlin. Intru acésta d-sa şi-a făcut numaĭ datoria şi a considerat de o mare onóre însărcinarea de a fi representantul Academieĭ. Relativ la propunerile pe carĭ Comisiunea le face, d-sa atrage atenţiunea că în curînd Academia va trebuì să intre într'o nouă fasă de activitate, căcĭ ni se va face propunere ca şi Academia nóstră să intre în asociaţiune cu alte Academiĭ pentru anumite scopurĭ sciinţifice, şi acésta va reclamà o lucrare din partea nóstră. Inainte cu câte-va sĕptĕmânĭ, d-sa a atras atenţiunea Academieĭ spre Tesaurul limbeĭ latine, care se face acum de către maĭ multe Academiĭ germane asociate şi pentru a căruĭ întocmire de ḑece anĭ se publică o revistă specială. Acum se organiséză asociarea Academiilor din diferite ţĕrĭ şi natural că, fiind invitaţĭ, va trebuì să intrăm şi noĭ în asemenea asociaţiunĭ, carĭ cu puterĭ unite voesc să realiseze anumite întreprinderĭ sciinţifice. In acest mod va intrà şi Academia nóstră de fapt în rîndul altor Academiĭ şi pentru acésta va trebuì să ne întrebuinţăm tóte puterile spre a sta cu onóre în asemenea asociaţiunĭ. Congresele sciinţifice internaţionale sunt fórte interesante şi este bine ca să participe la ele cât se póte maĭ mulţĭ învĕţaţĭ de aĭ noştri.

Alta este însă participarea personală a nóstră şi alta o representare oficială a Academieĭ ca Instituţiune. La Paris se vor ţiné în acest an multe congrese cu ocasiunea Exposiţiuniĭ; să participăm noĭ personal la ele cât maĭ mulţĭ; ar fi însă o greşală ca Academia ca Instituţiune să participe la aceste congrese. Ea va trebuì să se asocieze la celelalte Academiĭ. S'a vorbit ca pentru participarea la congrese să se iea sumele necesare din averea lăsată de Take Anastassiu. Acésta nu se póte. Academia va trebuì maĭ întâiŭ să iea în stăpânire acéstă avere, să facă un regulament pentru întrebuinţarea eĭ, după cum s'a procedat şi cu averea Adamachi. Ar face cea maĭ rea impresiune, dacă Academia, înainte de tóte acestea, ar face cheltuelĭ, trimiţênd membriĭ eĭ la congresele de la Exposiţiunea de la Paris. Să îndemnăm pe învĕţaţiĭ noştri să mérgă la acele congrese; Academia, ca Instituţiune, nu póte participà la ele şi nicĭ nu are cu ce. Relativ la cele spuse în raport despre publicarea documentelor istorice, d-l Sturdza observă că Academia a făcut fórte mult în acéstă privinţă. Publicaţiunea Hurmuzaki, care pórtă numele aceluia care a fundat-o prin munca sa de treĭ-ḑecĭ de anĭ, este un nesecat isvor de informaţiunĭ istorice şi este fórte bine şi favorabil apreciată de învĕţaţiĭ străinĭ. Nu ar fi bine ca nicĭ într'un fel să se ştirbéscă acéstă publicaţiune. Maĭ sunt încă multe materiale adunate carĭ aştéptă să fie tipărite într'însa, cum sunt între altele documentele turcescĭ, întâiele carĭ s'aŭ putut procurà din archivele de la Constantinopole; ar fi bine ca aceste cercetărĭ să se continue, dacă Academia ar avé mijlóce, carĭ lipsesc de-ocamdată guvernuluĭ. Academia nu a refusat publicarea de documente interne. Un numĕr însemnat de asemenea documente aŭ fost publicate în *Anale*, ca anexe la diferite memoriĭ, maĭ ales de d-l Urechiă. Academia are chiar un fond special pentru asemenea publicaţiunĭ, fondul Princesa Alina Ştirbeĭ, cu un venit anual de aprópe 8.500 leĭ. Din acest fond, după decisiunea Academieĭ de la 29 Martie 1895, se tipăresc documentele Uniriĭ; acéstă colecţiune se va terminà în acest an şi ast-fel venitul fonduluĭ rĕmâne disponibil şi se póte întrebuinţà pentru publicarea altor documente interne. Acea publicaţiune ar trebuì însă ca să fie maĭ înainte pregătită, spre a fi întocmită în mod sistematic; se póte chiar de acum recomendà Secţiuniĭ istorice ca să studieze şi să pregătéscă acea publicaţiune.

D-l *V. A. Urechiă* se asociază la dorinţa Comisiuniĭ ca Secţiunile să desvolte maĭ multă activitate în cursul anuluĭ. In privinţa documentelor interne, ḑice că se bucură vĕḑênd că se recunósce impor-

tanţa lor. Urgenţa publicaţiunii acestora se vede pe tótă ḑiua, când un profesor universitar ignoră ce este instituţiunea «Vornicieĭ *obştirilor*» şi o crede «Vornicie a oştirilor», ceea ce n'a existat nicĭ odată. Publicăm documente carĭ să ne spună multe nimicurĭ despre Domnĭ şi nimic despre institutele vechĭ culturale. D-sa a copiat cu grele cheltuelĭ 150 condicĭ din Archiva Statuluĭ, graţie înlesnirilor făcute de d-l Hasdeŭ, directorul Archivelor. Cea maĭ mare parte din documentele cuprinse în ele aŭ fost clasate, publicate şi comentate de d-sa în cele 12 volume din Istoria Românilor; unele aŭ fost tipărite de Academie în *Analele* eĭ. Aicĭ s'a lovit în aniĭ din urmă de o decisiune care mărginesce întinderea unuĭ memoriŭ la ḑece cóle, ast-fel că adese-orĭ nu s'aŭ putut tipărì tóte documentele câte se ţineaŭ de cuprinsul memoriuluĭ. D-sa stăruesce ca să se revie asupra aceleĭ decisiunĭ şi să se dea voie a se trece peste ḑece cóle. In privinţa congreselor, dorinţa Comisiuniĭ este ca Academia să nu se desintereseze de ceea ce se face în unele congrese în contra naţiuniĭ române de către uniĭ din inimiciĭ noştri. Ar fi fost bine ca Comisiunea să fi găsit un cuvînt bun la adresa Italieĭ şi a luĭ Baccelli, care s'a asociat cu Româniĭ presenţĭ la Roma spre a afirmà latinitatea nóstră.

D-l *V. Babeş* ḑice că e natural ca Academia să se intereseze de adevĕrul istoric chiar când de el sunt legate cestiunĭ politice. Academia nu póte luà parte directă în discuţiune politică. Acésta nu o face nicĭ Academia unguréscă, care evită de a discutà orĭ-ce cestiune care numaĭ sémĕnă a politică. Academia nóstră numaĭ din punct de vedere sciinţific-istoric póte participà la discuţiunile marĭ carĭ se agită astăḑĭ. Unguriĭ aŭ îngrijit ca să informeze Europa în favorul lor. Ast-fel în Europa se crede că Unguriĭ aŭ scăpat Occidentul de Turcĭ, pe când adevĕrul este că Româniĭ aŭ arătat maĭ întâiŭ că şi Turciĭ pot fi învinşĭ. Academia póte să propage adevĕrul despre trecutul Românilor de peste tot locul; pentru acésta trebuesc scrierĭ bine studiate şi scrise în formă plăcută. Publicaţiunile Academieĭ sunt frumóse, dar sunt prea scumpe; multe documente din ele nu privesc însă direct istoria Românilor saŭ sunt de un fórte mic interes; multe note ale editorilor sunt greşite.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că Comisiunea a exprimat dorinţa ca activitatea Secţiunilor să fie maĭ mare, pentru că, studiând organisarea Academieĭ, s'a convins că Secţiunile sunt chemate a desvoltà o însemnată lucrare proprie şi a pregătì lucrărĭ pentru plenul Academieĭ. In raport nu s'a vorbit de Italia şi de Baccelli, cum doresce d-l Urechiă, pentru că rolul Comisiuniĭ erà de a examinà cele cuprinse în rapor-

tul d-luĭ Secretar general. D-l Urechiă nu a făcut Academieĭ până acum o relaţiune despre cele petrecute la Roma. Alt-fel Comisiunea s'ar fi grăbit a exprimà recunoscinţă pentru aceĭ carĭ ne arată prietenie, cu atât maĭ mult cu cât suntem maĭ rĕŭ atacaţĭ de Ungurĭ. In ce privesce mergerea membrilor la congresele de la Paris, d-sa nu înţelege ca, dacă se pot găsì mijlóce, să nu se încuragieze şi asemenea misiunĭ ale membrilor, căcĭ uniĭ dintr'înşiĭ pot fi lipsiţĭ de mijlóce şi fără un asemenea ajutor nu ar puté participà la congrese. Comisiunea nu propune să se trimită delegaţĭ oficialĭ aĭ Academieĭ, ci numaĭ să se desemneze membriĭ a căror participare ar puté fi folositóre. De maĭ multe orĭ Academia a delegat membriĭ eĭ la congrese, dar nu le-a dat mijlócele necesare pentru acésta şi dînşiĭ le-aŭ cerut de la guvern. Acésta nu este de demnitatea Academieĭ, care este o persónă morală şi o Instituţiune sus pusă. Când Academia va avé averea lăsată de Take Anastassiu, va trebuì să se gândéscă la multe alte trebuinţe, spre exemplu la mijlóce de a ajutà pe membriĭ eĭ săracĭ; va puté da banĭ şi în alte părţĭ fără sgomot. D-sa persistă în dorinţa exprimată de Comisiune de a se trimite delegaţĭ la congresele de la Paris. Prin dorinţa exprimată cu privire la publicarea de documente interne, Comisiunea nu a voit să strice publicaţiunea d-luĭ Sturdza. Acéstă publicaţiune însă cuprinde documente politice. De documentele interne se simte trebuinţă urgentă şi pentru acésta iarăşĭ crede că s'ar puté luà din venitul averiĭ donate de Take Anastassiu. Binefacerile acesteĭ donaţiunĭ trebue să se simtă cât maĭ grabnic. D-sa este mâhnit când vede că o donaţiune atât de mare ca a luĭ Take Anastassiu trece aprópe nebăgată de sémă în public, pe când vede la Viena cum tótă presa este plină de elogiĭ pentru rĕposatul Dumba, care a făcut donaţiunĭ mult maĭ puţin însemnate.

D-l *N. Ionescu:* Cuvintele d-luĭ Kalinderu îl îndémnă să observe că trebue să distingem bine cum procedăm cu administrarea averilor carĭ se donéză Academieĭ. Să fim în acéstă privinţă cu mare atenţiune. Nu putem da din averea luĭ Take Anastassiu celor carĭ merg la congresele de la Paris, nicĭ nu putem cheltuì pentru documente interne. Să nu facem cheltuelĭ decât în marginile indicate de donatorĭ. Publicaţiunile Academieĭ sunt prea luxóse; ar trebuì ca ea să aibă o tipografie proprie, ca să le pótă face maĭ eftine. Academia nu trebue să se pună în discuţiunĭ şi polemice cu ómenĭ politicĭ. Trebue să facem cevà maĭ bun decât polemică. Să studiăm istoria şi să arătăm cu dovedĭ originea Românilor şi serviciile făcute de eĭ în trecut lumiĭ civilisate. Ceĭ carĭ fac polemice vor găsì în asemenea lucrărĭ

arme serióse pentru luptele lor. Să mergem la Paris, căcĭ acolo trebue să maĭ fie urmaşĭ de aĭ vechilor prietenĭ aĭ Românilor: Quinet, Michelet, Ubicini.

D-l *D. Sturdza* dice că publicaţiunile Academieĭ, maĭ ales cele de documente, la început eraŭ maĭ scumpe; la noĭ lipsesce un mare public cetitor care să cumpere cărţile; lipsesc şi librarĭ carĭ să le desfacă; de aceea şi tipografiile pot progresà încet şi greŭ. Volumele publicate de Academie sunt maĭ eftine decât în străinătate. D-l Kalinderu a dis că publicarea documentelor Uniriĭ este curat politică; da, dar de cea maĭ mare însemnătate; fie-care bărbat de Stat român trebue să cunóscă cu de-amănuntul documentele dintr'însa, căcĭ numaĭ ast-fel póte înţelege acea mare şi însemnată epocă, care a pus temeliile Statuluĭ român modern. La cele spuse de d-l Urechiă cu privire la decisiunea Academieĭ de a restrînge la dece. cóle întinderea unuĭ memoriŭ, d-sa amintesce că d-l Urechiă a publicat două memoriĭ de 128 cóle de tipar, ceea ce a costat peste 14.000 leĭ. Academia s'a vědut nevoită a pune o restricţiune la întinderea memoriilor pentru necesităţĭ financiare. D-l Babeş a dis, cu drept cuvînt, că trebue separată cestiunea politică de cea sciinţifică. Academia trebue să facă cercetărĭ, studiĭ şi publicaţiunĭ de acelea în carĭ ómeniĭ politicĭ să găséscă instrumente în lucrarea lor pentru adevěr, dreptate şi progres. In lumea învěţaţilor istoria nóstră este necunoscută saŭ prea puţin cunoscută, şi acésta ne-a făcut mult rěŭ. Istoriciĭ noştri să facă ast-fel de lucrărĭ în cât să pótă sta înaintea sciinţeĭ generale. La Paris mulţĭ vor merge; ar fi bine să se organiseze participareà la congrese, ca fie-care să lucreze în cercul activităţiĭ sale sciinţifice. Academia acum nu are mijlóce din carĭ să trimită delegaţiunĭ, iar din averea viitóre nu se póte cheltuì.

— Se decide a se continuà discuţiunea în şedinţa viitóre.

ŞEDINŢA DIN 22 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni*.

De la Ministeriul Afacerilor străine se primesce însciinţare că s'aŭ luat disposiţiunĭ spre a se continuà la Constantinopole copiarea documentelor

vechĭ din archivele imperiale privitóre la istoria ţĕrilor române. Se primesc tot-odată 17 firmane din secolul XVI-lea în copiĭ turcescĭ şi în traducerĭ francese.

— Se decide a se exprimà d-luĭ Ministru al Afacerilor străine mulţumirile Academieĭ pentru continuarea acesteĭ lucrărĭ.

De la d-l General C. Brătianu, membru corespondent, se primesce lucrarea *Notiţe asupra lucrărilor chartografice şi geometrice în România*, lucrare pe care doresce să o cetéscă în şedinţă publică.

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

De la d-l D. Negreanu, membru corespondent, se primesce pentru a se publică în *Anale* o notă despre: *O metodă nouă de mĕsură a resistenţeĭ electrice a unuĭ galvanometru.*

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

Continuarea discuţiuniĭ asupra raportuluĭ Comisiuniĭ însărcinate cu examinarea lucrărilor din anul 1899—1900.

D-l *A. D. Xenopol* dice că Comisiunea a exprimat numaĭ dorinţe, nu a propus decisiunĭ carĭ să se aducă la îndeplinire îndată. D-sa a suggerat Comisiuniĭ desideratul, care se propune, de a se începe publicarea documentelor interne. Necesitatea acesteĭ publicaţiunĭ este mare, căcĭ fără documentele interne nu se pot studià instituţiunile ţĕriĭ, viéţa socială, funcţionarea organismuluĭ Statuluĭ în trecut, şi fără aceste cunoscinţe nu se pot înţelege evenimentele politice externe. Documente interne s'aŭ publicat, dar maĭ cu sémă din epocele recente, din secolele XVIII-lea şi XIX-lea. D-sa doresce să vadă publicându-se documentele cele vechĭ, din carĭ s'aŭ publicat fórte puţine în *Archiva istorică* a d-luĭ Hasdeŭ, în *Uricariul* luĭ Codrescu şi în câte-va reviste; nu s'a publicat până acum nicĭ o serie întrégă, completă. Viéţa internă a Statuluĭ nu se póte cunósce fără asemenea publicaţiunĭ de documente. Nu este cu putinţă ca învĕţaţiĭ carĭ scriŭ istorie să cetéscă eĭ înşişĭ documentele vechĭ şi să le studieze pe originale. Acésta este fórte greŭ, pentru că cele vechĭ sunt greŭ de cetit şi sunt scrise slavonesce. Pentru secolul XVIII-lea d-l Urechiă a publicat o fórte bogată colecţiune de documente şi fórte bine făcută. Pentru secolele anterióre nu există însă asemenea colecţiunĭ. Academia publică subiecte istorice la concursul premielor; dar cum să se scrie lucrărĭ bune despre istoria veche, dacă nu se vor fi publicat maĭ întâiŭ documentele vechĭ? Pentru onórea Academieĭ trebue să se încépă îndată acéstă publicare, chiar şi cu două, treĭ cóle pe lună. Desideratul privitor la participarea la congre-

sele sciinţifice internaţionale, carĭ se întrunesc în acest an la Paris, a fost propus în Comisiune de d-l Kalinderu. Cestiunea este de cea maĭ mare însemnătate. Academia este menită să radieze prin activitatea eĭ binefăcĕtóre nu numaĭ în ţéră, dar scopul principal este ca ea să radieze şi în Europa. Cine cetesce publicaţiunile Academieĭ? Numaĭ noĭ, şi încă puţinĭ. Cine cetesce cărţile premiate şi publicate de Academie? Limba nóstră este necunoscută în străinătate. Pentru noĭ este necesar ca Academia să încépă o lucrare, care să prindă rădăcinĭ în aceia de la carĭ ne-am luat cultura. Unirea Principatelor s'a făcut pentru că Europa a fost pregătită la acésta prin propaganda Românilor şi a amicilor lor. Astăḑĭ este vorba de apĕrarea Românilor de peste munţĭ. Ce facem noĭ pentru acésta? Cu publicaţiunĭ în limba română nu se póte face nimic în acéstă privinţă. Acum se presintă ocasiune excepţional de favorabilă, căcĭ se întrunesc la Paris învĕţaţĭ şi scriitorĭ din tóte ţĕrile şi nu se póte lăsà ocasiunea fără să ne folosim de ea, ca să arătăm lumiĭ dreptatea şi adevĕrul şi să apĕrăm drepturile fraţilor noştri, carĭ sunt şi ale nóstre. Trebue decĭ ca numaĭ decât Academia să dea mijlóce şi să trimită 5, 6, 10 inşĭ spre acest scop. Să se reducă din budget din sumele carĭ se prevĕd pentru publicaţiunĭ, pentru că Academia face prea multe publicaţiunĭ şi prea luxóse. Publicaţiunea Hurmuzaki este prea luxósă, hârtia e prea bună. Toţĭ suntem prea luxoşĭ. D-sa nu ḑice să se dea cu miile, dar să se dea 400, 500 leĭ pentru fie-care delegat. Dacă nu vom lucrà acum, perdem ocasiunea cea maĭ bună de a ne manifestà înaintea lumiĭ străine. Pentru acest scop, 2.000, 3.000 de leĭ ar fi de ajuns.

D-l *D. Sturdza* vede cu mirare că desideratul exprimat în raportul Comisiuniĭ a fost transformat de d-l Xenopol într'o cerinţă absolută. Amîndouĕ desideratele Comisiuniĭ sunt neaplicabile. Nu cunósce d-l Xenopol cât de micĭ sunt mijlócele bănescĭ ale Academieĭ? Crede d-sa că este cu putinţă a se întrerupe saŭ a se restrînge activitatea acesteĭ Instituţiunĭ? D-l Sturdza se ridică cu tótă energia în contra propuneriĭ d-luĭ Xenopol de a se lăsà publicaţiunile seriόse la o parte şi a se da banĭ pentru a merge la Exposiţiunea de la Paris. Nu se pot găsì banĭ pentru acest scop, maĭ ales în acest an de strîmtorare generală, şi pentru un asemenea scop nu se vor găsì nicĭ-odată. Ar fi cel maĭ mare pericol pentru întreg viitorul Academieĭ, dacă s'ar da banĭ pentru asemenea călĕtoriĭ, carĭ sunt în afară de cercetările strict sciinţifice. Când Academia va avé mijlóce, ea va puté trimite misiunĭ, dar numaĭ pentru scopurile eĭ propriĭ; alt-fel, se va ridicà lumea în contra Academieĭ şi se vor găsì ómenĭ carĭ să lovéscă acéstă Instituţiune.

In privinţa publicaţiunilor, d-l Sturdza şi-a dat tóte silinţele ca, întru cât depinde de serviciul sĕŭ, să fie făcute cât se póte maĭ bine şi cu cea maĭ mică cheltuială posibilă. Dacă tóte silinţele, carĭ se pun din tótă inima în conducerea şi în executarea lucrărilor Academieĭ, atrag numaĭ critice şi nemulţumirĭ, este rĕŭ; căcĭ ceĭ carĭ muncesc bine şi consciinţios aŭ drept să li se recunóscă acéstă muncă. D-l Xenopol a criticat tot, găsesce rele tóte şi critică publicaţiunea Hurmuzaki, spunênd că este luxósă. Dar acésta este singura publicaţiune pe care Academia ca Institut o presintă lumiĭ sciinţifice; ea este peste tot locul fórte bine apreţiată şi lăudată de toţĭ istoriciĭ, carĭ o consideră, precum şi este, ca un monument al istorieĭ nóstre. In acéstă colecţiune este încă mult material nestudiat: sunt patru volume despre epoca luĭ Michaiŭ-Vitézul, Domnitorul eroŭ, care este atacat când de uniĭ, când de alţiĭ. O istorie bine făcută a aceleĭ glorióse domniĭ se póte acum scrie după bogatul material publicat de noĭ. Nimenĭ n'a făcut încă acéstă lucrare. Prin urmare, material istoric nu lipsesce spre a se puté face lucrărĭ de cea maĭ mare însemnătate. La Academie s'a adunat cu multă stăruinţă şi cu însemnate cheltuelĭ un bogat material de documente interne, carĭ sunt tóte ţinute la disposiţiunea istoricilor şi sunt studiate ḑilnic. Un istoric care nu póte lucrà pe documentele originale póte fi istoric serios? Nu. D-l Sturdza nu s'a opus şi nu se opune de loc să se publice documente interne; d-sa însuşĭ a adus multe asemenea documente şi aduce. D-sa a spus numaĭ să nu se strice mersul lucrărilor şi publicaţiunilor cum este aşezat; a arătat chiar că există fondul Princesa Alina Ştirbeĭ, al căruĭ venit este anume destinat pentru publicărĭ de documente, şi că acest fond póte fi folosit pentru realisarea dorinţeĭ de a se publicà documente interne. Nu trebue să uităm că Academia este nouă, tînĕră şi nu a putut face mult. De aceea trebue să fim fórte circumspecţĭ, ca să nu distrugem acéstă Instituţiune prin apucăturĭ greşite. Să muncim pentru ca Academia să se înalţe la nivelul altor Academiĭ; alt-fel nu lucrăm pentru întărirea Academieĭ nóstre.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ḑice că acéstă discuţiune este născută din viul interes, pe care îl aŭ toţĭ membriĭ pentru desvoltarea lucrărilor Academieĭ. Are dreptate d-l Xenopol, când cere să se publice şi documente interne, absolut necesare pentru studiul vechilor istituţiunĭ; are dreptate şi d-l Sturdza, când ḑice să nu se atingă colecţiunea Hurmuzaki, în care maĭ sunt încă de publicat materiale adunate pentru maĭ multe volume. Publicaţiunea Hurmuzaki se tipăresce cu mijlóce de la guvern; ea a fost condusă de o comisiune specială. D-l Sturdza me-

rită laude pentru că a luat acea publicaţiune în mână şi a făcut din-tr'însa un mare monument istoric. In ,acea publicaţiune se cuprind însă numaĭ documente externe. Un alt istoric fruntaş întrébă acum: când va venì rîndul să se publice şi documentele interne? D-l Sturdza rĕspunde că pentru acésta avem fondul Princeseĭ Alina Ştirbeĭ, din al căruĭ venit peste doĭ anĭ se póte începe tipărirea acesteĭ publicaţiunĭ. Până atuncĭ ar trebuì decĭ să pregătim lucrarea. Publicarea documentelor interne este fórte grea: documentele trebuesc maĭ întâiŭ adunate, apoĭ descifrate, cele slavonescĭ traduse, apoĭ clasificate într'o ordine sistematică, pentru că nu se póte să se tipărescă un document din secolul XVI-lea după unul din al XVII-lea şi înaintea altuia din al XV-lea. O asemenea lucrare cere timp şi multă muncă. D-sa de câţĭ-va anĭ doresce să publice documentele de la Braşov, carĭ aŭ fost fotografiate cu cheltuiala Academieĭ; apoĭ d-sa a pus de i s'aŭ copiat şi transcris cu propria sa cheltuială. Acum d-l Hasdeŭ a bine-voit a-ĭ promite să dea acesteĭ lucrărĭ ultima revisiune, spre a se publicà sub patronagiul sciinţific al Academieĭ. Ast-fel pregătită, d-sa ţine colecţiunea la disposiţiunea Academieĭ. Să se găsescă fondurĭ pentru tóte aceste lucrărĭ: guvernul să continue a da fondul publicaţiuniĭ Hurmuzaki, ca să-şĭ urmeze opera sa; să rugăm pe d-l Ministru al Instrucţiuniĭ, colegul nostru d-l Istrati, ca să găsescă mijlóce şi pentru cele-l'alte publicaţiunĭ pregătite. In privinţa participăriĭ la congresele sciinţifice internaţionale, trebue să fim cu multă atenţiune. D-l Sturdza i-a înlesnit d-sale participarea la maĭ multe congrese archeologice. In sînul lor a făcut comunicările carĭ credeà că vor interesà pe învĕţaţĭ; s'a ferit însă de a amestecà şi lucrurĭ de natură politică. D-sa chiar la Roma a vĕḑut în tómna trecută la Congresul orientaliştilor că suntem luaţĭ la ochĭ, ca uniĭ carĭ amestecăm politica în sciinţă. D-l Urechiă a propus să se facă, sub controlul uneĭ comisiunĭ alese de congres, o chartă etnografică a Peninsuleĭ Balcanice şi propunerea a fost respinsă, fiind combătută de orientaliştĭ de frunte. Nu se apĕră românismul în congrese, ci muncind pe calea sciinţeĭ şi a cultureĭ. Alt-fel s'ar compromite Academia şi chiar bunul nume şi interesele Statuluĭ. D-l Xenopol spuneà să se trimită mulţĭ la congresele de la Paris şi chiar şi din afară de Academie; dar în Statutele şi Regulamentul nostru nu sunt prevĕḑute participările la congrese diplomatice. Când Academia nu are mijlóce destule pentru lucrările indispensabile ale eĭ, nu este cu putinţă să cheltuim pentru a trimite delegaţĭ la congrese. D-sa aduce mulţumirĭ Delegaţiuniĭ pentru buna administrare şi înţelépta conducere a intereselor acesteĭ Instituţiunĭ.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că s'aŭ dat proporţiunĭ exagerate dorinţelor exprimate de Comisiune. Se póte presentà ocasiunea ca să fie de interes ca un învĕţat să pótă face serviciĭ, participând la un congres. Nu este demn pentru Academie ca în asemenea împrejurare să céră banĭ de la Ministeriŭ, şi uniĭ nu aŭ mijlóce pentru a merge pe cheltuiala lor. D-sa s'a gândit şi la casul când un membru al Academieĭ ar fi în lipsă şi ar trebuì să fie ajutat, pentru că crede că între membriĭ Academieĭ trebue să fie cea maĭ strînsă intimitate. Comisiunea şi-a maĭ exprimat dorinţa ca să se încépă publicarea documentelor interne, recunoscênd că fórte bune sunt publicaţiunile făcute, atât ale documentelor Hurmuzaki, cât şi ale d-luĭ Sturdza. Dacă desideratele Comisiuniĭ sunt greşite, d-vóstre îndreptaţi-le cu duhul blândeţelor, cum se ḑiceà la cărţile vechĭ.

D-l *D. Sturdza* s'a creḑut dator să-şĭ spună părerea fără încunjur, când a vĕḑut că se nasc propunerĭ periculóse pentru viitorul Academieĭ. Este dator să facă acésta, nu numaĭ ca membru şi ca Secretar general, dar şi ca ctitor al Academieĭ. D-sa nu a ḑis să nu se publice documente interne, ci din contră a arătat fondul Princesa Alina Ştirbeĭ şi a ḑis că, îndată ce se va terminà publicarea documentelor Uniriĭ, carĭ Academia a hotărît să se tipăréscă din acest fond, tot Academia va hotărî cum să se facă publicarea documentelor interne, căcĭ nu se póte luà un document dintr'un loc şi altul din alt loc, ci trebue să se facă o lucrare ordonată, sistematică.

D-l *V. A. Urechiă* cere să se închidă discuţiunea, votându-se desideratele Comisiuniĭ, carĭ nu cer să se execute acum.

D-l *D. Sturdza* ḑice că d-sa va votà în contra participăriĭ Academieĭ la congresele de la Paris şi în contra propuneriĭ de a se decide publicarea documentelor interne, avênd pentru acésta în modul arătat fondul Alina Ştirbeĭ.

— Discuţiunea se închide.

D-l Preşedinte observă că doĭ membri aĭ Comisiuniĭ carĭ aŭ vorbit aŭ ḑis că Comisiunea exprimă desiderate, dar în textul raportuluĭ sunt propunerĭ formale şi precise; prin urmare, dacă se votéză raportul, se votéză şi cele două propunerĭ.

Comisiunea adaoge la sfîrşitul raportuluĭ cuvintele: «Aceste tóte le exprimăm ca simple dorinţe.»

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice că propunerile raportuluĭ cuprind două puncte: 1) misiunĭ la congresele de la Paris, — d-sa este contra acesteĭ propunerĭ; 2) cererea pentru publicarea documentelor interne, — d-sa pro-

pune să se voteze şi, dacă Delegaţiunea nu va puté executà, nu se va face.

Se pune la vot dorinţa exprimată de Comisiune de a se trimite cu cheltuiala Academieĭ maĭ mulţĭ membri la Exposiţiunea de la Paris din acest an.

— Propunerea se respinge.

Se pune la vot dorinţa Comisiuniĭ de a se începe publicarea documentelor interne.

— Se recomandă Comisiuniĭ financiare.

— Se pun la vot cele-lalte părţĭ ale raportuluĭ şi se aprobă.

ŞEDINŢA DIN 23 MARTIE 1900

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l *Dr. C. Istrati* este sigur că Academia pórtă viŭ interes la orĭ-ce activitate sciinţifică care se face în ţéră. De aceea aduce la cunoscinţă că Societatea de Sciinţe din Bucurescĭ va serbà astăḑĭ ḑece anĭ de activitate. Presintă anul VIII şi IX din Buletinul Societăţiĭ şi spune că numaĭ în anul trecut Societatea a publicat 49 lucrărĭ originale. Lucrările originale însă făcute de membri sunt peste 60, dar unele aŭ fost publicate în străinătate. D-sa propune ca Academia să manifesteze interesul sĕŭ pentru acéstă Societate prin asistenţa a cât se póte maĭ mulţĭ membri la serbarea care se va face la ora $4^1/_2$ la Universitate; s'ar puté chiar delegà unul saŭ doĭ membri, carĭ să participe şi la banchetul de astă séră.

D-l Preşedinte *P. Poni* exprimă mulţumirile Academieĭ pentru preţiósele publicaţiunĭ carĭ se oferă de d-l Istrati. D-sa ar asistà cu plăcere la serbarea Societăţiĭ, dar este împedecat de o împrejurare familiară.

— Se decide ca d-l *Gr. Ştefănescu* să represinte Academia la serbarea Societăţiĭ de Sciinţe.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 24 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l *A. D. Xenopol* spune că a schimbat subiectul lecturiĭ sale. Subiectul anunţat erà *Rolul ómenilor marĭ în istorie;* dar, în urma discuţiunilor făcute în Secţiunea istorică în ḑilele trecute, s'a hotărît să presinte Academieĭ o analisă critică a cărţiĭ de curînd apărute la Paris *Magyars et Roumains devant l'histoire* de A. de Bertha, carte care este un resumat făcut pentru străinĭ a lucrăriĭ în treĭ volume publicate în ungurescе de Benedict Jancsó. Dă apoĭ cetire analiseĭ aceleĭ cărţĭ.

D-l *Gr. Ştefănescu* cetesce comunicarea sa: *Geologia şi legenda.*

ŞEDINŢA DIN 25 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

De la d-l A. De Gubernatis, membru onorar, se primesce scrisóre de mulţumire pentru felicitările carĭ i s'aŭ trimis de Academie cu ocasiunea serbăriĭ jubileuluĭ sĕŭ de 60 anĭ.

Se presintă procesele-verbale ale Secţiuniĭ istorice pentru şedinţele de la 16 şi 22 Martie, cuprinḑênd discuţiunile asupra subiectuluĭ care este a se pune la concursul premiuluĭ Adamachi din 1905. Subiectul propus de Secţiune pentru concursul acestuĭ premiŭ este: *Poporul român din Ungaria şi Transilvania de la începutul secoluluĭ XVIII-lea încóce.* Pe lângă enunţarea acestuĭ subiect, Secţiunea presintă un program după care să se desvolte lucrarea.

D-l *V. Babeş* propune să se facă o schimbare, ḑicêndu-se «*legile* naţionalităţilor» în loc de «*legea* naţionalităţilor», pentru că aŭ fost maĭ multe asemenea legĭ.

D-l *N. Ionescu* ar dorì ca Academia să nu se ocupe în special de cestiunea maghiară. Ar fi maĭ demn să luăm lucrurile dintr'un punct de vedere maĭ înalt, arătând că suntem preocupaţĭ de influenţele civilisaţiuniĭ şi politiceĭ Europeĭ occidentale asupra Românilor de la

Dunăre şi Carpaţi. Adevĕrul istoric este că şi noi, ca şi Ungurii, am căutat să profităm de civilisaţiunea occidentală, şi istoricul trebue să cerceteze resultatele pe cari le-a dat acéstă civilisaţiune la dînşii şi la noi.

D-l *V. A. Urechiă* observă că membrii Secţiunii istorice aŭ votat cu unanimitate subiectul propus şi crede că este inutil a se repetà în şedinţă plenară discuţiunile făcute în Secţiune. Cere să se pună la vot subiectul propus.

— Se aprobă propunerea d-lui V. Babeş.

— Subiectul propus de Secţiune se aprobă.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiunii sciinţifice pentru şedinţa de la 23 Martie a. c. Se arată că Secţiunea propune a se publicà în *Anale* lucrările: *O metodă nouă de mĕsură a resistenţei electrice a unui galvanometru* de D. Negreanu şi *Studii de meteorologie agricolă. I. Condiţiunile climatologice ale vegetaţiunii viţei de vie* de St. C. Hepites. Secţiunea propune apoi ca d-l General C. Brătianu, membru corespondent, să cetéscă în şedinţă publică lucrarea sa: *Notiţe asupra lucrărilor chartografice şi geometrice în România.*

— Propunerile Secţiunii se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 27 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-lui *V. A. Urechiă.*

D-l *S. Fl. Marian* cetesce comunicarea sa: *Portretul lui Miron Costin, Marele Logofĕt şi cronicar al Moldovei.*

D-l *N. Ionescu* face o comunicare despre: *Inrîuririle Istoriei universale asupra Istoriei Românilor.*

ŞEDINŢA DIN 28 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

De la Societatea de Sciinţe fisice din Bucurescĭ se primesce o scrisóre, prin care se exprimă mulţumirĭ pentru participarea Academieĭ printr'un delegat la serbarea aniversăriĭ a 10-a a Societăţiĭ.

De la d-l St. C. Hepites, membru corespondent, se primesce spre a se publicà în *Anale* scrierea: *Contribuţiunĭ la fisica globuluĭ. V. Determinărĭ magnetice în România.*

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

D-l *I. Caragiani* presintă în dar, din partea d-luĭ Gavril Musicescu, 11 volume de compunerĭ musicale de ale sale.

De la d-l Comite de Marsy, Preşedintele Societăţiĭ francese de archeologie, se primesce o scrisóre, în care, pe lângă mulţumirĭ pentru publicaţiunile ce-ĭ s'aŭ trimis ca membru onorar al Academieĭ, însciinţéză că congresul archeologic al aceleĭ Societăţĭ, la care Academia de maĭ multe orĭ a fost representată, se va ţiné în acest an la Chartres şi se va deschide la 27 Iunie st. n. Anunţă că în curînd va trimite programul amănunţit al congresuluĭ.

— Se decide ca discuţiunea asupra acesteĭ invitaţiunĭ să se facă când se va primì programul.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ istorice pentru şedinţa de la 8 Martie a. c. Secţiunea exprimă dorinţa ca d-l B. P. Hasdeŭ să fie delegat a representà Academia la congresul Societăţiĭ istorice polone, care se va ţiné la Cracovia în întâiele ḑile din Iunie 1900.

D-l *B. P. Hasdeŭ* declară că-ĭ este cu neputinţă a primì acéstă însărcinare.

ŞEDINŢA DIN 29 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

De la d-l I. Simionescu, fost bursier al Academieĭ din fondul Adamachi, se primesce scrierea sa: *Synopsis des ammonites néocomiennes,* Grenoble 1900.

De la d-l C. Popovicĭ, student al Facultăţiĭ de Sciinţe din Iaşĭ şi fost bursier al Academieĭ din fondul Adamachi, se primesce scrisóre prin care mulţumesce pentru ajutorul ce i s'a dat ca bursier din acest fond.

De la d-l D. Negreanu, membru corespondent, se primesc pentru a se publicà în *Anale* următórele note: *a) O nouă metodă de mĕsură a resistenţeĭ interióre a unuĭ element galvanic; b) Observaţiunĭ asupra metódeĭ luĭ Thomson relativă la determinarea resistenţeĭ interióre a unuĭ element galvanic; c) Influenţa tramvaielor electrice cu fir aerian asupra observatoriilor magnetice.*

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

De la d-niĭ I. S. Petrescu şi Nd. Locusteanu, traducĕtoriĭ din Titu Liviu premiaţĭ în anul trecut, se primesce traducerea de la cartea VIII, cap. 9, până la cartea XXI, cap. 15, representând 200 pagine din ediţiunea stereotipă Tauchnitz.

— Conform art. 9 din Regulamentul pentru traducerea autorilor clasicĭ, se recomandă spre examinare Secţiuniĭ literare.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 25 Martie a. c., prin care se arată că Secţiunea a decis a propune Academieĭ pentru alegerea a doĭ membri în locurile vacante din Secţiunea literară pe d-niĭ: Al. Philippide, cu 7 voturĭ pentru, fiind şi o abţinere; I. Bianu, cu 5 voturĭ pentru şi 2 contra; G. I. Ionnescu-Gion, cu 4 voturĭ pentru şi 3 contra; iar pentru un loc de membru corespondent pe d-l G. Coşbuc, cu 6 voturĭ pentru şi unul contra.

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ pentru şedinţa de Sâmbătă, 1 Aprilie.

ŞEDINŢA DIN 30 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 29 Martie, prin care se arată că Secţiunea a revenit asupra candidaturiĭ d-luĭ I. Puşcariu şi a decis cu 5 voturĭ pentru şi 1 contra ca să fie şi d-sa propus spre a fi ales membru activ într'unul din locurile vacante în Secţiunea literară.

— Se decide a se pune la ordinea ḑileĭ în şedinţa de Sâmbătă, 1 Aprilie.

De la Secţiunea sciinţifică se primesce propunerea de a se publică în *Anale* notele d-luĭ D. Negreanu : *a) Observaţiunĭ asupra metódeĭ luĭ Thomson relativă la determinarea resistenţeĭ interióre a unuĭ element galvanic; b) O nouă metodă de mĕsură a resistenţeĭ interióre a unuĭ element galvanic; c) Influenţa tramvaielor electrice cu fir aerian asupra observatoriilor magnetice.*

— Propunerea Secţiuniĭ se aprobă.

D-l *N. Quintescu* cere ca Academia să aprobe ca cercetarea traduceriĭ din Titu Liviu făcută de traducĕtoriĭ premiaţĭ în anul trecut să se facă în cursul anuluĭ, ne maĭ fiind timp să se facă acum până la închiderea sesiuniĭ.

— Propunerea d-luĭ Quintescu se aprobă.

D-l *Sp. Haret* cetesce raportul Comisiuniĭ fonduluĭ Adamachi pentru administrarea luĭ în 1899—1900 şi propunerile pentru 1900—1901.

D-l *Gr. Ştefănescu* aprobă cele expuse prin raport şi propunerile cuprinse într'însul; exprimă numaĭ dorinţa ca în viitor rapórte de asemenea natură să se presinte maĭ înainte, pentru ca membriĭ să pótă luà cunoscinţă de cuprinsul lor.

D-l *V. Maniu* observă că în raport se arată că s'aŭ făcut de către Comisiune prelungirĭ de burse peste limitele prevĕḑute în regulament. D-sa cere ca asemenea prelungirĭ să se facă de acum înainte numaĭ prin decisiunĭ ale plenuluĭ Academieĭ.

D-l *Dr. V. Babeş* primesce propunerea Comisiuniĭ de a se da burse şi absolvenţilor de şcóle speciale carĭ nu sunt bacalaureaţĭ; crede însă că pentru bursele carĭ se vor da unor asemenea absolvenţĭ suma de 3.600 leĭ pe an este prea mare şi cere ca să se hotărască o sumă maĭ modestă.

D-l *D. Sturdza*, rĕspunḑĕnd observaţiunilor făcute, ḑice că atât Comisiunile cât şi Delegaţiunea lucréză după regulele stabilite prin regulamente şi prin decisiunile Academieĭ; acestea tóte sunt publicate şi d-sa crede că nu este necesar ca rapórtele Comisiunilor să fie tipărite şi împărţite cu maĭ multe ḑile înainte, când ele tractéză despre afacerĭ curente. Prelungirile de burse peste terminele fixate la început se fac rar şi numaĭ în condiţiunĭ excepţionale. Aşà a fost casul d-luĭ C. Jormescu, despre care s'aŭ primit scrisorĭ fórte elogióse de la directorul Academieĭ de Agricultură de la Hohenheim. D-sale i s'a dat prelungirea burseĭ pe un an, spre a-şĭ încoronà studiele la Uni-

versitățile din Lipsca și Berlin. Acéstă prelungire nu trece peste limitele fixate prin regulamentul Fundațiunii. Prelungirile peste limitele regulamentului este natural să nu se facă decât cu autorisarea unui vot al plenului. Nu se unesce cu observațiunea d-lui Dr. Babeș că ar, trebuì să se dea burse mai mici tinerilor absolvenți de școle speciale cari vor fi trimiși spre a studià un ram de industrie în străinătate. Invĕțămîntul industrial nu este inferior celui sciințific saŭ literar, mai ales cu marea desvoltare care i s'a dat în timpurile mai nouĕ. 3.600 lei pe an nu este prea mult în străinătate, căci trebue ca elevii să nu fie în lipsă, spre a puté studià bine.

D-l *I. Kalinderu* dice că tinerii bursieri se trimit în străinătate după o seriósă încercare. Ei sunt aprópe toți de tot săraci. Din 300 lei pe lună bursierii pot să trăiască și pot chiar să-și procure cele necesare spre a intrà în carieră, ba chiar să-și facă pentru acésta un mic capital din economii. Ar fi bine chiar să li se dea acest sfat de Academie.

D-l *V. Babeș* observă că discuțiunea acésta nu este nouă; ea s'a făcut și când s'a votat regulamentul Fundațiunii. Sunt cunoscute de atunci argumentele pentru și contra. Experiența arată că ar trebuì în general să se facă mai mare economie în crescerea tinerimii; acésta ar fi un bine pentru Stat și pentru națiune. Cel ce are să se lupte cu sărăcia de tînĕr este mai bine armat pentru lupta vieții. Este sciut că din cei crescuți în lipsă mai mulți aŭ ajuns bărbați distinși decât dintre cei crescuți în abondență. Mai ales în starea actuală de crisă generală, de care sufer cu deosebire țĕrile latine, trebue să ne deschidem ochii spre a da tinerimii o crescere economică. Dintr'o bursă mare, cum dăm noi, s'ar puté trimite trei tineri, și din trei mai ușor va eșì unul bun decât dintr'unul singur. In orĭ-ce cas, să nu se mai dea peste bursă cheltuelĭ de drum, de cărți și alte trebuințe, pe cari tóte bursierii trebue să și le satisfacă din bursa lor.

D-l *P. S. Aurelian* dice că sciințele industriale sunt ca și cele-lalte; școlele superióre de industrie sunt egale cu Universitățile. De aceea nu este nici un motiv ca bursierilor școlelor industriale să li se dea mai puțin decât celor lalți. Greșala este totuși că suma burselor este uniformă; natural ar fi ca ea să varieze după localități, din cari unele sunt mult mai scumpe decât altele. Capitalisarea, pe care ar face-o bursierii din economii și despre care a vorbit d-l Kalinderu, ar fi fórte bună, dar rar se va întîmplà asemenea lucru. Noi trebue să ne ocupăm de trebuințele bursierului ca să-și facă studiele. In străinătate sunt școle speciale cu internat, unde un elev plătesce 1.000 franci pe an. In asemenea cas, să se dea bursierului 1.500, 2.000 lei, dar nu 3.000.

Dacă se vor împuţină ast-fel cheltuelile, se vor puté trimite maĭ mulţĭ bursierĭ. Acest lucru d-sa îl recomandă Delegaţiuniĭ, ca să-l studieze. In cas de prelungire de bursă, ar fi bine ca să se iea decisiune în şedinţele de peste an, să nu se hotărască numaĭ de Comisiune.

D-l *N. Ionescu* observă că, orĭ-care ar fi tînĕrul care merge să studieze în ţéră străină, cheltuesce maĭ mult decât ceĭ localĭ. Academia dă burse nu cum îşĭ susţine un părinte sărac copilul la şcólă, ci ca un părinte bogat. D-sa crede trebuincios să se dea tinerilor de Academie şi consiliĭ bune pe lângă bursă, spre a-ĭ îndemnă şi învĕţà la economiĭ.

D-l *Dr. V. Babeş* dice că un tînĕr care termină Universitatea şi este licenţiat saŭ doctor are maĭ mult drept la o bursă maĭ mare decât unul care a trecut câte-va clase gimnasiale saŭ o şcólă de meseriĭ. D-sa crede că trebue făcută acéstă distincţiune şi se unesce cu propunerea d-luĭ Aurelian ca Comisiunea şi Delegaţiunea să determine pentru diferite specialităţĭ şi ţĕrĭ sumele carĭ să se acorde bursierilor.

D-l *Gr. Ştefănescu* declară că nu se unesce de loc cu teoria d-luĭ Kalinderu, pe care a maĭ expus-o şi în aniĭ trecuţĭ, că bursa se dă nu numaĭ pentru facerea studielor, dar şi pentru ca bursierul să-şĭ facă dintr'însa un capital pentru când se întórce în ţéră. Acéstă teorie este atât de periculósă, în cât nu trebue nicĭ să iasă la cunoscinţa publică. Nu în tóte oraşele şi la tóte specialităţile sunt aceleaşĭ trebuinţe; de aceea cuantumul burseĭ ar trebuì determinat la fie-care bursă în deosebĭ.

— Discuţiunea se închide.

D-l Preşedinte observă că în acest raport sunt două felurĭ de propunerĭ: unele ordinare, carĭ se pot votà cu majoritatea absolută a membrilor presenţĭ; altele sunt modificărĭ saŭ adaosurĭ de regulament, carĭ trebuesc votate cu două treimĭ, conform art. 45, 7 al. *e* şi 10 din Statute.

Propunerile simple sunt următórele:

a) Să se publice concurs pentru bursele vacante la Universitatea din Iaşĭ şi la Şcóla de podurĭ şi şosele.

— Se aprobă.

b) Să se completeze numĕrul de 8 burse la Şcóla de podurĭ şi şosele.

— Se aprobă.

c) Să se publice concurs pentru o bursă de dat unuĭ absolvent de liceŭ pentru studiul agricultureĭ la Hohenheim, ţinêndu-se concurs la Universitatea din Bucurescĭ.

— Se aprobă.

d) Bursa d-luĭ C. Jormescu să se prelungéscă până la Septembre 1901,

pentru a-şĭ completà studiele făcute la Hohenheim la o Universitate din Germania.

— Se aprobă.

Modificările şi adaosurile de regulament propuse sunt următórele; ele vor fi puse la vot cu apel nominal şi primirea lor va trebuì să fie decisă cu majoritate de doue treimĭ:

1. A se adaoge la art. 10 următorul alineat:

«Bursa Adamachi se acordă numaĭ pentru un an; ea se va prelungì pentru studenţiĭ carĭ la finele anuluĭ şcolar vor avé media destul de mare pentru a fi clasaţĭ tot în primele rîndurĭ ale celor carĭ solicità bursele.»

— Se pune la vot şi se primesce cu unanimitate

2. A se da alineatuluĭ 3 din art. 10 redacţiunea următóre:

«Ele se vor da, pentru anul preparatoriŭ, după media obţinută de candidaţĭ la concursul de admitere în acest an; iar pentru ceĭ-lalţĭ anĭ, după clasificaţiunea obţinută la examenele de admitere în şcólă şi la examenele de fine de an.

«Alegerea candidaţilor se va face de un juriŭ compus din directorul şi un profesor al şcóleĭ sub preşedinţa unuĭ membru al Academieĭ.»

— Se pune la vot şi se primesce cu unanimitate.

3. A se da art. 9 din regulament următórea redacţiune:

«14 $^1/_2$ din ceĭ 79 $^1/_2$ % de la al. *d* art. 5 vor servì pentru a se da burse la tinerĭ, carĭ posedă cel puţin diploma de bacalaureat din ţéră, saŭ diploma de absolvire a uneĭ şcóle speciale din ţéră, pentru a merge în străinătate ca să studieze ingineria aplicată la industrie, saŭ sciinţele aplicate, saŭ architectura.

«Bursele vor fi de câte 3.600 leĭ pe an, plus cheltuelile şcóleĭ şi cele de drum la ducere şi la terminarea studielor.

«Concursul pentru acordarea a jumătate din aceste burse se va ţiné la Bucurescĭ, iar pentru cea-laltă jumătate la Iaşĭ.

«Juriul se va compune de către Academie, sub preşedinţa unuĭ membru al Academieĭ.

«Durata şi scopul fie-căreĭ burse în parte se vor hotărî de Academie. Durata nu va trece în nicĭ un cas peste 4 anĭ.»

— Se pune la vot şi se primesce cu unanimitate.

D-l *Dr. V. Babeş* presintă următórea propunere subscrisă de d-l P. S. Aurelian şi de d-sa:

«Delegaţiunea va avé latitudinea de a determinà mărimea burselor din străinătate după localitate şi specialitate până la sumele fixate prin regulament.»

— Se pune la vot şi se aprobă cu unanimitate.

D-l Preşedinte *P. Poni* observă că acéstă dispoziţiune nouă ar formà un noŭ articol din regulament, al căruĭ loc ar fi după art. 9; ar trebuì

prin urmare să formeze art. 10, iar actualele art. 10, 11, 12, 13, 14, 15 şi 16 să devină art. 11, 12, 13, 14, 15, 16 şi 17.

— Se pune la vot şi se aprobă acéstă schimbare în numerotarea articolelor din Regulamentul fonduluĭ Adamachi.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ fonduluĭ Adamachi pentru anul 1900—1901.

— Sunt realeșĭ d-niĭ: *Sp. Haret, P. Poni, D. Sturdza.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 31 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

De la d-l A. Lecomte du Noüy, membru corespondent, se primesc în dar următórele: *a)* un volum manuscript românesc de la sfîrşitul seculuĭ XVIII-lea cuprinḑênd *Invĕţătură şi povăţuire spre folosul zugravilor, tălmăcită după Erminiile luĭ Pauselin şi Teofan; b) Archaeological Researches in Palestine during the Years 1873—1874* de Charles Clermont-Ganneau, vol. I, London 1899.

D-sa trimite aceste darurĭ pe lângă următórea scrisóre:

«*Domnule Preşedinte,*

«Am aşteptat cu răbdare un timp îndestul de îndelungat ocasiunea prinċiósă ca să intru în stăpânirea manuscriptuluĭ românesc, fórte rar, mi s'a spus, pe care am via plăcere și onórea să-l pot oferì astăḑĭ Academieĭ.

«Interesul, pe care-l presintă acéstă mică lucrare despre iconografia religiósă potrivit tradiţiunilor Bisericiĭ ortodoxe, nu puteà scăpà aceluia care de 25 de anĭ şi-a dat consciinţios silinţa ca să reînvie aceleașĭ tradiţiunĭ, recurgênd fără încetare la isvórele cele maĭ bune, şi în mod natural mi-a venit idea că locul cel maĭ potrivit pentru acest manuscript este în Biblioteca Academieĭ.

«Pe întâiele file ale acestuĭ tractat se observă un numĕr óre-care de figurĭ, intercalate în text, fin desemnate în roşu cu pana şi carĭ îngăduesc a crede că autorul, traducĕtorul saŭ simplul copist făceà încă parte din şcóla veche, dispărută în ḑilele nóstre, a zugravilor aghiorițĭ, discipolĭ aĭ celebruluĭ Pauselinos, ale cărora opere pătrunse de un mare caracter religios dovedesc o dibăcie neasemĕnată şi o adîncă credinţă. Dar pe atuncĭ, şi acésta nu se va puté nicĭ odată reamintì în de ajuns, cariera piósă de «istoriograf» cereà o lungă iniţiare, care nu împedecà de altmintrelea pe uniĭ şcolarĭ

maĭ bine înzestraţĭ decât alţiĭ să ajungă adevěraţĭ artiştĭ. Astădĭ nu se maĭ petrec lucrurile ast-fel; în genere cerinţele sunt mult maĭ micĭ, şi este póte permis să regretăm acéstа din tóte punctele de privire.

«Voesc tot de-odată să mě folosesc de ocasiunea acestuĭ omagiŭ, pe care am via mulţumire că-l pot face Academieĭ, şi să completez, prin oferirea volumuluĭ I de curînd apărut, importanta lucrare publicată sub îngrijirea Societăţiĭ englese de explorare a Palestineĭ expunênd studiele 'şi descoperirile misiuniĭ Clermont-Ganneau, 1873—1874, din care am făcut şi eŭ parte ca architect însărcinat cu direcţiunea săpăturilor, precum şi a lucrărilor speciale. Al doilea volum, publicat maĭ înainte din anumite motive arătate de învěţatul autor în prefeţele sale, l'am presentat Academieĭ în 1897.

«O privire repede aruncată peste acéstă lucrare vě va permite să vedeţĭ, d-le Preşedinte, că activitatea misiuniĭ s'a întins pe rînd asupra unuĭ numěr mare de subiecte carĭ intereséză epigrafia, istoria şi archeologia Palestineĭ la diferite epoce până la finele secoluluĭ XII-lea.

«Nu voiŭ atinge maĭ de aprópe unele cestiunĭ de erudiţiune pură reservate învěţaţilor din acéstă învěţată Instituţiune. Dar mărginindu-mě în domeniul mult maĭ modest care-mĭ este familiar, îmĭ voiŭ permite să atrag atenţiunea d-vóstre asupra numeróselor desemnurĭ amănunţite ridicate de pe monumente aprópe necunoscute maĭ înainte saŭ imperfect analisate, precum sunt: moscheea luĭ Omar la Ierusalim, moscheea de la Gaza (vechia biserică a Cruciaţilor), biserica Sf. Gheorghe de la Lydda, etc. etc.

«Intr'un mod şi maĭ special încă vě voiŭ semnalà tabloul semnelor lapidare (semne de lucrătorĭ), la pag. 10, care cuprinde nu maĭ puţin de 719 tipurĭ descoperite acolo pe un numěr mare de monumente din epoca Cruciatelor, 1099—1187.

«Originea acestor semne se perde negreşit în nóptea timpurilor. Cele maĭ vechĭ, după credinţa nóstră din epoca feniciană, aŭ fost descoperite pe întâiele petre de temelie ale templuluĭ luĭ Solomon, la Ierusalim, la 20 metri sub solul actual.

«Dar întrebuinţarea acestor elemente, cu ajutorul cărora am putut recunósce în mod precis, fără putinţă de greşală, tóte clădirile saŭ fragmentele de clădirĭ din perióda Cruciatelor, se întinsese şi se desvoltase considerabil în Apus până la finele secoluluĭ XVII-lea, aşà în cât regăsim semne de acestea maĭ pretutindenea, până în România, la Braşov, la Némţ, la Pétra şi în fine la biserica Treĭ-Ierarchĭ din Iaşĭ, după cum arată tabloul alăturat pe lângă acéstă scrisóre.

«Privite în parte, aceste semne de lucrătorĭ nu spun póte mare lucru. Dar apropiate unele de altele şi comparate în mod judicios, el înfăţişéză archeologuluĭ un element preţios, care permite să se determine originea nesigură a monumentelor, şi atuncĭ ne putem explicà raţiunea stiluluĭ architectural.

«De altmintrelea, trebue să se ţină de asemenea sémă de caracterele particulare fie-căreĭ din aceste seriĭ de semne, precum şi de îngrijirea cu care aŭ fost săpate.

«Fórte fericit că pot oferì Academieĭ acéstă dovadă de adîncă simpatie, vĕ rog să bine-voiţĭ a primì, d-le Preşedinte, expresiunea simţemintelor mele de înaltă consideraţiune.»

D-l General C. Brătianu, membru corespondent, cetesce comunicarea sa: *Notiţe asupra lucrărilor chartografice şi geometrice în România.*

D-l *D. Sturdza* cetesce: *Darea de sêmă asupra jubileuluĭ de 200 anı al Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe.*

D-l D. Sturdza, terminând relaţiunea sa, depune pentru colecţiunile Academieĭ: *Istoria Academieĭ Prusiane de Sciinţe din Berlin* de Adolf Harnack, operă în patru volume (Berlin 1900), un exemplar din programele şi biletele făcute cu ocasiunea serbăriĭ şi un volum cu Operele filosofice ale luĭ Leibniz.

ŞEDINŢA DIN 1 APRILIE 1900

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ istorice pentru şedinţa de la 1 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea şi-a format biuroul pentru anul 1900—1901, alegênd Preşedinte pe d-l *V. A. Urechiă* şi Vice-Preşedinte pe d-l *C. Erbiceanu,* şi că a ales Secretar al Secţiuniĭ pe 7 anĭ (1900—1907) pe d-l *V. Maniu.*

— Se iea spre cunoscinţă.

D-l *V. A. Urechiă* dăruesce o fotografie representând basa Columneĭ luĭ Traian, dimpreună cu coróna de bronz dusă de d-niĭ V. A. Urechiă, Gr. G. Tocilescu, Holban, etc. în August 1899, pentru a fi depusă pe acel monument; acéstă corónă este fixată acum, din ordinele ministruluĭ Baccelli, pe uşa de intrare a columneĭ.

La ordinea ḑileĭ urméză propunerile Secţiuniĭ literare pentru alegerea a doĭ membri în locurile vacante în acea Secţiune şi a unuĭ membru corespondent român.

Se cetesc procesele-verbale ale Secţiuniĭ literare pentru şedinţele de la 25 şi 29 Martie.

La 25 Martie, Secţiunea a decis a propune pentru cele douĕ locurĭ

de membri actualĭ pe d-niĭ A. Philippide (7 voturĭ pentru, 1 abţinere), I. Bianu (5 pentru, 2 contra, 1 abţinere), G. I. Ionnescu-Gion (4 pentru, 3 contra, 1 abţinere); la 29 Martie, Secţiunea a decis a propune şi pe d-l I. Puşcariu (5 voturĭ pentru, 1 contra).

La 25 Martie, Secţiunea a decis a propune alegerea d-luĭ G. Coşbuc de membru corespondent român.

D-l Preşedinte cetesce art. 62 din Regulamentul general, relativ la modalităţile de votare pentru alegerea membrilor.

D-l *I. Negruzzi* comunică calităţile, pe carĭ s'aŭ întemeiat voturile Secţiuniĭ literare pentru a propune pe d-l A. Philippide.

Se procede la vot asupra alegeriĭ d-luĭ A. Philippide. Resultatul votuluĭ este: 26 votanţĭ; 19 voturĭ pentru, 7 contra.

— D-l Preşedinte, anunţând resultatul votuluĭ, prin care propunerea a întrunit majoritatea de două treimĭ, proclamă, conform art. 10 din Statute, pe d-l A. Philippide ales membru al Academieĭ în Secţiunea literară.

D-l Preşedinte *P. Poni* arată că trebue să se determine ordinea votăriĭ pentru propunerile privitóre la alegerea d-lor I. Bianu şi I. Puşcariu, carĭ în Secţiune aŭ întrunit acelaşĭ numĕr de voturĭ pentru alegere.

— Se decide a se pune la vot întâiŭ d-l I. Puşcariu, apoĭ d-l I. Bianu.

D-l *I. Vulcan* arată calităţile, pe carĭ s'aŭ întemeiat voturile Secţiuniĭ literare pentru a propune pe d-l I. Puşcariu.

Se procede la vot asupra alegeriĭ d-luĭ I. Puşcariu. Resultatul votuluĭ este: 26 votanţĭ; 15 voturĭ pentru, 11 contra.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit majoritatea absolută, şi nu două treimĭ, deci urméză a fi supusă la o nouă votare în şedinţa viitóre.

D-l *T. Maiorescu* arată calităţile, pe carĭ s'aŭ întemeiat voturile Secţiuniĭ literare pentru a propune pe d-l I. Bianu.

Se procede la vot asupra alegeriĭ d-luĭ I. Bianu. Resultatul votuluĭ este: 26 votanţĭ; 15 voturĭ pentru, 11 contra.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit majoritatea absolută, şi nu două treimĭ, deci urméză să fie supusă la o nouă votare în şedinţa viitóre.

D-l *B. P. Hasdeŭ* arată calităţile, pe carĭ s'aŭ întemeiat voturile Secţiuniĭ literare pentru a propune pe d-l G. I. Ionnescu-Gion.

Se procede la vot asupra alegeriĭ d-luĭ G. I. Ionnescu-Gion. Resultatul votuluĭ este: 24 votanţĭ; 5 voturĭ pentru, 19 contra.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea, neîntrunind majoritatea absolută, este respinsă.

D-l *I. Vulcan* arată calităţile, pe carĭ s'aŭ întemeiat voturile Secţiuniĭ pentru a propune pe d-l G. Coşbuc de membru corespondent român.

Se procede la vot, al căruĭ resultat este: 23 votanţĭ; 17 voturĭ pentru, 6 contra.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit două treimĭ şi proclamă pe d-l G. Coşbuc membru corespondent al Academieĭ în Secţiunea literară.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor ce se vor presentà la premiul Lazăr din 1901 despre: *Fauna ichtiologică a României.*

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *P. S. Aurelian, Dr. C. Istrati, Gr. Ştefănescu.*

Se procede la alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor ce se vor presentà la premiul Anastasie Fĕtu din 1901: *Charta agronomică a României.*

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *P. S. Aurelian, P. Poni, A. Saligny.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DIN 3 APRILIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetesce comunicarea sa: *Raport asupra săpăturilor de la Axiopolis făcute în tómna anuluĭ trecut.*

D-l *Dr. V. Babeş* cetesce comunicarea sa: *Desvoltarea medicineĭ moderne şi Institutul noŭ de bacteriologie din Bucurescĭ.*

Şedinţa publică se ridică şi Academia trece în şedinţă închisă.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ sciinţifice pentru şedinţa de la 1 Aprilie, prin care se arată următórele:

a) Secţiunea şi-a format biuroul pentru anul 1900—1901, alegĕnd Preşedinte pe d-l *P. S. Aurelian,* Vice-Preşedinte pe d-l General *St.*

Fălcoianu, şi a ales Secretar al Secţiuniĭ pe 7 anĭ (1900—1907) pe d-l *Gr. Ştefănascu.*

— Se iea spre cunoscinţă.

b) Secţiunea propune a se publicà în *Anale* scrierea d-luĭ St. C. Hepites: *Contribuţiunĭ la fisica globuluĭ. V. Determinărĭ magnetice în România pe anul 1899.*

— Propunerea se aprobă.

c) Secţiunea propune ca d-l Gr. Ştefănescu să fie delegat de Academie spre a participà la Congresul VIII geologic internaţional care se va ţiné în acest an la Paris, intervenind Preşedintele la Ministeriul Instrucţiuniĭ publice ca să acorde d-luĭ Ştefănescu mijlócele necesare spre acest scop.

— Propunerea se aprobă.

d) Secţiunea propune pentru concursul premiuluĭ Lazăr din 1905 următorul subiect: *Studiĭ economico-sociale asupra Românieĭ la începutul veaculuĭ XX-lea*, lucrare care va îmbrăţişà un studiŭ şi un inventariŭ asupra stăriĭ nóstre economice şi sociale astăḑĭ existente.

D-l *Gr. G. Tocilescu* propune să se ḑică: *Starea eeonomică şi socială a Românieĭ actuale.*

D-l *I. Kalinderu* crede că subiectul este prea vast şi ar fi bine să se mărginéscă la un cuprins maĭ restrîns.

D-l *P. S. Aurelian* ḑice că subiectul póte fi condensat în proporţiunĭ micĭ, spre a da o idee generală asupra stăriĭ actuale a ţěriĭ din punctul de vedere economic şi social.

D-l *D. Sturdza* ḑice că fórte greŭ se va face o bună lucrare asupra acestuĭ subiect, pentru că la noĭ lipsesc datele şi de aceea cercetările şi constatările sunt fórte greŭ de făcut. In alte ţěrĭ datele există şi de aceea este cu putinţă să se facă lucrărĭ bune. Să se facă încercare cu acest subiect, dar crede că ar fi bine să se voteze cu modificarea propusă de d-l Tocilescu.

— Se pune la vot şi se aprobă subiectul propus de Secţiune cu modificarea propusă de d-l Gr. G. Tocilescu.

La ordinea ḑileĭ este votarea a doua asupra alegeriĭ unuĭ membru în Secţiunea literară. Resultatul votuluĭ este:

D-l I. Puşcariu: votanţĭ 26; 15 pentru, 11 contra.

D-l I. Bianu: votanţĭ 26; 15 pentru, 11 contra.

D-l Preşedinte anunţă că amîndoĭ candidaţiĭ întrunind majoritatea

absolută, și nu două treimi, urmeză a se supune la o nouă votare în ședința viitóre.

D-l *D. Sturdza* face următórea relațiune și următórele propuneri cu privire la regularea succesiunii Take Anastasiu:

«Subscrisul, Secretar general al Academiei, însărcinat, conform articolului 18 din Statutele Academiei, să cer de la justiție:

«1. Facerea inventariului averii mobile și imobile rĕmase în urma rĕposatului întru pomenire Take P. Anastassiu;

«2. Punerea Academiei în posesiunea averii menționate ca legatară universală instituită prin testamentul din 27 Decembre 1897; — și să primesc acéstă avere în numele Academiei,

«Am onóre a supune cunoscinței Academiei că am asistat la facerea inventariului, că am pus Academia în posesiunea averii și că am primit acéstă avere în stăpânirea Academiei.

«Actele despre lucrările desăvîrșite le alăturez cu anume enumerare a lor.

«Valórea averii, precum am declarat-o Administratorului financiar din Tecuciŭ, este de Lei 3.164.225,92 și se compune din:

2.274.049,50 Imobilele cu investițiunile lor.
890.176,42 Averea mobilă.

«I. Imobilele cu investițiunile lor sunt următórele:

1.911.894,20 Imobilele și anume:

1.400.000,— Moșia Țigănescii, evaluată ast-fel de Consiliul de administrațiune al Primei Societăți de Credit funciar român din Bucuresci — a 457 Lei falcea.

471.894,20 Moșia Călmățuiu, evaluată ca și restul imobilelor după imposit, conform legii.

20.000,— Casa din Tecuciŭ, care aparține comunei Tecuciŭ, iar usufructul d-nei Elena Anastasiu.

20.000,— Hambarul din Galați.

362.155,30 Investițiunile moșiilor și anume:

128.225,30 Datoriile la locuitori.
72.304,— Mașinele.
66.246,— Vitele.
95.380,— Semănăturile.

480 fălci grîŭ pe Țigănesci.
500 » » pe Călmățuiu.
980 fălci grîŭ de tómnă
și
300 fălci arătură pe Țigănesci.
230 » » pe Călmățuiu.
530 fălci arătură de tómnă.

«II. Averea mobilă este următórea:

322.412,74 Producte.

14.303,74 Vinul.

18.109,— Grânele din hambarele de pe moşiĭ şi anume:

1.657	hectolitri	porumb	a L. 8	= 13.256
720	»	ovĕz	» » 5	= 3.600
56	»	orz	» » 7	= 392
60	»	grîŭ	» » —	= 840
		secară		= 21

290.000,— Grânele din hambarele din Galaţĭ şi anume:

12.011	hectolitri	grîŭ	a L. $11^{3}/_{4}$	= 129.000
19.700	»	porumb	» » $8^{1}/_{2}$	= 161.000

314.019,99 Partea de asociaţiune în pădurea din Tarcăŭ după bilanţul din 31 Decembre 1899.

131.200,— Efecte publice.

75.000,— 375 acţiunĭ ale Societăţiĭ Generale.

3.200,— 12 acţiunĭ şi o parte de fundator la Societatea Naţionala.

28.000,— Efecte din lada de fier din Tecuciŭ cu cuponul 1 Iulie 1900.

13.000,— 13 rente a 1.000 — 4%

10.000,— 2 » » 5.000 — 4%

900,— 9 scris func. rur. — 5%

4.000,— 4 » » » — 5%

100,— 1 » » urb. Iaşĭ.

5.000,— O rentă 4% la Marmorosch Blank.

20.000,— Scris func. rur. 4% la Dall'Orso, Galaţĭ.

107.030,— Poliţe şi datoriĭ a se incassà în cursul veriĭ.

3.750,— Michalache Atanasiu, Brăila.

1.000,— Ghiţă Niculescu.

60.000,— Fraţiĭ Verona.

15.000,— C. Vidraşcu.

12.000,— Michăilescu.

10.280,— P. Sakellarios.

15.513,69 banĭ aflaţĭ în lada de fier din Tecuciŭ.

«Din acéstă avere de Leĭ 3.164.225,92 este a se deduce suma de Leĭ 375.340,25, datoriile, rĕmâne decĭ avere netedă Leĭ 2.788.885,67, precum s'a arătat maĭ sus, asupra căreia are a se plătì fisculuĭ taxa de Leĭ 74.428,62.

«Datoria de Leĭ 375.340,25 este ast-fel specificată, după datele aproximative ce se aveaŭ la Tecuciŭ:

239.635,87 Datoria la Creditul funciar rural pe moşia Călmăţuiu.

135.704,38 Alte datoriĭ.

57.240,— la d-l Ioan I. C. Bratianu.
54.000 Capital.
3.240 % 1 an.
35.652,38 la Dall'Orso.
22.812,— la Marmorosch Blank.
20.000,— Cheltuelile făcute de executorul testamentar.

«Rĕmâne acum ca Academia, luând cunoscinţă de aceste lucrărĭ, să numéscă, pentru Fundaţiunea Anastassiu, o Comisiune specială, precum a făcut şi pentru cele-lalte marĭ fundaţiunĭ, cu însărcinarea:

«1. de a administrà averea acesteĭ fundaţiunĭ, sub denumirea de *Fundaţiunea Anastassiu;*

«2. de a plătì datoriile, în afară de aceea de la Creditul funciar rural, la care se va urmà cu plata anuităţilor;

«3. de a rĕspunde celor în drept rentele şi legaturile;

«4. de a executà voinţa ilustruluĭ testator, clădindu-se cât maĭ curînd cavoul de la Călmăţuiu, unde se vor depune rĕmăşiţele luĭ pămîntescĭ;

«5. de a vinde grânele şi efectele necesare pentru plata datoriilor;

«6. de a urmà cu căutarea în regie a moşiilor în vara anuluĭ curent şi a luà mĕsurile necesare pentru arendarea de la tómna viitóre a moşiilor şi închirierea hambarelor.

«7. de a face pentru sala şedinţelor Academieĭ bustul ilustruluĭ donator şi, pentru cele treĭ şcóle carĭ vor purtà numele luĭ, portretele sale.»

D-l *B. P. Hasdeŭ* crede că nu este necesar a se alege o Comisiune specială. Să iea Delegaţiunea mĕsurile necesare pentru regularea succesiuniĭ.

D-l *D. Sturdza* ḑice că Delegaţiunea nu póte să facă întrégă acéstă lucrare. Să se alégă o Comisiune specială, cum s'a făcut la tóte cele-lalte marĭ fundaţiunĭ ale Academieĭ.

— Se decide a se alege o Comisiune specială pentru fundaţiunea Take Anastassiu şi se aprobă propunerile d-luĭ D. Sturdza.

— Se decide ca Comisiunea să fie compusă din treĭ membri.

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *P. S. Aurelian, I Kalinderu, D. Sturdza.*

D-l *D. Sturdza* cetesce raportul Comisiuniĭ fundaţiuniĭ Otteteleşanu pentru anul 1899—1900 şi budgetul fundaţiuniĭ pentru anul viitor 1900—1901.

D-l *N. Ionescu* propune să se mulţuméscă Comisiuniĭ pentru conducerea acesteĭ fundaţiunĭ şi să se voteze budgetul.

— Se pune la vot şi se aprobă budgetul fundaţiuniĭ Otteteleşanu pentru 1900—1901 cu suma de Leĭ 143.517,80 la veniturĭ şi la cheltuelĭ.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ fundaţiuniĭ Otteteleşanu pentru 1900—1901.

— Sunt realeşĭ d-niĭ: *I. Kalinderu, I. Negruzzi, D. Sturdza.*

Se procede la alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor carĭ se vor presentà la premiul Neuschotz din 1901 cu subiectul: *Expunerea principiilor conducĕtóre ale dreptuluĭ public modern al Românieĭ* etc.

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *I. Kalinderu, T. Maiorescu, I. Negruzzi.*

Se procede la alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor carĭ se vor presentà la premiul Adamachi din 1901 cu subiectul: *Istoria literatureĭ române de la Cantemir până la 1821.*

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *B. P. Hasdeŭ, V. A. Urechiă, A. D. Xenopol.*

Se procede la alegerea Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor carĭ se vor presenta la premiul Alexandru Ioan Cuza din 1901 cu subiectul: *Istoria critică asupra chinezatelor,* etc.

— Sunt aleşĭ d-niĭ: *V. Babeş, B. P. Hasdeŭ, A. D. Xenopol.*

D-l *D. Sturdza* cetesce budgetul fundaţiuniĭ Adamachi pentru 1900—1901 cu Leĭ 119.054,34 la veniturĭ, Leĭ 113.033,65 la cheltuelĭ, decĭ cu excedent de capitalisat de Leĭ 6.020,69.

— Se pune la vot şi se aprobă cu unanimitate.

De la d-l *C. Erbiceanu* se primesc în dar următórele manuscripte: 1. Istoria sf. mănăstirĭ Rîşca, 1863, Iunie 20; 2. Proclamaţiunea Regeluĭ Oton I al Grecieĭ, din 1833, în Nauplia (grecesce); 3. Povestire pentru móştele Sf. Impĕrat Constantin, etc.; 4. Un discurs al luĭ Varlaam monachul de la mănăstirea Ciolanu; 5. Testamentul luĭ Petru-cel-Mare, din 1843; 6. Creḑul în rusesce; 7. O listă de chrisóve date de Voevoḑiĭ Ungro-Valachieĭ şi Moldavieĭ, în franţuzesce; 8. Discursul de înmormîntare la Patriarchul Grigorie de Economul din Economĭ, din 1821, scris la Sibiiŭ (grecesce); 9. Viéţa şi rătăcirile omenescĭ, Bucurescĭ 1856.

De la d-l St. C. Hepites, membru corespondent, se primesce următórea scrisóre:

«Am onóre de a presentà Academieĭ Române o lucrare întitulată: *Album climatologique de Roumanie,* care resuméză cunoscinţele ce posedăm astăḑĭ asupra climatologieĭ diverselor localităţĭ din ţéră. Ea a fost făcută cu ocasiunea Exposiţiuniĭ din Paris.

«Intr'însa se găsesce descrisă clima următórelor 19 localităţĭ: *Bucurescĭ, Sulina, Brăila, Constanţa, Strihareţ* (Olt), *Sinaia, Păncescĭ-Dragomirescĭ* (Roman), *Comăndărescĭ* (Botoşanĭ), *Turnu-Măgurele, Armăşescĭ* (Ialomiţa),

Câmpulung, Caracal, Focşanĭ, Strehaia (Mehedinţĭ), *Călimănescĭ* (Vîlcea), *Turnu-Severin, Craiova, Tirgu-Ocna* (Bacăŭ) şi *Dorohoiŭ.*

«*Albumul* maĭ cuprinde, pe scara de $\frac{1}{2\,000\,000}$, repartiţiunea anuală a ploiĭ în România precum şi reţéua staţiunilor sale meteorologice.»

De la d-l C. Jormescu, bursier al fonduluĭ Adamachi pentru studiul agricultureĭ la Hohenheim, se primesc două memoriĭ asupra studielor şi lucrărilor practice făcute de d-sa în ceĭ din urmă doĭ anĭ.

— Se recomandă Secţiuniĭ sciinţifice.

D-l *D. Sturdza* declară că-şĭ dă demisiunea din Comisiunea alésă pentru determinarea subiectuluĭ premiuluĭ Neuschotz din 1905.

ŞEDINŢA DIN 4 APRILIE 1900. (Diminéţa.)

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l *I. Kalinderu* demisionéză din Comisiunea Premiuluĭ Neuschotz din 1901, în care a fost ales erĭ.

— Demisiunea se primesce şi se alege în acea Comisiune d-l *A. D. Xenopol.*

D-l *V. A. Urechiă* presintă o fotografie a luĭ Nicolae Bălcescu, dăruită Academieĭ de d-l C. Bălcescu prin d-l N. Ionescu.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 1 Aprilie a. c., prin care se arată că Secţiunea şi-a format biuroul pentru 1900—1901, alegênd Preşedinte pe d-l *G. Gr. Tocilescu* şi Vice-Preşedinte pe d-l *I. Vulcan.*

Secţiunea a decis a însărcinà pe d-l *N. Quintescu* să revisuiască traducerea făcută din Titu Liviu de traducĕtoriĭ a căror probă a fost premiată în anul trecut.

— Se iea act.

Pentru Premiul Neuschotz din 1905, d-niĭ P. S. Aurelian şi B. P. Hasdeŭ, membri aĭ Comisiuniĭ alese spre acest sfîrşit, propun subiectul: *Istoria vămilor în România de la început şi până în ḑilele nóstre.*

— Se pune la vot şi se aprobă.

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ istorice pentru şedinţa de la 25 Martie, prin care Secţiunea propune:

1. A se aduce mulţumirĭ călduróse d-luĭ Léon Lamouche, autorul scrieriĭ: *La Péninsule Balcanique*, pentru sprijinul sciinţific ce ofere cartea sa causeĭ române.

— Propunerea se aprobă.

2. Se arată că Secţiunea, asupra cereriĭ d-luĭ N. Iorga, membru corespondent, de a face o lectură în şedinţă publică, a votat în unanimitatea membrilor presenţĭ în numĕr de şépte resoluţiunea: Secţiunea istorică reprobézā purtarea necuviinciósă a d-luĭ membru corespondent N. Iorga şi declară că nu maĭ póte sta în relaţiunĭ sciinţifice şi colegiale cu un atare membru şi deci nu póte autorisà facerea lectureĭ.»

D-l *D. Sturdza* regretă că Secţiunea a discutat în absenţa altor membri şi a d-sale, care erà în causă. D-l Iorga i-a remis d-sale manuscriptul lucrăriĭ, pe care d-sa nu l'a putut încă cetì. D-l Sturdza amintesce că şi d-sa, dimpreună cu alţĭ membri, a fost atacat în mod nedemn de un membru al Academieĭ, care a atacat Academia ca corp, şi ḑice că ar avé şi d-sa dreptul a cere ca purtarea aceluĭ membru să fie şi ea censurată, precum se cere a fi censurate şi atacurile d-luĭ Iorga. D-l Sturdza crede însă că nu trebue să se intre în asemenea discuţiunĭ personale, de alt fel fără valóre, şi cere să se trécă la ordinea ḑileĭ.

D-l *Gr. Ştefănescu* ḑice că d-l Iorga a atacat Academia, nu numaĭ pe uniĭ membri; de aceea fórte bine a făcut Secţiunea, când a luat decisiunea de reprobare.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că Secţiunea istorică a deliberat fără d-niĭ Babeş, Erbiceanu şi Kalinderu, carĭ lucraŭ în odaia de alăturea şi nicĭ nu aŭ fost preveniţĭ că Secţiunea ţine şedinţă. Purtarea d-luĭ Iorga nu a fost corectă; căcĭ, chiar dacă ar fi avut motive de plângere, trebuià să respecte pe bĕtrâniĭ carĭ aŭ în urma lor o viéţă întrégă de activitate. D-l Kalinderu a creḑut şi crede că nu este bine să se ridice în Academie cestiunea acésta, pentru că Instituţiunea acésta trebue să evite cestiunile personale. Ceĭ atacaţĭ sunt maĭ pre sus de asemenea atacurĭ. Cererea d-luĭ Iorga se póte respinge pe motivul că nu a presentat manuscriptul. Membriĭ Academieĭ sunt aleşĭ pe viéţă; nu aveţĭ decĭ dreptul nicĭ puterea de a esclude pe d-l Iorga din Academie. Se rógă să nu se maĭ dea urmare acesteĭ cestiunĭ.

D-l *V. A. Urechiă* ḑice că d-sa, ca Preşedinte al Secţiuniĭ, a deschis şedinţa fiind de faţă şi d-niĭ Kalinderu, Babeş şi Erbiceanu. Ce stric eŭ, dacă uniĭ din d-lor s'aŭ dus? Secţiunea a fost decĭ în regulă. Cât privesce insinuarea că aş fi fost contrar tinerimiĭ, viéţa mea întrégă

probéză din contră că am ajutat pe toţĭ juniĭ de talent. Am fost unul din ceĭ carĭ aŭ propus şi pe d-l Iorga anul trecut, ca să fie ales membru.

D-l *I. Kalinderu* protestéză că nu a fost la şedinţă, nicĭ nu a fost prevenit despre punerea cestiuniĭ în discuţiune.

D-l *Gr. G. Tocilescu* amintesce că a ridicat în Septembre acéstă cestiune. A fost însărcinat atuncĭ să facă un raport scris, dar nu l'a adus, fiind-că fie-care membru este dator să cetéscă tot ce se scrie despre Academie. Conclusiunea luată atuncĭ a fost că nu se póte luà nicĭ o decisiune, fiind puţinĭ membri presenţĭ şi d-l Sturdza fiind absent. A rĕmas ca cestiunea să se aducă în plen în sesiunea generală. D-l Tocilescu expune istoricul faptelor şi arată că d-l Iorga a atacat Universitatea, acusând pe profesorĭ că trafică diplomele. Treĭ-ḑecĭ şi cincĭ profesorĭ universitarĭ aŭ înfierat conduita d-luĭ Iorga.

D-l *V. Babeş* ḑice că la luarea conclusuluĭ a fost de faţă, la desbaterile Secţiuniĭ însă nu a participat. D-l Iorga s'a desavuat pe sine, cerênd să facă lectură în Academie. Secţiunea nu aveà dreptul să vorbéscă în numele Academieĭ.

D-l *N. Ionescu* ḑice că personal nu a avut şi nu are vre-un simţemînt duşmănos faţă cu d-l Iorga. Secţiunea a presentat o resoluţiune motivată şi nu se póte trece peste ea la ordinea ḑileĭ; trebue să se găséscă o soluţiune. Nu este loc ca d-l Iorga să facă comunicarea sa în urma celor petrecute. D-l Ionescu se rógă ca să se iea în consideraţiune propunerea Secţiuniĭ istorice.

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice că cea maĭ mare necuviinţă din partea d-luĭ Iorga a fost cererea de a face o comunicare în Academie. Stăruesce să se priméscă propunerea Secţiuniĭ istorice.

— In urma discuţiuniĭ care se maĭ face, se presintă următórea propunere:

«Faţă cu conclusiunea Secţiuniĭ istorice, Academia, regretând atitudinea cu totul nejustificată a d-luĭ Iorga, trece la ordinea ḑileĭ.

«Hasdeŭ, Dr. C. Istrati.»

— Propunerea se pune la vot şi se primesce.

Se procede la a treia votare pentru alegerea unuĭ membru în Secţiunea literară.

— D-l I. Puşcariu întrunesce 16 voturĭ pentru, 7 contra.

D-l Preşedinte, constatând resultatul votuluĭ, anunţă că d-l I. Puşcariu, întrunind la a treia votare majoritatea absolută a voturilor, a fost ales membru al Academieĭ în Secţiunea literară.

ŞEDINŢA DIN 4 APRILIE 1900. (După amédă.)

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l *N. Quintescu* cetesce raportul general al Comisiuniĭ premielor Năsturel-Herĕscu, Lazăr şi Adamachi.

In discuţiunea generală necerênd nimenĭ cuvîntul, se pun la ordinea ḑileĭ propunerile privitóre la acordarea premiuluĭ Năsturel-Herĕscu.

D-l *N. Quintescu* cetesce raportul special asupra scrieriĭ *Iov, poemă dramatică în versurĭ ritmice* de G. O. Gârbea, a căreĭ premiare o propune Comisiunea cu 6 voturĭ pentru, 2 contra.

D-l *Gr. G. Tocilescu* are o datorie de împlinit, susţinênd premiarea acesteĭ cărţĭ. Amintesce că *Iov* a fost presentat la concurs şi în anul trecut şi i-a lipsit un singur vot ca să fie premiat. D-sa atuncĭ, în raportul general al Comisiuniĭ, a arătat valórea lucrăriĭ şi marile eĭ calităţĭ, pentru carĭ Comisiunea anuluĭ trecut o recomendase la premiare cu 5 voturĭ contra 1. D-l Gârbea, deşì nu a luat premiul, totuşĭ nu s'a descuragiat, ci a continuat a lucrà. De 23 anĭ d-sa lucréză la acéstă scriere, perfecţionând-o; ast-fel a ajuns la eleganţa admirabilă a limbeĭ şi a versurilor. A cheltuit banĭ pentru a o tipărì frumos, deşì este om sărac. Stăruesce ca scrierea acésta să fie premiată.

D-l *A. D. Xenopol* este şi acum, precum a fost şi anul trecut, în contra premiăriĭ. D-sa crede că nu póte fi premiată o traducere a uneĭ opere imorale. *Iov* este o poemă pe trépta cea maĭ de jos a evoluţiuniĭ morale. Religiunea greco-romană a fost nemorală, dar nu aveà nicĭ pretenţiunea de a fi morală, pe când religiunea ebraică are pretenţiunea de a moralisà. Din analisa cuprinsuluĭ poemeĭ, arată d-l Xenopol imoralitatea eĭ. Poema acésta cuprinde imaginĭ scârbóse, cârtire în contra luĭ Dumneḑeŭ din partea luĭ Iov, când este în suferinţă. Concepţiunea lucrăriĭ fiind cu totul inferióră din punctul de vedere moral, nu se póte acordà premiul acesteĭ scrierĭ. Lucrarea este o traducere, dar nu după original, ci după traducerĭ de a patra mână, căcĭ din ebraica a fost tradusă în grecesce, apoĭ în nemţesce saŭ franţuzesce şi după acestea în românesce. Versurile sunt bine făcute, dar ele nu sunt suficiente pentru ca lucrarea să fie premiată. Scrierea acésta s'a presentat şi anul trecut la premiŭ şi a fost respinsă; acum se presintă din noŭ, sub cuvînt că a schimbat câte-va vorbe. Este cu neputinţă a se premià o asemenea lucrare şi a se lăsà nepremiaţĭ scriitorĭ originalĭ şi de merit cum este Vlahuţă.

Se pune la vot propunerea de a se da premiul d-luĭ G. O. Gârbea.

Resultatul votuluĭ este: votanţĭ 25; voturĭ pentru 12, contra 13.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare a fost respinsă.

Se cetesce raportul d-luĭ A. Naum asupra scrieriĭ d-luĭ A. Vlahuţă *Clipe de linişte*, care a întrunit în Comisiune 4 voturĭ pentru premiare şi 4 contra.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că fără îndoială acéstă scriere nu este la înălţimea operelor precedente ale d-luĭ Vlahuţă. Imprejurările şi judecarea maĭ favorabilă a operelor cu carĭ s'a aflat atuncĭ în concurenţă aŭ făcut că nu i s'a dat până acum nicĭ un premiŭ academic. D-l Vlahuţă a respins în aniĭ trecuţĭ onórea ce i se făcuse de a fi ales membru corespondent al Academieĭ. Acum vine şi cere premiŭ şi prin acésta arată că însuşĭ revine asupra fapteĭ de atuncĭ. Academia trebue să fie mulţumită de acésta, pentru că d-l Vlahuţă este un scriitor dintre ceĭ maĭ bunĭ aĭ noştri. Despre volumul presentat la concurs d-l Kalinderu ḑice: *Clipe de linişte* de d-l Vlahuţă conţin 27 novele, tóte scurte, şi un studiŭ literar: *După Eminescu*, cu care se termină culegerea. Multe din aceste novele aŭ fost publicate prin *Paginĭ literare* saŭ prin alte reviste. Tóte aŭ comun o óre-care melancolie şi simpatie pentru obijduiţĭ. Işĭ iea adesea subiectele din viéţa ţĕrănéscă şi ţĕraniĭ sĕĭ nu sunt acele fiinţe convenţionale ce se găsesc la alţĭ autorĭ. Impresiunea de obosélă ce o daŭ aceste novele se vede de exemplu în sfîrşitul noveleĭ *De la şezătóre:* «numĕr în gând aniĭ de când a murit, şi mi se pare că de atuncĭ am trăit o mulţime de vieţĭ şi că din tótă lumea aceea eŭ singur am rĕmas.» Simpatia sa cu obijduiţiĭ, cu nedreptăţiţiĭ, se vede în *La arie* (pag. 81), *Schiţe* (pag. 98), *O amintire* (pag. 145). In *După Eminescu* vorbesce după amintirĭ personale şi cu o amiciţie căldurósă de sĕrmanul geniŭ. Când scrie Vlahuţă: «când nu eştĭ din aluatul acelor carĭ se tîrăsc ca să te aibă (onorurile) şi când veḑĭ câte nulităţĭ îţĭ trec înainte şi tu rĕmâĭ, rĕmâĭ vecĭnic în urmă, nu sciŭ ḑĕŭ ce-ţĭ maĭ rĕmâne decât dispreţul» (pag. 192), nu vorbesce numaĭ în numele luĭ Eminescu, ci şi pentru dînsul. Strigătul oboseleĭ, care ḑiceam maĭ sus că se aude din novele, se vede şi din alegerea pasagelor de scrisorĭ ale luĭ Eminescu, ce reproduce: «de şése anĭ aprópe o duc într'o muncă zadarnică. Quelle vie, mon Dieu!» (pag. 193). D-l Vlahuţă e dar în literatură un blând apĕrător al celor micĭ, al celor pe carĭ societatea indiferentă-ĭ sdrobesce. Cetirea novelelor

sale trebue să îndemne spre omenie, spre solidaritate pe ceĭ carĭ le citesc şi le pricep. Sunt de părere dar şi vĕ rog ca, ţinênd socotélă de întréga activitate a d-luĭ Vlahuţă şi de împrejurarea că tóte cărţile presentate la premiul Năsturel-Herĕscu n'aŭ fost judecate demne de acest premiŭ, să se acorde d-luĭ Vlahuţă.

D-l *N. Quintescu* ḑice că Academia a fost fórte bine-voitóre cu d-l Vlahuţă acum doĭ anĭ. Scrierea sa a fost atuncĭ fórte bine apreciată în Comisiune, dar în plen premiul a fost dat lucrăriĭ d-luĭ Zanne despre proverbe, şi ast-fel scrierea d-luĭ Vlahuţă a rĕmas nepremiată. Scrierea presentată în acest an este slabă. Să vie la concurs cu o scriere la înălţimea talentuluĭ sĕŭ şi-ĭ vom da premiul cu patru mânĭ. Premiele se daŭ pentru anumite opere carĭ se presintă la concurs, iar nu pentru întréga activitate a scriitoruluĭ.

Se pune la vot acordarea premiuluĭ Năsturel-Herĕscu d-luĭ A. Vlahuţă.

Resultatul votuluĭ este: votanţĭ 25; voturĭ pentru 14, contra 11.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare, întrunind simpla majoritate şi nu douĕ treimĭ, urméză a fi pusă la o nouă votare în viitórea şedinţă.

D-l *B. P. Hasdeŭ* cere să se aducă în discuţiune acordarea premiuluĭ d-luĭ H. G. Lecca pentru scrierea *Jucătoriĭ de cărţĭ* şi să se cetéscă raportul special asupra acesteĭ scrierĭ.

D-l *D. Sturdza*, în cestiune prealabilă, observă că sunt treĭ cărţĭ la concursul acestuĭ premiŭ carĭ aŭ fost respinse cu unanimitate de Comisiune. Este cu neputinţă ca o carte respinsă cu unanimitate de Comisiunea premielor să se maĭ pótă pune în discuţiune în plen. Se póte discută şi susţiné ca să se aducă în discuţiunea plenuluĭ ceĭ carĭ în Comisiune aŭ întrunit minoritatea voturilor, dar nu ceĭ carĭ aŭ fost respinşĭ de unanimitatea Comisiuniĭ. Din acéstă causă este neadmisibilă propunerea d-luĭ Hasdeŭ, căcĭ cartea d-luĭ H. Lecca, despre care d-sa a vorbit, nu a avut în Comisiune nicĭ un vot pentru premiare.

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice că a cerut să se aducă în discuţiune scrierea d-luĭ H. Lecca, pentru că este convins d-sa că acéstă scriere este de mare valóre.

D-l *I. Kalinderu* ḑice că ar avé înţeles ca plenul Academieĭ să judece şi asupra operelor carĭ aŭ avut voturĭ egale în sînul Comisiuniĭ. Crede însă că cele respinse de Comisiune nu se maĭ pot pune la vot, căcĭ prin acésta întrégă lucrarea Comisiuniĭ ar fi înlăturată şi atuncĭ

nu ar permite demnitatea nicĭ unuĭ membru al Academieĭ să maĭ priméscă a face parte din Comisiunea premielor.

D-l Preşedinte *P. Poni* ḑice că procedura adoptată de d-sa este conformă cu obiceiul de până acum, care este că, afară de scrierile recomendate de Comisiune cu majoritate, se aduceà în discuţiune prin cererea unuĭ membru orĭ-care carte din cele nerecomendate. Aşà s'a făcut la 1897, când s'a dat Marele Premiŭ Năsturel d-luĭ G. Coşbuc, respins cu unanimitate de Comisiune.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ḑice: Când plenul a ales o Comisiune şi acea Comisiune se presintă cu o propunere, nu se póte discutà dacă Comisiunea a lucrat bine saŭ rĕŭ. Comisiuniĭ alese i s'a delegat o parte din puterile Academieĭ întregĭ şi de aceea lucrézǎ în numele eĭ. Să revenim la sistemul cel maĭ convenabil, practicat şi în cele-lalte Academiĭ, adecă în plen să se discute şi să se voteze numaĭ scrierile recomendate de Comisiune pentru premiare. De aceea d-sa propune a se trece îndată la premiul Lazăr.

D-l *D. Sturdza* ḑice că rĕul este evident şi toţĭ îl recunóscem. Rĕul provine din precedentele rele. Aceste precedente sunt aşà cum s'a spus şi de d-l Preşedinte. Datoria nóstră este însă să nu lăsăm ca precedentele rele să devie obiceiŭ şi lege. Rĕul obiceiŭ s'a născut din apucăturĭ basate pe procedeul uşor, iar nu serios şi consciinţios, de a judecà scrierile, nu obiectiv din punctul de vedere al valoriĭ lor, ci din consideraţiunĭ personale de prietenie. Academia este un înalt areopag chemat a da o direcţiune dréptă, solidă lucrărilor sciinţifice şi literare: ea nu póte decĭ premià decât cărţĭ bune. Nu pentru prietenie, nicĭ din considerare că unul a cheltuit mult cu tipărirea şi altul s'a rugat mult, se pot acordà premiĭ. Din causa relelor obiceiurĭ de a judecà după consideraţiunĭ personale, mulţĭ membri aĭ Academieĭ de anĭ de ḑile se feresc de a luà parte în Comisiunea premielor. Nu trebue să uităm că, afară de Comisiune şi de plen, maĭ este şi publicul, care judecă şi el modul nostru de a lucrà şi care ar trebuì să vadă în decisiunile Academieĭ apreciărĭ înalte, carĭ să-ĭ servéscă de directivă şi luĭ. Alt-fel se aduce confusiune între scriitorĭ şi cercetătorĭ, obicĭnuindu-se a scrie pentru a fi premiat pe rugămintĭ saŭ influenţe. Să fim decĭ maĭ severĭ, atât în Comisiune cât şi în plen, căcĭ numaĭ aşà Academia póte să dea în realitate impuls şi direcţiune bună pentru activitatea sciinţifică şi literară. Acésta este înalta misiune a Academieĭ. Regulat este lucrul aşà, ca o carte, pe care majoritatea Comisiuniĭ premielor nu o recomandă pentru premiare, să nu maĭ fie adusă în discuţiunea plenuluĭ. Spre a se determinà acéstă procedură pentru viitor, d-l

Sturdza propune să se voteze următorul alineat noŭ la art. 95 din Regulamentul general:

«Se vor pune la vot în şedinţă plenară numaĭ operele carĭ aŭ fost recomendate prin majoritatea voturilor Comisiunilor speciale ale premielor.

«D. Sturdza, V. A. Urechiă.»

D-l Preşedinte *P. Poni* amintesce că, fiind a se votà un alineat de Regulament, va trebuì votul a două treimĭ.

— Propunerea se pune la vot şi se primesce cu unanimitate.

Premiul Lazăr. — Comisiunea propune să fie împărţit: jumătate d-luĭ A. C. Cuza pentru scrierea *Despre poporaţie*, jumătate d-luĭ M. Minovicĭ pentru scrierea *Putrefacţia.*

D-l *I. Negruzzi* susţine propunerea de împărţire făcută de Comisiune, atât pentru că legea prin care s'a instituit acest premiŭ nu împedecă împărţirea, cât şi pentru că împărţirea s'a maĭ făcut odată la 1895.

D-l *P. S. Aurelian* ḑice că propunerea Comisiuniĭ nu este admisibilă, pentru că legea prevede un premiŭ, care urmézǎ să se dea uneĭ singure cărţĭ. Comisiunea spune că sunt două cărţĭ bune şi de aceea propune împăţirea; dar dacă vor fi 3, 4, 5 cărţĭ bune, va urmà óre să se împartă premiul la atâţia concurenţĭ? Evident acésta nu este cu putinţă.

D-l *Gr. Ştefănescu:* Legea ḑice că sunt două premiĭ de câte 5.000 leĭ; prin urmare nu se pot face maĭ multe premiĭ de sume maĭ micĭ. Aşà s'a înţeles tot-deauna, şi de aceea nicĭ odată acest premiŭ nu a fost împărţit, afară de o singură excepţiune făcută cu totul în alte împrejurărĭ: asupra unuĭ subiect pus la concurs s'aŭ presentat două lucrărĭ de valóre, carĭ una pe alta se completaŭ. De alt-fel împărţirea a fost rĕŭ făcută şi atuncĭ şi de aceea d-sa a protestat. Legea nu permite împărţirea; de aceea să se urmeze ca şi în trecut, dându-se premiul uneĭ singure cărţĭ care se va socotì maĭ bună.

D-l *D. Sturdza* ḑice că nu încape îndoială că legea nu permite împărţirea premiuluĭ; ea nu póte fi modificată de Ministru, nicĭ călcată de Academie; ea institue *două premiĭ* şi adaoge «fie-care premiŭ va fi cel puţin de 5.000 Leĭ». Când s'aŭ instituit premiele acestea, intenţiunea erà să se încurajeze activitatea literară şi sciinţifică prin mărimea valoriĭ lor. Unde Academia a putut dispune, cum a fost la fondul Adamachi, ea a hotărît împărţirea. Orĭ-cât ar fi de bune două cărţĭ,

tot una trebue să fie maĭ bună decât alta, şi numaĭ cea maĭ bună póte fi premiată.

— Discuţiunea se închide, neputêndu-se pune la vot textul legiĭ.

D-l *V. Babeş* cetesce raportul sĕŭ special asupra cărţiĭ d-luĭ A. C. Cuza *Despre poporaţie.*

D-l *I. Kalinderu* ḑice: D-l Cuza e preocupat de problema poporaţiuniĭ, care pentru ḑînsul domină pe tóte cele-lalte. Tăria unuĭ Stat stă în poporaţiunea sa, viitorul Statuluĭ în crescerea poporaţiuniĭ. In pag. 6—14 face o repede expunere a desvoltăriĭ şi decăderiĭ poporaţiuniĭ la Grecĭ, la Romanĭ, în Franţa. Regretă apoĭ că economiştiĭ trec în genere prea repede peste acéstă problemă (pag. 15—26). Trece apoĭ la expunerea metódelor şi regulelor statisticeĭ, explicând ce e mişcarea poporaţiuniĭ, ce sunt recensămintele, ce definiţiunĭ s'aŭ dat de Quételet şi de la Quételet încóce, ce sunt tabelele de mortalitate etc. Tótă partea acésta de la pag. 27 la pag. 83 nu se póte resumà, pentru că de fapt nu e decât un fórte concis tractat technic de statistică. In pag. 88—96 caută dacă s'aŭ găsit legĭ sciinţifice după carĭ se face mişcarea poporaţiuniĭ şi legĭ carĭ ar constituì teoria poporaţiuniĭ. Conchide că asemenea legĭ nu sunt încă bine cunoscute şi trece la politica poporaţiuniĭ, adecă la mĕsurile ce ieaŭ guvernele pentru a grăbì crescerea poporaţiuniĭ şi ajunge (pag. 103) la faimósa lege a luĭ Malthus. Arată maĭ întâiŭ pe predecesoriĭ acestuia (pag. 103—111), adecă ceĭ carĭ aŭ căutat relaţiunea ce trebue să existe între producţiunea hraneĭ şi înmulţirea saŭ scăderea poporaţiuniĭ. Principala proposiţiune a luĭ Malthus, care de obiceiŭ se citéză inesact, o reproduce esact şi clar d-l Cuza în pag. 116 (de la alineatul 1-iŭ: «putem fi sigurĭ», etc.). Din momentul ce se admite că este legătură între producţiunea mijlócelor de hrană şi desvoltarea poporaţiuniĭ, economiştiĭ trebue să se ocupe cu problemele poporaţiuniĭ, şi de aceea enumeră d-l Cuza în pag. 121—162 întâiŭ pe aderenţiĭ luĭ Malthus, ca J. B. Say, Quételet, Scialoja, Rossi, John Stuart Mill, Huxley, socialistul Kautsky, Rümelin (fórte importante sunt 17 rîndurĭ în carĭ se resumă părerea luĭ Rümelin, la pag. 142 ultimul alineat). Trece apoĭ la ceĭ carĭ aŭ faţă de Malthus o posiţiune intermediară, ca Sismondi (162—184), şi în fine la adversariĭ luĭ Malthus, dintre carĭ desvoltă părerile luĭ H. Spencer şi ale luĭ List (pag. 184—240). Cu capitolul XV începe cercetarea posiţiuniĭ ce ieaŭ socialiştiĭ faţă de Malthus (pag. 241—315). Socialiştiĭ trebuiaŭ să combată pe Malthus. Acesta atribue suferinţele omenescĭ, nu imperfecţiuniĭ instituţiunilor, ci legiĭ naturale a poporaţiuniĭ, care face că poporaţiunea se înmulţesce mult

maĭ repede decât mijlócele de existenţă. Socialiştiĭ, din contră, speră că, schimbând instituţiunile vor desfiinţà şi rĕul şi suferinţa. «Hambarele lumiĭ conţin mijlóce de hrană pentru a îndestulà omenirea întrégă, dar cheia hambaruluĭ se găsesce în buzunarul avuţilor» (pag. 305 sus). De la pag. 323 autorul începe să-şĭ expue părerile sale propriĭ asupra cestiuniĭ, şi anume: 1. Malthus a exprimat un fond de ideĭ adevĕrat într'o formă greşită (desvoltat la pag. 324 mijloc până la 327 jos); 2. Din causa acesteĭ erorĭ de formă, Malthus a emis o teorie economică în contradicere cu realitatea lucrurilor (desvoltat la pag. 328 până la pag. 329 mijloc); 3. Plecând de la premise teoretice greşite, Malthus a ajuns la încheerĭ practice greşite (desvoltat la pag. 329—333 mijloc). In capitolul XVIII (pag. 354—375) stabilesce d-l Cuza principiul sĕŭ, cu care înlocuesce teoria luĭ Malthus şi anume (pag. 274): «Poporaţiunea are tendinţa constantă de a trece de limita de pe urmă a desvoltăriĭ eĭ posibile, limită determinată în tot momentul de cantitatea mijlócelor de existenţă pe carĭ şi le póte procurà şi cu carĭ este obicĭnuită să trăiască.» Acésta ar fi formula definitivă. Autorul adaoge: «Inainte de a conchide însă şi pentru a da o autoritate încă şi maĭ mare încheierilor practice la carĭ vom ajunge, sprijinindu-le pe experienţa veacurilor trecute, trebue să căutăm a face óre-cum aplicarea principiuluĭ stabilit de noĭ, arătând cum se explică în lumina luĭ fenomenul atât de interesant al măririĭ şi decăderiĭ naţiunilor» (pag. 375). Acele exemplificărĭ din istoria Romeĭ, a Spanieĭ, etc. constituesc capitolul XIX şi ocupă pag. 375—426. De la pag. 426 încep încheierile practice, şi anume de la pag. 440 înainte expune ce ar fi de făcut după dînsul pentru întărirea şi înmulţirea poporaţiuniĭ române şi semnaléză primejdia mare care constă în presenţa pe teritoriul românesc, a uneĭ clase de mijloc formate din străinĭ. «Orĭ-ce popor trebue să respingă cu tótă energia, cu brutalitate chiar, încercările unuĭ alt neam de a se încuibà în sînul sĕŭ ca clasă de mijloc, dacă nu voesce să renunţe la propria sa existenţă» (pag. 465 jos). Şi în cursul lucrăriĭ d-l Cuza se arată în multe locurì ca un duşman neîmpăcat al Evreilor. Greşala acesteĭ lucrărĭ, după mine, este că crede că poporaţiunea rurală se stinge şi pretinde că d-l Crupenski afirmă în mod inesact contrariul. D-l Cuza afirmă numaĭ acest lucru, dar nu-l demonstréză. O a doua greşală este că cere economiştilor să stabiléscă legile poporaţiuniĭ. Sfera economistuluĭ e destul de mare ca să nu-ĭ maĭ punem în sarcină şi lucrurĭ carĭ alcătuesc domeniul demografieĭ, sociologieĭ şi chiar al biologieĭ. D-l Cuza a cetit enorm şi citéză esact. Ca unica carte de

valóre în domeniul demografieĭ apărută de câţĭ-va anĭ, cred că merită premiul Lazăr.

P. S. Aurelian susţine şi d-sa ca să se acorde premiul lucrăriĭ d-luĭ A. C. Cuza.

D. Sturdza ḑice că, dintre cărţile presentate la acest premiŭ, după greutatea cercetărilor, a d-luĭ Cuza este cea maĭ însemnată. Cartea d-luĭ Minovicĭ tractéză despre o cestiune de maĭ mică însemnătate. Cestiunile tractate de d-l Cuza privitóre la desvoltarea poporaţiuniĭ sunt greŭ de redus la o singură lege. Acésta este erórea luĭ Malthus. Malthus a judecat ţĕrile isolate unele de altele; ar judecà astăḑĭ probabil alt-fel, vĕḑênd înjghebarea şi legăturile comerciale şi economice dintre popóre, ce aŭ avut loc în secolul XIX-lea. La noĭ sunt mulţĭ, de alt-fel cu cele maĭ bune intenţiunĭ, carĭ, speriaţĭ de crescerea elementelor străine, strigă că elementul român scade şi elementele străine cresc. Acésta nu cred că corespunde cu realitatea. Numĕrarea poporaţiuniĭ la noĭ nu s'a putut şi nu se póte face în mod serios; cele făcute în timpiĭ din urmă, generale saŭ speciale pentru Bucurescĭ, sunt de sigur neesacte. Poporaţiunea română a crescut natural, dar Evreiĭ aŭ crescut în mod extraordinar şi nenatural, ast-fel că cel puţin jumătate din crescerea Evreilor este causată prin imigrare din străinătate. Acéstă imigrare puternică de elemente străine, neţĕrmurită în nicĭ un mod, e fără îndoială un pericol etnic şi economic şi póte strică rostul românesc al patrieĭ nóstre. Germaniĭ, naţiune mare şi compactă, se îngrijesc mult de imigrările elementelor străine în Germania şi ieaŭ mĕsurĭ serióse pentru a le stavilì. Imigrarea de Evreĭ la noĭ se face pentru că în ţĕrile vecine şi clima este maĭ aspră şi legile sunt maĭ severe. O carte care tractéză în mod serios şi cu studiĭ şi cunoscinţe serióse despre asemenea marĭ cestiunĭ se cuvine să fie premiată de Academie.

Se pune la vot propunerea de a se da premiul Lazăr d-luĭ A. C. Cuza şi resultatul votuluĭ este: votanţĭ 22, voturĭ pentru 20, contra 2.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare întrunind două treimĭ, premiul Lazăr a fost acordat d-luĭ A. C. Cuza.

Premiul Adamachi. — Comisiunea propune ca premiul să se împartă precum urméză: Leĭ 1.500 d-luĭ Z. Boiu, Leĭ 1.500 d-luĭ G. Ionnescu-Gion, Leĭ 1.000 d-luĭ I. Găvănescu şi Leĭ 1.000 d-luĭ D. G. Maxim.

D-l *Sturdza* ḑice: Cartea d-luĭ Ionnescu-Gion asupra Bucurescilor e scrisă cu prea mare lipsă de metodă şi cu prea mare uşurinţă pentru ca să pótă căpĕtà aprobarea academică. Pentru a dovedì acésta, voiŭ

cità câte-và puncte importante, şi prin urmare decisive, în privirea meritului acesteĭ lucrărĭ. Dedicaţiunea cărţiĭ caută a captivà publicul prin acésta că este scrisă în limba veche şi cu litere cirilice. Nu e nimic de ḑis în privinţa faptuluĭ în sine, dar atuncĭ se cere ca în adevĕr să fie cartea scrisă în limba veche şi ca întrebuinţarea literelor cirilice să fie făcută conform ortografieĭ cu acele litere. Ce vedem însă? O necunoscinţă completă a acesteĭ ortografiĭ, aşà de e. scrie **Фечюаре** în de loc **Фечоаре**, **Кристос** în loc de **Христос**, **іѣр** în loc de **ꙗр**, **ꙟцй** în loc de **жцй**, **орашй** în loc de **орашь**, **рꙟȣрилор** în loc de **ржȣрилор**, **ꙟнтжинȣл** în loc de **ꙟтжюл** saŭ **ꙟнтжюл**, **септемвре** în loc de **септемврїє**; nu ţine în sémă deosebirea ortografică între **і** şi **и** şi scrie greşit **іскълитȣл** în loc de **искълитȣл**, pune preste tot locul **и** înainte de vocală, unde după vechea ortografie cirilică trebue **і**; în loc de **тале** scrie **тѣле**, formă necunoscută în limba veche şi neadmisă nicĭ în limba literară modernă. Ce maĭ vedem însă? In dedicaţiunea cu litere cirilice aniĭ sunt tipăriţĭ cu numere arabice, pare că autorul cărţiĭ n'a avut timp să prefacă semnele arabice în semne cirilice. Se va ḑice: — puţin lucru! Acésta se póte ḑice de ceĭ puţin serioşĭ. In sciinţă însă esactitatea şi precisiunea sunt cerinţe esenţiale. In observarea lor stă o parte din metodă. Lipsa de metodă este însă caracteristica cărţiĭ d-luĭ Ionnescu-Gion. Pagina 524 este întrégă ocupată de reproducerea uneĭ acuarele, representând pe un pictor în atelierul sĕŭ, avênd dinaintea sa portretul unuĭ boer bĕtrân cu işlic, admirat de un surugiŭ. Jos dă d-l Ionnescu-Gion următórea explicaţiune: «Pictor frances, făcênd portretul unuĭ boer cu işlic,» iar în notă jos adaoge: «Pictor de la finea seculuĭ trecut saŭ de la începutul al luĭ *(sic)* nostru.» Nu are nevoie să fie cine-va un învĕţat mare în ale artelor, pentru a vedé că acéstă acuarelă cu pictorul cu musteţe şi barbişon, cu blusă, nu póte aparţiné sfîrşituluĭ veaculuĭ al XVIII-lea saŭ începutuluĭ veaculuĭ al XIX-lea. Dar dovada acésta o pot da în mod netăgăduit, pentru a dovedì iarăşĭ uşurinţa cu care a lucrat d-l Ionnescu-Gion. Acuarela acésta mi-a aparţinut mie şi eŭ am dăruit-o Academieĭ. Ea este lucrată de un pictor german Kauffmann, care trăià la Iaşĭ între aniĭ 1845 şi 1860. Ea represintă pe însuşĭ acest pictor — prin urmare nu pe un pictor frances — şi a fost lucrată chiar sub ochiĭ meĭ în aniĭ 1857 saŭ 1858 şi, după cerere, mi-a fost dăruită de amabilul pictor. D-l Ionnescu-Gion nu cunosceà aceste împrejurărĭ. Intreb însă: ce nevoie aveà de a reproduce acéstă acuarelă, fără nicĭ o necesitate, căcĭ nicĭ pictorul, nicĭ boerul, nicĭ surugiul, nicĭ biserica nu sunt din Bucurescĭ, ci din Iaşĭ? Erà nevoia de a grămădì multe stampe. Puteà însă să nu dea nicĭ o explicaţiune. De ce

dar atuncĭ dă o explicaţiune neesactă şi care e numaĭ produsul fantasieĭ d-luĭ Ionnescu-Gion? Tot atât de cu uşurinţă este reproducerea inscripţiuniĭ de pe stégul român din Museul din Dresda. Inscripţiunea stéguluĭ este: «† ВИТЄЖІѦ ДИРѢПТЬ СЬ ВИРȢѦСКЬ». D-l Ionnescu-Gion o reproduce în următorul mod: «ВИТЄЖѦ ДИРЄПТЬ СЬ ВИРȢѦСКЬ.» Ce nevoie aveà d-l Ionnescu-Gion să vorbéscă despre acest steag şi, vorbind despre el, să reproducă inscripţiunea luĭ în mod neesact? Şi acì uşurinţă, dar uşurinţa e lipsă de metodă. Precum nu aveà nevoie d-l Ionnescu-Gion să reproducă în cartea sa acuarela pictoruluĭ Kauffmann şi steagul românesc din Dresda, nu aveà nevoie să publice nicĭ portretul luĭ Sigismund Bathóry la pagina 568, precum şi multe altele. Cartea d-luĭ Ionnescu nu merită nicĭ un premiŭ academic, căcĭ ea ar îndreptà pe scriitoriĭ noştri pe o cale dăunătóre sciinţeĭ şi desvoltăriĭ nóstre.

D-l *P. S. Aurelian,* în cestiune prealabilă, cere să se amâne discuţiunea pentru mâne.

— Propunerea se aprobă.

ŞEDINŢA DIN 5 APRILIE 1900. (Diminéţa).

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

Se cetesce raportul d-luĭ *N. Quintescu* asupra traduceriĭ din Titu Liviu făcută de d-niĭ Nd. Locusténu şi I. S. Petrescu.

— Se trimite Secţiuniĭ literare.

Se procede la a doua votare pentru acordarea premiuluĭ Năsturel-Herescu d-luĭ Al. Vlahuţă.

Resultatul votuluĭ este: votanţĭ 25; voturĭ pentru 17, contra 8.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare a întrunit două treimĭ şi premiul Năsturel-Herĕscu s'a acordat d-luĭ Al. Vlahuţă.

Premiul Adamachi.

D-l *B. P. Hasdeŭ,* rĕspunḑênd criticeĭ făcute în şedinţa precedentă de d-l D. Sturdza asupra *Istorieĭ Bucurescilor* de d-l Ionnescu-Gion, ḑice că acéstă scriere este o lucrare de multă valóre şi fórte muncită. D-l Sturdza a criticat o asemenea scriere, mărginindu-se a arătà vre-o

patru greşelĭ, carĭ nicĭ nu aŭ a face cu textul. Ast-fel arată greşelĭ ortografice în dedicaţiune, dar este evident că pentru d-l Sturdza cea maĭ mare greşală a dedicaţiuniĭ este de a fi adresată d-lor Filipescu şi Delavrancea. D-l Sturdza a spus că fără motiv s'a reprodus în cartea d-luĭ Gion portretul luĭ Sigismund Batori; dar erà pentru acésta motivul fórte firesc că Principele ardelean a fost în Bucurescĭ. D l Sturdza a maĭ arătat nisce greşelĭ ortografice în reproducerea inscripţiuniĭ de pe steagul de la Dresda. O asemenea critică nu este seriósă. De asemenea este fără importanţă greşala arătată de d-l Sturdza că s'a atribuit unuĭ pictor frances de la sfîrşitul secoluluĭ trecut un desemn făcut maĭ târḑiŭ de un pictor străin în Moldova. Din asemenea greşelĭ d-l Sturdza conchide că lucrarea este uşurică; este mult maĭ uşurică însă critica pe care o face d-l Sturdza. Când pentru asemenea lucrare monumentală se propune un premiŭ aşà de mic, cum este partea de 1.500 Leĭ din premiul Adamachi, împotrivirea pe motive de greşelĭ aşà de mărunte este adevĕrată şicană. Cartea d-luĭ Gion are greşelĭ, dar este fórte bună şi face onóre literatureĭ române. Inaintea d-luĭ Sturdza aŭ maĭ criticat acéstă carte, în acelaşì fel cu d-sa, dar cu afirmaţiunĭ neesacte şi în mod pătimaş, d-niĭ Iorga şi Bogdan. D-l Hasdeŭ stăruesce să se acorde d-luĭ Gion premiul propus de Comisiune.

D-l Preşedinte ḑice că Comisiunea premielor a recomendat cu unanimitate la premiare pe d-l Z. Boiu, decĭ urméză să se cetéscă întâiŭ raportul special asupra cărţiĭ d-sale.

D-l *Gr. G. Tocilescu* — în cestiune prealabilă — cere a se cetì raportul general despre tóte publicaţiunile presentate la acest premiŭ.

Se cetesce din raportul general partea privitóre la premiul Adamachi.

D-l *C. Erbiceanu* cetesce raportul special asupra cărţiĭ d-luĭ Z. Boiu.

D-l *I. C. Negruzzi* ḑice că, literatura bisericéscă interesându-l fórte mult, a cetit cu cel maĭ viŭ interes predicele cuprinse în cele treĭ volume ale păritelui Boiu. Ele sunt compuse cu mult talent şi scrise în limba cea maĭ frumósă şi corectă. D-l Negruzzi a fost captivat de scrierea acésta. D-sa a auḑit o singură dată vorbind pe părintele Boiu şi a fost impresionat. De alt-fel de maĭ mult timp părintele Boiu este considerat ca cel întâiŭ predicator al Bisericeĭ române de peste Carpaţĭ. Ar fi fórte bine ca Academia să premieze frumósele sale predice, nu numaĭ ca o rĕsplată meritată, dar şi póte fiind-că s'ar atrage asupra acesteĭ scrierĭ atenţiunea Sf. Sinod şi a preoţimiĭ nóstre, care ar puté consultà volumele părinteluĭ Boiu cu mare folos.

D-l *I. Kalinderu* se unesce întru tóte cu cele spuse de d-l Negruzzi şi adaoge numaĭ că d-l Erbiceanu, raportorul special al acesteĭ cărţĭ, a evitat să se pronunţe asupra scrieriĭ părinteluĭ Boiu, căcĭ i s'a părut că în unele privinţe predicele Sf. Sale nu se potrivesc cu împrejurările din ţéra nóstră. D-l Kalinderu este însă de părere că, tot-deauna când se apreciază o carte de peste Carpaţĭ, ea trebue să fie judecată din punctul de vedere al împrejurărilor de acolo.

Se pune la vot propunerea de a se da d-luĭ Z. Boiu 1.500 Leĭ din premiul Adamachi.

Resultatul votuluĭ este: votanţĭ 25; voturĭ 23 pentru, 2 contra.

— D-l Preşedinte anunţă că s'a acordat d-luĭ Z. Boiu Leĭ 1.500 din premiul Adamachi.

D-l *C. Erbiceanu* cetesce conclusiunile raportuluĭ sĕŭ despre *Istoria Bucurescilor* de G. I. Ionnescu-Gion.

D-l *Gr. G. Tocilescu:* Este neîndoios că, în urma observaţiunilor atât de judicióse ale d-luĭ Hasdeŭ, critica adusă în şedinţa precedentă de către d-l Sturdza cărţiĭ d-luĭ Gion trebue să fie apelată saŭ supusă la revisiune. Sunt puţine operele în limba română carĭ să însuşéscă calităţĭ atât de multe şi preţióse ca *Istoria Bucurescilor.* Numaĭ ceĭ carĭ aŭ întreprins asemenea cercetărĭ, aŭ avut póte prilejul să se convingă de dificultatea lor, de stăruitórea muncă ce ele reclamă, de răbdarea titanică cu care pot fi duse la bun capĕt. A scris şi d-l Tocilescu despre Istoria Bucurescilor; a scris şi d-l Urechiă, care a publicat un mare numĕr de documente relative la trecutul capitaleĭ nóstre. D-l Gion a folosit tóte lucrările anterióre; partea geologică este datorită d-luĭ Gr. Ştefănescu. La tóte acestea d-l Gion a adaos propriele sale cercetărĭ. Patru anĭ a lucrat la Archiva Statuluĭ, la Academie, la Musĕŭ; nicĭ o fântână internă, nicĭ un isvor de informaţiune extern nu i-aŭ scăpat neîntrebuinţate. Când resultatul unor asemenea cercetărĭ este scris într'o formă plăcută, uşóră şi atrăgĕtóre, când cartea este înzestrată cu atâtea ilustraţiunĭ, ne putem bucurà că Bucurescii şi-a găsit o monografie minunată a sa. D-l Tocilescu a fost uimit de critica pătimaşă şi maĭ mult tendenţiósă ce s'a făcut opereĭ în cestiune într'o revistă, care de la un timp încóce, uitându-şĭ vechea tradiţiune a fundatorilor eĭ, maĭ mult ocărasce decât instruesce, ne dă hipercritică decât adevĕrată critică. Raportul d-luĭ Erbiceanu a arătat tóte meritele cărţiĭ d-luĭ Gion. Observările în trécĕt ce d-sa face nu sunt tot-deauna pe deplin justificate: aşà autorul a făcut fórte bine să consacre maĭ multe pagine istorieĭ mănăstiriĭ Radu-Vodă. Cine nu cunósce acéstă istorie nu va puté pricepe originea Bucurescilor din drépta Dîm-

boviţeĭ. D-l Tocilescu conchide că rare orĭ Academia a fost chemată de a premià o operă maĭ seriósă, maĭ bine documentată şi elegant scrisă şi, prin urmare, se unesce cu conclusiunile d-luĭ raportor şi ale Comisiuniĭ de nouĕ, pentru premiarea cărţiĭ în cestiune.

D-l *D. Sturdza:* Am vorbit erĭ asupra lucrăriĭ d-luĭ Ionnescu-Gion şi v'am cetit câte-và probe despre uşurinţa cu care autorul a compus cartea, uşurinţa cu care a lucrat-o şi uşurinţa cu care a tipărit-o. Dedicaţiunea cărţiĭ nu e adresată nicĭ d-luĭ Nicolae Filipescu, nicĭ d-luĭ C. F. Robescu, nicĭ d-luĭ Barbu Ştefănescu Delavrancea. Cartea este închinată Maiestăţiĭ Sale Regeluĭ Carol, al căruia nume e pus maĭ la umbră decât numele celor treĭ primarĭ de Bucurescĭ şi de numele însuşĭ al d-luĭ Ionnescu-Gion. Nu e însă vorba cuĭ e dedicată cartea, ci de faptul că dedicaţiunea are numaĭ pretenţiunea a fi scrisă în limba românéscă cea veche şi cu litere cirilice şi arată o necunoscinţă a limbeĭ vechĭ românescĭ, precum şi a ortografieĭ cu litere cirilice. Celelalte treĭ observaţiunĭ făcute de mine rĕmân în picióre şi după observaţiunile făcute astăḑĭ de d-l Hasdeŭ. D-sa a scusat uşurinţele d-luĭ Ionnescu-Gion; eŭ nu le daŭ nicĭ o scusă dinaintea premiuluĭ ce este a se acordà: iată una din diferinţele dintre noĭ amîndoĭ. D-l Hasdeŭ afirmă că scrierea d-luĭ Ionnescu-Gion e bună, fórte bună şi face onóre Academieĭ; şi eŭ, fără a întrebuinţà terminĭ superlativĭ, ḑic: lucrarea fiind făcută cu uşurinţă şi fără metoda cerută de sciinţă — adecă fiind lipsită de esactitate, precisiune, consciinţiositate, judecată seriósă — nu póte fi premiată de Academie, căcĭ s'ar da istoricilornoştri prin acésta o rea direcţiune. S'a amintit că d-l Ionnescu-Gion a lucrat treĭ anĭ la acéstă carte, alţiĭ vorbesc de ḑece şi de douĕ-ḑecĭ de anĭ de muncă mare. Pe noĭ nu ne privesce la darea premiuluĭ decât valórea sciinţifică a lucrăriĭ. S'a vorbit şi de cheltuelile făcute de uniĭ, dar nicĭ aceste nu pot înlocuì valórea sciinţifică a lucrăriĭ; şi în acéstă privire d-l Ionnescu-Gion a fost dejà premiat, şi într'un mod fórte splendid, căcĭ sumele primite de d-sa de la Municipalitatea de Bucurescĭ întrec cu mult suma de cincĭ miĭ leĭ a premielor celor marĭ ale Academieĭ şi apropie, de nu întrec, Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu de douĕ-spre-ḑece miĭ leĭ. Pentru ca să nu fiţĭ însă la îndoială asupra valóriĭ lucrăriĭ, voiŭ cetì aprecierile d-luĭ profesor Bogdan de la Universitatea din Bucurescĭ, făcute în *Convorbirile literare* D-l Hasdeŭ, pentru a infirmà autoritatea d-luĭ Bogdan, ne-a ḑis că afirmaţiunile sale sunt fórte tendenţióse, fiind că d-l Bogdan este asociatul d-luĭ Iorga. Iĭ amintesc d-luĭ Hasdeŭ că d-sa în tot casul nu e judecător imparţial în susţinerea premiăriĭ cărţiĭ d-luĭ

Ionnescu-Gion, căcĭ legăturile sale intime cu d-l Ionnescu-Gion singur ni le-a declarat, spuindu-ne acì, în şedinţă academică, că ţine atât de aprópe de inima sa pe d-l Ionnescu-Gion, în cât i-a declarat că-ĭ va transmite numele sĕŭ istoric, ca să pótă ast-fel să se perpetueze *in saecula saeculorum.* Eŭ voiŭ cetì din recensiunea d-luĭ Bogdan, şi d-vóstre veţĭ judecà dacă învĕţatul profesor de la Universitatea din Bucurescĭ şi eŭ avem dreptate în apreciările nóstre. Veţĭ constatà că d-l Bogdan şi d-l Erbiceanu sunt de aceeaşĭ părere în privirea insuficienţeĭ d-luĭ Ionnescu-Gion în ceea ce privesce stilul sĕŭ românesc şi cetirea corectă a documentelor românescĭ, ne maĭ vorbind de lipsa de cunoscinţă a limbilor slavice, care l-a făcut să dea traducerĭ rele. Iată ce ḑice d-l Bogdan despre cartea care reclamă premiul Academieĭ:

«Se găsesc de tóte în cele 818 pagine in-4° ale d-luĭ Gion: se găsesc descrierĭ de pădurĭ şi bălţĭ, de curgane şi délurĭ tăiate, de fenomene cosmice şi geologice, de mahalale şi uliţe, de hanurĭ şi bisericĭ, de mănăstirĭ şi călugărĭ, de lupte, de întăriturĭ, de schimbărĭ de domnie, de îngropăciunĭ domnescĭ, de spitale şi de doctorĭ, de petrecerĭ fastuóse şi molatice şi de multe alte lucrurĭ,—o istorie însă a oraşuluĭ Bucurescĭ, a desvoltăriĭ instituţiunilor municipale la noĭ în ţéră, a influenţeĭ ce aŭ putut să aibă acestea asupra istorieĭ nóstre politice în general şi a roluluĭ ce l-a avut capitala în deosebĭ, acésta nu se găsesce. D-sa pune tocmaĭ la sfîrşitul cărţiĭ, ca un soiŭ de apendice, ceea ce ar fi trebuit să pue la începutul eĭ: capitolul despre «cârmuirea bucurescénă» (p. 717—747), şi acesta este, cum vom vedé, póte cel maĭ slab şi cel maĭ plin de greşelĭ.»

«Ceea ce lipsesce maĭ ales acesteĭ publicaţiunĭ, ca tuturor celor-lalte publicaţiunĭ ale autoruluĭ, este metoda riguróså istorică, este critica sciinţifică a textelor şi monumentelor archeologice, este bunul simţ şi drépta mĕsură în expunerea faptelor, este înţelegerea legăturiĭ causale a evenimentelor. Avem icóne isolate de fapte şi întîmplărĭ, n'avem istorie. Şi tóte acestea spuse într'un stil, care, dacă nu e greoiŭ, e cel puţin încărcat, exagerat, fastuos, nenatural şi afectat.»

«Dar nu numaĭ atât. Autorul nu-şĭ dă silinţa nicĭ să controleze şi să verifice afirmaţiunile istoricilor modernĭ şi contemporanĭ, pe carĭ le iea deadreptul de bune, punênd, de pildă, în aceiaşĭ linie pe Şincai cu Tocileşcu, pe Fotino cu Hasdeŭ orĭ cu Iorga. Multe din afirmaţiunile acestor scriitorĭ sunt înţelese pe dos şi, citând pasajele împrumutate dintr'înşiĭ, d-l Gion ne dovedesce, prin înseşĭ aceste citaţiunĭ, că nu le-a înţeles. Pentru un istoric, acésta e prea mult.»

«Să te maĭ mirĭ acum că «după vechĭ scrierĭ, trebue să se fi păstrat tra«diţiunea... că Mircea cel Bĕtrân, fiul luĭ Radu II Basarab Negru, s'a pus, «după o mare victorie asupra luĭ Baiazid, Sultanul Turcilor, de a zidit *de*

«*bucurie* cetatea Bucurescilor» (pag. 18), saŭ că «tradițiunea că Vladislav «Basarab înalță biserică la Bucurescĭ în mijlocul pădurilor mărețe ale Să-«rindaruluĭ» nu e nicĭ maĭ mult nicĭ maĭ puțin decât «fórte posibilă» (pag. 15; cf. și pag. 7)? Ce nu e posibil în lumea acésta?»

«Intr'o istorie a Bucurescilor croită pe un plan atât de vast, cum e al d-luĭ Gion, erà natural să ne așteptăm a găsì, la descrierea monumentelor architecturale ale orașuluĭ, maĭ ales a bisericilor și mănăstirilor vechĭ, o descriere cât se póte de esactă a acestor monumente și a odórelor ce se păstréză într'însele: acésta nu numaĭ spre a avé o operă completă în tóte privințele, ci și spre a se puté da, pe basa uneĭ descrierĭ amănunțite, noțiunile generale asupra stiluluĭ și valoriĭ artistice a acestor monumente și odóre. Tocmaĭ acésta lipsesce în cartea d-luĭ Gion. Descrierile sunt vagĭ, necomplete, greșite și, ceea ce e cu totul straniŭ, de multe orĭ împrumutate din alțĭ scriitorĭ contemporanĭ. La pag. 63 se reproduce, de pildă, în fotografie, crucea luĭ Leon-Vodă, pusă de acesta în amintirea lupteĭ sale cu pribegiĭ de la 23 August 1631. De unde credețĭ că împrumută d-l Gion inscripțiunea de pe cruce? Din Muscelénu! E de nevoie să maĭ comparăm acum transcrierea de la pag. 61—62 cu originalul? Cea dintâiŭ e plină de greșelĭ: la dată lipsesce într'însa ḑiua: «*August*» în loc de «*23 August*»; e pusă și data «*de la Christos 1632*», care în original lipsesce; iar limba e cu totul modernisată: «*luĭ*» în loc de «*lu*», «*Sftuluĭ Gheorghe*» în loc de «Sfeti Gheorghie», «*pentru ca să se*» în loc de «pentru să se», «*bătaie*» în loc de «răsboiŭ», «*ridicat*» în loc de «rădicat, «*în létul*» în loc de «în an. de la Adam», ș. a. m. d.»

«Dacă d-l Gion nu póte cetì inscripțiunile vechĭ chirilice—și acésta se vede din Cap. XXII al scrieriĭ sale și din originala-ĭ prefață tipărită cu chirilică: o stranie coincidență de predilecțiune pentru vechile texte și de nesciință în a le cetì,—dacă d-sa n'a putut descifrà inscripțiunea de pe cruce, de ce n'a împrumutat-o de la Iorga, *Socotelile Brașovuluĭ,* p. 71, unde e reprodusă întrégă după original, cu unica greșală de tipar: 7183 în loc de 7173 (1675). Ce i s'a întîmplat acì cu crucea luĭ Leon-Vodă, i se întîmplă d-luĭ Gion cu tóte inscripțiunile chirilice de pe crucĭ, morminte, sigile, portrete etc., pe carĭ nicĭ odată nu le transcrie, — ceea ce este rĕŭ într'o lucrare de istorie, saŭ le transcrie după alțiĭ și fără să le controleze, — ceea ce este și maĭ rĕŭ. D-sa nu s'a încercat să descifreze nicĭ măcar cele maĭ evidente lecturĭ de pe pecețĭ, la carĭ se mărginesce tot-deauna să ne spună că e pecetea cutăruĭ Domn saŭ cutăruĭ boer, fără să ne ofere și dovada acestor afirmațiunĭ din înseșĭ pecețile. D-sa preferă să reproducă pe unele de două orĭ, în loc să le descifreze o singură dată. Veḑĭ două exemple la pag. 50.»

«Autorul cărțiĭ de care vorbim a afectat tot-deauna că se ocupă cu vechile familiĭ boerescĭ ale țĕriĭ; am cetit unde-và, dacă nu mĕ înșel, că pregătesce chiar acum o monografie asupra boerilor din Florescĭ: trebue dar să cunóscă fórte bine istoria familieĭ Cantacuzinescilor. Cum maĭ crede

atuncĭ d-sa că Mitropolitul de la 1668 al Ţĕriĭ-Româneseĭ, Teodosie, erà «rudă cu Cantacuziniĭ» (p. 65)? Român de rînd de la Veştem (Vestem), un sat din Transilvania — de aceea îĭ şi dice «Veşteménul» — puteà el să fie rudă de sânge cu Cantacuzinesciĭ, boerĭ de la Constantinopole? Greşala ar fi putut-o evità d-l Gion, dacă, în loc să repete pasajul traduceriĭ greşite a luĭ Fotino de Sion, s'ar fi uitat la original — presupunem că pricepe atâta grecesce, — unde cuvintele «ὡς μέρος τῶν Καντακουξηνῶν» nu însémnă «ca rudă» a Cantacuzinilor (ed. grec. 1818, II, 247), ci «ca partisan» al lor; şi se scie că Teodosie erà partisanul Cantacuzinescilor.»

«Cap. VII cuprinde o descriere sumară a bisericilor bucurescene (pp. 163—230), unde nu găsim tocmaĭ ce ar trebuì să găsim; materialul nu lipsià aicĭ de loc. Ar fi trebuit să ni se dea tóte inscripţiunile maĭ importante de pe bisericĭ, de pe mormintele Domnilor şi boerilor, de pe odóre, crucĭ şi aşà maĭ departe. Datele împrumutate din alte părţĭ ar fi trebuit verificate tóte, nu primite de-adreptul din «Revista română» de la 1861, din «Buciumul» de la 1863, din preoţiĭ Musceléuu şi Marin Dumitrescu, din «Trompeta Carpaţilor» pe 1863. O descriere esactă a bisericilor şi mănăstirilor din Bucurescĭ—în felul cum a făcut-o, de pildă, pentru mănăstirea Suceviţa d-l E. Kozak, saŭ măcar cum a făcut-o părintele Melchisedec pentru bisericile şi mănăstirile din Moldova,—ar fi fost mult maĭ preţiósă decât tóte cele 818 pagine ale d-luĭ Gion.»

«Cap. VIII despre «mănăstirea Sfteĭ *(sic)* Troiţe a luĭ Radu-Vodă 1568—1800» (pp. 234—252) şi care începe cu frasa: «Erà prin Ianuarie 1837»—cât de departe suntem de 1568! — este de la început până la sfîrşit o nuvelă cu dialogurĭ, în felul celor scrise de N. D. Popescu pentru delectarea publiculuĭ. Nu înţeleg nicĭ aicĭ de ce d-l Gion, care-ĭ atât de încântat de mănăstirea Radu-Vodă, nu reproduce inscripţiunea cea mare a acesteĭ mănăstirĭ după original, ci după Musceléuu (pag. 243—245), şi lasă nereproduse o sumă de alte inscripţiunĭ importante ale acesteĭ mănăstirĭ.»

«Cap. IX, despre «Patriarchĭ, Mitropoliţĭ, Episcopĭ grecĭ la Bucurescĭ» (pp. 255—292), e o conferinţă ţinută la Ateneŭ în 19 Ianuarie 1897. După o nuvelă, o conferinţă! Să te maĭ mirĭ apoĭ că d-l Gion povestesce o anecdotă din Normandia, spre a exemplificà evlavia străbunilor noştri (pag. 265); ne spune ce vorbeaŭ Iesuiţiĭ cu vocea lor «surdă şi mormîntală» cocónelor din Apusul Europeĭ, spre a ne face maĭ pipăită influenţa Episcopilor grecĭ asupra jupâniţelor nóstre din secolul XVI—XVIII; ne împărtăşesce nisce anecdote audite de la rĕposatul Brezoianu în Paris la 1881, spre a ne ilustrà «hoţiile «şi scârboşeniile» egumenilor grecĭ din aceleaşĭ timpurĭ (pag. 286—287)?»

«Şi maĭ departe, în loc să ne înşire după poesiile poporale «mulţimea şi «felurimea banilor» carĭ circulaŭ în ţĕrile române şi să ne dea o listă sunătóre de «mahmudelele turcescĭ, rubielele arăbescĭ, groşile lipovenescĭ, di- «nariĭ moldovenescĭ, grivnele muntenescĭ, firfiricele nemţescĭ, galbeniĭ vene- «ticĭ şi... ungurescĭ» (pag. 443), grămădite tóte una peste alta, fără distincţiune de epocă, maĭ bine ar fi făcut să ne spue : ce valóre aveaŭ aceste

monete în diferite timpurĭ, de unde ne veneaŭ ele la început, carĭ din ele, când şi unde se băteaŭ şi la noĭ în ţéră, şi ce valóre anume representaŭ în raport cu valórea monetară de astăḑĭ: lucrurĭ indispensabile pentru istoricul care vrea să dea viéţă notiţelor secĭ ale tractatelor şi să înţelégă rolul banuluĭ în vechea nóstră cultură. Nimic însă, absolut nimic despre acestea în cartea d-luĭ Gion. Dar, e drept, acésta erà greŭ de făcut: acésta cereà studiĭ întinse, cereà cunoscinţe precise asupra sistemuluĭ monetar de atuncĭ în ţĕrile vecine: lucrurĭ ce nu putem cere d-luĭ Gion.»

«Aş dorì însă ca d-l Gion să ne explice când-và cum aŭ putut ajunge Braşoveniĭ să «monopoliseze comerciul european [din Ţéra-Românéscă] cu «momele, cu şópte, cu *braşóve* şi alte combinaţiunĭ» (p. 481). Noĭ scim că acest monopol a fost întemeiat pe tractate de comerţ, pe privilegiĭ acordate Braşovenilor de Voevoḑiĭ noştri.»

«Tot aşà de slabă şi incoherentă e partea despre pictură (pag. 513 şi urm.). A afirmà că la 1573 se vorbià în palatul domnesc din Bucurescĭ despre Paolo Veronese «cu aceeaşĭ admiraţiune, cu aceeaşĭ iubire, cu care «se vorbià şi în splendida Veneţie, în palatele de marmoră ale familiilor «Dandolo şi Foscari şi Barbaro şi Vendramin» (p. 513—514) este o pură copilărie. «Faptul» însă «e fapt», după d-l Gion (p. 524), şi d-sa crede că póte dovedì că Marióra Vallarga, mătuşa luĭ Michnea Turcitul, a comandat portrete luĭ Paolo Veronese, întemeiându-se pe un pasaj din *Contribuţiunile la istoria Munteniei* ale d-luĭ Iorga, unde acesta nu afirmă de loc ceea ce vrea să scótă d-l Gion. E cert că Marióra Vallarga n'a comandat nicĭ odată portrete luĭ Paolo Veronese. Nicĭ fetele Chiajneĭ nu şi-aŭ trimes, «când fură să se mărite», portretele lor la Constantinopole (p. 514). D-l Iorga vorbesce unde-và de portretul uneĭ singure fete a Chiajneĭ, portret trimes luĭ Despot-Vodă, nu la Constantinopole (*Contribuţiunĭ la istoria Munteniei, An. Acad. Rom.* XVIII, p. 3—4).»

«Că pictura religiósă e veche în ţĕrile române, acésta o scim cu toţiĭ: e de sigur tot atât de veche cât de vechiŭ e şi creştinismul la Românĭ. Dar să viĭ şi să dovedescĭ acéstă vechime cu legenda că sunt în ţĕrile române patru icóne, «carĭ se cred a fi zugrăvite de pictorul evangelist Luca», pe când «Roma nu are decât una» de felul acestora (p. 516), e pur şi simplu ridicol. Şi maĭ ridicol este a aduce în sprijinul acesteĭ părerĭ *Impresiunile de călătorie* ale luĭ Pelimon şi «diferite tradiţiunĭ orale» (ibid., nota 4).»

«Nu scim de asemenea de nicăirĭ dacă Tătariĭ aŭ «potopit» saŭ nu Bucurescĭĭ la 1242, fiind-că nu scim dacă existà pe atuncĭ acest sat: d-luĭ Gion îĭ lipsesc numaĭ amănuntele, faptul îl cunósce (p. 540). De unde? A admite iarăşĭ că Bucurescĭĭ «saŭ, maĭ propriŭ, cetatea Dîmboviţeĭ» erà centrul militar al Ţĕriĭ-Românescĭ în sec. XIV, ceea ce reese din pasajul că «la 1370 «(cetesce 1369) oştirea română ... părăsesce Bucurescĭĭ ... ca să mérgă în «contra luĭ Nicolae Voevodul Ardéluluĭ», e în contraḑicere cu tot mersul istorieĭ Ţĕriĭ-Românescĭ din sec. XIII—XIV.»

«Să trecem maĭ iute peste capitolele XX (Bucurescĭĭ în timpul revoluţiu-

neĭ francese, pp. 607—632), XXI (Bóle, spitale, doctorĭ în Bucurescĭ până la 1800 (pp. 635—667) și XXII (Din viéța Bucurescenilor până la 1800, pp. 671—714): referindu-se tóte la timpurĭ maĭ nouĕ, greșelile de fapte nu sunt așà de marĭ, iar tonul foiletonistic nu ne frapézā așà de mult. E straniŭ totușĭ să citezĭ astădĭ pe Orzechowski *(Oricovius* la autorul nostru) după *Istoria Moldoveĭ* de Manolache Drăghicĭ (pag. 626); e necorect să-țĭ împăunezĭ opera cu pasaje de erudițiune scóse din Dicționarul luĭ Daremberg și Saglio (pp. 643, 644); e comic să credĭ că mănăstirea Malamoculuĭ de lângă Gherghița (pag. 661; cf. și pag. 212) își are numele de la «*Malamocco*, port lângă «Veneția». «Malamoc, Balamoc și Balamuc să fie óre urme în Ilfov de ale «Venețienilor», se întrébă cu prudență d-l Gion și pare a crede că așà este, (pag. 661, nota 6).»

«Pe Sașiĭ din Transilvania, carĭ aŭ exercitat o influență incontestabilă asupra nóstră, îĭ aduce d-l Gion din Saxonia, Turingia și Westfalia la începutul suteĭ a treĭ-spre-decea (ibid.): se scie însă că o parte din eĭ aŭ venit maĭ de vreme, încă din sec. XII-lea și că maĭ toțĭ, dacă nu chiar toțĭ—dialectele o dovedesc—sunt venițĭ de la Rin. D-l Gion vorbesce însușĭ la pag. 720 de coloniĭ «rhenane și saxone»: saxone, probabil, fiind-că se numesc Sașĭ. In urma unuĭ studiŭ maĭ amănunțit al dialectelor săsescĭ din Transilvania, învĕțațiĭ Sașĭ aŭ ajuns acum în urmă la conclusiunea că patria lor trebue să fie țéra de lângă Mosela, cu vechea cetate romană Trier ca centru; și dacă e să primim o părere asupra acesteĭ cestiunĭ, apoĭ e bine s'o primim sub forma sub care e presentată de istoriciĭ și filologiĭ competențĭ în materie.»

«O istorie a desvoltăriĭ viețiĭ municipale în Bucurescĭ nu găsim; găsim numaĭ câte-và acte de ale judeților și pîrgarilor, multe reproduse în litografiĭ, cele slavonescĭ cu traducere, dar fără transcriere. Litografiile nu-s tocmaĭ bune, iar transcrierile românescĭ sunt rele și pline de greșelĭ. Tot ce nu póte cetì autorul e lăsat afară: nume propriĭ, cifre, iscăliturĭ și frase întregĭ de la sfîrșitul documentelor. D-l Gion nu póte cetì pe ҂є. аспри saŭ pe аспри .ф. (=5.000 aspri *și* aspri 500) din doc. de la 1578 (pag. 719): d-sa pune ... aspri și aspri ...; citesce *Stan* în loc de *Stoian* în rîndul al 3-lea al documentuluĭ și *Barlachi* în loc de *Babaki* în rîndul al optulea (pag. 720); pe aceiașĭ persónă însă, într'un document din același an, o cetesce Babachi (pag. 724). La pag. 725 citesce *Coman* în loc de *Seman* județul, într'un document de la 1619, al căruĭ sfîrșit, neputêndu-l cetì, îl lasă netranscris (pag. 726). La pag. 727 nu póte cetì între martoriĭ documentelor de la 1632 pe *Dima [M]antragiul*, iar pe *Cernica ciz[mariul]* — e vorba în document de mătăsarĭ, rachierĭ, bărbierĭ; de ce n'ar fi vorba și de cizmarĭ?—îl cetesce «Cernica Ciz...» La doc. din 1668 (pag. 730) lasă necetit un adaos în dreptul pecețiĭ și tóte iscăliturile, carĭ sunt interesante, fiind-că vedem între martorĭ un logofĕt Grigorie, alăturĭ de un Badea Chivărarul, de Datco fuștașul, de Dumitrașco croitorul și de un Vișan ce-șĭ ascunde profesiunea. Peceţile reproduse în fotografiĭ sunt tóte necetite, și-s multe și interesante! «Sem-

«năturile de pîrgarĭ», luate, cum ne spune nota 1 de la pag. 739, dintr'un doc. de la 1666, sunt tóte nedescifrate; cetindu-le, am vĕḑut că nu-s tóte de pîrgarì: e acolo un diacon, un popă, o chivărărésă, un fuştaş, un logofĕt—şi încă un logofĕt celebru, *Stoica Lĭudescul* (pag. 739).»

«Ce încredere maĭ putem pune, în urma acestora, în datele cărţiĭ d-luĭ Gion şi maĭ ales în ale documentelor? D-sa citéză sute de documente inedite din Archivele Statuluĭ şi din Biblioteca Academieĭ; cum va fi cetit aniĭ, lunile şi ḑilele în carĭ s'aŭ dat aceste documente, cum va fi cetit pe boeriĭ amintiţĭ în ele şi cum va fi înţeles textul lor, acésta e o întrebare la care n'am puté rĕspunde decât în urma uneĭ comparaţiunĭ cu originalele. E de regretat că un om cu atâta bunăvoinţă—şi acésta nu i-o contestăm d-luĭ Gion,— un om care nu uită să ne asigure că a avut răbdarea să cetéscă «vre-o 5.000 de documente» şi «32 de condice la Archivele Statuluĭ şi la «Academie» şi care «cu tóte aceste cetirĭ, n'a dat peste un singur act care «să vorbéscă de biserica luĭ Bucur, rezidită de Mircea-cel-Bĕtrân» (pag. 177), e de regretat, ḑic, că un ast-fel de om n'a avut pregătirea suficientă ca să pótă cetì şi pricepe aceste documente. Cunoscinţa paleografieĭ slave şi române îĭ lipsesce, cunoscinţa diplomaticeĭ slavo-române îĭ lipsesce. Aceste două discipline sunt însă instrumentele cele maĭ indispensabile pentru orĭ-ce cercetărĭ istorice făcute pe temeiul unuĭ material inedit.»

«Dar cea maĭ originală parte a acesteĭ cărţĭ este prefaţa. S'ar păré că d-l Gion este un mare amator de lucrurĭ vechĭ, atât de mare amator, în cât nu se póte stăpânì să nu imiteze, într'o prefaţă scrisă în pragul secoluluĭ XX, prefeţele cărţilor bisericescĭ din secolele XVI, XVII şi XVIII. Cestie de gust. Dacă însă autorul vrea să se iea la luptă cu Coresi, saŭ cu Ioan din Vinţ, saŭ cu Năsturel Herĕscu, atuncĭ se presupune că cunósce cel puţin vechea limbă românéscă şi vechea ortografie chirilică; să se identifice şi cu spiritul acestor autorĭ nu putem cere unuĭ decadent de la sfîrşitul sec. XIX-lea. D-l Gion scrie însă **Кристос** în loc de **Христ̦ос**: păcat care prin sec. XVI—XVIII l'ar fi pus de-adreptul printreereticĭ; saŭ **Сєптємврє** în loc de **Сєптємвріє**, **рꙟꙋрилор** în loc de **рѫꙋрилор** (**ꙟ** se întrebuinţà dór numaĭ la începutul cuvintelor! şi **іѣр** în loc de **ꙗр**, cu o ortografie care — póte e interesant pentru d-l Gion s'o afle — nu se găsesce decât în nisce monumente literare rusescĭ din secolul XI; singurele manuscrise chirilice care aŭ un **ѣ** ĭotat. Va fi existat şi în Bulgaria secoluluĭ al X-lea; dar la noĭ, nu.»

«Dar ce este cu totul straniŭ în acéstă prefaţă — sunt multe, fóre multe lucrurĭ straniĭ în cartea d-luĭ Gion, să mi se erte dar şi mie repetarea acestuĭ cuvînt—şi ce constitue o lipsă de cuviinţă faţă de Maiestatea Sa Regele, este a-ĭ atribuì Maiestăţiĭ Sale un titlu pe care nu l-a purtat nicĭ odată şi pe care nu i-l dă nicĭ Constituţiunea: titlul de «Domn al Munteniei şi al «Moldoveĭ, Mare Van *(sic)* al Olteniei şi al Severinuluĭ, stăpânitor al Dobrogeĭ «de peste Dunăre până la mare». Acésta nu e numaĭ o imitare deplasată a titlurilor vechĭ domnescĭ, este o totală lipsă de bun simţ, care trebue să ne isbéscă, când o constatăm la un profesor secundar, la un inspector ge-

neral al învĕţămîntuluĭ, la un membru corespondent al Academieĭ Române.»

«Nu e vorba acì de persóna d-luĭ Gion, care pentru uniĭ póte fi fórte simpatică, pentru alţiĭ maĭ puţin simpatică, pentru noĭ e indiferentă. E vorba de *şcóla* pe care o represintă acest scriitor.»

«Şi când dic şcólă, nu înţeleg acì o direcţiune cu anumite principiĭ de investigare sciinţifică, cu anumită metodă, cu anumite tendinţe; înţeleg lipsa de orĭ-ce metodă şi de orĭ-ce principiĭ. Acì nu se face nicĭ istorie obiectivă, acea istorie care nu se dă îndĕrĕtul nicĭ uneĭ conclusiĭ ce ese din realitatea faptelor, fie ea măgulitóre saŭ nu pentru trecutul unuĭ popor; nu se face nicĭ istorie moralisătóre, care să zugrăvéscă caractere; nu se face nicĭ istorie patriotică, căcĭ patriotismul ce respiră din paginele d-luĭ Gion este tot-deauna afectat şi nenatural. Acì se fac de tóte. Autorul vrea să fie obiectiv, şi consultă documentele, dar nu le pricepe; vrea să fie patriot, şi exageréză importanţa instituţiunilor nóstre şi mărimea personagiilor istorice; vrea să fie censor moral, şi nu găsesce cevà maĭ bun de făcut decât să repete cunoscutele declamaţiunĭ împotriva călugărilor grecĭ din Principate. Drépta mĕsură, mĕsura istoriculuĭ cumpĕtat şi obiectiv, nu e păstrată nicăerĭ.»

Nu e vorba de 1.500 leĭ, dice d-l D. Sturdza, terminând, ci e vorba că nu póte Academia să pună sigiliul autorităţiĭ sale cărţiĭ d-luĭ Ionnescu-Gion. S'aŭ putut face erorĭ în trecut; cu secolul al doue-decelea trebue să intrăm cu deplinătate în acţiunea seriósă a Academieĭ.

D-l *A. D. Xenopol:* Cartea d-luĭ Gion de sigur că nu e pripită; conţine o mulţime de greşelĭ, dar de ce natură sunt acele greşelĭ? D-l Bogdan îĭ impută necunoscinţa paleografieĭ slavone. Probabil că nu o posedă bine; dar carĭ sunt aceĭ paleografĭ slavonĭ de la noĭ carĭ să fi studiat monumentele Bucurescilor? Vedeţĭ, d-lor, la noĭ nicĭ într'o sferă a cunoscinţelor nu există lucrărĭ speciale pregătitóre, ci fiecare autor trebue să fie de tóte, şi de sigur că—nicĭ unul nefiind universal—trebue să fie slab în unele părţĭ. In orĭ-ce cas însă adunarea materialuluĭ este o lucrare de valóre, represintă o muncă nu de treĭ anĭ, ci de 20 anĭ. Acéstă adunare, cu tóte greşelile ce póte conţiné, pune isvórele la îndemână cercetătorilor, carĭ vor îndreptà cele greşite şi vor duce maĭ departe munca începută. Trebue să observăm că în starea nóstră de civilisaţiune nu putem cere nicăerĭ lucrărĭ perfecte.

D-l *N. Ionescu* dice că premiele Academieĭ nu sunt destinate a se da lucrărilor celor maĭ bune ce ar puté existà, ci celor maĭ bune carĭ apar în cursul anuluĭ. Academia trebue să distribue în mod drept şi priceput premiele de carĭ dispune, pentru a încuragià munca şi talentele.

Se pune la vot propunerea de a se da 1.500 leĭ din premiul Adamachi d-luĭ G. I. Ionnescu-Gion.

Resultatul votuluĭ este: votanţĭ 23; voturĭ 11 pentru, 12 contra.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare, neîntrunind majoritatea voturilor, a fost respinsă.

ŞEDINŢA DIN 5 APRILIE 1900. (După amédă)

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

Se cetesce procesul-verbal al Secţiuniĭ literare pentru şedinţa de la 5 Aprilie a. c., prin care se arată că Secţiunea a luat cunoscinţă de referatul d-luĭ N. Quintescu relativ la cercetarea traduceriĭ din Titu Liviu a d-lor Nd. Locusténu şi I. S. Petrescu şi a aprobat propunerea de a se da la tipar.

— Se recomandă Comisiuniĭ financiare.

D-l *D. Sturdza* dăruesce pentru colecţiunile Academieĭ 152 volume formate din tăieturĭ de diare românescĭ şi străine şi privitóre la cestiunĭ de interes pentru Românĭ. Colecţiunea este ast-fel împărţită: 45 volume despre cestiunea naţională, 40 despre cestiunĭ interne ale Românieĭ, 30 despre cestiunea Orientuluĭ, 25 despre politica generală, 7 relative la visita Împĕratuluĭ Francisc Iosif în România, 5 relative la Dinastia regală română D-l Sturdza exprimă dorinţa ca acéstă colecţiune, de cel maĭ mare interes pentru cine studiază istoria contemporană, să fie continuată de Academie.

D-l Preşedinte *P. Poni* crede a fi expresiunea simţemintelor întregeĭ Academiĭ mulţumind d-luĭ Sturdza pentru acéstă preţiósă donaţiune.

Premiul Adamachi. — Propunerea Comisiuniĭ de a se da d-luĭ I. Găvănescu Leĭ 1.000 pentru scrierea sa *Curs de pedagogie.*

D-l *N. Quintescu* cetesce raportul sĕŭ special asupra acesteĭ cărţĭ.

D-l *A. D. Xenopol* dice că lucrarea acésta este însemnată nu numaĭ prin cestiunile pe carĭ le tractéză, ci şi prin modul cum le tractéză. Este o lucrare originală făcută după un studiŭ vast al întregeĭ literaturĭ pedagogice. Ea merită decĭ din tóte punctele de vedere să fie premiată de Academie.

D-l *V. Maniu* este cu totul de aceeaşĭ părere şi susţine acordarea premiuluĭ.

Se pune la vot propunerea de premiare şi resultatul votuluĭ este: votanţĭ 24; voturĭ pentru 21, contra 3.

— D-l Preşedinte anunţă că, propunerea de premiare întrunind două treimĭ, s'a acordat d-luĭ I. Găvănescu 1.000 Leĭ din premiul Adamachi.

Propunerea Comisiuniĭ de a se da 1.000 Leĭ din premiul Adamachi d-luĭ D. G. Maxim pentru scrierea: *Critica sistemuluĭ probelor*, etc.

D-l *I. Kalinderu* cetesce raportul sĕŭ special asupra acesteĭ cărţĭ.

Propunerea de premiare se pune la vot, al căruĭ resultat este: votanţĭ 24; voturĭ pentru 13, contra 11.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare, întrunind simpla majoritate a voturilor şi nu două treimĭ, urméză să se supună la o nouă votare în şedinţa viitóre.

D-l Preşedinte *P. Poni* amintesce că în acest an erà de acordat premiul Alexandru Ioan Cuza de 10.000 Leĭ, cu procentele, uneĭ lucrărĭ despre istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor. Nicĭ un concurent nu s'a presentat şi acum urméză a se pune un noŭ termin pentru presentarea lucrărilor. Subiectul şi premiul sunt fixate prin art. 94 din Regulament.

D-l *V. A. Urechiă* propune ca premiul să se dea la 1904, dată memorabilă, fiind anul morţiĭ luĭ Ştefan-cel-Mare.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ḑice că acest subiect este pus la concurs de la 1872 şi a avut maĭ multe termine, la carĭ nu s'aŭ presentat concurenţĭ. Causa este că lucrarea întrégă este prea vastă şi prea grea. D-sa crede că ar fi maĭ bine să se împartă subiectul în monografiĭ, punêndu-se la concurs maĭ întâiŭ epoca romană în Dacia, apoĭ istoria Românilor după epoca romană. Aşà s'ar puté pe altă cale ajunge la resultatul dorit de Academie.

D-l *D. Sturdza* observă că atât prin tóte publicaţiunile de până acum, cât şi prin Regulament, s'a prevĕḑut să se studieze istoria medievală a Românilor, cea posterióră epoceĭ romane. Acésta erà natural, pentru că în epoca post-romană s'a format neamul românesc şi asupra acesteĭ cestiunĭ s'a dat marele răsboiŭ contra neamuluĭ nostru. Cestiunea până astăḑĭ nu s'a elucidat pe deplin, cu tóte cele scrise de istoriciĭ noştri. De aceea să nu se schimbe subiectul; să avem răbdare şi să publicăm premiul mereŭ, până când se va presentà o lucrare care să-l merite şi să elucideze marea cestiune. La cea din urmă decisiune de publicare a acestuĭ premiŭ (5 Martie 1896), Academia a făcut şi un program pentru acéstă lucrare; să se repete decĭ publi-

carea acelui program, lăsând concursul deschis, dar să se fixeze un noŭ termin. Valórea acestuĭ premiŭ a fost pusă la o parte, aşà în cât ea cresce cu dobânḑile de la 1891 încóce. Din cele-lalte venituri ale fonduluĭ s'aŭ format premiĭ cincenale de câte 6.000 Leĭ şi se pot pune la concurs monografiile dorite de d-l Tocilescu, precum s'aŭ şi pus chiar pentru anul viitor *Istoria chinezatelor românescĭ*.

— Se decide ca noul termin pentru premiul Cuza să fie anul 1904.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetesce raportul Comisiuniĭ fundaţiuniĭ Agaricĭ.

D-l *Sp. Haret* este mulţumit cu cele cuprinse în raport despre starea şcóleĭ şi nu împărtăşesce temerile Comisiuniĭ pentru viitor, căcĭ mijlócele eĭ de susţinere vor cresce mult prin ceea ce ea însăşĭ va produce. Observă însă că este prea puţin 15 hectare de pămînt pentru asemenea şcólă şi vor trebuì date cel puţin 40 de hectare. Maĭ ḑice că nu este bine ca Academia să şi îmbrace pe elevĭ, ci eĭ să fie îmbrăcaţĭ de acasă. Prin acésta, nu numaĭ că s'ar face economie, dar s'ar înlăturà şi un rĕŭ, căcĭ nu este bine să se înveţe ómeniĭ a li se da tóte în dar. Destul le dă Academia, dacă îĭ întreţine şi le dă învĕţătură.

D-l *D. Sturdza* rógă Comisiunea să schimbe în unele privinţe propunerile sale.

Comisiunea schimbă conclusiunile raportuluĭ conform dorinţeĭ d-luĭ Sturdza.

— Conclusiunile raportuluĭ se pun la vot şi se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ fundaţiuniĭ Agaricĭ pentru 1900—1901.

— Sunt realeşĭ cu unanimitate d-niĭ: *P. S. Aurelian*, *N. Ionescu*, *Gr. G. Tocilescu*.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ premielor anuale din 1901.

— Sunt aleşĭ din Secţiunea literară d-niĭ: *A. Naum*, *Gr. G. Tocilescu*, *I. Vulcan;* din Secţiunea istorică d-niĭ *S. Fl. Marian*, *V. A. Urechia*, *A. D. Xenopol;* din Secţiunea sciinţifică d-niĭ: *P. S. Aurelian*, *Dr V. Babeş* şi *A. Saligny*.

ŞEDINŢA DIN 6 APRILIE 1900 (Diminéţa).

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice: Rĕposatul A. Odobescu a fost o ilustraţiune a Academieĭ, a Universităţiĭ şi a literatureĭ române. Şcóla Bogdan-Iorga va puté contestă rĕposatuluĭ Odobescu şi frumuseţile limbeĭ sale. D-l Hasdeŭ nu este însă din acea şcólă şi de aceea dăruesce Academieĭ un autograf litografiat al rĕposatuluĭ Odobescu întitulat: *Cuvîntare asupra moduluĭ cum d-l Dimitrie Sturdza îşĭ îndeplinesce sarcina de Secretar general al Academieĭ Române, de A. Odobescu, 1888.*

D-l *D. Sturdza* ḑice că-ĭ pare bine de acéstă manifestare a d-luĭ Hasdeŭ, care pornesce din simţeminte şi din tendinţe de mult cunoscute tuturor. D-l Sturdza are însă altă comunicare de făcut Academieĭ cu totul de altă natură.

In ḑiua de 8 Aprilie se reînnoesce serbarea ḑileĭ de nascere a Maiestăţiĭ Sale Regeluĭ şi tot-odată a ḑileĭ în care Regele Carol, prin voinţa poporuluĭ, a fost ales Domn al Românieĭ. Acéstă ḑi este şi ḑiua începĕtóre a Statuluĭ român modern. Neamul românesc prin marĭ şi grele încercărĭ a trecut de la aşezarea luĭ pe pămîntul de la Dunărea de jos. Incunjurat de popóre şi de naţiunĭ puternice, el în adevĕr póte ḑice despre sine că, de când a început a fi, a dus o neîntreruptă luptă pentru existenţă. Cu tóte aceste, el a trecut prin tóte vijeliile timpurilor şi asprimea veacurilor şi a învins tóte pedecile şi tóte pericolele, până ce în anul 1866 energia şi tenacitatea luĭ aŭ fost încoronate cu un succes strălucit şi binecuvîntat de Dumneḑeŭ. Am participat la ḑilele de grea cumpănă înainte de ḑiua de 8 Aprilie 1866 şi am vĕḑut şi lumina ce s'a revĕrsat asupra nóstră în acea ḑi fericită. Cine a trăit atuncĭ puteà din tóte puterile sufletuluĭ esclamà către Cer:—Acum slobodesce pe robul tĕŭ, stăpâne, că am vĕḑut mântuirea poporuluĭ românesc! Mulţĭ însă, între carĭ şi eŭ, am avut fericirea să constatăm în timp de o treime de secol — să-mĭ fie iertat cuvîntul — mersul triumfal al patrieĭ nóstre în munca de pace şi de răsboiŭ ce a urmat, în aşezămîntul Regatuluĭ. Aceştĭ paşĭ marĭ în desvoltarea nóstră politică, socială şi economică nu ar fi putut fi făcuţĭ, dacă Principele Carol de Hohenzollern nu se hotărà cu abnegaţiune de sine şi cu energie bărbătéscă să se pună în capul poporuluĭ român şi să devie conducĕtorul luĭ. Am studiat şi studiez necontenit fiinţa, mersul şi crescerea Regatuluĭ român, greutăţile prin carĭ a trecut şi prin carĭ va maĭ trece încă,—acesta este studiul meŭ de predilecţiune, pot ḑice sîm-

burele vieţiĭ mele; — am cules din tóte convicţiunea că ḑiua de 8 Aprilie 1866 va sta pentru noĭ vecĭnic ca un semn strălucitor peste viéţa nóstră viitóre. De aceea amintirea acesteĭ ḑile, serbarea eĭ, ne va luminà necontenit în calea nóstră; şi amintiriĭ acesteia se cuvine să închinăm semne viĭ şi pipăite. Maĭ ales se cuvine acésta acelora cărora A-Tot-Puternicul le-a dat îndestulă viéţă, ca să urmăréscă şi după anul 1866 fructele ḑileĭ de 8 Aprilie. Fiind-că între aceştĭ fericiţĭ muritorĭ mě aflu astăḑĭ şi eŭ, am creḑut că e bine, ba chiar de datorie, să aduc în anul 1900 un prinos de amintire căldurósă acesteĭ ḑile marĭ şi frumóse din istoria patrieĭ. Acest prinos îl ofer Academieĭ într'un document prea preţios din 1600, care e subscris de însăşĭ mâna mareluĭ Domn şi eroŭ Michaiŭ Vitézul.

D-l Preşedinte *P. Poni* exprimă mulţumirile Academieĭ pentru preţiosul dar făcut eĭ de d-l D. Sturdza.

D-l *N. Ionescu* ḑice că tot ce s'a întîmplat mare în istoria nóstră în timpul luĭ Michaiŭ, al luĭ Ştefan, al luĭ Alexandru-cel-Bun, a fost în legătură cu evenimentele contemporane din Europa occidentală. Trebue să ne inspirăm de acéstă coincidenţă şi să dăm activităţiĭ Academieĭ o desvoltare care să ridice Academia la înălţimea Academiilor din Occident. Spre acest scop, d-sa rógă pe toţĭ să înlăture cestiunile personale, căcĭ ele sunt tot-deauna micĭ. Să întreţinem relaţiunĭ de cordialitate, carĭ singure sunt potrivite pentru membriĭ uneĭ Instituţiunĭ ca Academia.

D-l *S. Fl. Marian* presintă începutul uneĭ publicaţiunĭ a d-luĭ J. Fleischer, profesor la liceul din Sucéva, intitulată *Commissions-Protocoll über die sämtlichen Privatbesitzungen in der landesfürstlichen Stadt Sutschawa* şi exprimă dorinţa ca să se vină în ajutorul acesteĭ publicaţiunĭ prin abonare de exemplare saŭ printr'un ajutor ce s'ar da de la Academie.

— Se recomandă Secţiuniĭ istorice.

Se procede la a doua votare asupra propuneriĭ de a se da 1.000 leĭ din premiul Adamachi d-luĭ D. G. Maxim.

Resultatul votuluĭ este: votanţĭ 22; voturĭ pentru 14, contra 8.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea a întrunit majoritatea absolută şi nu douĕ treimĭ; urméză decĭ a fi supusă la a treia votare în şedinţa viitóre.

D-l *D. Sturdza* cetesce raportul Comisiuniĭ Dicţionaruluĭ.

D-l *Gr. Ştefănescu* ḑice că n'a vĕḑut partea redactată din dicţionar; din întîmplare numaĭ a aruncat ochiĭ asupra unuĭ fascicul care erà

pe masă înaintea d-luĭ Kalinderu în ḑilele trecute şi d-sa l'a oprit, ḑicênd că Comisiunea dicţionaruluĭ va venì cu raportul sĕŭ şi va exclude tóte franţuzismele, idiotismele etc. Din acéstă scurtă privire a fost rĕŭ impresionat, pentru că a vĕḑut în dicţionar o mulţime de franţuzisme. Din raportul Comisiuniĭ vede cu plăcere că lucrarea va fi supusă uneĭ revisiunĭ. In dicţionar vor trebuì să rĕmână numaĭ vorbele curat românescĭ, cele-lalte, cele străine şi neintrate în us, să se pună într'un suplement.

D-l *I. Kalinderu* este membru al Comisiuniĭ şi, cu tóte că nu este lexicograf, a cetit cu atenţiune partea presentată de d-l Philippide şi şi-a făcut o notă despre ce crede d-sa că trebue să cuprindă dicţionarul românesc. Ce trebue într'adevĕr să conţie un bun dicţionar la noĭ? O comparaţiune va lămurì cestiunea şi ideile: Un grădinar e dator să excludă buruenile din grădina de care îngrijesce. Dacă din neglijenţa sa se introduc saŭ se lăţesc buruenĭ în grădină, el e vinovat şi trebue să fie îndepărtat. Un botanist însă, căruia i se dă de lucrat o flóre, e dator să nu excludă, nicĭ să omită nicĭ un fel de plantă, orĭcât de nefolositóre orĭ de stricăciósă ar fi. De ce fel a voit Comisiunea să fie dicţionarul când a însărcinat pe d-l Philippide cu întocmirea luĭ? De felul grădinăresc? Atuncĭ miĭ de cuvinte vor fi excluse, şi e fórte greŭ, póte şi cu neputinţă, de a găsì un *criteriŭ sigur*, care să pună pe cel ce face alegerea cuvintelor, fie acela d-l Philippide, fie Comisiunea, la adăpost de imputarea fórte gravă *că a lucrat arbitrar*. Din capul loculuĭ, de când se însărcinase d-l Hasdeŭ, se vorbise de un dicţionar complet, care să conţină tótă *limba*, cu provincialisme, cu archaisme, cu neologisme, tot. Dacă acésta e menirea dicţionaruluĭ Academieĭ, dacă adecă trebue să fie lucrat în felul aprópe al botanismuluĭ, care cu aceeaşĭ atenţiune studiéză orĭ-ce plantă, atuncĭ d-l Philippide are absolut dreptate în tot ce spune în expunerea sa. Se póte servì în acel cas de dicţionarele Costinescu, Pontbriant, etc., pentru că nu le ieà ca o autoritate, ca o călăuză, ceea ce nu pot să fie acele dicţionare, ci numaĭ ca un *repertoriŭ*, respingênd tóte acele cuvinte bănuite de a fi o creaţiune a lexicografuluĭ saŭ carĭ nu sunt basate pe o citaţiune din vr'un scriitor. Intr'adevĕr, dacă dicţionarul s'ar restrînge absolut numaĭ la limba literară, adecă la cuvintele ce se pot întrebuinţà în poesie, în roman şi novelă, în istorie şi critică literară, atuncĭ nu va fi decât o lucrare fragmentară, de un interes limitat. Cuvintele întrebuinţate în revista *Dreptul*, în *Buletinul Curţiĭ de Casaţiune*, în revista *Biserica ortodoxă*, în regulamentele armateĭ, în manuale de telegrafie, în farma-

copea română, nu pot să lipséscă dintr'un dicţionar serios, căcĭ un dicţionar nu se lucréză numaĭ în vederea celor carĭ cetesc cronice saŭ manuscripte vechĭ. Pentru aceia sunt *glosare*. Cuvinte ca: *ponton, eclisă, falţ, zeţar, volt* (mĕsură de electricitate), *dinamo*, sunt cuvinte intrate definitiv în limbă. Cuvîntul *cismeà*, care astădĭ e un archaism, a fost odată un neologism, cum e astădĭ cuvîntul *ponton* saŭ *eclisă*, acestea sunt tot aşà de necesare ca şi *cismeà, puţ, fântână, avuz* etc. *Cismă*, care de sigur toţĭ îl admit ca un cuvînt românesc ce trebue să se găséscă în orĭ-ce dicţionar, a fost odată tot aşà un neologism turcesc saŭ unguresc, cum e acum cuvîntul *botină* un neologism frances. D-l Philippide spune în raportul sĕŭ: «Apoĭ atuncĭ din ce punct de vedere s'a pus Hasdeŭ când a respins atâtea cuvinte? Eŭ rĕspund, şi cred că tótă lumea va rĕspunde împreună, că din nicĭ unul.» Adevĕrat, la d-l Hasdeŭ lipsesc cuvinte ca: *abator, aberaţiune, ablativ, absolut, abstracţiune, actor, acţionar*. De ce? Scie alte cuvinte cu carĭ le-ar înlocuì? La ce póte servì un dicţionar, din care ar lipsì limba teatruluĭ, a filosofieĭ, etc. Introducerea acestor cuvinte, fie după dicţionarul Costinescu, fie după orĭ-ce alt isvor, nu impune o mare întârdiere a publicăriĭ, căcĭ: 1. etimologiĭ nu sunt de căutat la cuvinte ca acelea; 2. sensul lor e bine sciut şi clar, nu cere nicĭ o cercetare sciinţifică pentru a fi lămurit. În ceea ce privesce sufixele şi prefixele, are dreptate d-l Philippide că le lasă în plata gramaticeĭ (gramatica istorică a luĭ Brachet tractéză bine partea acésta), cu restricţiunea că acele sufixe şi prefixe carĭ schimbă sensul — căcĭ sunt şi prefixe şi sufixe carĭ îl nuanţéză numaĭ, de exemplu: *albastru, albăstrìŭ* — trebue să figureze în dicţionar. Nu se póte, de exemplu, să nu se pună cuvîntele *susţiné* şi *deţiné*, pe motivul că aceste sunt verbul *ţiné* cu sufixele *sus* şi *de*, căcĭ înţelesul lor difere cu totul; asemenea şi: *supune, depune, propune*, etc. Cred dar că e bine să se facă acéstă deosebire. Pentru definiţiunile de cuvinte technice, trebue să se îngrijéscă ca să fie vĕdute de câte un specialist. De exemplu la pag. 99 No. 5 a specimenuluĭ presentat Comisiuniĭ dicţionaruluĭ de d-l Philippide, se dice că *ac* e *un instrument* de drum de fier. Nu e însă instrument, ci un fel de şină mobilă, care după cum o pune *acarul*, îndreptéză trenul dintr'un rînd de şine pe altele la încrucişărĭ. Dicţionarul Academieĭ francese e lucrat în felul *grădinăresc*, adecă cu alegerea cuvintelor. Ea póte să-şĭ permită un asemenea lux, pentru că în Francia pe lângă Academie se găsesc şi simpli particularĭ, ca Littré (ca Trévoux în secolul trecut), carĭ se însărcinéză cu forţele lor propriĭ să facă dicţionarele cele monumentale, complete. Noĭ însă n'avem

până acum nicĭ un dicţionar într'adevĕr bun şi un particular n'ar găsì nicĭ odată resursele necesare pentru a ne da dicţionarul cel serios de care avem nevoie maĭ urgentă decât de un dicţionar de lux, ca acel ce lucréză Academia francesă.

D-l *V. A. Urechiă* nu pune câtuşĭ de puţin la îndoială competinţa filologică a d-luĭ Philippide, nicĭ competinţa de supraveghiare a Comisiuniĭ. Academia a făcut însă experienţe dureróse cu dicţionarul şi a pus în pod un dicţionar şi glosar întreg în treĭ volume. Aducêndu-şĭ aminte de aceste experienţe, d-l Urechiă crede că este absolut necesar ca, înainte de a se înaintà redactarea, să se aducă specimene carĭ să se cetéscă în şedinţele Academieĭ şi asupra cărora Academia, în cunoscinţă de causă, să se pótă pronunţà.

D-l *N. Ionescu* ḑice că nu d-l Philippide, nicĭ Comisiunea aŭ rĕspunderea faceriĭ dicţionaruluĭ, ci Academia; de aceea Academia trebue să urmăréscă de aprópe organisarea şi redactarea lucrăriĭ. In privinţa cărţilor din carĭ să se extragă materialul de dicţionar trebuesc asemenea stabilite norme generale. Ast-feĭ trebue să se determine epoca până la care să se admită scriitorĭ, până la 1821 saŭ 1831, maĭ încóce nu. Tóte cuvintele aflate în scriitoriĭ dinainte de anul fixat trebuesc trecute în dicţionar, care trebue să le consemneze pe tóte, fie slavonescĭ, grecescĭ, franţuzescĭ saŭ de orĭ-ce altă origine. La cele străine să li se facă o descriere maĭ scurtă. Să nu facem din dicţionar o carte de alungarea cuvintelor din orĭ-care epocă ar fi şi de orĭ-ce origine.

D-l *Gr. Ştefănescu* ḑice că dicţionarul este basa Academieĭ, unul din principalele scopurĭ pentru care acéstă Instituţiune a fost înfiinţată. De aceea trebue să se discute facerea dicţionaruluĭ cu tótă atenţiunea şi în tóte amănuntele. Pentru acésta, înainte de a se da la tipar, să se tipăréscă câte-va specimene, spre a fi studiate.

D-l *Gr. G. Tocilescu* observă că Comisiunea nu cere autorisarea de a tipărì dicţionarul; ea arată numaĭ ce s'a lucrat în cursul anuluĭ şi normele după carĭ se face lucrarea şi carĭ sunt cunoscute şi aprobate de Academie. Până la tipărire maĭ este, căcĭ va trebuì să se facă maĭ întâiŭ tótă redactarea şi apoĭ întrégă lucrarea să fie revisuită. D-l Philippide a desfăşurat o muncă fără exemplu şi, după tóte probabilităţile, opera sa va corespunde pe deplin aşteptărilor generosuluĭ donator şi iniţiator, ca şi la ale Academieĭ Române. Astăḑĭ trebue să sĕrbătorim pe eminentul bărbat, care îşĭ închină tóte veghile, întréga sa viéţă, uneĭ opere atât de însemnate. Nu critica, ci lauda, nu îndoiala, ci deplina încredere, merită lucrarea de până acum a d-luĭ Philippide, şi

fie-care din noĭ trebue să-ĭ venim în ajutor, ca să o pótă face şi maĭ bine şi maĭ iute şi să o termine aşà cum a conceput-o.

D-l *Al. Philippide* ḑice că lucrarea dicţionaruluĭ se face întocmaĭ cum a spus d-l Ionescu, cu acéstă singură deosebire că s'aŭ extras şi scriitoriĭ contemporanĭ carĭ ne arată maĭ bine limba în starea eĭ actuală. Spre acest scop s'a adunat o jumătate milion de exemple din diferiţĭ scriitorĭ şi din diferite epoce. Tóte cuvintele vor fi înregistrate, cu arătarea scrieriĭ din care sunt luate. Se vor deosebì prin semne convenţionale archaismele, neologismele, cuvintele rarĭ şi cele dialectale. La fie-care cuvînt se va da înţelesul principal în traducere latină şi francesă. Apoĭ exemplele se vor aşezà sistematic după diferitele nuanţe de înţeles ale cuvîntuluĭ şi la fie-care cuvînt i se va arătà pe scurt etimologia. Numaĭ prin extragerea exemplarelor din scriitorĭ se póte întocmì dicţionarul, căcĭ fie-care din noĭ cunóscem numaĭ o parte fórte mică din cuvintele limbeĭ. Cu tótă bogăţia extractelor făcute, este totuşĭ cu putinţă ca unele cuvinte să nu fie fost găsite şi culese şi ele să se găséscă în alte dicţionare românescĭ. De aceea se impuneà şi utilisarea dicţionarelor anterióre. A observat şi d-sa ca şi Comisiunea dicţionaruluĭ că unele cuvinte din acele dicţionare probabil sunt făcute de lexicograf fără să fi avut întrebuinţare reală vre-odată în limbă. D-sa totuşĭ le-a înregistrat pe tóte; crede însă că Comisiunea are dreptate când decide ca să se înlăture cuvintele bănuite de a fi fabricate de lexicograf şi nejustificate prin nicĭ o probă literară.

D-l *D. Sturdza* înţelege îngrijirile carĭ se manifestă cu privire la întocmirea dicţionaruluĭ. Cetesce cuvintele rostite de M. S. Regele la 1884, când a făcut donaţiunea pentru dicţionar. In acele cuvinte este fórte clar indicat programul şi cuprinsul dicţionaruluĭ; după ele se conduc Comisiunea şi d-l Philippide în întocmirea lucrăriĭ.

D-l *V. A. Urechiă* cetesce următórea propunere:

«Ascultând darea de sémă a Comisiuniĭ dicţionaruluĭ şi discuţiunile urmate, Academia exprimă mulţumirile sale d-lor membri colegĭ din Comisiune şi decide ca în şedinţele sale ordinare viitóre să revadă primele cóle din litera *A* redactate de d-l coleg Philippide, ca să-şĭ dea séma şi ea de modul cum d-sa înţelege a continuà lucrarea şi să vadă şi d-sa spiritul în care Academia doresce să fie condusă acea lucrare.»

D-l *D. Sturdza* ḑice că sunt 16 anĭ de când M. S. Regele a făcut Academieĭ donaţiunea pentru dicţionar. S'a prevĕḑut atuncĭ ca lucrarea să se facă în 5 saŭ 6 anĭ, ceea ce nu s'a putut. Regele a continuat a da cheltuelile lucrăriĭ în timp de 14 anĭ. Tocmaĭ de aceea Academia este datóre a grăbì cât maĭ mult facerea lucrăriĭ. Nu stă în mâna

Academieĭ să o opréscă: nu e cuviincios să o iezéscă. Executarea propunerii d-luĭ Urechiă ar causà tocmaĭ marĭ întârḑierĭ. Academia a dat grija supraveghеriĭ acesteĭ lucrărĭ uneĭ Comisiunĭ. Comisiunea a lucrat în cea maĭ deplină înţelegere, a stabilit normele pentru facerea lucrăriĭ, norme carĭ aŭ fost aprobate de Academie. Acum se propune ca Comisiunea să fie înlocuită prin întréga Academie. Acésta evident ar produce o mare întârḑiere în executarea lucrăriĭ. Dacă Academia nu are încredere în comisiunea alésă pentru buna conducere a alcătuiriĭ dicţionaruluĭ, póte alege o altă comisiune compusă din alţĭ membri. Orĭ-cum s'ar face, nu trebue să uităm că Academia este datóre să ducă la bun sfîrşit acéstă lucrare şi cât maĭ în grabă.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ḑice că propunerea este inadmisibilă după ce s'aŭ adoptat de Academie normele stabilite de dînsa pentru întocmirea lucrăriĭ şi ar fi periculos să se alégă alţĭ membri în Comisiune.

D-l *B. P. Hasdeŭ* ḑice că la început a fost ales în Comisiunea dicţionaruluĭ şi a refusat de a face parte dintr'însa, pentrucă nu aveà încredere în competinţa celuĭ însărcinat cu facerea dicţionaruluĭ. Acum însă începe a crede contrariul şi de aceea nu refusă de a face parte din Comisiune spre a da ajutorul sĕŭ la lucrare.

D-l *I. Kalinderu* ḑice cá Comisiunea crede că şi-a îndeplinit datoria şi că a obţinut până acum resultatul cel maĭ mulţumitor. Lucrarea înaintéză repede şi se aflà în bune mânĭ. Supraveghеrea prea de aprópe ar causà inevitabil marĭ întârḑierĭ.

D-l *V. A. Urechiă* retrage propunerea, în urma explicaţiuniĭ solemne şi de sus, date de d-l coleg Kalinderu.

— Se pune la vot şi se aprobă raportul Comisiuniĭ.

Se procede la alegerea Comisiuniĭ dicţionaruluĭ pentru anul 1900—1901.

— Sunt realeşĭ d-niĭ: *I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu.*

ŞEDINŢA DIN 6 APRILIE 1900. (După amédă.)

Preşedinţa d-luĭ *P. Poni.*

Se procede la a treia votare asupra propuneriĭ Comisiuniĭ premielor de a se acordà 1.000 Leĭ din premiul Adamachi d-luĭ D. G. Maxim.

Resultatul votuluĭ este: votanţĭ 20; voturĭ pentru 11, contra 9.

— D-l Preşedinte anunţă că, propunerea întrunind majoritatea voturilor, s'a acordat d-luĭ G. D. Maxim 1.000 Leĭ din premiul Adamachi.

D-l *Gr. Ştefănescu* amintesce că din acest premiŭ aŭ rĕmas nedaţĭ 1.500 Leĭ şi că există un precedent după care partea nedată din premiŭ s'a adaos la partea dată unuĭ autor premiat. Consecinţa ar fi ca să se acorde ceĭ 1.500 Leĭ rĕmaşĭ nedaţĭ unuia din concurenţiĭ premiaţĭ

— Se decide ca suma neacordată din premiul Adamachi să se capitaliseze, conform art. 2, al. 4 din Regulamentul aceluĭ fond.

D-l Secretar general *D. Sturdza* cetesce proiectul de budget al Academieĭ pentru anul 1 Iunie 1900 — 31 Maiŭ 1901. Budgetul se presintă cu veniturĭ Leĭ 247.416,70, cheltuelĭ Leĭ 257.536,75, avênd prin urmare un deficit de Leĭ 10.120,05.

— Se pune la vot budgetul de veniturĭ şi cheltuelĭ şi se aprobă.

D-l *I. Negruzzi*, cu ocasiunea votăriĭ budgetuluĭ, atrage atenţiunea Academieĭ asupra uneĭ cestiunĭ care nu a fost până acum discutată, dar la care trebue să ne gândim: este necesitatea de a se creà la Academie un fond de pensiune pentru funcţionarĭ. E natural că Academia trebue să aibă acéstă prevedere de pe acum, pentru că va fi greŭ maĭ târdiŭ, când acest fond va trebuì să satisfacă la nevoĭ carĭ nu se vor puté înlăturà.

D-l *I. Kalinderu* aprobă întru tóte cele spuse de d-l Negruzzi. Nu s'aŭ putut aduce până acum propunerĭ concrete în acéstă privinţă, din causă că lipsesc mijlócele din carĭ să se formeze fondul.

D-l *P. S. Aurelian* dice că acum nu se póte luà nicĭ o decisiune în acéstă privinţă. Să se recomande cestiunea Delegaţiuniĭ spre a o studià.

D-l *Gr. G. Tocilescu* chiar în acéstă ultimă şedinţă ridică o cestiune la care trebue să ne gândim spre a-ĭ da o soluţiune bună. In Statute, la art. 3 lit. *b*, se prevede că Secţiunea istorică, între alte atribuţiunĭ, are şi pe aceea de a culege documente importante maĭ ales atingătóre de istoria Românilor, de a organisà misiunĭ pentru asemenea

lucrărĭ, de a luà iniţiativa pentru explorarea archeologică a ţĕrilor române, a face publicaţiunĭ etc. Carì sunt mijlócele puse la dispoziţiunea Secţiuniĭ istorice pentru ca să-şĭ îndeplinéscă aceste obligaţiunĭ? Nicĭ unul. Statul dă de o mulţime de anĭ o subvenţiune anuală de 33.000 Leĭ pentru publicaţiunĭ istorice; dar acéstă subvenţiune se cheltuesce fără a se consultà de loc Secţiunea istorică, pe motivul că este acordată pentru publicarea documentelor Hurmuzaki şi că acéstă publicaţiune este condusă de o Comisiune specială; dar uniĭ din membriĭ aceleĭ comisiunĭ aŭ încetat din viéţă, cum aŭ fost rĕposaţiĭ M. Kogălniceanu şi A. Odobescu, alţiĭ nu se maĭ ocupă de lucrările eĭ, cum sunt d-niĭ Th. Rosetti şi B. P. Hasdeŭ şi tótă îngrijirea lucrărilor a rĕmas în sarcina uneĭ singure persóne, care, cu tótă activitatea sa neobosită, nu póte să facă tot şi să controleze tot. Colecţiunea de documente rĕmasă de la rĕposatul Eudoxiu Hurmuzaki s'a tipărit de mult şi acum de maĭ mulţĭ anĭ se publică culegerĭ de documente făcute de alţiĭ, în carĭ greşelile sunt multe şi de multe felurĭ: multe documente se tipăresc deşì nu aŭ interes pentru istoria Românilor, altele se tipăresc de două şi de treĭ orĭ în diferite volume. Se comit şi alte greşelĭ istorice, iar în timpiĭ din urmă la unele volume s'aŭ pus în loc de prefeţe întregĭ monografiĭ istorice pline de greşelĭ. Tóte acestea se publică sub auspiciele Academieĭ Române şi editoriĭ lor se plătesc cu 50 Leĭ de cólă. Este timp ca să înceteze acéstă stare de lucrurĭ şi Secţiunea istorică să fie restabilită în drepturile sale de a nu se maĭ tipărì sub auspiciele Academieĭ nicĭ colecţiunĭ de documente, nicĭ monografiĭ istorice înainte de a fi cercetate de Secţiunea istorică.

D-l *D. Sturdza* mulţumesce d-luĭ Tocilescu pentru modul cum tractéză pe acea persónă despre care a vorbit şi care a dat d-luĭ Tocilescu mulţĭ anĭ de-arîndul ajutor stăruitor moral şi material fără censură, fără control şi fără cerere de socotelĭ, pentru ca d-l Tocilescu să pótă urmărì explorările sale archeologice; şi acésta pentru că acea persónă, al căreĭ nume d-l Tocilescu se feresce a-l pronunţă, a avut şi are cea maĭ înaltă considerare pentru explorările şi studiele archeologice ale d-luĭ Tocilescu. Cu acelaşĭ simţemînt de iubire pentru orĭ-care activitate sciinţifică seriósă d-l Sturdza a urmărit activitatea tuturor acelora carĭ, ca şi d-l Tocilescu în cele antice, se silesc a luminà trecutul. Acest interes şi acéstă iubire pentru cercetările sciinţifice să fie óre bune numaĭ când privesc cercetările d-luĭ Tocilescu şi să fie rele când privesc activitatea sciinţifică a altora? Colecţiunea documentelor Hurmuzaki a fost dăruită de familia adunătoruluĭ lor d-luĭ Sturdza cu deplină putere de a dispune de dînsa. Statul, fiind Ministru al

Instrucţiunii d-l Maiorescu, a luat asupra sa publicarea colecţiunii de documente. Comisiunea, pe care a instituit o pentru supraveghiarea publicaţiunii, s'a adunat şi a luat disposiţiuni de câte-ori a fost trebuinţă. De când publicaţiunea a fost trecută la Academie, în fie-care an în raportul cetit la începutul sesiunii s'a dat sémă despre mersul publicaţiunii; iar Comisiunii financiare s'aŭ presentat în fie-care an compturile veniturilor şi cheltuelilor făcute pentru dînsa. Greşesce decĭ d-l Tocilescu când dice că acéstă publicaţiune a fost sustrasă de la controlul Academieĭ. Membriĭ Comisiuniĭ aŭ decis a continuà lucrarea rĕposatuluĭ Hurmuzaki urmărind adunarea de documente şi publicarea lor tot sub numirea generală a colecţiuniĭ Hurmuzaki, pentru a da ast-fel un isvor cât maĭ bogat de informaţiunĭ istorice şi a ridicà în acelaşĭ timp un monument aceluia care o viéţă întrégă a lucrat explorând archivele şi nu şĭ-a permis nicĭ chiar plăcerea de a-şĭ vedé tipărită o parte din ródele munciĭ sale. Aşà s'a desvoltat colecţiunea de documente istorice Hurmuzaki. D-l Tocilescu face greşală, când spune că acéstă colecţiune este scósă de sub autoritatea Academieĭ. Chiar volumele de documente publicate de d-l Iorga, la carĭ d l Tocilescu făceà alusiune şi carĭ par a fi deşteptat supĕrarea d-sale, aŭ fost introduse prin decisiunea formală a Academieĭ şi nu prin favorul nimĕnuĭ, nicĭ în ascuns; anume documentele adunate de d-l Iorga aŭ fost presentate Academieĭ la 28 Februarie 1897 cu cerere de a fi publicate în colecţiunea Hurmuzaki. Academia a recomendat cererea Secţiuniĭ istorice. Secţiunea istorică, după examinarea colecţiuniĭ d-luĭ Iorga, decide la 2 Aprilie să o recomande plenuluĭ spre publicare în colecţiunea Hurmuzaki, iar la 3 Aprilie plenul Academieĭ aprobă propunerea Secţiuniĭ istorice. Unde este dar înlăturarea Secţiuniĭ istorice şi a Academieĭ de la supraveghrea colecţiuniĭ Hurmuzaki? Atuncĭ documentele Iorga eraŭ bune şi aprobate de Secţiunea istorică, pentru că cel carĭ le adunase nu-şĭ atrăsese asupră-şĭ supĕrarea nimĕnuĭ. Asemenea motive nu sunt însă suficiente pentru judecarea Academieĭ în cele sciinţifice. Rĕŭ face d-l Tocilescu că lasă ca supĕrările personale, orĭ-cât de justificate ar fi, să vie şi să întunece activitatea sciinţifică. Ar fi bine să-şĭ aducă aminte cine îĭ făceà greutăţĭ şi cine îl persiflà când d-sa făceà explorărĭ şi studiĭ, prin carĭ a descoperit Tropaeum Trajani, şi cine îĭ da atuncĭ ajutor şi încurajare în acea muncă bună şi rodnică. Să maĭ vadă d-l Tocilescu un lucru, că un mare rĕŭ de care suferim în ţéră este indiferenţa pentru istoria ţĕriĭ. In contra acestuĭ rĕŭ trebue să luptăm, pentru ca să-l înlăturăm, şi

acésta o putem face numaĭ încurajând pe ceĭ muncitorĭ după regulele sciinţeĭ moderne.

D-l *P. S. Aurelian* dice că acéstă discuţiune nu are obiect, nu tinde la nimic, neavênd o propunere; de aceea este inutilă şi propune să se închidă incidentul.

D-l *A. D. Xenopol* dice că ar fi bine să se ieà decisiuuea ca documentele carĭ maĭ sunt de publicat să fie cercetate de Academie înainte de a fi date la tipar.

D-l *B. P. Hasdeŭ* dice că colecţiunea de documente adunate de rěposatul Eudoxiŭ Hurmuzaki a fost a d-luĭ Sturdza, dar ea s'a tipărit de mult; acum se tipăresc alte documente, carĭ nu sunt ale luĭ Hurmuzaki, şi acestea trebuesc să trécă prin cercetarea Secţiuniĭ istorice.

— D-l Preşedinte declară incidentul închis.

Se procede la alegerea Delegaţiuniĭ Academieĭ pentru 1900—1901.

Sunt aleşĭ: Preşedinte d-l *P. Poni;* Vice-preşedinţĭ d-niĭ: *I. C. Negruzzi, V. A. Urechiă, P. S. Aurelian.*

D-l Secretar general *D. Sturdza* cetesce următorul raport asupra lucrărilor Academieĭ în sesiunea generală din 1900:

«*Domnilor Colegĭ,*

«Stăruitórea solicitudine, pe care Maiestatea Sa Regele n'a încetat de a o arătà Academieĭ Române în tóte timpurile şi maĭ ales în împrejurărĭ grele, s'a manifestat într'un mod deosebit de onorător pentru Instituţiunea nóstră în cursul acesteĭ sesiunĭ generale, pe care o închidem astădĭ. Maiestatea Sa Regele a bine-voit a onorà cu presenţa Sa ambele sěrbătorĭ academice din acéstă sesiune, cu ocasiunea primiriĭ solemne, la 13 şi 17 Martie, a noilor membri aleşĭ în anul trecut, a Prea Sfinţituluĭ Episcop Nicolae Popea al Caransebeşuluĭ şi a d-luĭ profesor Constantin Erbiceanu.

«Cu ocasiunea solemnităţiĭ din 13 Martie, Maiestatea Sa Regele a dăruit Instituţiuniĭ nóstre un fórte preţios memoriŭ manuscript privitor la ţěrile române, scris în 1787 pentru Principele Moldoveĭ Ipsilante de abatele Comite d'Hauterive, secretar al numituluĭ Principe şi maĭ târdiŭ membru al Instituluĭ Franciеĭ. Preşedintele de onóre şi Protectorul Academieĭ a bine-voit să însoţéscă darul Sěŭ de o frumósă ex-

punere academică asupra manuscriptuluĭ dăruit şi a împrejurărilor relative la el.

«Alteţa Sa Regală Principele Ferdinand a bine-voit de asemenea să onoreze cu presenţa Sa amândouĕ şedinţele solemne din cursul sesiuniĭ.

«Din cele 30 şedinţe carĭ aŭ compus acéstă sesiune generală, 2 aŭ fost şedinţe solemne şi 6 publice, în carĭ s'aŭ făcut lecturĭ şi comunicărĭ sciiinţifice.

«D-l *Dr. V. Babeş* a cetit douĕ comunicărĭ, în şedinţa de la 10 Martie: *Etiologia lepreĭ şi pericolul la care este expusă România din causa acesteĭ bóle;*—iar în 3 Aprilie: *Desvoltarea medicineĭ moderne şi Institutul noŭ de bacteriologie din Bucurescĭ.*

«D-l Nicolae Ionescu, la 27 Martie, a făcut comunicare despre *Inrîurirea istorieĭ universale asupra istorieĭ Românilor.*

«In aceeaşĭ şedinţă publică de la 27 Martie, Părintele S. Fl. Marian a cetit o notă despre *Portretul luĭ Miron Costin, marele Logofĕt şi cronicar al Moldoveĭ.*

«In şedinţa de la 20 Martie, d-l P. Poni a comunicat Academieĭ o lucrare a sa intitulată: *Cercetărĭ asupra composiţiuniĭ chimice a petroleurilor din România.*

«La 24 Martie, d-l Gr. Ştefănescu a cetit comunicarea sa; *Geologia şi legenda.*

«D-l Gr. G. Tocilescu a presentat Academieĭ, în şedinţa de la 3 Aprilie, un *Raport asupra săpăturilor făcute la Axiopolis în cursul anuluĭ trecut.*

«D-l V. A. Urechiă, continuând studiele sale asupra epoceĭ fanariote, a cetit, la 10 Martie, o comunicare relativă la *Finanţele sub Caragea şi diversele mişcărĭ contra Grecilor din acel timp.*

«In şedinţa din 24 Martie, d-l A. D. Xenopol a făcut înaintea Academieĭ o expunere şi o analisă critică a opereĭ de curînd apărute la Paris *Magyars et Roumains devant l'histoire* de A. de Bertha, care este un resumat pentru străinĭ al uneĭ lucrărĭ maĭ întinse în unguresce a d-luĭ Benedict Jancsó.

«D-l General C. Brătianu, membru corespondent al Academieĭ, a presentat, în şedinţa de la 31 Martie, resumatul lucrărilor de până acum executate de Institutul geografic al armateĭ pentru ridicarea charteĭ Românieĭ. Comunicarea d-luĭ General C. Brătianu a fost intitulată: *Notiţe asupra lucrărilor chartografice şi geometrice în România.*

«D-l Dr. G. Marinescu, membru corespondent, a cetit, în şedinţa de

la 20 Martie, o notă despre: *Mecanismul atrofiei în sistemul nervos și cestiunea serului antileucocitar.*

«In ședința de la 31 Martie am făcut, ca Secretar general al Instituțiunii nóstre, un raport amănunțit asupra jubileului de 200 de ani al Academiei Regale Prusiane de Sciințe, la serbările căruia am luat parte ca delegat al Academiei Române.

«D-nii St. C. Hepites și D. Negreanu, membri corespondenți, aŭ presentat în decursul sesiunii generale diferite lucrări sciințifice, cari se vor publică în *Anale.*

«După propunerea Secțiunii literare, basată pe raportul d-lui coleg N. Quintescu, ați aprobat traducerea a 200 pagine din Titu Liviu (după edițiunea Tauchnitz) făcută de d-nii Locusteanu și Petrescu, a căror probă de traducere a fost premiată de Academie în anul trecut. Tipărirea acestei traduceri se va face în anii următori, când vor permite mijlócele budgetare.

«După invitațiunea primită din partea Societății de Sciințe din Bucuresci, Academia a luat parte, prin delegatul sĕŭ d-l Gr. Ștefănescu, la solemnitatea prin care acea Societate a sĕrbătorit, la 23 Martie, ḑece ani de activitate ai sĕi.

«Ați decis ca Academia să participe la al VIII-lea Congres geologic internațional, care se va ține în anul acesta la Paris, și ați delegat pe d-l Gr. Ștefănescu ca să represinte Instituțiunea nóstră.

«In afară de importantul și prețiosul dar făcut Academiei de Maiestatea Sa Regele în ședința de la 13 Martie, voiŭ cità, dintre cele-lalte câte s'aŭ mai făcut în cursul sesiunii generale, pe următórele mai însemnate:

«D-l A. Lecomte du Noüy, membru corespondent al Academiei, a oferit un manuscript românesc de mare valóre de la finele secolului XVII-lea tractând despre iconografia religiósă potrivit tradițiunilor Bisericii ortodoxe și întâiul volum din importanta publicațiune asupra studielor și descoperirilor făcute de misiunea Clermont-Ganneau în 1873—1874 în Palestina.

«Colegul nostru d-l C. Erbiceanu a dăruit în mai multe rînduri, pe lângă 22 de manuscripte originale ale Protosinghelului Naum Rîmniceanu, numeróse acte și documente de la începutul secolului XIX-lea.

«Părintele Andreiŭ Ghidiu, protopop al Caransebeșului, a dăruit douĕ manuscripte religióse, unul slavonesc din secolul XIII-lea, cel-lalt ro-

mânesc de la 1693—1695, scris de Vasile Sturza Moldoveanul Dascălul mânăstirii Plosca.

«D-l General Fălcoianu a oferit pentru colecţiunile Academieĭ originalul convenţiunii încheiate în 11 (23) Februarie 1878 între autorităţile române şi turce cu ocasiunea ocupăriĭ Vidinuluĭ de către armata română.

«Eŭ însumĭ am avut fericirea de a puté oferì Academieĭ, în amintirea ḑileĭ de 8 Aprilie 1866, a căreia aniversară se apropie, un preţios document de la Michaiŭ Vitézul, subscris de propria mână a Voevoduluĭ eroŭ. Am dăruit de asemenea 150 volume de tăieturĭ din ḑiare române şi străine relative la cestiunĭ de interes pentru Românĭ.

«In cursul acesteĭ sesiunĭ generale, Ministeriul de Afacerĭ străine a comunicat Academieĭ că, potrivit interveniriĭ sale, a decis să nu întrerupă decopiarea de acte din archivele de la Constantinopole. Tot deodată s'aŭ şi primit copiile cu traducerea francesă legalisată de pe 17 firmane din secolul XVI-lea.

«In decursul sesiuniĭ generale, Academia a intrat în relaţiunĭ de schimbul publicaţiunilor cu *Societatea Regală malacologică din Belgia.*

«In dar s'a decis a se da publicaţiunile Academieĭ următórelor bibliotecĭ:

Liceul Petru Rareş din Pétra-Némţ.

Ateneul Român din Bucurescĭ.

«Comisiunile alese de d-vóstre în sesiunea generală trecută şi la începutul acesteĭ sesiunĭ v'aŭ presentat rapórtele lor asupra diferitelor ramure ale activităţiĭ Academieĭ.

«Raportul Comisiuniĭ pentru examinarea lucrărilor făcute în cursul anuluĭ trecut a dat loc la lungĭ discuţiunĭ, carĭ aŭ ocupat şedinţele din 21 şi 22 Martie. Comisiunea exprimase două desiderate: ca Academia să trimită o misiune la Congresele din Paris, pentru a susţiné acolo causa Românilor şi ca să se încépă publicarea documentelor istorice interne. Aţĭ respins întâia dorinţă a Comisiuniĭ şi aţĭ recomendat pe a doua Comisiuniĭ financiare. Aţĭ aprobat apoĭ cele-lalte părţĭ ale raportuluĭ Comisiuniĭ.

«Comisiunea permanentă a Bibliotecei v'a presentat raportul eĭ despre mersul şi progresele bibliotecei în cursul anuluĭ trecut. Aţĭ aprobat acest raport în şedinţa de la 8 Martie.

«Comisiunea însărcinată cu distribuirea gratuită a cărţilor didactice

din fondul Ioan Fĕtu şi a cărţilor religióse din fondul Ioan Scorţeanu la şcolariĭ săracĭ de la sate v'a arătat, prin raportul ce v'a presentat în şedinţa de la 15 Martie, cum şĭ-a împlinit însărcinarea în anul trecut. Aţĭ aprobat lucrarea Comisiuniĭ şi aţĭ ales membri aĭ eĭ pentru anul viitor pe d-niĭ: *P. S. Aurelian, I. C. Negruzzi, D. Sturdza.*

«Comisiunea însărcinată cu pregătirea publicaţiuniĭ Dicţionaruluĭ limbeĭ române v'a presentat raportul sĕŭ, din care aţĭ vĕḑut că, în cursul anuluĭ trecut, terminându-se adunarea materialuluĭ, s'a făcut rînduirea luĭ şi s'a început redactarea dicţionaruluĭ. Acéstă lucrare sperăm că va fi terminată în treĭ anĭ, după care se va puté începe tipărirea. Aţĭ aprobat modul cum Comisiunea a condus lucrările şi aţĭ ales membri aĭ eĭ pentru anul viitor pe d-niĭ: *I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu.*

«Comisiunea Fundaţiuniĭ Adamachi v'a expus, prin raportul sĕŭ amănunţit, în ce mod s'aŭ administrat şi întrebuinţat în anul trecut veniturile donaţiuniĭ şi v'a presentat propunerĭ atât pentru întrebuinţarea acestor veniturĭ pe anul viitor, cât şi pentru unele modificărĭ de introdus în regulamentul Fundaţiuniĭ. Aţĭ aprobat raportul şi propunerile Comisiuniĭ în şedinţa de la 30 Martie şi aţĭ reales membri aĭ eĭ pentru anul viitor pe d-niĭ: *Sp. Haret, P. Ponĭ, D. Sturdza.*

«In şedinţa de la 3 Aprilie, aţĭ aprobat budgetul Fundaţiuniĭ pentru anul 1900—1901

«Comisiunea Fundaţiuniĭ Otteteleşanu v'a presentat raportul sĕŭ în şedinţa de la 3 Aprilie, dimpreună cu budgetul Fundaţiuniĭ pentru anul 1900 -1901. Aţĭ aprobat atât raportul cât şi budgetul şi aţĭ reales membri aĭ Comisiuniĭ pentru anul viitor pe d-niĭ: *I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. Sturdza.*

«Comisiunea Agaricĭ v'a presentat raportul sĕŭ despre mersul *Şcóleĭ Ioan Costache Agaricĭ*, deschisă în Septembre trecut la Móra-Grecilor, precum şi propunerile sale pentru anul viitor. Aţĭ aprobat raportul Comisiuniĭ, dimpreună cu proiectul de budget presentat de ea pentru şcólă pe anul 1900—1901.

«Comisiunea financiară alésă în sesiunea generală trecută a examinat în cursul anuluĭ, în tóte amănuntele, compturile definitive ale gestiuniĭ financiare de la 1 Iunie 1898—31 Maiŭ 1899. Ea v'a expus, prin rapórte speciale, resultatele cercetărilor sale, atât asupra gestiuniĭ financiare propriŭ ḑise a Academieĭ, cât şi asupra administraţiuniĭ financiare a celor două fundaţiunĭ Adamachi şi Otteteleşanu. Aţĭ aprobat în şedinţa de la 11 Martie aceste rapórte, iar în şedinţa de la 14 Martie aţĭ reales membri aĭ Comisiuniĭ financiare, care să cerceteze

compturile exercițiuluĭ ce se va încheià la 31 Maiŭ 1900, pe d niĭ: *Sp. Haret*, *A. Saligny*, *Gr. Ştefănescu*.

«Budgetul normal al Academieĭ pentru exercițiul 1 Iunie 1900—31 Maiŭ 1901 a fost de asemenea aprobat de d-vóstre. El se presintă cu Leĭ 247.416,70 la veniturĭ şi cu Leĭ 257.536,75 la cheltuelĭ, cu un deficit adecă de Leĭ 10.120,05.

«La 11 Martie a încetat din viéță în Bucurescĭ Take Petre Anastassiu din Tecuciŭ, muncitor vrednic şi om de bine, care a lăsat prin testament tótă averea sa Academieĭ, în sarcina căreia a pus, pe lângă unele legate particulare, obligațiunea de a fundà şi întreține, la două moşiĭ ale rĕposatuluĭ, două şcóle pentru luminarea țĕrănimiĭ. Legatul lăsat de Take Petre Anastassiu este, prin însemnătatea sa, cea maĭ mare donațiune făcută până astăḑĭ Instituțiuniĭ nóstre. După evaluarea făcută la punerea în posesiune a Academieĭ, ea se urcă la Leĭ 3.164.225,92, asupra căreia sunt câte-và datoriĭ. Ațĭ decis în unanimitatea membrilor presențĭ la şedința de la 14 Martie ca să se accepte donațiunea şi la 3 Aprilie ațĭ aprobat ca averea lăsată Instituțiuniĭ nóstre de Take P. Anastassiu să se administreze ca *Fundațiune Anastassiu* de o Comisiune specială, care de-ocamdată va avé însărcinarea să întocméscă regulamentul Fundațiuniĭ. Ațĭ ales membri aĭ acesteĭ Comisiunĭ pentru anul viitor pe d-niĭ: *P. S. Aurelian*, *I. Kàlinderu*, *D. Sturdza*.

«Comisiunile însărcinate de d-vóstre cu examinarea lucrărilor şi publicațiunilor presentate la concursurile premiilor ce eraŭ a se acordà în acéstă sesiune v'aŭ supus rapórtele şi propunerile lor, asupra cărora ațĭ luat următórele decisiunĭ:

«*a)* Ațĭ acordat premiul Năsturel-Hĕrĕscu, de 4.000 leĭ, d-luĭ Al. Vlăhuță pentru lucrarea sa: *Clipe de linişte*.

«*b)* Ațĭ acordat premiul Statuluĭ Lazăr, de 5 000 leĭ, d-luĭ A. C. Cuza pentru lucrarea sa: *Despre poporație*.

«*c)* Din premiul Adamachi, de 5.000 leĭ, ațĭ acordat: Leĭ 1.500 d-luĭ Z. Boiu pentru scrierea sa: *Semințe din agrul luĭ Christos*;

«Leĭ 1.000 d-luĭ I. Găvănescu pentru scrierea sa: *Pedagogie*;

«Leĭ 1.000 d-luĭ D. G. Maxim pentru scrierea sa: *Critica sistemuluĭ probelor*.

«*d)* Din premiul Adamachi, de 5.000 leĭ, la al căruia concurs erà pus subiectul: «*Studiĭ asupra pelagreĭ*», ațĭ acordat jumătate singuruluĭ

manuscript presentat. Autorul acesteĭ lucrărĭ s'a constatat a fi d-l Dr. I. Neagoe.

«După propunerea Secţiuniĭ istorice, aţĭ fixat ca subiect pentru premiul Adamachi din 1905: *Poporul român din Ungaria şi Transilvania de la începutul secoluluĭ XVIII-lea încóce.*

«După propunerile Secţiuniĭ sciinţifice, aţĭ decis ca subiectul premiului Lazăr din 1905 să fie: *Starea economică şi socială a Românieĭ actuale.*

«După propunerea Comisiuniĭ speciale aţĭ determinat de subiect al premiuluĭ Neuschotz din 1905: *Istoria vămilor din România de la început şi până în dilele nóstre.*

«Pentru premiul Alexandru Ioan Cuza cu subiectul «*Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor*», la care nu s'a presentat nicĭ un concurent, aţĭ fixat un noŭ termen pentru anul 1904.

«După propunerile ce v'a presentat Secţiunea literară, aţĭ ales pe d-niĭ Al. Philippide şi I. Puşcariu membri actualĭ, iar pe d-l G. Coşbuc membru corespondent român la acea Secţiune.

«Pentru conducerea lucrărilor în anul viitor 1900—1901 aţĭ ales Delegaţiunea compusă din d-niĭ colegĭ: *P. Poni* Preşedinte şi *I. C. Negruzzi, V. A. Urechiă* şi *P. S. Aurelian,* Vice-Preşedinţĭ.»

D-l Preşedinte declară închisă sesiunea generală a anuluĭ 1900.

SECŢIUNEA LITERARĂ.

ŞEDINŢA DE LA 25 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *Gr. G. Tocilescu.*

Ieaŭ parte la şedinţă d-niĭ *Maiorescu, Negruzzi, Naum, Hasdeŭ, Caragiani, Quintescu, Tocilescu şi Vulcan.*

In discuţiunea Secţiuniĭ este împlinirea celor două locurĭ vacante de membri efectivĭ şi a unuĭ loc vacant de membru corespondent.

Se propune ocuparea unuia din cele două locurĭ vacante de către d-l Philippide. Nu este cu putinţă—se invócă ca argument—ca acela, pe care Academia l'a onorat cu sarcina elaborăriĭ Dicţionaruluĭ eĭ, să nu fie membru al Academieĭ. Acésta este şi în interesul moral al acesteĭ Instituţiunĭ.

La al doilea loc vacant este propus d-l B. Delavrancea. Fără a se contestà meritele literare ale d-luĭ B. Delavrancea, candidatura d-sale este înlăturată, în urma obiecţiuniĭ că este bine de a se observà tradiţiunea ca membrul rĕposat din ţĕrile române de peste Carpaţĭ să fie înlocuit tot cu un Român de acolo. Dacă pentru acuma nu se găsesce un filolog de valóre cu reşedinţa acolo, care să fie recomendat la alegere în locul rĕposatuluĭ nostru coleg Al. Roman, se află însă printre noĭ un filolog distins, originar de acolo şi care nu a perdut contactul cu Româniĭ din acele părţĭ: este d-l I. Bianu, archivarul şi bibliotecarul Academieĭ. Dar acesteĭ alegerĭ s'ar opune, după opiniunea unor membri aĭ Secţiuniĭ, artic. 51, 52 şi 53 din Regulamentul Academieĭ, carĭ pun pe bibliotecar sub ordinele nemijlocite ale Secretaruluĭ general, lucru care nu se póte admite pentru un membru. Dintr'altă parte însă nu se găsesce pedică în Regulament la alegerea d-luĭ Bianu. Legislatorul Regulamentuluĭ nu s'a gândit că bibliotecarul are să fie ales membru. Regulamentul referindu-se la o persónă, care nu erà membru în Academie, înţelesul luĭ nu póte fi restrictiv. La urma urmeĭ Regulamentul póte fi modificat. Alegerea d-luĭ Bianu ar fi şi faptul uneĭ bune gospodăriĭ din partea Academieĭ, căcĭ

dînsul realiséză bunul gând al păstrării pentru viitor al preţióselor documente, ce posedă Instituţiunea nóstră.

Se maĭ propune — dar acésta numaĭ în trécăt — candidatura d-luĭ Puşcariu din Transilvania, şi în urmă aceea a d-luĭ Ionnescu-Gion. In contra alegeriĭ d-sale—abstracţiune făcênd de călcarea prin acésta a tradiţiuniĭ relevate maĭ sus—se ridică obiecţiunea că d-sa, deşì membru corespondent în Secţiunea literară, este maĭ puţin filolog decât istoric, precum probéză acésta chiar ultima sa lucrare: *Istoria Bucurescilor*.

Cât pentru ocuparea loculuĭ vacant de membru corespondent, d-l *Vulcan* propune pe laureatul Academieĭ, pe poetul Coşbuc.

In momentul de a se pune votul, d-l *Hasdeŭ* declară că se abţine de la votare.

Se pune la vot prin bile alegerea de membru actual al Academieĭ a d-luĭ Philippide, care obţine 7 voturĭ (din 7 votanţĭ); a d-luĭ I. Bianu care obţine 5 voturĭ pentru, 2 contra; a d luĭ Ionnescu-Gion, care obţine 4 voturĭ pentru, 3 contra, iar d-l Coşbuc este ales de membru corespondent cu 6 voturĭ pentru, 1 contra.

ŞEDINŢA DIN 29 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *Gr. G. Tocilescu.*

Sunt de faţă la şedinţă d-niĭ *Hasdeŭ*, *Naum*, *Quintescu*, *Vulcan*, *Negruzzi* şi *Tocilescu.*

D-l *Iosif Vulcan* propune ca Secţiunea să revină asupra candidatureĭ d-luĭ Puşcariu, membrul nostru onorar, bărbat meritos, care a luat parte la tóte mişcările culturale din ţéra Ardéluluĭ.

D-l *I. C. Negruzzi* fiind de aceeaşĭ părere, maioritatea Secţiuniĭ o admite.

— Punêndu-se la vot prin bile alegerea d-l Ioan cavaler de Puşcariu ca membru actual în Secţiunea literară, din 6 voturĭ exprese, d-l Puşcariu întrunesce 5 voturĭ pentru şi 1 contra.

ŞEDINŢA DIN 1 APRILIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *Gr. G. Tocilescu.*

La ordinea ḑileĭ a Secţiuniĭ:

a) reînnoirea biurouluĭ eĭ pe anul 1900—1901.

— Se realeg de Preşedinte d-l *Gr. G. Tocilescu* şi de Vice-Preşedinte d-l *Vulcan.*

b) 200 pagine (ediţiunea Tauchnitz) de traducţiune din Titus Livius a d-lor profesorĭ Locusteanu şi I. Petrescu, înaintată Secţiuniĭ de plenul Academieĭ, pentru a o examinà, dacă valórea eĭ corespunde probeĭ de traducere premiată de Academie în anul trecut 1899,—Secţiunea decide a se însărcinà cu revisuirea eĭ d-l *N. Quintescu.*

ŞEDINŢA DIN 5 APRILIE 1900.

—Secţiunea luând cunoscinţă de cuprinsul referatuluĭ d-luĭ Quintescu relativ la cercetarea traduceriĭ din Titus Livius a d-lor Locusténu şi Petrescu, aprobă propunerea făcută de d-sa pentru tipărirea aceleĭ traducerĭ şi decide ca să fie înaintat plenuluĭ Academieĭ.

Referatul d-luĭ N. Quintescu asupra traduceriĭ luĭ Titus Livius.

Domnule Preşedinte,

Insărcinat de Secţiunea literară a cercetà traducerea luĭ Titus Livius de la cap. 9 al cărţiĭ VIII până la cap. 15 al cărţiĭ XXI, făcută de d-niĭ profesorĭ Locusteanu şi Ioan Petrescu în cursul anuluĭ strecurat 1899—1900, în urma premiăriĭ de către Academie a 20 pagine (ediţiunea Tauchnitz), în sesiunea eĭ generală din 1899, am onóre a vĕ aduce la cunoscinţă că, din compararea unuĭ numĕr de capitule ale manuscriptuluĭ înaintat cu textul latin, am dobândit convingerea deplină că cele 180 de pagine, adaose pe lângă cele 20 carĭ aŭ servit de probă, sunt lucrate cu aceeaşĭ esactitate şi consciinţiositate şi cu totul la nivelul celor încoronate de Academie în urma propuneriĭ subsemnatuluĭ.

Traducerea d-lor Locusteanu şi I. Petrescu întrunind dar tóte condiţiunile pentru a puté fi tipărită, am onóre a rugà pe onor. Academie a luà měsurĭ prin noul budget, pentru a se pune la disposiţiunea autorilor traduceriĭ suma de 1.200 leĭ (câte 120 leĭ de cólă). Numaĭ efectuându-se imprimarea textuluĭ dejà pregătit, d-niĭ Locusteanu şi I. Petrescu vor puté—după cum mĭ-aŭ făcut declaraţiune—aduce până la sesiunea generală a anuluĭ viitor 1901 continuarea lucrăriĭ lor.

SECŢIUNEA ISTORICA

ŞEDINŢA DIN 8 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-l *V. A. Urechiă* pune în vederea Secţiuniĭ că, după programa lucrărilor, în sesiunea actuală fiind şi determinarea subiectuluĭ pentru premiul Adamachi de 5.000 leĭ, pe anul 1905, ar fi bine ca din bun timp să medităm asupra unuĭ subiect luat din Istoria Românilor, maĭ ales cu privire la curentul ostil latinităţiĭ nóstre şi al propagandeĭ înverşunate ce se face prin scrierĭ pline de aberaţiunĭ istorice fórte vătĕmătóre naţionalităţiĭ române. In vederea apropiateĭ Exposiţiunĭ din Paris, contrariĭ noştri, voind a-şĭ prepară terenul, aŭ şi început—ḑice d-l Urechiă — să inunde redacţiunile ḑiarelor francese cu scrierĭ-libele veninóse asupra provenienţeĭ şi geneseĭ poporuluĭ nostru, rĕsbătênd cu falsurile lor istorice până şi în jurnalul *Débats*, atât de bine-voitor în trecut pentru noĭ. D-l Preşedinte Urechiă crede că, faţă cu asemenea pornirĭ de extremă ostilitate vĕdită, trebue să ridicăm mânuşa, menţinêndu-ne strict pe terenul istoric, şi că, spre a puté preîntîmpinà cu demnitate atacurile la adresa naţionalităţiĭ nóstre şi a rĕspunde cu vigóre la tóte invectivele delirante ale detractorilor noştri secularĭ, ar fi de dorit să utilisăm—între altele— şi latitudinea ce ne oferă regulamentul fondurilor Adamachi, fracţionând sumele destinate pentru premiĭ, spre a le reservà pe séma unor scrierĭ cu subiecte istorice la ordinea ḑileĭ, servind a luminà opiniunile seduse din lumea sciinţelor şi a publicităţiĭ asupra provenienţeĭ şi a originiĭ nóstre etnice, denunţând scopul *neleal* urmărit de adversariĭ *Românismuluĭ* şi aĭ *vechimiĭ* poporuluĭ românesc pe pămîntul Dacieĭ-Traiane.

D-l *I. Kalinderu* întrébă cum ar formulă d-l Urechiă subiectele unor asemenea scrierĭ saŭ şi subiectul istoric pentru premiul propus? D-sa este înclinat a împărtăşì părerea emisă pentru fracţionarea premielor, avêndu-se în vedere că Regulamentul respectiv nu se opune; recunósce de asemenea că necesitatea apĕrăriĭ faţă cu neadevĕrurile pătimaşe ni se impune imperios, aşà ḑicênd, şi că nu ne putem sustrage

de la datoria onóreĭ de a ne apĕrà naţionalitatea cu demnitate şi cu curagiul consciinţeĭ luminate.

D-l *N. Ionescu* este de părere ca să nu ne prea inchietăm de pornirile Ungurilor, cunoscuţĭ lumiĭ întregĭ ca vechĭ adversarĭ aĭ Românilor; să nu ne preocupăm prea mult nicĭ de presa francesă, al căreĭ bun simţ va sci ce valóre se póte da insanităţilor istorice debitate cu profusiune în contra latinităţiĭ *poporuluĭ românesc*. Nu ea va desminţì pe celebrităţile Franciei, propagatorĭ aĭ latinităţiĭ poporuluĭ de la Dunăre. Aceĭ marĭ profesorĭ: *Michelet, Ed. Quinet, Ubicini, El. Regnault* etc., aŭ scris opere clasice despre originea Românilor, carĭ nu pot fi combătute, precum n'aŭ putut fi până acum întrecute pe tărîmul sciinţeĭ istorice şi al adevĕruluĭ etnologic privitor la Românĭ! Neuitatul *Ed. Quinet* a fost până într'atâta convins şi chiar entusiasmat de latinitatea nóstră, în cât a intrat în familia românéscă — privită ca sora celeĭ francese,—luând în căsnicie pe romànca Moldoveĭ, fiica defunctuluĭ *Asachi!* D-l Ionescu nu crede că ar fi de demnitatea Academieĭ să ne scoborîm pe terenul atacurilor pătimaşe ale detractorilor noştri. Rĕspunsul însă ni se impune; dar, spre a se rĕspunde cu succes întemeiat pe istorie la tóte atingerile rĕŭ voitóre, ar fi cel maĭ nemerit şi magistral lucru a se elaborà un memoriŭ asupra Instituţiunilor fundamentale, dintre cele maĭ vechĭ ale poporuluĭ nostru, începênd de la colonisarea Dacieĭ, prin care s'ar pune în evidenţă marele şi necontestabilul merit al coloniilor Romeĭ: *stabilirea autorităţiĭ publice*, a *proprietăţiĭ*, a *familieĭ* şi a *ordineĭ sociale* în *tustrele Daciĭ*, instituţiunĭ de carĭ maĭ în urmă aŭ profitat, spre folos cultural, ceĭ urmaşĭ ordelor năvălitóre aşezate în diferite regiunĭ de pe teritoriul menţionat, maĭ ales *Arpadienii*.

Părintele Episcop Popea crede că neapĕrat urméză a fi combătute cu tótă seninătatea şi demnitatea bărbătéscă neadevĕrurile istorice, vătĕmătóre şi umilitóre pentru consciinţa unuĭ popor de valóre. Din luptă — ḑice I. P. S. Sa — ese lumină folositóre pentru toţĭ. Lupta însă, în împrejurările de faţă, rĕmâne reservată numaĭ bărbaţilor din Regatul român.

D-l *V. Maniu* ḑice că păcatul luptelor pătimaşe este vechiŭ la detractoriĭ juraţĭ aĭ neamuluĭ nostru. El este atât de vechiŭ, ca şi dorinţa lor de a-şĭ vedé realisat idealul unităţiĭ naţionale pe mormîntul tuturor naţionalităţilor de prin prejur, ideal impiŭ şi imoral care-ĭ frămĂntă mereŭ! Sistemul de luptă editat de moderniĭ neofiţĭ arpadienĭ este o palidă copie al celuĭ inaugurat de *Szecheny, Vesseleny, Tökölea*, de afiliaţiĭ *Engel, Schulzer, Roesler* şi *Hunsdorfer* (Hunfalvy) etc.

Marii noştri premergětorĭ de piósă memorie: *Şincai*, *P. Maior*, (Klein) *Micul*, *Murgu*, *Bojinca*, *Lauriani*, *Maiorescu*, etc. le-aŭ rěspuns cu prisos, pe temeiŭ de sciinţă, înfruntând curenţiĭ oştilĭ de pe timpurile lor. Ilustraţiunile, cronicariĭ *Bizanţuluĭ*, *Franciei*, *Angliei*, *Germaniei*, *Pontificiĭ Romeĭ*, până şi părinţiĭ istorieĭ maghiare: — *Notariul anonim* (al *Regeluĭ Bela)*, *Bonfiniu*, *Istvanfy*, etc. (pe carĭ moderniĭ scriitorĭ îĭ vînéză în interesul scopuluĭ păcătos urmărit) aŭ fost pătrunşĭ de sfîntul adevěr istoric, recunoscênd prin ale lor *cap-de-opere* latinitatea şi vechimea poporuluĭ pe pămîntul străbun al Dacieĭ-Traiane! Neapěrat tóte acele celebrităţĭ, aceĭ uriaşĭ aĭ sciinţelor istorice şi etnografice, vor fi trăgênd maĭ greŭ în cumpěna adevěruluĭ decât pigmeiĭ compilatorĭ de talia unuĭ *Bertha* şi *Rethi* — pe care îl îngenunchiă pe terenul istoric şi limbistic acum câţĭ-va anĭ P. S. Sa actualul episcop gr.-ortodox *Goldiş* din Arad. Aşà fiind, maĭ că ne-am puté asocià la ḑisele on. d-n coleg Ionescu de a nu ne prea impresionà, punênd mare preţ pe încordările disperate ale visătorilor şoviniştĭ; nu înţeleg a ḑice prin aceste observaţiunĭ ca să stăm pasivĭ, privind nepěsătorĭ, cu mânile în sîn, la mişcările sgomotóse ale inimiculuĭ pornit a ne face rěŭ; din contra, mě unesc cu părerile emise de colegiĭ antevorbitorĭ prin a susţiné că este o datorie de onóre, de demnitate naţională, a păşì pe căile bătute de nemuritoriĭ noştri luptătorĭ din trecut, ţinênd pept torentuluĭ cu bărbăţie demnă de o naţiune conscientă de drepturile sale şi mândră de măréţa eĭ origine!

D-l *A. D. Xenopol* declară că, invitat de Secţiune, va studià lucrarea d-luĭ Bertha asupra Românilor şi va face o comunicare pentru Academie în locul celeĭ anunţate sub titlul: «*Rolul ómenilor marĭ în Istorie*».

D-l *V. A. Urechiă* comunică Secţiuniĭ că, în ḑiua de 1 Septembre st. n., se va întrunì la *Paris* un *Congres internaţional-etnografic*, la care se vor pune în *desbatere* o sumă de cestiunĭ de cel maĭ mare interes pentru sciinţă şi maĭ ales pentru Românĭ, a căror latinitate şi provenienţă vor fi expuse cu tótă siguranţa şi de astă dată la grele încercărĭ, prin înverşunatele atacurĭ din partea celor trimeşĭ de guvernul Ungarieĭ, carĭ vor pune, astăḑĭ ca şi în trecut, totul în mişcare spre a face de a se acreditá rěsuflata teorie cum că poporul românesc este o amestecătură de *Slavĭ*, *Dacĭ*, etc. menit a se asimilà cu némurile superióre şi cuceritóre prin cultură şi a dispăré, aşà că nu maĭ presintă nicĭ un interes social. Sub acest raport crede d-l Urechiă că ar fi de dorit ca să se facă tot posibilul pentru trimiterea cel puţin a doĭ representanţĭ din sînul Academieĭ la acest important Congres.

D-l *N. Ionescu* se întrébă cam din ce fondurĭ s'ar puté trimite doĭ membri saŭ cel puţin unul din partea Academieĭ? D-sa crede că, făcêndu-se óre-carĭ economiĭ budgetare, am ajunge să ne procurăm fondul necesar recerut pentru atingerea unuĭ scop atât de folositor.

D-l *I. Kalinderu* recunósce imperiósa necesitate de a fi representată Academia, şi chiar Statul, cât se póte de bine, maĭ cu sémă la Congresul etnografic internaţional din Paris, declarând, din parte-ĭ, că va medità serios asupra mijlócelor necesariĭ pentru realisarea dorinţeĭ exprimate în sînul Secţiuniĭ.

D-l *V. A. Urechiă*, în legătură cu preocupaţiunile nóstre, propune ca Biblioteca Academieĭ să fie autorisată de plenul Academieĭ a se înscrie pentru procurarea Analelor asupra subiectelor de sciinţă etnografică câte se vor produce în sînul Congresuluĭ şi vor fi publicate. In aceeaşĭ ordine de ideĭ, d-sa maĭ comunică Secţiuniĭ că s'a primit de la Societatea istorică polonă din Leopol invitaţiune pentru al treilea Congres ce se va ţiné în Cracovia în primele ḑile ale luniĭ Iunie a. c. Părerea d-luĭ Urechiă este a se propune plenuluĭ să intervină pe lângă on. nostru coleg d-l *Hasdeŭ*, spre a-l determinà să priméscă delegaţiunea de a representà Academia la acel Congres de mare importanţă pentru Românĭ în maĭ multe privinţe. Spre încheierea seriilor de comunicaţiunĭ, d-l Urechiă maĭ atrage atenţiunea asupra uneĭ speciĭ de literatură *poporană* de interes pentru istoria moravurilor nóstre din vechime, compus din felurite descântece carĭ pot servì istoriculuĭ ca subiect pentru un memoriŭ în genul folkloruluĭ.

—Secţiunea decide a subşterne plenuluĭ dorinţele manifestate în Secţiune, spre a face paşiĭ cuveniţĭ unde va crede maĭ nemerit pentru realisarea lor.

ŞEDINŢA DIN 14 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă*.

S'a cetit memoriul d-luĭ T. Burada, membru corespondent, asupra Românilor (Vlachilor) din Carniolia (Craina şi Ucraina) din Dalmaţia.

— Secţiunea admite cetirea memoriuluĭ în una din şedinţele publice, cu autorisaţiunea plenuluĭ.

ŞEDINŢA DIN 16 MARTIE 1900

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-l *V. A. Urechiă* invită pe d-niĭ membri presenţĭ a-şĭ exprimà părerile asupra unuĭ subiect pentru premiul Adamachi pe anul 1905.

D-l *D. A. Sturdza* dă lectură regulamentuluĭ privitor la premiele Adamachi şi susţine că pentru astă dată este rîndul Secţiuniĭ istorice a determinà un subiect istoric pentru premiul Adamachi, ce este a se decerne în anul 1905.

D-l *I. Kalinderu* susţine că, în legătură cu ideile emise în una din şedinţele trecute şi spre a se da un rĕspuns maĭ ponderos afirmaţiunilor din cartea luĭ Bertha, fără a polemisà cu autorul, ar fi cel maĭ corespundĕtor subiectul intitulat: *Starea morală, culturală şi economică a poporaţiuniĭ române din Ungaria şi Transilvania de la venirea Maghiarilor până la înfiinţarea dualismuluĭ.*

I. Despre fiinţarea Românilor în acele ţĕrĭ la venirea Maghiarilor.

II. De la cucerirea maghiară până la bătălia de la Mohaciŭ.

a) Sub Arpadĭ,

b) Sub Huniadescĭ,

c) Casa d'Anjou,

arĕtând cum Româniĭ aŭ rĕmas fără o clasă nobilă conducĕtóre.

III. Dominaţiunea turcéscă şi urmările eĭ pentru poporaţiunea Românieĭ, precum şi cercetarea părţiĭ ce aŭ luat Româniĭ la rĕsturnarea dominaţiuniĭ turcescĭ.

IV. Epoca frământărilor religióse. Causele pentru carĭ Româniĭ n'aŭ îmbrăţişat protestantismul şi schimbarea introdusă în starea lor prin acele frământărĭ.

V. Resultatele scurteĭ domniĭ a luĭ Michaiŭ-Vitézul şi a perderiĭ treptate a existenţeĭ propriĭ a Statuluĭ Transilvanieĭ pentru elementul românesc.

VI. Organisaţiunea centralistă absolutistă a caseĭ de Habsburg.

VII. Faptele carĭ aŭ avut cea maĭ mare înrîurire asupra desvoltăriĭ culturale a poporuluĭ român în vécul XVII-lea.

VIII. Scopurile urmărite de Maghiarĭ în prima jumătate a véculuĭ XIX-lea; politica caseĭ de Habsburg faţă de Ungaria şi Transilvania; posiţiunea luată de Românĭ faţă de aceştĭ doĭ curenţĭ.

IX. Desvoltarea şi organisarea în acest secol a bisericiĭ române, a şcólelor, a preseĭ, a profesiunilor liberale, a comerciuluĭ şi a industrieĭ printre Românĭ.

D-l *N. Ionescu* se înscrie contra acesteĭ propunerĭ, ḑicênd că un asemenea subiect ar fi prea enciclopedic; ceea ce dorim noĭ a se

face este a se rĕspunde la starea de lucrurĭ actuală *sub titlul de istorie contemporană.*

D-l *D. A. Sturdza* în general crede că, în starea de astădĭ a lucrurilor, nu este bine să fim prea largĭ, să ne întindem prea mult, căcĭ, îmbrăţişând un numĕr mare de cestiunĭ variate, am îngreunà posiţiunea celor carĭ se vor însărcinà cu elaborarea unuĭ program pe cât de vast pe atât de încărcat. D-l Ionescu ne-a dis să luăm un subiect din Istoria contemporană; pentru un asemenea subiect am avé material bogat în opera rĕposatuluĭ Bariţiŭ, iar asupra stăriĭ politice de actualitate ar servì cartea d-luĭ Brote. De cea maĭ mare importanţă ar fi o lucrare asupra desfiinţăriĭ *Mitropolieĭ române de peste munţĭ.* Un lucru este cert, că tótă cestiunea contemporană se légă şi se învîrtesce în jurul Mitropolituluĭ Şaguna, aşà că ar fi fórte de dorit publicarea memoriuluĭ rĕmas de la acest mare Mitropolit. Despre cestiunile bisericescĭ se vorbesce şi în volumul II Hurmuzaki. Dar însă în vedere că materialul nostru va fi probabil fórte suficient, este de părere, să nu îmbrăţişăm întréga cestiune românéscă.

D-l *A. D. Xenopol* este de părere a nu întreprinde o lucrare ca rĕspuns la cartea luĭ Bertha, cu atât maĭ puţin cu cât el nu face istorie, ci maĭ mult fantasie, în înţelesul politic-naţional unguresc la ordinea dileĭ; ar fi mult maĭ consult—dice d-l Xenopol—a se luà de subiect «Istoria Uniriĭ bisericiĭ ortodoxe din Transilvania cu cea româno-catolică», tratând tóte fasele şi evenimentele prin carĭ a trecut până la ridicarea luĭ Şaguna la demnitatea de Mitropolit al întregeĭ bisericĭ ortodoxe din Imperiŭ!

D-l *V. A. Urechiă* declară că-şĭ menţine părerea pentru fracţionarea şi a materialuluĭ istoric în maĭ multe subiecte şi a premielor de 10 miĭ leĭ, căcĭ numaĭ prin asemenea mĕsură vom fi puşĭ în posiţiunea să ne facem datoria ca Academie şi sub raportul sciinţeĭ istorice şi al datorieĭ de apĕrare naţională.

D-l *V. Maniu* dice că, în şedinţa de la 8 Martie curent, a declarat că împărtăşesce părerea d-luĭ V. A. Urechiă de a se fragmentà subiectul în maĭ multe cestiunĭ, astădĭ declară şi maĭ convins că-şĭ menţine vederile trecute în procesul-verbal din şedinţa din acea di; în cât însă pentru ideile, observaţiunile emise despre faptul cum şi de cine a fost desfiinţată vechia mitropolie ortodoxă a Românilor din Imperiul Habsburgilor, cert ca fapt istoric este că aŭ contribuit maĭ mulţĭ factorĭ la acel desastru şi că ultima lovitură dată episcopatuluĭ românesc se póte atribuì Patriarchuluĭ din Carlovĕţ. Privitor la îngrijirile manifestate despre lipsa materialuluĭ istoric, credinţa sa este că în bună

parte ar fi suficient ceea ce avem, dar el trebue căutat cu asiduitate şi adunat. Aşà de exemplu este scrierea profesoruluĭ Tincu Velea intitulată *Istoria bisericéscă naţională a Românilor*, 1863; *Istoria bisericéscă*, 1860, a Mitrop. Şaguna, tom. II, cap. II, III, §§ 78, 81; *Istoria bisericéscă* de Petru Maior; *Cronica luĭ Şincai;* scrierea luĭ Nilles, *Symbolae*, 1885; *Istoria Banatuluĭ* de Pesty Frigyes (Fried. Pester); *Documentele Hurmuzaki; Tesaurul de monumente al luĭ Papiu; Istoria Dacieĭ* de Bălcescu şi Laurian; *Archiva istorică* şi *Columna luĭ Traian* de B. P. Hasdeŭ, şi multe altele carĭ împodobesc archivele publice şi bibliotecele particulare din ţéră şi de peste munţĭ.

D-l *N. Ionescu* ḑice că în secolul nostru nu se póte vorbì de nicĭ un subiect *istoric*, adecă *materie istorică*, fie instituţiunĭ politice orĭ religionare, fie chiar şi unitatea Statuluĭ ungar, fără a se pune în evidenţă raţiunea, causa născĕtóre care a dat fiinţă instituţiunilor puse în discuţiune. Vorbind de progresele ce s'aŭ făcut, ca fapt istoric contemporan am avé să narăm —ḑice d-l Ionescu — ceea ce s'a petrecut pe Câmpul libertăţiĭ de la Blaj la 1848, unde s'a îmbrăţişat Episcopul ortodox de la Sibiiŭ Şaguna cu cel greco-catolic de la Blaj, făcĕnd o impresiune asupra poporuluĭ adunat la sfat pe acea câmpie şi dând fiinţă unuĭ fapt politic de cea maĭ mare importanţă naţională. Noĭ să arĕtăm ce voim a face—afirmă d-l Ionescu—şi că ceea ce dorim să facem este istoria, naraţiunea faptelor efectuate şi instituţiunile create de Românĭ.

D-l *Gr. G. Tocilescu* observă că subiectul ce ne preocupă a maĭ fost pus la concurs pentru premiul Adamachi şi se întrébă dacă voim să renunţăm la dînsul şi să-l retragem de la ordinea ḑileĭ? D-sa crede că decât să căutăm alte subiecte ar fi cu mult maĭ bine să revenim la cele ce aŭ fost puse la premiŭ.

D-l *Kalinderu* ḑice că, fără a avé aerul de a intrà în polemicĭ absolut nefolositóre, părerea d-sale ar fi să schiţăm un subiect istoric ce ne convine maĭ bine în interesul naţional, făcĕnd o lucrare de sciinţă, contrară afirmaţiunilor fantastice ale d-luĭ Bertha. Dacă voim să luăm subiectul, să numim o comisiune de treĭ, care să ne presinte într'o sedinţă viitóre o propunere în sensul ideilor emise.

D-l *D. Sturdza* declară că a voit să indice un punct maĭ restrîns, că nu cunosceà ideile emise în sînul Secţiuniĭ din şedinţa precedentă şi nu se pătrunsese de scopul şi însemnătatea luĭ; maĭ bine informat acum, ar avé o mică obiecţiune de făcut, şi anume, că cel ce este doritor să scrie istoria în direcţiunea părerilor emise, trebue să scrie maĭ mult decât ceea ce a făcut Şaguna. Noĭ cerem ca un scriitor să

se cufunde cu totul în lucrarea ce ne-o propunem, însă noĭ perdem, pe cum se pare, din vedere cum că acel scriitor va trebuì să scie să spună lumiĭ *ceea ce noĭ nu scim*. Avênd dar a luptà cu marĭ greutăţĭ şi a se înarmà cu multe şi diferite cunoscinţe istorice, să cere să-ĭ lăsăm o libertate şi o latitudine maĭ mare. Spre a se simplificà schiţarea subiectuluĭ, d-sa propune ca titlu: *Româniĭ şi Unguriĭ*, saŭ maĭ bine: *Româniĭ înaintea Istorieĭ*, pentru o lucrare sinoptică îmbrăţişând tóte scrierile apărute asupra poporuluĭ nostru, dându-ĭ forma unuĭ resumat de sciinţă şi de Istorie naţională.

ŞEDINŢA DIN 22 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă*.

D-l *V. A. Urechiă* declară şedinţa deschisă pentru continuarea discuţiuniĭ asupra subiectuluĭ la premiul Adamachi, ce este a se determinà.

D-l *N. Ionescu* susţine a se luà ca subiect faptele cele maĭ însemnate petrecute în suta XVIII-a, arĕtându-se şi felul de instituţiunĭ înfiinţate de Românĭ în secolul XIX-lea; în acest scop propune următorul subiect: *I. Româniĭ în secolul XIX-lea; II. Regnul român la Dunăre; III. Instituţiunile contemporane şi obîrşia lor.*

D-l *Victor Babeş* vede că Secţiunea se ocupă cu cestiunĭ fórte grave; ḑice că nu se póte vorbì despre secolul XVIII-lea fără a cunósce faptele preurmate în timpiĭ anteriorĭ acestuĭ secol, între altele şi Sancţiunea pragmatică ca lege fundamentală de Stat. Vorbind despre ale Bisericiĭ, afirmă că până astăḑĭ Biserica nóstră nu are date positive despre începutul creştinismuluĭ la Românĭ; tot ce s'a scris în acéstă privinţă sunt simple presupunerĭ. Opiniunea eşită de la Blaj, cum că Româniĭ aŭ primit creştinismul pe timpul mareluĭ Constantin, pare a fi maĭ apropiată de adevĕr, dar însă se crede că aceĭ Românĭ creştiniţĭ eraŭ din Macedonia, Tracia, etc. Cam aceeaşĭ incertitudine există — după d-sa—şi în privinţa timpuluĭ în care s'ar fi format limba vorbită de Românĭ în secoliĭ posteriorĭ imigraţiunilor nordice. In cât pentru datele despre începutul mitropoliilor naţionale, le avem—ḑice d-l Babeş — numaĭ de pe timpurile dintre secolul XVI-lea şi XVII-lea, iar numĕrul lor se urcă la opt după uniĭ şi la nouĕ după alţiĭ. Un document ce-l avem de la Regele Ludovic-cel-Mare al Ungarieĭ ne spune că acest Rege ar fi

adus în suta XIV-a pe un Mitropolit din Muntenia, aşezându-l la Mehadia-Severin. După ce maĭ face un resumat de biografie, despre viéţa şi faptele Mitropolituluĭ Şaguna, încheind d-l Babeş expunerile sale, susţine că subiectul cel maĭ important pentru o scriere istorică ar fi un studiŭ asupra relaţiunilor poporuluĭ român în special cu Bulgariĭ şi Sêrbiĭ din *suta IX-a până în suta XIX-a;* un asemenea studiŭ istoric ne-ar puté lămurì şi explicà cum s'a întrodus şi menţinut limba slavă în Biserica Românilor.

D-l *D. Sturdza* crede că subiectul propus de d-l Kalinderu şi însoţit de un program bine combinat, făcêndu-i-se óre-carĭ îndreptărĭ, ar fi cel maĭ bun şi nu va trebuì nicĭ ciontit, nicĭ scurtat, nicĭ lungit; s'ar maĭ puté luà ca subiect şi *Starea morală, culturală şi economică a Românilor de la începutul seculuĭ XVIII-lea* saŭ *Mişcările sociale şi etnice ale Românilor* orĭ în fine *Reformele înainte şi după Iosif II.*

D-l *I. Kalinderu* ḑice că astăḑĭ şĭ-a restrîns subiectul; amendat şi vĕḑut de d-niĭ Sturdza şi Tocilescu, îl presintă Secţiuniĭ în următórea redacţiune: *Poporul român din Ungaria şi Transilvania de la începutul seculuĭ al XVIII-lea încóce.* Scrierea va cuprinde: I. Starea morală, juridică şi economică a poporuluĭ român de la începutul seculuĭ XVIII-lea încóce. Faptele carĭ aŭ avut cea maĭ mare înrîurire asupra desvoltăriĭ culturale a poporuluĭ român în decursul aceluĭ secol. II. Mişcările etnice, politice şi sociale ale Românilor din Ungaria şi Transilvania înainte şi după reformele luĭ Iosif II. III. Scopurile urmărite de Maghiarĭ până la 1848. Normele şi tendinţele administrative imperialiste; viéţa religiósă, intelectuală şi economică a Românilor până la 1848. IV. Epoca de la 1848 până la 1866; încercările de înţelegere întro Maghiarĭ şi Românĭ; luptele dintre aceste douĕ popóre; mĕsurile luate de guvernul absolutist; reforme în legislaţiune şi administraţiune; reorganisarea Bisericiĭ române de către Şaguna pe base nouĕ; desvoltarea culturală a Românilor. V. Infiinţarea regimuluĭ dualist; promisiunile făcute Românilor; legea naţionalităţilor; desfiinţarea autonomieĭ Transilvanieĭ; regimul Dualismuluĭ; starea Românilor sub acest Dualism.

D-l *V. A. Urechiă* întrébă pe d-niĭ N. Ionescu şi Vic. Babeş, dacă îşĭ menţin propunerile.

D-l *N. Ionescu* repetă a ḑice că noĭ ne-am ocupat de rĕspunsul la scrierea d-luĭ Bertha, în dorinţa ca acel rĕspuns să serve nu întru a luminà numaĭ pe Românĭ, ci maĭ mult pentru luminarea celor induşĭ în eróre prin neadevĕrurile propagaţe în cartea d-luĭ Bertha. Când a vorbit de seculiĭ XVIII-lea şi XIX-lea—ḑice d-l Ionescu,—a înţeles a

se pune în evidență luptele întreținute cu bărbăție de Românĭ în suta XVIII-a și înființarea nouluĭ Stat român prin unirea ambelor țĕrĭ surorĭ, efectuată în suta XIX-a.

D-l *V. Babeș* declară că renunță la propunerea sa, rugând însă a se face mențiune și de Banatul Temișórei, care șĭ-a avut particularitate proprie în decursul secolelor și autonomie absolută până către finele secoluluĭ XVIII-lea.

D-l *A. D. Xenòpol* susține că divergența între propunerea d-luĭ N. Ionescu și a d-luĭ I. Kalinderu este neînsemnată, iar părerea d-sale ar fi ca partea principală a desvoltăriĭ să îmbrățișeze maĭ ales causa Românilor de peste munțĭ și să nu se facă prea multă vorbire despre Româniĭ din țéră.

D-l Președinte punênd la votarea Secțiuniĭ propunerea d-luĭ Kalinderu, ea întrunesce unanimitatea sufragiilor exprimate de membriĭ presențĭ.

— Secțiunea decide a se supune plenuluĭ spre aprobare proiectul votat.

ȘEDINȚA DIN 25 MARTIE 1900.

Președința d-luĭ *V. A. Urechiă.*

D-l Președinte *V. A. Urechiă* pune în vederea Secțiuniĭ darea de sémă a d-luĭ Xenopol asupra cărțiĭ d-luĭ Léon Lamouche: *La Péninsule Balcanique, esquisse historique, ethnographique et littéraire* etc.

— Secțiunea, luând cunoscință de cuprinsul scrieriĭ remise de la plenul Academieĭ spre a-șĭ da părerea, decide în unanimitate a se aduce mulțumirĭ călduróse autoruluĭ pentru sprijinul sciințific ce ofere cartea sa causeĭ române.

D-l Președinte maĭ presintă Secțiuniĭ petițiunea d-luĭ membru corespondent N. Iorga venită de la plenul Academieĭ, prin care cere a face o comunicațiune de documente în ședință publică.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ridică cestiunea prealabilă, dacă, în urma acusărilor calomnióse aduse Academieĭ Române în genere și celor maĭ mulțĭ membri aĭ eĭ de către numitul membru corespondent prin ḑiarul *Indépendance Roumaine* și prin broșura: *La vie intellectuelle des Roumains en 1899,* Academia maĭ póte avé relațiunĭ cu d-l Iorga. Acest

confrate şi-a permis a descoperi printre membrii Academiei o oposiţiune îndreptată contra Secretariatului general al Academiei şi care s'ar compune din: 1. O oposiţiune «*nenorocită;* dar singura onorabilă», oposiţiunea junimiştilor şi aurelianiştilor; 2. Altă oposiţiune compusă din «paserĭ de pradă» (oiseaux de proie) ómenĭ carĭ ar preferà să vadă banul Academieĭ întrebuinţat cu totul alt-fel» (nu citéză numele, dar ḑice că «ele sunt pe tóte buzele»); 3. A treia oposiţiune, compusă din «acapareurĭ şi vanitoşĭ», în care intră: *a)* persóne ce n'aŭ scris nicĭ odată; *b)* persóne carĭ nu pot să maĭ scrie, şi *c)* alţiĭ a căror activitate sciinţifică este regretabilă. D-niĭ membri pe carĭ îĭ numesce sunt: d-niĭ N. Ionescu, Urechiă, Hasdeŭ, Xenopol, Tocilescu. Despre d-l N. Ionescu graţiosul confrate ḑice că: «n'a scris nimic în viéţa sa», nicĭ póte să maĭ scrie din causa vîrsteĭ şi altele. D-l Urechiă este «fără îndoială unul din *savanţiĭ* ceĭ maĭ atacabilĭ ce se póte închipuì, nu cunósce nicĭ odată starea subiectuluĭ sĕŭ, nu posedă nicĭ una din sciinţele auxiliare ale istorieĭ, nu scie nicĭ grecesce, nicĭ nemţesce şi nu pricepe decât cu mare greutate latinesce»; tot ce a scris nu are nicĭ o valóre, deşì numitul, «după 40 de anĭ de tapage aprópe inutil, crede în realitatea talentuluĭ sĕŭ ca istoric şi ca literator». D-l Hasdeŭ este «un spirit fals», «de o ingeniositate ce ar trebuì calificată maĭ cu duritate»; d-sa «inventă». Xenopol ignoră. Tocilescu nu înţelege nimic. Acesta împreună cu alţĭ membri «opresc pe alţiĭ a lucrà. De aceea îĭ găsescĭ pururea în drumul tĕŭ: refusând, calomniând, intrigând. Academia e bunul lor; împedicat eştĭ de a pătrunde în Academie şi încă maĭ oprit de a lucrà acolo». Tocilescu «nu termină nicĭ odată publicaţiunile sale, nu deschide nicĭ odată museul sĕŭ, nu citesce nicĭ odată cărţile pentru carĭ caută cu orĭ-ce preţ a fi ales raportorul Academieĭ; face vr'o 20 de comunicaţiunĭ, pe care are prudenţa a nu le publicà nicĭ odată. Scopul sĕŭ este de a împedicà persónele maĭ scrupulóse de a întreprinde lucrarea» Este un Cerber rebarbativ, etc., etc. Unele din aceste afirmărĭ nefundate şi aprecierĭ graţióse, d-l Iorga a creḑut de cuviinţă să le repete chiar şi în *Memoriile* Academieĭ.

D l *Gr. G. Tocilescu* maĭ adaoge că a atras dejà atenţiunea plenuluĭ Academieĭ asupra acestuĭ regretabil incident. Academia a amânat deslegarea cestiuniĭ Acum când d-l Iorga are aerul a sfidà acéstă Instituţiune, în care singur mărturisesce «că s'a făcut imprudenţa de a-l primì în sînul eĭ ca membru corespondent» şi de ale căreia fondurĭ se foloşesce cu prisosinţă pentru nisce publicaţiunĭ de o valóre contestabilă,—d-l Tocilescu crede că Secţiunea istorică ar face maĭ bine

ca, înainte de a se rostì asupra cererii d-luĭ Iorga, să binc-voiască a-şĭ spune cuvîntul sĕŭ asupra atitudiniĭ unuĭ membru corespondent faţă de colegiĭ sĕĭ şi de Instituţiunea care l-a primit. Să nu uităm, a ḑis d-l Tocilescu, că articolele analisate, ca şi cartea, s'aŭ semnat de d-l Iorga cu titlu de «membru corespondent al Academieĭ Române».

D-l *N. Ionescu* este de părere să ne desbrăcăm de orĭ-ce pasiune, de óre-ce Academia, care a demnat a-l aduce pe d-l Iorga în sînul eĭ, este maĭ pre sus de atacurĭ, cu atât maĭ nedemne, maĭ înjositóre pentru dînsul. Invectivele aduse membrilor Academieĭ sunt tot ce póte fi maĭ de rĕŭ gust. Rĕspunsul nostru trebue să l facă a înţelege şi a recunósce că Academia este prea sus pusă, pentru ca să o pótă atinge asemenea injuriĭ şi că ceea ce d-l Iorga a scris în cartea sa face pe cetitor să conchidă la o stare de desechilibrare, căcĭ numaĭ ast-fel póte fi explicată o pornire aşà de pătimaşă contra acelora carĭ l-aŭ primit în sînul lor şi l-aŭ încunjurat. Ca să maĭ pótă fi posibilă o apropiere a d-sale de Academie, nu va fi în de-ajuns o simplă scusă; va trebuì cevà maĭ mult; va trebuì să retracteze totul, declarând că a spus neadevĕrurĭ revoltătóre. De alt-cum autorisaţiunea cerută nu i se póte da, de óre-ce nicĭ memoriul, nicĭ măcar documentele, cu carĭ îşĭ propune a întreţiné Academia nu aŭ fost presintate Secţiuniĭ conform Regulamentuluĭ.

D-l *A. D. Xenopol* ḑice că trebue să avem curagiul opiniunilor nóstre, să spunem adevĕratul motiv al decisiuniĭ ce ni se impune. Noĭ suntem Academie de sciinţă şi respectăm sciinţa şi adevĕrul fără orĭ-ce altă preocupaţiune verĭ-unde le găsim, dar suntem nu numaĭ Instituţiune, ci şi ómenĭ geloşĭ de demnitatea personală, şi fiind-că suntem atacaţĭ pe nedrept şi în mod necuviincios în acest bun suprem, nu ne póte fi permis să tolerăm modul de urmare al d-luĭ Iorga. Conchiḑênd, declară că nu i se póte da autorisaţiune pentru o lectură publică. D-l Iorga, insultând Academia în membriĭ eĭ, nu maĭ póte stà în relaţiunĭ cu noĭ.

— Inchiḑêndu-se discuţiunea, s'a pus la vot următórea resoluţiune, care s'a votat cu unanimitatea membrilor presenţĭ în numĕr de şépte:

«Secţiunea Istorică reprobéză purtarea necuviincĭósă a d-luĭ membru corespondent N. Iorga şi declară că nu póte stà în relaţiunĭ sciinţifice şi colegiale cu un atare membru şi decĭ nu póte autorisà facerea lectureĭ.»

ȘEDINȚA DIN 1 APRILIE 1900

Preşedinţa d-luĭ *V. A. Urechiă.*

Procedându-se, după invitarea Preşedinteluĭ, la alegerea Preşedinteluĭ şi Vice-Preşedinteluĭ Secţiuniĭ pe anul 1900—1901, conform art. 15 din Statute, precum şi la alegerea Secretaruluĭ Secţiuniĭ pe periodul de 7 anĭ, 1900—1907, conform art. 16 din Statute, — s'aŭ ales prin scrutin de Preşedinte d-l *V. A. Urechiă*, întrunind 8 voturĭ din voturile exprimate, și de Vice-Preşedinte d-l *C. Erbiceanu*, cu 7 voturĭ exprimate.

Punêndu-se la vot alegerea Secretaruluĭ, d-l *V. Maniu* a întrunit 8 voturĭ din sufragiile membrilor presenţĭ în numĕr de 9.

Faţă cu acest resultat, sunt proclamaţĭ de Preşedinte d-l V. A. Urechiă, de Vice-Preşedinte d-l C. Erbiceanu şi de Secretar d-l V. Maniu. — Secţiunea decide a se comunicà actul alegerilor plenuluĭ Academieĭ.

SECŢIUNEA SCIINŢIFICĂ

ŞEDINŢA DIN 18 IUNIE 1899.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

Secţiunea, ascultând raportul d-luĭ Saligny asupra lucrărilor d-luĭ Negreanu: 1. *O metódă nouă pentru determinarea căldureĭ specifice a lichidelor;* 2. *O cestiune de dreptate relativ la relaţiunea* $\frac{k-1}{(k+2)\,d} =$ *const. între constanta dielectrică* k *şi densitatea* d; 3. *Determinarea ponduluĭ specific al unuĭ corp solid;* şi raportul d-luĭ Stefănescu asupra lucrăriĭ d-luĭ I. Simionescu: *Fauna cretacică de la Ürmos în Transilvania,* aprobă în unanimitate aceste rapórte întocmaĭ.

In privinţa lucrăriĭ d-luĭ Stefan Hepites intitulată: *Din publicaţiunile Institutuluĭ meteorologic, Anale, tom. XIII,* avêndu-se în vedere că acéstă lucrare este o urmare a publicaţiunilor d-luĭ Hepites apărute în *Analele Academieĭ,* Secţiunea este de părere ca şi acésta să se publice în *Anale.*

Raportul d-luĭ A. Saligny asupra lucrărilor d-luĭ Negreanu.

Domnule Preşedinte,

Am onóre a vĕ înapoià, acì alăturat, treĭ lucrărĭ ale d-luĭ D. Negreanu, profesor la Universitate şi membru corespondent al Academieĭ, lucrărĭ presintate pentru a se publicà în *Analele Academieĭ.*

Una din lucrările în cestiune şi anume: *O metodă nouă pentru determinarea căldureĭ specifice a lichidelor* s'a publicat dejà de autor în traducţiune francesă, în dările de sémă ale Academieĭ de Sciinţe din Franţa, fiind presentată de d-l Lippmann, membru al Institutuluĭ. Prin urmare acéstă lucrare ar puté apăré, de sigur, şi în *Analele Academieĭ* nóstre, dacă regulamentul nu s'ar opune.

In ceea ce privesce cele-lalte două lucrărĭ presentate de d-l Negreanu şi anume: *O cestiune de dreptate relativ la relaţiunea* $\frac{k-1}{(k+2)\,d} =$ *const.*

între constanta dielectrică k *şi densitatea* d, şi *Determinarea pondului specific al unuĭ corp solid*, nu scim dacă ele aŭ fost dejà publicate în altă parte.

În cas că n'aŭ fost însă publicate, atuncĭ n'avem nimic de obiectat, ca aceste douĕ lucrărĭ să fie date publicităţiĭ prin *Analele Academieĭ Române*.

ŞEDINŢA DIN 9 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

La ordinea ḑileĭ sunt următórele cestiunĭ:

1. Adresa d-luĭ St. Hepites, membru corespondent al Academieĭ, prin care presintă lucrarea d-luĭ Ion Stefan Murat: *Asupra valoriĭ absolute a magnetismuluĭ pămîntesc la 1 Ianuarie 1900 st. n. în Bucurescĭ*, şi rógă Academia ca ea să fie publicată în *Analele* sale.

— Secţiunea, recunoscênd că lucrarea este meritorie, decide a se publicà în *Analele* Academieĭ.

2. Adresa d-luĭ Hugo de Cort, secretar al Societăţiĭ malacologice din Belgia, prin care propune Academieĭ să trimită, în schimbul publicaţiunilor Secţiuniĭ nóstre de sciinţe, publicaţiunile acesteĭ Societăţĭ.

— Secţiunea, în urma discuţiunilor urmate, decide a se admite propunerea de schimb, trimiţêndu-se numiteĭ Societăţĭ tóte publicaţiunile sciinţifice ale Academieĭ împreună cu acelea ale fundaţiuniĭ Adamachi.

3. Cererea d-luĭ membru corespondent Dr. Marinescu de a face Academieĭ o comunicare întitulată: *Despre mecanismul atrofieĭ în sistemul nervos şi cestiunea seruluĭ antileucocitar.*

— După asigurările ce s'aŭ dat Secţiuniĭ că acéstă lucrare nu a maĭ fost publicată, se decide ca d-l Dr. Marinescu să fie autorisat să-şĭ facă comunicarea sa.

ŞEDINŢA DIN 16 MARTIE 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

La ordina ḑileĭ este determinarea subiectuluĭ sciinţific pentru premiul Lazăr care este a se da în 1905.

D-l *Gr. Ştefănescu*, secretar, spune că, într'o convorbire prealabilă, Secţiunea a decis că este bine a se amână cestiunea premiuluĭ, pentru ca fie-care din noĭ să se gândéscă asupra acesteĭ cestiunĭ, şi că de atuncĭ colegul nostru d-l Dr. Babeş a depus la d-sa un subiect cu programul necesar, subiect care după d-sa ar merità să fie pus la premiŭ. Acest subiect este:

«*Studiĭ originale sciinţifice asupra etiologieĭ şi combateriĭ bólelor de vite şi de oĭ în România, maĭ cu deosebire a hemoglobinurieĭ microbiene şi a cârcéguluĭ.*

«Acéstă lucrare va coprinde:

«1. O scurtă expunere istorică, geografică şi statistică a bólelor menţionate.

«2. Microbiologia şi anatomia patologică a acestor bóle cu experienţe originale asupra microbilor bóleĭ şi asupra transmiteriĭ eĭ.

«3. Un studiŭ original asupra căpuşelor şi asupra condiţiunilor în carĭ căpuşele saŭ póte şi alte momente contribuesc la respândirea bóleĭ.— Cultura căpuşelor în vederea stadielor prin carĭ trec parasiţiĭ bólelor de vite.

«4. Influenţa anotimpuluĭ, a terenuluĭ, a puţurilor şi a băltócelor, a munceĭ forţate, a izolăriĭ, a promiscuităţiĭ vitelor; influenţa importuluĭ de vite, a etăţiĭ şi a raseĭ. Receptivitatea. Studiul acestor cestiunĭ pe basa observaţiunilor propriĭ ale autoruluĭ.

«5. Mijlóce de combatere a hemoglobinurieĭ şi a cârcéguluĭ. Experienţe originale în scop de a prevenì aceste bóle în raport cu etiologia lor. — Incercărĭ originale pentru stîrpirea căpuşelor şi asupra mijlócelor terapeutice în potriva acestor bóle.»

D-l *Dr. Felix* crede că ar trebuì ca cestiunea să se formuleze într'un mod maĭ general.

D-l *Dr. C. I. Istrati* propune pentru acest premiŭ: «*Studiul zăcămintelor de combustibil*—altul decât petroleul—*în ţéra nóstră.* Se va indicà pe larg: localitatea, natura şi nivelul geologic al terenurilor; grosimea, întinderea şi înclinaţiunea straturilor; analisa chimică şi puterea calorifică a substanţeĭ combustibile găsite.»

D-niĭ *P. S. Aurelian* şi *P. Poni,* susţin că chestiunea să se amâne

şi fie-care din noï să ne gândim la vre-un subiect, să-l formulăm, împreună cu programa luï, şi să-l înaintăm d-luï Secretar, iar într'o şedinţă viitóre să discutăm aceste propunerï.

D-l *Dr. V. Babeş* ḑice că ar fi bine ca să propunem subiecte de carï să fim sigurï că se găsesc bărbaţï carï să le pótă tractà, iar nu să punem subiecte pentru carï să nu se presinte nimenï.

D-l *P. Poni* este de părere că, cum noï avem de pus periodic premiï şi din fondul Lazăr şi din fondul Adamachi, ar fi bine ca să ne facem un program de lucrărï de pus la premiï din cele maï importante carï se pot tractà şi când avem un premiŭ vacant să punem unul din acele subiecte.

Ne maï cerênd nimenï cuvîntul, d-l Preşedinte ridică şedinţa, rĕmâind ca d-niï membriï să-şï trimită la d-l Secretar subiectele ce cred că merită să fie puse la concurs.

Raport despre şedinţa de la 23 Martie 1900.

Domnilor membri,

Secţiunea Sciinţifică, întrunindu-se pentru a discutà cestiunile la ordinea ḑileï, a decis, în urma discuţiunilor urmate, că merită să fie publicată în *Analele Academieĭ* lucrarea d-luï D. Negreanu, membru corespondent, întitulată: *O metódă nouă de mĕsurare a resistenţeĭ electrice a unuĭ galvanometru.*

Tot asemenea a găsit că merită să fie publicată în *Analele* nóstre lucrarea d-luï Stef. Hepites, membru corespondent şi d-sa al Academieï, lucrare intitulată: *Studiĭ de meteorologie agricolă. I. Condiţiunile climatologice ale vegetaţiuniĭ viţeĭ de vie.*

Secţiunea a avut asemenea să se ocupe cu cererea d-luï General C. Brătianu, asemenea membru corespondent al nostru, de a cetì în sînul Academieï o comunicare intitulată: *Notiţe asupra lucrărilor chartografice şi geometrice în România* şi, găsind că acéstă lucrare presintă interes, este de părere ca autorul să fie autorisat să facă acéstă comunicare, rĕmâind ca Academia să fixeze ḑiua în care va trebuì să fie cetită

Raport despre ședința de la 1 Aprilie 1900.

Domnilor colegĭ,

Secțiunea Sciințifică, în ședința sa de la 1 Aprilie, avênd maĭ multe cestiunĭ la ordinea ḑileĭ, vine să vĕ aducă la cunoscință resultatul deliberărilor și decisiunilor sale:

1. Secțiunea șĭ-a ales, conform Statutelor, biuroul sĕŭ, alegênd ca Președinte pe d-l P. S. Aurelian, ca Vice-Președinte pe d-l General St. Fălcoianu și ca Secretar pe 7 anĭ, 1900—1907, pe d-l Grigore Ștefănescu.

2. A decis a se publică în *Analele* nóstre lucrarea coleguluĭ nostru corespondent, d-l St. Hepites, întitulată: *Contribuțiunĭ la fisica globuluĭ. Determinărĭ magnetice în România pe anul 1899.*

3. Asupra invităriĭ făcute de d-l Albert Gaudry, membrul Academieĭ Francese și Președinte al celuĭ de al VIII-lea Congres geologic internațional, prin care d-l Gaudry rógă Academia Română să trimită un delegat al sĕŭ care să o represinte la acest Congres geologic, care se va ține la Paris anul acesta, în luna August, invitare trimisă de plen în deliberarea Secțiuniĭ, ea este de părere ca colegul nostru d-l Gr. Ștefănescu să fie delegat de Academie pentru acéstă misiune, cum a fost delegat și la Congresul de la St. Petersburg. Ea maĭ este de părere ca d-l Președinte să intervină pe lângă d-l Ministru al Instrucțiuniĭ publice ca să acorde delegatuluĭ nostru mijlócele materiale necesare pentru participarea la acest Congres.

4. Ocupându-se cu determinarea subiectuluĭ pentru premiul Lazăr, care are a se decerne în sesiunea anuluĭ 1905, Secțiunea, deliberând asupra celor treĭ propunerĭ și anume:

a) Propunerea d-luĭ Dr. Babeș întitulată: *Studiĭ originale sciințifice asupra etiologieĭ și constatăriĭ bólelor de vite și de oĭ în România, maĭ cu deosebire a hemoglobinurieĭ microbiene și a cârcéguluĭ;*

b) Propunerea d-luĭ Dr. Istrati întitulată: *Studiul zăcămintelor (culcușurilor) de combustibil, altul decât petroleul în țéra nóstră;*

c) Propunerea d-luĭ P. S. Aurelian, intitulată: *Studiĭ economico-sociale asupra Românieĭ la începutul véculuĭ XX-lea, lucrare care va îmbrățișà un studiŭ și un inventar asupra stăriĭ nóstre economice și sociale astăḑĭ existente.*

Câte trele aceste propunerĭ sunt însoțite și de programul necesar;

ea, recunoscênd că fie-care din aceste propunerĭ are importanţa sa, crede că propunerea d-luĭ Aurelian este de preferat şi propune ca subiect pentru premiul Lazăr din anul 1905 cestiunea propusă de d-l Aurelian, pe care am arătat-o maĭ sus, cestiune însoţită şi de un program destul de amănunţit de ceea ce vor avé să facă concurenţiĭ.

COMISIUNEA FINANCIARĂ

I. — *Raportul Cassieruluĭ-Comptabil asupra operaţiunilor casseĭ şi asupra stăriĭ fondurilor Academieĭ de la 1 Iunie 1898—31 Maiŭ 1899.*

Am onóre a presentà situaţiunea comptabilităţiĭ şi a casseĭ pe exerciţiul 1898—99 până la 31 Maiŭ 1899:

A. Din veniturile înscrise în budget de.		L. 250.466,90
s'a incassat până acum suma de		» 230.341,90
şi aŭ rĕmas veniturĭ neincassate de.		L. 20.125,—
şi anume:		
1. *Vĕrsămîntul Zappa* pe anul curent	L. 11.750,—	
2. *Fondul Năsturel-Herĕscu,* rest din câştiul de 23 Aprilie 1899, *Moşia Lămotescĭ.*	» 1.075,—	
3. *Fondul Donicĭ, Moşia Radiana,* câştiul de 23 Aprilie 1899.	» 7.300,—	
şi care s'a saldat pe anul viitor 1899—1900. . . .		L. 20.125,—

B. Din saldurile rĕmase neincassate cu închiderea anuluĭ budgetar 1897—98:		
1. *Fondul Macinca,* rest din chiria caselor de la Craiova pe semestrul de 23 Aprilie 1898	L. 500,—	
2. *Fondul Năsturel-Herĕscu, moşia Lămotescĭ,* rest din câştiul de 23 Aprilie 1898	» 1.375,—	
3. *Fondul Donicĭ, moşia Radiana,* rest din căutarea în regie pe 1897—98	» 3.572,55	L. 5.447,55
S'a incassat:		
1. *Fondul Macinca,* restul arătat maĭ sus.	L. 500,—	
2. » *Năsturel-Herĕscu,* idem.	» 1.375,—	
3. » *Donicĭ, moşia Radiana,* din restul rĕmas din căutarea în regie pe 1897—98, de L. 3.572,55.	» 2.209,62	» 4.084,62
şi s'a saldat pe anul viitor 1899—1900 restul de		L. 1.362,93

C. Situaţiunea budgetuluĭ de cheltuelĭ este următórea:

	Votat	Cheltuit	Capitalisat	Sald rĕmas de cheltuit pe 1899—1900	Repar caselor pentru şcóla Agaricĭ	Rĕmas
Litera a.=	L. 20.000,—	L. 18.920,—	L. —,—	L. —,—	L. —,—	L. 1.080,—
» b.=	» 8.000,—	» 7.990,—	» —,—	» —,—	» —,—	» 10,—
» c.=	» 1.000,—	» 1.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» d.=	» 2.400,—	» 2.400,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» e.=	» 3.300,—	» 3.300,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» f.=	» 63.120,—	» 63.107,50	» —,—	» —,—	» —,—	» 12,50
» g.=	» 600,—	» 600,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» h.=	» 7.000,—	» 7.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» i.=	» 400,—	» 400,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» j.=	» 1.100,—	» 1.100,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» k.=	» 1.000,—	» 19,85	» —,—	» —,—	» —,—	» 980,15
» l.=	» 50,—	» 50,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» m.=	» 2.500,—	» 2.500,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» n.=	» 2.000,—	» 2.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» o.=	» 5.000,—	» —,—	» 5.000,—	» —,—	» —,—	» —,—
» p.=	» 5.000,—	» 5.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» q.=	» 1.500,—	» 1.500,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» r.=	» 1.500,—	» —,—	» —,—	» 1.500,—	» —,—	» —,—
» s.=	» 2.000,—	» —,—	» 1.381,25	» —,—	» —,—	» 618,75
» t.=	» 4.000,—	» 4.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» u.=	» 467,50	» 467,50	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» v.=	» 756,50	» 756,50	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» w.=	» 6.000,—	» 6.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» x.=	» 1.700,—	» 1.700,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» y.=	» 14.150,60	» 13.124,45	» —,—	» 1.026,15	» —,—	» —,—
» z.=	» 8.000,—	» 7.449,30	» —,—	» —,—	» —,—	» 550,70
» aa=	» 500,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—	» 500,—
» bb=	» 500,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—	» 500,—
» cc=	» 500,—	» 500,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» dd=	» 3.000,—	» 2.931,—	» —,—	» —,—	» —,—	» 69,—
» ee=	» 3.500,—	» 3.500,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» ff=	» 1.500,—	» 1.500,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» gg=	» 1.597,10	» 1.597,10	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» hh=	» 2.000,—	» 2.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» ii=	» 1.500,—	» 1.500,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» jj=	» 7.387,40	» 7.360,45	» —,—	» —,—	» —,—	» 26,95
» kk=	» 3.000,—	» 3.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» ll=	» 850,—	» 850,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
Transport	L. 188.379,10	L. 175.123,65	L. 6.381,25	L. 2.526,15	L. —,	L. 4.348,05

	Votat	Cheltuit	Capitalisat	Sald rĕmas de cheltuit pe 1899-1900	Rep caselor pentru şcóla Agarici	Rĕmas
Report.	L. 188.379,10	L. 175.123,65	L. 6.381,25	L. 2.526,15	L. —,—	L. 4.348,05
Lit. mm=	» 11.300,—	» 10.850,31	» —,—	» —,—	» 449,69	» —,—
» nn=	» 1.000,—	» 1.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» oo=	» 5.000,—	» 5.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» pp=	» 7.350,—	» —,—	» —,—	» —,—	» 7.350,—	» —,—
» qq=	» 5.881,90	» 5.881,90	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» rr=	» 4.000,—	» 4.000,—	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
» ss=	» 15.920,35	» 15.920,35	» —,—	» —,—	» —,—	» —,—
Total	L. 238.831,35	L. 217.776,21	L. 6.381,25	L. 2.526,15	L. 7.799,69	L. 4.348,05

De unde se vede că s'a cheltuit maĭ puţin cu . . . . . L. 4.348,05
care se trece la comptul excedent, după cum se va vedé sub *D*.

D. Comptul excedent este următorul:

1.—Sald din anul 1897—98 . . . . L. 817,19

2.—Excedent pe anul curent 1898-99, conform budgetuluĭ. . » 249,80

3.—Fondul Craiovén. Din premiul Societăţiĭ craiovene dat în sesiunea din 1899 de. . . . . L. 1.500,—
după scăderea venituluĭ anual, minus 15% prelevaţĭ » 413,60 » 1.086,40

4.—Fondul Bodescu.—Idem din premiul Bodescu de L. 1.500,—
după scăderea venituluĭ anual, minus 15% prelevaţĭ » 352,75 » 1.147,25

5.—Fondul Năsturel Herĕscu: Suma incassată de la epitropia bisericeĭ Sf. Vinerĭ, ca despăgubire de la Stat pentru pădurea tăiată pe moşia Năsturel . . . . L. 1.700,—

6.—Spor din cupónele incassate peste prevederea budg. 812,— » 2.512,—

Suma L. 5.812,64

De acĭ se scade:

Suma cărţilor vîndute maĭ puţin din prevederea budgetară pe 1898-99 de . . . . » 965,—

şi rĕmâne excedent curat L. 4.847,64

lângă care se maĭ adaoge suma cheltuită maĭ puţin din budgetul cheltuelilor, arătată sub *C* . . . . » 4.348,05

Excedentul real din 1898-99 de . . . . L. 9.195,69

E. Fondurile Academieĭ în efecte sunt tot aceleaşĭ din anul trecut, însă efectele depuse la Banca Naţională aŭ crescut cu nominal L. 30.200,—
carĭ aŭ provenit din capitalisarea premielor neacordate, din procentele fondurilor, din conversiunea renteĭ perpetue 5% şi obligaţiunilor de Stat 6% în renta amortisabilă 4% (1898) şi din preschimbarea obligaţiunilor municipale 5% în scrisurĭ funciare urbane Bucurescĭ 5%, care se va explică maĭ jos.

Situațiunea fondurilor este astădĭ următórea:

1.—Fondul Zappa:

	nominal	peste nominal
59 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L. 5.000	L. 295.000,—	—,—
4 » » » » 5% » » 500	» 2.000,—	—,—
11 acțiunĭ de Banca Națională » » 500	» 5.500,—	L. 9.866,80
Total	L. 302.500,—	L. 9.866,80

2.— Fondul Cuza:

6 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L. 5.000,—	L. 30.000,—
1 scris funciar rural » 5% » » 1.000,—	» 1.000,—
2 » » » » 5% » » 100,—	» 200,—
3 » » urbane » 5% » » 5.000,—	» 15.000,—
4 » » » » 5% » » 1.000,—	» 4.000,—
9 » » » » 5% » » 100,—	» 900,—
Total	L. 51.100,—

3. — Fondul Economiilor:

18 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L. 5.000,—	L. 90.000,—	—,—
3 » » » » 5% » » 500,—	» 1.500,—	—,—
4 scris. funciare urbane » 5% » » 5.000,—	» 20.000,—	—,—
3 » » » » 5% » » 1.000.—	» 3.000,—	—,—
3 » » » » 5% » » 100,—	» 300,—	—,—
1 acțiune de Banca Națională » » 500,—	» 500,—	L. 600,—
Total	L. 115.300,—	L. 600,—

4. — Fondul Năsturel-Herĕscu:

2 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L. 5.000,—	L. 10.000,—	—,—
4 » » » » 5% » » 500,—	» 2.000,—	—,—
6 scris. funciare urbane » 5% » » 5.000,—	» 30.000,—	—,—
1 » » » » 5% » » 1.000,—	» 1.000,—	—,—
7 » » » » 5% » » 100,—	» 700,—	—,—
10 acțiunĭ de Banca Națională » » 500,—	» 5.000,—	L. 9.031,65
Total	L. 48.700,—	L. 9.031,65

5. — Fondul Chițu:

	nominal	peste nominal
1 scris. funciar urban de 5% a L. 1.000,—	L. 1.000,—	—,—
1 acțiune de Banca Națională » » 500,—	» 500,—	L. 912,50
Total	L. 1.500,—	L. 912,50

6. — Fondul Daniel:

6 titlurĭ rentă amortis. de 4% a L. 2.500,—	L. 15.000,—
1 scris. funciar urban de 5% » » 1.000,—	» 1.000,—
Total	L. 16.000,—

7. — Fondul Anastasie Fĕtu:

2 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L. 5.000,—	L. 10.000,—
2 scris. funciare urbane » 5% » » 5.000,—	» 10.000,—
1 » » » » 5% » » 100,—	» 100,—
Total	L. 20.100,—

8. — Fondul G. Lazăr:

6 scris. funciare rurale de 5% a L. 1.000,—	L. 6.000,
12 » » » » 5% » » 5.000,—	» 60 000,
6 » » » » 5% » » 100,—	» 600,—
Total	L. 66.600,

9. — Fondul Eliade-Rădulescu:

6 scris. funciare rurale de 5% a L. 1.000,—	L. 6.000,—	—,—
4 » » urbane » 5% » » 5.000,—	» 20.000,—	—,—
4 » » » » 5% » » 1.000,—	» 4.000,—	—,—
6 » » » » 5% » » 100,—	» 600,—	—,—
2 acțiunĭ de Banca Națională » » 500,—	» 1.000,—	L. 1.200,—
Total	L. 31.600,—	L. 1.200,—

10. — Fondul G. San-Marin:

2 titlurĭ rentă amortis. de 5% a L. 5.000,—	L. 10.000,
5 scris. funciare urbane » 5% » » 1.000,—	» 5.000,
4 » » » » 5% » » 100,—	» 400,
Total	L. 15.400,

11. — Fondul D. Hagi-Vasile:

					nominal	peste nominal
4	scris. funciare urbane	de 5%	a L.	5.000,—	L. 20.000,—	
3	» » »	» 5%	» »	1.000,—	» 3.000,—	
9	» » »	» 5%	» ›	100,—	» 900,—	
				Total	L. 23.900,—	

12. — Fondul Neuschotz:

6	scris. funciare urbane	de 5%	a L.	5.000,—	L. 30.000,—
2	› » »	» 5%	» »	1.000,—	» 2.000,—
8	» › »	» 5%	» »	100,—	» 800,—
				Total	L. 32.800,—

13. — Fondul Bodescu:

1	scris funciar urban	de 5%	a L.	5.000,—	L. 5.000,—
3	» » »	» 5%	» »	1.000,—	» 3.000,—
4	» » »	» 5%	» »	100,—	» 400,—
				Total	L. 8.400,—

14. — Fondul Ioan Fĕtu:

47	scris. funciare urbane Iașĭ	de 5%	a L.	1.000,—	L. 47.000,—	—,—
13	» » » »	» 5%	› »	100,—	» 1.300,—	—,—
13	» » » Buc.	» 5%	› »	5.000,—	» 65.000,—	—,—
4	» » » »	» 5%	» »	1.000,—	» 4.000,—	—,—
5	» » » »	» 5%	› »	100,—	» 500,—	—,—
86	acțiunĭ de Banca Națională		» »	500,—	» 43.000,—	L. 47 533,80
				Total	L. 160.800,—	» 47.533,80

15. — Fondul Princesa Alina Știrbeĭ:

5	titlurĭ rentă amortis.	de 5%	a L.	20.000,—	L. 100.000,
3	» » »	» 4%	» »	2 500,—	» 7.500,—
100	» » »	» 4%	» »	1.000,—	» 100.000,—
2	» » »	» 4%	» »	500,—	» 1.000,—
1	» » »	» 4%	» »	100,—	» 100.—
1	scris. funciar urban	› 5%	» ›	5.000,—	» 5.000,—
14	» » ›	» 5%	» »	100,—	» 1.400,—
				Total	L. 215.000,—

16. — *Fondul Ioan Scorțénu:*

		nominal
4 scris. funciare rurale 5% a L. 5.000,—	L.	20.000,—

17. — *Fondul I. Lecomte du Noüy:*

1 scris. funciar urban de 5% a L. 5.000,—	L.	5.000,—
6 » › » » 5% » » 1.000,—	»	6.000,—
Total	L.	11.000,—

18. — *Fondul Elena Dr. N. Turnescu:*

4 scrisurĭ funciare rurale 5% a L. 5.000,—	L.	20.000,—
Total	L.	20.000,—

Resumatul fondurilor acì notate:

				nominal		peste nominal		total
1. Fondul	*Zappa*	efecte de	L.	302.500,—	L.	9.866,80	L.	312.366,80
2. »	*Cuza*	» »	»	51.100,—	»	—,—	»	51.100,—
3. »	*Economiilor* . .	› »	»	115.300,—	»	600,—	»	115.900,—
4. »	*Năsturel-Herĕscu* .	» »	»	48.700,—	›	9.031,65	»	57.731,65
5. »	*Chițu*	» »	»	1.500,—	»	912,50	»	2.412,50
6. ›	*Daniel*	» »	»	16.000,—	»	—,—	»	16.000,—
7. »	*A. Fĕtu*	» ›	›	20.100,—	»	—,—	»	20.100,—
8. »	*G. Lazăr*	› ›	»	66.600,—	»	—,—	»	66.600,—
9. »	*Eliade-Rădulescu* .	» »	»	31.600,—	›	1.200,—	»	32.800,—
10. »	*G. San-Marin* . .	» »	»	15.400,—	›	—,—	›	15.400,—
11. ›	*D. Hagi-Vasile.* .	» ›	›	23.900,—	»	—,—	»	23.900,—
12. »	*Neuschotz* . . .	» »	›	32.800,—	»	—,—	»	32.800,—
13. »	*Bodescu*	» »	»	8.400,—	»	—,—	»	8.400,—
14. »	*Ioan Fĕtu* . . .	» »	»	160.800,—	»	47.533,80	»	208.333,80
15. »	*Princesa Știrbeĭ* .	» »	›	215.000,—	»	—,—	»	215.000,—
16. »	*I. Scorțénu* . . .	› »	»	20.000,—	›	—,—	›	20.000,—
17. »	*I. Lecomte du Noüy*	» »	›	11.000,—	›	—,—	»	11.000,—
18. ›	*Elena Dr. Turnescu*	» »	›	20.000,—	›	—,—	»	20.000,—
	Totalul efectelor		L.	1.160.700,—	L.	69.144,75	L.	1.229.844,75

Academia posedă astădĭ următórele efecte de la 18 fondurĭ:

				nominal	peste nominal	total
5	titlurĭ rentă amor. de	5% a	L. 20.000,—	L. 100.000,—	L. —,—	L. 100.000,
89	» » » »	5% »	L. 5.000,—	» 445.000,—	» —,—	» 445,000,—
11	» » » »	5% »	» 500,—	» 5.500,—	» —,—	» 5.500,—
9	scris. func. rur. »	5% »	» 5.000,—	» 45.000,—	» —,—	» 45.000,—
19	» » » »	5% »	» 1.000,—	» 19.000,—	» —,—	» 19.000,—
2	» » » »	5% »	» 100,—	» 200,—	» —,—	» 200,—
56	» » urb. B. »	5% »	» 5.000,—	» 280.000,—	» —,—	» 280.000,—
31	» » » » »	5% »	» 1.000,—	» 31.000,—	» —,—	» 31.000,—
76	» » » » »	5% »	» 100,—	» 7.600,—	» —,—	» 7.600,—
47	» » » Iașĭ »	5% »	» 1.000,—	» 47.000,—	» —,—	» 47.000,—
13	» » » » »	5% »	» 100,—	» 1.300,—	» —,—	» 1.300,—
9	titlurĭ rentă amor. de	4% »	» 2.500,—	» 22.500,—	» —,—	» 22.500,—
100	» » » »	4% »	» 1.000,—	» 100.000,—	» —,—	» 100.000,—
2	» » » »	4% »	» 500,—	» 1.000,—	» —,	» 1.000,—
1	» » » »	4% »	» 100,—	» 100,—	» —,—	» 100,—
111	acțiunĭ de Banca Nation. »	»	500,—	» 55.500,—	» 69.144,75	» 124.644,75
581	bucățĭ în valóre de			L. 1.160.700,—	L. 69.144,75	L. 1.229.844,75

Academia a avut în 1897—98, conform rapórtelor mele 1 și 2 din anul trecut, următórele efecte de la aceste 18 fondurĭ maĭ sus notate:

5	titlurĭ rentă amortis. de	5% a	L. 20.000,—	L. 100.000,—	L. —,—	L. 100.000,—
89	» » » »	5% »	» 5.000,—	» 445.000,—	» —,—	» 445.000,—
11	» » » »	5% »	» 500,—	» 5.500,—	» —,—	» 5.500,—
3	» » perpetuă »	5% »	» 2.000,—	» 6.000,—	» —,—	» 6.000,
188	» » » »	5% »	» 500,—	» 94.000,—	» —,—	» 94.000,
28	obligațiunĭ de Stat »	6% »	» 500,—	» 14.000,—	» —,—	» 14.000,—
8	scris func. rurale »	5% »	» 5.000,—	» 40.000,—	» ,	» 40.000,
13	» » » »	5% »	» 1.000,—	» 13.000,—	» —,—	» 13.000,—
2	» » » »	5% »	» 100,—	» 200,—	» ,—	» 200,
11	scris funciare urb. de	5% »	» 5.000,—	» 55.000,—	» —,	» 55.000,—
25	» » » »	5% »	» 1.000,—	» 25.000,—	» —,—	» 25.000,
45	» » » »	5% »	» 100,—	» 4.500,—	» —,—	» 4.500,—
47	» » » Iașĭ »	5% »	» 1.000,—	» 47.000,—	» —,—	» 47.000,—
13	» » » » »	5% »	» 100,—	» 1.300,—	» —,—	» 1.300,—
449	obligațiunĭ municip. »	5% »	» 500,—	» 224.500,—	» —,—	» 224.500,—
111	acțiunĭ de Banca Nation. »	»	500,—	» 55.500,—	» 69.144,75	» 124.644,75
1048	bucățĭ în valóre de			L. 1.130.500,—	L. 69.144,75	L. 1.199.644,75

De acì se vede:	nominal	peste nominal	total
In 1898-99 sunt efecte de	L. 1.160.700,—	L. 69.144,75	L. 1.229.844,75
din care se scad efectele aflate în anul trecut 1897-98 de . .	» 1.130.500,—	» 69.144,75	» 1.199.644,75
de unde resultă diferența arătata la început	L. 30.200,—	L. —,—	L. 30.200,—

care se repartiséză în următorul mod.

1.—	*Fondul Cuza*		L. 200,—	din preschimbarea municip. 5% în urb. 5%.
2.—	» *Economiilor*		» 300,—	idem, idem.
3.—	» *Năsturel-Herĕscu* .	L. 200,—		din preschimbarea municip. 5% în fun. urb. 5%.
	» » » .	» 4.000,—		capitalisarea premiuluĭ din 1898—99.
			» 4.200,—	
4.—	» *Daniel*		» 1.000,—	din conversiunea obligațiunilor 6% în rentă amort. 4%.
5.—	» *Anastasie Fĕtu*.		» 100,—	din preschimbarea munic. 5% în func. urb. 5%.
6.—	» *G. Lazăr* . . .	L. 500,—		din preschimbarea munic. 5% în func. urb. 5%.
	» » » . . .	» 5.000,—		capitalisarea premiuluĭ din 1899—99.
			» 5.500,—	
7.—	» *Eliade-Rădulescu*.		» 200,—	din preschimbarea munic. 5% în func. urb. 5%.
8.—	» *G. San-Marin*		» 2.000,—	capitalisarea premiuluĭ din 1898—99.
9.—	» *Hagi-Vasile*		» 300,—	din preschimbarea munic. 5% în func. urb. 5%.
10.	*Fondul Neuschotz*		» 300,—	idem, idem.
11.	» *Bodescu*		» 100,—	idem, idem.
12.	» *Ioan Fĕtu*.		» 1.000—	idem, idem.
13.	» *Princesa Știrbeĭ* .	L. 8.600,—		din conversiunea obligațiunilor 6% în rentă amort. 4%.
	» » .	» 6.400,—		din capitalisarea procentelor 80% din venitul pe 1898—99.
			» 15.000,—	
	Suma de sus		» 30.200,	

Nota 1.—La fondul A. Bodescu rĕmâne,— după cum se vede în alăturatul tabloŭ de excedentul Academieĭ pe 1898-99,—un sald debitor L. 869,40 care nu se póte acoperì aḍĭ prin vînḍare de efecte, al căror curs este scăḍut însă în curs de 3 anĭ se va puté acoperì din venitul anual (cupóne).

Nota 2.—La fondul Daniel este de asemenea un sald debitor de L. 31,05, conform alăturatuluĭ tabloŭ de excedentul Academieĭ pe 1898-99, care sald se va acoperì din sporul provenit din eșirea efectelor la sorțĭ, pentru că venitul anual, minus 15% prelevațĭ, se întrebuințéză la cumpĕrare de monete, chrisóve, etc.

F.—Afară de efectele acestor 18 fondurĭ, maĭ sunt încă 2 fondurĭ cu nuda proprietate, și anume:

1. — Fondul Obedenaru:

		nominal	peste nominal	total
2	scrisurĭ funciare rurale de 5% a L. 5.000,—	L. 10.000,—	L. —,—	L. 10.000,—
7	» » » » 5% » » 1.000,—	» 7.000,—	» —,—	» 7.000,
7	» » urbane » 5% » » 5.000,—	» 35.000,—	» —,—	» 35.000,
3	» » » » 5% » » 1.000,—	» 3.000,—	» —,—	» 3.000,—
5	» » » » 5% » » 100,—	» 500,—	» —,—	» 500,—
10	titlurĭ rentă amortis. » 4% » » 5.000,—	» 50.000,—	» —,—	» 50.000,—
1	» » » » 4% » » 2.500,—	» 2.500,—	» —,—	» 2.500,—
3	» » » » 4% » » 500,—	» 1.500,—	» —,—	» 1.500,—
3	» » » » 4% » » 100,—	» 300,—	» —,—	» 300,—
40	acțiunĭ de Banca Națională » » 500,—	» 20.000,—	» 32.548,60	» 52.548,60
81	efecte în valóre de	L. 129,800,—	L. 32.548,60	L. 162.348,60

Șı la acest fond, ca și la cele-lalte arătate maĭ sus, efectele aŭ crescut în modul următor:

	nominal	peste nominal	total
In anul 1897-98 aŭ fost efecte de	L. 124.900,—	L. 32.548,60	L. 157.448,60
In anul 1898-99 sunt	» 129.800,—	» 32.548,60	» 162.348,60
în plus	L. 4.900,—	L. —,—	L. 4.900,—

care spor a provenit din:

a.—Conversiunea obligațiunilor de Stat 6% de L. 49.900,— in rentă amortisabilă de 4% (1898) de L. 54.300, — cu . . . . L. 4.400,—

b.—Din preschimbarea obigațiunilor municipale 5% de L. 38.000,— în scris. funciare urbane 5% de L. 38.500,— cu . . L. 500,

In total suma de sus . . . . L. 4.900,—

Venitul moșieĭ Obedenĭ, ca în aniĭ trecuțĭ, de . . . . L. 12.000,—

2. Fondul Iulia Hasdeŭ.

Fondul în efecte a fost în 1897—98 în 100 obligaţiunĭ de Stat 6% a L. 500,— nominal. . . . . L. 50.000,—

carĭ s'aŭ convertit la 28 Novembre 1898 în titlurĭ rentă amorisabilă 4% de nominal . . . . L. 54.000,—

însă şi acestea la Aprilie 1899 s'aŭ preschimbat în obligaţiunĭ bulgare, 6%, după cum se găsesce şi astădĭ:

41 oblig. bulgare	6%	a Mc. 1.000,—	L. 1.240,—	nomin.	Mc. 41.000,—	L. 50.840,—
2 » »	6%	» 500,—	» 620 —	»	» 1.000,—	» 1.240,—
43 efecte în valóre nominală de					Mc. 42.000,—	L. 52.080,—

Pe lângă fondul în efecte a maĭ fost sald din anul trecut 1897—98, în numerariŭ de . . . . L. 1.250,—
renta pe lunile Iunie—Octobre 1898 a L. 250,—
care sald a crescut în modul următor:

a. Spor din conversiunea arătată maĭ sus, în numerariŭ . . » 24,70
b. Idem prin preschimbare, în numerariŭ . . . . » 230,90
c. Cupónele rentă 4% de 1 Novembre 1898 incassate . . . » 1.082,—
(cupónele de 1 Maiŭ 1899 în sumă de L. 1.082,— nu s'aŭ maĭ incassat, de óre-ce s'aŭ preschimbat împreună cu efectele în oblig. bulgare 6% prin Banca Naţională în Aprilie 1899) . .

Suma. . . L. 2.587,60

Insă în cursul anuluĭ 1898—99 s'a achitat d-luĭ B. P. Hasdeŭ renta viageră pe 12 lunĭ a L. 250,— . . . . » 3.000,—
deci rĕmâne un sald debitor de. . . . . L. 412,40

care se va trece pe anul viitor 1899—1900.

G. Fondul Societăţiĭ Craiovene pentru înaintarea învĕţămîntuluĭ public, ca fond special, este depus în efecte de aceeaşĭ valóre ca şi în anul trecut, numaĭ cu preschimbarea obligaţiunilor municipale 5% în scrisurĭ funciare urbane 5%, după cum urméză:

	nominal	peste nominal	total
10 titlurĭ rentă amort. de 5% a L. 500,—	L. 5.000,—	L. —,—	L. 5.000,—
1 scris funciar urban » 5% » 1.000,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
2 acţiunĭ de Banca Naţională » 500,—	» 1.000,—	» 1.200,—	» 2.200,—
13 efecte în valóre de.	L. 7.000,—	L. 1.200,—	L. 8.200,—

Iar saldul din anul trecut de. . . . . L. 1.286,75
care a crescut cu:
a. Venitul anuluĭ curent 1898 99 de. . . . . . » 486,60
b. Sporul provenit din preschimbarea obligaţiunilor municipale 5% în scrisurĭ func. urbane 5% de. » 14,30
c. Sporul la 2 cupóne de Banca Naţion. a 18,70 . » 37,40

Transport L. 1.825,05

Report L. 1.825,05 L. 8.200,

De acì se scade:

a. Premiul ce s'a dat în 1898—99. . . L. 1.500,—

b. Prelevările 15% asupra fondurilor fără destinaţiune . . . . » 73,— › 1 573, 252,05

ce se trece ca sald pe anul viitor 1899—1900

In total. . . L. 8.452,05

H. Lângă aceste 21 fondurĭ adaogem şi următórele 2 fondurĭ fără efecte:

1. Fondul Ioan Costache Agaricĭ:

cu moşia Móra-Grecilor, cu arendă anuală de . . . . L. 29.000,—

2. Fondul Donicĭ:

cu moşia Radiana, cu arendă anuală de . . . . » 14.600,

Suma. . . L. 43.600,

I. La fondul Ioan Fĕtu s'aŭ incassat în 1898—99 următórele cupóne:

86 cupóne de Banca Naţională a L. 112,— . . L. 9.632,—

197 » municipale şi funciare urb. Iaşĭ 5%. » 5.840,—

Totalul incassărilor este de L. 15.472,—

Iar în budgetul 1898—99 aŭ fost înscrise la veniturĭ:

86 cupóne de Banca Naţională a L. 93,30. . L. 8.023,80

197 » municipale 5% şi func. urb. Iaşĭ 5%. » 5.840,— » 13.863,80

Prin urmare s'a incassat maĭ mult cu . . . . . . , . L. 1.608,20

carĭ s'aŭ înscris la excedentul fonduluĭ Ioan Fĕtu, după cum se va vedé maĭ jos sub *J.*

Veniturile fonduluĭ Ioan Fĕtu pe 1899—1900 s'aŭ înscris în budgetul viitor după cum urméză:

86 cupóne de Banca Naţională a L. 93,30 (ca în trecut). . . L. 8.023,80

137 cupóne de la L. 68.500,— municipale 5% . . . . » 3.425,

60 » » » » 48.300,— funciare urbane Iaşĭ 5% . . . » 2.415,

In total L. 13.863,80

J. Comptul excedentuluĭ Ioan Fetu a început anul curent cu un sald de . . . . L. 2.901,15

care a crescut cu sporul din cupónele de Banca Naţională arătat maĭ sus sub *I.* . . . . » 1.608,20

Total L. 4.509,35

De acì se scade suma dată maĭ mult la preschimbarea obligaţiunilor municipale 5% în scrisurĭ funciare urbane 5% . . » 7,20

Rĕmâne deci excedent de trecut pe anul viitor . . L. 4.502,15

K. Vindarea Etimologicului. Saldul rĕmas din anul trecut a fost, conform rapórtelor, în sumă de. . . . . L. 150,60

care s'a cheltuit în total conform budgetuluĭ 1898—99; iar suma ce a provenit din vîndarea publicaţiuniĭ pe anul curent 1898—99 este de L. 630,—
din care se scade suma ce s'a trecut pentru saldul debitor rĕmas din anul trecut 1897—98 la *Incasso extraordinar pentru Dicţionar* de . . . . » 264,40

Iar restul de. . . L. 365,60

se va trece ca sald pe anul viitor 1899—1900.

L. Şcóla Ioan Costache Agaricĭ (reparaţiunea clădirilor pentru şcólă).
Saldul rĕmas din anul 1897—98 a fost de. . . . . L. 8.782,28
Suma votată pe anul curent 1898—1899. . . . . » 7.350,—
Suma rĕmasă necheltuită pe anul curent din articolul *Anuitatea moşieĭ Móra-Grecilor* . . . . » 449,69

Total L. 16.581,97

de unde nu s'a cheltuit nimic până acum.

M. Premiul Al. Bodescu, care s'a votat în sesiunea 1899, se saldéză pe anul viitor 1899—1900 în sumă de . . . . L. 1.500,—

N. Dicţionarul limbeĭ române. A rĕmas un rest de. . . . L. 1.026,15

necheltuit şi care se saldéză pe anul viitor 1899—1900.

O. Imprumutul Academieĭ (Fondul Ioan Fĕtu). S'a făcut la 25 Maiŭ 1899, împrumut cu dobândă de 5% de la fondul Adamachi, ca să se achite d-luĭ avocat I. Dimitriu datoria luĭ Ioan Fĕtu către moştenitoriĭ Anastasie Fĕtu în sumă de. . . . . L. 4.536,—
plus dobânda de 10% pe 7½ anĭ de la 1 Ianuarie 1892 până la 30 Iunie 1899. . . . . » 3 402,—

In total L. 7.938,—

rĕmânênd ca în sesiunea 1900 să se decidă cum să se restitue fondului Adamachi.

P. Fondul publicăriĭ documentelor istorice Hurmuzaki:
1. S'a incassat de la Stat (cassieria centrală) . . . . L. 33.000,
2. Primit de la K. u. K. Haus Hoff und Staatsarchiv din Viena suma trimisă pentru expediţiunea de documente şi care s'a înapoiat . . . . › 15,16
3. Incassat din vîndarea publicaţiuniĭ . . . . › 346,25

Total L. 33.361,41

S'aŭ cheltuit

1. Tipografuluĭ			L.	20.977,84	
2. Copiĭ de documente.					
La Sibiiŭ	L.	4.244,—			
» Braşov	»	275,60			
» Veneţia	»	102,50	»	4.622,10	
3. Pentru corecturĭ			»	6.487,52	
4. Pentru traducerĭ, fotografiĭ şi altele			»	1.073,95	
5. Adunare de material pentru publicare			»	200,—	
In total suma de sus				L.	33.361,41

Q. Recapitulând situaţiunea, Academia are în anul curent în efecte, proprietăţĭ şi saldurĭ:

Sub D. Excedent	L.	9.195,69
» E. Efecte la 18 fondurĭ	»	1.229.844,75
» F. Efectele fonduluĭ Obedenaru	»	162.348,60
» » Moşia Obedenĭ evaluată după venit	»	240.000,—
» » Efectele fonduluĭ Iulia Hasdeŭ	»	52.080,—
» G. Efectele fonduluĭ Craiovén	»	8.200,—
» » Saldul » »	»	252,05
» H. Moşia Móra-Grecilor evaluată după venit	»	580.000,—
» » » Radiana » » »	»	300.000,
» I. Casa decedatuluĭ Ioan Fětu	»	80.000,—
» J. Excedentul fonduluĭ Ioan Fětu	»	4.502,15
» K. Sald din vîndarea Etimologiculuĭ	»	365,60
» L. Şcóla Ioan Costache Agaricĭ, sald din trecut	»	16.581,97
» M. Premiul Al. Bodescu, idem	»	1.500,—
» N. Dicţionarul limbeĭ române, idem	»	1.026,15
Casa Macinca din Craiova, evaluată	»	130.000,—
In total	L.	2.815.896,96

Numerariul casseĭ la 31 Maiŭ 1899 este de . . . . . . L. 23.288,88

	I. VENITURI.				
	Rĕmășițe din anul trecut 1898—99:				
1	*Fondul A. Bodescu:*				
	1.— Suma trecută la excedent din valórea premiuluĭ acordat în anul 1899 de . . . . L. 1.500,— după scăderea venituluĭ anual 1898—99 de L. 415,— minus 15 % L. 62,25. 352,75	1.147	25		
	2.— Din saldul din 1898—99 de . . . . L. 283,55 se scade suma dată maĭ mult la preschimbarea obligațiunilor municip. 5 % în scrisurĭ funciare urbane 5 % . . . . » 5,70	277	85		
	scădênd rĕmâne un sald debitor de	—	—	869	40
2	*Fondul Daniel:*				
	Din valórea cupónelor obligaț de Stat 6 % prevĕdută la veniturĭ în bugetul pe 1898—99 de	840	—		
	s'aŭ incassat prin conversiunea lor în rentă amortisabilă 4 %.	600	—		
	de unde resultă o pagubă de	240	—		
	din care se scade: Saldul din anul 1897—98 de . . . . L. 49,65 Sporul din conversiunea obligațiunilor de Stat 6 % în rentă amortisabilă 4 % . . . . » 145,— Sporul din preschimbarea obligațiunilor municipale 5 % în scrisurĭ funciare urbane 5 % . . . » 14,30	208	95		
	și maĭ rĕmâne încă un sald debitor de.	—	—	31	05
3	*Fondul Iulia Hasdeŭ:*				
	Din renta anuală servită d-luĭ B. P. Hasdeŭ a L. 250,—	3.000	—		
	se scade: Saldul rĕmas din anul 1897—93 de . . . . . » 1.250,— Sporul din conversiunea obligațiunilor de Stat 6 % în rentă amortisabilă 4 % . . . . » 24,70 Idem din preschimbarea renteĭ amortis. 4 % în obligațiunĭ bulgărescĭ 6 % . . . . » 230,90 Cupónele 4 % pe 1 Novembre 1898, incassate. » 1082,—	2 587	60		
	și maĭ rĕmâne un sald debitor de	—	—	412	40
4	*Fondul Năsturel-Herĕscu:*				
	Moșia Lămotescĭ, rest din câștiul 23 Aprilie 1899	—	—	1.075	—
5	*Fondul Donicĭ:*				
	Moșia Radiana, rest din căutarea în regie pe 1897—98 .	1 362	93		
	» » câștiul de 23 Aprilie 1899	7.300	—	8.662	93
6	*Vĕrsămîntul Zappa* pe anul 1898—99 de 1.000 # neincassat.	—	—	11.750	—
7	*Cassa* în diua de 31 Maiŭ 1899 în numerariŭ	—	—	23.288	88
	Transport . . .	—	—	46.089	66

	II. CHELTUELĬ.				
	1. Capitalisările:				
1	*Fondul G. Lazăr:* Sald din 1897—98	248	65		
	Sporul din efecte eșite la sorțĭ	94	45		
	Valórea premiuluĭ pe 1899, de capitalisat	5 000	—		
	Total	5.343	10		
	De acì se scade: *a.*—Suma ce s'a dat maĭ mult la preschimbarea obligațiunilor munic. 5 % în scrisurĭ func urbane 5 %. L. 36,40 *b.*—Cumpĕrat, pentru capitalisat, efecte de nominal L. 5.000,— . . . . » 4 834,10	4 870	50	472	60
2	*Fondul Năsturel-Herĕscu:* Sald din 1897—98	4 223	60		
	Spor din preschimbarea obligațiunilor municipale 5 % în scrisurĭ func. urbane 5 %	16	90		
	Total	4.240	50		
	Din care se scade capitalisarea premiuluĭ din 1899, costul efectelor cumpĕrate de nominal L. 4.000,—	3 867	30	373	20
3	*Fondul Cuza:* Sald din 1897—98	1 979	40		
	Capitalisărĭ pe anul 1898—99	2 163	25		
	Total	4.142	65		
	Se scade suma dată maĭ mult la preschimbarea oblig. municip. 5 % în scris. func. urb. 5 %	30	35	4.112	30
4	*Fondul Dr. Anastasie Fĕtu:* Sald din 1897—98	161	90		
	Capitalisărĭ pe anul 1897—98	850	—		
	Total	1.011	90		
	Se scade suma dată maĭ mult la preschimbarea obligaț municipale 5 % în scrisurĭ funciare urbane 5 % . . .	27	30	984	60
5	*Fondul Eliade-Rădulescu:* Sald din 1897—98	244	75		
	Spor la 2 cupóne de Banca Națională a L. 18,70	37	40		
	Total	282	15		
	Se scade suma dată maĭ mult la preschimbarea obligaț municip. 5 % în scrisurĭ func. urb. 5 %	33	20	248	95
6	*Fondul G. San-Marin:* Sald din 1897—98	2 078	45		
	Spor din cupónele efectelor capitalisate pe 1898—99 . . .	569	50		
	Spor din preschimbarea obligațiunilor municipale 5 % în scrisurĭ funciare urbane 5 %	28	60		
	Total	2.676	55		
	Se scade efectele cumpĕrate pentru capitalisarea premiuluĭ din 1898 de nominal L. 2.000,—, carĭ aŭ costat . . .	1 933	65	742	90
7	*Fondul Neuschotz:* Sald din 1897—98	210	15		
	Spor din preschimbarea obligațiunilor municip. 5 % în scrisurĭ funciare urbane 5 %	61	35		
	Se maĭ adaoge capitalisarea premiuluĭ pe 1899, nedat, din venitul anuluĭ 1898—99, minus 15 % prelevațĭ . . .	1.381	25	1.652	75
	Transport	—	—	8 587	30

Report . .	—	—	46.089	66
Transport . . .	--	—	46 089	66

	Report	—	—	8 587	30
8	*Fondul Craiovén:* Sald din 1897—98	1.286	75		
	Spor rĕmas din preschimbarea obligaţiunilor comunale 5 % în scrisurĭ funciare urbane 5 %	14	30		
	Spor la 2 cupóne de Banca Naţională a L. 18,70	37	40		
	Total . .	1.338	45		
	De acì se scade suma trecută la excedent pentru premiúl ce s'a dat în 1898—99 de L 1.500, — după scăderea venituluĭ anual de L. 486,60, minus 15 %, prelevaţi, L 73,—, venit net L. 413,60	1.086	40	252	05
9	*Fondul Chiţu:* Sald din 1897—98	60	30		
	Spor la 1 cupon de Banca Naţională a L 18,70	18	70	79	—
10	*Fondul Hagi-Vasile.* Sald din 1897—88	117	65		
	Capitalisărĭ pe anul 1898- 99	1 003	—		
	Total . .	1 120	65		
	Se scade suma dată maĭ mult la preschimbarea obligaţ municip. 5 % în scrisurĭ funciare urbane 5 %	13	25	1 107	40
11	*Fondul Zappa:* Sald din 1897—98	926	30		
	Spor la 11 cupóne de Banca Naţională a L. 18,70	205	70	1.132	—
12	*Fondul Economiilor:* Sald din 1897—98	42	70		
	Spor la 1 cupon de Banca Naţională	18	70		
	Spor din preschimbarea obligaţiunilor municipale 5 % în scrisurĭ funciare urbane 5 %	32	50	93	90
13	*Fondul Obedenaru:* Sald din 1897—98	1.531	95		
	Spor din preschimbarea obligaţiunilor municipale 5 % în scrisurĭ funciare urbane 5 %	50	15		
	Total . . .	1.582	10		
	Se scade suma dată maĭ mult la conversiunea obligaţ. de Stat 6 % în rentă 4 %	262	90	1.319	20
14	*Fondul Lecomte de Nouy:* Sald din 1897—98	—	—	316	75
15	*Fondul Princesa Alina Ştirbeĭ:*				
	Capitalisărĭ pe 1898—99 de 80 % din venitul anual . . .	6.800	—		
	Spor din conversiunea renteĭ perpetue 5 % în rentă amortis. 4 %	76	20		
	Total . . .	6 876	20		
	De acì se scade.				
	1.—S'aŭ prevĕḑut în budgetul pe 1898—99 la veniturĭ cupóne de rentă perpetuă 5 % în sumă de . . . . L. 5 000 —				
	şi s'aŭ incassat cup. rentă amortis. numaĭ de » 4 342 —				
	deci s'aŭ incassat cupóne maĭ puţin de . L. 658.—				
	2.—S'aŭ cumpĕrat efecte de *nomin.* L 6.400,— scrisurĭ funciare urbane 5 % pentru capitalisarea de maĭ sus de . . . . » 6 187.70	6 845	70	30	50
	Suma	—	—	12.918	10
	Transport . . .			12 918	10

		Lei	Bani	Lei	Bani
	Report	—	—	46 089	66
		—	—	46.089	66
	Excedentul de înscris pe anul 1899—1900	—	—	9.195	69

		Lei	Bani	Lei	Bani
	Report	—	—	12 918	10
	2 Saldurĭ rĕmase de cheltuit:				
16	*Excedentul Fonduluĭ Ioan Fĕtu:* Sald din 1897—98	2 901	15		
	Spor din incassarea a 86 cup de Banca Naţională a L 18,70	1 608	20		
	Total . .	4.509	35		
	Se scade suma dată maĭ mult la preschimbarea obligaţ municipale 5 % în scrisurĭ funciare urbane 5 %	7	20	4 502	15
17	*Vîndarea Dicţionaruluĭ limbeĭ române:* Din 1898—99 . .	630	—		
	Se scade suma trecută la Incasso pentru Dicţionar pe 1897—98, sumă ce s'a cheltuit maĭ mult peste incassărĭ .	264	40	365	60
18	*Şcóla Ioan Costache Agaricĭ:* Sald din 1897—98	8 782	28		
	Suma votată pe 1898—99	7.350	—		
	Suma rĕmasă necheltuită din budgetul pe 1898—99 la cheltuelĭ, articolul Anuitatea moşieĭ Móra-Grecilor . . .	449	69	16.581	97
19	*Premiul Al. Bodescu* din anul 1899, de dat d-luĭ Nicolae Iorga	—	—	1.500	—
20	*Dicţionarul limbeĭ române:* Sald din anul 1898—99 rĕmas să se cheltuiască în anul viitor 1899—1900	—	—	1.026	15
	Total	—	—	36 893	97
	Excedentul rĕmas pentru anul 1899—1900	—	-	9 195	69
		—	—	46 089	66

B.—Raportul Comisiuniĭ financiare asupra administraţiuniĭ casseĭ şi a situaţiuniĭ budgetelor, precum şi a fondurilor Academieĭ la 1 Iunie 1898 — 31 Maiŭ 1899.

Domnilor colegĭ,

Comisiunea însărcinată de d-vóstre cu examinarea gestiuniĭ financiare a Academieĭ pe anul budgetar începĕtor de la 1 Iunie 1898 şi până la 31 Maiŭ 1899 a procedat la verificarea în detaliŭ a veniturilor şi cheltuelilor, a mandatelor, actelor justificative şi scriptelor şi le-a găsit în bună regulă şi conforme cu budgetul aprobat de d-vóstre.

După cum resultă din raportul d-luĭ Cassier-Comptabil şi din verificările Comisiuniĭ, situaţiunea fondurilor Academieĭ este precum urméză:

1. Veniturĭ.

a) Veniturile înscrise în budget sunt de	L.	250.466,90
Din care s'a incassat	»	230.341,90
Rĕmănênd veniturĭ neincassate	L.	20.125,—
b) Saldurile rĕmase neincassate la închiderea anuluĭ budgetar 1897—1898 aŭ fost de	L.	5.447,55
Din care s'a incassat	»	4 084,62
Rĕmănênd neincassaţĭ	L.	1.362,93

2. Cheltuelĭ.

Sumele înscrise în budget pentru cheltuelĭ aŭ fost de L. 238.831,35, iar cheltuelile efective aŭ fost de L. 234.483,30, adecă cu o diferinţă în maĭ puţin de L. 4.348,05.

3. Excedente.

Suma de maĭ sus, adăogêndu-se la excedentul de L. 4.847,64 detaliat în raportul d-luĭ Cassier-Comptabil, resultă un excedent real la finele anuluĭ 1898—99 de L. 9 195,69.

4. Fondurĭ în efecte.

Valórea fondurilor în efecte a crescut cu nominal L. 30 200,—proveniţĭ din capitalisarea premielor neacordate, din procentele fondurilor şi din conversiunĭ.

Valórea lor totală, representată prin 581 bucăţı de efecte, este de L. 1.229.844,75, specificată precum urméză:

1.	Fondul	Zappa	L.	312.366,80
2.	»	Cuza	»	51.100,—
3.	»	Economiilor	»	115.900,
4.	»	Năsturel-Herescu	»	57.731,65
5.	»	Chiţu	»	2.412,50
6.	»	Daniel	»	16.000,—
7.	»	A. Fĕtu	»	20.100,—
8.	›	G. Lazăr		66.600,—
9.	»	Eliade-Rădulescu	›	32.800,—
10.	»	G. San-Marin		15.400,—
11.	»	D. Hagi-Vasile	»	23.900,—
12.		Neuschotz	›	32.800,—
13.	»	Bodescu	»	8.400,—
14.	»	Ioan Fĕtu	»	208.333,80
15.	»	Princesa Ştirbeĭ	»	215.000,—
16.	›	I. Scorţénu	»	20.000,—
17.	»	I. Lecomte de Noüy	»	11.000,—
18.	»	Elena Dr. N. Turnescu	»	20.000,—
		Total	L.	1.229.844,75

5. *Fondurĭ cu nuda proprietate.*

Academia posedă două fondurĭ cu nuda proprietate şi anume:

a) Fondul Obedenaru. — Acest fond este representat astădĭ prin 81 efecte în valóre totală de L. 162.348,60, representând o crescere de nominal L. 4.900,— comparativ cu anul 1897—98, crescere provenită din preschimbarea saŭ conversiunea unor titlurĭ.

b) Fondul Iulia Hasdeŭ. — Acest fond este representat prin 43 efecte în valóre nominală de L. 52 080,— cu un sald debitor de L. 412,40, care se va trece pe anul viitor 1899—1900.

6. *Fondul Societăţiĭ Craiovene.*

Acest fond este representat prin 13 efecte în valóre de L. 8.200 cu un sald de L. 252,05, care se trece pe anul viitor.

7. *Fondurĭ fără efecte.*

Fondul Agaricĭ.—	Moşia Móra-Grecilor, arendă anuală	L.	29.000,—
» *Donicĭ.* —	Moşia Radiana, arendă anuală	»	14.600,—
	Total	L.	43.600,—

8. *Fondurĭ diverse, saldurĭ și excedente.*

La fondul Ioan Fĕtu este un excedent de trecut pe anul viitor 1899—1900 de L. 4.502,15.

Din vîndarea Etimologiculuĭ este un sald de L. 365,60, care asemenea se va trece pe anul 1899—1900.

Din sumele destinate pentru reparațiunea clădirilor *Școleĭ Ioan Costache Agaricĭ* și anuitatea moșieĭ Móra-Grecilor, este un sald de trecut pe anul 1899—1900 în sumă de L. 16.581,97.

De la cheltuelile Dicționaruluĭ limbeĭ române a rĕmas un rest de L. 1.026,15 de trecut pentru anul 1899—1900 și de la premiul Al Bodescu un sald de L. 1500,—.

9. *Imprumutul Academieĭ.*

La 25 Maiŭ 1899 s'a făcut un împrumut de la fondul Adamachi ca să se achite d-luĭ advocat I. Dimitriu datoria luĭ I. Fĕtu către moștenitoriĭ Anastasie Fĕtu în sumă de L. 7.938,—, capital și dobânḑĭ. Rĕmâne decĭ ca acéstă sumă să se restitue fonduluĭ Adamachi.

10. Fondul publicăriĭ documentelor istorice Hurmuzaki presintă la veniturĭ suma de L. 33.361,41 și la cheltuelĭ aceeașĭ sumă.

In resumat, averea Academieĭ, în efecte, proprietățĭ și saldurĭ, exclusiv Fundațiunile Ottetelegșanu și Adamachi, este de L. 2.815.896,96 și cuprinde:

1. Moșia Obedenĭ, evaluată după venit la suma de	L.	240.000,—
2. » Móra-Grecilor » » » » » »	»	580.000,—
3. » Radiana » » » » » »	»	300.000,—
4. Casa Ioan Fĕtu » » » » » »	»	80.000,—
5. Casa Macinca » » » » » »	»	130.000,—
6. Efectele fondurilor, excedente, saldurĭ	»	1.485.896,96
Total	L.	2 815 896,96

Numerariul în cassă la 31 Maiŭ 1899 a fost de L. 23.288,88.

Cercetând cassa, s'aŭ găsit în ea tóte documentele fondurilor depuse la Banca Națională, precum și ale garanțieĭ d-luĭ Cassier-Comptabil.

Comisiunea vĕ rógă să bine-voițĭ a luà act de presentul raport și a-ĭ da cuvenita aprobare.

Raportor: *A. Saligny.*

Membri: *Gr. Ștefănescu, Sp Haret.*

Budgetul Academieĭ Române pe anul 1900—1901

I	**Excedentul anuluĭ budgetar 1898—99**	—		—	—	—	—	1 527	69	—	—
	» probabil al anuluĭ 1899—900	—	—	—	—	—	—	472	31	2 000	—
II	**Fondurĭ cu destinaţiune generală:**										
1	*Subvenţiunea de la Stat*	—	—	—	—	—	—	20.000	—		
2	*Fondul Zappa:*										
	Cuponul renteĭ amortis. 5%	297.000	—	—	—	14 850	—				
	» divid la 11 acţiunĭ de Banca Naţ. a L 112,—	5.500	—	9 866	80	1 232	—				
	Leĭ	—	—	—	—	16 082	—				
	Vĕrsămîntul Zappa anual pe 1900—1901	—	—	—	—	12.000	—	28.082	—		
3	*Fondul Năsturel Herĕscu:*										
	Venitul moşieĭ Năsturel, arenda pe 1 an L. 17.400,—	—	—								
	» » *Lămotescĭ,* idem » 4 350,—	—	—								
	Cuponul renteĭ amort şi func. urban 5 % » 2 185,—	43.700	—								
	divid. la 10 acţ. de banca naţională a leĭ 112 » 1.120,—	5 000	—	9 031	65	—	—	25.055	—		
4	*Fondul Economilor:*										
	Cuponul renteĭ amortis şi func. urban 5%	114 800	—	—	—	5 740	—				
	» dividend la 1 acţiune Banca Naţională a L. 112,—	500		600	—	112	—				
	Produsul din vîndarea publicaţiunilor	—	—	—	—	1 000		6 852	-		
5	*Fondul Ioan Fĕtu* (fond general):										
	Din venitul anual de L. 15.522,—										
	După scăderea renteĭ viagere de » 3 000,—										
	Rĕmâne . . . L. 12.522,—										
	După scăderea a 15 % prelevaţĭ » 1 878,30										
	Rĕmâne . . . L. 10 243,70										
	Scăḍĕnd 4 părţĭ la fondul special » 8 514,95	—	—	—	—	—	-	2.128	75		
6	*Fondul renteĭ viagere a d-neĭ Ecaterina Fĕtu*	—	—	—		—	—	3.000	—		
7	*Fondul Macinca:* Chiria caselor din Craiova pe 1 an	—	—	—	—	—	—	5.000	—		
8	*Fondul Elena Dr. N. Turnescu:*										
	Cuponul funciar rural 5%	20.000	—	—	—	—	—	1.000	—		
9	*Fondul Domicĭ:*										
	Arenda moşieĭ Radiana pe 1 an	—	—	—	—	—	—	14 600	—		
10	*Imobilul din calea Victorieĭ No 133*										
	Chiria de la Ministerul de Justiţie pe 1 an	—	—	—	—	—	—	12 000	—		
11	*Prelevaţĭ 15%* din venitul:										
	Fonduluĭ Adamachi din L. 110 890,90	—	—	—	—	16.633	65				
	» *Otteteleşanu* » » 104 487,—	—	—	—	—	15.673	05				
	» *Cuza* » » 2 555,—	—	—	—	—	383	25				
	» *Daniel* » » 650,—	—	—	—	—	97	50				
	» *Anastasie Fĕtu* » » 1.005,—	—	—	—	—	150	75				
	» *G. Lazăr* » » 3 330,—	—	—	—	—	499	50				
	» *Eliade-Rădulescu* » » 1 754,—	—	—	—	—	263	10				
	» *San-Marin* » » 770,—	—	—	—	—	115	50				
	» *Neuschotz* » » 1.640,—	—	—	—	-	246	-				
	» *Bodescu* » » 420,—	—	—	—	—	63	—				
	» *Ioan Fĕtu* » » 12.522,—	—	—	—	—	1 878	30				
	De transportat	486.500	—	19.498	45	36.003	60	117 717	75	2.000	—

I	**Capitalisărĭ pe 1900—1901.**								
1	*Procentele fonduluĭ G San-Marin*	—	—	—	—	654	50		
2	» » *Bodescu*	—	—	—	—	357	—		
3	» » *Craiovén*	—	-	—		445	40		
4	» » *Hagi-Vasile*			—		1 015	75		
5	» » *Chiţu*	—		—	-	162	—	2.634	65
II.	**Cheltuelĭ propriĭ ale Academieĭ**								
	A *Personalul*								
6	*Diurnele sesiuniĭ generale*	—	—	20 000	—				
7	» *şedinţelor ordinare*	—	—	10 000					
8	» *a 4 membri delegaţĭ*	—		1 000	—				
9	» *Secretaruluĭ general pe 12 lunĭ a L 200*	—	—	2 400	—				
10	» *a 3 Secretarĭ de Secţiunĭ pe 11 lunĭ a L. 300.*	—	—	3.300					
11	**Remunerarea funcţionarilor.**								
	1) *Cancelaria Secretaruluĭ general.*								
	1 Secretar-archivar şi advocat à L. 450,— L 5 400,								
	1 Secretar-corector al publicaţiunilor » » 400,— » 4 800,—								
	1 Ingrijitor al moşilor » » 300,— » 3 600,—								
	1 Scriitor » » 300,— » 3 600,—	17 400	-						
	2) *Cassieria*								
	1 Cassier-comptabil à L. 550,— L 6.600,—								
	1 Ajutor » » 300,— » 3 600,—	10 200	—						
	3) *Biblioteca.*								
	1 Bibliotecar à L 550,— L. 6 600,—								
	1 Ajutor de Bibliotecar » » 350,— » 4 200,—								
	1 » » » » » 300,— » 3 600,—								
	1 » » » » » 250,— » 3 000,—								
	4 Scriitorĭ à L. 200 » » 800,— » 9 600,—								
	1 Ajutor paleograf » » 250,— » 3 000,—	30.000	—						
	4) *Personalul de serviciŭ.*								
	1 Intendent à L. 110,— L 1 320,—								
	1 Servitor » » 110,— » 1 320,—								
	4 Servitorĭ (1 pentru bibliotecă) à L. 100 » » 400,— » 4 800,—								
	2 Rîndaşĭ » » 70 » » 140,— » 1 680,—	9.120	—	66 720	—	103.420	—		
12	*Serviciul Băncei Naţionale*	—	—	—	—	600	—		
13	*Spese de cancelarie*	2.200	—	—	—				
	Imprimate	1 500	—	—	—				
	Combustibile	2.500	—	—	—				
	Iluminat, apă, diverse.	1 000	—	7.200	—				
14	*Ajutorul Epitropieĭ Sf. Vinerĭ*	—	—	400	—				
15	*Intreţinerea, repararea, fonciera şi asigurarea localelor Academieĭ.*	—	—	5 000	—	12 600	—		
	De transportat					116 620	—	2.634	65

	Transport . . .		486 500	—	19 498	45	36 003	60	117.717	75	2.000	—
	Fonduluĭ Princesa Alina Ştirbeĭ . . . » »	9.664,—	—	—	—	—	1.449	60				
	» *Craiovén* . . . . » »	524,—	—	—	—	—	78	60				
	» *I. Lecomte du Nouy* . . . » »	550,—	—	—	—	—	82	50				
	» *I. Scorţénu* . . . . » »	1.000,—	--	—	—	—	150	—				
	» *Agaricĭ* . . . . » »	29 000,—	—	—	—	—	4 350	—				
	» *Hagi-Vasile* . . . . » »	1 195,—	—	—	—	—	179	25	42 293	55	160 011	30
III	**Fondurĭ cu destinaţiune specială şi cu cheltuelĭ anuale:**											
12	*Dotaţiunea M S. Regeluĭ pe 1900—1901* pentru Dicţionarul limbeĭ române		--		—	—	10.000	—				
	Dotaţiunea Administraţiuniĭ Domeniuluĭ Corónеĭ pentru Dicţionarul limbeĭ române		—	—	—	—	4.000	—				
	Sald din vîndarea Etymologiculuĭ cu aproximaţiune. .		—	—	—	—	200	—	14.200	—		
13	*Dotaţiunea Statuluĭ:* Premiele Lazăr şi Eliade-Rădulescu ce se vor da în sesiunea din 1901		—	—	—	—	—	—	10 000	—		
14	*Fondul Daniel:*											
	Cuponul renteĭ amortisabile 4% . . . . L.	600,--	15 000	—								
	» funciar urban 5% . . . . . »	50,—	1 000	—								
	Total L.	650,—										
	minus 15% prelevaţĭ »	97,50	—	—	—	—	—	—	552	50		
15	*Fondul Ioan Fĕtu:*											
	Cuponul func. urban Bucurescĭ şi Iaşĭ 5% L.	5.890,—	117.800	—								
	» dividend la 86 acţiunĭ de Banca Naţională a L. 112 . . . . . . »	9 632,—	43.000	—	47.533	80						
	Total . . . L.	15.522,—										
	minus 15% prelevaţĭ . . . . . . L. 1.878,30 » renta viageră . . . . » 3.000,— » a 5-a parte . . . . » 2 128,75 L.	7 007,05	—	—	—	—	—	—	8 514	95		
16	*Fondul I. Lecomte du Nouy.*											
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	550,—	11.000	—								
	minus 15% prelevaţĭ »	82,50	—	—	—		--	—	467	50		
17	*Fondul Ioan Scorţénu:*											
	Cuponul funciar rural 5% . . . . L.	1 000,—	20.000	—								
	minus 15% prelevaţĭ »	150,—	—	—	--	—	—		850	—		
18	*Fondul Agaricĭ.*											
	Venitul moşieĭ Móra Grecilor pe 1 an . L.	29 000,—										
	minus 15% prelevaţĭ »	4 350,—	—	—	—	—	—	—	24 .650	—		
19	*Fondul Princesa Alina Ştirbeĭ·*											
	Cuponul renteĭ amortisabile 4% . . . . . L.	4 344,—	108 600	—								
	» » » şi func. urb. 5% »	5 320,—	106.400	—								
	Total . . . L.	9.664,—										
	minus 15% prelevaţĭ »	1 449,60	—	—	—	—	—	—	8.214	40	67 449	35
	De transportat . . .		909 300	—	67.032	25	—	—	—	—	229.460	65

	Transport . . .	—	—	—	--	116.620	—	2.634	65
	B. *Material.*								
16	*Spese de procese*	—	—	1 000	—				
17	*Mobilier*	—	—	1.000	—				
18	*Spese neprevĕḑute*	—	—	2 000	—				
19	» *de expediţiune*	—	—	2 000	—	6.000	—	122.620	—
III	**Premiĭ, achisiţiunĭ, publicaţiunĭ şi tipăriturĭ:**								
	A. *Premiile din 1901.*								
20	*Premiul G. Lazăr*	—	—	5 000	—				
21	» *Eliade-Rădulescu*	—	—	5 000					
22	*Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu*	—	—	12 000	—				
23	*Premiul Alexandru I Cuza*	—	—	6 000	—				
24	» *Anastasie Fĕtu*	—	—	3 000	—				
25	» *Neuschotz*	—	—	2.000	—				
26	» *Lecomte du Nouy*	—	-	467	50	33.467	50		
	B. *Achisiţiunĭ.*								
27	*Monete, chrisóve, etc* (Fondul Daniel)	—	—	552	50				
28	*Cărţĭ de fie-care Secţiune şi legatul lor*	—	—	6 000	—	6.552	50		
	C. *Publicaţiunĭ.*								
29	*Dicţionarul limbeĭ române*	—	—	14.000	—				
30	*Etymologicum Magnum Roumaniae*	—	—	200	—	14 200	—		
	D. *Tipăriturĭ.*								
31	*Anale*	—	—	8 000	—				
32	*Herodot*	—	—	100	-				
33	*Hronicul luĭ Dimitrie Cantemir*	—	—	100	—				
34	*Bibliografia românéscă* . . . . *Catalogul manuscriptelor şi documentelor*	—	—	1.000	—				
35	*Sĕrbătorile la Românĭ*, tom II, de Marian	—	—	1 278	25				
36	*Documente din fondul Princesa Alina Ştirbeĭ*	—		8.214	40				
37	*Basarabia*, de Arbure	—		5 272	60				
38	*Dicţionarul slavo-român* (Creţu)	—	—	2 000	—				
39	*Chilia şi Cetatea Albă* de Iorga	—	-	3 000	—				
40	*Plata traduceriĭ Titu Liviu*	—		1 200	-	30.165	25	84 385	25
IV	**Cheltuelĭ din fondul Ioan Fĕtu·**								
41	*Cărţĭ de şcólă*	—	—	—	—	8 514	95		
42	*Renta viageră a d-neĭ Ecaterina Fĕtu*	—	—	—	—	3 000	—	11.514	95
V	**Cărţĭ religióse din fondul I. Scorţénu**								
43	*Cărţĭ religióse*	—	—	—	—	—	—	850	—
VI	**Cheltuelĭ din fondul Agaricĭ:**								
44	*Anuitatea moşieĭ Móra-Grecilor* la Creditul funciar rural.	—	—	—	—	11 300	—		
45	*Legatul Mihoc pe 1 an*	—	—	—	—	1 000	—		
	De transportat . . .	—	--	—	—	12.300		222 004	85

Nr.							
	Transport . . .		909.300 —	67 032 25	— —	— —	229.460 65
IV	**Procentele fondurilor speciale și cu cheltuelĭ periodice**						
20	*Fondul Cuza:*						
	Fondul primitiv a fost în rentă amort 5%	L. 27.000,—					
	Capitalisat procentele de la 1878—98 în rentă amortis, func rur. și municipale 5%	» 23 900,—					
	Spor prin înlocuirea oblig. municipale 5% de L. 11 700, cu scrisurĭ func. urbane 5% de L. 11 900	» 200,—					
	Total efecte . .	L. 51 100,—					
	Cuponul renteĭ, func. rur și municip. 5% .	L. 2 555,—	51.100 —				
	minus 15% prelevațĭ	» 383,25	— —	— —	2 171 75		
	Rest până la împlinirea sumeĭ de leĭ 6.000, premiul înscris la cheltuelĭ, care se va da în 1901 din venitul capitalisat		— —	— —	3 828 25	6.000 —	
21	*Fondul Anastasie Fĕtu .*						
	Fondul primitiv a fost în rentă amortis. 5%	L. 10 000,-					
	a crescut prin decisiunea de la 6 Martie 1896 cu obligațiunĭ municipale 5%	» 5 000,—					
	Suma . .	L 15 000,—					
	Capitalisat procentele de la 1896—98 în scrisurĭ funciare urbane 5%	» 5 000,—					
	Spor din înlocuirea oblig. munic 5% de leĭ 5 000 cu scris. func. urb 5% de leĭ 5 100	» 100 —					
	Total efecte . .	L. 20 100,—					
	Cuponul func urban și renteĭ amortis. 5%	» 1 005,—	20 100 —				
	minus 15% prelevațĭ	» 150,75	— —	— —	854 25		
	Rest până la împlinirea sumeĭ de leĭ 3 000, premiul înscris la cheltuelĭ, care se va da în 1901 din venitul capitalisat		— —	— .	2.145 75	3.000 —	
22	*Fondul San-Marin:*						
	Fondul primitiv a fost în rentă amortis. 5%	L 10,000,—					
	Capitalisat procentele de la 1885—98 în oblig. municipale și funciare urbane 5% .	» 3 400,—					
	Idem premiul nedat în 1898 în funciare urbane 5%	» 2 000,—					
	Total efecte . .	L. 15 400,—					
	Cuponul renteĭ amortis. și func urban 5%	L. 770,—	15.400				
	minus 15% prelevațĭ	» 115,50	—	— —	— —	654 50	
23	*Fondul Neuschotz:*						
	Fondul primitiv a fost în oblig munic. 5%	L. 22 000,—					
	Capitalisat procentele de la 18?9—98 în funciare urbane 5%	» 10 500,—					
	Spor din înlocuirea oblig. munic. 5% de leĭ 25 000 cu func. urbane 5% de leĭ 25.300 .	» 300,—					
	Total efecte . .	L. 32 800,—					
	Cuponul funciar urban 5%	L. 1 640,—	32.800 —				
	minus 15% prelevațĭ	» 246,—	— —	— —	1 394 —		
	Rest până la împlinirea sumeĭ de leĭ 2.000, premiul înscris la cheltuelĭ, care se va da în 1901, din venitul capitalisat		— —	— —	606 —	2 000 —	
	De transportat . . .		1.028.700 —	67.032 25		11.654 50	229.460 65

Nr.					
	Transport . . .			12 300 —	222 004 85
46	*Asigurărĭ, foncieră și pădurarĭ*	— —	— —	5 000 —	
47	*Școla «Ioan Agarici»*	—	— —	7 350 —	24 650 —
VII	**Cheltuelĭ din fondul Donicĭ:**				
48	*Dobânda* la împrumut de la Fond. Adamachi de Leĭ 117.637 75 à 5%	— -	—	5.881 90	
49	*Foncieră, reparațiunĭ, călătoriĭ*	—	— —	5000 —	10.881 90
	De transportat . . .				257.536 75

	Transport . . .		1.028 700	—	67.032	25	—	—	11.654	50	229.460	65
24	*Fondul Bodescu:*											
	Fondul primitiv a fost în oblig. munic 5% L	5 500,—										
	Capitalisat procentele de la 1889—98 în funciare urbane 5% . . . . »	2 800,—										
	Spor din înlocuirea a leĭ 6.500 oblig. mun 5% cu scris. func urbane 5% de leĭ 6 600 »	100,—										
	Total efecte . . L.	8 400,—										
	Cuponul funciar urban 5% . . . . . . L.	420,—	8 400									
	minus 15% prelevațĭ »	63,—	—	—	—	—	—	—	357	—		
25	*Fondul Craiovén:*											
	Fond primitiv a fost în rentă și municip. 5% L.	6 000,—										
	și 2 acțiunĭ de Banca Națională . . . . »	1 000,—										
	Total efecte . . L.	7 000,—										
	Cuponul renteĭ și funciar urban 5% . . L.	300,—	6.000	—								
	» divid. la 2 acțiunĭ de Banca Naț. a L. 112 »	224,—	1.000	—	1 200	—						
	Total »	524,—										
	minus 15% prelevațĭ »	78,60	—	—	—	—	—	—	445	40		
26	*Fondul Chițu:*											
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	50,—	1 000	—								
	» dividend la 1 acț de Banca Naț. »	112,—	500	—	912	50	—	—	162	—		
27	*Fondul G. Lazăr:*											
	A fost în 1899—900 în funciare rurale, urbane și obligațiunĭ municipale 5% L	61.100,—										
	Spor din înlocuirea oblig. municipale 5% de leĭ 32 000 cu func. urb. 5% de leĭ 32 500 »	500,—										
	Capitalisat premiul din 1899 în urbane 5% »	5 000,—										
	Total efecte . . L	66 000,—										
	Cuponul funciar rural și urban 5% . . . L.	3 330,—	66 600									
	minus 15% prelevațĭ »	499,50	—	—	—	—	—	—	2 830	50		
28	*Fondul Eliade-Rădulescu:*											
	A fost în 1899—1900 în funciare rurale, urbane și obligațiunĭ municipale 5% . . . L.	30 400,—										
	și în 2 acțiunĭ de Banca Națională . . . »	1 000,—										
	Suma . L.	31 400,—										
	Spor din înlocuirea de leĭ 11.500 municip 5% cu scris. func urbane 5% de leĭ 11 700 »	200,—										
	Total efecte . . L	31 600,—										
	Cuponul funciar rural și urban 5% L	1 530,—	30.600	—								
	» divid. la 2 acț. de Banca N. a L. 112 »	224,—	1.000	—	1 200	—						
	Suma »	1.754,—										
	minus 15% prelevațĭ »	263,10	—	—	—	—	—	—	1 490	90		
29	*Fondul Hagi-Vasile:*											
	Fondul primitiv a fost în municipale 5% L.	18 500,—										
	Capitalisat procentele de la 1887—98 în funciare urbane 5% . . . . »	5 100,—										
	Spor din schimbarea munic. de 5% leĭ 19.800 cu funciare urbane 5% de leĭ 20 100 . . . »	300,—										
	Total efecte . . L.	23.900,—										
	Cuponul funciar urban 5% . . . . . . L.	1.195,—	23 900	—								
	minus 15% prelevațĭ »	179 25	—	—	—	—	—	—	1 015	75	17 956	05
			1.167 700		70 344	75	—	—	—	—	247 416	70
	Deficit		—	—	—		—	-	—	—	10.120	05
											257 536	75

Transport . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	257.536	75
	—	—		—		—		—	257 536	75

FUNDAŢIUNEA VASILE ADAMACHI

I.—Raportul Cassieruluĭ-Comptabil asupra gestiuniĭ Fundaţiuniĭ Adamachi de la 1 Iunie 1898—31 Maiŭ 1899.

Am onóre a presentà situaţiunea comptabilităţiĭ şi a casseĭ Fonduluĭ V. Adamachi pe exerciţiul 1898—99, până la încheierea definitivă a anuluĭ budgetar, 31 Maiŭ 1899.

A.—Din veniturile înscrise în budget de		L.	134.596,71
s'a incassat până acum suma de.		»	126.857,35
rĕmânênd de incassat suma de.		L.	7.739,36
şi anume:			
I. Sume incassabile:			
1.—Cupóne: 2 cupóne de Banca Naţională à L. 112,—	L. 224,—		
2.—Moşia Roşiorĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1899	» 1.925,85		
3.— » Călimănescĭ, câştiul 23 Aprilie 1899 . .	» 3.000,—		
4.—Dobânḑĭ de la Fondul Otteteleşanu, rest din 1898—99	» 1.475,10		
care se saldéză pe anul viitor 1899–1900, în total		L.	6.624,95
II. Sume neincassabile, după cum se va vedé maĭ jos sub *D.*			
1.—Amortismentul din împrumutul Academieĭ devenit neincassabil prin achitarea împrumutuluĭ total în sumă de L. 15.920,35.	L. 318,40		
2.—Dobânda 5% la acest împrumut, idem. . . .	» 796,01	»	1.114,41
Suma ca maı sus		L.	7.739,36

B.—Saldurile rĕmase neincassate din veniturile anuluĭ 1897—98, arătate în raportul anuluĭ trecut, şi anume:

a.—Cupónele de Banca Naţională	L.	506,80
b.—Moşia Roşiorĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1898	»	2.865,05
c.— » Călimănescĭ, câştiul 23 Aprilie 1898.	»	3.000,—
S'aŭ incassat în total . .	L.	6.371,85

C. Situaţiunea budgetului de cheltuelĭ este următórea:

		Votat	Cheltuit	Capitalisat	Rĕmas
Litera	a.	L. 1.000,—	L. 340,—	L. —,—	L. 660,—
»	b.	» 2.000,—	» 1.394,—	» —,—	» 606,—
»	c.	» 17.189,50	» 17.189,50	» —,—	» —,—
»	d.	» 70.400,—	» 66.714,80	» —,—	» 3.685,20
»	e.	» 5.000,—	» 4.905,—	» —,—	» 95,—
»	f.	» 1.000,—	» 1.000,—	» —,—	» —,—
»	g.	» 1.500,—	» 940,55	» —,—	» 559,45
»	h.	» 10.000,—	» 5.000,—	» 5.000,—	» —,—
»	i.	» 3.000,—	» 3.000,—	» —,—	» —,—
»	j.	» 1.000,—	» 690,—	» —,—	» 310,—
Total		L. 112.089,50	L. 101.173,85	L. 5.000,—	L. 5.915,65

prin urmare s'a cheltuit maĭ puţin din budgetul cheltuelilor cu suma de . . . . L. 5.915,65

care se va trece la excedent, după cum se va vedé sub *D.*

D. Comptul excedent este următorul:

Excedentul arătat în raportul anuluĭ trecut a fost de . . . L. 30.793,25

din care se scade suma votată în budgetul pe 1898—99 . . » 20.000,—

Rĕmâne excedent. L. 10.793,25

lângă care se maĭ adaoge acum:

1.—*Moşia Roşiorĭ,* dobândĭ din întârḑierea plăţii câştiurilor de . . . . L. 535,30

2.—*Moşia Călimănescĭ,* idem . . . . » 166,30

3.—*Pădurea Roşiorĭ,* din vînḑarea lemnelor stricate » 61,—

4.—*Dobânḑĭ de la Fondul Otteteleşanu* la imprumutul de L. 24.000,— făcut în 18 Iulie 1898 . » 1.040,—

5.—*Cupóne:* spor la cupónele de Banca Naţională. » 1.559,60

Suma . L. 3.362,20

6.—Sumele ce s'aŭ cheltuit maĭ puţin din budgetul cheltuelilor, după cum se vede sub *C* . . » 5.915,65 » 9.277,85

Total . . . . . L. 20.071,10

De acì se scade:

1.—*Amortismentul din împrumutul Academieĭ,* devenit neincassabil prin achitarea totală a împrumutuluĭ de L. 15.920,35 . . . . L. 318,40

2.—*Dobânda 5%* la acest împrumut, devenită neincassabilă tot pentru acest motiv . . . . » 796,01 » 1.114,41

Rĕmâne excedent curat în sumă de L. 18.956,69

care se va trece pe anul viitor 1899—1900.

E. Fondul în efecte depuse la Banca Naţională şi arătat în raportul din anul trecut a fost:

				nominal	peste nominal	total
92	func. rurale	de 5%	a L. 5.000,—	L. 460.000,—	L. —,—	L. 460.000,—
546	» »	» 5%	» 1.000,—	» 546.000,—	» —,—	» 546.000,—
18	» »	» 5%	» 100,—	» 1.800,—	» —,—	» 1.800,—
36	rentă amortis.	» 5%	» 5.000,—	» 180.000,—	» —,—	» 180.000,—
26	» »	» 5%	» 500,—	» 13.000,—	» —,—	» 13.000,—
4	func. urbane	» 5%	» 5.000,—	» 20.000,—	» —,—	» 20.000,—
4	» »	» 5%	» 1.000,—	» 4.000,—	» —,—	» 4.000,—
48	oblig. munic.	» 5%	» 500,—	» 24.000,—	» —,—	» 24.000,—
23	» de Stat	» 6%	» 500,—	» 11.500,—	» —,—	» 11.500,—
3	» » »	» 6%	» 100,—	» 300,—	» —,—	» 300,—
11	rentă amortis.	» 4%	» 5.000,—	» 55.000,—	» —,—	» 55.000,—
12	» »	» 4%	» 2.500,—	» 30.000,—	» —,—	» 30.000,—
59	» »	» 4%	» 1.000,—	» 59.000,—	» —,—	» 59.000,—
58	» »	» 4%	» 500,—	» 29.000,—	» —,—	» 29.000,—
10	» »	» 4%	» 100,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
128	acţiunĭ de Banca Naţ.		» 500,—	» 64.000,—	» 135.024,25	» 199.024,25
1.078	efecte în valóre totală de .			L. 1.498.600,—	L. 135.024,25	L. 1.633.624,25

Iar astăḑĭ fondul în efecte este următorul:

				nominal	peste nominal	total
88	scris. func. rurale	de 5%	a L. 5.000	L. 440.000,—	L. —,—	L. 440.000,—
541	» » »	» 5%	» 1.000	» 541.000,—	» —,—	» 541.000,—
28	» » »	» 5%	» 100	» 2.800,—	» —,—	» 2.800,—
35	titlurĭ rentă amort.	» 5%	» 5.000	» 175.000,—	» —,—	» 175.000,—
24	» » »	» 5%	» 500	» 12.000,—	» —,—	» 12.000,—
10	scris. func. urb.	» 5%	» 5.000	» 50.000,—	» —,—	» 50.000,—
4	» » »	» 5%	» 1.000	» 4.000,—	» —,	» 4.000,—
3	» » »	» 5%	» 100	» 300,—	» —,—	» 300,—
11	titlurĭ rentă amort.	» 4%	» 5.000	» 55.000,—	» —,—	» 55.000,—
12	» » »	» 4%	» 2.500	» 30.000,—	» —,—	» 30.000,—
59	» » »	» 4%	» 1.000	» 59.000,—	» —,—	» 59.000,—
85	» » »	» 4%	» 500	» 42.500,—	» —,—	» 42.500,—
2	» » »	» 4%	» 100	» 200,—	» —,—	» 200,—
128	acţiunĭ de Banca Naţion.		» 500	» 64.000,—	» 135.024,25	» 199.024,25
1.030	efecte în valóre totală de . .			L. 1.475.800,—	L. 135.024,25	L. 1.610.824,25

De acì se vede că:

In 1897—98 aŭ fost efecte în valóre de.	L. 1.498.600,—	L. 135.024,25	L. 1.633.624,25
de unde scăḑênd efectele ce se găsesc acum în valóre de	» 1.475.800,—	» 135.024,25	» 1.610.824,25
avem o scădere de. . . .	L. 22.800,—	L. —,—	L. 22.800,—

Acéstă scădere resultă de acì că în 17 Iulie 1898 s'aŭ incassat scrisurĭ funciare rurale 5% eşite la sorţĭ, cu a căror valóre s'a împrumutat fonduluĭ Otteteleşanu suma de . . . . L. 24.000,—
din care scăḑêndu-se:
1. Sporul în efecte provenit din conversiunea obligaţiunilor de Stat 6% de nom. L. 11.800,— în rentă amortis. 4% de nominal L. 12.700,— nominal . . . . L. 900,—
2. Idem din preschimbarea obligaţiunilor municipale 5% de nom. L. 24.000,— în scrisurĭ funciare urbane 5% de nominal L. 24.300,— nominal . . › 300,— » 1.200,—
Resultă suma de sus nominal . . . . L. 22.800,—

Notă. — Din suma de nominal L. 1.475.800,—, efecte arătate ca depuse la Banca Naţională, lipsesc 2 acţiunĭ de Bancă în valóre nominală de L. 1.000,—, de óre-ce aceste acţiunĭ aŭ lipsit la punerea în posesiunea averiĭ; iar cupónele lor se află în cassa Academieĭ şi s'aŭ incassat regulat în fiecare an. Astăḑĭ maĭ sunt 2 cupóne.

F. Capitalul fonduluĭ a fost în anul 1897—98 în sumă de L. 167.150,85
lângă care se maĭ adaoge în cursul anuluĭ 1898—99:
a. Capitalisările pe 1898—99 . . . . L. 22.507,21
b.—Efecte eşite la sorţĭ şi a căror valóre s'a împrumutat fonduluĭ Otteteleşanu, de nom. L. 24.000, » 24.170,55
c.—Spor din efecte eşite la sorţĭ şi înlocuite. . » 81,30
d.—Premiul ce nu s'a dat în anul curent . . . . › 5.000,— » 51.759,06
Total L. 218.909,91
De acì s'a cheltuit în anul curent:
a.—Suma dată d-neĭ Efrosina Adamachi-Assaky, pentru împăcare ca moştenitóre de sânge . . . . . . L. 15.000,—
b.—Costul cumpĕrăriĭ terenuluĭ din faţa vieĭ de la Copoŭ (Iaşĭ) . . . . » 421,06 L. 15.421.06
Prin urmare astăḑĭ este un capital de . . . . L. 203.488,85
care este contrabalansat saŭ plasat în următórele împrumuturĭ:

G.—Imprumuturile sunt astăḑĭ următórele:

		în 1897—98	Restituit	Dat în 1898—99	Imprumutul actual
1.	—*Imprumutul Academieĭ*	L. 15.920,35	L. 15.920,35	L. 7.938,—	L. 7.938,—
2.	» *Donicĭ*	» 117.637,75	» —,—	› ,—	» 117.637,75
3.	» *Carp*	› 2.851,80	» —,—	» 153,22	» 3 005,02
4.	» *Otteteleşanu*	55.000,—	» —,—	» 24.000,—	» 79.000,—
	Suma	L. 191.409,90	L. 15.920,35	L. 32.091,22	L. 207.580,77

Trasport L. 32.091,22

Report. . . L. 32.091,22

Se scade din suma dată maĭ mult în cursul anuluĭ curent, suma restituită de . . . . » 15.920,35

L. 16.170.87

Se adaoge împrumutul din anul trecut . . . . . . » 191.409,90

Total suma de sus L. 207.580,77

Nota 1.—Imprumutul noŭ al Academieĭ (Fondul Ioan Fĕtu) s'a făcut ca să se achite datoria luĭ Ioan Fĕtu către moştenitoriĭ Anastasie Fĕtu, în sumă de . . . . L. 4.536,—

plus dobânda de 10% pe 7½ anĭ de la 1 Ianuarie 1892 până la 30 Iunie 1899, conform ord. No. 4.850. . . . . » 3.402,—

In total suma împrumutată L. 7.938,—

Nota 2. — Imprumutul noŭ al succesiuniĭ Carp s'aŭ făcut pentru achitarea cheltuelilor de procese în sumă de. . . . . L. 153,22

Nota 3.—Imprumutul noŭ al fonduluĭ Otteteleşanu s'a făcut pentru acoperirea deficituluĭ, provenit din neincassarea câştiurilor moşiilor, şi pentru achitarea diferitelor avansurĭ făcute de la cele-lalte fondurĭ ale Academieĭ . . . . L. 24.000,—

Numerariul casseĭ este la 31 Maiŭ 1899 în sumă de . . . L. 8.239,82

Excedentul fundaţiunii Adamachi din anul 1898—99.

EXCEDENTUL FUNDAŢIUNIĬ ADAMACHI DIN ANUL 1898—99.

I. VENITURĬ.

Rĕmăşiţe din anul trecut 1898—99:						
a. 2 cupóne din 1898—99 de B. Naţion. a L. 112	—	—	—	—	224	—
b. Moşia Roşiorĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1899	—	—	—	—	1.925	85
c. » *Călimănescĭ,* câştiul 23 Aprilie 1899	—	—	—	—	3 000	-
d. Dobânḑĭ de la Fondul Otteteleşanu, rest din 1898—99	—	—	—	—	1.475	10
e. Imprumutul Donicĭ din 1896—97	5 282	75				
» » » 1897—98 . . .	112 355	—	117.637	75		
f. Imprumutul Carp » 1896—97 . . .	2.636	75				
» » » 1897—98	215	05				
» » » 1898—99	153	22	3.005	02		
g. Imprumutul Otteteleşanu din 1897—98 . .	55.000	—				
» » » 1898—99 . .	24 000	—	79.000	—		
h. Imprumutul Academieĭ » 1898—99 . .	—	—	7 938	—	207.580	77
g. Cassa în ḑiua de 31 Maiŭ 1899	—	—	—	—	8.239	82
					222 445	54
Excedent de înscris pe anul 1899—1900 . . .	—	—	—	—	18 956	69

II. CHELTUELĬ.

1	**Capitalisărĭ:**							
	a. Capitalisărĭ din 1897—98	167.150	85					
	b » » 1898—99	22.507	21					
	c. Efecte eşite la sorţĭ şi a căror valóre s'a împrumutat fondulŭ Otteteleşanu, de nominal L. 24 000,—	24.170	55					
	d. Spor din efecte eşite la sorţĭ şi înloc în 1898—9	81	30					
	e Premiul ce nu s'a dat în 1898—99	5.000	—	218 909	91			
	De acĭ se scade:							
	1. Suma dată d-neĭ Eufrosina Adamachi-Assaky, pentru împăcare ca moştenitóre de sânge. .	15.000	—					
	2. Costul cumpĕrăriĭ terenuluĭ din faţa vieĭ de la Copoŭ (Iaşĭ)	421	06	15 421	06	203.488	85	
2	**Excedent** pe anul viitor 1899—1900	—	—	—	—	18 956	69	
						222 445	54	

II. — Raportul Comisiunii financiare asupra compturilor fonduluĭ Adamachi de la 1 Iunie 1898—31 Maiŭ 1899.

Domnilor Colegĭ,

In urma însărcinăriĭ ce mi-a fost dată, am examinat compturile Fonduluĭ Adamachi, pe basa budgetuluĭ votat pentru acest fond pe exerciţiul de la 1 Iunie 1898 până la 31 Maiŭ 1899, precum şi a raportuluĭ d-luĭ Cassier-Comptabil pe aceeaşĭ periódă.

Veniturile evaluate prin budget aŭ fost de	L.	134.596,71
Din aceste s'aŭ incassat până la 31 Maiŭ 1899.	»	126.857,35
maĭ rĕmânênd de incassat	L.	7.739,36

Acéstă sumă se descompune precum urméză:

A.—Sume incassabile:

Cupóne: 2 cupóne de Banca Naţională a L. 112,— . .			L.	224,—
Moşia Roşiorĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1899			»	1.925,85
» *Călimănescĭ,* câştiul 23 Aprilie 1899.			»	3.000,—
Dobânḑĭ de la fondul Otteteleşanu, rest din 1898—99.			»	1.475,10
Total care se saldéză pe anul 1899—1900 . . .			L.	6.624,95
B.—Sume neincassabile:				
Amortisment din împrumutul Academieĭ, devenit neincassabil prin achitarea împrumutuluĭ total în sumă de L. 15.920,35	L.	318,40		
Dobânda $5^0/_0$ la acest împrumut, idem. .	»	796,01	»	1 114,41
Total egal cu cel de sus . . .			L.	7.739,36

Saldurile neincassate din precedentul an 1897—98, constatate atuncĭ prin raportul Comisiuniĭ de socotelĭ, aŭ fost incassate pe deplin anul acesta, şi anume:

Cupóne	L.	506,80
Moşia Roşiorĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1898. . . .	»	2.865,05
Moşia Călimănescĭ, câştiul 23 Aprilie 1898		3.000,—
In total	L.	6.371,85

Cheltuelile prevĕḑute prin budget aŭ lăsat o sumă neîntrebuinţată de L. 5 915,65, pe lângă o altă sumă capitalisată de L. 5.000,—, şi anume:

		votat		cheltuit		capitalisat		necheltuit
Litera a din budget	L.	1.000,—	L.	340,—	L.	—,—	L.	660,—
» b » »	»	2.000,—	»	1.394,—	»	—,—	»	606,—
» c » »	»	17.189,50	»	17.189,50	»	—,—	»	—,—
Transport . . .	L.	20.189,50	L.	18.923,50	L.	—,—	L.	1.266,—

	votat	cheltuit	capitalisat	necheltuit
Report . . .	L. 20.189,50	L. 18.923,50	L. —,—	L. 1.266,—
Litera d din budget	L. 70.400,—	» 66.714,80	» —,—	» 3.685,20
» e » »	» 5.000,—	» 4.905,—	» —,—	» 95,—
» f » »	» 1.000,—	» 1.000,—	» —,—	» —,—
» g » »	» 1.500,—	» 940,55	» —,—	» 559,45
» h » »	» 10.000,—	» 5.000,—	» 5.000,—	» —,—
» i » »	» 3.000,—	» 3.000,—	» —,—	» —,—
» j » »	» 1.000,—	» 690,—	» —,—	» 310,—
Total	L. 112.089,50	L. 101.173,85	L. 5.000,—	L. 5.915,65

Acéstă sumă de L. 5.915,65 se va trece la excedent.

Excedentul anuluĭ 1898—99 este de L. 18.956,69, care resultă în modul următor:

Excedentul constatat prin raportul anuluĭ precedent a fost de		L. 30.793,25
Din care se scade suma votată în budgetul pe 1898—99		» 20.000,—
Rĕmâne suma de		L. 10.793,25
la care se adaoge:		
Moşia Roşiorĭ, dobânḑĭ pentru plata întârḑiată a câştiurilor în sumă de	L. 535,30	
Moşia Călimănescĭ, idem, idem	» 166,30	
Pădurea Roşiorĭ, din vînḑarea lemnelor stricate	» 61,—	
Cupóne, spor	» 1.559,60	
Dobânḑĭ de la fondul Otteteleşanu la împrumutul de L. 24.000,— făcut la 18 Iulie 1898	» 1.040,—	» 3.362,20
Suma rĕmasă necheltuită din budgetul de cheltuelĭ, după cum se vede maĭ sus.		» 5.915,65
Total		L. 20.071,10
din care se scade:		
Amortismentul din împrumutul Academieĭ devenit neincassabil pentru că s'a achitat întreg .	L. 318,40	
Dobânda 5% la acest împrumut, idem . .	» 796,01	» 1.114,41
Excedent curat, care se va trece în comptul bugetuluĭ pe 1899—1900		L. 18.956,69

Fondul în efecte depuse la Banca Naţională, constatat prin raportul anuluĭ trecut, a fost de L. 1.498 600, — valóre nominală, saŭ de L. 1.633.624,25 valóre reală.

In 31 Maiŭ 1899, acest fond erà de L. 1.475.800, — nominal, saŭ

II. — Raportul Comisiunii financiare asupra compturilor fondului Adamachi de la 1 Iunie 1898—31 Maiŭ 1899.

Domnilor Colegĭ,

In urma însărcinăriĭ ce mi-a fost dată, am examinat compturile Fonduluĭ Adamachi, pe basa budgetuluĭ votat pentru acest fond pe exercițiul de la 1 Iunie 1898 până la 31 Maiŭ 1899, precum şi a raportuluĭ d-luĭ Cassier-Comptabil pe aceeaşĭ periódă.

Veniturile evaluate prin budget aŭ fost de	L.	134.596,71
Din aceste s'aŭ incassat până la 31 Maiŭ 1899.	»	126.857,35
maĭ rĕmânênd de incassat	L.	7.739,36

Acéstă sumă se descompune precum urméză:

A.—Sume incassabile:

Cupóne: 2 cupóne de Banca Națională a L. 112,— . .			L.	224,—
Moşia Roşiorĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1899			»	1.925,85
» *Călimănescĭ*, câştiul 23 Aprilie 1899.			»	3.000,—
Dobânḑĭ de la fondul Otteteleşanu, rest din 1898—99.			»	1.475,10
Total care se saldéză pe anul 1899—1900 . . .			L.	6.624,95

B.—Sume neincassabile:

Amortisment din împrumutul Academieĭ, devenit neincassabil prin achitarea împrumutuluĭ total în sumă de L. 15.920,35	L.	318,40		
Dobânda 5% la acest împrumut, idem. .	»	796,01	»	1 114,41
Total egal cu cel de sus . . .			L.	7.739,36

Saldurile neincassate din precedentul an 1897—98, constatate atuncĭ prin raportul Comisiuniĭ de socotelĭ, aŭ fost incassate pe deplin anul acesta, şi anume:

Cupóne	L.	506,80
Moşia Roşiorĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1898. . . .	»	2.865,05
Moşia Călimănescĭ, câştiul 23 Aprilie 1898	»	3.000,—
In total	L.	6.371,85

Cheltuelile prevĕḑute prin budget aŭ lăsat o sumă neîntrebuințată de L. 5 915,65, pe lângă o altă sumă capitalisată de L. 5.000,—, şi anume:

		votat		cheltuit		capitalisat		necheltuit
Litera a din budget	L.	1.000,—	L.	340,—	L.	—,—	L.	660,—
» b » »	»	2.000,—	»	1.394,—	»	—,—	»	606,—
» c » »	»	17.189,50	»	17.189,50	»	—,—	»	—,—
Transport . . .	L.	20.189,50	L.	18.923,50	L.	—,—	L.	1.266,—

		votat		cheltuit		capitalisat		necheltuit
Report . . .	L.	20.189,50	L.	18.923,50	L.	—,—	L.	1.266,—
Litera d din budget	L.	70.400,—	»	66.714,80	»	—,—	»	3.685,20
» e » »	»	5.000,—	»	4.905,—	»	—,—	»	95,—
» f » »	»	1.000,—	»	1.000,—	»	—,—	»	—,—
» g » »	»	1.500,—	»	940,55	»	—,—	»	559,45
» h » »	»	10.000,—	»	5.000,—	»	5.000,—	»	—,—
» i » »	»	3.000,—	»	3.000,—	»	—,—	»	—,—
» j » »	»	1.000,—	»	690,—	»	—,—	»	310,—
Total	L.	112.089,50	L.	101.173,85	L.	5.000,—	L.	5.915,65

Acéstă sumă de L. 5.915,65 se va trece la excedent.

Excedentul anuluĭ 1898—99 este de L. 18.956,69, care resultă în modul următor:

Excedentul constatat prin raportul anuluĭ precedent a fost de			L.	30.793,25
Din care se scade suma votată în budgetul pe 1898—99			»	20.000,—
Rĕmâne suma de			L.	10.793,25
la care se adaoge:				
Moşia Roşiorĭ, dobânḑĭ pentru plata întârḑiată a câştiurilor în sumă de	L.	535,30		
Moşia Călimănescĭ, idem, idem	»	166,30		
Pădurea Roşiorĭ, din vînḑarea lemnelor stricate	»	61,—		
Cupóne, spor	»	1.559,60		
Dobânḑĭ de la fondul Otteteleşanu la împrumutul de L. 24.000,— făcut la 18 Iulie 1898	»	1.040,—	»	3.362,20
Suma rĕmasă necheltuită din budgetul de cheltuelĭ, după cum se vede maĭ sus.			»	5.915,65
Total			L.	20.071,10
din care se scade:				
Amortismentul din împrumutul Academieĭ devenit neincassabil pentru că s'a achitat întreg .	L.	318,40		
Dobânda 5% la acest împrumut, idem . .	»	796,01	»	1.114,41
Excedent curat, care se va trece în comptul bugetuluĭ pe 1899—1900			L.	18.956,69

Fondul în efecte depuse la Banca Naţională, constatat prin raportul anuluĭ trecut, a fost de L. 1.498.600, — valóre nominală, saŭ de L. 1.633.624,25 valóre reală.

In 31 Maiŭ 1899, acest fond erà de L. 1.475.800, — nominal, saŭ

L. 1.610.824,25 real; este o diferinţă în minus de L. 22.800, – nominal, care se explică ast-fel:

Scrisurĭ funciare rurale 5% eşite la sorţĭ, a căror valóre s'a împrumutat fonduluĭ Otteteleşanu . . . . L. 24.000,—

Din acésta se scade:

sporul provenit din conversiunea obligaţiunilor de Stat 6% de nominal L. 11 800,— în rentă amortisabilă 4% de nominal L. 12.700,— . . . . L. 900,—

idem din preschimbarea obligaţiunilor municipale 5% de nominal L. 24.000,— în scrisurĭ func. urbane 5% de nominal L. 24.300,— » 300,— » 1.200,—

şi rĕmâne suma de sus L. 22.800,—

Capitalul fonduluĭ a fost în 1897—98 de . . . . . L. 167.150,85

La acesta se adaoge:

Capitalisările din 1898—99 de . . . . . L. 22.507,21

Efecte eşite la sorţĭ şi incassate pentru a se împrumutà fonduluĭ Otteteleşanu . . » 24 170,55

Spor din efecte eşite la sorţĭ şi înlocuite . » 81,30

Premiul ce nu s'a dat în anul curent . . » 5.000,— » 51.759,06

Total L. 218 909,91

din care s'a cheltuit în anul curent:

Suma dată d-neĭ Eufrosina Adamachi-Assaky, pentru împăcare, ca moştenitóre de sânge . . . . L. 15 000,—

Costul cumpĕrăriĭ terenuluĭ din faţa vieĭ de la Copoŭ (Iaşĭ) . . . . » 421,06 » 15.421,06

Rĕmâne capital L. 203.488,85

Acest capital a fost plasat în următórele împrumuturĭ:

	în 1897—98	restituit	dat în 1898—99	actual
Imprumutul Academieĭ	L. 15.920,35	L. 15.920,35	L. 7.938,—	L. 7.938,—
» *Donicĭ*	» 117.637,75	» —,—	» —,—	» 117.637,75
» *Carp*	» 2.851,80	» —,—	» 153,22	» 3.005,02
» *Otteteleşanu*	» 55.000,—	» ,—	» 24.000,—	» 79.000,—
Suma	L. 191 409,90	L. 15 920,35	L. 32.091,22	L. 207.580,77

Numerariul casseĭ la 31 Maiŭ 1899 a fost de . . . . L. 8.239,82

Constatând actele justificative şi registrele, atât pentru veniturĭ cât şi pentru cheltuelĭ, le-am găsit în regulă.

Raportor: *Sp. Haret.*

Membri: *A. Saligny*, *Gr. Ştefănescu.*

III.—*Raportul Comisiunii fonduluĭ Adamachi pentru administrarea eĭ în 1899—1900 şi propunerĭ pentru 1900—1901.*

Domnilor Colegĭ,

Avem onóre a vĕ arătà modul cum a fost administrată fundaţiunea Adamachi în anul expirat şi a vĕ face propunerile pentru anul viitor 1900—1901.

I. *Burse.* Ca şi în anul trecut, Academia a acordat anul acesta tot suma de leĭ 70.400 pentru burse şi cheltuelĭ de studiĭ. Aceste burse sunt împărţite ast-fel:

a) 22 burse de câte 100 leĭ pe lună şi anume:

8 la facultatea de sciinţe din Iaşĭ, studenţilor: Alexandru Macarovicĭ (anul I), Elena Ioanovicĭ (I), Elena Petropol (I), Constantin Petrovan (I), Atanasie Ciocan (II), Haralamb Vasiliu (II), Constantin Popovicĭ (IV), Elena Stavrat (IV).

8 la facultatea de medicină din Iaşĭ, studenţilor: Petre Nicolaescu (I), Ernest Radu (II), Elena Vereanu (II), Olimpia Ciudin (III), Ecaterina Ladico (IV), Constantin Sava (V), Constantin Bobulescu (V), Nicolae Lupu (VI).

6 la şcóla de podurĭ şi şosele din Bucurescĭ, elevilor: Gheorghe Nazare (anul preparator), Ioan Trofin (anul preparator), Ştefan Buescu (anul preparator), Vasile Cambureanu (anul I), Badea Paraschivescu (II), Ilie Anghelescu (IV).

b) 3 burse de câte 300 leĭ pe lună la licenţiaţĭ aŭ fost acordate d-lor:

D. Călugăreanu pentru studiul fisiologieĭ la Paris, G. Beiu-Palade pentru studiul matematicelor la Paris, P. Bogdan pentru studiul fisico-chimieĭ în Germania.

c) 3 burse de câte 300 leĭ pe lună la absolvenţĭ de liceŭ aŭ fost acordate d-lor:

I. Rădulescu pentru studiul arhitecturiĭ la Roma, Const. Jormescu pentru studiul agriculturiĭ la Hohenheim, G. Pantazi pentru studiul ingineriei de mine la Freiberg (până la 31 Decembre 1899).

d) 3 burse de câte 400 leĭ pe lună la inginerĭ aŭ fost acordate d-lor:

I. Ştefănescu pentru studiul aplicaţiunilor electricităţiĭ la Liége şi Berlin, I. D. Popovicĭ pentru studiul ingineriei cu aplicare la edilitatea publică la Berlin, N. G. Costinescu pentru studiul hidrologieĭ şi hidrografieĭ la Roma.

* * *

In anul trecut 1899 aŭ absolvit studiele cu burse de la Academie următoriĭ d-nĭ:

Dimitrie Cădere şi Melania Vereanu, obţinênd diploma de licenţiaţĭ în sciinţe de la Universitatea din Iaşĭ; Marta Trancu şi Maria Anastasescu, doctoratul în medicină de la aceeaşĭ Universitate; Ioan Moţoĭ şi A. D. Popovicĭ, diploma de ingineri de la Şcóla de podurĭ şi şosele; Ioan Simionescu, doctoratul în geologie la Viena; Teodor Nicolaŭ doctoratul în mineralogie şi petrografie la Lipsca şi Heidelberg; George Pantazi, diploma de inginer de mine la Freiberg.

* * *

Aŭ fost suprimate, în anul trecut 1899, bursele următorilor d-nĭ:

Ioan Arhiri, de la Facultatea de sciinţe din Iaşĭ, pentru că nu a trecut examenele la timp; Natalia Popescu, de la aceeaşĭ facultate pentru că a părăsit facultatea din Iaşĭ; Aspasia Macarovicĭ, de la Facultatea de medicină din Iaşĭ, pentru că ocupà, contra Regulamentuluĭ, un post retribuit de Stat; inginerul Ioan Sclia, pentru că n'a înaintat Academieĭ memoriĭ despre lucrările sale potrivit condiţiunilor şi programeĭ burseĭ.

II. *Publicaţiunĭ.* — Conform decisiuniĭ luate în sesiunea generală din 1898 de a se publicà memoriile bursierilor fundaţiuniĭ Adamachi într'o serie specială sub titlu de *Publicaţiunile fonduluĭ Adamachi*, s'aŭ tipărit în anul trecut lucrările: No. III. *Studiĭ geologice şi paleontologice din Carpaţiĭ Sudicĭ. III. Fauna colloviană din Valea Lupuluĭ (Rucăr)* şi No. IV. *Fauna cretacică superióră de la Ürmos (Transilvania)*, de Dr. I. Simionescu.

III. *Propunerĭ pentru anul viitor 1900—1901:*

Pentru anul viitor avem onóre de a vĕ face următórele propunerĭ:

1) Să se publice concurs, conform Regulamentuluĭ, pentru bursele de la Universitatea din Iaşĭ şi de la Şcóla de podurĭ şi şosele, carĭ vor rĕmâné vacante înainte de începerea anuluĭ şcolor viitor.

2) Să se completeze numĕrul de 8 burse de câte 1.200 leĭ pe an la Şcóla de podurĭ şi şosele, conform planuluĭ de distribuirea fonduluĭ, făcut de odată cu regulamentul respectiv.

3) Să se publice concurs pentru o bursă unuĭ absolvent de liceŭ, rĕmasă vacantă prin terminarea studielor de către d-l G. Pantazi. Potrivit art. 9 din Regulament, scopul şi durata eĭ, fiind a se fixà de Academie, avem onóre a vĕ propune ca ea să se acorde pentru studiul agriculturiĭ la Hohenheim.

Bursa urméză să se dea, conform Regulamentuluĭ, de la Universitatea din Bucurescĭ.

4) Bursa d-luĭ C. Jormescu urmà să expire la 30 Septembre viitor. D-sa a cerut însă ca să i se prelungéscă terminul cu un an, pentru a puté să-şĭ completeze studiele agricole, pe carĭ le-a făcut la Hohenheim, la o Universitate din Germania. Comisiunea d-vóstre, după ce a avut informaţiunile cele maĭ bune despre studiele şi silinţa bursieruluĭ, i-a aprobat cererea, prelungindu-ĭ bursa până la 30 Septembre 1901. Vĕ rugăm sà binevoiţĭ a aprobà şi d-vóstre disposiţiunea Comisiuniĭ.

* * *

Acesta este al cincilea an de la punerea în aplicare a Regulamentuluĭ fonduluĭ Adamachi. In acest timp, Comisiunea d-vóstre a putut observà o lacună cu privire la aplicarea luĭ, pe care o semnalăm acì.

Art. 10 din numitul Regulament prevede că o parte din venitul fonduluĭ Adamachi va servì să se deà burse de câte 1.200 leĭ pe an la elevĭ aĭ Şcóleĭ de podurĭ şi şosele din Bucurescĭ. Din budgetul anuluĭ curent se daŭ la acéstă şcólă, după cum vi s'a arătat maĭ sus, şése burse în sumă de leĭ 7.200.

După organisaţiunea Şcóleĭ de podurĭ şi şosele, eleviĭ eĭ se împart în treĭ categoriĭ: elevĭ aĭ anuluĭ preparator, toţĭ externĭ, elevĭ aĭ şcóleĭ propriu ḑise, uniĭ internĭ şi alţiĭ externĭ. Elevĭ internĭ sunt primiţĭ toţĭ aceia carĭ, la examenele generale, obţin anumită medie; toţĭ ceĭlalţĭ cu mediĭ maĭ micĭ rĕmân externĭ.

Bursele Academieĭ se daŭ la eleviĭ externĭ din anul preparator şi din ceĭ patru anĭ aĭ şcóleĭ, carĭ aŭ mediile cele maĭ marĭ.

Inconvenientul este că o asemenaa bursă, odată dată unuĭ elev, el o conservă până la terminarea studielor sale, orĭ-carĭ ar fi mediile ce ar maĭ căpĕtà în urmă. Urméză de acì că uniĭ din eĭ nu-şĭ maĭ daŭ silinţa de a fi mereŭ cât se póte maĭ bunĭ. Uniĭ din eĭ slăbesc în aniĭ următorĭ până a rĕmâné chiar repetenţĭ, alţiĭ caută într'adins a nu-şĭ maĭ mărì media până a fi admişĭ internĭ în şcólă, preferind a duce o viéţă liberă de externĭ cu bursa Academieĭ, decât să se supună regimuluĭ sever al internatuluĭ.

Pentru aceste motive propunem ca, în ceea ce privesce bursele date la Şcóla de podurĭ şi şosele, să se prevadă aceeaşĭ disposiţiune care există şi pentru bursele internilor şi anume: «Bursa Adamachi se acordă numaĭ pentru un an; ea se va prelungì pentru studenţiĭ carĭ

la finele anului şcolar vor avé media destul de mare, pentru a fi clasaţi tot în primele rînduri ale celor carĭ solicită bursele.»

In acelaşi timp vĕ rugăm a da al. III din art. 10 redacţiunea următóre, care consacră o procedură dejà urmată pentru acordarea burselor în anul preparator şi care are de scop a evità facerea unuĭ noŭ concurs, ce ar venì imediat după concursul de admitere în anul preparator.

«Ele se vor da, pentru anul preparator, după media obţinută de candidaţĭ la concursul de admitere în acest an, iar pentru ceĭ-lalţĭ anĭ, după clasificaţiunea obţinută la examenele de admitere în şcólă şi la examenele de fine de an.

«Alegerea candidaţilor se va face de un juriŭ compus din directorul şi un profesor al şcóleĭ, sub preşedinţa unuĭ membru al Academieĭ.»

Pe lângă acestea, în scopul de a lărgì cât maĭ mult putinţa aplicăriĭ dispoziţiunilor testamentuluĭ, şi chiar pentru a ne apropià cât maĭ mult de dînsele, propunem să se deà art. 9 din Regulament următórea redacţiune:

«*Art. 9.*— $14^1/_2$ din leĭ $79^1/_2\%$ de la al. *d* art. 5, vor servì pentru a se da burse la tinerĭ, carĭ posedă cel puţin diploma de bacalaureat din ţéră, *saŭ diploma de absolvire a uneĭ şcóle specială din ţéră*, pentru a merge în străinătate, ca să studieze ingineria aplicată la industrie, saŭ sciinţele aplicate, saŭ architectura.

«Bursele vor fi de câte 3.600 leĭ pe an, plus cheltuelile şcóleĭ şi cele de drum la ducere şi la terminarea studielor.

«Concursul pentru acordarea a jumătate din aceste burse se va ţiné la Bucurescĭ, iar pentru cea-laltă jumătate la Iaşĭ.

«Juriul se va compune de către Academie, sub preşedinţa unuĭ membru al Academieĭ.

«Durata şi scopul fie-căreĭ burse în parte se vor hotărî de Academie. Durata nu va trece în nicĭ-un cas peste patru anĭ.»

Budgetul fundațiunii Adamachi pe anul 1900—1901

VENITURI — BUDGETUL FUNDAȚIUNII ADAMACHI PE ANUL 1900—1901.

I	**Excedent** din anul 1898—99	—	—	—	—	—	—	—	—	8.163	44
II	**Cupóne:**										
	1. Scrisurĭ funciare rurale 5% pe 1 an	983.800	—	—	—	49.190	—				
	2 Rentă amortisabilă 5% idem	187.000	-	—	—	9.350	—				
	3. Scrisurĭ funciare urbane 5% idem	54.300	—	—	—	2 715	—				
	4. Rentă amortisabilă 4% idem	186.700	—	—	—	7.468	—				
	5. Dividendele la 128 acțiunĭ de Banca Națională a L. 112	64.000	—	135.024	25	14 336	—	83.059	—	83 059	—
III	**Dobânḑĭ:**										
	6. Dobânda 5% la *împrumutul Fonduluĭ Donicĭ* pe 1 an, în sumă de	—	—	—	—	117.637	75	5.881	90		
	7. Idem la *împrumutul Fonduluĭ Otteteleșanu*	—	—	—	—	79 000	—	3 950	—	9.831	90
IV	**Proprietățĭ:**										
	8. *Moșia Călimănescĭ*, arenda pe 1 an	—	—	—	—	—	—	6 000	—		
	9. » *Roșiorĭ*, idem	--	—	—	—	--	—	12 000	—	18 000	—
		1 475.800	—	135.024	25	196 637	75	—	—	119.054	34

CHELTUELI

I	**Capitalisărĭ**	—	—	6.020	69
II	**Cheltuelĭ proprii:**				
	1. — *Fonciera, asigurărĭ, reparațiunĭ și întreținerea ecaretelor*	1 000	—		
	2 — *Călĕtorii, hotărniciĭ și cheltuelĭ de îngrijirea imobilelor*	2.000	—		
	3 — *Prelevările Academieĭ de 15%* la L. 110 890,90 venit	16.633	65		
	4. — *Burse, cheltuelĭ de școlă și de cercetărĭ*	70 400	—		
	5. — *Școla Adamachi din Iașĭ și grijile sufletuluĭ*	5 000	—		
	6. — *Cheltuelĭ de procese*	1 000	—		
	7. — » *neprevĕḑute*	1 500	—		
	8. — *Douĕ premiĭ* ce se vor da în 1901 a L 5.000,—	10.000	—		
	9. — *Pentru Publicațiunile Fonduluĭ Vasilie Adamachi*	3.000	—		
	10. — *Indemnisarea membrilor din juriile examinatóre ale concursurilor*	1.000	—		
	11 — *Piatra pe mormîntul doctoruluĭ G. Assaky* (Decis. 30 Aprilie, 1899)	1 500	—	113 033	65
				119.054	34

FUNDAŢIUNEA OTTETELEŞANU

I. — *Raportul Cassieruluĭ-Comptabil asupra gestiuniĭ Fundaţiuniĭ Otteteleşanu de la 1 Iunie 1898—31 Maiŭ 1899.*

Am onóre a presentà situaţiunea comptabilităţiĭ şi a casseĭ fonduluĭ Otteteleşanu pe anul 1898—99 până la 31 Maiŭ 1899, încheierea definitivă a anuluĭ budgetar.

A. Din veniturile înscrise în budget de		L.	140.204,50
S'a incassat suma de		»	71.008,02
şi aŭ rĕmas venitur̆ de incassat de		L.	69.196,48
şi anume:			
I. Sume incassabile:			
a. *Moşia Fundu-Chiselet,* rest din câşt. 26 Octobre 1898	L. 26.146,26		
» » » câştiul 23 Aprilie 1899 . .	» 29.500,—	L.	55.646,26
b. *Moşia Măgurele,* rest din câşt. 23 Aprilie 1899		»	2.482,50
c. *Moşia Otteteliş,* rest din câştiul 26 Octobre 1898.	L. 855,12		
» » câştiul 23 Aprilie 1899.	» 7.650,—	»	8.505,12
d. *Moşia Bătăşanĭ,* rest din câştiul 23 Aprilie 1899.		»	699,10
c. *Grajdurile din str. Teatruluĭ,* rest din câştiul 23 Aprilie 1899 .		»	750,—
Suma de		L.	68.082,98

rĕmase de incassat în 1899—1900.

II. Sume neincassabile, după cum se va vedé maĭ jos sub *H.*			
a. *Cassa din calea Victorieĭ No. 49,* rest din câştiul 23 Aprilie 1899, din causa reînchirieriĭ cu L. 16.000,— în loc de L. 18.000,— nu se maĭ póte incassà suma de	L. 1.000,—		
b. *Cupóne,* ce nu se maĭ pot incassà din causa conversiuniĭ obligaţiunilor de Stat 6% în rentă amortis. 4%.	» 113,50	»	1.113,50
Suma ca maĭ sus de . . .		L.	69.196,48

B. Saldurile rĕmase neincassate din veniturile anuluĭ 1897—98 şi arătate în raportul din 1898 Maiŭ 31, şi anume:

a. *Moşia Fundu-Chiselet,* rest din câştiul 23 Aprilie 1897. . .	L.	12.000,10
câştiul 26 Octobre 1897	»	35.250,—
» 23 Aprilie 1898	»	29.500,—
Suma	L.	76.750,10
b. *Moşia Otteteliş,* rest din câştiul 23 Aprilie 1898.	»	4.233,90
c. » *Bătăşanĭ,* idem.	»	538,40
S'aŭ incassat în total	L.	81.522,40

C. Situaţiunea budgetuluĭ de cheltuelĭ este următórea:

Cheltuelĭ propriĭ:

		votat		cheltuit		rĕmas
Litera a.	L.	18.745,—	L.	18.101,91	L.	643,09
» b.	»	6.000,—	»	5.799,72	»	200,28
» c.	»	1.000,—	»	901,35	»	98,65
» d.	»	14.000,—	»	9.436,92	»	4.563,08
» e.	»	5.000,—	»	5.000,—	»	—,—
» f.	»	13.418,90	»	13.418,90	»	—,—
» g.	»	2.000,—	»	413,35	»	1.586,65
» h.	»	2.500,—	»	2.348,40	»	151,60
Cheltuelile Institutuluĭ:						
Litera a.	L.	32.115,—	»	31.165,—	»	950,—
» b.	»	22.909,50	»	22.909,50	»	—,—
» c.	»	882,60	»	882,60	»	—,—
» d.	»	1.140,—	»	1.140,—	»	—,—
» e.	»	843,60	»	843,60	»	—,—
» f.	»	2.298,—	»	2.298,—	»	—,—
» g.	»	3.690,—	»	3.690,—	»	—,—
» h.	»	7.579,50	»	7.579,50	»	—,—
» i.	»	7.070,—	»	7.070,—	»	—,—
» j.	»	1.200,—	»	1.200,—	»	—,—
» k.	»	7.070,—	»	7.069.40	»	—,60
Clădirĭ nouĕ şi îmbunătăţirĭ	»	53.696,16	»	53.696,16	»	—,—
Total	L.	203.158,26	L.	194.964,31	L.	8.193,95

Prin urmare s'a cheltuit până în present maĭ puţin din budgetul de cheltuelĭ pe 1898—99 cu suma de. . . . . L. 8.193,95
care se adaoge la excedent, după cum se va vedé sub *H*.

D. Pe lângă *Imprumutul de la Banca Naţională* făcut la 17 Oc-

tobre 1894 de	L. 40 000,—		
şi *Imprumutul de la fondul Adamachi*, făcut la 28 Februarie 1898 de.	» 55.000,—	L.	95.000,—

s'a maĭ făcut încă la *fondul Adamachi* un noŭ împrumut la 18 Iulie 1899 de . . , ... , ... » 24 000,—

şi astăḑĭ se găsesce împrumutul total de . . . . L. 119 000,—

provenit din întârḑierea plăţiĭ câştiurilor, după cum se vede sub *A*, şi din causa construcţiunilor ce aŭ fost necesare la Institutul de la Măgurele, ceea ce se vede şi din budgetul pe 1898—99, votat cu deficit.

E.—Saldul din vînḑarea terenurilor, care este de capitalisat, este şi astăḑĭ ca în anul trecut de . . . . L. 3 980,—

F.—Fondul în efecte, arătat în rapórtele din anul trecut, a fost:

				nominal	peste nominal	total
8	titl. rentă amort. de	4%	à L. 5.000	L 40 000,—	L. —	L. 40 000,—
11	» » »	» 4%	» 2.500	» 27 500,—	» —	» 27.500,—
124	» » »	» 4%	» 1.000	» 124.000,—	» —	» 124.000,—
4	» » »	» 4%	» 500	» 2.000,—	» —	» 2.000,—
19	scris. func. rur.	» 5%	» 5.000	» 95 000,—	» —	» 95.000,—
8	» » »	» 5%	» 1.000	» 8.000,—	» —	» 8 000,—
5	» » »	» 5%	» 100	» 500,—	» —	» 500,—
46	obligaţ. de Stat	» 6%	» 500	» 23.000,—	» —	» 23.000,—
15	acţ. Banca Naţională		» 500	» 7 500,—	» 15.000,—	» 22 500,—
240	bucăţĭ în valóre totală de			L. 327.500,—	L. 15.000,—	L. 342.500,—

Iar astăḑĭ fondul în efecte este următorul:

8	titl. rentă amort. de	4%	à L. 5.000	L 40.000,—	L. —	L. 40.000,—
20	» » »	» 4%	» 2.500	» 50.000,—	» —	» 50.000,—
124	» » »	» 4%	» 1.000	» 124.000,—	» —	» 124 000,—
8	» » »	» 4%	» 500	» 4.000,—	» —	» 4 000,—
3	» » »	» 4%	» 100	» 300,—	» —	» 300,—
19	scris func. rurale	» 5%	» 5.000	» 95.000,—	» —	» 95.000,—
7	» » »	» 5%	» 1.000	» 7.000,—	» —	» 7.000,—
15	» » »	» 5%	» 100	» 1 500,—	» —	» 1.500,—
15	acţ. de Banca Naţională		» 500	» 7.500,—	» 15.000,—	» 22 500,—
219	bucăţĭ în valóre totală de . .			L. 329.350,—	L. 15.000,—	L. 344.300,—

Făcênd comparaţiunea între anul 1897—98 şi 1898—99, avem:

In 1897—98 a fost efecte în val. de	L. 327 500,—	L. 15.000,—	L. 342 500,—
In 1898—99 sunt efecte în val. »	» 329.300,—	» 15.000,—	» 344.300,—
deci un plus de.	L. 1.800,—	L. —,—	L. 1.800,—

care a provenit din conversiunea obligaţiunilor de Stat 6% de L. 23.000,— în titlurĭ rentă amortisabilă 4% (1898) de L. 24.800,—.

G. — Fondul Elena Dr. N. Turnescu pentru înzestrarea elevelor de la Institutul Otteteleşanu a fost arătat în raportul anuluĭ trecut în valóre nominală de . . . . L. 23.300,
care a crescut adĭ prin capitalisarea procentelor anuluĭ curent în scrisurĭ funciare urbane 5% cu . . . . » 1.200,—

ast-fel că fondul astădĭ este de nominal . . . . L. 24.500,—

şi anume:

4 scrisurĭ funciare rurale	de 5%	à L.	5.000.	L.	20 000,—
4 » » urbane	» 5%	»	1 000. .	»	4.000,
5 » » »	» 5%	»	100. .	»	500,—
13 efecte în valóre totală de nominal				L.	24.500,—

şi un sald în numerariŭ de . . . . L. 74,—

H.—Comptul excedent.—Excedentul din anul trecut 1897 98 a fost conform rapórtelor în sumă de . . . . L. 3 205.46
iar budgetul pe anul curent 1898—99 a fost votat cu un deficit în sumă de. . . . . , ... » 64 063,76

decĭ rĕmâne un deficit de . . . . L. 60.858,30

care a maĭ crescut în cursul anuluĭ cu:

a.—Paguba de la casele din Calea Victorieĭ No. 49 pe semestrul Sf. Gheorghe—Sf. Dumitru 1899, provenită din causa reînchirieriĭ caselor, în loc de L. 18.000,—, cu L 16 000,— anual. L. 1.000,—

b.—Cupóne incassate maĭ puţin din causa conversiuniĭ obligaţiunilor de Stat 6% în rentă amortisabilă 4% (1898) . . » 113,50

Deficitul total este de L. 61.971,80

De acì se scad următórele beneficiĭ incassate în cursul anuluĭ:

a.—Venitul extraordinar de la V. Hr Cosma . . L 650,—

b.—Suma provenită maĭ mult din vîndarea grîuluĭ secvestrat de la moşia Otteteliş . . . . » 2 478,—

c.—Moşia Fundu-Chiselet, dobândĭ din întârdierea plăţiĭ câştiurilor. . . . . » 7.154,—

d.—Moşia Otteteliş, idem, idem. . . . . . . » 598,85

e.— » Bătăşanĭ, idem, idem. . . L. 34,70
» » 3 rate pentru casa nouă » 1.125,— » 1.159,70

f.—Móra Măgurele, suma incassată maĭ mult peste prevederea budgetară. . . . . » 869,82

g.—Spor din conversiunea efectelor şi efecte eşite la sorţĭ înlocuite . . . . » 152,10

Suma L. 13.062,47

Transport . . L. 13.062,47

	Report . . . L.	13.062,47	
h—Sumele cheltuite maĭ puţin din budgetul cheltuelilor pe 1898—99.	»	8.193,95 L	21.256,42
ast-fel deficitul anuluĭ 1898—99 este de		»	40.715,38

EXCEDENTUL FUNDAŢIUNIĬ

	I. VENITURĬ				
1	**Rĕmăşiţe din anul trecut 1898 –99 :**				
	a. Moşia Fundu-Chiselet, rest din câştiul 26 Octobre 1898.	26.146	26		
	Câştiul 23 Aprilie 1899	29.500	—	55 646	26
	b. Moşia Măgurele, rest din câştiul 23 Aprilie 1899 . .	—	—	2.482	50
	c. Moşia Ottteteliş, rest din câştiul 26 Octobre 1898 . . .	855	12	—	—
	Câştiul 23 Aprilie 1899	7 650	—	8 505	12
	d. Moşia Bătăşanĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1899 . . .	—	—	699	10
	e. Grajdurile din str. Teatruluĭ, rest din câştiul 23 Aprilie 1899	—	—	750	—
	f. Cassa în numerariŭ la 31 Maiŭ 1899	—	—	14 255	64
	Suma . . .	—	—	82.338	62
2	**Deficit** pe anul 1899—1900	—	—	40.715	38
				123 054	—

care se va amortisà treptat din dobânḑĭ, veniturĭ extraordinare şi economiile budgetare în cursul anilor viitorĭ.

Numerariul casseĭ la 31 Maiŭ este de . . . . L. 14.255,64

OTTETELEŞANU DIN ANUL 1898—99.

	II. CHELTUELĬ.				
1	**Capitalisărĭ vechĭ din 1898—99:**				
	a. Vîndarea terenuluĭ din str. Teatruluĭ	3.980			
	b. Fondul Elena Dr. N. Turnescu:				
	Sald din anul 1898—99 pe 1899—1900	74	—	4.054	—
2	**Datoriĭ din anul trecut 1898—99:**				
	a. Imprumutul de la Banca Naţională, făcut în anul 1894-95.	40.000	—	—	—
	b. Imprumul de la fondul Adamachi:				
	1. făcut în 1897—98 . . . . L. 55 000,—				
	2. » » 1898—99 . . . . » 24.000,—	79.000	—	119.000	—
				123 054	—
	Deficit de înscris pe anul 1899—1900	—	—	40.715	38

II.—*Raportul Comisiunii financiare asupra compturilor fundaţiunii Otteteleşanu de la 1 Iunie 1898—31 Maiŭ 1899.*

Domnilor Colegĭ,

Insărcinat de colegiĭ meĭ din Comisiunea socotelilor ca să cercetez compturile şi starea fonduluĭ Otteteleşanu pe exerciţiul budgetar 1 Iunie 1898 până la 31 Maiŭ 1899, am onóre a vĕ aduce la cunoscinţă următórele:

Fondul Otteteleşanu este, Domnilor colegĭ, cel maĭ grevat din tóte fondurile Academieĭ. El îşĭ aveà budgetul sĕŭ lucrător până la 31 Maiŭ 1899 cu un deficit de L. 64.063,76 şi aveà împrumuturĭ făcute în valóre de L. 95 000,— şi anume:

L. 40.000,— luaţĭ în Octobre 1894 de la Banca Naţională;

» 55.000,— luaţĭ în 1897—98 de la fondul Adamachi, şi este de adaos că, după încheierea exerciţiuluĭ de care ne ocupăm, adecă în Iulie 1899, s'a maĭ contractat un noŭ împrumut, tot de acest Institut Otteteleşanu, în sumă de L. 24.000,—, şi tot de la fondul Adamachi, ceea ce va maĭ adaoge în budgetul anuluĭ curent dobânḑile acestor împrumuturĭ.

Causele principale ale acesteĭ stărĭ a fonduluĭ Otteteleşanu sunt: nouĕle clădirĭ făcute la Institut în aceştĭ din urmă anĭ şi întârḑierile în plata arenḑilor de la moşiĭ, maĭ cu sémă a arendaşuluĭ moşieĭ Chiselet, care din L. 59.000,—, cât trebuià să plătéscă, nu a rĕspuns nimic până la 31 Maiŭ 1899, sfîrşitul acestuĭ an budgetar; abià după 31 Maiŭ s'a putut incassà cevà, şi atuncĭ numaĭ L. 1.100,— din cupónele bonurilor pe carĭ le àre ca garanţie.

Acestea ḑise prealabil, să intru acum în cercetarea amănunţită a socotelilor acestuĭ fond:

Budgetul fonduluĭ Otteteleşanu pe anul 1898—99 prevedeà:

La veniturĭ	L.	140.204,50
La cheltuelĭ	»	204.268,26
Prin urmare un deficit de	L.	64.063,76
Din venitul prevĕḑut în budget pe acest an curent de	»	140 204,50
nu s'a putut incassà până la 31 Maiŭ 1899 decât . . .	»	71.008,02
Prin urmare rĕmâne de incassat în exerciţiul curent .	L.	69.196,48

Din aceştĭ L. 69.196,48, nu se maĭ pot incassà L. 1.113,50, şi anume:

Transport L. 69.196,48

Report . . . L. 69.196,48

a) Din închirierea cu L. 2.000,— maĭ puţin a caselor Otteteleşanu din calea Victorieĭ, şi anume pe semestrul Aprilie. . . . . L. 1 000,—

b) Din incassarea maĭ puţin de la cupóne, în urma conversiuniĭ bonurilor de 6% în bonurĭ de 4% . . . . » 113,50 » 1.113,50

rĕmân dar incassabilĭ . . L. 68.082,98

Din deficitul de . . . . L. 64.063,76

prevĕḑut în budgetul anuluĭ 1898—1899 trebue să se scadă următórele sume incassate maĭ mult saŭ necheltuite şi anume:

a) Excedentul budgetuluì 1897—98 . . . . L. 3.205,46 excedent care nu putuse fi prevĕḑut în Aprilie la facerea budgetuluĭ.

b) Din veniturĭ extraordinare, asemenea neprevĕḑute în budgetul lucrător şi anume:

1) De la V. Hr. Cosma . . . . » 650,—

2) Din câştigul vînḑăriĭ grîuluĭ secvestrat la moşia Otteteliş . . . . » 2.478,—

3) Din dobânḑĭ provenite din întârḑierea plăţiĭ câştiurilor moşieĭ Chiselet . . . . . . » 7.154,—

4) Idem, idem a moşieĭ Otteteliş . . . . . » 598,85

5) Idem, idem a moşieĭ Bătăşanĭ . . L. 34,70
» » 3 rate pentru casa nouă » 1 125,— » 1.159,70

6) Spor de la móra de la Măgurele . . . » 869,82

7) Spor la conversiunea efectelor eşite la sorţĭ . . . . » 152,10

c) Rĕmaşĭ necheltuiţĭ din diferite paragrafe prevĕḑute în budgetul de cheltuelĭ . . » 8.193,95 » 24.461,88

carĭ scăḑuţĭ din deficitul budgetar de L. 64.063,76, rĕmâne ca deficit curat al anuluĭ acestuia şi care se va trece în budgetul anuluĭ 1899—1900. . . . . L. 40.715,38

In urma acestor constatărĭ am cercetat unul câte unul actele justificativ relative la cheltuelile făcute şi le-am găsit conforme cu prevederile budgetare şi cu scriptele cassarieĭ.

Fondul în efecte ce posedă Institutul Otteteleşanu şi depuse la Banca Naţională cu recipisele ce se află în cassa Academieĭ şi pe carĭ le-am

constatat împreună cu colegiĭ meĭ şi cu d-l Dimitrie Sturdza, Secretarul general al Academieĭ, sunt cele următóre în valóre nominală:

8	titlurĭ	rentă	amortisabilă	4%	à	L.	5.000,—	L.	40.000,—
20	»	»	»	»	»	»	2.500,—	»	50.000,—
124	»	»	»	»	»	»	1.000,—	»	124.000,—
8	»	»	»	»	»	»	500,—	»	4.000,—
3	»	»	»	»	»	»	100,—	»	300,—
19	scrisurĭ	funciare	rurale	5%	»	»	5.000,—	»	95.000,—
7	»	»	»	»	»	»	1.000,—	»	7.000,—
15	»	»	»	»	»	»	100,—	»	1.500,—
15 acţiunĭ de Banca Naţională a L. 500 iar nominal fac							7.500,—		
peste nominal						»	15.200,—		22 500,—
Carĭ tóte la un loc fac.									344.300,—

Pe lângă aceste efecte, fondul Otteteleşanu maĭ posedă pe acelea ale donaţiuniĭ Elena Dr. Turnescu, destinată pentru înzestrarea elevelor de la acest Institut.

Acest fond este astădĭ de L. 24.500,— nominal şi se compune din:

4	scrisurĭ	funciare	rurale	5%	à	L.	5.000,—	L.	20.000,—
4	»	»	urbane	»	»	»	1.000,—	»	4.000,—
5	»	»	»	»	»	»	100,—	»	500,—
							Total		L. 24.500,—

Acest fond maĭ posedă în numerariŭ . . . . L 74,—

Inainte de a termină, sunt dator, Domnilor colegĭ, să vĕ fac cunoscut că există de maĭ mulţĭ anĭ un sald de L. 3.980,—, provenit din vîndarea terenuluĭ din strada Teatruluĭ şi căruia trebuie să-ĭ daţĭ o destinaţiune, saŭ să-l prefaceţĭ în efecte.

Acesta este, Domnilor colegĭ, resultatul cercetărilor mele relativ la exerciţiul budgetar 1898—1899 al fonduluĭ Otteteleşanu.

Raportor: *Gr. Ştefănescu.*

Membri: *Sp. Haret, A. Saligny.*

III. *Raportul Comisiunii Fundațiunii Otteteleșanu despre mersul Institutuluĭ Otteteleșanu în anul 1899—1900 și propunerĭ pentru 1900—1901.*

Domnilor colegĭ,

Organisațiunea Institutuluĭ Ioan Otteteleșanu s'a încheiat, și la sfîrșitul anuluĭ școlar trecut a eșit de la Măgurele prima serie de cincĭspre-ḑece absolvente, cărora li s'aŭ dat certificate de absolvire. Rĕmâne acum să vedem ce fel de posițiune îșĭ vor creà acestea în societate, pentru ca să ne putem da sémă despre îndreptările ce urméză să se facă în organisațiunea Institutuluĭ și în conducerea luĭ.

Ele aŭ fost crescute, potrivit cu dorința generosuluĭ donator, ca să pótă fi bune soțiĭ și bune mume, fără pretențiune și fără lux; numaĭ dar după ce vor fi ajuns să fie soțiĭ și mume se va puté aprecià, dacă e orĭ nu bună și suficientă educațiunea ce li s'a dat. Sórta lor atîrnă mult și de la mediul social, în care se află, iar acésta cu atât maĭ vîrtos, cu cât unele dintre ele aŭ eșit din Institut la vîrsta de abià 16— 17 anĭ, decĭ maĭ înainte de a fi ajuns la deplină desvoltare fisică și morală.

Nu maĭ încape nicĭ o îndoială, că orĭ-și-care femee trebue, maĭ pre sus de tóte, să aibă cuvenita pregătire, ca să pótă fi bună soție și bună mumă și că în educațiunea rațională a femeiĭ pregătirea acésta e lucrul de căpetenie. Norocul însă nu atîrnă de la educator; fiind dar vorba de fete sărace, trębue să le dăm și o pregătire specială, ca să-șĭ pótă agonisì prin muncă onestă hrana de tóte ḑilele în casul că n'ajung să fie soțiĭ și mume. Acéstă pregătire are să fie însă potrivită cu aptitudinile femeescĭ. Lucrul acesta e atât de adevĕrat, în cât patru dintre absolventele Institutuluĭ nostru aŭ intrat în ateliere, ca să se specialiseze în lucrul de mână, ceea ce le va fi de mare folos și în casul că nu vor fi nevoite să-șĭ facă din acésta o profesiune.

Acésta ar fi pentru noĭ un îndemn, ca să sporim cursul cu un al șéselea an, în care absolventele fac numaĭ practică în menagiŭ și în atelierul Institutuluĭ, unde e mult dė lucru. Ast-fel nu numaĭ s'ar specializà maĭ bine, dar ar fi tot-odată și maĭ în vîrstă la eșirea lor din Institut, maĭ puțin accesibile pentru relele înrîurirĭ ale mediuluĭ social. Acésta ar necesità însă un spor de 5.000—6.000 leĭ în cheltuelile Institutuluĭ. Avem dar să dăm lucruluĭ de mână și în deosebĭ croitorieĭ o maĭ mare întindere fără ca să se sporéscă cheltuelile. Atât

pentru ca acésta să se pótă face, cât şi pentru-ca absolventele să nu fie prea tinere la eşirea lor din Institut, aniĭ trecuţĭ aŭ fost preferite concurentele maĭ marĭ, iar în viitor nicĭ nu vor maĭ fi admise la concurs de cât fete trecute de 12 anĭ, carĭ aŭ media de cel puţin 7.

După dorinţa exprimată de fundator în mod condiţionat, absolventele aŭ să priméscă şi o mică înzestrare. Organisaţiunea Institutuluĭ a şi fost croită aşà, ca cheltuelile să nu trécă peste 80.000 leĭ. De óre-ce veniturile fonduluĭ se urcă la aprópe 140.000 leĭ, s'aŭ realisat în fiecare an economiĭ însemnate. In acelaşĭ timp s'aŭ zidit însă două localurĭ, unul pentru clasa IV, iar altul pentru clasa V, s'aŭ făcut instalaţiunile acestor localurĭ şi s'aŭ completat întinsele instalaţiunĭ de apă şi cele de gospodărie, iar pentru tóte aceste s'aŭ cheltuit peste 170 000 leĭ, carĭ n'aŭ fost luaţĭ din fond, ci parte din economiile realisate, parte cu împrumut. Ast-fel fondul a crescut cu valórea zidirilor şi a instalaţiunilor făcute, după cum unul dintre membriĭ Comisiuniĭ a avut onóre de a vě expune maĭ pe larg în şedinţa de la 11 Martie a. c.

Rěmâne decĭ acum, după ce tóte instalaţiunile sunt făcute, ca budgetul să fie echilibrat ast-fel, în cât absolventele să pótă primì cât maĭ curînd înzestrarea.

Veniturile fonduluĭ aŭ fost în timpul celor din urmă anĭ în scădere. Anul acesta ele sunt de 136.987 leĭ. Din acest venit se scade leĭ 51.422,20 anuităţile unuĭ împrumut, prelevările Academieĭ, imposite, asigurărĭ, reparaţiunĭ la imobile, cheltuelĭ de procese şi cheltuelĭ neprevědute, şi rěmâne suma de leĭ 85.564,80, din care scăḑênd încă suma de leĭ 7.950, dobânḑĭ la împrumutul de la fondul Adamachi şi de la Banca Naţională, rěmâne disponibilă suma de leĭ 77.614,80 ce represintă cheltuelile Institutuluĭ pe 1900—1901.

Dacă anul acesta îşĭ vor achità arendaşiĭ câştiurile restante, fondul va puté să scadă leĭ 79.600,25 din datoriĭ şi va rěmâné dator numaĭ cu leĭ 39.399,75. In doĭ, cel mult treĭ anĭ, va fi achitată din excedentele anuale ale fonduluĭ şi acéstă datorie. Dacă dar veniturile nu vor cresce, abià elevele, carĭ aḑĭ sunt în clasa I, vor puté să priméscă înzestrare la eşirea lor din Institut.

Starea sanitară a Institutuluĭ a fost şi anul acesta satisfăcětóre, şi numaĭ spre primăvară s'aŭ ivit casurĭ de influenţă şi de paludism, tóte fără de gravitate. Am avut însă iarna acésta, întâia óră de la înfiinţarea Institutuluĭ, un cas de mórte: Victoria Ursu, una din cele maĭ bune eleve din clasa II, a murit de meningită. Ea a fost înmormîntată pe socotéla fonduluĭ în o parte reservată pentru Institut a cimitiruluĭ comunal. «Am fost adânc impresionaţĭ de devotamentul, cu

care pedagógele şi elevele maĭ marĭ aŭ îngrijit pe rĕposata, atât în timpul cât a zăcut, cât şi până la mormînt», — ḑice direcţiunea în raportul eĭ. — «Aŭ petrecut nopţile la căpătâiul bolnaveĭ, iar după-ce ea a murit, aŭ gătit-o, i-aŭ făcut ele singure priveghierile şi aŭ dus-o pe braţele lor la biserică şi de acolo la mormînt. Ele aŭ cerut tot-odată să li se deà voe de a contribuì fie-care câte ceva, pentru ca să i se ridice rĕposateĭ lor surorĭ un mic monument şi de a purtà grija de mormîntul eĭ.» Fiind cestiune de educaţiune femeiască, ca să se împlinéscă cererea acésta, s'aŭ luat disposiţiunĭ, ca partea reservată pentru Institut a cimitiruluĭ să fie împrejmuită şi înfrumuseţată cu plantaţiunĭ.

Mersul vieţeĭ din Institut a fost anul acesta chiar maĭ liniştit şi maĭ regulat de cât toţĭ aniĭ de maĭ înainte, iar acésta maĭ ales în urma ajutoruluĭ ce direcţiunea şi corpul didactic aŭ primit de la pedagógele luate dintre absolventele Institutuluĭ atât în clasă, cât şi în atelier şi în practica gospodărieĭ.

I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. Sturdza.

BUDGETUL FUNDAȚIUNII OTTETELEȘANU PE ANUL 1900—1901.

VENITURI

I	**Excedent** probabil la încheerea anuluĭ budgetar 1899—1900	—	—	—	—	—	—	5 305	80
II	**Proprietățĭ:**								
	1.—*Moșia Fundu-Chiselet*, arenda pe 1 an. .	—	—	—	—	59 000	—		
	2 — » *Măgurele*, idem.	—	—	—	—	21.500	—		
	3.— » *Otteteliș*, idem	—	—	—	—	15.300	—		
	4.— » *Bătășanĭ*, idem	—	—	—	—	3 200	—		
	5.—*Móra de la Măgurele*, căutată în regie . .	—	—	—	—	3 500	·		
	6.—*Casa din Calea Victorieĭ 49*, chiria pe 1 an	—	—	—	—	16 000	—		
	7.—*Grajdurile* din strada Teatruluĭ idem . .	—	—	—	—	2 900	—	121 400	—
III	**Cupóne:**								
	8.—Cupóne rentă amortisabilă 4% pe 1 an · .	218 300	—	—	—	8 732	—		
	9.— » funciare rurale 5%, idem	103 500	—	—	—	5.175	—		
	10 —15 » dividende de Banca Națională a L. 112	7 500	—	15 000	—	1.680	—	15.587	—
IV	**Fondul Elena Dr. N. Turnescu:**								
	11.—Cuponul funciar rural și urban 5% pe 1 an.	24.500	—	—	—	—	—	1.225	—
		353 800	—	15.000	—	—	—	143 517	80

CHELTUELI

I	**Capitalisărĭ pe 1899—1900:**							
	Fondul Elena Dr. N. Turnescu, cupónele pe anul curent	—	—	—	—	1.225	—
II	**Cheltuelĭ proprĭĭ:**							
	1.—*Anuitatea moșieĭ Fundu-Chiselet la Creditul funciar rural*	—	—	19.000	—		
	2.—*Imposite*	—	—	6 000	—		
	3.—*Asigurărĭ* (datorie L. 145,75)	—	—	1.000	—		
	4.—*Reparațiunĭ la imobile*	6.749	15				
	Ajutor pentru construcțiunea școleĭ de la Otteteliș (moșia)	1 500	—	8 249	15		
	5.—*Prelevările Academieĭ* de 15% la L. 104.487,— venit	—	—	15 673	05		
	6.—*Cheltuelĭ de procese*	—	—	500	—		
	7.— » *neprevěḑute*	—	—	1 000	—	51.422	20
III	**Cheltuelile Institutuluĭ Otteteleșanu:**						
	1.—*Personalul didactic* . . . . 22 200—						
	Servitorĭĭ . . . . 12 060—	34.260	—				
	2 —*Mâncarea*	22.986	—				
	3.—*Luminatul*	885	60				
	4.—*Incălḑitul*	2 580	—				
	5 —*Curte și grajd*	2.488	—				
	6.—*Atelier și spělătorie*	1.003	20				
	7.—*Instalațiunĭ*	2.000	—				
	8.—*Imbrăcăminte*	5 454	—				
	9.—*Cărțĭ și tipăriturĭ*	1.260	—				
	10.—*Diverse*	2 748	—				
	11.—*Extraordinare*	1.950	—			77.614	80
IV	**Dobânḑĭ:**						
	Dobânda 10% la L. 40 000,— împrumutați de la Banca Națională	4.000					
	Dobânda 5% la L. 79.000, — împrumutațĭ de la fondul Adamachi	3 950	—	7.950	—		
V	**Amortisment:**						
	Amortisment din deficitul din 1898—99 de L. 40.716,38	—	—	5 305	80	13 255	80
						143 517	80

COMISIUNEA BIBLIOTECEI

Raport asupra progreselor Bibliotecei în anul 1899.

Domnilor Colegi,

Asupra crescerii Bibliotecei Academiei, în anul 1899, şi asupra lucrărilor făcute în serviciul eĭ, avem onóre a vě aduce la cunoscinţă următórele:

I. *Cărţĭ tipărite, charte geografice, etc.*

1. S'aŭ cumpěrat 191 volume şi broşurĭ, 35 volume ḑiare şi reviste vechĭ românescĭ, 3 atlasurĭ, 15 charte geografice şi 13 foĭ volante.

2. S'aŭ primit în dar de la diferite persóne 388 volume şi broşurĭ, 15 volume ḑiare şi reviste românescĭ, 4 atlasurĭ şi 6 charte geografice.

Cele maĭ însemnate darurĭ, în afară de cele arětate prin raportul d-luĭ Secretar general, sunt următórele:

De la Ministeriul de Externe s'a primit charta Măriĭ Negre din 1893.

De la Ministeriul Lucrărilor publice s'aŭ primit 2 atlasurĭ cuprinḑênd chartele căilor de comunicaţiune din tóte judeţele din ţéră.

D-l General E. Pencovicĭ a dăruit 5 foĭ din charta Prutuluĭ, publicată de Comisiunea Europeană a Prutuluĭ.

De la d-l D. A. Sturdza s'aŭ primit în dar 147 volume şi broşurĭ.

D-l I. Bianu a dăruit 42 volume şi broşurĭ.

3. De la Instituţiunile, cu carĭ Academia se află în relaţiunĭ de schimbul publicaţiunilor, s'aŭ primit 620 volume şi brosurĭ şi 2 atlasurĭ.

4. De la tipografiile din ţéră, conform legiĭ din 2 Aprilie 1885, s'aŭ primit 1.616 volume şi broşurĭ, 172 caete de note musicale şi 301 publicaţiunĭ periodice şi anume: 180 ḑiare (65 din Bucurescĭ şi 115 din provincie) şi 121 reviste (91 din Bucurescĭ şi 30 din cele-lalte oraşe ale ţěriĭ).

Lucrările maĭ de căpetenie săvîrşite în Bibliotecă sunt:

S'a inventariat şi catalogat în Secţiunea A. de la No. A. 19.249 până la No. A. 21 284, ceea ce represintă în total 2.734 volume şi broşurĭ.

Pentru a se îndeplinì decisiunea Academieĭ din 5 Aprilie 1894, s'a continuat şi anul acesta a se alege câte un exemplar din cărţile legale şi a se trimite Bibliotecei Urechiă de la Galaţĭ. Inventariul s'a făcut în două exemplare; unul s'a înaintat împreună cu cărţile, iar cel-lalt s'a depus în Archiva Academieĭ. In el se cuprind 1.670 opere în 1.913 volume şi broşurĭ.

De la 1894 până acum, s'aŭ trimes Bibliotecei Urechiă din Galaţĭ 9.220 opere în 13 334 volume şi broşurĭ.

De la 10 Martie anul trecut până la 1 Ianuarie 1900, s'aŭ liberat 88 cărţĭ de admitere în sala de lectură. In acest numĕr de cetitorĭ nu se cuprind persónele carĭ, conform art. 37 din Regulamentul Bibliotecei, aŭ intrarea liberă în sala de lectură. Printre aceştia aŭ fost maĭ mulţĭ colegĭ de aĭ noştri, membri activĭ şi corespondenţĭ, precum şi profesorĭ universitarĭ.

Sala de lectură a fost, ca şi în trecut, deschisă 10 ore pe ḑi fără întrerupere, de la 8 diminéţa până la 6 séra.

De la 10 Martie anul trecut şi până la 31 Decembre 1899 s'aŭ servit din depositul de publicaţiunĭ al Bibliotecei 3.054 cărţĭ cerute prin 1.183 buletine.

S'a continuat şi anul acesta a se pregătì şi orânduì pentru tipar materialul pentru lucrările bibliografice, cu carĭ Academia, prin decisiunile sale din 14 şi 23 Martie 1896, a însărcinat pe Bibliotecarul eĭ, d-l I. Bianu. Starea acestor lucrărĭ vi s'a arĕtat de d-l Secretar general, prin raportul sĕŭ.

Biblioteca nóstră urmăresce neîncetat completarea bibliografieĭ românescĭ, maĭ ales înainte de punerea în aplicaţiune a legiĭ imprimatelor de la 1885. In legătură cu acésta, serviciul Bibliotecei a controlat publicaţiunile periodice vechĭ, şi a făcut tóte pregătirile necesare, însemnând lipsurile din diferitele sale colecţiunĭ, pentru ca la ocasiunĭ binevenite să şi le pótă completà.

S'aŭ legat 787 volume, dintre carĭ 129 in-folio, 155 in-4° şi 503 in-8°.

Cărţile împrumutate în total până la 31 Decembre 1899 aŭ fost în numĕr de 5.318 la 114 persóne; din acestea s'aŭ înapoiat 5.078 volume şi se aflaŭ nerestituite, la 31 Decembre 1899, 240 volume la 28 persóne

II. *Manuscripte, documente, stampe, etc.*

Aceste colecţiunĭ aŭ crescut ast-fel:

1. S'aŭ cumpĕrat 8 volume manuscripte, 172 documente şi 20 diferite stampe.

2. S'aŭ primit în dar 32 volume manuscripte, 168 documente, 1 album, 19 stampe şi 3 medaliĭ.

Cele maĭ importante darurĭ aŭ fost făcute de următórele persóne:

D-l D. A. Sturdza a dăruit 7 volume manuscrise dintre 1757—1849; un album cu fotografiĭ intitulat «Souvenir du séjour de S. M. le Roi Charles de Roumanie en Russie, 1898».

D-l V. A. Urechiă a dăruit traducerĭ şi copiĭ de pe două acte de la 1820 privitóre la instalarea Consululuĭ prusian Kreuchely-Schwerdtberg la Bucurescĭ, precum şi un înscris de identitate din 15 Decembre 1859.

D-l C. Erbiceanu a dăruit 5 volume manuscrise, jurnalul pentru alegerea Archimandrituluĭ Neofit Scriban în Divanul ad-hoc, un specimen din tabelele alilo-didactice ale Mitropolituluĭ Veniamin Costachi şi 19 documente istorice.

D-l I. Tanoviceanu, membru corespondent al Academieĭ, a dăruit 27 diferite hârtiĭ din întâia jumĕtate a seculuĭ XIX, privitóre la biserica domnéscă din Caracal.

De la Inalta Curte de compturĭ s'a primit un exemplar de bronz din medalia comemorativă a inaugurăriĭ palatuluĭ aceleĭ Instituţiunĭ.

D-na Constanţa Dunka de Schiau a dăruit o medalie de aur şi 23 epistole autografe adresate d-sale de diferite persóne însemnate.

D-na Ana G. Catargi, născută Rosetti, a dăruit 3 scrisorĭ de ale luĭ V. Alecsandri către Lascar Rosetti, dintre 1881—1883.

D-l Colonel A. Budişteanu a dăruit decretul şi patenta pentru numirea luĭ Nicolae Rosetti ca delegat în Comisiunea permanentă a Dunăreĭ, la 1856, precum şi treĭ diplome împĕrătescĭ austriace privitóre la familia Comiteluĭ Nicolae de Rosetti.

De la d-l Constantin G. Caramallêu, consilier la Inalta Curte de compturĭ, s'aŭ primit în dar 57 documente istorice dintre aniĭ 1606—1756.

D-l G. C. Filipescu a dăruit 1 portret fotografic al Comiteluĭ Pavel Kisseleff.

Părintele V. Mangra, profesor în Arad, a dăruit 4 volume manuscrise cuprinḑênd un Mineiŭ din 1704; Minologhion din 1724 urmat de «Cuvînt pentru eşirea sufletuluĭ din trup»; Şépte Taine şi Extracte din Liturghie şi Octoich, din secolul XVIII-lea

D-l Colonel M. Eustatiu a dăruit un firman original din anul egireĭ 1216, pentru recunóscerea Mitropolituluĭ Târnoveĭ, Donicĭ (?).

D-l Andreĭ Veress, profesor la Deva, a dăruit o copie fotografică

de pe un salv-conduct dat de Ştefan Vodă al Moldoveĭ, la 1498, luĭ Bernoldinus, castelanul sĕŭ de la Cetatea-de-Baltă.

D-l Em. Culoglu a dăruit o scrisóre originală a generaluluĭ Kiselev către Aga C. Cornescu, din 1832 Iunie 16.

D-l Petre Slăvescu a dăruit 20 documente originale şi 3 copiĭ vechĭ din secoliĭ XVII şi XVIII.

D-l Miron Morţun, avocat, a dăruit 2 proclamaţiunĭ din 1798 şi 1805.

Serviciul Bibliotecei nóstre a încercat o durerósă pęrdere prin mórtea distinsuluĭ sĕŭ paleograf Axentie Petruţ, întîmplată la 11 Maiŭ anul trecut. In locul sĕŭ a fost transferat, din serviciul bibliotecei cărţilor tipărite, d-l Iuliu Tuducescu, care este bine pregătit pentru îndatoririle nouluĭ sĕŭ serviciu.

Documentele inventariate anul acesta şi trecute în catalogul chronologic sunt în numĕr de 120, aşezate în pachetele No. 69 şi 75.

S'aŭ înscris în catalog 627 volume manuscripte.

Sala de lucru a manuscriptelor stă la dispoziţiunea publiculuĭ deschisă dela 8—12 şi de la 2—6. Intr'însa aŭ lucrat în anul trecut 296 persóne.

Tabloul de maĭ jos arată crescerea totală a colecţiunilor Academieĭ pe anul 1899:

	Cărţĭ tipărite	Diare şi reviste	Atlasurĭ	Charte geografice	Foĭ volante	Note musicale	Manuscripte	Documente	Albumurĭ	Stampe	Medaliĭ
Cumpĕrate . . .	191	35	3	15	13	–	8	172	—	20	—
Dăruite.	388	15	4	6	6	—	32	168	1	19	3
Schimb	620	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Conform legiĭ .	1 616	301	—	—		172	—	—	—	—	—
Total . .	2 815	351	9	21	19	172	40	340	1	39	3

Membriĭ Comisiuniĭ: *N. Quintescu, V. Maniu, Gr. Ştefănescu.*

Cumpĕrăturĭ făcute pentru Bibliotecă în 1899.

Cărţĭ tipărite.

Acta Tomiciana. Tomus decimus. Posnaniae 1899.— in-gr. 4°.
Alric (Arthur), Un diplomate Ottoman en 1836 (Affaire Churchill). Traduction annotée. Paris 1892.—in-8°.
Annales de Géologie et de Paléontologie publiées sous la direction du Marquis Antoine de Gregorio. 24—27 Livraison. Turin-Palerme 1899. — in-gr. 4°.
Anuarul armateĭ. 1869, 1872, 1876—1880, 1883, 1884, 1887 şi 1892. Bucurescĭ.— 11 vol. in-8°.
Archiv für österreichische Geschichte. LXXXVI—LXXXVIII Band. Wien 1898—99.—in-8°.
Archiv für slavische Philologie. Herausgegeben von V. Jagić. XXI. Band. Berlin 1899.—in-8°.
Archives diplomatiques. Recueil mensuel international de diplomatie et d'histoire. Deuxième série. 39e Année. 1899. Paris.— in-8°.
Archivio glottologico italiano, diretto da G. I. Ascoli, XIV, punt. 3; XV, punt. 1, 2+Supplementi periodici, VI dispensa. Torino 1898—99. — in-8°.
Arneth (Alfred Ritter von), Biographie des Fürsten Kaunitz. Wien 1899.— in-8°.
Ballagi (Aladár), A magyar nyomdászat történelmi fejlödése. 1472—1877. Budapest 1878. — in-8°.
Bandurus (Anselmus), Imperium Orientale sive antiquitates Constantinopolitanae. Tomus I—II. Parisiis 1711. — in-fol.
Barbaro (Giosaffate), Lettere al Senato Veneto. Tratte da un Codice originale ... e annotate per Enrico Cornet. Vienna 1852. — in-8°.
Bauch (Prof. Dr. Gustav), Geschichte des Leipziger Frühhumanismus mit besonderer Rücksicht auf die Streitigkeiten zwischen Konrad Wimpina und Martin Mellerstadt (Beihefte zum Centralblatt für Bibliothekswesen, XXII). Leipzig 1899. — in-8°.
Bengescu (George), Cateva suvenire ale carierei mele. Ion Ghica, V. Alecsandri, Alexandru Lahovari. Bruxelles 1899. — in-8°.
Berger (Florence K.), A winter in the city of pleasure. London 1877. — in-8°.

Bibesco (Prince Georges), Prisonnier. Coblence. 1870—1871. Paris-Bale & Genève 1899. — in-gr. 8°.

Bibliographe moderne (Le). Courrier international des Archives et des Bibliothèques, publié sous la direction de M. Henri Stein. III Année 1899. Paris. — in-gr. 8°.

Bobb (Ioan), Înştiinţare . . . . despre rîdicaré Capitulumuluĭ în Blaj . . . şi doao Cuvîntărĭ despre Preoţie, şi despre Duhul celuĭ bun, şi a celuĭ rău Păstorĭu sufletesc. Blaj (1807). — Br. in-8°.

Boner (Charles), Siebenbürgen. Deutsche Ausgabe. Leipzig 1868.—in-gr. 8°.

Bosio (Giacomo), Historia della sacra religione et illvstrissima militia di S. Giovanni Gierosolimitano. Vol. I (terza impressione), vol. II (prima), vol. III (secunda). Roma-Napoli-Venetia. 1630, 1684, 1695. — in-fol.

Byzantinische Zeitschrift. Herausgegeben von Karl Krumbacher. VIII Band. Leipzig 1899. — in-8°.

Capéran (Joseph), Les Franco-Roumaines. Poésies d'Alecsandri, Bolintineanu, etc. Traduites en vers français. Paris 1893.—Br. in-8°.

Centralblatt für Bibliothekswesen. Herausgegeben von Dr. O. Hartwig. XVI. Jahrg. 1899. Leipzig. — in-8°.

Corpvs inscriptionvm latinarvm. Vol. XIII. Pars I. Fasc. 1. Inscriptiones Aqvitaniae et Lvgvdvnensis. — Vol. XV. Pars II. Fasc. 1. Inscriptiones vrbis Romae latinae. Instrvmentvm domesticvm. Berolini 1899.— in-fol.

Daniels (Dr. Emil), Fürst Bismarck und die rumänischen Eisenbahnpapiere (Preussische Jahrbücher. XCVII Band. Heft 2. August 1899). — Br. in-8°.

Decurtins (Dr. C.), Rätoromanische Chrestomatie. V Band. Oberengadinisch. Unterengadinisch. 1 Lief.: Das XVI Jahrhundert. Erlangen 1899. — in-8°.

Des Essarts (Alfred), Portraits des hommes de la guerre d'Orient. Paris 1855.— in-8°.

Deutsche Herold (Der). Zeitscrift für Wappen-Siegel-und Familien-Kunde, XXIV Jahrg. No. 4, 7; XXV Jahrg. No 1; XXVII Jahrg. No 7. Berlin.— in-4°.

Deutsche Revue über das gesammte nationale Leben der Gegenwart. X Jahrg. 1885 Januar; XI Jahrg. 1886; XVI, XVII Jahrg. 1891, 92; XXII Jahrg. 1897 (Januar-März, Juni-Dezember). Breslau-Berlin-Stuttgart-Leipzig.— in-8°.

Deutsche Rundschau. VI Jahrg.: 11; VII Jahrg.: 1, 2, 5, 7, 9, 11; VIII Jahrg.: 1, 3, 4; IX Jahrg.: 6—7; XI Jahrg.: 11—12; XIV Jahrg.: 7, 12; XV Jahrg.: 1, 5, 8; XVI Jahrg.: 9; XVII Jahrg.: 4, 7, 8, 9, 12; XIX Jahrg.: 9—12; XX Jahrg.: 1, 2. Berlin.—in-8°.

Donauländer (Die). Zeitschrift für Volkskunde. Herausgegeben von Adolf Strausz. I Jahrg. Wien-Leipzig-Budapest 1899.—in-8°.

[Duvernois], Essais de Géographie, de politique et d'histoire sur les possessions de l'Empereur des Turcs en Europe. Londres 1785.—1 vol in-8°.
᾿Εφέσιος (Πέτρος Μανουήλ), ᾿Αναστασιματάριον. 1832.—in-4°.
Eliade (Pompiliu), De l'influence française sur l'esprit public en Roumanie. Les Origines. Etude sur l'état de la société roumaine à l'époque des règnes phanariotes. Paris 1898.—in-8°.
Enciclopedia Română, publicată sub auspiciile Asociaţiuniĭ pentru literatura română şi cultura poporuluĭ român de Dr. C. Diaconovich. II, fasc. 11—18. Sibiiŭ.— in-8°.
Ernault (Louis), Constantinople et la Turquie. Paris 1855.—1 vol. in-8°.
Evliyá Effendì, Narrative of travels in Europe, Asia, and Africa, in the seventeenth century. Translated from the turkish by the Ritter Joseph von Hammer. vol. I, 1, 2; II. London 1834.—in-4°.
Fallmerayer (Jac. Ph.), Geschichte des Kaiserthums von Trapezunt. München 1827—in-4°.
Fénelon, Întâmplările luĭ Telemah fiĭuluĭ luĭ Ulise (Odissevs). Acum întâĭu de pre limba Italienéscă, pre limba Românéscă prefăcute de Petru Maior de Dicĭo-Sămărtin. Tom. I. Buda 1818.—in-8°.
Finlay (Georges), The history of Greece from its conquest by the crusaders to its conquest by the Turks and of the Empire of Trebizond. 1204—1461. Edinburgh-London 1851.—in-8°.
Fontes rerum Austriacarum. Oesterreichische Geschichts-Quellen. II-te Abtheilung. Diplomataria et acta. XLIX, L. Band. Wien 1898—99. — in-8°.
[Frey-Jac.], Vngerischer vnd Siebenbürgischer Kriegshändel. Franckfurt am Mayn. 1596. —in-4°.
Friedrich's des Grossen, Politische Correspondenz. XXV Band. Berlin 1899.—in-8°.
Geognostische Jahreshefte. X Jahrg. 1897. München 1898.—in-gr. 8°.
Gibbon (Edward), The history of the decline and fall of the Roman Empire. Edited in seven volumes, with introduction, notes, appendices, and index by J. B. Bury. I—IV. London 1897—98.—in-8°.
Giblet Cypriot (Henri), Histoire des rois de Chypre de la maison de Lusignan. Traduit de l'italien. I—II. Paris 1732.—in-8°.
Godefroy (Frédéric), Dictionnaire de l'ancienne langue française et de tous ses dialectes du IXe au XVe siècle. Fasc. 93—94. Paris 1899.—in-gr. 4°.
Grimm (Jacob und Wilhelm), Deutsches Wörterbuch. Fortgesetzt. IV Band. I Abth. III Theil. 2-te Lief; X Band, 1—2 Lief. Leipzig 1899.—in-gr. 8°.
Herquet (Karl), Cyprische Königsgestalten des Hauses Lusignan. Halle a/S. 1881.—in-8°.
Hildebrandt (F. W.), Karpathenbilder. Glogau 1863.—in-8°.
Holder (Alfred), Alt-Celtischer Sprachschatz. Fascicolele XI, XII. Leipzig 1899—1900.—in-8°.
Hopf (Carolus), De historiæ ducatus Atheniensis fontibus. Dissertatio historica. Bonnæ 1852.—in-8°.

Jahrbuch des Bukowiner Landes-Museums. V—VI Jahrg. 1897—1898. Czernowitz.—in-8°.

Jancsó (Benedek), A Román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota. II Kötet (Román politikai és történelmi tanulmányok. III). Budapest 1899.—in-8°.

Kohl (I. G.), Die Völker Europa's. Hamburg 1868.—in-gr. 8°.

Kriegsvorfälle zwischen Oesterreich und der Pforte nach dem Geschichtsgang. 1788.—2 vol. in-8°.

Kyriaci Anconitani Itinerarium. Nunc primum ... Editionem recensuit ... Laurentius Mehus. Florentiae 1742.—in-8°.

Langlois Victor, Documents pour servir à l'histoire des Lusignans de la petite Arménie, 1342—1394. (Extrait de la Revue Archéologique, XVI-e année). Paris 1859.—Br. in-8°.

» Essai historique et critique sur la constitution sociale et politique de l'Arménie sous les rois de la dynastie Roupénienne d'après les documents orientaux et occidentaux conservés dans les dépôts d'Archives de l'Europe (Mémoires de l'Académie Impériale des Sciences de St.-Pétersbourg, VII-e Série, tome III, No. 3). St. Pétersbourg 1860. — Br. in-gr. 4°.

» Le trésor des chartes d'Arménie ou Cartulaire de la chancellerie royale des Roupéniens. Venise 1863. — in-fol.

» Mémoire sur les relations de la république de Gênes avec le royaume chrétien de la Petite-Arménie pendant les XIII et XIV siècles. Turin 1861.—Br. in-4°.

Lavisse (Ernest)—Alfred Rambaud, Histoire générale du IV siècle à nos jours. Tome XI. Paris 1899.—in-gr. 8°.

Le Cler (G.), La Moldo-Valachie ce qu'elle a été, ce qu'elle est, ce qu'elle pourrait être. Paris 1866.—in-8°.

Leval (André), Voyages en Levant pendant les XVIe, XVIIe et XVIIIe siècles. Essai de bibliographie. Budapest 1897.—Br. in-8°.

Lieblich (Dr. jur. Richard), Die Zigeuner. Leipzig 1863.—in-8°.

Literaturblatt für germanische und romanische Philologie. XX Jahrg. (1899). Heidelberg-Darmstadt.—1 vol. in-4°.

Martens (G. Fr. de), Nouveau recueil général de traités et autres actes relatifs aux rapports de droit international. Continuation par Félix Stoerk. Deuxième Série. Tome XXV. Leipzig 1899. in-8°.

Mas Latrie (René de), Chroniques d'Amadi et de Strambaldi. I-II Parties. Paris 1891—93.—in-gr. 4°.

Massarani (Tullo), Studii di politica e di storia. Firenze 1875.—in-8°.

Meyer-Lübke (W.), Grammaire des langues romanes. Traduction française par Auguste Doutrepont et Georges Doutrepont. Tome III: Syntaxe, I-ère Partie. Paris 1900.—in-8°.

Mittheilungen der k. k. Central-Commission für Erforschung und Erhaltung

der Kunst- und historichen Denkmale. XXV Band. Neue Folge, 1899.— Wien und Leipzig. — in-gr. 4°.

Mittheilungen des Statistischen Landes-amtes des Herzogthums Bukowina. I-III, V, VII Heft. Czernowitz 1892.—1899. — in-8°.

Monatsblatt der numismatischen Gesellschaft in Wien. No. 1—7, 9, 10, 12—15, 17, 26, 30, 31, 35—37, 41, 42, 45, 46, 56, 58, 59, 61, 72, 77, 88, 114, 121 — 149, 151, 154, 156, 169. — Wien.—in-8°.

Mordtmann (Docteur), Esquisse topographique de Constantinople. Lille 1892. —in-4°.

Murray (Dr. James A. H.), A new English Dictionary on historical principles. Germano—In.—Oxford. — in-4°.

Neumeister (R.), Daheim in Deutschland und Rumänien. Quedlinburg 1870.— in-8°.

Nicolaïdes (Dr. Cleanthes), Macedonien. Die geschichtliche Entwickelung der Macedonischen Frage im Altertum, im Mittelalter und in der neueren Zeit. Berlin 1899.—in-8°.

Nizet (Marie), Le Capitaine Vampire. Nouvelle roumaine. Paris 1879. — in-8°.

» România (Chants de la Roumanie). Paris 1878.— in-8°.

Новаковић (Стојан), Законик Стефана Душана цара Српског. 1349 и 1354. На ново издао и објаснио. Belgrad 1898.—in-8°.

Numismatische Zeitschrift. Herausgegeben von der Numismatischen Gesellschaft in Wien durch deren Redactions-Comité. XXI, XXIII—XXVI Band + Separat-Beigabe zum XXVI Band (1894). Wien 1889—1895. — 5 vol. in-8° + 12 tabele.

Obştesculŭ bilanţŭ. 1860. — Br. in-fol.

Omont (H.), Fac-similés de manuscrits grecs des XV et XVI siècles reproduits en photolithographie d'après les originaux de la Bibliothèque Nationale. Paris 1887. — in-4°.

» Fac-similés des manuscrits grecs datés de la Bibliothèque Nationale du IXe au XIV siècle. Paris 1890, 1891. — 2 vol. in-4°.

Österreichisch-ungarische Monarchie (Die) in Wort und Bild. Bukowina. Wien 1899. — in-4°.

Palaeontographia italica. Memorie di paleontologia publicate per cura del Prof. Mario Canavari. Vol. IV. 1898. Pisa 1899. — in-gr. 4°.

Παπαδόπουλος-Κεραμέως (Α.), Ἱεροσολυμιτικὴ Βιβλιοθήκη ἐκδοθεῖσα μὲν ἀναλώμασι τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ὀρθοδόξου Παλαιστίνου Ἐυλλόγου. Ἐν Πετρουπόλει. — in-8°.

Parmentier (Théodore), Description du théâtre de la guerre turco-russe. Traduit de l'allemand. Paris 1854. —in-8°.

Paul (Hermann), Grundriss der germanischen Philologie. III Band. 4 Lieferung. Strassburg 1900. — in-8°.

Paulys Real-Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft. Neue Be-

arbeitung. Herausgegeben von Georg Wissowa. III, 2. Stuttgart 1899. —in-8°.

Peruzzi (Comm. S. L.), Storia del commercio e dei Banchieri di Firenze in tutto il mondo conosciuto dal 1200 al 1345. Firenze 1868. — in-8°.

Petermanns (Dr. A.), Mitteilungen aus Justus Perthes' Geographischer Anstalt. 45 Band. Gotha 1899. — in-4°.

Petit de Julleville (L.), Histoire de la langue et de la littérature française des Origines à 1900. Tome VII. Paris 1900.— in-gr. 8°.

Polek (Dr. Johann), Repertorium der landeskundlichen Literatur der Bukowina. Czernowitz 1892.—Br. in-8°.

Potvin (Ch.), Oeuvres de Ghillebert de Lannoy voyageur, diplomate et moraliste. Avec des notes géographiques par J.-C. Houzeau. Louvain 1878.—in-8°.

Prăvilioară, adecă Molitvenicŭ în scurtŭ pentru uşurința preoţilorŭ de a să purta. Eşĭ 1802.—in-4°.

Psaltiré Proroculuĭ şi Înpăratuluĭ David. Acum a şéptĕ oară typărită. Blaj 1809.—in-8°.

Quinze mois de régime libéral en Roumanie. Paris 1886.—1 vol. in-8°.

Rappaport (Dr. Bruno), Die Einfälle der Goten in das Römische Reich bis auf Constantin. Leipzig 1899.—in-8°.

Revista militare. An. I—II (1870—71). Bucurescĭ.—2 vol. in-4°.

Rivista di filologia e d'istruzione classica. Direttore Ettore Stampini. Anno XXVII. 1899. Torino.—in-8°.

Robert (Ch.), Note sur des débris antiques recueillis en 1855 à Kustendje (Dobrudja). Metz 1862.—Br. in-8°.

Ровински (К.), Словарь русскихъ гравированныхъ портретовъ (Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Императорской Академіи наукъ. X, 4). С.-Петербургъ 1872.— in-8°.

Romania. Recueil trimestriel consacré à l'étude des langues et des littératures romanes publié par Paul Meyer et Gaston Paris. Tome XXVIII. Paris 1899.—in-8°.

Romstorfer (Architekt C. A.), Schloss Neamţu und einige Klosteranlagen in seiner Umgebung. Im historischen Theile ergänzt von J. Fleischer. Czernowitz 1899.—Br. in-gr. 8°.

Russisch-Türkische (Der) Krieg in Europa. Wien 1854.–in-8°.

Saint-Victor (Paul de), Die beiden Masken. Tragödie-Komödie. Ins Deutsche übertragen von Carmen Sylva. I Theil: Die Alten. I Band: Aeschylos. Berlin 1899.—in-gr. 8°.

San Clemente (Don Guillén de), Correspondencia inédita de sobre la intervención de España en los sucesos de Polonia y Hungría 1581—1608. Zaragoza 1892.—in-8°.

Sauli (Lodouico), Della colonia dei Genovesi in Galata. I—II. Torino 1831.— in-8°.

Schiltberger (Johann), The bondage and travels, in Europe, Asia, and Africa, 1396—1427. Translated from the Heidelberg Ms. by J. Buchan Telfer. With notes by Professor P. Bruun. London 1879.—in-8°.

Schulthess', Europäischer Geschichtskalender. Neue Folge. XIV Jahrg. 1898 (der ganzen Reihe XXXIX Band). Herausgegeben von Gustav Roloff. München 1899.—in-8°.

Scurtă ortografie a limbeĭ Daco-romană cu stremoşescile Latinescĭ Litere.—Kurz verfasste Orthographie der Daco-Romanischen Sprache mit Lateinischen Buchstaben. 1829.—Br. in-8°.

Шильдеръ (Н. К.), Императоръ Александръ первый. Его жизнь и царствованіе. IV. С.-Петербургъ 1898.—in-8°.

Sutzo (Prince Nicolas), Mémoires 1798—1871, publiés par Panaïoti Rizos. Vienne 1899.—in-8°.

Springer (Robert), Der Orientalische Krieg in den Jahren 1853—1855. Berlin 1855.—in-8°.

Strzygowski (Josef), Der Bilderkreis des Griechischen Physiologus des Kosmas Indikopleustes und Oktateuch nach Handschriften der Bibliothek zu Smyrna (Byzantinisches Archiv, Heft. 2). Leipzig 1899.—1 vol. in-8°.

Studj di filologia romanza pubblicati da Ernesto Monaci. Fasc. 20. Torino 1899.—in-8°.

Suworoff-Rimniksky, Correspondenz über die Russisch-Oestreichische Kampagne im Jahre 1799. Aus dem Russischen übersetzt von G. Fuchs. I—II Theil. Glogau und Leipzig 1835.—in-8°.

Szabó Károly és *Hellebrant Arpád*, Régi magyar Könyvtár. III-dik Kötet, I—II Rész. Budapest 1896—98.—2 vol. in-8°.

Századok. A magyar történelmi társulat közlönye. 1893, VII—X füz.; 1894. VI—X füz, 1899. Budapest.—in-8°.

Szilágyi (Sándor), Báthory Gábor fejedelem története. Pest 1867.— în-8°.

Szinnyei (Jozsef), Magyar írók élete és munkái. VII kötet. Budapest 1899.—in-8°

Tabloŭ statisticŭ al Populaţieĭ Românieĭ. 1857.—1 br. in-4° obl.

Teutsch (G. D.), Geschichte der Siebenbürger Sachsen. Kronstadt 1852. —in-8°.

Theologhie dogmatică după învăţătura bunilor credincĭoşĭ Dascalĭ întocmită. Blaj 1804.—in-8°.

Титовъ (А. А.), Вкладная книга Нижегородскаго Печерскаго монастыря. Москва 1898. — Br. in-8°.

» Акты Нижегородскаго Печерскаго вознесенскаго монастыря. Москва 1898.—in-8°.

Történelmi tár. Évnegyedes folyóirat. 1899-diki évfolyam. Budapest.— in-8°.

Unsere Zeit. Deutsche Revue der Gegenwart. Jahrg. 1881 (4—12); 1886 (12); 1887 (9—10); 1888 (4, 7, 9, 11). Leipzig.—in-8°.

Венгеровъ (С. А.), Русскія книги. Вып. XXX. С.-Петербургъ 1898.—Br. in-8°.

Vierteljahrsschrift für Wappen-Siegel-und Familienkunde. XXV, 1; XXVI. 3. Berlin 1897—98. — in-8°.

Wavrin (Jehan), Anchiennes Cronicques d'Engleterre. Choix de chapitres inédits annotés et publiés par Mlle Dupont. I—III. Paris 1858—1863.—in-8°.

Wissenschaftliche Mittheilungen aus Bosnien und der Hercegovina. Herausgegeben von Bosnisch-Hercegovinischen Landes-Museum in Sarajevo. Redigirt von Dr. Moriz Hoernes. VI Band. Wien 1899. — in-gr. 8°.

Zeitschrift für Romanische Philologie. Herausgegeben von Dr. Gustav Gröber. 1899. XXIII Band. Halle.—in-8°.

Zittel (Karl Alfred v.), Geschichte der Geologie und Paläontologie (Geschichte der Wissenschaften in Deutschland. Neuere Zeit. XXIII Band). München-Leipzig 1899.—in-8°.

Manuscripte.

[Bon Ottauian], Relatione del Seraglio del Gran Turco.— 1 vol. in-8°.

Cazaniĭ la oameni morţi.— Închinarĭa patimilor Domnului nostru Is. Hs. (Secol. XVIII).— 1 vol. in-8°.

Condica cu documentele moşiilor Iablăniţa, Cetatea şi Ulmul, Gubavcea, Bucovicioru, Paĭa, Lumaşiĭ, Crângul, şi ale viilor dela Coşovenĭ din judeţul Mehedinţĭ.— 1 vol. in-fol.

Molitvele dé séră.— Molitvele de diminéţă.— Rugăcĭunile mésiĭ.— 1 vol. in-4°.

Rănduĭala osfeştanii.—Rugăcĭuni de multe trebi.—Molitve de multe trebi.— 1 vol. in-8°.

Schiţă de plan.— 1 fóe.

Selestina. Poveste ispanioléscă.— in-8°.

1836 Ghenarie 23. No 33: Catastih coprinzător de toată periusia casiĭ răpos. Dimitrache Papadat.— in-4°.

Documente.

1586 (7094) Maiŭ 23. — Bucurescĭ. Mihnea Vvd. Rom. (Orig., slav., perg.— Cu traducţiune).

1590 (7098) Iulie 14. — Târgovişte. — Mihnea Vvd. Rom. (Orig., slav., perg. — Cu traducţiune).

1618 (7127) Decembre 17. — Târgovişte.—Gavriil Moghilă Vvd. Rom. (Orig., slav., perg. — Cu traducţiune).

1642 (7150) Maiŭ 10. — Târgovişte. — Chrisovul luĭ Mateiŭ Basarab Vvd., pentru întărirea stăpâniriĭ moşnenilor din satul Dragoslavele (jud. Muscel). (Orig. slav., perg.—Cu traducţiune).

1656 (7164) Aprilie 22. — Chrisovul luĭ Gheorghe Ştefan Vvd. Mold.

1751 (7259) Ianuarie 30. — Zapisul luĭ Costandin Triful, prin care vinde Diiculuĭ $1^1/_2$ pogon de loc în Gura-Văiĭ largĭ.

1768 — Octobre. — Zapisul de așezămînt făcut între Grigorașco și Ruxandra și între unchiul lor Răducan Slătineanu biv vel Comis, pentru 2 pogóne de vie în Gura-Văiĭ-largĭ.

1772 — Iulie 24. — Bucurescĭ.— Hotărîrea Divanuluĭ Țĕriĭ-românescĭ în pricina de judecată dintre Costandin și Apostol, frațiĭ luĭ Ștefan Cătuneanu, și între Gheorghe Carabulea, pentru o vie din délul Negovanilor din sud Saac.

1774 — Martie 4. — Zapisul unchiașuluĭ Vintilă și al soțieĭ sale Marica, pentru o casă din mahalaua Popiĭ Cosmeĭ vîndută luĭ Ion sin Opreĭ Căt.

1775 — Octobre 2. — Mărturia luĭ Frangulea Logofĕtul, Pană Cupețul și Stoica ot Valea Nigovanilor dată luĭ Răducanu Slătineanul biv vel Comis, pentru un loc din Gura-Văiĭ largĭ.

» — Octobre 14. — Zapisul luĭ Sandu sin Tănase Călugărul, prin care vinde luĭ Răducan Slătineanul biv vel Comis $^1/_2$ pogon vie în Gura-Văiĭ largĭ.

1776—1848. — — — Cincĭ-ḑecĭ și șése diferite documente.

» — Aprilie 19. — Zapisul luĭ Ion sin Oprica, pentru o casă din mahalaua Popiĭ Cosmeĭ vîndută Popiĭ Anghel.

» — Iunie 13. — Copia zapisuluĭ Nițeĭ Preotésa rĕposatuluĭ Popiĭ din sud Saac după valea Negovanilor, pentru 6 pogóne de loc în Gura-Văiĭ largĭ vîndut vel Logofĕtuluĭ Ioan Iuliano.

1777 — Maiŭ 31. — Anaforaua marilor boerĭ către Alexandru Ioan Ipsilant Vvd., în pricina dintre vel Clucerul Radu Slătineanu și vel Logofĕtul Ioniță Iuliano, pentru o vie la Valea-largă, sud Saac.

» — Iunie 10. — Cartea de blestem a Mitropolituluĭ Grigorie, în pricina dintre vel Clucerul Răducan Slătineanul și vel Logofĕt Ioniță Iuliano, pentru 6 pogóne de loc sterp în sud Saac pe Valea-largă.

» — Iulie 10. — Raportul luĭ Dumitrache Colfescu Serdar către Domn, în pricina dintre Slătineanu și Iuliano.

» — Nov. 25. — Anaforaua marilor boerĭ către Domn, în pricina dintre Slătineanul și rĕposatul Iuliano.

» — Martie 20. — Fóe de prețuire făcută de Popa Dona Proto-

popul ot Negovanĭ, și alțiĭ, lucrurilor de pre locul Cluceruluĭ.

1778 — Martie 22. — Scrisórea luĭ Costandin Filipescu către Răducan Slătineanul biv vel Clucer.

» — Iunie 24. — Zapisul luĭ Popa Anghel, pentru o casă din mahalaua Popiĭ Cosmiĭ vîndută Stanciuluĭ lăcătușul.

1781 — Maiŭ 9. — Zapisul Stanciuluĭ lăcătușul, pentru o casă din mahalaua Popiĭ Cosmiĭ vîndută Logofĕtuluĭ Négu.

1787 — Decembre 1. — Zapisul luĭ Apostol sin Ștefan Cătuneanu, pentru o vie din Valea Negovanilor vîndută vereĭ sale Ilinca.

1788 — Octobre 16. — Zapisul Popiĭ Dona ot Negovanĭ, și alțiĭ, pentru alegerea făcută vieĭ cocóneĭ Ilinchiĭ.

1790 — Febr. 28. — Zapisul luĭ Apostol Cătuneanu, pentru o vie pe Valea Negovanilor vîndută vereĭ sale Ilinchiĭ.

1791 — Martie 26. — Jalba Ilinchiĭ, soția rĕposatuluĭ Anastase Cupețu către Divan, în pricina ce are cu Zaharia zet Apostol.

» — Aprilie 3. — Hotărîrea Divanuluĭ Prințipatuluĭ Țĕriĭ-românescĭ, dată în pricina dintre Ilinca Carabulóe, Apostol Cătuneanu și ginerele sĕŭ Zaharia Căpitanul.

1793 — Iunie 9. — Anaforaua marilor boerĭ către Alexandru Costandin Muruz Vvd., în pricina dintre Marin Cătuneanul și Ilinca Carabulóea.

1799 — Febr. 4. — Listă de mahalagiiĭ din Broștenĭ ședĕtorĭ pe locul mânăstiriĭ sfîntuluĭ Ioan Zlataust.

1805 — Aprilie 20. — Zapisul Zamfireĭ Cireșanca, pentru 400 vedre de vin vîndut Serdaruluĭ Dumitru Polizu.

» — Aprilie 20. — Zapisul Zamfireĭ, fata rĕposatuluĭ Căpitan Frâncul, pentru schimbul uneĭ viĭ cu Serdarul Dimitrie Polizu.

1806 — Ianuarie 31. — Anaforaua marilor Boerĭ către Constandin Alexandru Ipsilant Vvd., în pricina Zamfireĭ Cireșanca, pentru via vîndută Serdaruluĭ Polizu.

» — Maiŭ. — — Jalba luĭ Ivanciul Iliovicĭ zis Caramalău din Roman către Alexandru Costandin Muruz Vvd. Mold.

» — Iulie 1. — Zapisul Dobrițeĭ rĕposatuluĭ Négu Logofĕt, pentru o casă în mahalaua Cosmiĭ vîndută biv vel Serdaruluĭ Chiriță Căplescu.

1807 — Martie 22. — Jalba luĭ Dimitrie Polizul Serdar către Costandin Alexandru Ipsilant Vvd., în pricina sa cu Mârza.

» — Sept. 20. — Cartea Isprăvniciei judeţuluĭ Saac către Căimăcămie, în pricina dintre Polizul şi Mârza Vătaful.

» — Octobre 2. — Cartea de blestem a Mitropolituluĭ Dositheŭ, în pricina vieĭ Zamfireĭ Cireşancăĭ din sud Saac.

» — Dec. 1. — Cartea Isprăvniciei ot sud Saac către boeriĭ Caimacamĭ, în pricina vieĭ Zamfireĭ Cireşanca.

1811 — Aprilie 18. — Zapisul Aniţeĭ pentru 2½ pogóne de vie vîndută Ilinchiĭ Carabulóiĭ.

1818 — Aprilie 13. — Chrisovul luĭ Ión Gheorghe Caragea Vvd., pentru tîrgul sĕptămânal şi bâlciurile anuale de la moşia Braḑiĭ-de-sus din sud Prahova, a Domniţeĭ Zmaranda Caragea.

1819 — Ianuarie 29. — Chitanţa Raduluĭ dulgherul, de primirea a 176 talerĭ de la Vasile Carabulea.

1825 — Iunie 1. — Jalba luĭ Thoma Slugerĭul către Grigorie Dimitrie Ghica Vvd., pentru vînḑarea uneĭ viĭ din Valea-largă.

» — Iulie 19. — Scrisórea Pârvuluĭ Dănescu către biv vel Aga Costache Cantacuzino.

» — August 4. — Raportul luĭ Costandin Cantacuzino Aga către Domn.

1826. — Aprilie 7. — Anaforaua Departamentuluĭ de opt, în pricina Egumenuluĭ Pahomie Stavropoleanu, pentru o vie.

» — Aprilie — — Actul fraţilor Ralet, pentru împărţirea averiĭ rĕmase de la rĕposata mama lor.

» — Iunie 19. — Jalba luĭ Anastase Carabulea biv al 2-lea Vistier către Domn, în pricina cu Pahomie Egumenul Stavropoleanu, pentru o vie.

1828 — Martie 28. — Scrisórea luĭ Ioan Slătineanu, în pricina Vătavuluĭ plaiuluĭ Prahova.

» — Aprilie 3. — Cartea luĭ Grigorie Dimitrie Ghica Vvd. către Costache Ralet biv vel Agă, pentru a îngrijì de călătoria la munte a Excelenţeĭ Sale Consuléseĭ Madam Mincéchi.

» — Aprilie 5. — Cartea luĭ Grigorie Dimitrie Ghica Vvd. Rom. pentru orînduirea luĭ Costache Ralet biv vel Agă, să mérgă la Câmpina spre a cercetă turburările raportate de Paharnicul Iancul Slătineanul, Ispravnicul judeţuluĭ Prahoveĭ.

1835 — Martie. — — Însemnarea luĭ Dimitrie Lămotescu de baniĭ intraţĭ în Epitropie şi primiţĭ de d-luĭ Coconul Costache Ralet.

1836 — Febr. 4/16. — Jalba luĭ Iordachi von Vărnav către Consulul Austriac din Iaşĭ.

» — Febr. 18. — Nota consululuĭ Austriac către Divanul apelativ, în pricina luĭ Gheorghiĭ von Vârnav.

» — Martie 12. — Telega. — Scrisórea luĭ P. Cerchez în afacerea închirieriĭ caselor sale Coconuluĭ Costache Ralet.

1838 — Maiŭ 31. — Zapisul meşteruluĭ Marin Ciocănescu şi al luĭ Ioniţă Heraru către marele Agă Costache Ralet, pentru prefacerea caseĭ sale, unde se află Consulatul.

1839 — Martie 13. — Chrisovul luĭ Michail Gr. Sturdza, Domnul Moldoveĭ, pentru moşia Dragomiresciĭ din ţinutul Némţuluĭ (Pergament).

— — Însemnare a luĭ Dimitrie Ralet, în limba grécă.

— — Însemnare a Ilinchiĭ Cireşanchiĭ, privitóre la via de la Negovanĭ.

— — Scrisórea grecéscă a luĭ Hasan-Peni către Costache Ralet.

COMISIUNEA FONDURILOR IOAN FĔTU ŞI IOAN SCORŢEANU

PENTRU CĂRŢI DIDACTICE ŞI RELIGIÓSE.

Raport asupra lucrărilor din 1899—1900.

Comisiunea de treĭ membri realésă în şedinţa de la 23 Martie 1899, pentru executarea dispositiunilor testamentare ale rĕposaţilor Ioan Fĕtu şi Maria Uţa G. Schiopescu, de a împărţì gratis cărţĭ didactice şi religióse din veniturile fondurilor instituite la Academie de aceştĭ generoşĭ rĕposaţĭ, s'a întrunit în ḑilele de 8 Maiŭ şi 14 Iunie 1899, şi a decis:

a) ca în anul acesta să se împartă cărţĭ elevilor săracĭ din şcólele rurale ale judeţelor Romanaţĭ şi Putna, în carĭ, după statistica Ministeriuluĭ Instrucţiuniĭ publice, s'a constatat că sunt 182 şcóle rurale (118 în Romanaţĭ, 64 în Putna);

b) ca din venitul fonduluĭ Ioan Fĕtu, prevĕḑut în budgetul pentru 1899—1900, de leĭ 7.387,40, să se întrebuinţeze leĭ 2.700 pentru cumpĕrare de cărţĭ carĭ să se dăruéscă elevilor săracĭ românĭ aĭ şcólelor sătescĭ din afară de Regat, şi din venitul fonduluĭ Ioan Scorţeanu de leĭ 850, să se întrebuinţeze leĭ 300 la cumpĕrarea de cărţĭ religióse pentru aceiaşĭ şcolarĭ.

Comisiunea, după relaţiunile primite de la revisoriĭ şcolarĭ aĭ celor două judeţe, despre cărţile carĭ se întrebuinţéză în şcólele de acolo, a ales pentru anul acesta spre a se cumpĕrà şi distribuì următórele cărţĭ:

I. *Pentru judeţul Romanaţĭ.*

a)	Abecedar de C. Meissner şi V. Dogar, partea I şi II .	a leĭ	0,85
b)	Aritmetica pentru divisiunea I de P. Rădulescu . . .	»	0,30
c)	» » » II » şi Nicolaescu	»	0,67$^1/_2$
d)	» » » III » »	»	0,45
e)	Cetire pentru divisiunea II de Borgovanu şi Odobescu .	»	0,70
f)	» » » III de Gion, Borgovanu, etc. . .	»	1,75

g) Gramatica pentru divisiunea II de A. Lupu-Antonescu » 0,28
h) » » » III » » » 0,56
i) Geografia judeţuluĭ Romanaţĭ de P. Rădulescu . . . . » 0,75

II. *Pentru judeţul Putna.*

a) Abecedar de Aramă şi Graţianu, partea I şi II . . a leĭ 0,63
b) Aritmetica pentru divisiunea I de N. Cosăcescu . . » 0,28
c) » » » II » » . . . » 0,42
d) » » » III » » . . . » 0,56
e) Cetire pentru divisiunea II de G. D. Scraba . . . . » 0,63
f) » » » III » » . . . . » 1,05
g) Gramatica pentru divisiunea II de A. Lupu-Antonescu » 0,28
h) » » » III » » » 0,56
i) Geografia judeţuluĭ Putna de Elena Rahtivan . . . . » 0,75

Comisiunea a dispus apoĭ să se distribue la fie-care şcólă din judeţele Romanaţĭ şi Putna cărţile enumĕrate maĭ sus, după cum se arată în tabloul următor:

CĂRŢILE	Şcólele jud. Romanaţĭ	Şcólele jud. Putna	Exemplare de fie-care şcólă	Totalul exemplarelor	Preţul unuĭ exemplar		Preţul total	
					L.	B.	L.	B
C. Meissner şi V Dogar, Abecedar partea I şi II	118	—	5	590	—	85	501	50
Aramă şi Graţianu, » » I şi II	—	64	5	320	—	63	201	60
P. Rădulescu, Aritmetică pentru divisiunea I. . .	118	—	5	590	—	30	177	00
P. Rădulescu şi Nicolaescu, Aritmetică pentru divisiunea II.	118	—	5	590	—	$67^1/_2$	398	25
P. Rădulescu şi Nicolaescu, Aritmetică pentru divisiunea III	118	—	6	708	—	45	318	60
N Cosăcescu, Aritmetică pentru divisiunea I. . .	—	64	6	384	—	28	107	52
» » » » II. . .	—	64	6	384	—	42	161	28
» » » » III. .	—	64	7	448	—	56	250	88
Borgovanu şi Odobescu, Cetire p. divisiunea II .	118	—	5	590	—	70	413	00
Gion, Borgovanu, etc. » » » III	118	—	3	354	1	75	619	50
G. D. Scraba, » » » II	—	64	5	320	—	63	201	60
» » » » III .	—	64	4	256	1	05	268	80
A. Lupu-Antonescu, Gramatica p. divisiunea II .	118	—	6	708	—	28	198	24
» » » » » III	118	—	5	590	—	56	330	40
» » » » » II .	—	64	6	384	—	28	107	52
» » » » » III	—	64	5	320	—	56	179	20
P. Rădulescu, Geografia judeţuluĭ Romanaţĭ . . .	118	—	5	590	—	75	442	50
Elena Rahtivan, Geografia judeţuluĭ Putna . .	—	64	5	320	—	75	240	00
Total . . .				8 446			5 117	39

Din aceste cărţĭ s'a făcut câte un pachet pentru fie-care şcólă, cuprinḑênd pentru judeţul Romanaţĭ câte 50 cărţĭ şi pentru judeţul Putna câte 54 cărţĭ. Pachetele s'aŭ înaintat Ministeriuluĭ Instrucţiuniĭ publice cu rugare de a le trimite revisorilor şcolarĭ, carĭ să le deà învĕţătorilor spre a le împărţì după instrucţiunea tipărită şi pusă în fie-care pachet. Adeverinţele învĕţătorilor, despre primirea cărţilor şi despre modul distribuiriĭ lor, s'aŭ primit aprópe tóte la Academie.

* * *

Acesta este al un-spre-ḑecelea an de când Academia Română a pus în aplicare disposiţiunile testamentare ale rĕposatuluĭ Ioan Fĕtu şi al treilea de când a pus în aplicare disposiţiunile testamentare ale rĕposateĭ Maria Uţa G. Schiopescu.

Până acum, din amândouĕ fondurile, s'a distribuit la 2.084 şcóle din 22 judeţe ale ţĕriĭ un numĕr de 104.340 cărţĭ în valóre de leĭ 54.392,34, după cum se specifică în tabloul următor:

ANII	JUDEŢELE	No. şcólelor	No. cărţilor	COSTUL Leĭ	COSTUL B.
1889	Dâmboviţa şi Tutova	187	8 228	5.333	24
1890	Gorj şi Némţu	195	6.435	3.987	75
1891	Prahova şi Sucéva	219	6 570	3.952	95
1892	Vâlcea şi Fălciŭ	174	10.058	4.639	84
1893	Muscel şi Bacăŭ	174	14.790	6 638	10
1894	Olt şi Dorohoiŭ	135	11 745	5.344	65
1895	Argeş şi Tecuciŭ	226	9 944	4 985	60
1896	Buzĕŭ şi Vasluiŭ	182	6 730	4 524	60
1897	Ialomiţa şi Roman	193	9 650	4 782	48
1898	Teleorman şi Tulcea	217	11.744	5.085	74
1899	Romanaţĭ şi Putna	182	8 446	5 117	39
	Total . .	2.084	104.340	54.392	34

Tot-de-odată, începênd cu anul 1894 şi până acum, s'a dat din fondul Ioan Fĕtu suma totală de leĭ 14.100 spre a se procurà cărţĭ pentru şcolariĭ românĭ din şcólele sătescĭ din afară de Regat, iar din fondul Ioan Scorţeanu, în aceştĭ din urmă treĭ anĭ, s'a dat pentru acelaşĭ scop suma de leĭ 1.075.

Membriĭ Comisiuniĭ: *P. S. Aurelian, D. Sturdza, Gr. Ştefănescu.*

COMISIUNEA PREMIELOR ANUALE PE 1900.

PREMIELE «NĂSTUREL-HERĔSCU», «LAZĂR» ŞI «ADAMACHI»

Şedinţa din 12 Novembre 1899.

Comisiunea, alésă în vederea concursurilor la premiele Năsturel-Herĕscu, Lazăr şi Adamachi pe anul 1900, s'a constituit astădĭ, alegênd Preşedinte pe d-l *I. Kalinderu*, iar Secretar şi Raportor general pe d-l *N. Quintescu*.

Apoĭ s'a făcut distribuirea cărţilor intrate la concurs până la 31 Octobre a. c, carĭ urméză a fi examinate de membriĭ Comisiuniĭ. Acea distribuire a eşit precum urméză:

1. Pentru premiul Năsturel-Herĕscu:

a) D-luĭ *D. C. Ollănescu: Blaga (Dr Iosif)*, Teoria drameĭ;
b) D-luĭ *A. Saligny: Condiescu (I. P.)*, Studiĭ experimentale asupra întreţinereĭ căilor ferate;
c) D-luĭ *I. C. Negruzzi*: *Urăsescu (Dr. V.)*, Ovreiul, roman;
d) D-luĭ *N. Quintescu: Gârbea (G. O.)*, Iov, poemă dramatică;
e) D-luĭ *D. C. Ollanescu: Grigoriu (C. A.)*, Teatru de familie;
f) D-luĭ *Vinc. Babeş: Iorga (N.)*, Documente românescĭ din archivele Bistriţeĭ;
g) D-luĭ *D. C. Ollănescu: Lecca (H. G.)*, Jucătoriĭ de cărţĭ;
h) D-luĭ *A. D. Xenopol: Lecca. (Octav G.)*, Familiele boerescĭ române;
i) D-luĭ *I. C. Negruzzi: Marion*, D'avalma ;
k) D-luĭ *N. Quintescu: Mitrescu (Filon Th.)*, Mic dicţionar român-latin;
l) D-luĭ *Anton Naum: Nanu (D.)*, Nocturne;
m) D-luĭ *I. Vulcan: Rosetti (Radu D.)*, Valurĭ;
n) D-luĭ *A Naum: Vlăhuţă (A.)*, Clipe de linişte;

2. Pentru premiul Lazăr:

a) D-luĭ *Dr. I. Felix: Berberianu (I.),* Examenul de asistent în farmacie;
b) D-luĭ *Spiru Haret: Climescu (C.),* Curs de geometrie analitică;
c) D-luĭ *Vinc. Babeş: Cuza (A. C.),* Despre poporaţie;
d) D-luĭ *Gr. Ştefănescu: Florantin (I. Pop),* Teletipia;
e) D-luĭ *Dr. Gr. Romniceanu: Kiriac (Dr. I.),* Curs clinic de patologie chirurgicală;
f) D-luĭ *Spiru Haret: Manicatide (Al.),* Curs de algebră elementară şi Observaţiunĭ asupra procedeelor de calcul aritmetic, utilisate in şcólele nóstre;
g) D-luĭ *Dr. V. Babeş: Minovicĭ (M.),* Putrefacţia din punctul de vedere medico-legal şi higienic;
h) D-luĭ *Dr. I. Felix: Oceanu (P. I.),* Ovariotomia la iapă, vacă, etc.;
» » *Possa (Dr. S.),* Difterie şi Seroterapie;
» » *Şerbănescu (Dr. I.),* Memoriŭ asupra maladiilor infecţióse în armată;
» » *Stoica (Simeon),* Dietetica poporală;

3. Pentru premiul Adamachi:

a) D-luĭ *I. Kalinderu: Achimescu (I.),* Spicurĭ;
b) D-luĭ *I. C. Negruzzi: Adamescu (G.),* Noţiunĭ de istoria limbiĭ şi literaturiĭ romînescĭ;
c) D-luĭ *C. Erbiceanu: Boiu (Zaharia),* Seminţe din agrul luĭ Christos;
d) D-luĭ *N. Quintescu: Găvănescu (I.),* Curs de pedagogie;
e) D-luĭ *C. Erbiceanu: Ionnescu-Gion (G. I.),* Istoria Bucurescilor;
f) D-luĭ *I. Kalinderu: Maxim (D. G.),* Critica sistemuluĭ probelor.—Comisiunĭ rogatoriĭ interne şi internaţionale;
» » » *Michăescu (N.),* Filosofia Socialismuluĭ;
g) D-luĭ *D. C. Ollănescu: Oeconomu (Ciru),* Fiica luĭ Sejan;
h) D-luĭ *C. Erbiceanu: Popea (Ioan),* Caractere morale. Exemple şi sentinţe;
i) D-luĭ *Dr. I. Felix: Possa (Dr. S.),* Anatomia artistică;
k) D-luĭ *C. Erbiceanu: Szmigelski (Dr. V.),* Istoria legeĭ nóuĕ;
l) D-luĭ *I. C. Negruzzi: Vasilescu (Ştef. Ilie),* Fabule şi Satire morale.

Şedinţa din 18 Februarie 1900.

Se pune în vederea Comisiuniĭ, că scrierea: «*Despre Poporaţie*», de d-l Doctor în drept *A. C. Cuza*, încredinţată spre cercetare colegului nostru d-l *P. S. Aurelian*, a fost înapoiată cu rugămintea de a

se da alt cui-va, d-sa — din împrejurări — fiind împedicat a face un raport asupra eĭ.

— Scrierea în cestiune se decide a se trimite de urgenţă spre examinare şi raportare colegului nostru, d-luĭ *Vincenţiŭ Babeş.*

Şedinţa din 25 Februarie 1900.

Se aduce la cunoscinţa Comisiuniĭ adresa cu No. 6 din 22 Februarie a Societăţeĭ Geografice, prin care se retrage de la concursul pentru premiul Năsturel-Herĕscu opera: «*Marele dicţionar geografic al României*».

— Se iea act.

Se depun din partea d-luĭ Erbiceanu şi Spiru Haret câte patru rapórte asupra scrierilor încredinţate d-niilor lor spre examinare.

Şedinţa din 25 Martie 1900.

Comisiunea admite ca normă de a se cetì maĭ întâiŭ rapórtele carĭ nu conchid la premiarea cărţilor cercetate, saŭ conclusiunea lor nu este deplin favorabilă, şi de a se da imediat vot asupra lor. Se face început cu scrierile intrate la premiul Năsturel-Herĕscu.

După cetirea succesivă a referatelor, de carĭ se face o dare de sémă, pentru ca să se vadă motivele ce aŭ condus pe raportorĭ în pronunţarea verdictuluĭ lor, se constată numĕrul de voturĭ obţinut de fie-care carte.

a) Studiĭ experimentale asupra întreţineriĭ căilor ferate de d-l Condiescu.

D-l referent *A. Saligny* indică materia fiă-căruia din cele XII capitule, carĭ compun cartea d-luĭ Condiescu: Profilul şineĭ (cap. I); metódele în us privitóre la manoperă (cap. II); costul manopereĭ saŭ lucruluĭ de întreţinere (cap. III); îndatoririle administraţiunilor de căĭ ferate, rĕspunderea lor faţă cu producerea de accidente şi mijlócele pentru a le preîntîmpinà, pe cât posibil (cap. IV); acţiunile materialuluĭ rulant asupra şinelor şi determinarea maximuluĭ de presiune, ce póte suportà o şină (cap. V); efectele materialuluĭ rulant asupra căiĭ (cap. VI); mişcările laterale ale şineĭ sub rótele locomotiveĭ şi trebuinţa îmbunătăţiriĭ materialuluĭ rulant (cap. VII); deformaţiunile verticale

ale şinelor (cap. VIII); stabilirea şinelor şi tendinţa la rĕsturnare a şineĭ vignole (cap. IX); starea actuală a plăcilor dintre şină şi traverse (cap. X); alunecarea longitudinală a şinelor şi causele eĭ (cap. XI); mijlócele pentru împedecarea aceleĭ alunecărĭ (cap. XII).

Lucrarea d-luĭ Condiescu este un extract din literatura străină combinat cu ceea ce a învĕţat d-sa din experienţa proprie.

Câte-va erorĭ constatate în ea precum şi transpunerea neexactă a unor termenĭ technicĭ în limba nóstră nu împedică pe d-l raportor—lipsurile find de mică însemnătate şi fără legătură cu cuprinsul întreg al lucrăriĭ—de a opinà, că operatul d-luĭ Condiescu merită să fie recompensat.

— Intrunesce 7 voturĭ contra.

b) Teatru de familie, de d-l *Grigoriu.*

Vre-o ḑece scenete (cum le numesce autorul referatuluĭ), ilustrate de 31 pagine de musică, întrunesc paginile (300) consacrate scrieriĭ cu acest nume. Ideea acesteĭ publicaţiunĭ e în sine bună, ca una ce tinde la lăţirea moralităţiĭ. Dar atâta nu e de ajuns pentru a produce o operă de artă cu o asemenea destinaţiune (punerea moraleĭ în acţiune), şi acì se dă pe faţă partea slabă a întreprinderiĭ d-luĭ Grigoriu. Realisat-a autorul condiţiunile estetice şi avînturile înalte morale, la carĭ suntem în drept a ne aşteptà?! Vedem din contră că teatrul «de familie» al d-luĭ Grigoriu caută a formà caracterele cu prisosul slăbiciunilor nóstre! Un exemplu caracteristic de acésta este bucata: «O lecţiune de musică». Acì un numĕr de fete, dintr'un pensionat particular, îşĭ petrec ora çlaseĭ bătându-şĭ joc de profesor orĭ de guvernantă! Prin acésta se dă pe faţă neseriositatea institutelor nóstre particulare de educaţiune, lucru ce n'a putut fi în intenţiunea autoruluĭ nostru. Nu maĭ puţin se găsesc în aceste scene «de familie» alusiunĭ puţin măgulitóre la adresa institutelor înseşĭ, semĕnându-se ast-fel dispreţul şcóleĭ în inimile tinerimiĭ! Dar lipsa de vioiciune, monotonia dialogurilor carĭ ne lasă recĭ şi devin greŭ de digerat! Ce e drept, situaţiunile şi limba îngrijită şi adaptată persónelor fac excepţiune şi ne impresionéză plăcut, acésta însă nu e de ajuns pentru a merità o resplată.

— Cartea a obţinut 7 bile contra.

c) Familiile boerescĭ de d-l *Octav G. Lecca.*

Raportorul pune în vedere, că d-l Lecca (Oct. G.), deşì pretinde a fi scris opera «după isvóre autentice», în realitate n'a făcut decât a se servì de scrierĭ de a doua şi a treia mână ca «La Roumanie» a luĭ Vaillant, «La grande Encyclopedie», «Histoire de l'armée Rou-

maine», de Ulysse de Marsillac, şi altele ca acestea, saŭ de producţiunĭ ale fantasieĭ, ca «Aprodul Purice» al luĭ C. Negruzzi, «Dumbrava roşie» a luĭ Alecsandri, ş. a, din carĭ nimenea până acuma, afară de d-l Lecca, n'a căutat a scóte fapte şi date istorice sigure.

Dar chiar când autorul are în vedere isvóre maĭ temeinice, se refere la ele într'un mod tot aşà de fantastic. Ca specimen de acésta póte servì originea familieĭ Assan din Bucurescĭ, care, după d-l Lecca, se scobóră «din Assanescii împĕrăţieĭ româno-bulgare», cu tóte că pe timpul când a venit în Moldova «probabil înainte de jumătatea veaculuĭ XVI», după un istoric grec, pe care nu-l numesce, acéstă familie se stinsese dejà în linia eĭ bărbătéscă!

Cu o procedare de acelaşĭ fel urmăresce d-l Lecca genealogia pârcălabuluĭ de Némţ, Luca, a familieĭ Băjescu şi chiar a familieĭ sale, a căreĭ obîrşie a descoperit-o în scriitorul Roman «Publius Porcius Laecca», şi în «Marcus Porcius Laecca», complicele luĭ Catilina la cunoscuta conjuraţiune.

Faţă cu o lucrare, întreprinsă fără nicĭ o pregătire sciinţifică, referentul consideră pretenţiunea la premiŭ a autoruluĭ ca prea puţin justificată.

— Intrunesce 6 voturĭ contra, 1 pentru.

d) Nocturne de d-l *Nanu.*

Volumuluĭ de «Nocturne» d-l raportor *Naum* îĭ găsesce defecte de atâta gravitate, în cât dă acest sfat candidatuluĭ cu poesiĭ la premiul Năsturel-Herĕscu, ca să se presinte maĭ târdiŭ ca concurent, însă cu condiţiunea de a vorbì ca tótă lumea, a studià limba, a respectà regulele versificaţiuniĭ şi a avé ideĭ. Ast-fel urmând, va merità încuragiare, căcĭ de talent nu e lipsit.

— Obţine asemenea 6 bile negre, 1 albă.

e) Jucătoriĭ de cărţĭ, de d-l *Haralamb G. Lecca.*

«Scrisă într'un stil curgĕtor şi limpede, plină de observaţiunĭ feri cite asupra lucrurilor şi ómenilor din societatea nóstră, vie în mişcare şi spirituală în formă, ea este una dintre cele maĭ bune bucăţĭ de teatru, presentate pe scena nóstră de câţĭ-va anĭ încóce». Cu acéstă apreciare îşĭ începe d-l *Ollănescu* referatul sĕŭ asupra comedieĭ d-luĭ Lecca. Autorul raportuluĭ îşĭ potenţéză părerea, şi afirmă că «Jucătoriĭ de cărţĭ» ar fi fost póte cea maĭ bună lucrare pusă pe scena teatruluĭ nostru, dacă talentul poetuluĭ, prin faptul supra-abundanţeĭ fantasieĭ, care-l tăresce fără voia sa şi nu-l lasă a fi destul de stăpân pe judecata sa, n'ar suferì de o insuficienţă în studiul caracterelor. Fără acest defect, fără acéstă lipsă în desfăşurarea însuşirilor

persónelor principale din comedia sa, saŭ—cu alte cuvinte—dacă acestea ar fi fost maĭ adânc cioplite, precum este figura bancheruluĭ evreŭ, de sigur *Jucătoriĭ de cărţĭ* ar face o impresiune maĭ reală şi maĭ energică. In special desnodămîntul bucăţiĭ, uciderea luĭ Victor Vanha de către tatăl sĕŭ Filip, pasionat jucător de cărţĭ—deşì cinstit la joc—ca şi fiiul sĕŭ, pentru motivul că acesta a voit să-l fure şi s'a purtat cu dispreţ faţă de dînsul, de la care deprinsese, dacă nu moştenise chiar, înjositórea patimă a cărţilor, acésta îĭ pare d-luĭ raportor neverosimil, nenatural, o falşă bravadă, o crăncenie de prisos, care rĕmâne fără efect, fiind-că nu are la basă un motiv destul de puternic.

Ca conclusiune, d-l raportor opinéză că *Jucătoriĭ de cărţĭ* merită, fără nicĭ o îndoială, premiul ca *operă literară;* ca *lucrare dramatică*, prin urmare morală, îl merită maĭ puţin.

— A întrunit 7 voturĭ contra.

f) D'avalma, de d-l *Marion*.

Cele 30 de istorióre ale d-luĭ Marion conţin scene scurte din viéţa poporuluĭ orăşănesc, ca petrecerĭ la cumetriĭ, la culesul viilor, la nunţĭ şi altele, scrise une orĭ cu mult humor, într'un stil uşor şi în limba obicĭnuită mahalagiilor.

Din nefericire, prin faptul prea mareĭ îngrămădirĭ a cuvintelor schimonosite, prin acela al asemĕnăriĭ bătĕtóre la ochĭ al istoriórelor unele cu altele, şi cu deosebire al repeţiriĭ scenelor de beţie, buna impresiune de la început scade într'una şi simţĭ că autorul lor n'a pătruns şi în viéţa sufletéscă a poporaţiuniĭ de la oraş, prin care opera sa incontestabil ar fi câştigat în adevĕr psichologic.

Aşà cum se presintă însă nu are o valóre suficientă pentru a merità un premiŭ.

— Obţine 6 voturĭ contra, 1 pentru.

g) Ovreiul de d-l *V. Crăsescu (St. Basarabeanu)*.

In partea de sus a Moldoveĭ, Isac, fiiul unuĭ Evreŭ agricultor, cu dare de mână, se dă în dragoste cu Casandra, fiica unuĭ bĕtrân olar. Dar acéstă dragoste duréză numaĭ până când fata, compromisă în onórea eĭ, este în ajun de a devenì mamă. Părăsită, în disperarea eĭ îşĭ ucide copilul şi este aruncată în închisóre. Amantul eĭ, auḑind de acésta, simte remuşcare, se întroduce la ea şi-ĭ propune de a o scăpà. Nu isbutesce însă a o înduplecà, are o convorbire violentă cu tătăsĕŭ, Moise Liebermann, care ţineà să-ĭ dea în căsătorie pe o fată de Evreŭ din Cernăuţĭ—se înţelege bogată—şi...... romanul se întrerupe. Autorul cunoscut prin «Noveletele» şi «Schiţele» sale scurte, se pricepe maĭ puţin în compunerea unuĭ roman, care prin complicaţiunile sale

reclamă o maĭ îndelungă încordare a spirituluĭ şi un talent maĭ însemnat în organisarea încheeturilor lor. De acì vine că — în mare parte — capitulele romanuluĭ nu se ţin legate între ele şi, fără persóna Casandreĭ, eroina de fapt a romanuluĭ, el ar fi aprópe lipsit de unitate.

O trăsură caracteristică a scrieriĭ d-luĭ Crăsescu este că pe de o parte se accentuéză figura persónelor sale (a preotuluĭ Eremia, a frateluĭ, şi soreĭ luĭ Isac), pregătindu-li-se ast-fel perspectiva unuĭ rol, iar pe de alta ele sunt lăsate în umbră şi aprópe nu maĭ ieaŭ parte la acţiune. Insăşĭ figura luĭ Isac, persóna principală după titlul romanuluĭ, este palidă şi ştérsă.

Acest defect provine de acolo, după socotinţa raportoruluĭ (d-l Negruzzi), că preocupaţiunea autoruluĭ nu este a depinge pe Evreĭ în carne şi în óse (ca pe Românĭ, pe carĭ i-a cunoscut de aprópe şi studiat), nu, căcĭ alt-fel nu ni i-ar înfăţişà ca pe nisce fiinţe maĭ mult abstracte, ci într'o bună parte el se preocupă de a ne întreţiné de cestiunea emancipăriĭ Evreilor la noĭ, pe care n'o perde un moment din vedere. Acésta sare în ochĭ maĭ vîrtos acolo unde, cuprinsul romanuluĭ devenind tragic, autorul îl întrerupe pentru a pune în gura unuĭ învĕţător de sat şi unuĭ dascăl de biserică o lungă discuţiune cu argumente pro şi contra asupra întinderiĭ drepturilor Evreilor din România.

Dacă intenţiunea autoruluĭ—adăugim noĭ—erà de a depinge sufletul Evreuluĭ, trebuià să caute a-l cunósce maĭ bine, în care cas n'ar fi zugrăvit aprópe pe tóte persónele române ca pe nisce criminalĭ şi viţioşĭ, reservând pe séma celor evree nobleţă şi desinteresare, saŭ numaĭ însuşirĭ indiferente.

Necunoscênd pe Evreĭ, saŭ—cum se exprime d-l referent—«vĕḑêndu-ĭ învĕluiţĭ în negurĭ teoretice», era firesc ca figurele române—copiate după natură—să fie bine descrise, pe când ale Evreilor, ómenĭ fără pasiunĭ, să nu ne deştepte nicĭ un interes.

Faţă cu tendenţiositatea vĕdită a «Ovreiuluĭ», opiniunea d-luĭ raportor: «nu sciŭ, dacă tocmaĭ popularisarea acestor ideĭ (de emancipare completă şi fără nicĭ o transacţiune a Evreilor din ţéră) n'a fost, cel puţin în parte, scopul în care s'a scris acest roman», noĭ credem, că trebue admisă sub formă afirmativă, în locul celeĭ dubitative, care i s'a dat.

Limba romanuluĭ «Ovreiul» este în general curgĕtóre; defectele luĭ însă sunt alt-fel aşa de multe, în cât raportorul nu-l póte recomendà la premiŭ.

— A întrunit 6 bile negre, 1 albă.

h) *Valurĭ* de d-l *Radu Rosetti*.

D-l referent *(I. Vulcan)* face observarea generală, că mare parte din tinerii noştri poeţĭ îşĭ reţin inspiraţiunea în marginele înguste ale simţemintelor lor subiective. Eĭ fac impresiunea musicanţilor, carĭ, executând numaĭ pe o córdă, ne lasă recĭ, orĭ cât de admirabilă este technica, ce desfăşură, cu acéstă deosebire însă că aceia cântă şi pe alte strune, pe când poeţiĭ noştri numaĭ pe una şi aceeaşĭ exclusiv durerile şi bucuriile sufletuluĭ lor.

Amorul rĕmâne—neapărat—materia predilectă a poesieĭ lirice; cerinţele însă moderne ale eĭ reclamă, ca să se dea expresiune «tuturor simţemintelor, carĭ emană din fiinţa omuluĭ», precum cele inspirate de iubirea de patrie, adorarea luĭ Dumnedeŭ, peripeţiile vieţiĭ, ş. a.

In loc de a se cufundà «în melancolia egoismuluĭ îngust», poeţiĭ menţionaţĭ ar trebuì—precum aŭ făcut Bolintineanu, Alecsandri şi alţiĭ, carĭ aŭ lăsat un nume durabil —, să nu pérdă din vedere exemplul viŭ al naturiĭ, care sémĕnă câmpiile cu florĭ de colorĭ felurite.

D-l raportor constată, că şi autorul—alt-fel cu talent—al «Valurilor» nu ese din cercul strîmt al lumeĭ sale subiective, «nu dă sbor fantasieĭ, să vadă şi să cânte şi alte orizonturĭ.»

Incontestabil, poetul nostru a început şi a continuat până la un timp cu poesiĭ pline de avînt şi de ascuţişurĭ epigramatice. Volumele însă repeţindu-se, talentul sĕŭ s'a vĕdit de o inspiraţiune mărginită. In realitate ele ne redaŭ aceleaşĭ tablourĭ, numaí pictate cu alte colorĭ; aveam dinaintea ochilor acelaşĭ fond de simţeminte.

Relativ la poesiile, cu carĭ d-l Rosetti a concurat de astă dată, referentul judecă, că ele — deşì nu la nivelul altora de maĭ nainte — «se presintă în condiţiunĭ remarcabile.»

Peste fondul lor cu «concepţiunĭ poetice bine înjghebate, gândirĭ intime şi simţeminte gingaşe» suflă o adiere pesimistă; nota maĭ tuturor bucăţilor este tristă.

Limba poesiilor este naturală şi clară, iar versificaţiunea, cu micĭ excepţiunĭ, corectă.

D-l referent acordă poesiilor «Valurĭ» menţiune onorabilă.

— D-l Rosetti obţine 2 bile albe, 4 negre, fiind 6 votanţĭ.

Şedinţa din 27 Martie 1900.

Se continuă cetirea rapórtelor, carĭ nu propun premiarea, şi, ca şi în şedinţa anterióră, se pune imediat la vot conclusiunea fie-căruĭ referat.

i) Documente românescĭ din archivele Bistriţeĭ de d-l N. Iorga.

Asupra puneriĭ votuluĭ la acéstă carte se deschide excepţional discuţiune, relativ la apreciarea eĭ, între d-l *Kalinderu* şi d-l referent *Vincenţiu Babeş*.

In interesul nerepeţiriĭ, se renunţă la darea de sémă asupra scrieriĭ d-luĭ Iorga, de óre-ce întîmpinările raportoruluĭ în discuţiunea urmată pot ţiné suficient locul aceluĭ resumat.

D-l *Kalinderu* consideră cartea în cestiune de premiabilă, căcĭ ea nu se mărginesce la reproducerea de documente, ci are şi o introducere destul de însemnată (106 pag.), care conţine un studiŭ asupra lor.

D-l *Babeş* obiectéză, că acea introducere se refere la 400 documente—scrisorĭ (v. pag. 2), pe când în scrierea d-luĭ Iorga sunt publicate numaĭ 138; va să ḑică se refere şi la documente necunoscute nouĕ, lucru care nu ne permite a constatà tóte afirmările din introducere. Ast-fel, adaoge d-l raportor, numaĭ când cartea va fi completă, când se vor fi dat la lumină tóte documentele promise împreună cu analisa lor în parte, va puté fi luată în vedere pentru obţinerea unuĭ premiŭ ca al luĭ *Năsturel-Herĕscu*. Intrunesce 5 voturĭ contra, 3 pentru.

j) Mic dicţionar român-latin, de d-l Mitrescu.

Deşì bine venit şi propriŭ a aduce bune serviciĭ şcólelor secundare, lucrarea d-luĭ Mitrescu se prestéză după d-l raportor (Quintescu), maĭ mult pentru un premiŭ didactic decât pentru un premiŭ de însemnătatea luĭ Năsturel-Herĕscu.

— A obţinut 6 voturĭ contra, 2 pentru.

După acésta se trece la rapórte de aceeaşĭ categorie, referitóre la scrierĭ intrate la concurs pentru premiul Lazăr.

a) Examenul de asistent în farmacie, de d-l Berberianu.

Acéstă carte este un bun manual pentru învĕţămîntul secundar; iĭ lipsesc însă câte-va aplicaţiunĭ practice pentru farmacist, lipsesce resultatul analiseĭ moderne a aeruluĭ atmosferic, menţiunea elementelor nouĕ descoperite de la anul 1895 încóce: Argon, Helium, Crypton, Neon, Xenon, Metargon. Partea botanică merită laudă, opul însă în întregul sĕŭ nu este destul de important, pentru ca să fie premiat.

— A obţinut 7 voturĭ contra, 1 pentru.

b) Teletipia saŭ *telegrafiarea şi telefonarea imaginelor* de d-l *Pop Florantin.*

Asupra aceste descoperirĭ raportorul (d-l *Gr. Ştefănescu)* se pronunţă ca ea «să fie pur şi simplu înlăturată de la concurs», pentru cuvîntul că autorul eĭ, în loc de a ne descoperì în ce consistă acea descoperire,

care este basa şi procederea eĭ, se mărginesce a pune la îndemâna Academieĭ două file cu treĭ pagine de extragerĭ din maĭ multe ḑiare, carĭ—şi acestea—fac numaĭ menţiune de invenţiunea d-luĭ Florantin, fără a da nicĭ o indicaţiune asupra eĭ.

— Intrunesce 8 bile negre, fiind 8 votanţĭ.

c) Curs de algebră elementară, şi *Observaţiunĭ asupra procedeelor de calcul aritmetic din şcólele nóstre,* de d-l *Manicatide.*

Meritul cărţiĭ prime (Algebra), relevat de d-l *Haret* la începutul raportuluĭ său, că «este făcută cu îngrijire», că «a înavuţit-o prin fórte numeróse exemple şi exerciţiĭ, din care causă este în acéstă privinţă una din cărţile de matematică cele maĭ avute», acest merit scade considerabil prin criticele de detaliŭ, ce i se fac. Aceste critice se refer la intrarea în amănunţimĭ fără profit, preliminare prea lungĭ, citarea de prea multe casurĭ particulare la resolvirea ecuaţiunilor, carĭ pot pune pe şcolarĭ în încurcătură, şi a-ĭ face să iea aceste observaţiunĭ de detaliŭ drept regule fundamentale; apoĭ (criticele) privesc faptul, că ar fi trebuit condensate cele 4 capitule de la început, carĭ nu fac decât a reproduce teoriĭ dejà cunoscute din aritmetică; că «teoria radicalelor, ca destul de abstractă», trebuià pusă după, iar nu înaintea teorieĭ ecuaţiunilor de gradul I, pentru cuvîntul că atuncĭ şcolariĭ «nu sunt încă destul de pregătiţĭ pentru înţelegerea generalităţilor aceleĭ teoriĭ»; în fine acele critice se refer la erorĭ de detaliŭ şi definiţiunĭ «nu îndestul de clar dovedite».

Aceste lipsurĭ — deşi numaĭ de amănunţimĭ—fac pe d-l raportor să lase la aprecierea Comisiuniĭ, «dacă premiul *Lazăr* se póte acordà lucrăriĭ d-luĭ Manicatide »

Cât privesce scrierea a doua a aceluiaşĭ autor *(Observaţiunĭ*, etc.), care se ocupă cu diversele neajunsurĭ la predarea Aritmeticeĭ în şcólele nóstre şi dă sfaturĭ pentru îndreptarea lor şi perfecţionarea metódelor, d-l referent crede, că ea nu póte aveà pretenţiunea de a fi premiată.

Prima scriere a d-luĭ Manicatide obţine 5 voturĭ contra, 3 pentru; a doua 7 voturĭ contra, 1 pentru.

d) Ovariotomia la iapă, vacă, bivoliţă, scrófă şi căţea, de d-l *Oceanu,* este o cărticică bine scrisă. Operaţiunea expusă nu constitue o inovaţiune, cu excepţiunea unuĭ cas de ovariotomie la bivoliţă, care până acum n'a fost descrisă de nimenea. Lucrarea este meritorie; n'are însă destulă însemnătate, pentru a puté fi recomendată la premiŭ.

—Intrunesce 4 voturĭ contra, 3 pentru, din 7 votanţĭ.

e) Difterie și seroterapie, de D-rul *S. Possa.*

Scrierea acésta este fructul uneĭ lucrărĭ diligente. Autorul face istoricul exact al bacteriologieĭ şi seroterapieĭ difterice. Descripţiunea clinică a bóleĭ este clară; autorul însă nu o completéză prin observaţiunĭ anatomo-patologice propriĭ, fiind-că n'a avut ocasiune a face autopsia persónelor decese de difterie. Asemenea lipsesc lucrărĭ propriĭ de laboratoriŭ, nedispunênd autorul de mijlóce, ca să controleze lucrările bacteriologice făcute de alţiĭ. Cartea merită cu tóte acestea laudă.

— Obţine 5 bile negre, 2 albe.

f) Memoriŭ asupra bólelor infecţióse în armată și în populaţiunea civilă, de *I. Şerbănescu.*

Acéstă carte este scrisă fără metod. Nu scim pentru cine este destinată, pentru civilĭ orĭ militarĭ, pentru studenţĭ, medicĭ, administratorĭ saŭ pentru publicul străin de medicină? Nu cuprinde nimic noŭ, căcĭ mĕsurile preventive, pe carĭ le propune, sunt dejà bine codificate în regulamentul de prevenţiunea bólelor infecţióse. Autorul lasă la o parte tractarea a douĕ bóle, carĭ sunt importante, din causa raportuluĭ mutual dintre armată şi poporaţiunea civilă: conjunctivita granulósă şi bólele venerice.

Scrierea nu se póte recomendà pentru premiŭ.

— Capĕtă 7 voturĭ contra.

g) Dietetica poporală, de *Simeon Stoica.*

Scrierea este, cu tóte omisiunile şi micile eĭ erorĭ, o lucrare utilă. La capitulul despre lapte, autorul a uitat să recomande spălarea ugeruluĭ vaceĭ şi a mânelor persóneĭ care mulge. La alimentele vegetale nu dă destulă însemnătate stricăriĭ porumbuluĭ şi prevenţiuniĭ pelagreĭ, iar cartofilor le însemnéză un loc prea jos în scara alimentelor, alcătuit după valórea lor nutritivă. Apoĭ, deşì tractéză pe larg despre apă, nu ḑice nimic despre buna construire şi întreţinerea curată a puţurilor, despre superioritatea puţurilor cu pompă, şi exageréză virtuţile bereĭ; dă însă poveţe înţelepte pentru combaterea alcoolismuluĭ, cu care ocasiune atribue bĕuturilor alcoolice calităţĭ salutarie, pe carĭ nu le aŭ. Cu tóte acestea cărticica este o lucrare de merit.

— Intrunesce 4 bile negre, 3 albe.

Şedinţa din 28 Martie 1900.

Se urméză cu lectura de referate privitóre la opere intrate la concurs pentru premiul *Adamachi.*

a) Caractere morale de d-l *I. Popea.*

Cartea d-luĭ Popea n'are originalitate. Numaĭ prefaţa şi notiţele asupra autorilor, din carĭ extrage pericopele alese, cum şi unele traducerĭ, se pot considerà ca lucrare a autoruluĭ; alt-fel este o simplă culegere de sentinţe morale. Lucrarea, ca o scriere de lectură morală în usul tinerimiĭ, este în sine bună şi folositóre, dar nu e alcătuită după o sistemă sciinţifică.

O parte din material este transcris din autorĭ românĭ, luându-se în întregul lor pericopele preferite de autor.

Fără îndoială întreprinderea d-luĭ Popea este laudabilă, dar ea pare o carte, în care să se cuprindă un tractat de teorie morală, ceea ce-ĭ lipsesce cu totul. Ea rĕmâne dar o curată expunere de morală practică prin exemple. Raportorul, d-l Erbiceanu, nu o recomandă la premiŭ, dar se refere la judecata Comisiuniĭ.

Obţine 4 bile negre, 3 albe.

b) Anatomia artistică, de *D-rul Possa.*

Acéstă scriere este primul tractat de anatomie artistică în literatura nóstră. Autorul a despărţit studiul Fisiologieĭ de acela al Anatomieĭ, pe care promite a o tractà deosebit.

Unele capitule sunt fórte bine lucrate; se întîmpină însă câte-va omisiunĭ. Ast-fel la studiul scheletuluĭ nu sunt arătate diferinţele între craniul antic, roman şi grec, şi între craniul generaţiunilor din timpul nostru. Autorul nu ḑice nimic nicĭ despre craniul român, bulgar, ungur şi al altor popóre, carĭ aŭ venit în contact cu Româniĭ, deşì în literatură se găsesc indicaţiunĭ suficiente asupra craniuluí român, chiar indicaţiunĭ, deşì isolate, asupra craniuluĭ dac. Asemenea ţace autorul despre înălţimea mediă a corpuluĭ Românilor.

Referentul (d-l *Dr. Felix*) recunósce meritul autoruluĭ, crede însă că nu însuşesce tóte condiţiunile pentru a fi premiat.

— Intrunesce 5 voturĭ contra, 2 pentru.

c) Istoria legeĭ nóuĕ, de *D rul Szmigelski.*

Acéstă carte, care în partea I cuprinde pruncia luĭ Isus Christos, iar în a doua doctrina Mântuitoruluĭ, lasă fórte mult de dorit după raportorul eĭ, d-l Erbiceanu, în ce privesce expunerea şi curăţenia limbiĭ. Scrierea d-luĭ Szmigelski pare a fi o traducere din limba latină orĭ germană, iar nu o lucrare independentă, ceea-ce ar explicà stilul cel fórte greoiŭ şi frasele lungĭ şi lipsite de claritate. Afară de acésta autorul întrebuinţéză abusiv neologisme (ca—între altele—«malcontentă» (la pag. 4), saŭ «conscriere catastrală» (la pag. 7) şi provincialisme (precum «surcelul cel maĭ tînĕr al Hasmoncilor» (pag. 2).

De aceea nu este recomendată la premiŭ.

— Intrunesce 6 bile negre, 1 albă.

d) Fabule şi Satire morale, de d-l *St. Ilie Vasilescu*.

Referentul (d-l *Negruzzi*) nu găsesce nicĭ o calitate cărticeleĭ, şi se miră cum autorul eĭ s'a încumeţit «de a o presentà la premiŭ şi chiar de a o publicà».

— Intrunesce 7 voturĭ contra.

e) Spicurĭ, de d-l *Achimescu*.

Asemenea o cărticică, care cuprinde bucăţĭ culese şi traduse după autorĭ englesĭ, pe carĭ autorul nu-ĭ citéză tot-deauna, dar cu conţinut moral şi folositóre tinerimeĭ. «Spicurile» d-luĭ Achimescu, opinéză raportorul lor, d-l Kalinderu, n'aŭ — nicĭ de departe, adăogim noĭ — importanţă pentru a fi premiate.

Votul dă 7 bile negre.

f) Seminţe din agrul luĭ Christos, de *Zacharia Boiu*.

Referatul (d-l *Erbiceanu*) privesce atât primele două volume ale cărţiĭ, cât şi vol. III, adăugit în timpul din urmă, cuprindĕtor de 84 discursurĭ, pronunţate la diferite ocasiunĭ. Câte trele volumele cuprind cuvîntărĭ bisericescĭ, iar fie-care volum în parte dă o serie de omiliĭ, trebuitóre în serviciul bisericesc: vol. I, discursurĭ pentru Duminecile de peste an; vol. II, cuvîntărĭ la praznicele şi sĕrbătorile de peste an, la casuale bisericescĭ, precum şi câte-va parenese; iar vol. III este o continuare a vol. II maĭ vîrtos, adică discursurĭ la înmormîntărĭ, parastase şi alte festivităţĭ funebre. Stilul acestor cuvîntărĭ, saŭ — maĭ propriŭ — omiliĭ, este limpede, pe deplin înţeles şi potrivit inteligenţeĭ poporuluĭ; el se feresce, cât se póte, de neologisme. Apoĭ frasele sunt rotunde, neobositóre şi expresiunile adaptate însemnătăţiĭ subiectuluĭ. Limba este—cu un cuvînt—fórte îngrijită.

Dacă d-l referent a observat vre-o lipsă în opera cercetată, acésta se întâmpină în partea aplicată a discursurilor. Predicele părinteluĭ Boiu nu rĕspund la nevoile reale ale Românilor de aicĭ, căcĭ lipsurile morale ale poporaţiuniĭ Române 'din Ardél sunt altele decât acelea ale poporuluĭ nostru. Pe lângă acésta, la multe cuvîntărĭ de partea aplicată raportorul a maĭ constatat o lipsă însemnată, provenită din faptul, că acele cuvîntărĭ sunt maĭ mult teoretice.

Cu tóte acestea referentul consideră lucrarea Părinteluĭ Boiu de meritorie, şi în vederea maĭ ales a frumuseţeĭ limbiĭ şi avîntuluĭ oratoric din vol. III, este de socotinţă, că autorul eĭ ar trebuì încuragiat; lasă însă decisiunea la apreciarea Comisiuniĭ.

Asupra acestuĭ verdict, care nu conchide formal la premiare, se nasce

o discuţiune în sînul Comisiuniĭ, provocată de interesul ce a deşteptat cuprinsul şi frumósa formă, în care aŭ fost semĕnate «Seminţele din agrul luĭ Christos».

D-l *Babeş* amintesce, că autorul cărţiĭ trece de primul orator bisericesc al ţĕriĭ Ardéluluĭ, şi că în vederea volumuluĭ III al opereĭ, pe care şi referentul îl apreciéză maĭ mult, i s'ar puté acordà premiŭ.

D-l *Kalinderu* observă pe de altă parte, că nicĭ o scriere a unuĭ Român de peste Carpaţĭ n'a fost reservată pentru a i se examinà valórea faţă cu operele recomendate prin conclusiunile rapórtelor; că ar fi bine să se facă acésta cu opera în cestiune, cu atât maĭ mult cu cât ea este cu cuprins moral şi premiul Adamachi se póte împărţì.

D-l *Negruzzi* face direct propunerea, ca să se reserve şi acéstă carte printre cele bune, deşì raportorul eĭ n'a recomendat-o expres; prin urmare să se facă vot maĭ târḑiŭ asupra eĭ prin confruntare cu ele.

S'ar puté, adauge d-l *Quintescu*, ca chiar faţă cu acele opere, considerate fără încungiur de premiabile, scrierea de faţă să apară, în urma întregeĭ discuţiunĭ, într'o lumină maĭ favorabilă şi maĭ de valóre decât a părut d-luĭ referent.

D-l *Gr. Ştefănescu* contestă chiar una din lipsurile relevate ale cărţiĭ. Nu înţeleg, a pus în vedere d-sa, ca să se ḑică, cum a făcut raportorul, că predicele părinteluĭ Boiu nu se potrivesc pentru noĭ. Argumentul d-luĭ Ştefănescu este coroborat de d-l Kalinderu prin observarea, că opera în cestiune trebue judecată cu împrejurările locale ale autoruluĭ, şi nu se póte ḑice că nu e o lucrare de preţ.

— Propunerea d-luĭ *Negruzzi*, susţinută de d-niĭ *Ştefănescu* şi *Kalinderu*, se încuviinţéză.

Şedinţa din 29 Martie 1900.

Prin resultatul votuluĭ de până acì eliminându-se scrierile menţionate, Comisiunea procede la cetirea rapórtelor cu conclusiune favorabilă asupra cărţilor rĕmase în picióre de la fie-care din cele treĭ premiĭ, lăsând ca discuţiunea să se încépă în urma terminăriĭ referatelor fie-căruĭ grup de cărţĭ, de óre-ce atuncĭ numaĭ, făcêndu-se lumină deplină asupra tuturor, se va puté judecà prin comparaţiune despre calităţile şi defectele lor.

Cărţĭ premiabile.— I. La premiul Năsturel-Herĕscu.

Ast-fel se dă lectură maĭ întâiŭ referatelor privitóre la opere de la premiul *Năsturel-Herĕscu*, şi anume celuĭ referitor la:

a) Teoria drameĭ, de d-l *Blaga.*

Acest manual destinat şcolarilor de clasa VII a gimnasiuluĭ din Braşov, cu un tractat introductiv despre frumos şi artă, este o prelucrare după autorĭ germanĭ, carĭ aŭ scris în materie, avênd icĭ şi colea — cum socotesce referentul, d-l *Ollănescu* — şi óre-carĭ aprecierĭ independente.

Autorul expune aprópe tot ce se atinge de dramă, tragedie şi în parte de comedie, din punctul de vedere technic, filosofic şi literar. Forma însă în care îmbracă ideile străine, ca şi ale sale proprie, formă greóe şi plină de inversiunĭ, trădéză înrîurirea germană şi unguréscă. Orĭ-cum s'ar explicà chipul ciudat de a se exprimà pe românesce al autoruluĭ, fie că ascunde traducerĭ, trunchiărĭ de ideĭ orĭ îngrămădirĭ silnice de maĭ multe concepţiunĭ ale altora la un loc, un lucru e sigur, că înţelegerea cărţiĭ se îngreunéză din acea causă în aşa grad, în cât ţi se pare că aĭ înaintea ta maĭ mult o problemă de deslegat decât o călăuză binevoitóre. Dar fiind la mijloc o cestiune de apreciare, defectul constatat — în ochiĭ d-luĭ raportor — nu scade întru nimica meritele «reale ale lucrăriĭ», care cea dintâiŭ în literatura nóstră a aşternut cu bună alcătuire regulele arteĭ dramatice.

— Se propune premiarea scriereĭ d-luĭ *Blaga.*

b) Clipe de linişte, de *Vlahuţă.*

Cuprinsul acestor nuvelete, cum le numesce d-l raportor *(A. Naum),* este cu deosebire descrierea lipseĭ materiale a ţĕranuluĭ nostru, care — înăsprit de nevoile vieţeĭ, şi nesusţinut de cultură intelectuală — comite acte de desnădejde şi crime, carĭ se desfăşură în nuvelele autoruluĭ.

Nuvelele d-luĭ Vlăhuţă se disting printr'un stil poporal şi simţirĭ generóse pentru clasa ţĕranilor, de toţĭ asuprită, după socotinţa autoruluĭ.

In vederea acestor calităţĭ, dar maĭ ales a scrierilor anterióre ale autoruluĭ, d-l raportor recomandă premiarea «Clipelor de linişte».

c) Iov, de *G. O. Gârbea.*

Raportorul asupra acestĕ poeme dramatice, redată pe limba română în versurĭ ritmice, pune în vedere însemnatele elogiĭ, ce s'aŭ adus luĭ

Iov în sesiunea generală a anuluĭ expirat 1899, cu ocasiunea presentăriĭ luĭ în prima edițiune; cum autorul opereĭ a introdus în noua edițiune (II), cu care a venit de astă dată la concurs, nu numaĭ multe îndreptărĭ în ritmul versurilor, dar a înlocuit chiar unele versurĭ cu totul prin altele, deosebit de îmbunătățirile în disposițiunea textuluĭ. Un merit însemnat al lucrăriĭ d-luĭ Gârbea în ochiĭ referentuluĭ eĭ (d-l *Quintescu)* stă în faptul învingeriĭ greutăților fórte marĭ, ce se întîmpină la reproducerea într'o limbă modernă a așă numitelor versete biblice. Dar neajunsurile încercate față cu diferitele versiunĭ ale textelor tipice (3 la numĕr), pe carĭ le-a luat ca basă! Prin acéstă procedere, prin culegerea și adaptarea din acele texte-tip a tot ce i s'a părut că pune maĭ în evidență caracterul erouluĭ poemeĭ, nu s'a vătămat de loc întregimea textuluĭ, care, dacă nu este exclusiv al uneĭ versiunĭ saŭ alteia, este din tóte, al tuturor. Apoĭ, cu ocasiunea contopireĭ textelor, autorul a căutat maĭ pretutindenea să pună în legătură de idee capitul cu capitul, vers cu vers, ceea ce cu greŭ se întîmpină chiar în textele cele maĭ renumite și aprópe de loc în cele românescĭ.

Față cu frumusețea literară și avîntul poetic al lucrăriĭ d-luĭ Gârbea, referentul nu stă la îndoială a-l propune la premiŭ.

Incepêndu-se discuțiunea asupra valóreĭ celor din urmă treĭ scrierĭ, ale căror rapórte s'aŭ dat în resumat și în interesul uneĭ maĭ bune înțelegerĭ a desbaterilor, d-l *Negruzzi* relevă, că, dacă stilul scrieriĭ «Teoria drameĭ» ar fi ceva maĭ curgĕtor și n'ar păré tradusă, cartea ar fi bună. Autorul eĭ dovedesce, că a cetit mult; îĭ lipsesce însă originalitatea, după cum singur mărturisesce. De aceea pusă față cu celelalte scrierĭ, «Teoria drameĭ» pare inferióră.

Relativ la «Clipe de liniște», observă acelașĭ membru al Comisiuniĭ, este adevĕrat că autorul lor și-a început cariera cu mult talent în poesie; acest talent însă a scădut, iar nuveletele, presentate de astă-dată Academieĭ (abstracțiune făcênd, că după d-sa sunt în cât-va tendențióse), deși scrise în stil plăcut, constituesc o lucrare prea mică pentru a puté fi premiată. Cu privire la *Iov* al d-luĭ Gârbea, d-l Negruzzi coroboréză apreciarea d-luĭ Quintescu, făcută prin referatul sĕŭ asupra poemeĭ dramatice. D-l Negruzzi opinéză, că o muncă și o răbdare de 25 de anĭ ca cele depuse în *Iov* de d-l Gârbea, muncă și răbdare de un sbor poetic însemnat, merită respect și rĕsplată. Prin urmare *Iov* trebue premiat.

D-l *Haret* e de părere, că Academia trebue să premieze lucrarea totală a unuĭ scriitor, iar nu părțĭ ale eĭ, căcĭ alt-fel nicĭ un bărbat de

valóre n'ar avé putinţă să ajungă a fi premiat. Şi cu ocasiunea premiării d-luĭ Coşbuc, adaugă d-sa, a susţinut aceeaşĭ idee. Din causă că nu s'a avut în vedere norma recomendată de d-sa, s'a întîmplat, ca scriitorĭ de mâna întâiŭ să móră săracĭ, fără să obţină premiĭ Vlahuţă are un mare talent literar; de aceea între el şi Gârbea nu este de esitat.

D-niĭ *Quintescu* şi *Ştefănescu* nu împărtăşesc părerea d-luĭ Haret. Dînşiĭ relevă, că noĭ nu premiem persónele, ci opera cea maĭ bună, care a apărut în cursul unuĭ interval de timp fixat prin concursurile Academieĭ. Ast-fel stând lucrul, opera luĭ Gârbea pare a fi maĭ de valóre decât aceea a luĭ Vlahuţă. Votând pentru Gârbea, nu votăm contra luĭ Vlăhuţă, ci contra opereĭ, ce el a presintat de astă dată.

Prin faptul că d-l Haret se refere la lucrările anteriόre, pentru a recomendà pe Vlahuţă la premiŭ, d-sa recunósce, şi nicĭ nu se puteà alt-fel din partea unuĭ bărbat cu judecată dréptă ca dînsul, că *Clipele de linişte* ale luĭ Vlahuţă sunt inferióre faţă cu *Iov* al luĭ Gârbea. Apoĭ nicĭ Statutele, nicĭ Regulamentul Academieĭ nu permit a procede după consideraţiunĭ ca cele invocate de d-l Haret.

D-l *Haret*, rĕspunḑênd, relevă că, după teoria d-lor Ştefănescu şi Quintescu, cestiunea se reduce la premiarea numaĭ a operelor carĭ sunt momentan relativ bune. Vlahuţă vine pentru a treia óră la premiŭ. Cum se presintă Academia înaintea publiculuĭ luminat? Işĭ împlinesce ea rolul? Academia este datóre ca prin un discernĕmînt inteligent să corigă Regulamentele eĭ.

D-l *Ştefănescu* se ridică contra procederiĭ recomendate de d-l Haret. După apreciarea d-sale, acea procedere ar împinge Academia într'o direcţiune în afară de calea trasă de Regulamentele eĭ, ceea-ce ar da nascere arbitrariuluĭ.

D-l *N. Quintescu*, referindu-se la căderile luĭ Vlahuţă, amintite de d-l Haret, ḑice că unele aŭ fost datorite tendinţelor producţiunilor literare, cu carĭ s'a presentat maĭ întâiŭ Vlahuţă, tendinţe cărora Academia n'a voit a le da consacrare prin acordare de premiŭ, iar ultima cădere— cu tóte că recomendat de Comisiunea premielor—s'a datorit nenorocului de a avé în faţă opera voluminósă, *Proverbele* d-luĭ Zanne, şi faptuluĭ puneriĭ eĭ maĭ întâiŭ la vot în plenul Academieĭ.

D-l *Kalinderu* aduce aminte împrejurările, în carĭ s'a premiat Coşbuc. Lucrarea de acuma a luĭ Vlahuţă este — după apreciarea d-sale — de aceeaşĭ valóre ca a luĭ Gârbea, plus trecutul luĭ literar, aprópe egal cu al luĭ Coşbuc. Suntem judecătorĭ suveranĭ, ḑice d-sa, şi prin urmare sunt pentru Vlahuţă, care e maĭ popular de cât Gârbea. Vlahuţă

—incontestabil—a produs maĭ multe opere de valóre. Ar fi fost dispus a împărţì premiul cu Gârbea, dacă ar fi posibil, căcĭ şi Gârbea are mare talent.

—Procedêndu-se la vot, *Teoria drameĭ* a d-luĭ Blaga întrunesce 5 bile contra, 3 pentru; *Iov* al d-luĭ Gârbea 6 bile pentru, 2 contra; iar *Clipe de linişte,* de d-l Vlahuţă, 4 bile pentru, 4 contra.

Cărţĭ premiabile. — 2. La premiul Adamachi.

a) Noţiunĭ de istoria limbiĭ şi literaturiĭ romîneştĭ, de d-l *Adamescu.*

Cartea acésta, apărută în ed. III, se presintă, după cum recunósce însuşĭ autorul eĭ, aprópe fără modificărĭ faţă cu ediţiunea II, intrată anul precedent la concursul premiuluĭ Craiovén. De aceea raportorul, d-l Negruzzi, îşĭ manţine conclusiunea din apreciarea sa, făcută anul trecut asupra aceleiaşĭ scrierĭ, de a i se acordà premiul didactic, «dacă dintre operele cercetate nu s'ar constatà, că alta ar fi superióră».

—Conform normeĭ adoptate, se reservă votul după lectura tuturor raportelor cu conclusiune favorabilă.

b) Fiica luĭ Sejan, de d-l *Ciru Oeconmu.*

Referentul (d-l *Ollănescu)* laudă pe autor pentru întinsele cunoscinţe ce şi-a apropriat asupra lumeĭ române, pentru bogata şi măiéstra imaginaţiune, cu ajutorul căreia a sciut să dea acelor cunoscinţe—adese-orĭ «fără îmbinare între dînsele»—o formă atrăgĕtóre, şi pentru talentul cu care a executat «descripţiunile atâtor scene şi situaţiunĭ --carĭ dulcĭ, drăgălaşe, pline de o duiósă frăgeḑime; carĭ posomorîte, crâncene, spăimîntătóre şi blestemate»,—talent care posede însuşirea de a ne face să ne simţim par-că legaţĭ de vicisitudinile eroilor romanuluĭ sĕŭ istoric.

Faţă cu aceste merite, referentul, netrecênd cu vederea—ce e dreptóre-carĭ defecte în stilul alt-fel citeţ al autoruluĭ, precum împestriţarea luĭ cu multe expresiunĭ străine, anume franţuzisme cu totul de prisos, carĭ — am puté noĭ adăogì — nu pot decât să contribue la sărăcirea limbiĭ nóstre; neuitând nicĭ inversiunĭ, carĭ nu sunt în usul limbiĭ nóstre, admite ca bună povestirea istorică a d-luĭ Ciru Oeconomu şi o recomandă a fì premiată.

c) Curs de pedagogie, de d-l *Găvănescu.*

Faţă de curentul pedagogic, provocat de trebuinţele nóstre sociale, care a îndreptat atenţiunea publică asupra problemelor de educaţiune, se simţià nevoea uneĭ lucrărĭ, care să facă o selecţiune din tóte în-

cercările de deslegare a problemelor pedagogice, şi să lămurèscă sciinţificesce scopul şi metódele, maĭ cu sémă ale învĕţămîntuluĭ secundar.

D l Găvănescu prin practica sa de profesor de pedagogie şi de fost inspector şcolar erà în cea maĭ bună posiţiune, pentru a întreprinde cu succes lucrarea de concentrare şi condensare a cestiunilor pedagogice şi didactice.

Pentru autorul nostru pedagogia nu e o adunare de precepte empirice, ci o totalitate logică de regule stabilite cu ajutorul inducţiuniĭ şi deducţiuniĭ, pe base curat experimentale

Dat fiind că educaţiunea tinde la desvoltarea facultăţilor omenescĭ pentru fericirea individuluĭ şi a societăţiĭ, spre a puté formulà acele regule ale educaţiuniĭ, trebue să facem apel la sciinţele în stare a ne pune pe calea lor.

De aceea autorul nostru îşĭ întemeiézĕ sistema sa de pedagogie şi didactică: *a)* pe *Biologie*, care ne arată condiţiunile generale ale orĭcăreĭ desvoltărĭ; *b)* pe *Psichologia experimentală*, care luminézĕ pe pedagog asupra legilor desvoltăriĭ şi ale structuriĭ spirituluĭ; *c)* pe *Etică*, pentru determinarea scopuluĭ educaţiuniĭ; *d)* pe *Sociologie*, pentru a scì educatorul în ce sens să-şĭ îndrepte silinţele faţă cu starea probabilă a societăţiĭ, căreia este destinat copilul, ce cresce.

Analisând maĭ departe opera d-luĭ Găvănescu, referentul (d-l *Quintescu)* face observarea, că autorul eĭ nu dă un rol precumpănitor sciinţeĭ, ca uniĭ pedagogĭ, ci lasă loc în învĕţămîntul secundar educaţiuniĭ literare şi artistice precum şi elementuluĭ religios.

Dar d-l Găvănescu nu se mulţumesce cu determinarea legilor sciinţifice ale educaţiuniĭ; el ţine sémă de condiţiunile particulare, de momentul precis al evoluţiuniĭ şi de necesităţile speciale ale ţĕriĭ nóstre impuse de geniul propriŭ, trecutul şi aspiraţiunile eĭ. De aceea se constată cu laudă, că autorul adaptézĕ exigenţele pedagogice necesităţilor sociale ale poporuluĭ nostru.

A face selecţiunea sistemelor de pedagogie, a le adaptà cu inteligenţă la împrejurările culturale ale ţĕriĭ nóstre, şi a expune acestea sub o formă proprie, nu constitue un mic merit. Pentru acésta raportorul propune la premiare *Cursul de pedagogie* al d-luĭ Găvănescu.

Şedinţa din 30 Martie 1900.

d) Istoria Bucurescilor, de d-l *Ionnescu-Gion.*

D-l *C. Erbiceanu* presintă asupra acesteĭ opere un raport fórte desvol-

tat. Cartea d-luĭ Gion cuprinde 23 de capitule, dintre carĭ 4 tractéză istoria Bucurescilor până la 1800. Din aceste capitule al III-lea şi IV-lea sunt documentate, iar I-iul şi al II-lea se rézimă pe analogie şi deduceri după alte oraşe străine. In cap. V se ocupă cu *Curtea domnéscă*, în al VI-lea cu Mitropolia din Bucurescĭ, în al VII-lea cu bisericele. Aceste capitule le probéză cu rĕmăşiţe de documente, interne şi externe, ce ni s'aŭ păstrat. In cap. VIII expune viéţa Egumenilor grecĭ, iar în al IX-lea pe Patriarchiĭ, Mitropoliţiĭ şi Episcopiĭ grecĭ, carĭ aŭ visitat în timp Bucurescii, precum şi scopurile ce urmăriaŭ. In aceste două capitule autorul are multe ideiĭ subiective, pe carĭ le puteà înlăturà, maĭ ales că materia înşirată nu face strict parte directă din obiectul sĕŭ. Cap. X descrie rîul Dâmboviţa, al XI-lea Mahalalele, al XII-lea Podul Calicilor, al XIII-lea Tîrgul de Afară, Calea Moşilor, al XIV-lea Podul luĭ Şerban-Vodă, al XV-lea Podul Mogoşóeĭ, tóte documentate şi ţinêndu-se sémă de tradiţiune. Despre alte strade şi mahalale nu vorbesce, pentru că i-aŭ lipsit documentele. Cap. XVI tractéză Comerciul în Bucurescĭ, al XVII-lea Hanurile, al XVIII-lea Artele frumóse, al XIX-lea Istoria militară a Bucurescilor, al XX-lea Bucurescii pe timpul Revoluţiuniĭ francese. Mare parte din acest material nu se refere direct la Istoria Bucurescilor şi autorul l-a acomodat prin digresiunĭ.

Cap. XXI ne istorisesce Bólele, Spitalele şi Doctoriĭ din Bucurescĭ, cap. XXII Viéţa bucurescénă, iar cap. XXIII şi cel din urmă Cârmuirea orăşănéscă a Bucurescilor. Aceste din urmă capitule sunt documentate destul de bine.

Autorul, încercând a scrie istoria Bucurescilor, s'a vĕḑut în grea situaţiune încă de la început, neavênd la îndemână documentele necesare. De aceea s'a servit de argumentul analogieĭ, cum adecă s'aŭ format alte oraşe în Europa, al căror început este maĭ sigur. După cum acelea, aşà şi oraşul Bucurescĭ îşĭ are multe miturĭ şi legende în vechimea sa. Dacă Bucurescii aŭ fost o staţiune preistorică, dacă a trecut prin el un val roman, dacă erà o cetate orĭ cetăţuie, nu se póte dovedì scienţificesce, lipsindu-ne probele. Este óre un Bucur, care a fundat Bucurescii? Nu se scie positiv. Ast-fel câmpul ipoteselor este fórte larg în tótă istoria veche a acestuĭ oraş.

Peripeţiile, prin carĭ a trecut ţéra întrégă, s'aŭ resfrînt şi asupra Bucurescilor. Viéţa sa internă, desvoltarea municipală, afacerile comerciale asemenea nu se pot urmărì cu siguranţă, pentru că lipsesc datele. Autorul şi-a dat tótă silinţa, a consultat tot ce i-a stat în pu-

ținţă, dar n'a putut să ne dea o descriere cronologică şi completă a desvoltării Bucurescilor, pentru că nu aveà pe ce să se razime.

Cu tóte aceste neajunsuri, lucrarea îşi are valórea sa pentru că e prima încercare de monografie a Bucurescilor, care cu timpul, descoperindu-se noue dovedi, se va puté uşor completà. Autorul îşi are stilul sĕŭ, care este plăcut şi atrăgĕtor, clar şi simpu, dacă se exceptézá unele expresiuni proprii autorului.

Cartea, fiind voluminósă, s'aŭ strecurat câte-va erori de date şi de fapte, dar fără mare însemnătate. Lucrarea, în sine considerată, este meritorie şi dovedesce că autorul şi-a dat multă ostenélă, culegĕnd mărturii şi dovedi din autori străini, în lipsa celor locali, asupra timpurilor vechi, mai ales ale istoriei Bucurescilor. Apoi a consultat şi tóte documentele interne, de cari dispunem până acum, privitóre la subiectul sĕŭ, cum şi scrierile autorilor, cari aŭ vorbit despre Bucuresci. Pe lângă acésta, cartea sa mai este înzestrată cu numeróse figuri fórte bine executate, cum şi cu facsimile. Aceste calităţi fac ca opera «Istoria Bucurescilor» să fie recomendată la premiŭ spre încuragiarea muncei autorului şi spre îndemnul şi al altora, de a se ocupà cu subiecte istorico-literare serióse.

Şedinţa din 31 Martie 1900.

e) Filosofia Socialismului, de d-l *Michăescu.*

D-l *Kalinderu* dă lectură apreciării sale asupra acestei opere.

Socialismul pe care-l are în vedere autorul este cel sciinţific al lui Marx şi Engel, care tinde la transformarea întregei organisări sociale, iar nu cel românesc, de fapt ovreesc, ce se reduce mai mult la o programă politică radicală extremă.

Socialismul are un caracter revoluţionar, ca unul ce nu-şi póte recrutà aderenţi decât prin agitaţiuni, şi adresându-se nu la judecata, ci la simţemintele ómenilor. Dar, pe când atracţiunea lui de acum 30 de ani, ca lucru noŭ, a început să dispară, el mai adimenesce încă pe lucrători, până când—adăogim noi—li se vor deschide ochii şi în acéstă privinţă, prin inculcarea în capetele lor lesne credĕtóre a ilusiunii, că introducerea în organisarea socială a principiilor doctrinei lor le va procurà o justiţie completă.

Se învederézá unele sofisme ale lor şi se relevă absurditatea or-

ganisaţiuniĭ comune tutulor popórelor faţă cu diferinţele lor etnice neînlăturabile.

Apoĭ se contestă caracterul scienţific al doctrineĭ socialiste, făcêndu-se demonstrarea că faptele sociale şi morale sunt de natură aşà de complexă, în cât fac ilusoriŭ acel caracter scienţific.

Dar şi rézimul socialiştilor pe positivism şi evoluţionism nu corespunde realităţiĭ lucruluĭ, căcĭ tocmaĭ eĭ calcă limitele positivismuluĭ, considerând evoluţiunea sociologieĭ ca dejà efectuată, pe când positivismul o proclamă «de sciinţa cea maĭ complexă şi *maĭ puţin* formată».

Deşì autorul nu pune pe socialiştĭ alăturea cu anarchiştiĭ, recunósce însă că prin propaganda lor vinovată înlesnesc calea anarchiştilor.

Referentul, analisând maĭ departe opera d-luĭ Michăescu, amintesce că autorul eĭ, răzimându-se pe Schopenhauer, contestă liberul arbitru «libertatea discutată în psichologie» (cum ḑice autorul în nota de la pag. 147), recunósce însă că «o libertate, ca resultatul uneĭ convingerĭ» există, are însă trebuinţă a fi susţinută de Stat. Dar socialiştiĭ nu vor concurenţa, ceea cé aduce vătĕmare libertăţeĭ munciĭ, şi ómeniĭ devin «maşinĭ inconsciente» ca şi în organisaţiunile primitive.

Faţă cu acésta autorul examină principiul contrariŭ de «laissez faire», care se admite cu óre-carĭ restricţiunĭ, ca «singura basă a vieţiĭ economice». El aprobă şi sindicatele, necesare pentru ceea ce omul nu póte realisà cu puterĭ isolate. Dar spre a nu se asemĕnà în apucăturĭ cu anarchiştiĭ, se cere ca ele să se feréscă a nu devenì tiranice. Cu un cuvînt, progresul libertăţiĭ se va realisà, când individul va ajunge a posede stăpânirea de sine.

In partea din urmă a opereĭ sale d-l Michăescu se ocupă cu inegalităţile naturale şi sociale. Promiţênd a le nivelà, socialiştiĭ caută a explicà provenienţa lor din mediul social, care trebue ast-fel înlocuit cu unul maĭ bun.

Că acésta este numaĭ o ademenire grosolană, sare în ochiĭ orĭ-şi-cuĭ.

Cartea închee cu deplângerea, că omenirea, prin lupta contra natureĭ, a deviat de la destinaţiunea eĭ. De aceea aşà ḑisa civilisare şi creştinare a sĕlbaticilor strică maĭ mult decât face bine.

D-l referent crede, că autorul nu ne-a dat, precum ne aşteptam, o filosofie a Socialismuluĭ, în care cas trebuià să combată ca deopotrivă greşite cele douĕ concepţiunĭ ale socialismuluĭ, cea cosmică (în care se négă alte existenţe, afară de cea pămîntéscă, în carĭ omul să-şĭ afle compensarea relelor încercate pe pămînt) şi cea economică, care pune fericirea saŭ nefericirea vieţiĭ numaĭ în condiţiunile economice.

Cartea maĭ are lipsurĭ şi relativ la «ce e valórea», dacă întréga valóre a resultat numaĭ din muncă, şi dacă orĭ-ce muncă valoréză tot atâta.

Cu tóte că opereĭ iĭ lipsesce «analisa şi sintesa noţiunilor fundamentale ale Socialismuluĭ», ea ne ofere «o interesantă expunere de cercetărĭ óre-cum proprie». D-l raportor cere încuragiarea autoruluĭ cu cel puţin o parte din premiul Adamachi.

D-l *Kalinderu* aduce după acésta un alt referat despre:

f) Critica sistemuluĭ probelor şi Comisiunĭ rogatoriĭ, de d-l *Maxim*.

Comisiunile rogatoriĭ sunt mijlócele, de carĭ trebue să se servéscă judecătorul, când diferite împrejurărĭ se opun ca să aducă la audienţă, fie pe un împricinat, fie pe un martor, pentru a conlucrà la aflarea adevĕruluĭ. Materia acésta este decĭ în strînsă legătură cu: 1) interogatoriul; 2) jurămîntul; 3) cercetarea prin martorĭ. D-l Maxim cercetéză pe rînd aceste treĭ materiĭ, şi expune reformele, ce crede necesare în disposiţiunile legale privitóre la ele. In partea a doua a lucrăriĭ autorul tractéză tot ce se refere la comisiunile rogatoriĭ în sine, anume: cine le póte da, cuĭ, în ce materie, cu ce forme, etc. In partea acésta el face istoricul sistemuluĭ comisiuniĭ rogatorie şi arată apoĭ întrebuinţarea acestuĭ mijloc în drept civil şi penal. Apoĭ trece la practica comisiuniĭ rogatoriĭ internaţionale, arată pe ce basă există ea în principalele state, şi sorginţile, pe carĭ se întemeiéză la noĭ, din carĭ principala e convenţiunea consulară cu Italia.

Expune apoĭ pe larg innovaţiunile introduse de convenţiunea de la Haga prin art. 5—10.

Lucrarea d-luĭ Maxim este întemeiată pe studiul documentelor originale, aduce lumină într'un subiect complex şi e însufleţită de un spirit progresist.

Limba e în general corectă şi tot-deauna clară, iar cugetările bine înlănţuite. Deşì opera d-luĭ Maxim nu e voluminósă, ea e fructul unuĭ studiŭ întins şi va aduce serviciĭ atât în domeniul sciinţeĭ, cât şi în acela al practiceĭ juridice, fiind o excelentă călăuză pentru magistraţĭ şi făcênd parte din rarele cărţĭ juridice, carĭ se pot cetì cu profit.

Inainte de a procede la deliberare asupra conclusiuniĭ rapórtelor cetite, d-l *Negruzzi*, făcênd declaraţiunea, cu privire la cartea d-luĭ Adamescu, că de óre-ce a recomendat-o numaĭ condiţionat, întru cât adecă nu vor fi lucrărĭ maĭ de valóre, în urma celor raportate despre alte opere, este adus a n'o maĭ propune la premiare. De aceea Comisiunea procede de îndată la votare asupra eĭ.

Obţine 4 voturĭ contra, 2 pentru.

Incepêndu-se discuţiunea asupra celor-lalte scrierĭ, d-l *Negruzzi* opinéză, că d-l Kalinderu a făcut o apreciare maĭ elogiósă decât merită opereĭ d-luĭ Maxim. Jurisconsulţĭ de valórea d-luĭ Alexandrescu, de exemplu, carĭ aŭ tractat în operele lor o materie întrégă de drept, nu aŭ găsit cu cale a se presentà la concursurile Academieĭ, pe când d-l Maxim a făcut acésta cu o lucrare, care se ocupă cu un singur punct de procedură civilă. Ionnescu-Gion îĭ pare d-sale că a depus maĭ mult capital de muncă, pentru a duce la capĕt opera sa. Apoĭ acesta a tras cel dintâiŭ pârtea, pe când Maxim a găsit lucrărĭ anterióre, pentru a se ajutà. Cât pentru cartea d-luĭ Michăescu, d-l Negruzzi o consideră, că bate tot-deauna în cuiŭ, nu alăturea. Cu un cuvînt, dînsul admiţênd ca bune scrierile d-lor Boiu, Ionnescu-Gion, Găvănescu şi Michăescu, ḑice că Maxim e de respins, iar Ciru Oeconomu de înlăturat, de óre-ce povestirea sa istorică nu póte fi asemĕnată ca valóre cu operele celor dintâĭ patru.

Cu privire la scrierea părinteluĭ Boiu, d-l *Erbiceanu* emite părerea —maĭ accentuată decât în conclusiunea raportuluĭ sĕŭ—că se cade a premià *Seminţele din agrul luĭ Christos*, ca o carte cu conţinut moral şi frumos scrisă. Pe de altă parte, relativ la referatul d-luĭ Erbiceanu asupra opereĭ d-luĭ Ionnescu-Gion, făcêndu-se de către d-l Kalinderu observarea, la care s'a asociat şi d-l Quintescu, că critica sa a fost indulgentă, d-l referent în cestiune face la rîndul sĕŭ observarea, că nu trebue uitată munca îndelungată depusă de autorul *Istorieĭ Bucurescilor* în lucrarea sa, care cu tóte lipsurile eĭ, ce cu timpul vor puté fi înlăturate, are meritul de a fi până astăḑĭ unica monografie asupra Bucurescilor.

D-l dr. *Felix* la rândul sĕŭ, referindu-se la cartea d-luĭ Michăescu, iea apărarea eĭ, cu tóte omisiunile (micĭ după d-sa) cuprinse în ea, pe când d-l Ştefănescu se pronunţă contra acesteĭ cărţĭ. Noĭ suntem moral rĕspunḑĕtorĭ, ḑice d-sa, de ideile dintr'o carte premiată, şi cartea d-luĭ Michăescu cuprinde unele teoriĭ în afară de societatea bine aşezată.

D-l *Erbiceanu* împărtăşesce asemenea părerea, că scrierea d-luĭ Michăescu nu trebue să se premieze. In sensul d-luĭ Ştefănescu d-sa accentuéză, că d-l Michăescu profeséză unele ideĭ, carí nu pot fi consfinţite de Academie, ca aceea că «răsbóiele sunt în mersul natural al lucrurilor, iar nu dependinte de cine scie ce capriţiĭ de rege saŭ din cine scie din ce cause economice» (pag. 269), căcĭ ele prin sporirea numĕruluĭ morţilor servesc ca o echilibrare faţă cu o nemĕsurată sporire a numĕruluĭ născuţilor (ibidem); saŭ: «Misionariĭ religioşĭ le vîră (popórelor sĕlbatice) în suflet gróza de natură, prin apoteosarea forţeĭ

a tot puternice a unuĭ Dumneḑeŭ, deprinḑêndu-ĭ prin acéstа cu credința, că trebue să te supuĭ fără a supune: *omul ast-fel dresat se închină luĭ Dumneḑeŭ, fugind de natură»* (pag. 269), ceea-ce revine la respingerea credinţeĭ într'un Dumneḑeŭ, faţă cu care (din alte maĭ multe specimene de aceeaşĭ categorie, ce s'ar puté aduce), cu tóte că alt-fel recunóscem capitalul însemnat de studiĭ, depus de d-l Michăescu în opera sa, nu se póte admite premiarea eĭ, fără a călcà tradiţiunea uneĭ Instituţiunĭ cu destinaţiunea eĭ cunoscută.

D-rul *Felix* se ridică din noŭ în favórea d-luĭ Michăescu. D-sa observă, că trebue să ne punem cu gândul în gândurile socialiştilor. Partea critică a socialiştilor are multe adevĕrurĭ. Prin urmare, dacă un scriitor se asociéză la acea critică, nu trebue condemnat.

— Punêndu-se votul asupra celor din urmă opere examinate: *Fiica luĭ Sejan* întrunesce 5 voturĭ contra, 3 pentru; *Seminţe din agrul luĭ Christos*, 6 voturĭ pentru, din 6 voturĭ exprese; *Istoria Bucurescilor*, 4 voturĭ pentru, 2 contra; *Curs de pedagogie,* 5 voturĭ pentru, 1 contra; *Critica sistemuluĭ probelor şi Comisiunĭ rogatoriĭ*, 4 voturĭ pentru, 2 contra, iar *Filosofia socialismuluĭ*, 3 voturĭ pentru, 3 contra.

—După acéstа Comisiunea admite premiarea d-lor Boiu şi Ionnescu-Gion cu câte 1.500, iar a d-lor Găvănescu şi Maxim cu câte 1.000 leĭ.

Şedinţa din 1 Aprilie 1900.

Cărţĭ premiabile.— 3. La premiul Lazăr.

Comisiunea trece la referatele cu conclusiune favorabilă, referitóre la scrierĭ intrate pentru premiul *Lazăr.*

a) D-l *Vinc. Babeş* dă lectură raportuluĭ sĕŭ despre cartea *Poporaţie* a d-luĭ *Cuza.*

D-l referent îşĭ exprimă convingerea, că, orĭ-cine va examinà cu atenţiune acéstă carte, va recunósce, că autorul eĭ cu pricepere şi asiduitate admirabilă a adunat şi expus în esenţa lor tóte datele şi opiniunile celor maĭ însemnaţĭ autorĭ, carĭ de un secol încóce s'aŭ ocupat de studiile *asupra poporuluĭ şi poporaţiunilor în general,* şi în special cu natura şi însemnătatea, sporirea saŭ înmulţirea şi scăderea, prosperarea şi degenerarea, rolul, respectiv locul sĕŭ în societatea organisată, aşà numită Stat-public. Autorul ne desfăşură însăşĭ originea acesteĭ cestiunĭ —supt altă formă, atuncĭ—încă de pe timpul Ro-

manilor, în mod sistematic citând date, ilustrând acestea cu multe, fórte interesante tabele statistice, dând explicaţiunĭ şi adăogênd reflexiunĭ lămuritóre într'o mĕsură, în cât orĭ-cine la noĭ ar avé a se ocupà de desvoltarea ulterióră a acesteĭ cestiunĭ, pentru unele ţĕrĭ devenită critică, iar pentru România chiar ardentă, va găsì în acéstă carte, adunat în esenţă la olaltă, întreg materialul necesar, o bună călăuză, o bogată fântână de cunoscinţe, de date şi ideĭ.

Autorul ne dă maĭ întâiŭ o introducere (de XVI pagine), în care ne învederéză caracterul opereĭ sale, care este un studiŭ amănunţit asupra uneia din cele maĭ însemnate materiĭ ale sciinţeĭ economice; apoĭ adaoge, că are să lămuréscă cestiunĭ de însemnătate neasemĕnat de mare pentru sciinţă în genere, şi pentru ţéra nóstră în deosebĭ; căcĭ sunt semne, carĭ trebue să ne facă a ne gândì serios la resolvirea unor probleme, ce — rĕmânênd nesolvite — ar periclità existenţa nóstră ca popor.

Autorul ne arată acele semne şi pericolul, de unde se vede că îndemnul d-sale de a face studiĭ adâncĭ, şi de a ne da acéstă bogată carte, a fost patriotismul şi naţionalismul sĕŭ.

Materia cărţiĭ este împărţită în XX capitule, tractate în 426 pagine. Primele treĭ capitule, cuprinse sub titlul de *Consideraţiunĭ generale*, expun *poporaţiunea şi însemnătatea eĭ; problema poporaţiuniĭ* şi *istoria, economia politică şi problema poporaţiuniĭ;* în capitulele IV, V, VI, şi VII, cu titlul general de *Statistica poporaţiuniĭ*, tractéză despre *sciinţa poporaţiuniĭ saŭ demografia;* despre *statistică în genere;* despre *starea poporaţiuniĭ;* despre *mişcarea eĭ;* în capitulul VIII, sub denumirea generală de *Teoria poporaţiuniĭ*, se ocupă cu *legile sociale* şi *valórea metódeĭ statistice;* iar în cele-lalte 12 capitule, cuprinse sub titlul general de *Politica poporaţiuniĭ*, ne dă *consideraţiunĭ generale; predecesoriĭ luì Malthus; teoria luĭ Malthus; părtinitoriĭ luĭ Malthus; Simonde de Sismondi; protivniciĭ luĭ Malthus; socialiştiĭ protivnicĭ aĭ luĭ Malthus; o problemă scienţifică; analısa critică; principiul poporaţiuniĭ; mărirea şi scăderea naţiunilor; încheerĭ practice.*

Deşì autorul — cum s'a vĕḑut — a urmărit cestiunea sa încă de pe timpul Romanilor, originea eĭ concretă însă o găsesce neapĕrat în Englitera cu începere de la deceniul din urmă al seculuĭ XVIII prin ivirea teorieĭ luĭ Malthus în contra exagerărilor şi visurilor luĭ Godwin.

Pe lângă acésta, autorul ne desfăşură şi participarea la cestiune a tuturor scriitorilor celor maĭ renumiţĭ, examinând cu deamĕruntul şĭ cu agerime tóte argumentele şi vederile lor şi la urmă făcêndu-şĭ con-

clusiunile. In acéstă privință merită a fi cu deosebire cetite și apreciate cele din urmă treĭ capitule.

Despre acéstă parte din urmă, cu deosebire polemică, referentul face observarea, că deși cuprinde ca coronament *încheerĭ practice*, acestea sînt practice în teorie, ca resultat al scrutărilor și experiențelor practice, nu însă ca *deslegare practică a problemeĭ.* Este o bună diagnosă a bóleĭ sociale, nu însă remediul însușĭ, practicabil în împrejurările date.

După cetirea raportuluĭ d-luĭ V. Babeș, se deschide îndată discuțiune asupra opereĭ d-luĭ Cuza.

D-rul *Felix* face maĭ întâiŭ observarea, că lucrăriĭ în cestiune, deși bună, îĭ lipsesce o conclusiune precisă. Din partea sa raportorul recunósce că scrierea *Poporația* are și părțĭ vulnerabile. Ea cuprinde afirmărĭ nefundate și multe exagerațiunĭ în conclusiunile eĭ (cap. XX) Ast-fel autorul eĭ conchide, că cine are puterea are și dreptul. Cu acésta se dă drept unuĭ popor, ca să sugrume pe altul. Autorul trece cu vederea elementul etic; pretinsul drept natural duce popórele la degradare și îndobitocire. Dar — repetă d-l referent — critica sa se refere numaĭ la partea finală a opereĭ, care cuprinde enunciațiunĭ — după socotința d-sale — funeste. Alt-fel cartea e un magazin de cunoscințe și merită tótă lauda. De aceea propune premiarea eĭ

D-l *I. Kalinderu* pune în vederea Comisiuneĭ, că a cetit cartea și a apreciat-o înainte de presentarea eĭ la premiŭ; o găsesce înzestrată cu o însemnată bogăție de ideĭ și cunoscințe și aștéptă numaĭ apreciarea și a celor-lalte scrierĭ, considerate ca bune de la premiul *Lazăr*, ca să se convingă, dacă e superióră acelora, saŭ merită numaĭ ca să împarță premiul cu ele.

b) Urméză cetirea referatuluĭ d-luĭ *Haret* asupra cărțiĭ profesoruluĭ Climescu: *Curs de geometrie analitică.* Referentul relevă, că o lucrare didactică ca acésta, asupra uneĭ materiĭ bine cunoscute, nu cuprinde multă originalitate de fond; se recomandă însă prin însemnate merite ca claritate și metod în expunere, precum și prin simplicitatea și buna înlănțuire a demonstrațiunilor. Raportul, conchiḑênd, nu o recomandă cu cuvinte exprese la premiare, ci se mărginesce a accentuà că lucrarea d-luĭ Climescu va aduce însemnate serviciĭ învĕțămîntuluĭ universitar.

c) După acésta se aduce la cunoscința Comisiuniĭ raportul d-luĭ *Victor Babeș* asupra opereĭ *Putrefacția*, de D-rul Minovicĭ. Lucrarea D-ruluĭ Minovicĭ este împărțită în doue părțĭ, una medico-legală, alta igienică. Cea medico-legală este maĭ importantă, maĭ desvoltată; ea

este fructul uneĭ muncĭ îndelungate şi serióse, şi cuprinde resultatul multor cercetărĭ personale ale autoruluĭ; ea se presintă ca lucrarea cea maĭ completă, care s'a scris până acuma asupra putrefacţiuniĭ din punctul de vedere medical, chimic şi bacteriologic.

D-rul Minovicĭ a studiat singur, şi în colaborare cu D-rul Ogier din Paris, rolul ptomainelor (otrăvurilor organice) în cercetările toxicologice, confusiunea care se póte face între ptomaine şi alcaloiḑiĭ vegetalĭ, şi mijlócele pentru înlăturarea unor asemenea erorĭ; apoĭ rolul microbilor în putrefacţiune; al insectelor, carĭ se nutresc cu cadavre; tótă fauna şi flora cadavrelor; mecanismul soponificăriĭ cadavrelor; acţiunea arseniculuĭ asupra stomaculuĭ şi asupra celor-lalte organe.

D-l Dr. *Babeş* conchide, că lucrarea D-ruluĭ Minovicĭ aduce marĭ serviciĭ medicineĭ legale şi patologieĭ în general, şi merită a fi premiată.

d) In fine referatul înaintat Academieĭ de D-rul Rômniceanu asupra volumelor III şi IV din opera d-luĭ D-r I. Kiriac, intitulată: *Curs clinic de patologie chirurgicală*, se pronunţă în favórea eĭ, accentuând că este fructul unuĭ îndelung studiŭ, întemeiat pe observaţiunĭ personale ale autoruluĭ, saŭ adunate din spitalele nóstre, că ambele volume sunt însoţite de demonstraţiunĭ prin figurĭ, ceea-ce le face cu atât maĭ folositóre, din carĭ o parte revine autoruluĭ, şi că autorul volumelor a probat nu numaĭ că este în curentul cunoscinţelor referitóre la materia sa, «dar că a sciut să le utiliseze într'o carte didactică».

Referentul face opereĭ şi o mică critică. Deşi scrisă într'un stil uşor de înţeles, ea cuprinde expresiunĭ franţuzescĭ saŭ franţuzite, carĭ ar fi trebuit evitate, maĭ ales că este destinată uneĭ tinerimĭ culte, şi limba nóstră n'are nevoe de asemenea înprumuturĭ.

Referatul D-ruluĭ Rômniceanu fiind cel din urmă, înainte de a se face discuţiune şi a se da vot asupra celor patru opere de la premiul Lazăr, cercetăriĭ cărora, la lumina raḑelor proiectate de rapórte, Comisiunea a consacrat şedinţa eĭ din urmă, se pune cestiunea, dacă se póte impărţi premiul Lazăr, lucru care s'a efectuat odată cu ocasiunea presentăriĭ la concurs a douĕ lucrărĭ-manuscripte, considerate ca egale în valóre. Atuncĭ s'a pus la vot împărţirea premiuluĭ Lazăr după propunerea coleguluĭ nostru d-l *P. Poni*, cu reserva însă — ce e drept — că acésta se face «numaĭ în mod excepţional pentru casul acela».

D-l *I. Kalinderu* declară, că rĕmâne în convingerea avută de la început în acéstă privinţă. Năsturel-Herĕscu a spus formal că premiul sĕŭ nu se póte împărţi, Adamachi a spus că se póte. Gândul legiuitoruluĭ la premiul Lazăr (art. 4 din legea constituiriĭ) şi Eliade-

Rădulescu a fost de a nu se luà din ceĭ 30.000 leĭ, subvenţiunea anuală a Statuluĭ, maĭ puţin de 10.000 leĭ pentru amîndouě premiile. De acì însă nu urméză, că nu se pot împărţì ceĭ 5.000 leĭ, afectaţĭ la fie-care din cele două premiĭ, între maĭ mulţĭ concurenţĭ.

D-l *Ştefănescu* obiectéză, că incontestabil legiuitorul a voit ca premiul să fie de 5.000 leĭ. Impărţirea premiuluĭ Lazăr s'a efectuat odată în vederea, că a fost una şi aceeaşĭ materie pusă de noĭ la concurs. Acum sunt opere cu totul deosebite; prin urmare nu putem împărţì premiul.

D-l *I. Negruzzi* emite socotinţa că, este o deosebire între dispoziţiunile testamentuluĭ Herĕscu şi ale legiĭ premiilor Statuluĭ. In acéstă lege nu se specifică, ca la Herĕscu, că premiul nu se póte da la maĭ multe persóne; iar d-l Quintescu, referindu-se la d-l Ştefănescu, ḑice că, odată principiul divisibilităţiĭ unuĭ premiŭ admis, nu-şĭ are locul a susţiné, că împărţirea luĭ e aplicabilă numaĭ la scrierĭ, carĭ tractéză unul şi acelaşĭ subiect.

—Punêndu-se la vot împărţirea premiuluĭ Lazăr, 6 membriĭ se pronunţă pentru, 2 contra.

D-l *Dr. I. Felix,* luând după aceea cuvîntul, crede că, odată stabilit că putem împărţì premiul, avem dinaintea nóstră două opere de o însemnată valóre: *Putrefacţia* d-luĭ Minovicĭ şi *Poporaţia* d-luĭ A. C. Cuza. Ele sunt cele maĭ bune, de aceea propune împărţirea premiuluĭ numaĭ între ele.

In momentul de a se deschide urna, d-l *Kalinderu* pune în vederea Comisiuniĭ, că d-l Dr. *Babeş* a făcut cu treĭ anĭ maĭ înainte un raport fórte favorabil asupra primelor două volume ale opereĭ D-ruluĭ Kiriac, şi că numaĭ cu un vot a obţinut premiul concurentul sĕŭ, d-l Chiru.

— După declaraţiunea d-luĭ *Haret,* că prin conclusiunea raportuluĭ sĕŭ asupra *Geometrieĭ analitice* a înţeles premiarea, se pune votul şi se constată că d-l Climescu a întrunit 3 voturĭ pentru, 4 contra; d-l Dr. Kiriac asemenea 3 voturĭ pentru, 4 contra; d-l Dr. *Minovicĭ* 4 voturĭ pentru, 3 contra; iar d-l A. C. Cuza 5 voturĭ pentru, 2 contra, 1 din ceĭ 8 membri presenţĭ, d-l Ştefănescu, abţinêndu-se de la vot

— Făcêndu-se vot şi asupra modalităţiĭ împărţireĭ premiuluĭ, majoritatea Comisiuniĭ (şése voturĭ) se pronunţă în favórea decernăriĭ luĭ d-lor Cuza şi Minovicĭ, făcêndu-li-se fie-caruia parte egală.

Raport general asupra lucrărilor Comisiunii premiilor anuale Năsturel-Herĕscu, Lazăr şi Adamachi, pe anul 1900,

de **N. Quintescu.**

Domnilor Colegĭ,

In numele Comisiuniĭ alese de d-vóstre, vin a vĕ da sémă de resultatul lucrărilor şi deliberărilor eĭ cu privire la premiile *Năsturel-Herĕscu* de 4.000 leĭ, *Lazăr* şi *Adamachi*, amîndouĕ decâte 5.000 leĭ.

Scrutinul asupra scrierilor intrate la aceste treĭ premiĭ a avut următorul resultat. Din cele 13 cărţĭ de la premiul *Năsturel-Herĕscu*, una singură, *Iov*, a întrunit majoritatea voturilor (6 pentru, 2 contra) în sînul Comisiuniĭ d-vóstre; din cele 11 de la premiul *Lazăr*, aŭ obţinut majoritatea sufragielor cartea despre *Poporaţie* a d-luĭ Cuza (5 voturĭ pentru, 2 contra, şi o abstinenţă) şi *Putrefacţia* D-ruluĭ Minovicĭ (4 voturĭ pentru, 3 contra, iarăşĭ cu o abstinenţă); iar din scrierile de la premiul *Adamachi* (12 la numĕr), una, a părinteluĭ Boiu, a întrunit 6 voturĭ pentru (din 6 votanţĭ), pe când operele d-lor Găvănescu *(Curs de pedagogie)*, Ionnescu-Gion *(Istoria Bucurescilor)* şi Maxim *(Critica sistemuluĭ probelor)* iarăşĭ numaĭ majoritatea sufragielor, şi anume prima: 5 voturĭ pentru, 1 contra; a doua: 4 pentru, 2 contra; a treia asemenea: 4 pentru, 2 contra.

Domnĭ Colegĭ, deşi usul stabilit la raportarea asupra premiabilităţiĭ cărţilor, intrate la concurs, este ca să se aducă la apreciarea plenuluĭ Academieĭ numaĭ scrierile, carĭ aŭ obţinut în Comisiune cel puţin majoritatea voturilor, îmĭ fac o datorie a pune în vederea d-vóstre — pe cât este strict necesar — desbaterile urmate în sînul eĭ şi cu privire la cărţile maĭ puţin favorite de scrutin, întru cât ele aŭ avut unul saŭ câţĭ-va susţinĕtorĭ.

Scrierile de acéstă din urmă categorie, carĭ aŭ provocat discuţiunĭ sunt: *Documentele* d-luĭ Iorga şi *Clipele de linişte* ale cunoscutuluĭ nostru poet, Al. Vlahuţă.

In momentul de a se pune votul asupra conclusiuniĭ nefavorabile a raportuluĭ despre *Documente*, d-l *I. Kalinderu* consideră *Introducerea* lor de o însemnătate, care face cartea premiabilă. Colegul nostru însă a rĕmas singur în susţinerea acesteĭ părerĭ.

Nuvelele d-luĭ Vlahuţă, pe carĭ majoritatea Comisiuniĭ le consideră nu destul de însemnate, pentru a merită premiul *Năsturel-Herĕscu*

(însuşĭ raportorul îl recomendase maĭ ales în vederea scrierilor sale anterióre), aŭ avut doĭ susţinĕtorĭ în sînul Comisiuniĭ. Maĭ întâiŭ pe d-l Haret. D-sa a expus părerea, că la premiare trebue să avem în vedere tot ce a lucrat un scriitor, iar nu numaĭ o parte din întregul producţiunilor sale; alt-fel nimenea din representanţiĭ recunoscuţĭ aĭ literaturiĭ nóstre n'ar maĭ ajunge să fie încoronat.

Cu ocasiunea premieriĭ luĭ Coşbuc, d-sa a susţinut acelaşĭ lucru. De s'ar fi urmat, cum propune d-sa, n'am fi vĕdut scriitorĭ de mâna întâia murind săracĭ, fără să obţină premiŭ. Vlahuţă are un însemnat trecut literar. Aşà fiind, între el şi Gârbea nu este de stat la îndoială.

D-niĭ *N. Quintescu* şi *Gr. Ştefănescu* nu sunt de părerea d-luĭ Haret. Academia nu premiéză (şi nicĭ nu trebue să premieze) persónele, ci opera cea maĭ bună, care a apărut într'un interval de timp, determinat de dînsa. Lucrarea cu care s'a presentat d-l Gârbea le pare maĭ de valóre. Votând pentru Gârbea, nu votăm contra luĭ Vlahuţă, ci contra opereĭ sale de astă-dată. D-niĭ Quintescu şi Ştefănescu nu înţeleg, cum — în afară de procederea preconisată de d-l Haret — un bărbat ca d-l Vlahuţă n'ar maĭ puteà fi premiat, căcĭ erà de talie a opune o lucrare — cel puţin de aceeaşĭ valóre—lucrăriĭ aduse de d-l Gârbea. Apoĭ Statutele şi Regulamentele s'ar împotrivì la încoronarea uneĭ scrierĭ, considerate ca inferióră alteia, în consideraţiune, că ea emană de la un scriitor alt-fel cu un nume maĭ mare. Pe lângă acésta cine a împedicat pe Eminescu — căcĭ la el s'a făcut alusiune — de a venì la premiŭ?! Dacă niminea nu l-a împedecat, de ce se face un argument din nepremiarea luĭ?

La acestea d-l *Haret* a obiectat, că, aşà cum înfăţişéză cestiunea d-niĭ Gr. Ştefănescu şi N. Quintescu, lucrul se reduce la acésta, de a încoronà ceea-ce este momentan bun. Vlahuţă vine pentru nu scie a câta óră la premiŭ. Işĭ îndeplinesce Academia rolul eĭ faţă cu poetul iubit de toţĭ şi atât de popular?! Cât despre Regulament, Academia trebue în asemenea casurĭ să îndulcéscă asprimea luĭ.

D-l *Gr. Ştefănescu* nu împărtăşesce teoria d-luĭ Haret faţă cu regulamentul, teorie care ne-ar împinge pe clina de a da recompense persónelor. D-sa insistă, ca să se acorde premiul opereĭ de anĭ îndelungĭ maturată a d-luĭ Gârbea.

Quintescu la rândul sĕŭ observă, că dacă d-l Vlahuţă n'a reuşit la premiile din trecut, acésta n'a provenit din lipsa de bună-voinţă a Academieĭ pentru dînsul. Rapórtele sunt faţă, ca să adeveréscă acésta.

D-l *I. Kalinderu*, al doilea susţinĕtor al d-luĭ Vlahuţă în sînul Comi-

siuniĭ d-vóstre, amintesce împrejurările în carĭ a fost premiat Coşbuc. Lucrarea luĭ Vlăhuţă de acuma are — după d-sa—aceeaşĭ valóre ca a luĭ Gârbea, plus trecutul luĭ literar aprópe egal cu al luĭ Coşbuc. «Suntem», ḑice domnia sa, «judecătorĭ suveranĭ, şi prin urmare mĕ pronunţ pentru Vlahuţă, care e un scriitor maĭ cunoscut ca Gârbea». Vlahuţă a produs maĭ multe opere de valóre decât Gârbea. Dacă ar fi posibil, d-sa ar împărţì premiul între Vlahuţă şi Gârbea, căcĭ şi acesta are un mare talent.

D-l *N. Quintescu,* referindu-se la premiarea luĭ Coşbuc, invocată ca argument în favórea luĭ Vlahuţă de către d-l I. Kalinderu, ḑice că d-sa, care a fost pentru recompensarea eminentuluĭ poet originar de dincolo de Carpaţĭ, a făcut acésta nu pentru că aveà în faţă pe un Coşbuc, ci pentru că acesta concurà la premiŭ cu o operă demnă de Coşbuc, care atîrnă în cumpănă—faţă de alte scrierĭ—incontestabil maĭ mult decât atîrnà *Clipele de linişte*, puse alăturea de *Iov* al luĭ Gârbea. Orĭ-cât ar aprecià cine-va talentul luĭ Vlahuţă, orĭ-cât l-ar pune chiar aprópe pe acelaşĭ nivel cu poetul *Idilelor,* este bine ca şi luĭ să i se aplice ceea ce se ḑice aşà de drept pe francesa: «A chacun son tour mérité.»

La desbatere în sînul Comisiuniĭ aŭ dat nascere şi referatele d-luĭ *I. Kalinderu* asupra opereĭ d-luĭ Maxim, *Critica sistemuluĭ probelor* şi asupra *Filosofieĭ socialismuluĭ* de d-l Michăescu, amîndouĕ recomendate la recompensă cu o parte din premiul Adamachi, prima din ele în vedere că denotă studiĭ întinse din partea autoruluĭ eĭ şi póte servì ca o excelentă călăuză pentru magistraţĭ.

D-l *I. Negruzzi* nu s'a împăcat cu elogiile aşà de accentuate făcute de referent cărţiĭ d-luĭ Maxim. Alţĭ jurişti, carĭ aŭ tractat o materie întrégă de drept, n'aŭ găsit cu cale a se presentà la premiŭ. Cu atât maĭ mult trebuià să renunţe la acésta d-l Maxim, de óre-ce scrierea sa are de obiect un singur punct de procedură civilă. Apoĭ d-l Maxim n'a tras — ca concurentul sĕŭ la premiŭ Ionnescu-Gion — cel dintâiŭ brasda pe un câmp maĭ nainte inţelenit, ci a avut la îndemână lucrărĭ anteriόre, carĭ i-aŭ aplanat calea. Cât despre opera d-luĭ Michăescu, ea pare d-luĭ Negruzzi o lucrare excelentă, «care bate tot-deauna în cuiŭ, nu alăturea».

D-rul *I. Felix* vorbesce de asemenea în favórea acesteĭ cărţĭ, găsindu-ĭ însă şi câte-va micĭ lipsurĭ.

Ceĭ-lalţĭ membri aĭ Comisiuniĭ, fără a contestà întinsele cunoscinţe ale autoruluĭ, n'aŭ înpărtăşit calificarea de «excelentă» fără nicĭ o restricţiune, prin urmare şi din punct de vedere moral, atribuită de d-l

Negruzzi scrierii *Filosofia socialismului.* Insuşi d-l referent, cu tótă recomendarea ce i-a făcut, nu i-a recunoscut partea morală, ca una ce n'a arĕtat «ca deopotrivă greşite cele două concepţiuni ale socialismului, cea *cosmică* şi cea *economică*» şi în acelaşi timp a găsit-o incompletă din punct de vedere sciinţific, nepresentând «analisa şi sintesa ideilor fundamentale ale Socialismului».

Majoritatea Comisiunii dar a făcut reserve exprese în ce privesce óre-cari teorii ale autorului, cari nu se încadréză în societatea constituită. Cartea sa dă expresiune materialismului în tótă puterea cuvîntului; afirmă între altele—că civilisaţiunea de astădi este cu totul rea şi aduce rĕŭ omenireĭ; că bólele şi rĕsbóiele sunt reclamate de natură în interesul echilibruluĭ societăţiĭ, de câte orĭ poporaţiunea cresce nemĕsurat; ba se négă chiar Dumnedeirea (p. 269). Aceiaşĭ membri aĭ Comisiuniĭ pun în vedere, că o carte ca a d-luĭ Michăescu, almintrelea bine scrisă, din principiŭ nu trebue premiată, căcĭ o instituţiune ca a nóstră este moral responsabilă de ideile emise într'o scriere îmbrăţişată de dînsa.

D-l Dr. *Felix* amintesce, că critica socialiştilor cuprinde multe adevĕrurĭ şi, când un scriitor se alăturéză la acea critică, nu trebue condemnat.

Cu ocasiunea desbaterilor asupra celor maĭ bune lucrărĭ, intrate la concursul premiuluĭ Lazăr, deliberărĭ consemnate, împreună cu altele neatinse acì, în procesele verbale ale şedinţelor Comisiuniĭ d-vóstre, s'a încins o vie discuţiune asupra cestiuniĭ de a se scì, dacă premiul Lazăr se póte împărţì saŭ nu. Impărţirea—s'a pus în vedere dintr'o parte—s'a efectuat acum câţĭ-va anĭ cu ocasiunea a două manuscripte considerate ca deopotrivă meritorie. In adevĕr—se obiectéză din altă parte—s'a făcut acésta de către plenul Academieĭ, dar în mod excepţional şi numaĭ pentru casul special de atuncĭ.

D-l *I. Kalinderu* observă că rĕmâne la interpretarea dată legiĭ la prima ocasiune ce s'a presentat.

Neîndoios, premiul Herĕscu nu póte fi împărţit, al luĭ Adamachi se póte. Instituitoriĭ şi unuia şi altuia aŭ spus expres acésta. Pentru premiul Lazăr şi Eliade-Rădulescu, legiuitorul (art. 4) a destinat (din ceĭ 30.000 leĭ alocaţĭ anual de Stat) suma de 10.000 leĭ. Din faptul însă că nu li se póte afectà maĭ puţin de atâta, nu urméză că nu poţĭ împărţì ceĭ 5.000 leĭ aĭ fie-căruia din cele două premiĭ între maĭ mulţĭ concurenţĭ.

D-l *Gr. Ştefănescu* obiectéză, că incontestabil voinţa legiuitoruluĭ a fost ca premiul Lazăr (ca şi Rădulescu) să nu fie maĭ mic de 5.000 leĭ,

Impărţirea luĭ s'a făcut (o singură dată) în favórea a douĕ manuscripte, carĭ tractaŭ acelaşĭ subiect, pus la concurs de Academie. Acum avem în faţă opere cu totul deosebite, prin urmare nu putem împărţì premiul.

D-l *N. Quintescu* observă că conclusiunea d-luĭ Ştefănescu n'are destulă rigurositate logică. Dacă d-l Ştefănescu admite principiul divisibilităţiĭ premiuluĭ Lazăr, este indiferent, dacă împărţirea luĭ se face şi în beneficiul a douĕ opere distincte prin cuprinsul lor, căcĭ prin acésta fondul de 5.000 leĭ nu se atacă în fond, şi călcarea voinţeĭ legiuitoruluĭ ar constà numaĭ în ştirbirea luĭ, adecă în darea uneĭ sume maĭ micĭ de 5.000 leĭ, fie că acea sumă s'ar decerne unuia, fie că la maĭ mulţĭ.

D-l *I. Negruzzi* pune în vedere, că este o deosebire între dispoziţiunile testamentuluĭ Herĕscu şi între acelea ale legiĭ premiilor Statuluĭ. La premiul Herĕscu se ḑice anume, că el nu se póte da la maĭ multe persóne, pe când la premiul Lazăr nu se specifică acelaşĭ lucru: împărţirea nu este ca dincolo formal oprită.

In urma acestor desbaterĭ s'a pus la vot împărţirea premiuluĭ Lazăr, şi s'a admis cu 5 voturĭ pentru, 2 contra.

Inainte de a se pune votul asupra cărţilor *premiabile* de la premiul Lazăr, d-l *Kalinderu*, cu referire la voluminósa operă a D-ruluĭ Kiriac, *Curs clinic de patologie chirurgicală*, vol. III şi IV, a pus în vederea Comisiuniĭ, că volumele I şi II ale acesteĭ lucrărĭ aŭ făcut obiectul — acum puţinĭ anĭ — uneĭ apreciărĭ fórte favorabile din partea colegului nostru, D-rul V. Babeş, pe care a presentat-o în calitate de raportor, şi că scrieriĭ D-luĭ Chiru, *Canalisarea rîurilor şi irigaţiunĭ*, în concurenţă cu a D-ruluĭ Kiriac, i s'a acordat premiul numaĭ cu un vot de majoritate.

Am pus, Onoraţĭ Colegĭ, aceste deliberărĭ sub ochiĭ plenuluĭ Academieĭ, ca să se vadă modul cum Comisiunea premiilor a înţeles a-şĭ îndeplinì sarcina dată.

Rĕmâne acuma ca la lumina referatelor, cărora se va da lectură, onorabila Academie să judece în deplină cunoscinţă de causă, întru cât Comisiunea premiilor a avut mână fericită în alegerea operelor de valóre, considerate ca cele maĭ demne de a fi recompensate.

Pe basa voturilor date, Comisiunea d-vóstre are onóre a vĕ propune prin organul meŭ acordarea premiuluĭ Năsturel-Herĕscu, de 4.000 leĭ, opereĭ dramatice *Iov* a d-luĭ Gârbea; împărţirea premiuluĭ Adamachi, de 5.000 leĭ, între operele d-lor Boiu şi Ionnescu-Gion, cărora să li se deà câte 1.500 leĭ, şi între operele d-lor Găvănescu şi Maxim, carĭ

să fie recompensate cu câte 1.000 leĭ fie-care, iar premiul Lazăr să se decérnă operelor d-lor Cuza şi Minovicĭ, dându-se fie-căruia câte 2.500 leĭ.

Voturile Comisiuniĭ premielor asupra cărţilor intrate în concurs.

I. Premiul Năsturel-Herĕscu de 4.000 leĭ.

	Pentru premiare	Contra premiăriĭ
1. *Blaga* (Dr. Iosif), Teoria drameĭ, Braşov 1899	3	5
2. *Condiescu* (I. P), Studiĭ experimentale asupra întreţineriĭ căilor ferate, Bucurescĭ 1899	—	7
3. *Crăsescu* (Dr. V.), Ovreiul, roman, Bucurescĭ 1899. . .	1	6
4. *Gârbea* (G. O), Iov, poemă dramatică, ed. II, Bucurescĭ 1899	6	2
5. *Grigoriu* (Const. A.), Teatru de familie, Bucurescĭ 1899	—	7
6 *Iorga* (N), Documente romîneştĭ din archivele Bistriţeĭ, Bucurescĭ 1899	3	5
7. *Lecca* (Haralamb. G.), Jucătoriĭ de cărţĭ, Bucurescĭ 1900	—	7
8. *Lecca* (Octav George), Familiile boereştĭ române, Bucurescĭ, 1899	1	6
9. *Marion*, D'avalma, ed. II, Bucurescĭ 1899	1	6
10. *Mitrescu* (Filon Th.), Mic dicţionar român-latin, Bucurescĭ 1899	2	6
11. *Nanu* (D), Nocturne, Câmpulung 1900	1	6
12. *Rossetti* (Radu D.), Valurĭ, Bucurescĭ 1900	2	4
13. *Vlahuţă* (A.), Clipe de linişte, Bucurescĭ 1899	4	4

II. Premiul Statuluĭ Lazăr, de 5.000 leĭ.

	Pentru premiare	Contra premiăriĭ
1. *Berberianu* (I), Examenul de asistent în farmacie, Bucurescĭ 1899	1	7
2. *Climescu* (C.), Curs de geometrie analitică, Iaşĭ 1898 .	3	4
3 *Cuza* (A. C.), Despre poporaţie, Iaşĭ 1899	5	2
4. *Florantin* (I. Pop), Teletipia, (descoperire)	—	8
5. *Kiriac* (Dr. I), Curs clinic de patologie chirurgicală, vol. III, IV, Bucurescĭ 1898, 1899	3	4
6 *Manicatidi* (Al), Curs de algebră elementară, Bucurescĭ 1899	3	5
Observaţiunĭ asupra procedeelor de calcul aritmetic utilizate în şcólele nóstre, Bucurescĭ 1899.	1	7

	Pentru premiare	Contra premiării
7. *Minovicĭ* (M), Putrefacţia din punctul de vedere medico-legal şi hygienic, Bucurescĭ, 1899	4	3
8. *Oceanu* (P. I), Ovariotomia la iapă, vacă, etc., Bucurescĭ 1899	3	4
9 *Possa* (Dr S.), Difterie şi seroterapie, Iaşĭ 1899	2	5
10. *Şerbănescu* (Dr. I), Memoriŭ asupra maladiilor infecţióse în armată, Bucurescĭ 1899	—	7
11. *Stoica* (Simeon), Dietetica poporală, Braşov 1897 . . .	3	4

Se notéză că d-l membru Gr. Ştefănescu s'a abţinut de la votare asupra cărţilor d-lor Climescu, Dr. Kiriac, Cuza şi Dr. Minovicĭ.

III. Premiul Adamachi, de 5.000 de leĭ.

	Pentru premiare	Contra premiării
1. *Achimescu* (I.), Spicurĭ, culegerĭ din englezesce, Bucurescĭ 1899	—	7
2. *Adamescu* (Gh.), Noţiunĭ de istoria limbiĭ şi literaturiĭ romîneştĭ, ed. III, Bucurescĭ 1899	2	4
3. *Boiu* (Zaharia), Seminţe din agrul luĭ Christos, tom. I, II, III, Sibiiŭ 1898, 1899	6	—
4. *Găvănescu* (I.), Curs de pedagogie, Bucurescĭ 1899 . .	5	1
5. *Ionnescu-Gion* (G. I.), Istoria Bucurescilor, Bucurescĭ 1899	4	2
6. *Maxim* (D. G.), Critica sistemuluĭ probelor— Comisiunĭ rogatoriĭ interne şi internaţionale, Iaşĭ 1899 . . .	4	2
7. *Mihăescu* (N.), Filozofia socialismuluĭ, Câmpulung 1900	3	3
8. *Oeconomu* (Ciru), Fiica luĭ Sejan, poveste istorică, Bucurescĭ 1899	3	5
9. *Popea* (Ioan), Caractere morale — Exemple şi sentinţe, Braşov 1899	3	4
10. *Possa* (Dr. S), Anatomia artistică, Iaşĭ 1899	2	5
11. *Szmigelscki* (Dr. V.), Istoria legeĭ nóuĕ, tom. I, Blaj 1899	1	6
12. *Vasilescu* (Ştef. Ilie), Fabule şi satire morale, partea I, Bucurescĭ 1899	—	7

Dr. Iosif Blaga, *Teoria drameĭ. Braşov 1899.*

Raport de **D. C. Ollănescu.**

Literatura didactică s'a îmbogăţit, de un an, cu o carte fórte interesantă şi fórte utilă pentru cine doresce să cunóscă adâncurile frumuseţilor scenice. Cartea acésta destinată usuluĭ elevilor din clasa VII a gimnasiuluĭ român din Braşov este: *Teoria Drameĭ*, cu un tractat introductiv despre frumos şi artă, alcătuită de Dr. Iosif Blaga, profe-

sor, cu ajutorul cercetărilor maĭ multor scriitorĭ germanĭ însemnaţĭ în materie, scriind «în unele locurĭ independent iar în altele ţiindu-se de ideile ce i s'aŭ părut la dînşiĭ în potrivire cu sistemul şi scopul urmărit de d-sa».

Autorul atinge în acest tractat aprópe tot ce se póte ḑice despre dramă, tragedie şi cât-va despre comedie, din punctele de vedere technice, filosofice şi literare, debutând pentru folosinţa claselor culte cu teoretisarea frumosuluĭ şi în special a frumosuluĭ real şi a frumosuluĭ în artă. Lucrarea e făcută cu pricepere şi cu mĕsură pentru a nu trece peste marginile unuĭ manual de şcólă, nicĭ a rămâné maĭ pe jos de discuţiunile şi analisa meşteşugite ale criticeĭ. Imĭ pare numaĭ că nu e deprins a cetì şi a înţelege limba românéscă în alt-fel de formă decât acea greóe şi plină de inversiunĭ;—îmĭ pare—ḑic—că ideile autorilor străinĭ cum şi acelea propriĭ autoruluĭ sunt turnate în tipare carĭ se resimt de influenţa germană şi unguréscă, fiind-că nu curg, nu alérgă limpeḑĭ, săltăreţe, strĕveḑiĭ, ci se împedecă la cotiturĭ şi se poticnesc adesea de-alungul drumuluĭ. Să fie greutate de concretisare, saŭ de traducere, orĭ trunchiare, de nu cum-va silnică grămădire de maĭ multe concepţiunĭ într'una, fie spre a le da un aer de originalitate, fie spre a le depărtà de isvorul ce le-a dat nascere? E şi acésta o metodă de lucru — de sigur maĭ grea decât o traducere francă — care are un singur desavantagiŭ, anume acela de a înăsprì înţelesul, aşa că ţi se pare că aĭ maĭ mult o problemă de deslegat înainte, decât o binevoitóre călăuză intelectuală. Dar iarăşĭ e cestiune de apreciare şi maĭ ales o impresiune proprie, care nu scade intru nimic meritele reale ale lucrăriĭ.

Nu puţin aş recomenda-o elevilor Conservatoriuluĭ nostru dramatic, carĭ ar găsì într'însa învĕţăminte fórte folositóre şi prea înţelepte poveţe pentru studiul care tocmaĭ le este maĭ mult trebuincios, acel al arteĭ dramatice. Dacă n'ar avé decât dór acéstă menire şi încă opera de faţă ar fi vrednică de osebita d-vóstre stimă, dar când ea concuréză cu câte maĭ slabe şi maĭ puţin vrednice de atenţiune scrierĭ, pentru un premiŭ ce i se cuvine cu tot dreptul?

Toţĭ dascăliĭ şi literaţiĭ noştri, carĭ cu uşóră încredere într'înşiĭ ieaŭ une orĭ condeiul şi scriŭ şi critică fapte şi lucrărĭ dramatice, nu s'aŭ învrednicit să aştérnă în regule bine alcătuite, cum înţeleg şi ce înţeleg eĭ din acésta, şi a trebuit să ne vie din Braşov îndemnul şi lumina, de la un profesor iubitor al meniriĭ şi sciinţeĭ sale, căruia cu încredere îĭ puteţĭ acordà şi lauda şi răsplata d-vóstră.

I. P. Condiescu, *Studiĭ experimentale asupra întreţineriĭ căilor ferate. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **A. Saligny**.

Conform însărcinăriĭ ce mi s'a dat, am luat în cercetare lucrarea presentată Academieĭ de d-l I. P. Condiescu: *Studiĭ experimentale asupra întreţineriĭ căilor ferate*, cuprinḑênd, în prima sa broşură, diformaţiunile produse de materialul rulant asupra şinelor.

Lucrarea d-luĭ Condiescu conţine 252 pagine şi este divisată în 12 capitule.

Capitulul I se ocupă cu studiul profiluluĭ şineĭ, reproducênd resultatele experienţelor d-luĭ Iohonson relative la usura feţelor în contact a bandagelor şi a şinelor, şi carĭ aŭ fost presentate, în un memoriŭ, societăţiĭ de ingenerĭ americanĭ. Se indică tot odată părţile şi elementele din carĭ trebue să se compună profilul, ast-fel ca usura produsă prin rostogolirea roţilor, atât în bandagiŭ cât şi în şină, să fie minimă.

Capitulul II. In acest capitul se indică metodele în usagiŭ în diferite ţĕrĭ, privitóre la manoperă şi se arată cea maĭ raţională metodă şi care s'ar puté aplicà şi căilor nóstre ferate.

Capitulul III. In acest capitul este o trecere în revistă a costuluĭ manopereĭ saŭ lucruluĭ de întreţinere la maĭ multe căĭ ferate străine, arătând preţul cu care fie-care din aceste căĭ ferate face întreţinerea unuĭ kilometru de cale, în proporţiune cu numĕrul trenurilor în circulaţiune, cu vitesele lor şi cu tipurile de şine admise de acele căĭ ferate.

Capitulul IV. In acest capitul se arată că din obligaţiunile ce aŭ administraţiunile de căĭ ferate de a transportà călĕtorĭ, precum şi averea lor, decurge pentru dînsele responsabilitatea de a se îngrijì ca să nu se producă accidente, şi cum accidentele nu pot fi cu totul înlăturate, se arată mijlócele prin carĭ ele pot fi reduse la un minimum posibil, prin stabilirea unor erarchiĭ şi rĕspunderĭ precum şi prin inamovibilitatea personaluluĭ, ast-fel că experienţele căpătate să pótă şlujì în viitor pentru a prevenì nouĕ accidente, ce necesarmente ar urmà, când personalul căilor ferate nu ar puté să-şĭ capete experienţa necesară serviciuluĭ lor.

Capitulul V. In acest capitul se arată acţiunile produse în timpul mersuluĭ de materialul rulant as pra şinelor şi se indică eforturile maxime suportate de şină şi pentru carĭ ea trebue să fie calculată, pentru a nu se rupe şi îndoì.

Capitulul VI. In acest capitul se indică efectele produse de materialul rulant asupra căiĭ, reproducênd resultatele experienţelor d-lor Flamache, Huberti Couard şi Ast şi arată îmbunătăţirile basate pe acele experienţe şi carĭ se pot aduce căiĭ.

Capitulul VII. In acest capitul se indică mişcările laterale ale şineĭ sub rótele locomotiveĭ şi, reproducênd resultatele experienţelor d-luĭ Couard, arată necesitatea care se simte pentru o îmbunătăţire a materialuluĭ rulant.

În *Capitulul VIII* se arată deformaţiunile verticale ale şinelor şi se reproduce resultatul experienţelor d-luĭ Ferry, inginer al Companieĭ francese P. L. M., indicându-se causele carĭ se opun la realisarea uneĭ marĭ vitese pe o cale ferată slabă şi perderile de combustibil, la carĭ dă nascere o cale care nu întrunesce tóte condiţiunile pentru un rulagiŭ perfect.

Capitulul IX. In acest capitul se tractéză stabilitâtea şinelor şi tendinţa la rĕsturnare a şineĭ Vignole. Reproducênd părerile diferiţilor autorĭ, indică cum s'ar puté realisà minimul de usură în materialul căiĭ şi prin urmare costul minimum posibil de întreţinere.

Capitulul X. In acest capitul se arată starea actuală a plăcilor carĭ servesc de intermediar între şină şi traverse, preconisând placa propusă de d-l inginer Ch. Renson la congresul internaţional de drumurĭ de fer din Iulie 1898.

Capitulul XI. In acest capitul se indică alunecarea longitudinală a şinelor arătând causele acesteĭ alunecărĭ; şi în fine,

În *Capitulul XII* se indică mijlócele întrebuinţate pentru oprirea alunecăriĭ longitudinale a căiĭ.

Acésta este în resumat materia tractată de d-l Condiescu în lucrarea sa presentată Academieĭ.

Lucrarea d-luĭ Condiescu este o culegere din literatura străină, la care a adaos şi resultatul experienţeĭ şi observaţiuniĭ sale proprie. Ea deci póte să fie utilă.

Avem însă de obiectat lucrăriĭ d-luĭ Condiescu câte-va erorĭ şi traducerea nu tocmaĭ nemerită a unor termenĭ tehnicĭ.

Ast-fel găsim la pag. 10 că: «la eşirea din laminare căpăţîna şineĭ ar puté să fie încă pe jumătate fluidă».

Se scie că metalul nu póte fi fluid nicĭ la începutul laminagiuluĭ.

La pag. 11 se ḑice că: «una din causele carĭ contribue la réua calitate a şinelor este şi iuţéla cu care se face laminagiul»; necesitatea uneĭ bune calităţĭ a şinelor este ca laminarea să se facă cât de repede.

La pag. 24: «printr'o simplă ochire şeful de secţie şi inspectorul de

cale póte să-şĭ dea sémă de fasele prin carĭ a trecut echipa după trajectoria parcursă de echipe». Probabil că autorul a voit să spună că lucrarea trece prin o fasă, iar nu echipa, iar drumul parcurs de o echipă de lucrătorĭ nu póte fi numit trajectorie.

- La pag. 21 se vorbesce că echipele sbóră de la un loc la altul; probabil, expresiunea este tradusă din o limbă străină; în limba română nu s'ar puté ḑice că «echipa sbóră».

In afară de observaţiunĭ de genul celor notate maĭ sus, lucrarea d-luĭ Condiescu este resultatul uneĭ muncĭ care trebue să i-o recunóscem.

Dr. V. Crasescu (St. Basarabeanu), *Ovreiul, roman. Bucurescĭ 1899.*
Raport de **I. C. Negruzzi.**

Romanul *Ovreiul* de d-l V. Crăsescu (St. Basarabeanu) are drept subiect istoria amoruluĭ unuĭ fiŭ de Evreŭ cu o fată de sătén român. Scena se petrece la ţéră, în nordul Moldoveĭ, unde sunt mulţĭ Evreĭ arendaşĭ şi uniĭ chiar proprietarĭ de moşiĭ. Moş Boboc, un bĕtrân olar trăesce cu singura sa copilă Casandra, într'o căsuţă părăsită departe de sat. Sărac precum este, el lucréză câtă vreme îl ajută puterile, dar, îmbĕtrânind şi îmbolnăvindu-se, el trebue să permită fiiceĭ sale să intre servitóre la popa din sat pentru a-şĭ câştigà viéţa. Acest preot, părintele Eremia, un stricat şi desfrînat, vrea să pérdă onórea feteĭ, care însă fuge de la dînsul şi se întórce în casa părintéscă. Maĭ târḑiŭ, ea se tocmesce la Moise Liebermann, Evreŭ cu stare, care se ocupă de agricultură. Acolo Casandra se dă în dragoste cu Isac, fiul luĭ Moise, şi tómna, când părăsesce serviciul Evreuluĭ şi se întórce acasă, simte că este îngreunată. Tatăl eĭ, Moş Boboc, orbesce şi móre, iar Casandra, rĕmasă singură pe lume, îşĭ ucide copilul. E descoperită, arestată şi dată judecăţiĭ. Isac, care o părăsise, aflând fapta Casandreĭ, vreà s'o scape din închisórea satuluĭ, dar fata, întocmaĭ ca Margareta din Faust, refusă să-l urmeze şi Isac, ese disperat din închisórea, în care pătrunsese corumpênd păzitoriĭ. După o scenă violentă între Isac şi tatăl sĕŭ Moise, care voià să-l însóre cu o Evreică bogată din Cernăuţĭ, Isac se repede afară din casă şi..... romanul e isprăvit, autorul nelămurind sfîrşitul maĭ bine, ci lăsând totul la imaginaţiunea cetitoruluĭ.

Subiectul acesta ar fi fost de sigur potrivit pentru un roman, dacă autorul ar fi avut priceperea să-l întocméscă. Insă, bun scriitor de nuvelete şi schiţe scurte, d-l Crăsescu nu pare a se înţelege în struc-

tura şi compunerea unor povestirĭ lungĭ şi complicate, cum sunt romanele.

Maĭ întâiŭ cele maĭ multe capitule din *Ovreiul* par a fi povestirĭ separate; ele se légă prea puţin unele cu altele şi dacă n'ar fi persóna Casandreĭ, adevĕrata eroină a romanuluĭ, unitatea scrieriĭ aprópe ar dispăré. La început preotul Eremia pare menit să fie unul din personagele principale ale romanuluĭ; de asemenea, caracterisările Sareĭ şi ale luĭ Rufin, sora şi fratele luĭ Isac, par a pregătì aceste persóne pentru rolurĭ importante, dar în urmă toţĭ aceştia dispar aprópe cu totul. Insuşĭ Isac Evreul, după care s'a denumit romanul, are un caracter cu totul nehotărît. Nu se scie dacă el e în adevĕr pasionat saŭ nu, dacă e interesat saŭ desinteresat, dacă e rĕŭ saŭ bun. Personalitatea sa e ştérsă şi palidă. Causa acesteĭ greşelĭ este probabil că autorul, atuncĭ când vorbesce de Evreiĭ ce figuréză în romanul sĕŭ, este fórte preocupat de teoriĭ generale. Cestiunea emancipăriĭ depline a Evreilor la noĭ i se presintă tot deauna înaintea ochilor. Acésta este atât de adevĕrat, în cât într'un moment în care istoria începe a devenì tragică, spre marea părere de rĕŭ a cetitoruluĭ, acţiunea este întreruptă printr'o lungă discuţiune asupra temeĭ, dacă drepturile Evreilor din România trebuesc întinse saŭ nu. Un învĕţător sătesc şi un dascăl de biserică tractéză pe larg cestiunea acésta, enumerând într'un lung dialog argumentele *pro* şi *contra*. Invĕţătorul, un fel de natură desinteresată şi altruistă, nicĭ pare a fi fost băgat cu alt scop în tótă istoria acésta sătéscă, cu a căreĭ acţiune nu are nicĭ un amestec, decât pentru a expune, cu vre-o ocasiune óre-care, pe lung şi pe larg, cunoscutele argumente ale celor ce susţin întinderea drepturilor Evreilor la noĭ. Negreşit că persóna luĭ Ispas, învĕţătorul, este numaĭ masca sub care autorul îşĭ expune propriile sale părerĭ. Nu sciŭ dacă tocmaĭ popularisarea acestor ideĭ n'a fost, cel puţin în parte, scopul în care s'a scris acest roman. In adevĕr, afară de învĕţătorul Ispas şi de Moş Boboc, toţĭ Româniĭ, carĭ figuréză în *Ovreiul*, sunt descrişĭ ca nisce criminalĭ. Vasile Mocanul, care la început inspiră simpatie, devine din dragoste contrabandist şi ucigaş; Casandra, persóna principală şi cea maĭ interesantă, sfîrsesce prin a fi prunc-ucigaşă; preotésa Nastasia este descrisă ca o muere iute, aprigă, brutală şi adulteră; părintele Eremia, are tóte viţiile imaginabile şi dascălul Papuc le are aprópe pe tóte, pe când Evreiĭ pe carĭ ni-ĭ înfăţişéză autorul, dacă nu sunt toţĭ nobilĭ şi desinteresaţĭ, cel puţin nu sunt rĕĭ, viţioşĭ şi criminalĭ ca Româniĭ d-luĭ Crăsescu. Adevĕrul este că autorul, când pune în scenă Evreĭ, vorbesce de aceştia ca de nisce persóne óre-cum abstracte. Preo-

cupat de cestiunĭ politice şi sociale, d-l Crăsescu nu-ĭ vede înaintea ochilor în carne şi óse, ci învăluiţĭ în negurĭ teoretice, de aceea nicĭ unul din eĭ nu ne interesézĕ: aĭ ḑice că aĭ a face cu ómenĭ fără pasiunĭ, prin urmare cu ómenĭ indiferenţĭ. Cu tótă defavórea cu care sunt tractaţĭ Românii, aceştia sunt în deobşte bine descrişĭ; cetitorul îĭ vede limpede înaintea ochilor, fiind-că pe aceştia, în opunere cu Evreiĭ, autorul îĭ cunósce, i-a vĕḑut, i-a studiat, i-a pătruns şi i-a copiat după natură, fără a se lăsà înfluenţat de ideĭ străine romanuluĭ.

Limba în care este scris *Ovreiul* este, afară de câte-và micĭ negligenţe de stil, bună şi curgĕtóre. Pentru acésta autorul ar merità o notă bună. Insă defectele romanuluĭ sunt aşà de numeróse, în cât nu pot să recomand scrierea d-luĭ Crăsescu pentru premiul Năsturel, la care a fost presentată.

G. O. Gârbea, *Iov, poemă dramatică în versurĭ ritmice, ed. II,* in-4⁰ mare, 128 pagine; *Tâlcu' luĭ «Iov», expunere analitică a poemeĭ,* acelaşĭ format, pe 24 pagine.

Raport de N. Quintescu.

Domnĭ Colegĭ,

Poema dramatică *Iov*, redată pe românesce în versurĭ iambice de d-l G. O. Gârbea, a încercat dejà la prima eĭ presintare la concurs, în sesiunea generală a anuluĭ expirat 1899, o apreciare cu deosebire elogiósă şi — întrunind un însemnat numĕr de sufragie (5 voturĭ pentru, 1 contra, în Comisiunea premielor; 10 voturĭ pentru, 11 contra, în plenul Academieĭ) — puţin i-a lipsit pentru a fi chiar premiată.

Faţă cu acésta, raportoruluĭ d-vóstre i-ar fi de ajuns a se mărginì —maĭ ales că concurenţiĭ de astă dată aĭ luĭ *Iov* sunt maĭ puţin vajnicĭ— să spicuéscă din excelentul referat general al eminentuluĭ nostru coleg, d-l Gr. G. Tocilescu (veḑĭ *Analele Academieĭ Române* pe anul 1898—1899, Seria II, Tom. XXI, Partea administrativă şi desbaterile, Fasc. II, pag. 339—344), cu siguranţa aprópe deplină de a obţiné aprobarea d-vóstre în favórea luĭ *Iov* (1).

---

(1) Am fi putut să ne referim şi la raportul special al distinsuluĭ nostru coleg, d-l Al. Xenopol (ibid. pag. 362—364). In adevĕr, «imoralitatea» descoperită de d-sa în poema luĭ *Iov*, în privinţa căreia d-l Tocilescu — luând în sprijin pe un ebraist ca

Cu tóte acestea, faptul că poema în cestiune a fost supusă uneĭ revisuirĭ cu însemnate ameliorărĭ — ceea ce i-a permis a se presintà pentru a doua óră la concurs în conformitate cu prescripţiunile regulamentuluĭ relative la premie — acest fapt fiind de natură a sugerà nóuĕ observaţiunĭ, voiŭ căutà a le pune în vederea d-vóstre, semnalând tot de-odată raportul luĭ *Iov*, atât cu versiunĭ străine cât şi cu textele române vechie.

Opera d-luĭ Gârbea sub vestmîntul eĭ preînnoit (ed. II) întrunesce condiţiunĭ, carĭ i-aŭ ridicat valórea. Un însemnat numĕr de versurĭ din prima ediţiune aŭ fost remaniate prin introducerea unuĭ ritm maĭ potrivit încă, şi ast-fel redate sub o formă şi maĭ frumósă; icĭ şi colé s'a introdus chiar o altă dispoziţiune a textuluĭ, şi unele versurĭ aŭ fost înlocuite aprópe cu totul prin altele, ca să nu maĭ vorbim de cele puţin numaĭ modificate, fórte multe la numĕr.

Câte-va extragerĭ vor învederà acésta. Dăm maĭ întâiŭ probe de remanierĭ maĭ mult saŭ maĭ puţin însemnate:

Ediţ. I (cap. XXVII pag. 68):

Şi ce-ar puté rănitul, să maĭ aştepte 'n viéţă,
Ce rĕutăţĭ maĭ fi-vor să vină-asupra luĭ?
Maĭ pot avé 'ndrăsnire la cer a sale vorbe,
Când n'a găsit în Domnul nicĭ urmă de-ajutor?
Să-l cheme!...... dar Eternul plecà-se-va s'asculte?
Aŭ cel căḑut, la cerurĭ să'şĭ maĭ ridice ochiĭ:
Pe Domnul să maĭ cheme orĭ unde şi orĭ-când?....

Ediţ. II (pag. 68):

Căcĭ ce-ar puté viclénul, să maĭ aştepte 'n viéţă,
Şi ce osândă fi-va nevrednică de el?
Puté-va el să'nalţe la cer a sale vorbe
Şi ceruluĭ să céră să-ĭ vină 'ntr'ajutor?
Dar va 'ndrăsnì el ochiĭ la Domnul să ridice?
Viclénul să-l maĭ cheme orĭ unde şi orĭ-când?...

Renan şi pe un Lamartine — a făcut justiţie deplină şi a probat că — cu totul din contră — poema luĭ *Iov* a fost în toţĭ timpiĭ admirată pentru înalta eĭ concepţiune morală, acea «imoralitate», cu care susţinĕtorul eĭ a rĕmas isolat in sînul Comisiuniĭ premielor, provenită—dupe noĭ—din faptul luăriĭ nu în sens simbolistic—cum se impune — ci *ad litteram*, al cuprinsuluĭ poemeĭ, pretinsa «imoralitate», ḑicem, fiind înlăturată, cade de la sine şi imputarea adusă d-luĭ Gârbea de a nu fi făcut cu *Iov* o bună alegere printre cărţile de reprodus din literaturile antice, şi ast-fel din judecata d-luĭ Xenopol rĕmâne în picióre numaĭ partea elogiósă: «frumuseţea neasemĕnată» (loc. cit., pag 364) a vestmîntuluĭ, cu care *Iov* este înfăţişat pe graiul poesieĭ române.

O transformare aprópe completă de versurĭ întâlnim în cap XLI. Ediţ. I (pag. 115):

Iar când înnótă, apa răzóre de lumină
Stârnesce pe vultórea ce se 'nălbesce 'n urma-ĭ
ca pěru 'ncărunţit....

Ediţ. II (pag. 121):

Iar când înnótă, 'n urma-ĭ, vultórea se despică
In lungĭ răzóre albe ce 'mpodobesc adîncul
Cum dă podóbă tîmpleĭ un pěr încărunţit....

Dar pentru a se învederà, că în general, iar nu numaĭ pe alocurea, nóua ediţiune a luĭ *Iov* constitue un progres faţă cu cea de maĭ nainte, se cere un specimen de confruntare maĭ consistent, prin urmare maĭ concludětor. Il alegem dupe cum ne cade sub mână.

Ediţ. din 1898 (pag. 113—114).
[E vorba de Leviatan:]

Aŭ cine ridicat'a, luĭ, colţurile haineĭ
Să vadă câte-ascunde sub solziĭ eĭ de fer?
Cin' i-a deschis vr'odată canaturile guriĭ?....
Pe cerbicea'ĭ vîrtósă, stă ţanţoşă tăria
Şi toţĭ fioriĭ morţiĭ păşesc naintea luĭ....
Pe spatele-ĭ se 'ntinde mantaua luĭ de zale
Ca sute de sigiliĭ lipite unul de-altul,
Nicĭ vîntul să nu pótă a'şĭ face loc prin ele.
Când bestia strănută, schinteĭ de foc îĭ scapěr'
Şi ochi'ĭ, ca sub gene de auroră — aprinse,
în capul luĭ sticlesc.

Ediţ. din 1899 (pag. 120):

I-aĭ ridicat vr'odată de colţurile haineĭ,
Să veḍĭ tu câte-ascunde sub solziĭ eĭ de fer.....
Dar cine'ĭ va deschide luĭ fălcile 'ncleştate?
P'aĭ sěĭ grumazĭ de pétră stă ţanţoşă tăria
Şi toţĭ fioriĭ morţiĭ păşesc naintea luĭ...
D'a-lung, pe spate-ĭ pórtă mantaua-ĭ grea de zale,
Cu mórtea 'ntipărită în miĭ de chipurĭ strînse,
Nicĭ vîntul să nu pótă prin ele a'şĭ face loc.
Când bestia strănută, schinteĭ de foc îĭ scapěr'
Şi ochi'ĭ, pe sub gene, tivite 'n zorĭ de ḍiuă,
în capul luĭ sticlesc.

Sub acéstă formă preînnoită, afară de puţine casurĭ, unde autorul

traducerii, nevoit de greutăţile nemĕsurate ale versificaţiunii ritmice, şi-a permis licenţe ca *oar'*, *und'*, *cin'* (1), în loc de *oară*, *unde*, *cine*, afară de aceste elideri silite de vocală, rĕmase de la prima ediţiune, şi pe cari — deşì fără vre-o însemnătate — autorul va trebuì să le înlăture (2) la prima retipărire a operei sale, *Iov* s'a apropiat mai mult de perfecţiunea formală.

Infăţişarea atât de frumósă, la care a ajuns poema lui *Iov*, care pentru înălţimea concepţiunii şi a fondului ei moral, a fost tot-deauna cuprinsă printre cărţile canonice ale vechiului Testament, constitue un merit cu atât mai mare pentru autorul ei, cu cât eraŭ nespus de multe greutăţile de învins la redarea în versuri moderne, astrînse la un numĕr constant — mai mare saŭ mai mic de silabe — a versetelor biblice, cari în privinţa extensiunii lor difer atât de mult de la unul la altul, încât, spre a fi reproduse cu fidelitate, ar fi trebuit ca traducĕtorul să se servéscă de versurile cele mai mici până la cele mai mari, de versuri de 4 şi 6 silabe până la 16 şi 18 silabe, în care cas s'ar fi nimicit unitatea ritmului şi armonia versului, reclamate de un subiect aşà de grandios ca al poemei lui *Iov*.

Dar greutăţile nu s'aŭ oprit acì. Traducĕtorul lui *Iov* a avut să lupte şi cu altele, pe cari nu le întîmpină cel care întreprinde reproducerea poemelor clasice, romane şi grece, căci acestea se presintă cu un singur vers uniform şi cu un text stabilit — unul iar nu mai multe — de scholiaştii Renascerii şi filologii moderni.

In adevĕr, cartea lui *Iov*, precum în general ori-care din vechiul Testament, presintă atâtea deosebiri de text (3), câte sunt şi textele-tip ale Bibliei, dupe cari s'aŭ lucrat cunoscutele versiuni, ca Biblia

---

(1) Spre ex. pag 102:

> *Oar' und'* erai, când lumii puneam eŭ temelie,
> Şi *cin'*află pămîntul cum e să se mĕsóre?

(2) Cu atât mai mult, cu cât ele nu ar face tocmai mare resistenţă pentru a evacuá tĕrîmul. Aşa — spre a învederà posibilitatea lucrului—versul al ḑecelea de la pag. 109 póte fórte bine începe ast-fel:

> *Ce*, tu'l făcuşi să sară în fuga-i ca locusta?

în loc să încépă cu:

> *Oar'* tu'l făcuşi...

(3) Aceste deosebiri ale textelor, considerate ca primitive în urma dispariţiunii originalului Bibliei prin arderea Ierusalimului, aŭ provenit parte din erori involuntare la transcriere, parte din faptul intercalărilor saŭ suprimerilor intenţionate în sens liberal saŭ ortodox, cum am ḑice astăḑi.

protestantă (a luĭ Luther), aceea a Societăţiĭ biblice din Londra (dupe textele originale judaice şi grece) şi cele-lalte versiunĭ apărute de la redeşteptarea culturiĭ antice, în diferite limbĭ ale popórelor Europeĭ, carĭ aŭ luat de basă când un text-tip, când altul, împreună cu Bibliile românescĭ de la Mateiŭ-Basarab încóce, lucrate în mare parte dupe *Septuaginta.*

Ast-fel fiind, traducĕtorul luĭ *Iov*, ca să păstreze deplina libertate de cugetare a erouluĭ poemeĭ, a trebuit să lupte cu atâtea neajunsurĭ, câte aŭ fost şi versiunile măcar unuia din textele tipice, luate ca basă a lucrăriĭ sale (1).

Ca să scape de greutăţile atât ale versetelor ebraice, cât şi ale textuluĭ, autorul lucrăriĭ în cestiune a adoptat, ca formă a versificaţiuniĭ, versul de 14 silabe (care alternéză din când în când cu 13 silabe), ca cel maĭ corespundĕtor subiectuluĭ poemeĭ şi textureĭ largĭ a cuvintelor limbiĭ române, şi a consultat diferite versiunĭ dupe treĭ texte tipice, culegênd şi adaptând tot ce i s'a părut că ar puté scóte maĭ în relief caracterul erouluĭ poemeĭ. In acéstă culegere nu s'a alterat întru nimic întregimea textuluĭ, care, dacă nu se ţine numaĭ de cutare saŭ cutare versiune, este scos din tóte, al tuturor.

Acéstă procedere a d-luĭ Gârbea va devenì clară prin punerea faţă în faţă a câtor-va bucăţĭ din poema sa şi din texte străine şi române vechĭ, în mĕsura permisă de publicaţiunea *Analelor.*

Din acéstă confruntare va resultà tot de-odată, cum se susţine *Iov* cel românesc, se va adeverì cu alte cuvinte, dacă lumina, în care ne-a apărut până acì, are o strălucire reală, saŭ se întunecă, pus alăturea de radele acelor versiunĭ.

Extragem maĭ întâiŭ din Biblia disă a luĭ Şerban Cantacuzino (a luĭ Greceanu) începutul capitoluluĭ XXVIII:

1. Pentru că este argintuluĭ loc unde se face şi este auruluĭ loc unde se lămuresce.
2. Pentru că ferul din pămînt se face şi arama ca şi pétra se cioplesce.
3. Rînduélă aŭ pus întunereculuĭ şi tot săvîrşitul el îl socotesce cu amĕnuntul, pétră, întunerec şi umbra morţiĭ.

---

(1) Din aceste texte-tip, pe unul — *Vulgata* luĭ Jeronim — l-a utilisat direct, împreună cu versiunea făcută dupe ea a luĭ Lemaistre de Sacy, pe când de Biblia *Masoretică* s'a servit prin intermediul luĭ Renan, iar de *Septuaginta* prin acela al textelor române (al luĭ Bob, Filofteĭ al Buzĕuluĭ şi Greceanu) Afară de acésta aŭ fost consultate maĭ mult saŭ maĭ puţin *Biblia de la Londra* (în text român şi frances al luĭ Osterwald) şi *La Sacra* Biblia a luĭ Giovanni Diodati (Londra, 1867), iar numaĭ pe apucate versiunile germane ale luĭ Luther, Umbreit şi Ewald.

4. Rumperea pârîuluĭ este din nisip, iară ceĭ ce uitară calea cea diréptă aŭ slăbit şi din pămînteni s'aŭ clădit.
5. Pămîntul din carele aŭ eşit pâine s'aŭ strămutat de desubt ca focul.
6. Locul sapfiruluĭ şi petrele luĭ şi lutul auruluĭ.
7. Cărarea care nu şĭ-aŭ cunoscut pasĕrea şi nu o aŭ căutat pre ea ochĭ de brefóce (vulturĭ).
8. Şi nu o aŭ călcat pre ea fiiĭ mândrilor nicĭ o a trecut leul.
9. Intru cea colţurósă aŭ întins mâna luĭ şi aŭ stricat desrădăcinând munţĭ.
10. Gropile apelor, vizuinile şi ţĕrmurile rîurilor aŭ rupt şi tot ce este cinstit aŭ vĕḑut ochiul meŭ.
11. Şi adâncurile rîurilor aŭ descoperit şi a arĕtat a luĭ putere la lumină.
12. Şi înţelepciunea unde s'a aflat şi care e locul sciinţeĭ?
13. N'aŭ vĕḑut pămîntén calea eĭ, nicĭ s'aŭ aflat întru ómenĭ.
14. Bézna a ḑis: nu este întru mine; şi marea aŭ ḑis: nu este cu mine.

Gârbea. — Cap. XXVIII, pag. 69.

Argintu 'şĭ-are vîna-ĭ de unde 'l scóte omul
Şi aurul, locşoru-ĭ pe unde se strecóră
Să 'l-afle iscusitul rudar, să 'l lămuréscă;
Arama zace 'n pétră şi 'n pétră ferul zace,
Ascunse de vederea luminiĭ, su' pămînt.
Dar omul întrecut-a hotarele luminiĭ:
El scormonesce lutul şi-adâncul cercetéză,
Să afle scumpĕtatea ce 'n sînu-ĭ s'a ascuns;
El stânca o pătrunde şi 'n jos, sub drumul mare,
Prin săpăturĭ îşĭ taie cărărĭ, adâncĭ ca iadul;
Potecĭ, ne-maĭ-bătute de ómemĭ şi de nimenĭ,
Şi'n văgăunĭ tăcute se lasă spânzurat...
Pămîntu' acesta, care cu pânea-ĭ ne hrănesce,
E rĕscolit, ca focul din vatră, şi se surpă,
Intocmaĭ ca tăciuniĭ, topindu-se de foc:
Safirul se ascunde printr'ale luĭ petrişurĭ,
Iar pulberea de aur sub muntele pleşuv:
Nicĭ pasĕrea nu scie ce cale duce-acolo,
Nicĭ uleul din sboru-ĭ nu i-a zărit culcuşul,
Nicĭ férele păduriĭ nu l-aŭ călcat vr'odată,
Nicĭ leul urma labeĭ pe dînsul n'a lăsat;
Ci omu'ntinde mâna pân'la granitul tare...
El desrădăcinéză şi muntele din locu-ĭ,
Şi ochiul sĕŭ privesce ascunsele-ĭ comorĭ.
El sfredelesce stânca şi vinele 'ĭ deschide;
Tot el opresce apa într'ale eĭ obârşiĭ,

Şi-ĭ cercetéză matca, să-ĭ vadă-al eĭ cuprins . . .
Dar mintea, unde este? . . . s'o urmăréscă omul;
Inţelepciunea, unde-ĭ? . . . ca s'o găséscă el.
Pe ea n'o scie nimenĭ în ce locaş se află;
Nicĭ să n'o cate omul în lumea celor viuĭ:
Văzduhul ḑice: «Nu e la mine 'nţelepciunea»;
«La mine» — ḑice marea — pe ea să n'o cătaţĭ!...»

Trecem acum la versiunĭ străine.

Din renumitele versiunĭ germane ale Ebraiştilor Umbreit (Heidelberg, 1824) şi Ewald (Goettingen, 1836) alegem pe a celuĭ din urmă, ca maĭ nouă, şi punem sub ochiĭ d-vóstre capitulul XXXVIII, pag. 279—280:

Jaegst der Loewin Nahrung du,
fuellst der jungen Leuen Gier?
wann in Hoehlen sie sich ducken,
sitzen in der Schlucht zur Lauer.
Weisst du, wann gebaeren Felsen-Gemsen,
kreist di Hindin, wahrst du das?
zaehlst die Monden, die sie fuellen,
weisst also, wann sie gebaeren?
kruemmend sich, gebaeren leicht sie Jungen,
lassen von sich ihre Wehen:
stark die Kinder sind, im Felde wachsend,
ziehen aus—und kehren nimmer wieder.
Wer hat frei gelassen wilden Esel,
seine Fesseln—wer hat sie geloest?
dem zum Haus ich machte Wuesten,
Steppen ihm zu Wohnungen:
er verlacht der Stadt Gerauesch,
hoeret nicht des Treibers Laermen;
spaehet Berge, seine Weide, durch,
suchet allem Gruenen nach.

Gârbea. — Cap. XXXVIII, pag. 107:

Aŭ tu aducĭ vînatul la Leŭ să-ĭ saturĭ puiĭ,
Când staŭ culcaţĭ pe labe într'ale lor culcuşurĭ,
Orì când s'aşéḑă 'n pândă la cotul unuĭ crâng?
Vĕḑut'aĭ tu cum nasce blânduţa Căprióră;
Ţinutu'i-aĭ tu sémă de sarcină şi chinurĭ
Şi tu aĭ deslegat-o d'a faceriĭ durerĭ?...
Ea îngenuche, geme, şi'şi pune jos povara....
Atuncĭ d'abià o lasă şi chinurĭ şi durere,
Iar puiĭ sĕĭ sburdalnicĭ, cătându-şĭ hrana singurĭ,
Se duc, se depărtéză şi vin, orĭ numaĭ vin.

Tu aĭ făcut Onagrul să umble prin pustiurĭ;
Tu'ĭ deslegașĭ căpĕstrul să-l lașĭ în voea luĭ?
Tu datu-i-aĭ deșertul să-l aibă d'alergare;
Podișele sărate, să-ĭ fiă luĭ nutreț?...
El fuge, ocolesce și sgomot și mulțime
Și glas de om să-l mâne el n'a maĭ audit.
El îșĭ găsesce hrana pe munțĭ, prin văĭ, pe piscurĭ,
Și unde-ĭ fir de iérbă, acolo-ĭ locul sĕŭ.

Am fi vrut a alăturà de *Iov* al d-luĭ Gârbea și versiunea italiană a luĭ Giovanni Diodati, dar ne e témă a ocupà un prea mare spațiŭ, și pe de altă parte avem convingerea că lumină deplină s'a făcut cu cele reproduse până acì.

In adevĕr, dacă primele probe aŭ învederat, că autorul luĭ *Iov* s'a întrecut pe sine însușĭ de la un an la altul, chiar din comparațiunea cu alte texte *Iov* a eșit victorios, el este incomparabil superior alăturea de textul român al luĭ Greceanu atât de obscur, dar de preferit și textuluĭ luĭ Ewald, alt-fel excelent prin exacta sa reproducere, pe care traducĕtorul nostru îl lasă în urmă prin o maĭ mare bogăție de imaginĭ, printr'o amploare de stil neîntrecută, ajutată și de larga mantie a versuluĭ ales, precum și prin o armonie de vers captivătóre, produs al măiestrieĭ autoruluĭ nostru în alegerea și combinarea cuvintelor, dar—într'o mĕsură maĭ mare—și al calităților musicale ale limbiĭ române, care—maĭ mult saŭ maĭ puțin—le are în comun cu cele-lalte limbĭ romanice.

Ast-fel resultatul, la care am ajuns prin confruntare, a trebuit să fiă cu atât maĭ necesar acelașĭ pe care l-a constatat d-l Gr. Tocilescu prin referatul sĕŭ general din anul trecut—d-sa nu s'a dat în lăturĭ a declarà, că *Iov* al luĭ Gârbea întrece pe *Iov* al luĭ Renan — cu cât ceea ce ne-a adus anul acesta traducĕtorul nostru este—cum am enunciat dejà—incontestabil superior lucrăriĭ de la prima edițiune.

Fără îndoélă, lucrarea d-luĭ Gârbea s'ar fi ușurat și ar fi fost póte încă maĭ gustată de cetitorĭ, dacă — în loc de a respectà întregimea textelor -- s'ar fi mărginit a redà pe *Iov* în mod literar, în care cas de sigur ar fi fost adus a suprime fórte multe versurĭ, carĭ repet aceeașĭ saŭ aceleașĭ ideĭ, și pentru a căror variare se cere o imaginațiune fórte bogată, susținută de o mare măiestrie. D-l traducĕtor n'a făcut însă acésta, negreșit din respect pentru Biblie, cartea cărților, care a fost în tóte timpurile crutață până în litera eĭ. Dar — neapĕrat—prin acésta a sacrificat întru cât-va din frumosul literar.

Cu ocasiunea contopiriĭ textelor, autorul traduceriĭ — dupe cum re-

sultă din compararea lor cu lucrarea sa — a făcut maĭ pretutindenea legătură de idee între vers şi vers, între capitul şi capitul, lucru care cu anevoe se găsesce chiar în textele cele maĭ renumite şi aprópe de loc în cele românescĭ.

Asemenea traducĕtorul nostru a introdus în câte-va locurĭ — după cum am enunciat dejà—o nouă disposiţiune a materieĭ şi a strămutat versurĭ de colo dincolo, de câte orĭ i s'a părut că înţelesul şi şirul logic al ideilor reclamă imperios acéstă modificare în aşezarea textuluĭ poemeĭ.

Ca maĭ importantă semnalăm schimbarea de la capitulul XLI, unde cele şése versurĭ carĭ încep cu:

A! iată-ţĭ cutezanţa cum cade ruşinată!...

şi termină cu:

Al meŭ e şi pămîntul şi cerul este al meŭ!

versurĭ puse maĭ nainte în fruntea menţionatuluĭ capitul, în ediţiunea II le găsim mutate la sfîrşitul luĭ, la locul asignat de cuprinsul lor, care constitue o conclusiune, iar nu un început, şi de unde numaĭ confusiunea la transcrierea lor le-a putut rătăcì.

Faţă cu tóte acestea se nasce întrebarea: este *Iov* al d-luĭ Gârbea o simplă traducţiune? Ca fond, da; ca formă însă maĭ mult o prelucrare, unică în felul eĭ, care ne ofere cele maĭ frumóse versurĭ iambice ce posede până acum literatura română.

Pentru ca acésta să devină o evidenţă neînlăturabilă în ochiĭ orĭ-şi-cuĭ, trebue să privim pe *Iov* sub o nouă faţă, să căutăm a vedé cum se presintă şi singur, ce figură face în cadrul sĕŭ propriŭ. La extragerea ce voim a face pentru acésta, întîmpinăm — ca şi maĭ nainte — óre-care greutate, căcĭ paginile luĭ *Iov* se asémĕnă, şi nu sciĭ pe care să o laşĭ şi pe care să o ieĭ. Dar fie cap. XIV, pag. 37:

Fiiul femeiĭ—omul—setos de ḑile este
şi-ĭ săturat de chinurĭ:
Intocmaĭ ca şi flórea, rĕsare şi se taiă;
Intocmaĭ ca şi umbra, nicĭ loculuĭ nu stă...
Acésta e făptura pe care pus-aĭ ochiĭ!
Cu ea la judecată staĭ Tu să te mĕsorĭ!...
Dar cin' să scótă lucrul curat din tină?—Nimenĭ!
De-aĭ stat să numerĭ, Dómne, nimicul meŭ de ḑile,
De-aĭ mărginit Tu tóte minutele vieţiĭ
Şi de mĭ-aĭ pus hotare să nu le pot eŭ trece;
Incaile-abate-ţĭ ochiĭ, să gust o clipă tihna,

Să-mĭ placă scurta viéţă şi s'o petrec cu bine,
Să pot cu mulţămire sfâşitul să'mĭ-ajung!...
Copacul din pădure şi tot nădăjduesce,
Căcĭ tot maĭ daŭ mlădiţe şi după-a sa cădere:
Lăstariĭ cu-a lor umbră, l-acopĕr şi căḑut.
Când rădăcina 'ncepe şi ea să 'mbĕtrânéscă
Şi când se uscă trunchiu-ĭ şi-ajunge putregaiŭ,
Un strop, mirosul apeĭ, şi tot îl înviéză,
El tot maĭ vede-odrasle în juru'ĭ înflorind;
Dar omul, când se duce, pe vecĭ el dus rĕmâne:
Când sufletul iĭ sbóră, maĭ e ceva de el?...
Din lac cum piere apa, cum sécă din pârae,
Aşà şi omul móre şi nu se maĭ ridică
Şi nu se maĭ deştéptă: de vecĭ e somnul sĕŭ!

Să maĭ relevăm anume şi îmbunătăţirea materială şi artistică a cărţiĭ, care în ediţiunea eĭ de faţă a fost înavuţită cu numeróse vignete şi ilustraţiunĭ dupe ceĭ maĭ renumiţĭ artiştĭ germanĭ şi francesĭ, ilustraţiunĭ, carĭ împreună cu tipăritura frumósă şi îngrijită fac din *Iov* o publicaţiune unică în felul eĭ în literatura popórelor europene, după cum şi partea eĭ literară, ajutată şi de admirabila nóstră limbă, atât de aptă pentru expunerea poetică, după cum şi acea parte—cutez a o ḑice — întrece în frumuseţă («frumuseţă neasemĕnată» în ochiĭ colegului nostru d-l Xenopol) ceea ce s'a dat la lumină până acuma în ce privesce pe *Iov* la alte popóre.

Domnĭ Colegĭ,

O muncă de maĭ bine de douĕ deceniĭ şi cercetărĭ laboriόse, susţinute — precum v'aţĭ putut convinge — de un talent însemnat, îmĭ impun datoria a vĕ cere, ca să întruniţĭ sufragiile d-vóstre asupra opereĭ d-luĭ Gârbea. Acordarea premiuluĭ Năsturel-Herĕscu va fi, după intima convicţiune a referentuluĭ d-vóstre, pe lângă expresiunea uneĭ apreciărĭ drepte şi meritate, şi o rĕsplată morală pentru inimosul bărbat, care s'a supus la sacrificiĭ cu totul în disproporţiune cu mijlócele sale, spre a da publicităţiĭ lucrarea sa în condiţiunĭ propriĭ a face onóre ţĕriĭ nóstre.

Const. A. Grigoriu, *Teatru de familie. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **D. C. Ollănescu.**

Intr'un volum de aprópe 300 pagine, placidul autor al hazliuluĭ *Don' Wagmistru*, d-l Const. A. Grigoriu, a adunat vre-o ḑece *scenete*, destinate representaţiunilor teatrale, ce de cât-va timp este modă a se da de copiĭ în pensionatele private din capitală. Acest *Teatru de familie*, încadrat într'o salutare de «bună venire» a d-şóreĭ Constanţa Pompilian (directóra Institutuluĭ cu acelaşĭ nume), şi o lecţiune de artă dramatică dată de d-l Th. M. Stoenescu «tinerelor generaţiunĭ carĭ îşĭ fac studiile în pensióne», este ilustrat şi cu XXXI pagine de musică, inspirate de acelaşĭ îndemn educativ, ce a dat însufleţire întregeĭ lucrărĭ.

Fără îndoélă, intenţiunea d-luĭ Grigoriu a fost bună; căcĭ a pune «morala în acţiune» nu este o banală îndeletnicire, maĭ vîrtos pe vremurĭ de deşănţare a năravurilor ca ale nóstre. Nu este însă de ajuns imboldirea unuĭ nobil simţemînt, pentru a face o operă de artă cu o atât de înaltă destinaţiune, şi întru acésta se dovedesce partea cea slabă a întreprinderiĭ de faţă.

In adevĕr, nimic maĭ gingaş decât cuvintele dulcĭ, nimic maĭ mişcător decât accentele duióse eşite — fie chiar în mod inconscient — din gura copiilor; dar încă dacă ele sunt cu anume scop alcătuite şi spre a produce un hotărît, de maĭ nainte, efect pregătite?! Atuncĭ li se impun condiţiunĭ estetice şi aŭ trebuinţă de avînturĭ morale atât de însemnate, în cât lucrarea cea maĭ convenţională dintre tóte genurile literare—teatrul—să aibă cu expresiunea cea maĭ naturală înfăţişarea cea maĭ luminósă a adevĕruluĭ.

Naivitatea este negreşit o însuşire a nevinovăţieĭ, precum frăgeḑimea e farmecul atrăgĕtor al tinereţeĭ, dar numaĭ cu dînsele şi printr'însele nu se pilduesc acţiunile multiple şi încordatele lupte ale vieţiĭ; şi cine îşĭ îmbracă gândirea şi-şĭ înfăptuesce simţirile în aceste douĕ forme dóră — socotind că de maĭ multe «s'ar strică capul copiilor — greşesce calea şi nu-şĭ atinge ţelul.

Vioiciunea mişcăriĭ face maĭ multă impresiune decât dulcéţa graiuluĭ şi o împerechere dibace a amîndorora produce emoţiunea, simptom netăgăduit al înrîuririĭ lor asupră-ne. Realitatea se dovedesce, nu se presupune, căcĭ teatrul nu este un curs de metafisică; de aceea, cu tóte regulele şi poveţele d-luĭ Stoenescu, «miciĭ actorĭ» vor papagalisà în tot-deauna—cu maĭ mult saŭ maĭ puţin meşteşug—dialogu-

rile, fără vlagă şi póte fără interes, ale d-luĭ Grigoriu, fără de a înţelege şi a simţì maĭ mult decât ar fi mişcaţĭ de o lecţiune învĕţată pe de rost. Pentru-ce? Pentru-că bat aceeaşĭ córdă în acelaşĭ ton şi nimic nu este maĭ primejdios decât monotonia pe scenă. Nu maĭ vorbesc de cele-lalte calităţĭ dramatice, ele lipsind lucrăriĭ aceştia aprópe cu totul, şi n'ar fi fost de prisos, tocmaĭ fiind destinată copiilor, ca ele să se desfăşure, pe alocurea măcar, pentru a-ĭ ridicà din făgaşul banalităţiĭ şi al locurilor comune.

Cele spuse şi înfăţişate de d-l Grigoriu aŭ fost pânea cea din tóte ḑilele a atâtor generaţiunĭ, carĭ aŭ ajuns — aşt-fel hrănite — să crédă că dincolo de strîmptul şi sérbĕdul orizont în care li se împăenjenesce vĕḑul, nu maĭ e decât haosul necunoscut şi spăimîntător. Nicĭ un dor de alte tĕrîmurĭ nu încolţesce în inimĭ ast-fel mucigăite, nicĭ un lucéfĕr nu se maĭ aprinde pe frunţĭ neroditóre de gîndurĭ măreţe şi generóse!

Nu cu prisosul nimicurilor saŭ al slăbiciunilor nóstre se îmbărbătéză suflete şi se forméză caractere. Pregătirea trebuinciósă pentru o existenţă înălţătóre se dobîndesce prin exemple marĭ, prin muncă rodnică, prin dragostea şi cunoscinţa bineluĭ, prin practica stăruitóre a celor luminătóre şi de folos omuluĭ.

Ce îmbunătăţire, ce avînturĭ, ce farmec póte, de pildă, încolţì în inimile încă crude ale copiilor din *o Lecţiune de musică*, piesă într'un act, în care 16 eleve dintr'un institut particular îşĭ petrec tot timpul, în clasa de musică, a-şĭ bate joc de guvernantă saŭ de profesor, evitând, care maĭ de care sub pretexte ridicole saŭ de prost gust, să-şĭ facă datoria.

O fi vre-o scenă trăită, un tabloŭ adevĕrat al vieţiĭ de pension, din care nu reese decât dór lipsa de seriositate a studiilor ce se fac în institutele private de educaţiune şi nu cred ca acesta să fi fost scopul urmărit de autorul-dascăl.

De alt-fel acest teatru—destinat copiilor de pension—e plin de alusiunĭ puţin bine-voitóre pentru dînsele, aşa că cetitorul saŭ spectatorul pot întrebà miraţĭ: de ce se ostenescea utorul să semene dispreţul şcóleĭ în sînul tinerimiĭ, ogor cu prisosinţă prielnic seminţelor rele?! Nu e o imputare, ci o simplă observaţiune, care póte să aibă valórea eĭ la aceia carĭ înţeleg alt-fel teatrul şi judecă piesele acestea ale d-luĭ Grigoriu dintr'un alt punct moral de vedere.

Nu e vorbă, situaţiunile sunt adesea plăcute, limba e cu îngrijire potrivită după persóne, aş ḑice chiar că acesta e cel maĭ mare merit al scrieriĭ şi pare căutat într'adins, atâta isbesce pe cetitor; dar de la început până la sfîrşit sunt tot vorbe şi iar vorbe, că nu sciĭ de ce

s'aŭ făcut maĭ multe piese, căcĭ putêndu-se pune tóte la un loc, cu puţină bună-voinţă, s'ar înţelege între dînsele. Ba câte odată are chiar pretenţiune la stil, dacă nu la originalitate, prin felul inversiunilor de factură archaică, deşì cu înţeles modern.

Dacă ar fi de ajuns să se rĕsplătéscă, prin urmare, silinţa de a face bine, lucrarea acésta ar merità o încuragiare; cum însă teatrul şi maĭ ales cel destinat fragedelor mlădiţe din pensióne nu se înfiripéză numaĭ cu atât, plăcutul autor al hazliuluĭ *Don' Wagmistru*, nu are, după părerea mea, cădere la premiul pentru care candidéză.

N. Iorga, *Documente romîneştĭ din archivele Bistriţeĭ. Partea I. Bucurescì 1899.*

Raport de **V. Babeş**.

In acéstă operă şi respective parte a opereĭ sale, d-l autor pe pagine 220 publică documente românescĭ culese din archivele indicate, în numĕr de 138, maĭ tóte din secolul XVII, maĭ tóte în formă de epistole particulare şi de cuprins comercial, multe maĭ vîrtos de ale străinilor, destul de interesante din punctul de vedere al epoceĭ, comerciuluĭ şi comunicaţiuniĭ dintre Ardél şi Moldova, pe valea şi respective calea rîuluĭ Bistriţa, ce constituià legătura seculară între ambele regiunĭ unde oraşul şi respective cetatea Bistriţeĭ, care, cu Braşovul de la Timiş, Predél şi Prahova, erà un principal emporiŭ economic, comercial şi industrial încă de pe la începutul seculuĭ XIII, ridicate ambe aceste localităţĭ şi regiunĭ maĭ vîrtos prin colonisarea lor cu popor saxo-german, aducênd el cu sine deprinderĭ maĭ înaintate, maĭ practice, atât în ramul economieĭ rurale, cât şi al industrieĭ, necesare atât ţĕranuluĭ, cât şi claseĭ superióre a societăţiĭ, şi chiar şi statuluĭ.

Aceste 138 documente în acéstă cărticică publicate pe pagine 103, din punct de vedere istoric în special nu sunt considerate şi apreciate; iar din punct de vedere *limbistic*, tocmaĭ fiind-că provin din condee străine, numaĭ într'o mică parte par calificabile de *cuvinte din betrânĭ;* parte mare ele sunt curiosităţĭ împestriţate cu străinisme, maĭ vîrtos slavone, carĭ caracteriséză epoca secoluluĭ XVII, în ce privesce usul limbiĭ române.

Cu tóte acestea, nu încape îndoială, că un talent istoric şi literar ca al d-luĭ autor va scì stórce din ele folos, şi pentru limbă şi pentru istoria naţională. D-l autor ne şi promite acésta prin *anunciul* ce ne

face, cum că *a doua parte* este sub tipar, cu documente peste 200 (se înțelege în alte limbĭ), «*va apăré în cel maĭ scurt timp; ea va fi precedată de o nouă introducere cuprindênd analisa documentelor unul câte unul*».

Dar d-l autor acesteĭ presente publicațiunĭ a sale premite o *prefață* în care, pe pagine 116, sigur pe basa documentelor străine, încă nepublicate din aceleașĭ archive ne expune o mulțime de episóde. relative la acelașĭ oraș și ținut, încă de pe la începutul secoluluĭ XIV, date și episóde istorice importante, multe chiar calificate de a dilucidà cestiunĭ până acum defectuos tractate în istoria Ardéluluĭ, póte și a Moldoveĭ maĭ vîrtos din secolul XIV și XV, când Bistrița și ținutul eĭ ca comitat și cetate erà apanagiŭ al Reginelor Ungarieĭ, după acea donațiune regală unor matadorĭ aĭ țěriĭ, special a *Unedescilor*, avênd prin acésta un rol fórte însemnat în viéța publică a Statuluĭ; iar după catastrofa de la Mohacĭ (1526), a principilor Transilvanieĭ.

Intr'adevěr acéstă parte a publicațiuniĭ este care ne face a recunósce valórea specială a studiilor istorice-literare ale d-luĭ autor, care valóre însă *în faptă* va puté fi constatabilă numaĭ când ni se va pune la îndemână și partea a doua a opereĭ sale.

Din aceste considerațiunĭ obiective, eŭ cred că nu ne rěmâne decât a lăudà zelul d-luĭ N. Iorga și a amânà votarea premiuluĭ cerut pe timpul când vom avé la îndemână și *partea a doua*, care ni se pune în vedere.

Haralamb G. Lecca, *Jucătoriĭ de cărțĭ. Bucurescĭ 1900.*

Raport de **D. C. Ollănescu.**

Jucătoriĭ de cărțĭ, piesă în 4 acte, este *a patra* dintre lucrările d-luĭ Haralamb G. Lecca, presentate la premiile Academieĭ.

Scrisă într'un stil curgětor și limpede, plină de observațiunĭ norocite asupra lucrurilor și ómenilor din societatea nóstră, vie în mișcare și spirituală în formă, ea este una dintre cele maĭ bune bucățĭ teatrale, printre cele representate pe scena română de câțĭ-va anĭ încóce și dacă n'ar suferì — ca tot ce ese din bogatul în măestrie condeiŭ al autoruluĭ — de óre-care insuficiență în studiul adâncit al caracterelor saŭ în desfășurarea însușirilor lor, ar fi póte cea maĭ bună. In deosebitele prilegiurĭ ce am avut de a vě da sémă despre scrierile tîněruluĭ și talentatuluĭ candidat, am constatat că abundența fantasieĭ și

uşurința, cu care iĭ póte da o reală întrupare, sunt pentru d-sa defecte covîrşitóre, căcĭ îl fac maĭ puţin stăpîn pe voința şi pe judecata-ĭ proprie. Il fură unda versurilor şi se duce, se duce la vale peste bolovanĭ, peste nisipurĭ, orĭ florĭ, orĭ rădăcinĭ, pentru a eşì, dibaciŭ înotător, la ţĕrmul verde şi rĕcoros, de pe care îşĭ iea drumul suitor către alte ţĕrmurĭ, neobosit de-apururĭ, de-apururĭ însă volnic călĕtor. D-sa vibréză în tot-deauna şi pentru tóte, şi nimic nu-ĭ este străin, nicĭ peste marginĭ de puterĭ. E o cestiune de temperament neastîmpĕrul acesta literar; prodigalitatea acésta e singura însă pentru care nu l-aş pune sub curatelă, fiind-că orĭ-şi-când şi orĭ-cum are cevà de spus, o spune frumos, o spune cu drag, învitându-te par'că el maĭ întâiŭ, să nu credĭ că e tocmaĭ adevĕr şiretenia povesteĭ. O pripélă firéscă, în potriva căreia nu póte fi stăpîn, iĭ jócă ciudate renghiurĭ câte odată şi nu maĭ departe decât *Stîlpiĭ Statuluĭ*, o farsă hazlie —prea hazlie chiar—e de sigur cea maĭ bună dovadă despre acésta.

Nu pomenesc despre dînsa pentru a ḑice că şi în *Jucătoriĭ de cărţi* ar fì cum-va pripăşită, ci ca să am dreptul de a pune în evidenţă un punct capital de slăbiciune al lucrăriĭ, provenit fără îndoială, din iuţéla combinărilor şi pripa înfiripăriĭ lor în forme viĭ şi palpabile pe scenă.

Jocul cărţilor e cea maĭ nenorocită şi, din pĕcate, cea maĭ cu pagubă morală şi materială, patimă rĕspîndită la noĭ. Urmele eĭ triste, jertfele eĭ crunte le întîlnim la tot pasul şi decĭ nu e greŭ cuĭ-va să afle ce-ĭ trebue pentru o piesă de teatru asupră-ĭ, cătând împrejur.

Modelele sunt atât de numeróse şi de caracteristice, în cât autorul dramatic n'are decât să aibă răbdarea de a le cercetà, pentru a ne înfăţişà într'adevĕr cevà întreg, cevà desĕvîrşit.

Cu tótă pretenţiunea titluluĭ sĕŭ atât de elocinte, cer ertare gingaşuluĭ poet, dar nu ne-a arătat miseria, sbuciumul, ruşinea şi desnădejdea pătimaşilor, pentru a ne pătrunde până la suflet şi a ne umple de grózã în faţa prăpastieĭ deschise înainte-ne.

Un tată fonciarmente onest, cu simţemînte religióse şi morale adînc înrădĕcinate într'însul, dar uşurel, nepăsător şi risipitor, are un fiŭ desfrînat, cinic, escroc şi criminal chiar. Tatăl jócă şi-şĭ perde averea, fiul jócă şi maĭ cumplit şi-şĭ perde ruşine, demnitate, cinste, tot, tot ce face pe om fiinţă raţionabilă şi simţitóre. Un monstru, care până într'atâta este de înjosit, în cât îşĭ bate joc de tată, de mamă, de lumea întrégă numaĭ ca el, el singur, să pótă în larg trăì «de capul luĭ»!

Un egoist primejdios şi îndărătnic, un putregaiŭ în haine de mătase, un criminal, iată ce este Victor Vanta, fiul luĭ Filip şi al Eleneĭ

Vanta, eroiĭ d-luĭ Lecca; ḑic eroiĭ, căcĭ tóte cele-lalte persóne sunt comparşĭ — maĭ mult saŭ maĭ puţin interesanţĭ — carĭ trăesc şi umplu cadrul lustruit şi sofisticat, în care se mişcă dînşiĭ.

Un colţ din lumea nóstră cu făţărniciile, minciuna, zădărniciile şi snobismul — acéstă bólă modernă a pseudo-civilisaţilor — desfăşurate şi puse în cea maĭ urîciósă a lor îndeletnicire.

Tesa autoruluĭ de a se dovedì că tóte derăpănările, tóte prăpăstuirile morale şi materiale îşĭ ieaŭ isvor din blestemata patimă a cărţilor şi că ceĭ maĭ cinstiţĭ, ca şi ceĭ maĭ mişeĭ, sunt tot o apă când sunt cobiţĭ de dînsa; contrastul dintre tată şi fiŭ, dintre jucătorĭ cinstiţĭ şi măsluitorĭ de cărţĭ ordinarĭ, reese negreşit viŭ din ţesĕtura, nu tocmaĭ nouă, a drameĭ, dând tablouluĭ o sinistră dar netăgăduită colóre locală. De ar fi fost însă şi maĭ adînc cioplite tóte chipurile — dintre carĭ al bancheruluĭ evreŭ Natan, ispititor, îndrăsneţ, limbă rea dar cu scaun la minte, este de sigur minunată — ar avé o maĭ intensivă energie şi ar produce o maĭ reală impresiune.

Pe când aşà cum sunt: unele abià schiţate, altele din fugă alcătuite şi cele interesante par'că împedecate în mersul lor firesc; ele apar ca nisce umbre maĭ mult saŭ maĭ puţin şterse pe pânza tremurătóre a unuĭ cinematograf.

Firesce, rolul luĭ Victor e un rol trăit, maĭ cu sémă când îl veḑĭ jucat. La cetire te întristéză, pe scenă te indignéză, deşì, după mine, are marele cusur de a fi prea puţin în acţiune. Al luĭ Filip e póte prea mult pentru ceea ce vrea să dovedéscă; iar maĭ vîrtos pentru desnodămînt sunt amîndoĭ nepregătiţĭ şi aprópe neînţeleşĭ.

A ucide e actul supremeĭ disperărĭ, când nu este efectul nebunieĭ. Un tată care îşĭ ucide fiul, fiind-că a vrut să-l fure şi a fost crud şi dispreţuitor către dînsul, pedepsesce saŭ se rĕsbună? Unuĭ părinte, nepătat de slăbiciunĭ şi de pĕcate grele, îĭ este póte faptul scusabil, căcĭ n'a voit să lase atâta ticăloşie să pângăréscă maĭ îndelung atâta curăţie şi nobleţă de suflet. Dar când însuşĭ tatăl e vinovat de rele pilde şi rele purtărĭ, când de la dînsul a moştenit póte copilul înclinările şi patimile înjositóre, este óre el îndreptăţit să se facà executorul sentinţeĭ de mórte? Părerile vor fì — după crescere, credinţă, temperament şi înţeles al vieţiĭ — pro şi contra, în teorie; în practica teatruluĭ însă, când un fapt nu este pe deplin justificat, nu trebue săvîrşit, fiind-că e absurd saŭ ridicol. Uciderea luĭ Victor, miserabilul, de către tată-sĕŭ Filip, păcătosul, numaĭ pentru-că trebuià!... şi erà perdut, mi-a părut, pentru sfîrşitul pieseĭ d-luĭ H. G. Lecca, că întrunesce amîndouĕ aceste atribute. Dacă e un exemplu, el e atât de rar

şi atât de nenorocit, în cât nu înţeleg de ce ni l-a dat; dacă e o conclusiune, ea mě uimesce din partea unuĭ dulce şi blajin poet. Cred însă că e maĭ mult o bravadă, şi în acest cas ea întunecă multe dintre calităţile frumóseĭ — dar de prisos crânceneĭ — sale comediĭ.

Acea lovitură mortală de pistol nu mi-a făcut — şi aŭ fost mulţĭ ca mine — nicĭ un efect, deşì actul al II-lea şi multe scene din actul I şi al III-lea sunt vrednice de a fi iscălite de nume ilustre.

Dacă merită premiul ca operă literară, nicĭ o îndoială; ca lucrare dramatică, decĭ morală, ea îl merită maĭ puţin fiind fără folos, ba póte chiar fără cuvenitul prestigiŭ pentru îndreptarea năravurilor.

Octav George Lecca, *Familiile boereştĭ române, istorie şi genealogie. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **A. D. Xenopol.**

Intre isvórele *autentice* consultate de autor găsim între altele: *La Grande Encyclopédie;* Ulysse de Marsillac, *Histoire de l'armée roumaine,* 1871; Vaillant, *La Roumanie*; Negruzzi Costache, *Alexandru Lăpuşneanu* şi *Aprodul Purice;* Odobescu, *Michnea-cel-Rěŭ* şi *Dómna Kiajna;* Alecsandri V., *Dumbrava Roşie.*

Nu înţelegem ce scirĭ autentice asupra genealogieĭ saŭ a istorieĭ familiilor române a putut culege d-l Lecca din scrierĭ ca cele enumerate maĭ sus, din carĭ unele nu sunt decât de a doua saŭ a treia mână, iar altele sunt creaţiunĭ ale închipuiriĭ.

Apoĭ, chiar unde d-l Lecca are în vedere isvóre maĭ temeinice, modul d-sale de a se referì la ele este tot aşà de fantastic. Aşà, despre *Luca Arbore,* pârcălabul de Neamţ, d-l Lecca spune: «pe care o *mulţime de documente ale timpuluĭ ni le-aŭ (sic) transmis*»; că despre Arborescĭ s'ar aflà multe documente la d-l Wickenhauser (Cernăuţĭ). Ca sprijin al acesteĭ aserţiunĭ, d-l Lecca citéză pe d-l Hasdeŭ Etimologic (sic). Ar crede cine-và că Wickenhauser este un om ce trăesce încă în Cernăuţĭ, şi că acele documente se află în lăḑile luĭ, pe când Wickenhauser a murit, dar a lăsat maĭ multe scrierĭ, culegerĭ de documente, traduse în limba germană, pe carĭ d-l Lecca le puteà consultà şi cità, iar nu să se refere la arětarea d-luĭ Hasdeŭ.

Familia *Asan* de astăḑĭ din Bucurescĭ este derivată din Asaneştiĭ Impěrăţieĭ româno-bulgare. Pe ce documente, nu ne spune. «Epoca în

care acéstă familie s'a strămutat în Moldova nu se póte precisà, probabil înainte de jumătatea secoluluĭ XVI, de óre-ce *un istoric grec* (care? în ce scriere? unde?) scrie pe atuncĭ că familia s'a stins în linie bărbătéscă prin acele locurĭ» (pag. 9). Apoĭ dacă acel istoric grec spune că s'a stins familia în linie bărbătéscă, prin acele locurĭ, cum s'a putut ea strămută în Moldova? Ba d-l Lecca maĭ inventéză încă cevà, anume că acéstă familie, stinsă în linie bărbătéscă peste Dunăre, capĕtă în ţĕrile române porecla de Cilibiea, după cum ar fi denumit un membru al acesteĭ familiĭ într'un document al luĭ Vasile Lupu din 1650. (Unde se află acest document? E publicat saŭ needit? Cetitorul n'are decât să caute singur tóte documentele de la Vasile Lupu şi să vadă).

Despre familia *Băjescu* ne spune că «pe la începutul secoluluĭ XVII, trăià boerul Gheorghe Băjescu. El aveà după *cum ne arată documentele* (carĭ? unde?) de fiŭ pe marele ban Marin Băjescu».

Despre familia *Beldiman*, d-l Lecca ne spune că «încă din timpul luĭ Alexandru-cel-Bun aŭ rĕmas douĕ documente în carĭ se pomenesce de câte un Beldiman. Primul din ele, anul 1413, vorbesce în trécĕt de un Beldiman; e scris pe pergament gros, purtând ţidula mare domnéscă, fiind iscălit de Alexandru-Vodă şi de boeriĭ sĕĭ». De ce nu se îndură să ne spună d-l Lecca unde se află acest mult preţios document, care pórtă iscălitura luĭ Alexandru-cel-Bun?! Apoĭ maĭ urméză «al doilea maĭ vechiŭ... (nu ne spune data); e un chrisov domnesc pentru pămînt, scris pe hârtie grósă cenuşie» (un chrisov domnesc pe *hârtie* şi apoĭ un document pe hârtie dinainte de 1413 ? ? ! !).

Credem că e destul pentru caracterisarea seriosităţiĭ scrieriĭ d-luĭ Lecca. Şi cu tóte acestea d-sa a muncit; dar munca fără pregătire e muncă zadarnică. Ce e drept, d-sa dovedesce că familia Lecca se trage din Publius Porcius Laecca, senator roman, şi din Marcus Porcius Laecca, părtaş la conspiraţiunea luĭ Catilina.

Marion, *D'avalma — Viéţa la mahala. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **I. C. Negruzzi.**

Sub titlul *D'avalma — Viéţa la mahala*, d-l Marion publică o cărticică in-16⁰ de 159 pagine, Bucurescĭ 1899, cuprinḑênd treĭ-ḑecĭ micĭ naraţiunĭ, al căror subiect este luat din viéţa locuitorilor mahalalelor din Bucurescĭ. Tóte aceste istorióre aŭ fost publicate maĭ întâiŭ în colónele unuĭ jurnal cotidian, pentru care causă se însemnéză pe scórţa

cărticeleĭ că acéstă publicaţiune presentată la premiul Năsturel-Herĕscu ar fi eşit în a doua ediţiune.

D-l Marion are pana veselă: el descrie scene scurte din viéţa poporuluĭ de la oraş într'un stil uşor şi în limba obicĭnuită mahalagiilor. Petrecerĭ poporale la ḑile de sĕrbătorĭ, la cumetriĭ, la nunţĭ, la culesul viilor şi altele, atrag luarea aminte a autoruluĭ, care le fixéză câte odată cu mult humor într'o scurtă povestire.

La început *D'avalma* te face să rîḑĭ, dar când cetescĭ maĭ multe istoriόre în şir, buna impresiune scade din ce în ce. Cuvintele schimonosite sunt din cale afară numerόse, istoriόrele prea se asémĕnă între ele, iar maĭ ales se repetă într'una scenele de beţie.

Dacă d-l Marion ar fi pătruns maĭ adânc în viéţa poporaţiuniĭ nόstre orăşenescĭ, dacă nu s'ar fi mulţumit cu descrierea unor scene exteriόre maĭ mult saŭ maĭ puţin comice, ci ar fi căutat să pătrundă şi în viéţa sufletéscă a persόnelor ce ne aduce înaintea ochilor; dacă, în loc de a fi un simplu fotograf, el ar fi fost un adevĕrat pictor, negreşit că opera sa ar fi avut un merit mult maĭ mare. Aşà însă, cum e croită, lucrarea d-luĭ Marion — căruia de altmінterĭ nu se pόte contestă όre-care talent de scriitor umoristic — nu are o importanţă destul de mare şi un merit destul de real pentru a puté fi distinsă cu premiul Academieĭ Năsturel-Herĕscu.

Filon Th. Mitrescu, *Mic dicţionar român-latin. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **N. Quintescu.**

Domnilor Colegĭ,

In cursul celor din urmă 4—5 deceniĭ aŭ apărut maĭ multe dicţionare din latina orĭ din limbile viĭ europene în româna; un dicţionar însă din limba nόstră în cea latină este un început, care l-a făcut pentru întâia όră d-l profesor Mitrescu.

Deşì într'un cadru relativ mic pentru un dicţionar, el este propriŭ a aduce bune serviciĭ tinerimiĭ din şcόlele secundare, care maĭ nainte, de câte orĭ i se da să lucreze teme în latina, orĭ nu aveà, când profesorul nu-ĭ venià în ajutor, unde să caute cuvintele latine trebuinciόse; orĭ, în clasele maĭ înaintate, cunόscerea limbiĭ francese şi germane — afară de rare escepţiunĭ — nefiindu-ĭ decât insuficient la îndemână,

erà nevoită a se servì cu mare greŭ şi perdere de timp de dicţionare franceso-latine saŭ germano-latine.

Aceste neajunsurĭ vor dispăré în mare parte cu ajutorul lucrăriĭ d-luĭ Mitrescu.

Micul dar dicţionar al d-sale trebue recunoscut ca o carte de o reală utilitate, din care causă a şi fost aprobat de autoritatea şcolară ca operă didactică.

Faţă cu alte scrierĭ însă intrate la concurs, pentru a căror efectuare autoriĭ lor aŭ trebuit să aibă la îndemână aptitudinĭ maĭ însemnate şi o maĭ mare originalitate, raportorul d-vóstre, care ar fi recomendat fără cea maĭ mică hesitaţiune dicţionarul d-luĭ Mitrescu pentru un premiŭ didactic, nu îndrăsnesce a o face pentru premiul Năsturel-Herĕscu.

D. Nanu, *Nocturne. Câmpulung 1900.*

Raport de **A. Naum.**

Intr'un volum de 218 pagine, cu grijă tipărit, sub titlul de *Nocturne,* ilustrat cu portretul autoruluĭ, d-l D. Nanu presintă |Academieĭ spre premiare la premiul Năsturel-Herĕscu poesiile sale.

Aninat de şcóla simbolistă, care devine şi maĭ simbolistă la porţile Orientuluĭ, defectele acesteĭ şcóle i-aŭ compromis talentul, talent pe care îl recunosc.

Poesiile sale nebulóse, neînţelese, sunt de o obositóre monotonie; în zadar cetitorul — condemnat ca mine din oficiŭ a-l cetì — se necăjesce a-l urmărì cu cea maĭ încordată atenţiune: nimic nu póte prinde. O buĭguire neobosită: nicĭ ritm, nicĭ rime, nicĭ măcar o construcţiune regulată în limbă. De exemplu, într'o poesie fórte scurtă de pe pagina întâia a volumuluĭ sĕŭ, întitulată «Cassyopea», cetim strofe ca aceste:

Treĭ aluniţe în obraz
Avea fetiţa aceea (ce hiat!)
. . . .

Odată, biruit de drag,
Prin fînul în căpiţe,
Treĭ sărutărĭ am vrut să-ĭ daŭ
    Pe aluniţe.

De ce (prin fînul în căpiţă) ca să scurgă sânge din buzele amanţilor sărutându-se prin fîn?

Dar inversiunĭ ca acestea?

Cu de marmoră castele lucitóre
Pe repeḑele Leteĭ valurĭ
Când zerelor luceferĭ scapĕt

Dar shimonositurĭ ca acestea?

Trecĭ nainte	pentru	*trecì înainte*
Afar	»	*afară*
Schînteia	»	*scînteéză*
Invîrte	»	*învîrtesce*
Tihna	»	*tihnă*
Poleie	»	*poleiesce*
Lăptà	»	*a alăptà*
Coperà	»	*a acoperì?*

Dar compuse ca acestea?

Vin-rubin, rozalbe?

Dar: *cavourĭ, slavĭ?*
Dar: *pustietățĭ albastre? reverie îngândurată? marmur, vesnic?...*

Dar rima ca:

Spumiĭ	*desprinde*	*olifant*	*Adio*
Luniĭ	*prinde*	*Levant?*	*Zio,* — în loc de *ziuă*

Dar:

Arboriĭ nu picură *o frunză?*
Portocaliĭ îșì ning *frunza?*
Brațe dogorîtóre
Mână șatra?...

Poetul merită încuragiare cu condițiune expresă a vorbì ca tótă lumea, a studià limba, a respectà regulele versificațiuniĭ, a avé ideĭ și a se presentà maĭ târḑiŭ pentru premiare.

Radu D. Rosetti, *Valurĭ, poesiĭ. Bucurescĭ 1900.*

Raport de **Iosif Vulcan.**

Observațiunea generală, ce se póte face celor maĭ mulțĭ poețĭ aĭ noștri, este aceea că cercul lor de inspirațiune e prea îngust, că su-

biectele ce cântă sunt scóse din aceeaşĭ mică lume a simţemintelor, că nu cunosc decât durerile şi bucuriile subiective.

De aceea colecţiunile lor de poesiĭ apar monotone; căcĭ a cetì vecĭnic aceeaşĭ jale şi aceeaşĭ tânguire, orĭ cu câtă artă să se exprime, în cele din urmă te plictisesce.

Aceştĭ poeţĭ se pot comparà cu aceĭ musicanţĭ, carĭ, în loc de a se servì de tóte strunele, cântă numaĭ cu una. Fie însă cât de excelentă cântarea cu o strună, ea totuşĭ face impresiunea de măiestrită, de forţată, şi prin urmare de nenaturală, care ne cuprinde numaĭ mintea, nu şi inima: admirăm technica briliantă, dar inima nóstră rĕmâne neimpresionată, gólă şi rece.

Deosebirea între aceştĭ artiştĭ de musică şi între aceĭ poeţĭ aĭ noştri este aceea, că artiştiĭ aŭ şi alte córde, câtă vreme poeţiĭ aceia par a nu avé altele saŭ nu sciŭ să cânte cu ele.

Amorul, ce e drept, este un simţemînt universal, care pune în exaltaţiune tótă fiinţa omenéscă, schimbă lumea şi face minunĭ A cântà amorul este subiectul de predilecţiune al tuturor poeţilor liricĭ. Insă a cântà numaĭ amorul, numaĭ impresiunile sale subiective, nu póte fi misiunea unuĭ poet modern, căcĭ dînsul are să înfăţişeze tóte simţemintele carĭ emanéză din fiinţa omuluĭ.

Viéţa familiară, iubirea de copìĭ, peripeţiile traiuluĭ, rolul nostru în viéţa publică, ideile carĭ cutrieră lumea modernă, iubirea de popor, de neam şi de ţéră, adorarea luĭ Dumnedeŭ, nu inspiră pe aceĭ poeţĭ aĭ noştri adânciţĭ în melancolia egoismuluĭ îngust

Natura însăşĭ nu înzestréză covórele sale de verdéţă numaĭ cu un fel de florĭ, ci le preséră cu tóte colorile ce are, presentându-şĭ ast-fel tóte comorile sale de frumuseţĭ.

Alecsandri, Bolintineanu, Mureşianu, Eminescu şi Coşbuc aŭ priceput acésta. Iată cuvîntul pentru care numele lor va trăì tot-deauna ca al unor adevĕraţĭ poeţĭ naţionalĭ.

Aceste ideĭ mi se suggeréză de câte orĭ cetesc vre-o colecţiune nouă de a tinerilor noştri poeţĭ.

Cu părere de rĕŭ vĕd, că talentatul autor al volumuluĭ de pesiĭ *Valurĭ*, d-l Radu D. Rosetti, încă se închide într'un cerc îngust şi nu dă sbor fantasieĭ sale să vadă şi să ne cânte şi alte orizonurĭ.

A început frumos. Primele sale inspiraţiunĭ aŭ atras numaĭ-decât interesarea cercurilor literare, căcĭ s'a presentat cu nisce poesiĭ cu vervă, avênd une-orĭ ascuţişurĭ epigramatice clare şi plăcute. Şi precum a început, aşà a şi continuat, deşteptând o interesare tot maĭ mare, şi făcêndu-şĭ un nume bine cunoscut.

Cum scoteà însă volume după volume, din ce în ce eşià maĭ mult la ivélă că isvorul sěŭ de inspiraţiune e mărginit, că fondul rĕmâne acelaşĭ, numaĭ forma se schimbă, că ne pictéză cu alte colorĭ aceleaşĭ tablourĭ pe carĭ le cunóscem din lucrările sale de maĭ înainte.

Susţinem acestea nu pentru a contestà talentul autoruluĭ, care este indiscutabil, ci spre a-ĭ atrage luarea aminte, că ar fi de dorit să iasă din îngustul sěŭ cerc de până acuma şi să caute aiurea subiecte nouĕ, carĭ să dea maĭ mult colorit lireĭ sale.

Ceea ce privesce volumul *Valurĭ*, de care avem să ne ocupăm, acela — deşì inferior celor de maĭ înainte — se presintă în condiţiunĭ remarcabile.

Ca fond, ofere multe calităţĭ, concepţiunĭ poetice bine înjghebate, gândirĭ intime, simţeminte gingaşe; ca formă, o limbă uşóră, clară şi naturală. Asupra întreguluĭ volum se varsă un aer pesimist, ceea ce autorul ne motivéză prin cuvinte:

Slăbiţiĭ-mĭ ochĭ, de când în lume
Sfioşĭ privirea şĭ-aŭ lăsat,
Vĕḑut-aŭ numaĭ plâns şi jale,
Şi numaĭ jalnic am cântat.

Pe tema acésta sunt brodate aprópe tóte cele maĭ de sémă bucăţĭ.

Cele maĭ reuşite sunt: *Morminte góle*, *Un vis*, *La mănăstire*. Păcat că găsim şi versurĭ că *In aşteptare* şi *Portretul*, carĭ nu se potrivesc cu moralul.

Printre cele 37 de poesiĭ originale, se află şi 7 traduse frumos şi armonios.

Versificaţiunea este corectă. Numaĭ icĭ colo câte o abatere. De exemplu, în poesia *Morminte góle*, găsim şi următórea strofă:

Pribegiĭ în urma lor sciŭ bine
Că fundul crudeĭ mărĭ i-a *supt*,
Că unde vin să se închine
Nu dórme nimenĭ dedesubt.

Aicĭ nonsensul «i-a *supt*» e pus numaĭ pentru ca să rimeze cu «dedesubt».

Desconsiderâd aceste micĭ defecte, cartea cuprinde pagine bine scrise; autorul merită menţiune onorabilă.

A. Vlahuţă, *Clipe de linişte. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **A. Naum.**

D-l A. Vlahuţă trimite Academieĭ spre premiare cu premiul Năsturel-Herĕscu un volum de nuvele sub titlul de *Clipe de linişte*, ediţiunea Socec, 1899.

Volumul cuprinde 28 de nuvele. Scrise în stilul cel maĭ poporal, nuvelele d-luĭ Vlahuţă, pline de simţirĭ generóse pentru clasele de la ţéră, aŭ ca obiectiv principal descrierea stăriĭ de lipsă a muncitorilor, prigonirea contra lor ascunsă din partea arendaşilor şi chiar a autorităţilor însărcinate cu proteguirea lor.

Din acéstă situaţiune nefericită, din causa lipseĭ de cultură intelectuală, se nasc în viéţa câmpenéscă scene furtunóse, fapte de desnădejde, crime şi sinuciderĭ.

Şi în vederea acestor *nuvele* şi în vederea maĭ cu sémă a lucrărilor poetice şi literare din trecut ale d-luĭ A. Vlahuţă, conchid la premiare.

Ioan Berberianu, *Examenul de asistent în farmacie. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **Dr. I. Felix.**

Ioan Berberianu, *Examenul de asistent in farmacie*, Bucurescĭ 1899, vol. I. Fisică, Chimie, Botanica biologică, carte de 572 pagine, cu portretul autoruluĭ, cu numeróse figurĭ, dar fără indice, premiată dejà cu leĭ 500 şi cu medalia de către congresul Societăţiĭ farmaciştilor din România, concură şi pentru premiul Lazăr.

Cartea d-luĭ farmacist Ioan Berberianu este scrisă pentru eleviĭ în farmacie, carĭ se pregătesc pentru examenul de asistent în farmacie. Prin noul regulament al studiuluĭ farmaceutic s'a desfiinţat gradul de asistent. De acum înainte eleviĭ în farmacie se recrutéză dintre absolvenţĭ aĭ studiuluĭ liceal complet, maĭ bine pregătiţĭ decât maĭ înainte, când se cereaŭ numaĭ 4 clase gimnasiale. Elevul petrece astăḑĭ numaĭ doĭ anĭ într'o farmacie, unde se familiariséză cu technica farmaceutică, cu cunoscinţa droghelor, a preparatelor farmaceutice, a doselor otrăvitóre ale medicamentelor toxice, cu antidotele, cu taxarea medicamentelor, cu legile farmaceutice şi culege şi un erbariŭ. Din farmacie eleviĭ vin direct la Universitate, fără a maĭ face stadiul de asistent. Stadiul de

elev trebue să rĕmână dar consacrat maĭ ales învĕţămîntuluĭ practic al farmacieĭ; pentru teorie rĕmâne elevuluĭ puţin timp; el trece însă în capitala judeţuluĭ în care face practică două examene anuale, şi cartea d-luĭ Berberianu póte fi utilă elevuluĭ la pregătirea pentru partea teoretică a aceluĭ examen.

Primul volum, care ni se supune, conţine Fisica, Chimia şi Botanica (Anatomia, Fisiologia şi Organografia vegetală). Fisica d-luĭ Berberianu represintă un bun manual pentru învĕţămîntul secundar, care însă conţine puţine poveţe speciale pentru viitorul farmacist; aplicaţiunile practice sunt inclompete. Ast-fel, spre exemplu, lactometru este, după d-l Berberianu, un instrument care servesce pentru constatarea calităţiĭ lapteluĭ, nu a uneia din calităţile luĭ, a greutăţiĭ specifice. Autorul nu explică cu câte-và cuvinte causele carĭ o pot modificà, precum nu ne arată la alcoolometru că greutatea specifică a bĕuturilor spirtóse nu depinde numaĭ de proporţiunea între alcool şi apă, că se găsesc în acele bĕuturĭ şi alte corpurĭ carĭ determină greutatea lor.

Chimia este scrişă în special pentru farmacist; nu vom criticà pe autor fiind-că a dat o desvoltare prea mare unor articole, carĭ puteaŭ să fie tractate maĭ scurt. Subsemnatul nu póte trece cu vederea o omisiune la articolul «Aerul atmosferic». Autorul nu vorbesce nimic asupra resultatelor cercetărilor moderne ale aeruluĭ, făcute de Rayleigh şi W. Ramsay şi apoĭ de Mendelajew, publicate de la anul 1895 încóce, despre nouele elemente Argon, Helium, Krypton, Neon, Xenon, Metargon presente în atmosferă.

Botanica, maĭ ales Organografia, este tractată cu metodă şi potrivit cu scopul.

Cartea d-luĭ I. Berberianu este o publicaţiune utilă, care va puté aduce serviciĭ elevilor în farmacie; subsemnatul nu o consideră însă ca un op destul de important, pentru ca să merite premiul Lazăr.

Const. Climescu, *Curs de geometrie analitică. Iaşĭ 1898.*

Raport de **Sp. Haret.**

Lucrarea d-luĭ C. Climescu cuprinde o parte din cursul făcut de d-sa la Facultatea de sciinţe din Iaşĭ. Cursul întreg maĭ cuprinde, din geometria plană, teoria generală a curbelor şi întréga geometrie în spaţiŭ; dar acestea vor formà, se vede, obiectul altor volume viitóre,

O lucrare didactică, ca acésta, asupra uneĭ materiĭ bine cunoscute, nu póte presentà multă originalitate ca fond. Ea se recomandă însă prin însemnate merite, ca claritate şi metodă în expunere, precum şi prin simplicitatea şi buna înlănţuire a demonstraţiunilor.

Materia tractată în carte este cea obicinuită în cărţile similare, cu adăogire de unele teoreme asupra teorieĭ polurilor şi a polarelor. Ea maĭ cuprinde numeróse exerciţiĭ, parte resolvate, parte lăsate pentru a fi resolvate de studenţĭ.

In resumat cartea d-luĭ Climescu este o lucrare consciinţiósă şi care va aduce însemnate serviciì învĕţămîntuluĭ universitar. De aceea merită să fie premiată.

A. C. Cuza, *Despre poporaţie. Iaşĭ 1899.*

Raport de **Vincenţiu Babeş.**

Domnilor Colegĭ,

Am onóre a vĕ da sémă despre cuprinsul şi valórea cărţiĭ d-luĭ Dr. în drept A. C. Cuza, carte întitulată: *Despre poporaţie,* ca *studiŭ naţional-economic şi statistic,* tipărită la Iaşĭ, 1899, şi presentată la concurs pentru premiul Lazăr de 5.000 leĭ.

Sunt sigur că orĭ-cine va examinà cu atenţiune acéstă carte, în cuprins de 462 pagine, in-4° mare, va câştigà, ca şi mine, convicţiunea că d-l autor cu bună pricepere şi admirabilă asiduitate a adunat şi expus acì în esenţa lor, pot dice, tóte datele şi opiniunile celor maĭ renumiţĭ autorĭ, carĭ de un secol încóce s'aŭ ocupat de studiĭ asupra *poporuluĭ saŭ poporaţiuniĭ peste tot,* şi în special despre natura şi importanţa şi sporirea, înmulţirea şi scăderea, prosperarea şi degenerarea, rolul saŭ locul sĕŭ în societatea organisată numită *stat-public.* Ba d-l autor ne istorisesce despre originile şi desvoltarea acesteĭ cestiunĭ, deşì în altă formă, încă de pe timpul vechilor Romanĭ, şi o face acésta într'un mod sistematic, citând date, ilustrându-le cu multe tabele statistice fórte potrivite, dând explicaţiunĭ şi făcênd o mulţime de reflexiunĭ lămuritóre într'o mĕsură, în cât orĭ-cine la noĭ ar voì a se ocupà cu cercetarea şi desvoltarea ulterióră a aceste̓ cestiunĭ, devenită pentru unele state şi popóre fórte *actuală,* şi — paremi-se — anume pentru România chiar *ardentă,* va găsì în acéstă

carte la olaltă adunat tot materialul necesar, o bună călăuză, o bogată fântână de cunoscințe, de date și ideĭ.

Din bogatul acest cuprins al cărțiĭ, așà cred, că nu va fi de lipsă, dar nicĭ că e cu putință, d'a vĕ expune acì multe probe, din causă că pe de o parte orĭ-unde vețĭ deschide acéstă carte le vețĭ găsi în asemenea mĕsură; iar de altă parte, fiind-că d-l autor îșĭ închee lucrarea în ultimul, al XX-lea capitul, pe 40 de pagine, cu «Conclusiunĭ practice» (încheerĭ practice»), pe carĭ îmĭ voiŭ permite a vi le cetì, cuprin-ḑênd ele cea maĭ eclatantă mărturie despre valórea esențială a munciĭ d-sale; în fine găsind eŭ numaĭ acì trebuința de a face unele puține reflexiunĭ critice asupra judecățiĭ concludente *practice* a d-sale.

D-l autor premițênd o «Introducere» pe XVI pagine, împarte cuprinsul cărțiĭ în treĭ părțĭ, 20 de capitule, premițênd și acestora în cele dintâĭ treĭ capitule «Considerațiunĭ generale», și adecă: cap. I, *Despre poporațiune și însemnătatea eĭ;* cap. II, *Despre problema poporațiuniĭ și istoria*; cap. III, *Despre economia politică și problema poporațiunìì* — pe pagine 26.

Urméză apoĭ: *Statistica poporațiuniĭ* în capitulele IV—VII: *Demografia; Statistica în genere; Starea poporațiunìì; Mișcarea poporațiuniĭ* — pe pagine 70. După acésta într'un cap. VIII, pe pagine 8: *Teoria poporațiuniĭ; Despre legile sociale și valórea metódeĭ statistice.*

In a treia și ultima parte, în capitule 12, IX—XX, pe pagine 370, sub titlul general de *Politica poporațiuniĭ*, se expun: *Considerațiunile generale; Predecesoriĭ luĭ Malthus; Teoria luĭ Malthus; Posterioriĭ luĭ Malthus; Simonde de Sismondi; Contrariĭ luì Malthus; Socialiștiĭ contrarĭ aĭ luĭ Malthus; O problemă sciințifică; Analisa critică; Principiul poporațiuniĭ; Mărirea și decăderea națiunilor; Conclusiunĭ practice.*

Este acéstă parte eminamente *polemică* încoronată de *conclusiunile* așà numite *practice*, practice adecă în *teorie*, ca resultatul *scrutărilor și experiențelor practice*, nu însă (după mine cel puțin) nu ca *deslegare practică a cestiuniĭ*, a problemeĭ. Este o *bună diagnosă a morbuluĭ social*, nu însă remediul practic și practicabil între împrejurările date *ale rĕuluĭ.*

In introducerea opuluĭ d-l autor ne spune că: «lucrarea de față ni se presintă ca un studiŭ complet și amĕnunțit asupra uneia din *cele maĭ însemnate materiĭ — ale sciințeĭ economice;* ea îșĭ propune să clarifice unele cestiunĭ de o importanță neasemĕnat de mare pentru sciință în genere și pentru țéra nóstră în deosebĭ». Căcĭ «*sunt semne în*

adevĕr, carĭ trebue să ne facă a ne gândi serios la resolvirea unor probleme ce periclitéză existenţa nóstră ca popor». Căcĭ «de anĭ de ḑile se observă că poporaţiunea românéscă de prin oraşe scade necontenit, fiind înlocuită de străinĭ, şi prin unele comune rurale chiar poporaţiunea română a început a se împuţină, saŭ *a nu se maĭ înmulţì în mod normal*». Acest fenomen îngrijitor a fost observat de toţĭ ceĭ competenţĭ de vre-o 60 de anĭ încóce. Acésta d-l autor o adeveresce cu provocare la scrierile doctorilor Fleişlen, Agappi, Istrati, Felix, apoĭ Aurelian, etc. D-luĭ face studiĭ comparative şi atinge causele. Iată cum exprimă d-l autor pericolul de care este amenințată *ţéra* şi *naţiunea română* prin cuprinderea oraşelor şi formarea claseĭ mijlocie de străinĭ. Prin acest proces, dacă nu i se va pune stavilă, clasa rurală, cea *adevĕrat naţională*, devine în pericol de a rĕmâné tot la *munca brută*, în legătură cu clasa de asupra dirigentă a statuluĭ, numaĭ peste capul, prin mijlocirea străinilor, care legătură nenaturală nu se póte să nu fie spre mare daună elementuluĭ întemeietor al ţĕriĭ.

Din tóte resultă că de-adreptul patriotismul şi iubirea *de nêm* aŭ dat d-luĭ autor impulsul munceĭ sale, munceĭ în general, puse pentru ca să ajungă a trage învĕţătură *în folosul Românuluĭ şi al ţĕriĭ sale.*

D-l autor ne arată pe bărbaţiĭ şi operele lor principale de carĭ s'a servit, pe carĭ le-a avut în vedere, netrecênd însă cu vederea nicĭ o clasă de părerĭ şi chiar de *principiĭ divergente.*

In capitulul *Despre poporaţiune* ne spune că «*cuvîntul poporaţie* este sinonim cu *locuitoriĭ* unuĭ *teritoriŭ*» şi că «Poporaţiune este *elementul viŭ din care se compune statul, şi statul nu există* decât pentru dînsa». Iar statul îl definesce, cu Bluntschli, ca *o comunitate de ómenĭ — ómeniĭ prin urmare, maĭ mult decât teritoriul, alcătuind adevĕrata luĭ putere*».

Ast-fel procedênd şi stabilind adevĕrurĭ şi principiĭ, cu istoria *popórelor şi a secolelor* în mână, şi prin autoritatea învĕţaţilor din vechime şi din present, d-l autor pune în discuţiune subiectul sĕŭ, pe care ilustrându-l din tóte punctele de vedere, ajunge la conclusiunile sale despre marea şi adevĕrata însemnătate a poporaţiuniĭ şi despre *legătura eĭ cu economia politică.*

Ajungênd d-l autor la timpul maĭ noŭ, la aşà numita epocă a luĭ Malthus, ne spune cum pe la capĕtul seculuĭ XVIII în Englitera, în urma unor constelaţiunĭ economice critice, critice devenite prin anĭ rĕĭ şi prin inventările de maşinĭ pentru producerea mult maĭ spornică şi eftină a articolelor de industrie, rĕmânênd fără ocupaţiune şi câştig mulţime de lucrătorĭ deveniţĭ *proletarĭ*, s'a sulevat cestiunea:

óre este de utilitate pentru omenime, şi anume pentru societatea organisată, aşà numită *stat-public*, *sporirea* poporuluĭ până la o měsură ce întrece puterea productivă de nutrimînt pentru mulţime?

De acì industrialismul noŭ, lucrătoriĭ cu maşinĭ şi cu tot maĭ puţine braţe aŭ devenit în conflict cu mulţimea proletară şi decĭ aŭ intrat în luptă cu ea, care luptă în decursul tımpuluĭ a *născut socialismul* şi la urmă şi *agrarismul*, luptă ce se continuă până în present, şi cu care stă în legătură fenomenul cresceriĭ şi al descresceriĭ poporaţiunilor.

Acéstă luptă, cu tóte nuanţele şi prin tóte fasele eĭ, o descrie şi o comentéză d-l autor al cărţiĭ ce avem înainte-ne, trecênd prin revistă, aş puté ḑice, pe toţĭ autoriĭ câţĭ în Europa aŭ observat-o şi apreciat-o în mod serios, adăogind părerilor saŭ judecăţilor lor observaţiunile sale critice.

Inceputul lupteĭ l-a făcut la anul 1790 William Godwin printr'o scriere ce susţineà că «*tóte suferinţele societăţiĭ se datoresc instituţiunilor greşite*; că nu avuţiile lipsesc, ci modul de împărţire a lor este greşit, uniĭ avênd prea mult, alţiĭ prea puţin. Să se împartă decĭ tóte şi întréga sarcină de muncă maĭ egal, pentru ca fie-care cu puţină ostenélă să-şĭ pótă câştigà cele trebuinciόse pentru existenţă, şi *fericirea pe pămînt va fi atinsă*».

In contra acesteĭ direcţiunĭ s'aŭ ridicat maĭ întâiŭ la 1797 Daniel Malthus tatăl şi fiul sěŭ Robert, combătênd prin scrierĭ polemice exageraţiunile partisanilor luĭ Godwin şi visurile de fericire pe acéstă cale.

O carte a luĭ Malthus, publicată în acéstă direcţiune la 1803, a găsit rĕsunet puternic în tóte părţile şi a fost luată de punct de mânecare de toţĭ scrutătoriĭ următorĭ asupra cestiuniĭ.

Şi d-l autor al opuluĭ nostru de acì pornesce; cu ale acestuia ideĭ şi vederĭ se ocupă maĭ vîrtos, fără însă a trece cu vederea pe predecesoriĭ sěĭ *ab antiquo*, cu atât maĭ puţin pe următoriĭ aderenţĭ aĭ sěĭ, pe un Sismondi, Ricardo, Quetelet, Stuart Mill, Darwin, etc., şi nicĭ pe adversariĭ acestora Friederich List, Spencer, Carey, etc., etc., ba nicĭ chiar pe renumiţiĭ socialiştĭ Carol Marx, Henry George, etc., pururea *contrarĭ aĭ luĭ Malthus*, pe toţĭ citându-ĭ şi apreciindu-le vederile Şi o face acésta d-l Cuza atât de precis şi respicat, în cât eŭ, după a mea pricepere, trebue să recunosc că chiar dacă prin edarea acestuĭ op d-l autor n'ar avé alt merit decât îmbogăţirea literaturiĭ nóstre cu el, ar fi bine meritat de acéstă literatură.

Vorbind d-l autor despre premergĕtoriĭ luĭ Malthus, aduce ca exemplu pe regele Franciei Henric IV, carele în secolul XVI s'a rostit

printr'un edict al sĕŭ că: *puterea şi bogăţia regilor constă în numĕrul şi bogăţia supuşilor».*

De altă parte, amintesce pe Franklin şi pe alţiĭ, carĭ, din temerea de paralelă sărăcire a poporuluĭ prin înmulţire, s'aŭ pronunţat în contra spoririĭ prea repede a acestuia. Decĭ tocmaĭ în jurul acesteĭ divergenţe de vederĭ şi argumente se învîrtesc divergenţele opiniunĭ ale învĕţaţilor.

D-l Cuza, deşì s'a pus pe calea şi în direcţiunea luĭ Malthus, în maĭ multe privinţe nu-l aprobă, ci îl corege cu argumente şi prin reflexiunĭ fórte potrivite. Dînsul nu se teme de excedentul poporaţiuniĭ, căcĭ nu admite ca corecte şi reale progresiunile inegale între nascerĭ şi decese, între producerea de alimente şi înmulţirea normală a ómenilor.

Malthus adecă şi cu şcóla luĭ susţin în acéstă privinţă că ómeniĭ se înmulţesc normalmente în progresiunea *geometrică:* 1, 2, 4, 8, 16, etc., iar productele alimentare numaĭ în progresiune *aritmetică*: 1, 2, 3, 4, etc.; dacă decĭ omenirea n'ar fi împedecată în procesul de reproducere, atuncĭ, după un timp puţin îndepărtat, productele nutritóre nu i-ar ajunge spre susţinerea vieţiĭ. Dar contrariŭ acesteĭ şcóle sunt de părere că omenirea nu se înmulţesce *constant,* cum presupune Malthus, pe când producţiunea de nutrimente pentru ea se póte desvoltà într'o mĕsură atât de mare, ca pururea să satisfacă trebuinţa.

Socialiştiĭ, peste tot contrarĭ aĭ teorieĭ luĭ Malthus, aduc exemple uimitóre, că omenirea nu-şĭ póte îndoì numĕrul în scurtul timp de 25 de anĭ, pe când există ţĕrĭ şi ţinuturĭ a căror producţiune de nutrimente se póte îndoì în cel maĭ scurt timp.

D-l autor, făcênd analisa critică, ajunge la conclusiunile şi respective dovedile cele maĭ eclatante despre greşelile comise de şcóla luĭ Malthus *nu în idee, ci în modul de aplicare al eĭ* (pag. 330, etc.).

După aceste puţine premise, să-mĭ daţĭ voe a vĕ cetì câte và specimene din însăşĭ cartea, din capitulele XVIII şi XIX, precum şi cap. XX în întregitatea sa, de unde maĭ sigur veţĭ câştigà convicţiunĭ despre valórea opereĭ şi veţĭ putè aprecia unica mea observaţiune critică în contra sentinţeĭ d-luĭ autor, într'o privinţă importantă.

Intru cât eŭ am putut pătrunde şi aprecià vastul cuprins al acesteĭ opere, nu mĕ simţesc îndemnat a-ĭ face critice amĕnunte, a-ĭ arĕtà unele exageraţiunĭ şi greşelĭ speciale, carĭ, în vederea întreguluĭ fórte merituos, nicĭ nu cad greŭ în cumpĕnă; singur numaĭ la capitulul XX, pag. 455, punctul 8, unde se tracteză despre relaţiunile între diferitele poporaţiunĭ şi grupărĭ etnice, carĭ şi ele ca şi diferitele clase

de pe un teritoriŭ sĕ *mărginesc,* adecă se împedecă reciproc unele pe altele în desvoltarea lor, pe temeiul unor pretinse legĭ ale naturiĭ, se fac unele enunciaţiunĭ fatale pentru *elementele maĭ slabe,* enunciaţiunĭ carĭ ajung la dictonul: *Quisque tantum juris habet, quantum potentia valet.* Acì nu pot a nu reflectà că pretinsele legĭ ale naturiĭ sunt absolut lipsite de *momentul etic al omenimiĭ,* că omul şi respective omenimea nu este numaĭ organism viŭ, animalic, ci este tot-de-odată fiinţă *raţională,* cu consciinţă de sine, capabilă de aşà ḑisă *morală,* prin urmare de scopurĭ maĭ înalte *comune omenimiĭ întregì.*

Nu-mĭ pot explicà acéstă scăpare din vedere, acéstă indirectă degradare a omenimiĭ la dobitocie şi tot-de-odată indirectă *justificare a persecutăriĭ şi maltratăriĭ de mórte,* căreĭ expusă este o bună jumĕtate a poporaţiuniĭ nóstre naţionale din afară de Regat — nu mi-o pot explicà decât din *preocuparea sa prea mare* de propria sa patrie maĭ îngustă, de viitorul şi salutea elementuluĭ român din acésta, din care causă nicĭ nu i-o pot luà în nume de rĕŭ.

Decĭ încheiând îmĭ susţin votul că d-l autor merită pentru cartea sa nu numaĭ tótă lauda ci şi premiul Lazăr.

I. Pop Florantiu, *Teletipie saŭ telegrafiarea şi telefonarea imaginilor fără maşine adiţionale în negru cum şi în tóte colorile.*

Raport de **Gr. Ştefănescu.**

Domnilor Colegì,

Mĭ-aţĭ dat însărcinarea să vĕ referez asupra valóreĭ descopeririĭ d-luĭ I. Pop Florantin *Teletipia saŭ telegrafiarea şi telefonarea imaginilor fără maşine adiţionale în negru cum şi în tóte colorile, descoperire făcută de profesorul I. Pop Florantin, încheiată în anul 1898.* Acesta este titlul celor treĭ pagine pe carĭ d-l Florantin le-a trimis Academieĭ spre premiare.

Recunoscênd că un descoperitor póte concentrà în treĭ pagine esenţa uneĭ însemnate descoperirĭ făcute de dînsul, sunt nevoit să vĕ declar că casul nu este şi cu descoperirea d-luĭ Florantin. In adevĕr, în cele treĭ pagine ale celor douĕ foĭ ale sale, trimise Academieĭ spre premiare, nu există nicĭ o indicare în ce consistă, care este procedarea descopeririĭ sale, afară de titlul pe care l-am menţionat maĭ sus.

Tóte cele treĭ pagine sunt pline cu scurte citaţiunĭ după ḑiarele *Tribuna* din Sibiiŭ, *Ecoul Moldoveĭ, Opinia* din Iaşĭ, *Bukarester Tagblatt, Constituţionalul, Epoca, Universul* şi *Lumea Nouă*, carĭ tóte vorbesc de acéstă invenţiune fără să dea nicĭ o indicaţiune, atât şi nimic maĭ mult.

După aceste citaţiunĭ, vĕ mărturisesc că nu vĕd în ce consistă acéstă invenţiune şi dacă procedarea autoruluĭ are ceva noŭ şi vrednic de luat în considerare, precum şi cum o imagine se póte transmite prin sunet (telefonare).

Pentru aceste cuvinte sunt de părere că acéstă cerere să fie pur şi simplu înlăturată de la concurs.

Dr. I. Kiriac, *Curs clinic de patologie chirurgicală. Vol. III, IV, Bucurescĭ 1898, 1899*

Raport de **Dr. Gr. Romnicianu.**

Domnule Preşedinte,

Prin adresa d-vóstre No. 1387 din Novembre 1899 aţĭ avut buna voinţă a mĕ însărcină să cercetez cele două volume (III şi IV) ale lucrăriĭ d-luĭ Dr. I. Kiriac intitulate *Curs clinic de patologie chirurgicală*, cercetare care m'a condus la următórele conclusiunĭ:

1. Lucrarea d-luĭ Dr. Kiriac este resultatul unuĭ îndelungat studiŭ unit şi basat pe observaţiunĭ personale saŭ culese din spitalele nóstre.

2. Acéstă lucrare este scrisă într'un stil lesne de înţeles şi prin urmare folositóre studenţilor carĭ vor consultà aceste scrierĭ.

3. Ambele volume sunt cu atât maĭ folositóre, cu cât nu le lipsesc nicĭ demonstraţiunile prin numeróse figurĭ, unele personale iar altele luate după piese şi fotografiĭ adunate maĭ cu sémă din spitalele nóstre.

4. Ambele volume demonstréză că autorul a căutat a pune în evidenţă tóte cunoscinţele sciinţifice actuale, ceea ce denotă nu numaĭ că d-sa este în curentul lor, dar şi că a sciut a le utilisà într'o carte didactică.

5. Ar fi fost de dorit ca autorul acesteĭ lucrărĭ să nu se servéscă de expresiunĭ franţuzescĭ orĭ franţuzite, cu atât maĭ mult că acéstă lucrare este destinată studenţilor universitarĭ, cărora datorĭ suntem a le vorbì limba nóstră care este destul de bogată, permiţĕnd a exprimà orĭ-ce idee ca şi orĭ-ce cuvînt.

Al. Manicatide, *Curs de algebră elementară. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **Sp. Haret.**

Lucrarea d-luĭ Al. Manicatide este o carte didactică pentru usul şcólelor secundare, lucrată în vederea nouelor programe. Ca atare, ea nu are pretenţiunea de a presentà vre-o originalitate, într'o materie care este dejà fixată în regulele sale generale încă de demult.

Se póte însă ḑice că lucrarea este făcută cu îngrijire şi cu dorinţa vădită de a fi cât maĭ clară şi maĭ completă în părţile de materie de carĭ se ocupă. Autorul a înavuţit-o cu fórte numeróse exemple şi exerciţiĭ, la carĭ a dat şi resultatele, pentru a servì de control şcolarilor. In acéstă privinţă, este una din cărţile de matematice cele maĭ avute din cele publicate la noĭ.

Dacă aş avé cevà critice de formulat, ele ar privì maĭ mult cestiunile de detaliŭ.

Spre exemplu, mĕ tem că dorinţa autoruluĭ de a fi prea mult clar să nu dea loc une-orĭ unuĭ resultat contrariŭ dorinţeĭ sale. Une-orĭ d-sa intră în amănunţimĭ prea neînsemnate, carĭ aŭ inconvenientul de a mărì cartea fără folos şi de a mascà punctele principale ale teorieĭ, carĭ trebue să rĕsară cu putere şi să o domine. Ast-fel capitulul de preliminare şi de definiţiunĭ de la început este, cred, prea lung şi ar puté fi mult redus. La operaţiunile algebrice, la resoluţiunea operaţiunilor, se citéză prea multe casurĭ particulare şi se fac prea multe observaţiunĭ de detaliŭ. Acésta póte pune pe un şcolar începător în încurcătură, căcĭ el va fi tentat a considerà tóte aceste observaţiunĭ ca regule principale şi a perde din vedere pe cele în adevĕr fundamentale. Asemenea observaţiunĭ este bine să se lase să resulte pentru şcolar din practica luĭ personală, dirigiată de profesor.

In aceeaşĭ ordine de ideĭ, cred că ar fi nemerit ca cartea să fie dispusă în aşà fel, ca şcolariĭ să ajungă cât maĭ curînd la resoluţiunea de probleme, singurul lucru care póte să-ĭ intereseze în acéstă materie, să-ĭ facă să vadă scopul studiuluĭ lor, şi prin acésta să li-l facă maĭ atrăgĕtor. De aceea, ar trebuì mult condensate primele patru capitule, carĭ în mare parte nu fac decât să reproducă, sub o formă maĭ mult saŭ maĭ puţin doctrinară, nisce teoriĭ dejà cunoscute din aritmetică.

Teoria radicalelor, care este destul de abstractă şi presintă destule dificultăţĭ, cred că ar venì maĭ bine ceva maĭ târḑiŭ; căcĭ aşà cum este pusă, înainte chiar de începerea teorieĭ ecuaţiunilor de gradul I, ea se adreséză la şcolariĭ de tot începĕtorĭ, şi carĭ prin urmare nu

sunt încă destul de preparaţĭ pentru a înţelege generalisările ce se fac în acea teorie.

Constat încă unele erorĭ de detaliŭ saŭ scăpărĭ din vedere. Ast-fel locuţiunea cu *semn schimbat în contrar* (pag. 22, rîndul 24) cuprinde un pleonasm care întunecă sensul. Este neexact că valórea positivă a uneĭ rădăcinĭ se chémă *valóre aritmetică*, iar cea negativă *valóre algebrică*.

Regula semnelor la înmulţire nu este dată, căcĭ regula că *doĭ factorĭ negativĭ se pot înlocuì prin produsul lor positiv* (pag. 28) este o regulă empirică, nedemonstrată în carte.

La pag. 186, când se demonstréză că, în cas de $b - 4ac < 0$, trinomul de gradul II se reduce la o sumă de două pătrate perfecte, erà locul a se arătà lesne care este causa că în acest cas rădăcinile luĭ sunt imaginare.

Cele două definiţiunĭ, aritmetică şi algebrică, date logaritmilor, nu sunt îndestul de clar dovedite că se reduc la una şi aceeaşĭ.

Teoria maximeĭ şi minimeĭ, care se află în cartea d-luĭ Manicatide, nu este prevĕḑută în noua programă a cursuluĭ secundar.

Cartea este potrivită pentru eleviĭ claseĭ V reale după noua programă, rĕmânênd în afară materia claselor VI, VII şi VIII, pentru carĭ vor trebuì cărţĭ anume.

In asemenea condiţiunĭ, rĕmâne la apreciarea Comisiuniĭ, dacă premiul Lazăr se póte acordà lucrăriĭ d-luĭ Al. Manicatide.

Al. Manicatide, *Observaţiunĭ asupra procedeelor de calcul aritmetic utilizate în şcólele nóstre. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **Sp. Haret.**

Acésta este o broşură de 31 pagine, care conţine observaţiunĭ personale, făcute de d-l Al. Manicatide, în cariera sa de profesor asupra diverse neajunsurĭ ale predăriĭ aritmeticeĭ în clasele primare şi primele clase secundare, precum şi diverse consiliĭ pentru îndreptarea neajunsurilor şi perfecţionarea metódelor.

Tóte acestea aŭ fost expuse şi verbal în conferinţele de la Iaşĭ ale profesorilor secundarĭ de matematice ţinute în Aprilie 1899.

Lucrarea, orĭ cât de meritósă ar fi din punctul de vedere pur didactic, nu cred că póte avé premiul Lazăr, nicĭ prin dimensiunile, nicĭ prin cuprinsul eĭ.

M. Minovicĭ, *Putrefacţia din punctul de vedere medico-legal şi hygienic. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **Dr. V. Babeş.**

D-l Dr. M. Minovicĭ, profesor la Universitatea din Bucurescĭ, medic legist al Capitaleĭ şi directorul Institutuluĭ medico-legal, a înaintat Academieĭ Române o lucrare a sa intitulată *Putrefacţia din punctul de vedere medico-legal şi hygienic* (146 pagine in-4^0 şi 67 figurĭ), presentată la concursul pentru premiul Lazăr din 1900.

Acéstă lucrare, după cum titlul o indică, este împărţită în două părţĭ: o parte în care putrefacţiunea este studiată din punctul de vedere medico-legal şi o parte igienic. Ea se vede că este resultatul unuĭ studiŭ şi uneĭ muncĭ de anĭ îndelungaţĭ.

Autorul făcênd acéstă lucrare a fost preocupat de a contribuì cu propriile sale cercetărĭ, mărind cunoscinţele nóstre în acest domeniŭ rĕŭ cunoscut şi făcênd din lucrarea sa o lucrare de erudiţiune, care îmbrăţişéză tóte cunoscinţele nóstre asupra putrefacţiuniĭ.

Putrefacţiunea este unul din cele maĭ importante fenomene naturale; manifestările sale sunt de o varietate şi de o complexitate extremă. Dacă nu am privì decât aplicaţiunile sale medicale, am puté afirmà că în bacteriologie studiul putrefacţiuniĭ ocupă cea maĭ mare parte.

Lucrarea d-luĭ Minovicĭ este consacrată multor cercetărĭ personale, în mare parte nouĕ, concernând aplicările putrefacţiuniĭ la medicina legală. Acésta este partea originală a lucrăriĭ. D-sa, pentru a face să reésă maĭ bine care este importanţa cestiunilor medico-legale şi igienice cu privire la putrefacţiune, a făcut o expunere generală a acestuĭ din urmă fenomen din punctul de vedere teoretic maĭ întins şi apoĭ practic.

Ne vom mărginì numaĭ a resumà părţile originale, din carĭ se vede că autorul a pus un timp lung, o capacitate necontestată şi o răbdare demnă de tótă lauda pentru a obţiné resultatele ce publică.

In lunga sa carieră de medic legist, a fost pus în posiţiune de a urmărì în tóte fasele sale putrefacţiunea în special a cadavrelor, şi din cercetările sale a putut ajunge la conclusiunĭ, carĭ aŭ deslegat o mulţime de cestiunĭ controversate şi a căror punere în evidenţă a adus serviciĭ reale medicineĭ legale, societăţiĭ şi justiţieĭ.

D-sa, fiind şi chimist, a putut conduce studiul putrefacţiuniĭ din ambele puncte de vedere, medical şi chimic, ast-fel că studiul d-sale este,

putem ḑice, una din cele maĭ complete lucrărĭ din câte s'aŭ scris până acum asupra putrefacţiuniĭ.

Printre părţile originale ce conţine studiul sĕŭ, putem cità pe cele maĭ importante.

D sa a studiat singur şi în colaboraţiune cu Ogier din Paris influenţa ptomainelor în cercetările toxicologice ale alcaloiḑilor vegetalĭ şi a contribuit a demonstrà că ptomainele sunt cause de erorĭ serióse în cercetările toxicologice. In adevĕr se găsesc alcaloiḑĭ în orĭ-ce cadavre putreḑite; însă în mânile unuĭ expert consciinţios, obicĭnuit a judecà intensitatea şi valórea reacţiunilor şi a nu conchide decât atuncĭ când el póte întemeià opiniunea sa pe o totalitate de fapte concordante, nu crede că presenţa ptomainelor va puté induce în eróre până în aşà grad, încât să se admită pe nedrept o intoxicaţiune cu un alcaloid vegetal.

Cu alte cuvinte, erorile în acéstă dificilă materie a căutăriĭ alcaloiḑilor vegetalĭ vor avé ca efect maĭ mult să facă să scape un culpabil decât să se condamne un nevinovat.

Studiând putrefacţiunea în diferite mediurĭ şi controlând mersul eĭ prin numeróse desgropărĭ, a constatat că specia microbilor influenţéză mult putrefacţiunea, ceea ce face ca maĭ multe cadavre îngropate în aceleaşĭ condiţiunĭ date nu se găsesc în acelaşĭ grad de putrefacţiune.

Studiul insectelor, carĭ se nutresc în cadavre, aŭ o importanţă mare în medicina legală, căcĭ în diferitele epoce ale descompuneriĭ apar diferite insecte, ast-fel în cât se póte judecà până la un punct óre-care timpul care a trecut de la mórtea individuluĭ până la acest examen. D-sa a studiat fauna cadavrelor, a constatat că ea nu numaĭ difere de la o ţéră la alta, dar difere de la o localitate la alta, chiar în aceeaşĭ ţéră, lucru important de sciut pentru ceĭ ce fac aplicaţiune de entomologie la medicină legală.

A constatat că saponificarea cadavrelor se face câte-odată după un timp fórte scurt, fapt ce până acum nu se scià.

Studiând acţiunea arseniculuĭ asupra putrefacţiuniĭ cadavrelor, a constatat la cadavrele mórte prin arsenic că stomacul erà în fórte bună stare, pe când restul corpuluĭ într'o putrefacţiune înaintată, şi că acest fapt nu e de mirare, dacă e prea mare dosa de acid arsenios ce a pĕtruns în stomac. O dosă prea mare de arsenic póte neutralisà acţiunea distrugĕtóre a microbilor acestuĭ organ dejà întârḑiată prin sucul gastric, însă nu are nicĭ o acţiune asupra saprofiţilor intestinalĭ, carĭ năvălesc cu uşurinţă organele.

A demonstrat că dacă, după mórte, se găsesc microorganisme în ţesěturĭ, acestora nu se pot atribuì fără reservă lesiunile ce se găsesc în ţesěturĭ saŭ organe, căcĭ nu numaĭ după mórte, ba chiar în timpul agonieĭ, bacteriile patogene saŭ inofensive, carĭ se găsesc în stare normală în óre-carĭ organe şi cavităţĭ şi carĭ nu aŭ nicĭ un raport cu causa morţiĭ, pĕtrund în sânge şi în ţesăturĭ şi se găsesc după mórte, când aceste ţesěturĭ sunt însĕmînţate, şi că în aceste condiţiunĭ este imposibil de a atribuì microorganismelor găsite în ţesěturĭ după mórte un rol etiologic în ceea ce privesce acţiunea lor ca agenţĭ aĭ lesiunilor constatate în organe.

Acest studiŭ este susţinut şi demonstrat cu consideraţiunĭ serióse şi a adus un mare serviciŭ mediciniĭ legale şi patologieĭ în general. Autorul insistă cu drept cuvînt, în acest capitul, asupra importanţeì bacteriologieĭ în medicina legală şi atrage atenţiunea celor în drept.

In afară de tóte aceste părţĭ, carĭ ar fi suficiente ca acéstă lucrare să fie de o valóre necontestată, ea este plină de nenumĕrate constatărĭ cu aplicaţiunĭ la medicina legală şi igienică, studiând cu deamĕnuntul flora microbiană a cadavrelor şi rolul eĭ important în aceste două doctrine ale medicineĭ. Este destul ca cine-và să citéscă titlul acesteĭ lucrărĭ pentru a înţelege câtă muncă, câtă răbdare şi cât timp trebue să sacrifice acela care va îndrăsnì să exploreze acest subiect plin de mistere, şi D-rul Minovicĭ nu a cruţat nimic sacrificând anĭ de ḑile pentru a da la lumină acest studiŭ care îĭ face onóre, luĭ şi literaturiĭ medicale române.

Nu maĭ încape dar îndoială că ast-fel de lucrărĭ trebuesc încuragiate, şi sunt de părere ca să se acorde D-ruluĭ Minovicĭ premiul pentru care s'a presentat.

P. I. Oceanu, *Ovariotomia la iapă, vacă,* etc. *Bucurescĭ 1899.*

Raport de **Dr. I. Felix.**

P. I. Oceanu, *Ovariotomia la iapă, vacă, bivoliţă, scrófă şi căţea*— carte de 102 pagine cu 27 figurĭ, Bucurescĭ 1899, a fost presentată pentru premiul Lazăr. Autorul arată că figurile sunt în parte împrumutate din cărţile d-lor P. I. Cadiot şi Peuch şi Toussaint.

Ca orĭ-ce lucrare care tinde a îmbunătăţì economia vitelor, acéstă broşură va fi bine venită, dacă propunerea autoruluĭ va avé valóre practică. Este un fapt cunoscut că în România producţiunea de lapte

şi de derivatele laptelui este minimă; că la ţéră lipsa de lapte, consumul fórte restrîns de lapte, este una din causele morţiĭ premature a copiilor, că prin oraşe se mănâncă unt şi brânzeturĭ importate din alte ţĕrĭ şi că exemplul dat de un numĕr mare de proprietarĭ, de una din administraţiunile publice condusă cu cunoscinţă perfectă şi cu patriotism inteligent, carĭ cultivă cu succes acéstă ramură a zootechnieĭ, rĕmâne aprópe isolat.

Fără a ne face ilusiunĭ asupra îndreptăriĭ releĭ stărĭ a economieĭ nóstre rurale prin remediĭ slabe şi problematice ca castraţiunea vacilor — căcĭ causele lipseĭ de lapte se pot înlăturà numaĭ prin reforme maĭ radicale — vom da broşuriĭ de faţă atenţiunea ce merită ca o lucrare instructivă de chirurgie veterinară.

D-l P. Oceanu, profesor de medicină operatorie şi de obstetrică la Şcóla de medicină veterinară, afirmă că la noĭ ca şi în Spania, Turcia, Bulgaria, Serbia, castraţiunea în general, prin urmare şi castraţiunea animalelor mascule, este puţin usitată, ceea ce se póte infirmà prin numĕrul mare de castratorĭ (jugănarĭ) carĭ circulă prin sate şi bâlciurĭ. Din timpurĭ vechĭ se castréză în România armăsariĭ pentru a se face maĭ apţĭ pentru muncă, tauriĭ atât pentru acest scop precum şi pentru a se face carnea maĭ gustósă, berbeciĭ asemenea pentru a se înlesnì îngrăşarea lor şi pentru a se produce carne maĭ bună. Castraţiunea la animale femele, ovariotomia, este în adevĕr puţin cunoscută la noĭ şi este meritul autoruluĭ că a practicat-o şi că a dat elevilor sĕĭ ocasiune a învĕţà metódele eĭ. Este însă straniŭ că la Şcóla de medicină veterinară profesoriĭ n'aŭ ocasiune şi material pentru experimentare maĭ largă, că în timp de şése anĭ d-l Oceanu a putut castrà numaĭ şése vacĭ, o bivoliţă, treĭ epe şi câte-va scrófe şi căţele pentru diferite cause, numĕr neîndestulător pentru ca să se pótă trage conclusiunĭ practice.

Autorul face pe larg istoricul castraţiuniĭ în general şi apoĭ al ovariotomieĭ la femee şi la animalele de sex femeesc, începênd cu primele timpurĭ istorice. Ca indicaţiune pentru ovariotomie, d-l Oceanu menţionéză la iapă nimfomania şi isteria; la vacă maĭ adaoge, pe lângă necesitatea stringeriĭ simţuluĭ genital la vacile gonite, ca indicaţiune maĭ importantă, activarea şi prelungirea secreţiuniĭ lapteluĭ şi înlesnirea îngrăşăriĭ. Vacile sănătóse după castraţiune nu maĭ sunt supuse la întreruperĭ în secreţiunea lapteluĭ, durata lactaţiuniĭ se prelungesce de la norma de 7—8 lunĭ la $1^1/_2$—$2^1/_2$ anĭ; laptele devine adese orĭ maĭ bogat în unt şi lactosă, în multe casurĭ însă cresce numaĭ cantitatea apeĭ din lapte. Nu putem însă trage conclusiunĭ precise din ana-

lisele de lapte publicate de autor, din causă că laptele vacilor necastrate de la Şcóla centrală de agricultură de la Herĕstrăŭ, care a servit ca mediŭ de comparaţiune, este maĭ sărac în unt decât ar trebuì să fie în condiţiunĭ normale, căcĭ nu putem considerà ca bun un lapte cu numaĭ 2,75% unt, cantitate admisibilă póte în gospodăria unuĭ ţĕran sărac şi ignorant, nu însă în prima şcólă de agricultură a ţĕriĭ. Credem dar că acì s'a comis o eróre. Regulamentul pentru privegherea sanitară a alimentelor şi bĕuturilor din anul 1895 fixéză cantitatea minimă de unt din laptele de vacă la 3,50%, pe basa analiselor făcute de d-l Dr. A. Bernad-Lendway în ţéră în timp de peste 30 de anĭ. D-l Oceanu nu menţionéză un fapt interesant, care resultă atât din analisele publicate de d-sa precum şi din acelea ale altor autorĭ, acela că în laptele vacilor castrate cantitatea sărurilor minerale scade.

Se înţelege de la sine că castrarea vacilor tinere ar fi o greşélă economică şi autorul sfătuesce ca să se opereze numaĭ animale în etate de 7—8 anĭ. Deocamdată nu putem considerà ovariotomia ca o mĕsură importantă pentru mărirea producţiuniĭ de lapte, ci trebue să recomandăm înainte de tóte îngrijire scrupulósă a vacilor şi a bivoliţelor, buna lor adăpostire şi nutrire, maĭ ales însă cureţenia corpuluĭ animaluluĭ, curăţenia grajduluĭ, curăţenia persónelor carĭ mulg vacile, curăţenia vaselor în carĭ şi a localelor unde se culege şi se păstréză laptele.

La scrófă se practică ovariotomia pentru a se grăbì îngrăşarea; la căţea ca mĕsură preventivă în contra turbăriĭ, pentru ca în timpul puituluĭ căţeaua să nu maĭ intre în haite de cânĭ.

Autorul expune cu claritate anatomia organelor genitale la iapă, la vacă, la scrófă şi la căţea, metódele şi technica ovariotomieĭ, instrumentele necesare, accidentele carĭ pot apăré în timpul şi în urma operaţiuniĭ şi tratamentul ulterior.

Cărticica este bine scrisă. Deşì operaţiunea expusă nu constitue o inovaţiune, cu excepţiunea unuĭ cas de ovariotomie la bivoliţă, care până acum n'a fost descrisă de alt autor, lucrarea de faţă este meritorie; ea n'are însă destulă importanţă spre a se puté recomendà pentru premiul Lazăr.

Dr. S. Possa, *Difterie şi seroterapie. Iaşĭ 1899.*

Raport de **Dr. I. Felix.**

D-l Dr. S. Possa, ca medic primar al spitaluluĭ Paşcan din Iaşĭ, a avut în ceĭ din urmă cincĭ anĭ ocasiune să facă multe observaţiunĭ clinice asupra difterieĭ şi ‹a adunat şi sistematisat o mare parte din cele ce s'aŭ scris de la 1893 încóce› asupra acesteĭ bóle, alăturând şi observaţiunile d-sale; dar d-sa n'a putut înterprinde şi cercetărĭ bacteriogice, studiĭ experimentate de control, ci s'a limitat în examenul microscopic; din causa lipseĭ de mijlóce, d-l Possa n'a putut face nicĭ analisa urinelor. Nu vom discutà motivele cu carĭ autorul scuséză acéstă lipsă de mijlóce; pe Academie nu o intereséză decât faptul, dacă autorul a făcut lucrările de laboratoriŭ necesare, dacă cel puţin a examinat cu scrupulositate cadavrele victimelor difterieĭ, pentru ca să pótă contribuì în mod consciinţios la apreţiarea valóriĭ seroterapieĭ antidifterice, despre care s'a scris dejà o bibliotecă întrégă.

Autorul începe cu istoricul bacteriologieĭ şi seroterapieĭ difterice, expune faptele cunoscute, că bolnaviĭ de difterie sufer de intoxicaţiune prin toxinele baciluluĭ difteric, că acel bacil trăesce câte-odată în gură fără ca să producă difterie şi crup; vorbesce de asociaţiunea bacteriană, de primele încercărĭ de immunisare prin sângele animalelor immunisate făcute de d-l V. Babeş la turbare în anul 1889, de immunisarea prin ser de sânge executată de Behring şi Kitasato în anul 1890 la difterie şi tetanos, de lucrările analóge ale luĭ Roux în difterie, comunicate în anul 1894 congresuluĭ internaţional de medicină din Budapesta şi de primele aplicaţiunĭ ale seroterapieĭ în România de la finele anuluĭ 1894. După acésta d-l Possa descrie, după diferiţĭ autorĭ, bacilul difteric, morfologia şi culturile luĭ, fără a însoţì descripţiunea de figurĭ, de desemne, carĭ ar puté s'o facă maĭ clară. Capitulele carĭ tractéză despre caracterele baciluluĭ difteric, despre toxina difterică, despre acţiunea eĭ patogenă, despre asociaţiunile microbiene şi străbaterea baciluluĭ difteric în sânge şi în organele profunde este bine lucrat; dar acì regretăm iar lipsa de desemne, maĭ ales a tăeturilor de pseudo-membrane, pentru comparaţiunea strepto-difterieĭ cu difteria pură.

Apreţierile autoruluĭ asupra etiologieĭ difterieĭ se par a nu fi juste. D sa crede că aerul curat la ţéră, maĭ oxigenat, convine maĭ bine difterieĭ; că din această causă difteria nu domnesce în oraş cu aceeaşĭ furie ca prin sate şi aduce ca exemplu epidemia devastătóre din ju-

deţul Sucéva. Autorul uită că germenii difteriei se conservă şi se înmulţesc mai puţin în aerul liber, mai mult în interiorul caselor; că la noi, ca şi în străinătate, s'aŭ observat epidemii de difterie fórte violente prin oraşe; că în interiorul caselor ţěrănescĭ rěŭ aerate, rěŭ luminate, cu poporaţiunea lor aglomerată într'o cameră neîncăpětóre, atmosfera nu póte să fie prea oxigenată. Epidemia din plasa Munteluĭ, judeţul Sucéva, a luat o întindere înspăimîntătóre, din causă că pe atunci plasa încă n'aveà spital, şi prin transportul până la Fălticenĭ, prin conacurile, opririle pe la cârciumĭ, s'a rěspândit contagiul; că casele contaminate şi obiectele aflate în ele n'aŭ fost bine desinfectate, din causa ignoranţeĭ poporaţiuniĭ şi a slăbiciuniĭ administraţiunilor locale.

Autorul ne maĭ ḑice că astăḑĭ difteria este în Europa maĭ mult endemică decât epidemică, că o avem endemică în România, aprópe sub forma endemică şi în Iaşĭ. Nu cred că d-l Possa voesce să schimbe sensul clasic al cuvintelor endemie şi epidemie. Difteria este o bólă infecţiósă care, precum recunósce şi d-sa, se transmite prin bolnavĭ, prin persóne şi obiecte, carĭ aŭ fost în contact cu bolnaviĭ, prin urmare este epidemică. Nu cunóscem nicĭ un cas în care solul, terenul, a produs difteria; putem însă admite endemicitatea localisată într'o casă contaminată şi nedesinfectată, în care germeniĭ bóleĭ conservă viabilitate în câte un colţ rěmas murdar, ceea ce nu corespunde cu definiţiunea obicĭnuită a endemicităţiĭ.

Descripţiunea anatomo-patologică a pseudo-membranelor este scurtă dar clară; în general însă autorul face puţină anatomie patologică proprie; deşi a vĕḑut 451 bolnavĭ de difterie, din carĭ aŭ murit 82, d-sa publică resultatul uneĭ singure autopsiĭ şi aceea este incompletă.

Studiul clinic al difterieĭ este tractat cu metodă şi în mod amănunţit, însoţit de observaţiunĭ clinice. Autorul descrie treptat forma uşóră a difterieĭ cu 4 observaţiunĭ; anghina difterică cu laringita şi cu alte localisaţiunĭ cu 1 observaţiune; forma gravă cu 3 observaţiunĭ, 2 decese fără autopsie; difteriile asociate cu accidente septice secundare cu 1 observaţiune; difteriile asociate benigne cu accidente septice şi toxice cu 3 observaţiunĭ; asociaţiunile grave cu accidente marĭ septice şi toxice cu 7 observaţiunĭ, 7 decese fără autopsie; difteriile membranóse, polimorfe şi larvate şi difteria laringee, la care autorul nu face operaţiunĭ tot din causa lipseĭ de mijlóce. Apoĭ autorul expune accidentele, complicaţiunile şi urmările difterieĭ cu 3 observaţiunĭ, 1 deces cu autopsia incompletă; nu dă însă o statistică propriă a tuturor complicaţiunilor carĭ intereséză pe clinician, ci, în lipsa datelor culese de însuşĭ autorul icĭ colo, o statistică străină. Am fi dorit să

vedem spre exemplu o indicaţiune despre numĕrul saŭ frecuenţa complicaţiunilor din partea organelor circulaţiuniĭ, carĭ se observă în maĭ mult decât jumătatea casurilor şi din carĭ maĭ mult decât 75 % sunt mortale.

Diagnosticul clinic, cel bacteriologic, acela al difterieĭ laringee sunt bine expuse.

In capitulul asupra seroterapieĭ, autorul face istoricul eĭ, explică modul de preparare a seruluĭ, dosarea proprietăţilor luĭ antitoxice, technica injecţiunilor, injecţiunile preventive pe carĭ le combate, acţiunea curativă a seruluĭ, apariţiunea albuminurieĭ, care nu este datorită seruluĭ, ci înseşĭ difterieĭ, cu 5 observaţiunĭ; reproduce opiniunea unor adversarĭ aĭ seroterapieĭ, vorbesce despre tratamentul local în general, despre indicaţiunile tracheotomieĭ şi tubagiuluĭ şi despre inconvenientele lor.

Profilaxia recomendată de autor este cea obicĭnuită: isolarea bolnavilor şi distrugerea bacililor diftericĭ prin desinfectare. La descrierea metódelor isolăriĭ, d-sa nu ţine sémă de greutăţile carĭ se ivesc la ţéră, când spitalul se află departe de bolnav, când în timpul transportuluĭ la spital contagiul se împrăscie prin satele prin carĭ trece şi unde se opresce bolnavul; nu comptéză cu faptul că atuncĭ, când bolnavul se expediéză la spital, casa este contaminată precum şi póte unele persóne aflate într'însa, carĭ încă nu sunt declarate bolnave. La desinfectare autorul n'are în vedere ţéra, casa ţĕrănéscă fără pardosélă, aşternută pe jos numaĭ cu pămînt bătut, lipsa de etuvă; d-sa ignoréză regulamentul de prevenţiunea bólelor infecţióse, care recomandă maĭ ales pentru ţéră lapte de calce şi alte desinfectante carĭ se pot lesne găsì orĭ unde. In fine, atât isolarea precum şi desinfectarea sunt subordonate declaraţiuniĭ obligatorie a bóleĭ, prescrisă de legea sanitară, care declaraţiune constitue basa profilaxieĭ şi despre care autorul nu vorbesce.

La discuţiunea statisticelor seroterapieĭ străine şi române ar fi putut constată autorul faptul important, că în România proporţiunea bolnavilor de difterie căutaţĭ după metódele vechĭ este fórte mică, că în ceea ce privesce proporţiunea bolnavilor de difterie căutaţĭ cu seroterapie, România ocupă unul din primele locurĭ între tóte ţĕrile Europeĭ.

Cu tóte micile omisiunĭ menţionate maĭ sus, subsemnatul recunósce că cartea d-luĭ Dr. S. Possa este fructul uneĭ lucrărĭ diligente, pentru care d-sa merită laudă.

Dr. I. Şerbănescu, *Memoriŭ asupra maladiilor infecţióse în armată şi în populaţiunea civilă. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **Dr. I. Felix.**

Cartea d-luĭ Dr. I. Şerbănescu, medic-şef de corp de armată, este scrisă fără metódă, lipsită de claritate şi nu scim care este scopul eĭ, pentru cine este destinată: pentru cetitorĭ civilĭ saŭ militarĭ, pentru studenţĭ, medicĭ, funcţionarĭ administrativĭ, pentru publicul cel mare străin de medicină şi de administraţiunea sanitară? Nu găsim în acéstă scriere nimic noŭ, nimic original, afară de câte-và date statistice fără importanţă şi de câte-và erorĭ. Regulele de prevenţiune a bólelor infecţióse reproduse de autor sunt cele cunoscute, aflate în diferitele manuale de epidemiologie, de igienă, de medicină militară, şi bine codificate la noĭ în ţéră în regulamentul de prevenţiune a bólelor infecţióse; dar autorul ne vorbesce fórte puţin despre raportul între poporaţiunea civilă şi cea militară, despre importarea mutuală a bólelor din casarmă în familie şi din familie în casarmă, şi trece cu vederea două bóle carĭ ne intereséză d'aprópe din causa periculosităţiĭ lor, din causa predomniriĭ lor în armată: conjunctivita granulósă şi bólele venerice.

Dejà în prefaţă întâlnim câte-va expresiunĭ şi definiţiunĭ straniĭ. După d-l Dr. Şerbănescu, pelagra este o intoxicaţiune cu sporiĭ ciuperciĭ verderame saŭ Sporisorium Maialis; plantarea de arborĭ empireumaticĭ diminue plasmodiile paludeene conţinute în vaporiĭ de apă ce se ridică după suprafaţa bălţilor.

Autorul tractéză treptat febra tifoidă, febra catarală (influenţa), tuberculosa, pleuresia, rugeola, oreillonul, scarlatina, variola, erisipelul, difteria, mĕsurile antiseptice şi defensive generale contra maladiilor febrile microbiene şi eruptive.

La febra tifoidă nu găsim nimic noŭ, numaĭ pe lângă tractamentul modern, reînnoirea terapieĭ vechĭ, obsolete astădĭ, cu dose marĭ de Tàrtar stibiat. La influenţă începe autorul cura asemenea adese-orĭ cu vomitive. Intre accidentele influenţeĭ, d-sa ne surprinde cu observaţiunea «că microbul Pfeiffer provócă conjunctivita catarală granulósă, glaucom, retinita, atrofia nervilor opticĭ». La tuberculosă d-l Dr. Şerbănescu vorbesce cu óre-care dispreţ de progresele Germanilor, de la carĭ am puté învĕţà pe lângă multe alte lucrurĭ şi metoda de a lucrà. D-sa face o critică nedréptă ultimuluĭ congres din Berlin pentru studiul tuberculoseĭ (1899), îĭ reproşéză că n'a adus nimic noŭ despre clinica

şi terapeutica tuberculoseĭ; dar studiul clinic şi terapeutic nicĭ n'a fost scopul congresuluĭ, ci popularisarea prevenţiuniĭ tuberculoseĭ, înfiinţarea de sanatoriĭ, şi acest scop a fost îndeplinit în Germania în mod strălucit. Diagnosa tuberculoseĭ incipiente voesce a o confirmà autorul cu injecţiunĭ de ser artificial, de o soluţiune apósă de clorur de sodiŭ şi sulfat de sodă, carĭ injecţiunĭ în perióda pretuberculósă produc după 6—9 ore ridicarea temperaturiĭ cu 1°—2°, *quod est demonstrandum.*

Autorul maĭ vorbesce amănunţit despre tratamentul tuberculoseĭ în diferitele fase ale bóleĭ; reproduce desemne rĕŭ executate ale baciluluĭ tuberculoseĭ şi de plămânĭ tuberculoşĭ, de exsudat pleuritic, de idropneumotorace; dă o mică tabelă statistică a casurilor de parotită epidemică, de pojar, brâncă, scarlatină, variolă, difterie, observate în divisiunea d-sale din spitalul militar central. Drept prevenţiune a scarlatineĭ autorul ne surprinde cu cerere, ca veterinariĭ să aibă o deosebită vigilenţă asupra lapteluĭ din comerciŭ, ca să nu fie provenit de la vite bolnave de scarlatină.

Raportorul nu póte recomendà acéstă carte pentru premiul Lazăr.

Simeon Stoica, *Dietetica poporală, cu deosebită consideraţiune la modul de vieţuire al ţĕranuluĭ român. Braşov 1897.*

Raport de **Dr. I. Felix.**

Autorul ne este dejà cunoscut printr'o scriere anterióră de Igienă poporală. Cărticica de faţă cuprinde, după o introducere cu noţiunĭ asupra chimieĭ, anatomieĭ şi fisiologieĭ corpuluĭ omenesc, igiena alimentaţiuniĭ, a locuinţeĭ, a îmbrăcămintelor şi încălţămintelor, a peleĭ, a munciĭ.

Prosperitatea morală şi materială a unuĭ popor depinde de cultura şi sănătatea luĭ, de traiul luĭ igienic; şi orĭ-ce publicaţiune menită a luminà poporaţiunea asupra conservăriĭ şi perfecţionăriĭ sănătăţiĭ este bine venită. Este însă dificil a popularisà sciinţa, a presentà maĭ ales celuĭ lipsit de învĕţătura diferite noţiunĭ într'o formă potrivită pentru el, în limbagiul pe care îl înţelege. De alegerea justă a acestuĭ limbagiŭ depinde valórea uneĭ scrierĭ poporale, pe lângă alegerea justă a materieĭ, pe lângă deosebirea cunoscinţelor carĭ trebue să se comunice maselor poporaţiuniĭ, de acelea pentru priceperea cărora cetitorul trebue să fie pregătit. Deşì în general expresiunile d-luĭ

S. Stoica sunt alese ast-fel ca să le pótă înţelege şi omul neînvĕţat, totuşĭ îĭ scapă câte odată câte un cuvînt nepotrivit faţă cu publicul pentru care scrie, câte o definiţiune pe care acel public nu o póte pricepe.

Autorul, după ce tractéză despre rolul alimentelor anorganice, al celor albuminoide, grase, idrocarbonate, începe studiul special al diferitelor alimente compuse, descriind fórte bine ouĕle, carnea, pescele, conservarea cărnurilor, visitarea şi controlarea lor, laptele de femee, de vacă, de óie, măgăriţă, capră şi de bivoliţă. Intre poveţele despre conservarea laptelui, despre curăţenia luĭ şi a vaselor, a uitat d-l Stoica să recomande persónelor carĭ mulg vacile, ca să-şĭ spele maĭ întâiŭ mânile şi să cureţe ugerul vacii.

După cele animale, autorul studiéză alimentele vegetale. Studiuluĭ porumbuluĭ stricat şi al pelagreĭ consacră numaĭ 5 rîndurĭ; am fi dorit ca pelagra să fie tractată maĭ pe larg; ca să fie examinate tóte condiţiunile carĭ provócă saŭ înlesnesc stricarea porumbuluĭ, mălaiuluĭ, mămăligeĭ şi pâneĭ de porumb usitate în Transilvania. Din eróre pune d-l Stoica cartofiĭ pe acelaşĭ nivel cu varza, arătând că sunt lipsiţĭ de oleŭ şi de albumină, că valórea lor nutritivă este de tot neînsemnată. Cultivaţĭ pe lângă fasole, mazăre, linte, cartofiĭ ar aduce o variaţiune utilă în hrana monotonă a ţĕranuluĭ.

Asupra ciupercilor autorul dă o definiţiune falsă şi o însoţesce de 2 table cu figurĭ, una a bureţilor ce se pot mâncà, cea-laltă a ciupercilor otrăvitóre, — cea din urmă cu 9 desemne de bureţĭ veninoşĭ fără indicare de nume, fără explicaţiune.

D-l S. Stoica maĭ descrie fructele, zachărul, mierea, condimentele, caféua, céiul, ciocolata.

Intre bĕuturĭ autorul tractéză apa pe larg; nu ḑice însă nimic despre construirea şi întreţinerea corectă de fântânĭ (de puţurĭ), despre avantagiile fântânilor cu pompă, dă însă noţiunĭ de bacteriologia apeĭ cu figurĭ rĕŭ executate, de hematozoare palustre, vorbind numaĭ în trécĕt despre vătĕmarea apelor stătătóre. La purificarea apeĭ d-l Stoica menţionéză filtrul Chamberland-Pasteur fără a-l descrie, un filtru vechiŭ, constituit din petriş, nisip şi cărbunĭ suprapuşĭ într'un butoiaş cu canà, recomandă însă fierberea apeĭ suspecte, baterea eĭ cu pétră acră şi dă şi câte-va noţiunĭ de hidroterapie; trece apoĭ la apele minerale, la apa gazósă şi la bĕuturile alcoolice, la diferitele alcoolurĭ ale industrieĭ, rachiŭ, cognac, rom, bere, vin. După ce autorul exageréză virtuţile bereĭ, tractéză ca bun cunoscĕtor fabricarea şi conservarea vinuluĭ, regulele pentru a se oprì stricarea luĭ, descrie fórte bine

beţia şi alcoolismul; vine însă în contradicere cu sineşĭ, căcĭ recomandă cantităţĭ moderate de rachiŭ ca folositóre, dice muncitoruluĭ că băutura modică de cognac, rom, vin, rachiŭ este întăritóre. D-sa opresce numaĭ întrebuinţarea rachiuluĭ la copiĭ şi dă sfatul excelent ca alcoolismul să se combată prin viéţa regulată în familie, prin liniştea caseĭ, curăţenia locuinţeĭ, gătirea gustósă a bucatelor: autorul preciséză bine misiunea femeeĭ ca agent antialcoolic, rolul eĭ în gospodărie, în bucătărie.

Maĭ scrie autorul despre tutun şi vătĕmarea fumatuluĭ, despre gătirea mâncărilor, despre mistuire, despre regimul alimentar, în care atribue alcooluluĭ un loc prea important, considerându-l ca un aliment necesar. D-l Stoica descrie bine regimul postuluĭ şi mĕsurile pentru îndreptarea influenţeĭ rele a postuluĭ; dă apoĭ câte-va «poruncĭ dietetice» în alimentarea ţĕranuluĭ, între carĭ şi unele carĭ privesc igiena dinţilor şi a gureĭ, bine întocmite, cu excepţiunea poveţeĭ de a se înlesnĭ mistuirea prin puţin vin, rachiŭ saŭ bere.

Terminând studiul alimentăriĭ, autorul tractéză despre aer, lumină, căldură, locuinţă; dă poveţe înţelepte despre interiorul camerelor, despre aparatele de focărit şi încăldit, despre luminat, cerênd ca lampa de petrol să fie bună, fără ca să explice modul cum trebue să fie construită, că trebue să aibă cilindru de sticlă; forméză un regulament pentru întreţinerea locuinţeĭ în stare sănătósă, accentuând cu drept cuvînt datoriile femeiĭ în casă, în familie, ca factor principal al igieneĭ.

In fine autorul explică amănunţit rolul igienic al îmbrăcămintelor şi al încălţămintelor, adăogind ilustraţiunĭ explicative bine executate şi dă poveţe despre igiena munciĭ, despre odihnă şi somn, despre aşternut şi băĭ.

Cu tóte erorile şi omisiunile semnalate în acest raport, cartea d-luĭ S. Stoica este o lucrare folositóre; regretăm numaĭ că în diferite capitule autorul atribue bĕuturilor alcoolice calităţĭ salutare, pe carĭ de fapt nu le posedă.

I. Achimescu, *Spicurĭ, culegerĭ din englezeşte. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **I. Kalinderu.**

Domnilor Colegĭ,

Cărticica *Spicurĭ* a d-luĭ I. Achimescu e presentată de d-sa ca culegere din englezesce. Avem prin urmare a face cu traducerĭ saŭ cu

resumate. Din primele trei-ḑecĭ de bucăţi însă, de abià sunt treĭ pentru carĭ ne arată autorul (Dickens, Ruskin, Spurgeon), fără a ne spune şi opera din care sunt luate. Nu e dar chip de a controlà lucrarea sa. Vedem numaĭ unele nepotrivirĭ carĭ provin de sigur din o rea tălmăcire. Ast-fel la pag. 16 ne vorbesce de un *abbê Sicord* din Persia; nicĭ acel nume propriŭ, nicĭ denumirea de *abbê* nu sunt persane. La pag. 18 ne vorbesce de «localităţile lor natale Himalaia, Burmah», etc. Himalaia nu e o localitate, ci un mare şir de munţĭ; Burmah pe românesce se numesce Birmania şi e o ţéră. La pag. 59 dăm de cuvintele «filosoful grec Aristophanes . Acesta e un scriitor de teatru dintre ceĭ maĭ licenţioşĭ, iar nicĭ de cum un filosof. La pag. 122 găsim la început următórea frasă fără înţeles: «Din punctul de vedere al agregaţiuniĭ morale, acţiunile carĭ pot fi însemnate, însă repetindu-se devin aproape omnipotente».

Ne aflăm dar în faţa cărţiĭ unuĭ începĕtor. Constatăm însă spre lauda autoruluĭ că tóte bucăţiile din carĭ şĭ-a alcătuit culegerea sunt morale şi folositóre tinerimiĭ.

Gh. Adamescu, *Noţiunĭ de istoria limbiĭ şi literaturiĭ romîneştĭ, ed. III. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **I. C. Negruzzi.**

Domnilor Colegĭ,

Cartea d-luĭ Adamescu se presintă pentru a doua óră la un premiŭ al Academieĭ Române. In anul trecut *Noţiunile*, împreună cu alt volum, *Crestomatia pentru istoria limbiĭ şi literaturiĭ romîneştĭ*, se presentase împreună şi anume pentru premiul Craiovén. De astă-dată autorul vine cu o nouă ediţiune, a III-a, numaĭ a opereĭ întâia, *Noţiunĭ*, şi candidéză la premiul Adamachi.

Dacă regulamentul Academieĭ permite acordarea unuĭ premiŭ nu numaĭ uneĭ scrierĭ nouĕ, ci chiar uneĭ nouĕ ediţiunĭ a aceleiaşĭ scrierĭ presentate într'un alt an, cred că o face numaĭ cu condiţiunea subînţelésă ca scrierea să fi fost supusă uneĭ prelucrărĭ de nu generală şi radicală, cel puţin însemnată.

La acéstă condiţiune, pe care o cred subînţelésă, autorul *Noţiunilor* nu s'a supus. In prefaţa ediţiuniĭ III, el ḑice singur că aprópe nu a introdus modificărĭ în vechiul text. Iată cum se exprimă autorul: «Lu-

crarea de faţă se presintă aprópe fără modificări faţă de ediţiunea anterióră. Am refăcut paragraful relativ la istoria vechiuluĭ alfabet; am suprimat câte-va paragrafe ce mi s'aŭ părut prea grele pentru liceŭ; am stabilit bibliografia coresiană după publicaţiunea Academieĭ întreprinsă de d-niĭ Bianu şi Hodoş; am adaos la secolul XIX biografia Mitropolituluĭ Grigorie, necesară programeĭ Seminarelor. Pe lângă acestea, ca îmbunătăţirĭ, am pus în directă legătură *Manualul de literatură* cu *Crestomatia* (care nu a eşit în a III-a ediţiune şi prin urmare n'a putut fi alăturată *Noţiunilor* ca anul trecut), însemnând la fie-care paragraf pagina unde se află bucăţĭ de cetire relative la el; la sfîrşit am pus un indice alfabetic al materieĭ ca să se pótă maĭ lesne urmărì o cestiune».

Controlând prin mine însumĭ afirmările autoruluĭ, am constatat în adevĕr că ediţiunea acésta nouă este aprópe identică cu cea anterióră. Autorul se scuséză despre acéstă lipsă de perfecţionare a scrieriĭ sale tot în prefaţa sus citată, ḑicênd că prea târḑiŭ i s'a făcut cunoscut de editor că ar fi nevoe de o nouă tipărire. Fiind-că tot eŭ am fost raportorul acesteĭ scrierĭ şi anul trecut, şi că pe de altă parte maĭ nu e deosebire între amîndouĕ ediţiunile, mĕ refer la tot ce am scris în raportul meŭ precedent. (Veḑĭ *Analele Academieĭ Române*, Seria II, Tom. XXI. Partea administrativă şi desbaterile, pag. 414—419).

Conclusiunea de atuncĭ o menţin după o nouă cetire a cărţiĭ d-luĭ Adamescu şi care este următórea:

«Cu tóte erorile carĭ pot să se fi strecurat pe icĭ pe colo, aş propune să se încuviinţeze d-luĭ Adamescu premiul didactic, dacă dintre operele cercetate de d-niĭ Colegĭ nu s'ar constatà că alta ar fi superióră.»

Zaharia Boiu, *Seminţe din agrul luĭ Christos, vol. I—II. Sibiiŭ 1898, 1899.*

Raport de **C. Erbiceanu.**

Ambele aceste volume cuprind cuvîntărĭ bisericescĭ şi anume: vol. I conţine cuvîntărĭ pentru tóte Duminecile, praznicile şi sĕrbătorile de peste an, precum şi la serviciĭ ocasionale bisericescĭ publice şi private. Vol. I nu cuprinde însă nicĭ o cuvîntare casuală, ci numaĭ pentru Duminecile de peste tot anul, încêpend cu sf. Pascĭ şi terminând cu Dumineca Floriilor.

Tóte cuvîntările încep cu o temă, text luat din sf. Scriptură şi pe care-l explică înaintea poporuluĭ, fâcênd şi aplicaţiunĭ pe alocurea la viéţa practică a creştinilor. Sunt dar, riguros vorbind, aceste cuvîntărĭ nu discursurĭ lucrate după regulele retoriceĭ, cu împărţirĭ şi sub-împărţirĭ, cu argumentărĭ după formele oratorice, ci simple omiliĭ, menite a fi pronunţate în mijlocul poporuluĭ simplu spre a puté fi înţelese. Majoritatea din aceste omiliĭ sunt destul de bine reuşite, pentru că nu cuprind decât desvoltărĭ teoretice asupra textuluĭ cu aplicărĭ practice. După planul ce şi-a propus autorul, sunt unele maĭ puţin reuşite, pentru că nu conţin decât fórte puţine aplicărĭ morale. Scopul omiliilor orĭ cuvîntărilor bisericescĭ de felul acestora este cu deosebire învĕţătura morală trasă din textul ce-l explică cuvîntătorul şi aplicată la viéţa reală practică a creştinilor şi punerea în evidenţă a folosuluĭ ce ascultătoriĭ pot trage din acea vorbire pentru viéţa lor. Maĭ aŭ omiliile şi menirea de a combate viciile introduse în popor, obiceiurile şi deprinderile rele şi a-l îndemnà pururea la practica virtuţilor religióse.

Cuvîntările părinteluĭ Zaharia Boiu îndeplinesc şi rĕspund în mare parte condiţiunilor celor dintâĭ, nu însă şi celor de al doilea, adecă combaterea viciilor, obiceiurilor rele, etc. existente în societatea de acum a creştinilor, lucru ce este, maĭ ales astădĭ, de cea maĭ mare trebuinţă, spre a detrage poporul creştin din calea perdăriĭ pe care inconscient uniĭ din eĭ umblă astădĭ, ca beţia, sperjurul, insultele de tot felul, indiferenţa religiósă.

Limba, în care sunt scrise aceste cuvîntărĭ din vol. I, este prea bine îngrijită, plăcută, cursivă şi curat românéscă, aşà că ar puté servì de model pentru orĭ-ce predicator creştin. Este lipsită de acele frase pompóse şi de reclamă; apoĭ descrie cu cea maĭ simplă şi uşóră vorbire şi faptele şi ideile creştine ce-şĭ propune, aşà că se pot cu uşurinţă înţelege de tot felul de ascultătorĭ de orĭ-ce condiţiune socială ar fi. Novisme n'am întâlnit decât fórte rare orĭ, şi carĭ póte că sunt înţelese acele cuvinte în poporul transilvănén. Iată câte-va: *şi a emis ostaşiĭ sĕĭ*, pag. 234; *libidineĭ şi disfrâuluĭ bărbatuluĭ*, pag. 239; *şi erà demandată Evreilor*, pag. 241; *şi de treĭ orĭ a fost reĭeptat şi ruşinat*, pag. 245; *ba le îmmulţăşte şi le potenţéză*, pag 245., etc.

De felul acestora maĭ sunt şi altele, dar carĭ uşor se pot înţelege din context de ascultătorĭ. Asupra întinderiĭ omiliilor nimic de dorit; sunt destul de potrivite spre a nu îngreuià nicĭ pe ascultătorĭ prin lungimea lor şi nicĭ a grăbì pe preot în sf. altar, când predica are loc în timpul chenoniculuĭ, ca de obiceiŭ.

In vol. II se cuprind tot omiliĭ de felul celor din volumul I, dar numaĭ pentru sĕrbătorile ḑise împĕrătescĭ şi la serbările sfinţilor celor maĭ însemnaţĭ de peste an, pe care-ĭ prăznuesce sf. nóstră Biserică ortodoxă. La finele volumuluĭ, ca anexe, maĭ cuprinde şi o serie de cuvinte casuale şi câte-va pareneze, ca la sf. Botez, la cununiĭ, etc. Cuvîntările, cu deosebire la Martirĭ, la ḑiua Cruceĭ, sunt deplin reuşite în tóte privinţele. Am întâlnit şi în acest volum câte-va novisme de felul celor din vol. I, dar cuvinte străine de loc în ambele volume. Cele-lalte calităţĭ sunt egale din acest volum cu cel precedent.

Ast-fel cartea părinteluĭ Zaharia Boiu este o scriere în mare parte bine reuşită. Dacă autorul ar fi strĕbătut maĭ adânc în obiceiurile, moravurile şi relele deprinderĭ ale poporuluĭ nostru creştin, şi ar fi analisat şi combătut acele viciĭ, arătând ascultătorilor daunele morale şi pericolele la carĭ se expun, continuând acele viciĭ încă în societate, atuncĭ lucrarea sa ar fi fost deplin reuşită şi ar fi făcut un mare serviciŭ creştinismuluĭ în genere şi poporuluĭ nostru românesc în parte. Ar fi trebuit pe lângă argumentele din sf. Scriptură să fi dat un loc maĭ larg şi argumentăriĭ extrase din mintea sănătósă şi din sciinţa omenéscă, spre a convinge şi maĭ mult pe ascultătorĭ.

Pentru aceste cuvinte, cu tóte că cartea întrunesce multe calităţĭ şi bune, totuşĭ, nefiind potrivite pentru starea de acum a societăţiĭ nóstre creştine din Regatul Românieĭ, pentru că nu rĕspund la nevoeile sale reale, nu pot s'o recomand direct spre premiare, ci o las însă la apreciarea Comisiuniĭ.

Anexă — despre tomul III.

Vol. III din Cuvîntărĭ bisericescĭ este o urmare a celor două volume anterióre şi o completare a cerculuĭ de cuvinte bisericescĭ anual, de care are trebuinţă un servitor bisericesc în îndeplinirea oficiuluĭ sĕŭ de păstor sufletesc. Cuprinde acest volum: *Cuvîntărĭ bisericescĭ la înmormîntărĭ, parastase şi alte festivităţĭ funebrale*, cu un *Adaus de texturĭ biblice pentru cuvîntărĭ funebrale.* In special: are 42 de discursurĭ, dintre carĭ 6 sunt la pomenirĭ orĭ parastase, iar restul la înmormîntărĭ şi morminte, pe carĭ le-a pronunţat autorul în decursul păstorieĭ sale spirituale. Multe din aceste discursurĭ, ca cel de la parastasul Asociaţiuniĭ Transilvane pentru Mitropolitul Andreiŭ Şaguna (pag. 1), cel de la parastasul serbat pentru Vasilie Alecsandri (pag. 29), cel de la mormîntul luĭ Gheorghe Bariţiu, sunt fórte frumóse şi ca fond şi ca formă, cuprinḑênd şi date istorice. Limba şi în acest volum este destul de curată şi românéscă, deşi cuprinde maĭ multe

novisme decât în cele-lalte două volume anteriόre, lucru ce este permis de alt-fel în asemenea împrejurări oratoruluĭ. Cartea este in-4° ca şi cele-lalte două volume şi cuprinde 312 pagine de text. Urmézã apoĭ nisce note scurte, asupra persónelor din discursurĭ, biografice şi la fine un adaus de *texturi biblice pentru cuvîntări funebrale*, extrase din Vechiul şi Noul Testament, de la fóia 319—352, pe carĭ le póte utilisà cu profit orĭ-ce orator.

Şi pentru acest volum ca şi pentru cele-lalte mĕ pronunţ că, dacă nu-l recomand direct pentru premiare, îl las la apreciarea Comisiuniĭ academice, ca o operă ce merită încuragiare pentru calităţile sale literare şi curăţenia limbiĭ.

I. Găvănescu, *Curs de pedagogie. Bucurescĭ 1899* (1)

Raport de **N. Quintescu**

Domnĭ Colegĭ,

Nicĭ odată problema educaţiuniĭ n'a fost maĭ mult ventilată, maĭ la ordinea ḑileĭ, ca în timpul nostru. Nu numaĭ pedagogĭ specialiştĭ, ci publiciştĭ, ómenĭ de Stat, părinţĭ de familie chiar, caută să-şĭ spună cuvîntul lor în acéstă cestiune, devenită de un interes palpitant. E un curent care duce cu sine şi pe cel care se pricepe, şi pe cel care se pricepe maĭ puţin, analog spre ex. aceluĭ curent-modă, care împingeà pe toţĭ a face versurĭ, din timpul bĕtrânuluĭ Horatius (2).

Seculul XIX este—dacă permiteţĭ să ne considerăm ca neeşiţĭ încă din girul luĭ—maĭ ales seculul educaţiuniĭ şi instrucţiuniĭ. Aceleaşĭ trebuinţe sociale, carĭ aŭ provocat în alte ţĕrĭ acest curent, n'aŭ întârḑiat de a-l deşteptà şi la noĭ Şcóle normale pentru formarea învĕţătorilor şi institutorilor, seminarie pedagogice pentru aplicarea teo-

(1) D-l T. Maiorescu, eminentul nostru coleg, la care Comisiunea premielor s'a adresat maĭ întâiŭ, ca la cel maĭ indicat prin specialitatea sa dintre membriĭ Academieĭ, neputênd—din împrejurărĭ—luà asupră-şĭ examinarea opereĭ d-luĭ Găvănescu, subsemnatul, primind sarcina raportăriĭ asupra eĭ, nu m'am dat în lăturĭ a consultà luminile unuĭ specialist în materie, ale distinsuluĭ meŭ coleg de Universitate, d-l I. Crăciunescu. Pentru preţiosul sĕŭ concurs, care a confirmat judecata dată asupra cărţiĭ, ĭĭ aduc acì expresiunea mulţumirilor mele.

(2) «Scribimus indocti doctique poemata passim (Epist. I. 1, v. 117)».

riilor didactite în vederea învĕţămîntuluĭ secundar, reviste pedagogice, articole în tóte publicaţiunile ḑilnice, sunt atâtea creaţiunĭ datorite acestuĭ curent.

In acest chaos de lucrărĭ de tótă mâna, de mult se simţià nevoia unuĭ tractat, în care să se facă o selecţiune de tóte încercările de resolvire a problemelor pedagogice, să se introducă o cohesiune, să se lămuréscă într'un mod scientific, care este scopul educaţiuniĭ şi al învĕţămîntuluĭ, metódele şi procederile, maı ales pentru învĕţămîntul secundar, şi în carĭ profesorul secundar să-şĭ găséscă o orientare bine înjghebată. Acéstă nevoe devenise urgentă cu aplicarea noueĭ legĭ (a d-luĭ Haret) asupra învĕţămîntuluĭ secundar şi superior.

Scrierea d-luĭ Găvănescu vine la timp, ca să umple acest gol. Autorul eĭ, profesor, de acum 15 anĭ, de pedagogie, estetică şi psichologie la Universitatea din Iaşĭ, cugetător viguros şi fost maĭ mulţĭ anĭ succesiv inspector al învĕţămîntuluĭ secundar, autor al maĭ multor scrierĭ de psichologie, etică şi pedagogie, întrunià dar tóte condiţiunile şi ca teorie şi ca practică, ca să întreprinḑă cu succes acéstă lucrare de concentrare şi condensare a cestiunilor pedagogice şi didactice.

In ochiĭ d-luĭ Găvănescu pedagogia nu este o simplă colecţiune de precepte empirice, întemeiate pe simţul comun, pe tradiţiunea, ce numeróse generaţiunĭ de educatorĭ şĭ-aŭ transmis, fără să le supună unuĭ control regulat al sciinţeĭ, ci o totalitate logică de regule, stabilite cu ajutorul deducţiuniĭ şi inducţiuniĭ, pe base curat experimentale; pe scurt, pentru dînsul pedagogia este o sciinţă cu un caracter practic.

In adevĕr dacă educaţiunea îşĭ propune de a desvoltà facultăţile omenescĭ, ast-fel ca ele să contribuéscă cu tótă eficacitatea putinciósă la fericirea individuluĭ şi a societăţiĭ, saŭ dacă ea tinde — dupe cum se exprime autorul — «a influenţà omul intenţionat, cu plan şi metod, în scopul de a cresce în el puterile vitale, fisice şi psichice, exercitându-le dupe normele teleologice ale geneseĭ lor firescĭ, desvoltând ast-fel viéţa în genere şi făcênd în definitiv din individ un isvor de fericire şi pentru el şi pentru societate» (pag. 104); dacă acésta e raţiunea de a fi a educaţiuniĭ, nu e óre necesar, pentru a determinà scopul şi mijlócele eĭ, de a cere sciinţeĭ, carĭ sunt legile cele maĭ bine demonstrate ale lumiĭ fisice, intelectuale şi morale?

Biologia va arătà pedagoguluĭ condiţiunile generale ale orĭ-căreĭ organisaţiunĭ şi orĭ-căreĭ desvoltărĭ; ea iĭ va spune, spre ex., dacă pedagogul póte ceva şi ce póte el asupra tendinţelor ereditare (pag. 44—82).

Pe de altă parte cum să desvolţĭ într'un chip normal spiritul, dacă

nu cunoscĭ legile acesteĭ desvoltărĭ şi legile esenţiale ale structuriĭ spirituluĭ? Psichologia experimentală, în special cea infantilă, va lumină pe pedagog asupra acestor cestiunĭ.

Intru cât privesce determinarea scopuluĭ educaţiuniĭ, maĭ vîrtos al educaţiuniĭ morale, o altă sciinţă, etica, va fi încă unul din isvórele, la care se va adăpà o teorie pedagogică.

In fine, cum educatorul póte să sciă în ce sens trebuesc întreptate silinţele luĭ, care e starea probabilă a societăţiĭ, în mijlocul căreia trebue să trăéscă copilul, pe care-l cresce, cum póte să sciă acestea decât inspirându-se de legile sociologice?

Biologie, psichologie, morală, sociologie, sunt decĭ sciinţele, pe ale căror legĭ autorul nostru îşĭ întemeéză sistema sa de pedagogie şi didactică.

D-l Găvănescu însă la aplicarea principielor conducĕtóre nu cade în exagerarea unor pedagogĭ, marĭ de alt-fel, ca de ex. Spencer, de a atribuì un rol pré preponderant sciinţeĭ; din contră, d-sa dă însemnătatea cuvenită educaţiuniĭ literare şi artistice în învĕţămîntul secundar (pag. 212—228), precum şi elementuluĭ religios, considerat ca simţul idealuluĭ (pag. 228—244).

Dar o sistemă pedagogică, chiar întemeiându-se pe legĭ scientifice ca cele enunciate, ar fi incompletă orĭ inaplicabilă, dacă n'ar ţiné sémă de condiţiunile particulare, în carĭ se găsesc tineriĭ românĭ, de a căror educaţiune şi instrucţiune e vorba, dacă nu s'ar avé în vedere momentul precis al evoluţiuniĭ lor, necesităţile şi îndatoririle speciale, pe carĭ le impun ţĕriì nóstre geniul sĕŭ propriŭ, trecutul, aspiraţiunile sale către viitor. O concepţiune a vieţeĭ, care ar isolà pe om de patrie, care ar compromite orĭ ar face să lîncedéscă viéţa naţională, care n'ar contribuì direct să întăréscă solidaritatea naţională şi consciinţa individualităţiĭ nóstre etnice, o ast-fel de concepţiune a vieţeĭ, prin urmare şi a educaţiuniĭ, n'am considerà o ca recomendabilă. De aceea constatăm cu satisfacţiune că autorul adaptéză cu inteligenţă exigenţele pedagogice trebuinţelor nóstre sociale pentru fasa de evoluţiune, în care ne aflăm.

Negreşit, domnĭ colegĭ, principiele de pedagogie, depuse în opera d-luĭ Găvănescu, nu puteaŭ constituì o innovaţiune: pedagogia nu este o sciinţă de erĭ născută la lumina ḑileĭ. Bĕtrâna Europă n'a stat cu braţele încrucişate faţă de problemele acesteĭ sciinţe: ea le discută de mult, şi chiar lumea nouă, la care se refere cu predilecţiune autorul, este încă destul de vechiă pe acest tĕrîm, ca să-ĭ fiă lăsat ceva cu

totul noŭ de exploatat. Cu tóte acestea, autorul nu se mărginesce la simpla reproducere a materialuluĭ câştigat sciinţeĭ pedagogieĭ.

Cu ocasiunea multiplelor cestiunĭ privitóre la modul cum problemele de pedagogie aŭ fost resolvite de către diferiţĭ cugetătorĭ, dînsul nu uită a-şĭ spune maĭ tot-deauna şi cuvîntul sĕŭ, discutênd cu căldură şi cu argumente convingĕtóre în favórea uneĭ soluţiunĭ, saŭ intermediând între opiniunĭ contrarie.

Să maĭ accentuăm în special -ceea ce constitue principalul merit al opereĭ, câştigat cu ajutorul cugetăriĭ cu totul proprie a autoruluĭ — să maĭ relevăm anume inteligenta aplicare, la învĕţămîntul şi educaţiunea tinerimiĭ nóstre şcolare, în sensul necesităţilor eĭ particulare, a principielor de pedagogie, împrumutate de la sciinţele menţionate maĭ sus ?....

O observare însă. Nu voim a relevà expres, că am fi dorit a vedé tractarea şi a metódelor speciale ale diferitelor ramurĭ din învĕţămîntul secundar, ca limbile clasice, sciinţele exacte, istoria ş. c. l., precum şi comentarea şi analisa instrucţiunilor, carĭ însoţesc programa analitică de învĕţămînt, nu voim a face acésta cu atât maĭ mult, cu cât autorul, promiţênd o operă ulterióră (didactica specială), promite implicit a le avé atuncĭ în vedere; dar în interesul atingeriĭ scopuluĭ eĭ, care este de a fi utilă, lucrarea d-luĭ Găvănescu ar fi câştigat încă, dacă se arătaŭ maĭ des, de cum se face, isvórele consultate saŭ de consultat.

In ceea ce privesce forma, sub care se presintă opera d-luĭ Găvănescu, ea este alcătuită din o expunere, propriă autoruluĭ, făcută într'o limbă înţelésă şi un stil clar şi plăcut (1).

---

(1) Spre a pune în evidenţă acésta, să ne fiă permis a da un specimen Alegem locul (pag. 9), unde autorul vorbesce de raportul dintre om şi natură: «Acì situaţia educatoruluĭ devine mult maĭ grea aḑĭ decât înainte.

«In adevĕr, aḑĭ aŭ dispărut acele visurĭ frumóse ale omuluĭ din vremea când îşĭ închipuià, cu tot seriosul, că e fiiul favorit al unuĭ ḑeŭ atotputernic, care-ĭ pórtă de grijă, care a făcut acest univers pentru el, a pus sórele să-ĭ lumineze ḑiua, stelele să-ĭ lumineze nóptea, i-a dat plantele şi animalele să-l hrănéscă şi să-ĭ servéscă, şi a zidit decorul acestuĭ cosmos, ca edificiŭ splendid şi etern, ca să trăéscă într'însul, el, fiinţa privilegiată şi rĕsfăţată, adusă tocmaĭ la urmă pe lume, spre a găsì tóte de-a gata Aŭ dispărut acele timpurĭ idilice, în carĭ omul trăià în natură ca acasă la dînsul. Concepţia *antropocentrică* a murit; şi câte-odată ne gândim cu regret la timpurile acele mórte, la tinereţea de simţire a popórelor vechie, la Greciĭ anticĭ bunióră,. carĭ trăiaŭ în aşà intimitate de viéţă cu natura, în cât vedeaŭ în stele, în sóre. în lună, fiinţe divine. Rîul, care curgeà, pentru dînşiĭ nu erà numaĭ o apă simplă, erà o fiinţă viuă, cu intenţiĭ şi gândurĭ; în munţĭ, în aer şi apă trăiaŭ şi se întâl,

In condiţiunĭ de independenţă, pe cât permite tractarea întregeĭ materiiĭ a uneĭ sciinţe, *Cursul de pedagogie* al d-luĭ Găvănescu înavuţesce cu un contingent respectabil literatura nóstră pedagogică, încă la începutul eĭ, şi este fórte util nu numaĭ specialiştilor, ci orĭ-cuĭ se interesézâ de problemele educaţiuniĭ şi instrucţiuniĭ.

Valórea însemnată a opereĭ d-luĭ Găvănescu îl îndreptăţesce, domnĭ colegĭ, la obţinerea premiuluĭ pentru care a concurat.

G. I. Ionnescu-Gion, *Istoria Bucurescilor. Bucurescĭ 1899.*
Raport de **C. Erbiceanu.**

Cartea este o monografie a oraşuluĭ Bucurescĭ, capitala Ţĕriĭ-Românescĭ. E împărţită în XXIII capitule, cuprinḑênd 747 pagine infolio şi un apendice. In cele patru capitule de la început se ocupă de istoria Bucurescilor şi care ne interesézâ maĭ mult, pentru că acesta-ĭ scopul scrieriĭ.

In cap. I, § I, autorul susţine că unde este astăḑi situat Bucurescìĭ a fost o localitate întreţesută cu ape, luminişurĭ, pădurĭ şi dar favorabilă uneĭ staţiunĭ preistorice. Se basézâ pe analogia altor oraşe marĭ din vechime, ca Roma, Londra, Parisul, etc, carĭ tot ast-fel s'aŭ format. Erà localitatea un bun adăpost pentru locuitoriĭ preistoricĭ. Se rézimă încă şi pe uneltele de silex descoperite în jurul Bucurescilor. In tot casul cestiunea nu este resolvită şi rĕmâne în domeniul ipoteselor. In § II, enumĕră, după autoriĭ vechĭ şi voiagiorĭ, întinsele pădurĭ ce încunjuraŭ Bucurescìĭ de pe timpul colonisăriĭ ţĕrilor şi până la 1800. Ne spune că rîul Dâmboviţa însemnézâ fóe de stejar, că Ilfovul—anin, că Ialomiţa—stérpă. La § III, autorul susţine, pe basa unor monete romane descoperite la Panteleimon, că un *vallum* roman a străbătut şi prin Bucurescĭ, începênd din Sexanta-Prista (Rusciuc); apoĭ că, în puterea doveḑilor cuprinse în Condica No. 2 a Mitropolieĭ din

---

niaŭ la tot pasul ḑeĭ şi ḑeiţe, gata să intre în vorbă cu muritoriĭ, să-ĭ întrebe de păsul lor, să le iea apĕrarea, să-ĭ facă părtaşĭ la minunile lor.

«Ce timpurĭ de prosă scientifică aḑĭ, când apa e oxigen şi hidrogen; aerul considerat ca obiect de studiŭ şi de utilitate; stelele combinaţie materială determinată aprópe exact de fisicianĭ; şi tóte corpurile o materie mórtă, supusă la legĭ fatale, rigide, impersonale şi fără viéţă! In ce situaţiune tréză, dar lipsită de farmecul fantasieĭ, se găsesce omul modern!».

Bucurescĭ, un document din 1668 Iunie 4 şi altul din 1672 Ianuarie 4, carĭ arată periferia Mitropolieĭ şi că în o parte are de margine *capul Troianuluĭ,* prin urmare se amintesce de un *vallum* roman, că pe lângă acest val aŭ fost şi *castella,* locurĭ întărite, că, după Sulzer, *Bucurescii se aflǎ zidiţĭ cam acolo, unde a fost odinióră bětrânul Pinum.* (?).

Autorul lăsând cestiunea deschisă, înclină în favórea eĭ pe argumentul că şi în alte părţĭ, maĭ puţin favorabile, aŭ fost oraşele romane, ca Sornum—la Ruşiĭ de Vede, Pirum—Pitescĭ, Jusidava—Slobozia Ialomiţeĭ, Nentidava—la Olteniţa în faţa Turtucaeĭ. Lucru greŭ de probat; pare însă a fi un început de dovadă. In § IV, ne spune că după Goţĭ şi Hunĭ aŭ venit prin aceste locurĭ, între aniĭ 500—1000, o poporaţiune slavonă, şi localitatea s'a numit *Slavonia Dunărênă.* Pe la 1000 locurile pe carĭ sunt situaţĭ Bucurescĭĭ se numiaŭ *Cumania Négră.* Apoĭ ne citéză pe Ana Comnena, care descrie că eraŭ pe ambele malurĭ dunărene multe cetăţĭ şi că Cumaniĭ aveaŭ de conducĕtorĭ Ducĭ românĭ. De la acest timp s'ar păré că aceste locurĭ stăpînite de Cumanĭ trec sub Impĕraţiĭ români bulgarĭ, şi că după învingerea suferită de Petru şi Asan de către Isaac Angelo, după Ţarstvenic, se ḑice că Patriarchul Ioan din Târnova a adus pe Petru şi Asan, nepoţiĭ luì Gavriil, care erà fiul luĭ Samuil, pe amîndoĭ în Ţéra-Românéscă. Curînd însă năvăliră Tătariĭ între 1241—1242. O parte din acele órde barbare comandate de Budschek coborîră prin Putna spre Rîmnicul-Sărat şi Buzĕŭ, trec prin Prahova, se lasă în Ilfov, se sue în Argeş, apoĭ în Vîlcea şi pe lângă Olt trec în Transilvania, nimicind tot în calea lor. Urme de ale Tătarilor aŭ rĕmas multe în ţéră, maĭ ales movile şi piscurĭ de délurĭ, apoĭ văĭ carĭ pórtă numele lor. Acest § este basat pe autoritatea d-luĭ Hasdeŭ. Mult din acest material nu face parte directă la Istoria Bucurescilor.

In § V, deducênd din Ana Comnena, că Cumaniĭ eraŭ conduşĭ în luptele ce le desfăşuraŭ în Valachia şi în jurul localităţiĭ Bucurescilor de Ducĭ valachi, conchide că Bucurescĭĭ eraŭ un conac al Cumanilor: *Cumani ducibus usi Blachis.* Aduce apoĭ tradiţiunea despre Negru-Vodă şi susţine că la 1315 s'ar fi întemeiat maĭ multe oraşe între carĭ şi Bucurescĭĭ. Pe lângă autoritatea d-luĭ Hasdeŭ maĭ citéză pe Gebhardi, Filtisch şi Luccari, că adecă de un Negru-Vodă s'ar fi fundat şi Bucurescĭĭ, întărindu-l cu *străjearĭ şi baliste anglicescĭ;* că sub Vladislav Bassarabă s'ar fi ridicat şi o biserică numită a Cuconilor orĭ Sărindariĭ. La 1370 are loc o luptă în Ialomiţa între un kinez dintre Basarabĭ, Dragomir Olachus Castellanus de Domboycha, cu oştile luĭ

Ṅeculae Ġara, V̇oevodul Ardélului. Pe atuncĭ Bucurescii se numiaŭ Cetatea Dâmboviţeĭ.

In § VI se ocupă de numirea oraşuluĭ, susţinênd că în genere multe sate şi oraşe îşĭ iaŭ numirile lor de la numele fundatoruluĭ, şi arată apoĭ cum o sumă de sate şi oraşe de la noĭ s'aŭ numit după numele proprietarilor orĭ fundatorilor lor. De aicí deduce că şi Bucurescii s'aŭ numit ast-fel de la un *Bucur*, despre care nu se scie nimic positiv. Fost-aŭ Bucurescii la început un sat lângă Castelul Dâmboviţeĭ, orĭ un oraş? Nu se scie. Legenda ne dă numaĭ atât că un Bucur să fi întemeiat Bucurescii. Urméză dar că totul e ipotetic privitor la fundarea Bucurescilor.

In § VII susţine că înainte de 1400 eraŭ mănăstirĭ în aceste părţĭ şi locuinţe vremelnice pentru Domnĭ. Aşà mănăstirea Snagovul să fi fost fundată înainte de 1400; că la 1401, un chrisov dat de Mircea-cel-Bĕtrân unuĭ Român din Ţéra-Făgăraşuluĭ este dat din Bucurescĭ. Chrisovul e proprietatea d-luĭ Gr. Tocilescu.

In § VIII arată că la 30 Maiŭ 1464, Radu-Vodă, fiul luĭ Vlad-Vodă, dă un chrisov din cetatea Bucurescilor pentru moşia Silivestrenii; apoĭ ḑice că Radu-Vodă-cel-Frumos a descălecat Bucurescii şi i-a numit *Scaun Domnesc*. La acésta aŭ contribuit mult Turcii de a se strămutà Domnii ţĕriĭ de la Tîrgovişte la Bucurescĭ, pentru că puteaŭ fi maĭ uşor observaţĭ de Turcii din Giurgiu. După acésta înşiră o serie de documente date de Domnĭ din Bucurescĭ, spre a probà că de la acest timp Bucurescii eraŭ scaun domnesc.

Acì se termină cap. I, susţinênd că acea canabă, de nu municipiolum, de lângă castelele ce apĕraŭ valul luĭ Traian, care cu timpul să fi fost conac gotic, slavon, cuman, prădat adese de Hunĭ şi Tătarĭ, cu timpul ajunse, sub Radu-cel-Frumos, scaun Domnesc.

In cap. II, § I, expune că causele pentru carĭ ne lipsesc documentele vechĭ despre Bucurescĭ, cu drept cuvînt, se atribue nenorocirilor prin carĭ aŭ trecut ţéra şi oraşele jefuite când de Ungurĭ, când de Polonĭ şi Turcĭ, apoĭ maĭ târḑiŭ de Tătarĭ, Ruşĭ şi Nemţĭ.

Ḑacă se maĭ adaug incendiile din diferitele timpurĭ şi cutremurele de pămînt, atuncĭ avem pe deplin representat tabloul tuturor desastrelor şi al oraşuluĭ Bucurescilor. Lipsind dar doveḑile vechĭ cu totul, basaţĭ numaĭ pe conjecturĭ, ipotese şi analogiĭ, putem spune ceva despre Bucurescii vechĭ. Şi în timpurile maĭ nouĕ, prin pribegirĭ, iarăşĭ s'aŭ distrus multe acte şi scrisorĭ şi de ale oraşelor şi de ale particularilor.

In § II ḑice că în documente se întâlnesce, pentru Bucurescĭ, epi-

tetul de *minunatul scaun al Bucurescilor* pe la 1506. Alt chrisov, tot cu acéstă dată, este dat de Radu-Vodă; şi Mihnea-cel-Răŭ, locuind în Bucurescĭ, dă alt chrisov în 1508 cum şi în 1509. Apoĭ că Vlăduţ fu bătut de Turcĭ şi i se tae capul sub un *pĕr la Bucurescĭ*. La 1512 şi 1513 Neagoe-Vodă dă chrisóve tot din Bucurescĭ—*vechiul oraş*; iar la 1516 Neagoe-Vodă numesce Bucurescíĭ catedrala—*minunată cetate a Bucurescilor*. De pe la 1521 Bucurescíĭ sunt ca a doua capitală; se populéză pentru că Domniĭ staŭ de preferinţă în ea. Sub Radul VII de la Afumaţĭ se daŭ doue răsbóe lângă Bucurescĭ, din care causă sufere poporaţiunea. Autorul îşĭ pune întrebarea: dacă legenda luĭ Bucur Ciobanul n'ar fi născocită din Bucur primul fundator şi Mircea Ciobanul? Dar lasă cestiunea neresolvită. La 1554 Turciĭ jefuesc Bucurescíĭ şi-l ard. De la acest timp până la Michaiŭ-Vitézul, Bucurescíĭ sunt maĭ liniştiţĭ de invasiunĭ. Alexandru-Vodă, fiul luĭ Mircea Ciobanul, clădesce în jos de Bucurescĭ mănăstirea Sf. Troiţe. Bucurescíĭ se întind, spre finele secoluluĭ XVI, de la curtea domnéscă până în calea Văcărescilor, până la Zlătarĭ, până la biserica Colţea şi până la Sfinţĭ peste Dâmboviţă, cu clădirĭ rarĭ în Sf. Apostolĭ, mahalaua Calicilor şi spre Michaiŭ-Vodă, cum şi Gorganĭ. Aşa, în 1580, prin un chrisov se constată că sunt prăvăliĭ şi case *bolovănite*. In 1588 în uliţa mare, care *légă tîrgul cel din năuntru cu cel de sus*, sunt iarăşĭ prăvăliĭ. La 1585—91 se renoesce biserica Sf Troiţe de Alexandru-Vodă şi este menită a fi Mitropolie; apoĭ tot Michnea zidesce un palat ca reşedinţă de vară în jos de Bucurescĭ, pe colina Radu-Vodă. Sub Michaiŭ-Vitézul Bucurescíĭ aŭ suferit mult de la Sinan-Paşa fortificând Bucurescíĭ spre Radu-Vodă; dar în 1595 Sinan-Paşa este nevoit a arde tóte lucrările făcute de el în Bucurescĭ şi dărîmă până în temelio şi mănăstirea Sf. Troiţe. Bucurescíĭ devin o ruină, iar poporaţiunea se refugiéză la munţĭ Dacă maĭ adăugim şi jaful făcut de armatele luĭ Michaiŭ, compuse din Ungurĭ, Sîrbĭ şi Cazacĭ, atuncĭ vom avé o idee completă de starea morală şi materială a Bucurescilor din acéstă epocă. In acest capitul scriitorul ne dovedesce de când Bucurescíĭ sunt capitala ţĕriĭ şi câte nenorocirĭ aŭ suferit, — iar acestea după documente.

In cap. III se ocupă de Bucurescĭ în durata secoluluĭ XVII. Arată că deşì sufere mult, totuşĭ capitala este în crescere. Aşà la 1601 e din noŭ expusă jafuluĭ de către Polonĭ, aduşĭ de Simeon Movilă; de asemenea mereŭ ameninţată şi prădată şi de Turciĭ din Giurgiu până la 1604. Sub Radu Şerban Bucurescíĭ se fortifică înconjurându-se cu zid, la care lucraŭ peste 6.000 de ómenĭ. De la 1609 Bucurescíĭ se în-

tind spre rĕsărit, se adaog mahalalele Săpunarilor, Scaunelor de carne. Apoĭ până spre 1635 Bucurescii sunt sguduițĭ de răsbóe și prigonirĭ interne. Pe la 1637 Episcopul catolic Bacsicĭ spune că Bucurescii sunt orașul cel maĭ mare al țěrii, că are 12.000 de case și 100.000 de suflete, lucru ce se pare exagerat și autoruluĭ. Bucurescii apoĭ sunt în liniște până la 1654, când din noŭ sufer de revolta Seimenilor. Intre aniĭ 1654 și 1655 Șerban-Vodă zidesce Mitropolia Bucurescilor. Paul de Aleppo ne spune că Bucurescii cuprind peste 6.000 de case, apoĭ 40 de bisericĭ și mănăstirĭ. Pe la 1658, spune tot Paul de Aleppo, că Turciĭ ar fi făcut iar stricăciunĭ în Bucurescĭ: Curtea Domnéscă este ruinată, bisericele deteriorate și locuitoriĭ împrăsciațĭ de frică. In 1660 în Bucurescĭ eraŭ Turcĭ, Tătarĭ, fómete și ciumă, de muriaŭ mulțĭ. Tabaciĭ, carĭ până la 1668 eraŭ pe malul stâng al Dâmboviței, trec dincolo de Radu-Vodă. Bucurescii devin pustiĭ în 1676; din causa ciumeĭ poporația se împrăștie, dar în 1677 ciuma încetéză, când Duca-Vodă pune de repară Curtea Domnéscă; apoĭ Bucurescii cresc și înflorescı se fac podurĭ ca al luĭ Șerban-Vodă și al Beiliculuĭ și se clădesce frumosul han al luĭ Șerban-Vodă. In 1689 vin Nemțiĭ în Bucurescĭ, carĭ se purtaŭ tiranicesce: se vedeaŭ pe stradele Bucurescilor boeriĭ țěriĭ trașĭ de gât cu funiĭ cum și Archimandrițiĭ și mariĭ neguțătorĭ bucurescenĭ pentru că nu le-ar fi dând carne și făină de ajuns. Pentru acésta Brâncoveanu chiamă pe Tătarĭ, când Nemțiĭ se retrag. Tot Brâncoveanu clădì pe locurile confiscate de la Bălăcenĭ hanul numit al luĭ Constantin-Vodă și ast-fel se deschide podul Mogoșóeĭ. Tóte faptele și datele din acest capitul sunt basate pe documente și acte.

In cap. IV tractéză tot istoricul Bucurescilor de la 1700 — 1800 și ne spune că în acest secol Bucurescii aŭ prosperat mult. Așà sub Constantin Brâncoveanu, cu deosebire între 1695—1710, fiind liniște în țéră, Bucurescii se măresc și în periferie și în clădirĭ, se deschid strade și mahalale nouĕ. Spre apus se măresce cu mahalaua Calicilor, iar sărăcimea este împinsă spre délul Lupescilor; spre rĕsărit merg spre biserica Oltenilor; podul Tîrguluĭ-de-Afară înaintéză spre tîrgul Moșilor; spre miadă-nópte se deschide podul Mogoșóeĭ. Mănăstirile se îmbogățesc și înăuntru și în afară prin donațiunĭ marĭ. Boeriĭ trăiaŭ maĭ ales la Isvor pe podul luĭ Șerban-Vodă, în Calicĭ, pe podul Mogoșóieĭ, în mahalaua Trîmbițașilor, etc. Neguțătoriĭ îșĭ desvoltă activitatea lor în relațiunĭ cu Țarigradul, Brașovul, Moscva și Lipsca. Curtea Domnéscă strălucià prin bogăție și lux, și poporațiunea orașuluĭ se evaluà la 50 000 de ómenĭ după Del-Chiarro. In § II ne spune că după mórtea martirică a familieĭ Brâncoveanu și după ma-

zilirea luĭ Ştefan-Vodă Cantacuzin, vin Domnĭ în Bucurescı dintre Fanarioţĭ. Sub Nicolae Mavrocordat boeriĭ eraŭ împărţiţĭ în două, uniĭ cereaŭ Domn pămîntean, alţiĭ ţineaŭ cu Nicolae Mavrocordat; d'acì prigonirĭ şi nenorocirĭ şi pentru Bucurescĭ. Nemţiĭ intră în ţéră pentru că se declarase răsboiŭ între Turcĭ şi Nemţĭ, iar în 1718 intră în Bucurescĭ şi arestéză pe Domn. Pórta atuncĭ numesce Domn pe Ianache Mavrocordat. Acest Domn cere 200 de pungĭ de banĭ spre a-ĭ da Nemţilor ca să scape Oltenia, dar n'a rĕuşit până la pacea de la Belgrad. Anul 1718 este o nenorocire pentru Bucurescĭ. Ómenĭ morţĭ de fóme pe strade, apoĭ nemilósa ciumă decimă din noŭ poporaţiunea. După încetarea flageluluĭ Bucurescii îşĭ revin din noŭ, se măresc şi îmbogăţesc, dar în 1738 este cumplit jefuit de Turcĭ, ca în timpul luĭ Michaiŭ-Vitézul, când pe lângă prada prăvăliilor se maì adaoge jaful bisericilor şi mănăstirilor; chiar şi Mitropolia a fost făcută mecet în care se închinaŭ Turciĭ. După acéstă gróznică nenorocire, iarăşĭ vine înfiorătórea ciumă care seceră 33.000 de ómenĭ. După 10 anĭ însă Bucurescii reînviéză, se forméză Tîrgul-de-Sus, Tîrgul-Cuculuĭ, Tîrgul-de-Afară. In acest secol aŭ loc în Bucurescĭ revoluţiunĭ or resvrătirĭ din partea orăşenilor contra Grecilor, ca în 1753, avênd în frunte pe Mitropolitul Neofit, care curând móre înveninat de un medic grec. In 1769 vin Ruşiĭ pentru prima óră în Bucurescĭ şi es din ţéră după pacea de la Cuciuc-Cainargi, 1774. Se încércă şi în acest an a se isgonì Greciĭ şi a se ocârmuì ţéra prin pămîntenĭ, dar nu se reuşesce. In § III spune că pentru prima óră, sub Alexandru Ipsilant se împart Bucurescii în 67 de mahalele, că are 28 mănăstirĭ, 31 bisericĭ de pétră, 20 de lemn, 10 schiturĭ, un palat princiar, o şcólă publică, 35 case marĭ boerescĭ şi 7 hanurĭ, după Carra. La 1789, pe vremea luĭ Mavrogheni în Bucurescĭ sunt 88.000 de locuitorĭ, 3 şcóle marĭ, spital, orfanotrofiŭ, 16 hanurĭ, 17 mănăstirĭ, 9 paraclise, 59 bisericĭ de pétră, 13 de lemn, 17 fântânĭ, 3 băĭ şi un foişor de foc, după Nicolae Lazăr. Mavrogheni forméză şi o armată din străinĭ şi pămîntenĭ şi pe care o exercitéză pe délul Filaretuluĭ şi un Frances instruià pe topciĭ, cum să dea cu tunurile. Acest Domn trimite în surgun multe familiĭ boerescĭ peste Dunăre. Vin apoĭ Nemţiĭ cu códă pe care-ĭ scot Ruşiĭ şi carĭ n'aŭ lăsat Bucurescii în linişte, deşì de astă dată nu i-aŭ jăfuit. Incheindu-se pacea de la Şiştov între Turcĭ şi Nemţĭ la 1791, şi între Ruşĭ şi Turcĭ la 1792 în Iaşĭ, ni se trimit din noŭ Domnĭ Fanarioţĭ. Dacă pe lângă aceste incursiunĭ şi domniĭ străine maĭ adăogim birurile grele, inundărĭ, arderĭ îngrozitóre, atuncĭ ne putem închipuì starea igienică, morală şi materială a Bucurescilor până la 1800.

Cap. V. — *Curtea Domnéscă* a Bucurescilor ce ar fi fost făcută de Mircea-cel-Bĕtrân, cum arată autorul, erà situată prin vécul XV între strada Şelarĭ, de la tăietura eĭ cu strada Carol şi până la strada Lipscanĭ — între Lipscanĭ trecĕnd pe la Bărăţie până la calea Moşilor — între calea Moşilor până la începutul strădeĭ Şerban-Vodă şi între linia ce se întinde în faţa haleĭ de carne pe la spatele otelului Dacia şi clădirile carĭ merg pe lângă ea iarăşĭ până la intersecţiunea stradeĭ Carol cu strada Smârdan, în faţa poduluĭ de lângă palatul Justiţieĭ—deşì nu documentéză riguros acéstă periferie, ci se baséză pe tradiţiune maĭ mult. Pe la 1473 Ştefan cel-Mare al Moldoveĭ cuceresce Cetatea Dâmboviţeĭ, alungă din scaun pe Radu-cel-Frumos, iea pe Voichiţa şi pe mama eĭ, şi se duce încărcat de isbânḑĭ la Suceva. Nu spune însă nicĭ unde anume, nicĭ cât de întinsă erà pe atuncĭ Cetatea Curtea-Domnească.

Se maĭ întâlnesce pe la 1546 că Mircea-Vodă Ciobanul a reparat biserica palatuluĭ. Pe la 1575 un călĕtor polon visitând palatul domnesc a vĕḑut în el şi portretul luĭ Ştefan-cel-Mare în etacul Domnuluĭ, prin urmare existà un lux mare la curte; apoĭ şi alţĭ călĕtorĭ şi visitatorĭ admiră Curtea Domnéscă şi Bucurescii cu clădirile sale. La 1632 Paulus Strasburgh ne descrie starea ruinată a Curţiĭ Domnescĭ. Periferia Curţiĭ Domnescĭ erà mare, cum spune Paul de Aleppo, dar ruinată; apoĭ că Mateiŭ-Vodă a reparat-o.

Pe timpul seimenilor şi dorobanţilor, Curtea Domnéscă erà în próstă stare, aşa că Michnea-Vodă nicĭ nu locuià în ea. Curtea aveà turnurĭ pe la colţurĭ, puşcărie şi pivniţĭ adâncĭ, pentru că erà pe o colină ce astăḑĭ a dispărut. Sub Duca-Vodă se spune că s'aŭ maĭ înădit şi alte clădirĭ nouĕ, şi când Curtea erà în splendórea eĭ. In palat erà acum Spătăria nouă, Spătăria mică, Spătăria cu stele şi Spătăria mare. (?) Erà zidită pe stîlpĭ de pétră şi cu treĭ cafasurĭ şi cu case spre Dómnă; iar la 1705 se maĭ clădesc casele Cuconilor *Domnieĭ mele a luĭ Constantin Brâncoveanu*. Aveà curtea şi ogradă frumósă în formă pătrată şi un chioşc frumos, iar la intrare un turn înalt cu un *ciasnic*. Vistieria erà tot în Curtea Domnéscă. La 1718 un foc consumă tóte clădirile, afară de casele boltite. Se maĭ repară parte din Curtea Domnéscă, dar slab, pentru că pe la 1766 numaĭ stăteaŭ Domniĭ regulat în Curte, şi devenì sălaş crailor numiţĭ de *Curtea Veche*.

Alexandru Ipsilant zidì o altă Curte Domnéscă la Michaiŭ-Vodă. Caragea stăteà la Cotrocenĭ, pentru că şi Curtea nouă arsese. La 1802 se dărîmă şi urmele de zidurĭ şi ruine ale vecheĭ Curţĭ Domnescĭ.

Cap. VI. — *Mitropolia* actuală este zidită de Constantin-Vodă Şer-

ban, fiul lui Radu-Vodă Şerban, în 1654, şi se termină în 1658 de Michnea III, fiind Mitropolit ţĕrii Ştefan. Biserica Sf. Ecaterina intentéza proces de revendicare Mitropolieĭ, că ar fi zidita pe proprietatea eĭ; dar divanul respinge cererea egumenuluĭ. Cel întâiu Mitropolit cu şederea în Bucurescĭ fu Teodosie. Curînd atât fundatorul cât şi alte persóne, apoĭ Mitropoliţiĭ Cosma şi Grigorie, mĕresc enorm averea Mitropolieĭ, aşà că pe la 1787 aveà 122 de moşii, 149 locurĭ în Bucurescĭ, plus 20 de schiturĭ cu metócele lor. Ajunse cea mai bogată biserică din ţéra, împreună cu biserica Radu-Vodă, grecisata dejà.

Cap VII — *Bisericele* erau de lemn la început şi puţine de pétră; dar sunt din tótă vechimea Bucurescilor. Din secolul XVI se clădesc maĭ mult de pétră. In secolul XVIII, maĭ tóte bisericele cu averĭ din ţéra şi Bucurescĭ devin închinate şi conduse de egumenĭ grecĭ. După acésta autorul dă catalogul cronologic al bisericilor din Bucurescĭ până la 1800, cum şi al paracliserilor.

Pe la 1379 Vladislav Basarab dă ordin să se priméscă bine Episcopul catolic—eraŭ dar în ţéră suferiţĭ catoliciĭ—cum şi pre protestanţĭ maĭ apoĭ; asemenea Armeniĭ, Jidoviĭ îşĭ săvîrşaŭ în linişte cultul lor. Pe la 1574 erà în Bucurescĭ o biserică romano-catolică. Armeniĭ iarăşĭ îşĭ aveaŭ biserica lor în secolul XVII cum şi protestanţiĭ şi calviniĭ în secolul XVIII.

Cap. VIII.—După ce descrie viéţa romantică a egumenilor grecĭ şi abusurile lor de tot felul, apoĭ ne dă inscripţiunea mănăstiriĭ sf. Troiţe din timpul fundatoruluĭ eĭ, 1568, pe care o îmbogăţesce cu averĭ, ceea ce face şi fiul sĕŭ Michnea Turcitul, şi care erà menită să devie Mitropolia ţĕriĭ, dar ruinată până în temelie de Sinan-Paşa, după ce i-a servit de gémie în timpul ocupaţiuniĭ. In urmă Radu-Vodă, fiul luĭ Michnea-Vodă Turcitul, o rezidesce. Zugrăvéla eĭ însă se face sub Alexandru-Vodă Cĭobanul, fiul luĭ Radu-Vodă. Situaţiunea mănăstiriĭ erà fórte potrivită de apărare contra invasiunilor turcescĭ, fiind sus pe colină şi aprópe încunjurată cu apă. Pe lângă averea sa ctitoricéscă, maĭ aveà şi un numĕr însemnat de mănăstirĭ pămîntene închinate eĭ şi multe locurĭ în Bucurescĭ şi binale şi tóte aceste închinate la mănăstirea Iviruluĭ din sf. munte al Atonuluĭ. Nu-mĭ pot explicà pentru ce a descris aparte acéstă biserică, de nu că numaĭ despre ea a putut aveà material la îndemână, mult şi variat.

Cap. IX descrie Patriarchiĭ, Mitropoliţiĭ şi Episcopiĭ grecĭ, asemenea egumeniĭ şi călugăriĭ ce veniaŭ din Orient în Bucurescĭ şi prin ţéră după milă şi darurĭ. Tot în acest capitul ne povestesce şi modul seducĕtor cu care aceştĭ visitatorĭ strângeaŭ marĭ sume, adecă prin vi-

clenie şi cerşetorie, dând şi eĭ în schimb obiecte de mică valóre creştinilor, ca metaniĭ, cruciuliţe, móşte etc. Cu modul acesta ajung călugăriĭ grecĭ, maĭ ales sub Fanarioţĭ, a supune lor cea maĭ mare parte din mănăstirile avute ale Principatelor la diferite locurĭ din Orient, ca Constantinopole, Alexandria, Antiohia, Ierusalim, muntele Sinaĭ şi al Atonuluĭ, etc. Arată apoĭ că abusul acestor egumenĭ în administrarea averilor a provocat cu timpul marĭ nemulţumirĭ, pentru care în urmă aŭ trebuit a se secularisà în 1863. Autorul expune cu mult talent şi patriotism aceste abusurĭ ale Grecilor, dar după mine sunt cam exagerate multe din fapte. Numaĭ pornit de rîvnă patriotică şi de indignare, cred eŭ, a lăsat curs liber fraseĭ sale din acest capitul.

Cap X.— Se descrie rîul Dâmboviţa cu pâraele sale şi lacurile. Se scie că din vechime Bucurescií s'aŭ numit *Cetatea Dâmboviţeĭ*, care nume i-a fost dat de némurile slavone şi însemnéză pe românesce *fóe de stejar*, pentru că jur împrejur eraŭ pădurĭ nesfîrşite de stejar. Erà apoĭ şi o gârlă numită Bucuresciòra, ce plecà din balta Icóna şi se vĕrsà în Dâmboviţa, în sus de Jigniţa Domnéscă. Pe marginea eĭ în vechime stăteaŭ săpunariĭ şi măcelariĭ. Erà şi o altă gârlă, Dâmbovicióra. Locul ḑis din vechime *Dura Neguţătorul* devine în secolul XVIII lacul Cişmigiuluĭ. Pe Dâmboviţă eraŭ morile domnescĭ, mănăstirescĭ, ale Mitropolieĭ, ale unor boerĭ, etc. Multe acte şi procese aŭ avut loc pentru aceste morĭ între proprietarĭ. Albia Dâmboviţeĭ erà pe lângă palatul vechiŭ Domnesc: *Curtea veche*. Pentru comunicaţiune eraŭ podurĭ şi podisce multe peste Dâmboviţă şi carĭ eraŭ întreţinute de particularĭ, mănăstirĭ, mahalale, etc. Fiind-că adesea apa din Dâmboviţă erà necurată s'aŭ făcut şi cişmele şi s'aŭ adus apă din afară pe timpul Fanarioţilor şi existà pe atuncĭ şi un *oficiŭ* al suingiilor. Partea acésta este tractată după documente numaĭ şi este forte bine reuşită.

Cap. XI cuprinde *Mahalalele*. Autorul declară că până spre finele seculuĭ al XVII nu se aflà nicĭ un plan al Bucurescilor. Cât despre proprietăţĭ abià prin secolul XVII se face amintire de un loc de casă prin vînḑare. Localităţile se numiaŭ după persónele maĭ însemnate, mănăstirĭ, bisericĭ, etc. Abià sub Ipsilant se scie că Bucurescií aŭ 67 de mahalale. După o catagrafie făcută în 1798, Bucurescií eraŭ împărţiţĭ în 5 plăşĭ: a Tîrguluĭ, a Gorganuluĭ, Broscenĭ, Tîrgul-de-Afară şi plasa Mogoşóeĭ. Oraşul aveà peste 6.000 de case; apoĭ enumeră atât plăşile cât şi mahalalele. Stradele la început eraŭ de pămînt, apoĭ podite, înguste şi strîmbe. Autorul spune că din causa focurilor şi nestabilităţiĭ vremilor, plus cutremurele, oraşul erà în neregulă. In acest capitul expunerea este documentată.

Cap. XII descrie podul Calicilor. Abià la 1824 s'a făcut întâiul caldarîm în Bucurescĭ, şi numaĭ pe cincĭ direcţiunĭ, calea Mogoşóeĭ, Şerban-Vodă, Moşilor, Craioveĭ-Ģaliţeĭ, Calicilor aḑĭ Calea Rahoveĭ, şi Podul-de-pămînt, pentru că erà prundit, pe când cele-lalte patru eraŭ podite. După acésta face expunerea istorică şi filologică a poduluĭ Calicilor, în paralel cu Iaşiĭ şi conchide că din vechime caliciĭ şi în Iaşĭ şi în Bucurescĭ îşĭ aveaŭ mahalaua lor, unde astăḑĭ sunt srtadele Salvatoruluĭ, Emancipată, Meteoruluĭ, Justiţieĭ şi a Egalităţiĭ. Podul Calicilor apare în documente pe la 1639, iar la 1668 aŭ şi un puţ numit al Calicilor. Prin urmare sărăcimea erà dată la o parte şi întreţinută din mila creştinilor. Spre fineele seculuĭ XVII, crescênd oraşul, aŭ fost transmutaţĭ dincolo de livedea Gospod şi până în Gura-Văeĭ spre drumul Mehedinţilor. Caliciĭ bucurescenĭ eraŭ organisaţĭ, îşĭ aveaŭ starostea lor.

Cap. XIII expune istoria Tîrguluĭ-de-Afară — calea Moşilor. Acest pod mergeà şi întâlnià mahalaua Sibilinelor; în el da şi podul Armenilor. Acest pod era mult frecuentat, pentru că erà în legătură cu *Podul-din-Năuntru* de lângă Curtea Domnéscă şi se întindeà până la biserica Ceauş Precup — Precupeţiĭ-Vechĭ. Când s'a po ditnu se scie, dar la 1792 se poruncesce a se reparà, puindu-i-se 13.600 poḑinĭ. La 1786 se face un foişor domnesc la capul poduluĭ, unde Marţia şi Vineria erà tîrg. Tot la capul acestuĭ pod se spânzuraŭ ceĭ condemnaţĭ şi prin el treceaŭ spre privelisce ceĭ ciuntiţĭ. Când s'aŭ început Moşiĭ? Nu se póte precisà, nicĭ pentru ce se numesc aşà.

Cap. XIV.—Podul luĭ Şerban-Vodă ne spune că începe de la pórta de jos a palatuluĭ Domnesc, dar nu se scie sub ce Şerban s'a deschis acest pod, care curînd a fost populat, pentru că era calea prin care intraŭ în Bucurescĭ ceĭ ce veniaŭ din Giurgiu: Domnĭ, Turcĭ de diferite categoriĭ şi elgiĭ. De aceea curînd a fost podit şi erà locul cel maĭ frecuentat în secolul XVIII. Domniĭ stăteaŭ două saŭ treĭ ḑile la Văcărescĭ, când veniaŭ din Constantinopole, şi apoĭ intraŭ în Bucurescĭ, până li se pregătiaŭ ceremoniile cuvenite, adecă: armata, boeriĭ, breslele etc., spre a-l întîmpinà. La tóte aceste privelişti luaŭ parte tóte persónele din oraş maĭ însemnate. Expunerea este plăcută şi pe alocurea bine documentată.

Cap. XV ne descrie podul Mogoşóeĭ, ce se numesce, ḑice, după numele uneĭ familiĭ Mogoş, a căror soţiĭ se numiaŭ Mogoşóe, prin secolul XVI şi XVII. Inainte purtà numirea de Uliţa-mare, iar acum sé ḑice calea Victorieĭ, de la răsboiul Independenţeĭ din 1878. Alinierea s'a început sub Constantin Brâncoveanu, iar casele s'aŭ tot înmulţit

după aliniere, aşà că cu timpul a devenit centrul mişcăriĭ comerciale. Când s'a podit nu se scie. Palatul Regal de astăḑí a fost maĭ întâiŭ casa luĭ Colfescu în 1730, apoĭ a Baronuluĭ Sachelarie pe la finele secoluluĭ XVIII, după aceea a fost cumpĕrată de Dinicu Golescu. Podul Mogoşóeĭ aveà pe la 1798, cu cele 18 mahalale ale sale, 1.092 de case. Apoĭ autorul enumeră casele cele maĭ însemnate de pe acest pod. Mănăstirile Snagovul, Sărindarul, Căldăruşaniĭ, Cernica, Radu-Vodă şi Michaiŭ-Vodă aveaŭ proprietăţĭ pe o parte şi pe alta a poduluĭ Mogoşóeĭ, dar, ridicându-se preţurile locurilor, aŭ fost vîndute pe la boerĭ de s'aŭ zidit case şi prăvăliĭ. Autorul în acest capitul a ţinut sémă şi de tradiţiune pe lângă documente.

Cap. XVI. Comerciul Bucurescilor, după autor, ar începe maĭ târḑiŭ, cu tóte că în ţéră şi prin portul Brăila erà mult maĭ vechiŭ, începênd de pe timpul luĭ Carol Magnul, apoĭ cu Veneţieniĭ. (?) Ceĭ dintâiŭ importatorĭ ar fi Braşoveniĭ, apoĭ Sibieniĭ. Româniĭ trimeteaŭ grâne, fructe, blănăriĭ şi pielăriĭ, etc. Comerciul s'a rĕspândit curînd şi prin alte oraşe şi s'aŭ stabilit atuncĭ vămĭ pentru export şi import. Centrul comerciuluĭ în Bucurescĭ, prin secolul XVI erà în Tîrgul-din-Năuntru, Tîrgul-de-Sus, Tîrgul-de-Afară, Tîrgul-Cuculuĭ; apoĭ a venit în contact cu Orientul prin Constantinopol şi în urmă cu Viena şi Parisul chiar. Moneta erà şi străină şi pămînténă, şi aŭ fost mulţĭ neguţătorĭ bogaţĭ aicĭ, carĭ ca toptangiĭ aveaŭ averĭ considerabile. Neguţătoriĭ, după Românĭ, eraŭ cu deosebire Grecĭ, Bulgarĭ, Sîrbĭ, Veneţienĭ şi maĭ târḑiŭ şi Francesĭ. Cu distincţiune partea ultimă a acestuĭ capitol este tocmaĭ la locul eĭ.

Cap. XVII cuprinde hanurile din Bucurescĭ ce erau la început clădite ca nisce micĭ citadele orĭ castele cu zidurĭ de jur împrejur, cu bolţĭ la catul întâiŭ, unde eraŭ magasiile, cu pivniţe pentru asigurare, ba unele şi cu bisericuţe în mijloc, pentru că se temeaŭ de jafurĭ şi focurĭ. Eraŭ la început puţine; cel întâiŭ a fost hanul luĭ Şerban-Vodă, apoĭ al luĭ Constantin-Vodă, al Filipescilor, Colţeĭ, etc. Cele maĭ principale eraŭ în numĕr de 34. Multe din ele eraŭ şi deposite de mărfurĭ de tot felul. Capitulul este documentat.

Cap. XVIII tractéză artele frumóse la Românĭ în genere şi în Muntenia în special; apoĭ amintesce şi de timpurĭ maĭ fericite când se manifestă şi în Bucurescĭ, cu deosebire pictura, argintăria şi sculptura ca şi cusătura pe ornamente şi stofe. Ne vorbesce autorul şi de sculptura preţiósă de pe la vechile mănastirĭ ale ţĕriĭ, ce sunt afară din Bucurescĭ. Musica s'a cultivat de lăutarĭ şi după genul românesc, iar

cea bisericéscă se învăţă prin şcólele de psaltichie de prin veacul XVII abià.

Cap. XIX se ocupă cu istoria militară a Bucurescilor, despre care autorul dice că nu se póte precisà când încep datele militare, probabil din secolul XIV, când se vorbesce de un Dragomir Basarabă, care comandà oştile de la cetatea Dâmboviţeĭ. De la acéstă dată şi maĭ ales după ce Bucurescii aŭ devenit capitala Valachieĭ, centrul, puterea armateĭ sta la Bucurescĭ. Autorul aduce o sumă de date în acéstă privire; apoĭ înşiră răsbóele purtate de Domnĭ în jurul Bucurescilor cu diferiţĭ vrăjmaşĭ. Armătura militară erà: *a)* arcul orĭ săgéta, *b)* sabia, *c)* ghióga ţintuită, *d)* sineţele-puscele, pistólele, *e)* tunurile numite pe atuncĭ puscĭ, *f)* topórele, etc. Armata română şi în vechime erà reputată de bravă; cavaleria sa era neîntrecută pentru iuţéla cailor şi dresarea lor la răsboiŭ. Nu se arată causele căderiĭ armateĭ române, şi starea eĭ sub Fanarioţĭ, când Româniĭ eraŭ aprópe excluşĭ din ea.

Cap. XX presintă Bucurescii pe timpul revoluţiunii francese şi arată influenţa acestor ideĭ de renascere şi care a îndemnat şi pe Românĭ a-şĭ revendica drepturile lor usurpate de Grecĭ.

Iar în capitulul XXI ne vorbesce de bólele, spitalele şi doctoriĭ din Bucurescĭ. Arată în urmă cum ciuma şi cholera aŭ bântuit gróznic Bucurescii în maĭ multe rîndurĭ; după acea enumeră o serie de doctorĭ grecĭ din epoca Fanarioţilor. Mult material, de alt-fel preţios; nu face parte strict din Istoria Bucurescilor, în acest capitul.

Cap. XXII cuprinde viéţa bucurescénă, cu deosebire din vécurile XVII şi XVIII, descriind petrecerile atât publice cât şi private. Desvoltarea este bine reuşită şi dovedită.

Cap. XXIII şi ultimul expune cârmuirea Bucurescilor. Materialul cuprins în acest capitul este preţios pentru orĭ-ce orăşan bucurescean; apoĭ este probat în mare parte cu dovedĭ ale timpuluĭ, reproducênd chiar facsimile de pe cele maĭ vechĭ acte orăşenescĭ. Tot ceea ce spune este argumentat şi probat.

Autorul, intrând în subiect, a voit să istoriséscă *ab ovo* începutul Bucurescilor; dar, vĕdênd că-ĭ lipsesc datele şi documentele cu carĭ să probeze, erà natural să iea de model alte oraşe vechĭ, al căror început este maĭ bine cunoscut şi ale căror legende s'aŭ păstrat, şi după analogie să judece că tot cam ast-fel a putut să se întâmple şi cu Bucurescii. De unde încep dovedile scrise, d-sa n'a negligeat nimic, ci din contra şi-a procurat materialul trebuitor, l-a studiat cu asiduitate,

l-a grupat şi l-a folosit. Multe din dovedile aduse sunt extrase din imprimate străine, ceea ce probéză că acte şi documente românescĭ nu ni s'aŭ păstrat, şi acésta din causa, cum scim, a împrejurărilor dăunătóre şi adesea schimbătóre prin carĭ am trecut. Apoĭ să nu uităm că şi băjeniile, focurile, ciuma şi cholera, sdruncinând şi ucidînd nemilos pe Românĭ, nimicià cu eĭ şi micul lor stoc de dovedĭ ce maĭ aveaŭ despre bunurile şi proprietăţile lor, cu mórtea lor. Tot asemenea ca şi individiĭ aŭ suferit şi oraşele, maĭ ales capitalele. Dacă dar autorul pe nesimţite se refugiază adesea, maĭ în tóte capitulele, de la tractarea obiectivă a subiectuluĭ propus, causele sunt multiple: maĭ întâiŭ lipsa de documente despre Bucurescĭ, propriŭ vorbind; s'a folosit însă de existenţa datelor şi faptelor analóge ce le-a cunoscut din alte părţĭ ale Principatuluĭ; apoĭ nestabilitatea Domnilor în aceeaşĭ localitate, după cum le impuneaŭ împrejurările, aşà că faptele nu se petreceaŭ numaĭ în capitală, ci maĭ ales pe afară; în sfîrşit lipsa de o organisaţiune veche hotărîtă a Bucurescilor, aşà că capitala de ordinar se conduceà după voia Domnuluĭ, iar nu după o lege scrisă. Dacă maĭ adăugim, că şi arderile năprasnice din oraş aŭ maĭ mistuit prin foc şi puţinele acte şi documente ce maĭ aveaŭ orăşeniĭ bucurescenĭ, atuncì pricepem pe deplin pe autor de ce se substrage cu multă artă, maĭ pe nesimţite, de la subiect, pentru că voesce a se alimentà cu un nutriment noŭ, ce-ĭ propriŭ subiectuluĭ, spre a-şĭ nutrì maĭ abundent şi ideile şi imaginaţiunea sa; alt-fel, surprins de lipsa actelor bucurescene, n'ar fi putut rĕuşì a ne presentà măcar de departe, orĭ prin fapte indirecte istoria capitaleĭ ţĕriĭ, Bucurescĭĭ. Am constatat că mult material nu face parte direct din lucrarea *Istoria Bucurescilor*. Şi cu tóte acestea, şi acel material este aşà de artistic grupat, întreţesut şi acomodat, în cât ţi se pare că tot despre Bucurescĭ e vorba. Acésta însemnéză, după mine, că autorul când şĭ-a propus a lucrà acéstă operă n'a avut un plan preconceput, pe care cu timpul să-l umple cu fapte şi date, ci din contra, materialul cât l-a găsit în anĭ îndelungaţĭ, fie în ţéră, fie afară din ţéră, după cum declară, adunându-l şi regulându-l în ordine, acesta i-a dictat planul scrieriĭ. Alt-fel nu se explică tractarea in extenso a unor cestiunĭ de maĭ mică importanţă ca mănăstirea sf. Troiţe, asemenea cestiunea Patriarchilor, Mitropoliţilor şi Episcopilor grecĭ, veniţĭ în aceste ţĕrĭ după milă, în capitule deosebite; pe când jafurile, arderile şi cutremurele, etc., la carĭ a fost expus de atâtea orĭ acest oraş, le tractéză ca incidental, în alte capitule. Cuvîntul e: pentru cele maĭ de sus a găsit material suficient, pe când despre aceste din urmă numaĭ amintirĭ, note prin cărţĭ vechĭ şi scurte istorisirĭ ale cro-

nicarilor, câte-odată. Tot ceea ce i-a stat la îndemână, tot ce i s'a spus şi tot ceea ce a putut autorul singur culege, a adunat cu sîrguinţă, a consultat cu multă sete sciinţifică, a coordonat şi i-a dat o unitate, presentându-ne o operă de valóre pentru literatura nóstră românéscă. Lucrarea d-luĭ Gion este o monografie şi tocmaĭ de aceea are o maĭ mare însemnătate, pentru că în literatura nóstră monografiile de felul acesta — despre oraşe — ne lipsesc maĭ cu totul Viéţa unuĭ popor se manifestă în oraşe şi principalmente în capitale; nicĭ-odată civilisaţiunea uneĭ ţĕrĭ nu se represintă prin poporaţiunea de afară, ci prin cea urbană. Centrul, nervul vital al unuĭ popor, este capitala luĭ, şi cam după câtă cultură este în el, după acésta se mĕsóră şi gradele de înaintare şi propăşire ale unuĭ popor. După descrierea ce o face d-l Gion în Istoria Bucurescilor se póte străvedé cam câtă cultură şi câtă civilisaţiune a fost în trecut în Valachia, şi cam în ce timp.

Eŭ n'am putut urmărì şi controlà pas cu pas dovedile şi documentele citate de d-sa în cuprinsul cărţiĭ, ci le-am considerat ca aduse cu bună credinţă, ceea ce nu mĕ îndoesc. Am întîlnit în cuprinsul cărţiĭ micĭ erorĭ, trecerĭ cu vederea, de care nu e ferit nimenea, până când este om. Am vĕdut întrebuinţate în text cuvinte şi frase archaice, populare, ba şi provincialisme, dar pe carĭ cuvinte şi expresiunĭ îmĭ pare că înadins le-a pus autorul cu scop de a concentrà maĭ mult privirea cetitoruluĭ asupra ideiĭ şi a cuvintelor cu carĭ sunt înveşmîntate. Adesea aceste cuvinte, eşite în parte din usul vorbiriĭ comune, daŭ stiluluĭ o maĭ mare vivacitate şi ne reamintesc timpurile trecute.

Stilul cărţiĭ este în genere plăcut, cursiv şi atrăgĕtor, iar pe alocurea chiar înflorit. Dacă nu s'ar fi întrebuinţat pe alocurea unele expresiunĭ ca: *sgârceniă de amĕnunte, vâltorì ale trecutuluĭ* (pag. 35), *cât aì clipi din ochiĭ păceĭ şi a linisceĭ* (pag. 57), *care se bălăbănia în vremurile acestea prin Bucurescĭ şi Târgovişte, cu mulţimea darurilor* (pag. 62), *aŭ spuntat* (pag. 85), *cerinţele şi puterinţele comerciuluĭ de adĭ* (pag. 464), póte, dic, că ar fi fost maĭ nemerit, dar scim şi din alte scrierĭ că aşa-ĭ stilul autoruluĭ. Câte odată dus de focul sacru al patriotismuluĭ, de care în tot-deauna e încăldit autorul, a cam exagerat în expresiunĭ, ca: eraŭ la ortodoxĭ indulgenţe de treĭ felurĭ, marĭ, micĭ şi mijlociĭ, pe carĭ le precupeţiaŭ ierarchiĭ grecĭ (pag. 277), că li se trimeteaŭ vistierilor din Valachia câte o carte de blestem, când iĭ numiaŭ, iscălită de Patriarchĭ, spre a nu furà (pag. 264), că tipografiile nu puteaŭ să pridideéscă cu tipărirea indulgenţelor (pag. 278), etc. Apoĭ trecerĭ cu vederea, ca: *Nectarie, locotenent de Mitropolit,* în loc de Neofit (pag. 167) etc.; am întîlnit greşelĭ şi în

descifrarea documentelor reproduse la cap. XXIII (pag. 726). Să nu uităm că atât pateticul cât şi ironicul sunt fraţĭ nedespărţiţĭ în lucrarea Istorieĭ Bucurescilor, de câte orĭ autorul are ocasiune a-ĭ întrebuinţà, dar sunt la locul lor. (Cap. VIII, pag. 253—293).

Intr'un cuvînt scrierea *Istoria Bucurescilor*, cu tóte micile lipsurĭ ce presintă, şi din carĭ lipsurĭ multe sunt independente de autor, cu tóte particularităţile limbiĭ, propriĭ autoruluĭ, şi de carĭ câte odată face prea mare us, cu tóte scăpările din vedere şi erorile strecurate—lucru omenesc—cartea sa este de o valóre însemnată, pentru că e o monografie din cele maĭ estinse şi cuprinde un material istoric în mare parte bine documentat, variat şi preţios şi pe care cu greŭ şi l-ar puté procurà cine-va. Lucrarea dovedesce că autorul a studiat şi consultat mult timp doveḑile pe carĭ şi-a basat opera sa Forma sub care e presentată acéstă scriere, mulţimea portretelor (180) şi facsimilelor (9), limba atrăgĕtóre, aşà că cu nesaţiŭ cetitorul aştéptă, ca într'un roman, desvălirea maĭ grabnică a altor fapte şi maĭ marĭ şi maĭ surprinḑĕtóre decât cele cetite; tóte aceste calităţĭ ridică încă maĭ mult meritul scrieriĭ.

Pentru aceste cuvinte sunt de socotinţă a se premià acéstă seriósă lucrare istorică-literară, spre încuragiarea şi a altor lucrătorĭ harnicĭ pe terenul istorico-literar naţional.

D. G. Maxim, *Critica sistemuluĭ probelor.—Comisiunĭ rogatoriĭ interne şi internaţionale. Iaşĭ 1899.*

Raport de **I. Kalinderu.**

Domnilor Colegĭ,

Lucrarea d-luĭ Dimitrie G. Maxim întitulată: *Probe şi comisiunĭ rogatoriĭ*, tinde la îndepărtarea unuĭ rĕŭ social, observat de anĭ îndelungaţĭ în societatea nóstră, dar nesemnalat până acum.

După cum în raporturile dintre indiviḑiĭ carĭ locuesc în aceeaşĭ ţéră se nasce de multe orĭ necesitatea, ca într'un litigiŭ să se facă un act de instrucţiune de un alt tribunal al aceleiaşĭ ţĕrĭ, de asemenea şi cu relaţiunile internaţionale, tribunalul uneĭ ţĕrĭ are adesea orĭ necesitatea completăriĭ instrucţiuniĭ prin intermediul justiţieĭ din altă ţéră. Părţile şi martoriĭ pot fi ascultaţĭ în urma uneĭ cererĭ, fără a fi sdrun-

cinaţĭ prin călĕtoriĭ îndepărtate, carĭ provócă perderĭ de timp şi marı cheltuelĭ celor interesaţĭ în litigiurile pendinte.

Inlăturarea întârḑieriĭ şi a şicanelor în administraţiunea probelor în diferite materiĭ, civile, comerciale şi penale, cât şi a nedreptăţiĭ ce se pricinuesce martorilor şi experţilor în ascultarea lor şi, în fine, reglementarea raţională a proceduriĭ ce trebue urmată în acéstă administraţiune de probe, în urma interveniriĭ de la un tribunal la altul, iată scopul ce-l urmăresce.

In ajungerea acestuĭ scop, autorul caută să ţie sémă de legislaţiunile celor-lalte ţĕrĭ europene, să compare disposiţiunile legiuiriĭ nóstre şi convenţiunile internaţionale referitóre la materie cu legile similare; şi ast-fel, ţinĕnd sémă şi de practică, să propună legiuitoruluĭ chemat a revisuì legislaţiunea nóstră actuală în acéstă materie sistemul cel maĭ propriŭ, menit a împăcà tóte interesele.

Intr'un cuvînt, realisarea uneĭ justiţiĭ, în procedura ce se urmézā de tribunale cu ocasiunea distribuţiuniĭ justiţieĭ, este principiul ce călăuzesce pe autor în tractarea subiectuluĭ. Pentru ca o justiţie să pótă fi calificată ca atare, ea trebue să procedeze în mod sistematic şi drept pentru tóte clasele societăţiĭ. Alt-fel ea nu însuşesce condiţiunile eĭ esenţiale şi nu póte fi realisată.

In acéstă cale, pătruns de ordinea logică în care se cuvine a tractà subiectul, d-l Maxim cercetéză pe rînd: Comisiunile rogatoriĭ interne şi internaţionale, împărţind titlurile acestor două felurĭ de delegaţiunĭ în secţiunĭ separate, după materia specială civilă şi comercială orĭ penală. Precedéză lucrarea de câte-va consideraţiunĭ asupra sistemuluĭ probelor în legiuirea nóstră civilă şi comercială şi o sfîrşesce cu studiarea formalităţilor actelor străine ce pot servì în ţéră — materiĭ ce aŭ o importanţă deosebită în vederea lacunelor legislaţiuniĭ nóstre şi a varietăţiĭ practiceĭ instanţelor judecătorescĭ.

Ast-fel rĕsar cele treĭ părţĭ în carĭ este împărţită lucrarea; dar autorul arată că insistă asupra cestiunilor de drept internaţional privat şi, pentru a ajunge la un bun sfîrşit, că ţine sémă şi de trecutul nostru legislativ.

Partea I. *Critica sistemuluĭ probelor* este împărţită în treĭ capitule: a) Interogatoriul, b) Jurămîntul şi c) Cercetarea prin martorĭ. In primul capitul al interogatoriuluĭ, după ce indică procedura interogatoriuluĭ după legislaţiunile francesă, germană şi genovesă, autorul semnaléză lacunele sistemuluĭ interogatoriuluĭ admis de procedura nóstră civilă şi ca urmare variaţiunea jurisprudenţeĭ şi a doctrineĭ în procedura interogatoriuluĭ

«Legiuitorul nostru n'a arătat dacă partea care se servesce de un interogatoriŭ trebue să preciseze orĭ nu cestiunile ce sunt de pus ca întrebărĭ, dacă acele întrebărĭ trebuesc să fie desvoltate în jurnalul de admitere al interogatoruluĭ, şi apoĭ, n'a dat nicĭ o normă de conducere judecătoriuluĭ în apreţierea faptelor ce póte avé obiect interogatoriul.»

In adevĕr, din laconismul legiuitoruluí nostru asupra acestor puncte importante, nu reiese în mod clar ideea ce l-a călăuzit în momentul când a avut sub ochĭ legile francesă şi genovesă de la carĭ s'a inspirat.

Art. 228, 229 şi 230 pr. civ. nu sunt decât parafrasarea principiuluĭ stabilit prin art. 227.

Curtea nóstră de Casaţiune susţine că partea ce propune interogatoriul trebue să propună şi să discute de maĭ nainte faptele, ast-fel că judecătorul póte refusà interogatoriul, când nu se face acéstă specificare. Jurisprudenţa constantă a tribunalelor este contrarie, aşà că de multe orĭ secţiunĭ diferite ale aceluiaşĭ tribunal aveaŭ în acéstă privinţă părerĭ deosebite (pag. 17).

Autorul crede că nu se póte susţiné ideea admisibilităţiĭ absolute a interogatoriuluĭ. «Partea, care voesce să usese de interogatoriŭ, va enunţà faptele fără a le specificà, ca ast-fel instanţa judecătoréscă să fie în mĕsură a apreţià concludenţa şi admisibilitatea interogatoriuluĭ.» Autorul atrage atenţiunea legiuitoruluĭ de revisuire a proceduriĭ civile, ca să ţie sémă de aceste vederĭ deosebite şi să consacre un sistem uniform; şi, în realitate, d-l Ministru actual al justiţieĭ, prin proiectul de revisuire a codiceluĭ de pr. civ., ce se desbate astăḑĭ de Adunările legiuitóre, prevede încuviinţarea interogatoriuluĭ, când partea care îl cere are un interes legitim, înlăturându-se principiul obligativităţiĭ interogatoriuluĭ (art. 227 al proiectuluĭ de revisuire).

In capitulul II al *Jurămîntuluĭ*, după ce autorul arată procedura jurămîntuluĭ decisoriŭ în dreptul roman şi după alte legiuirĭ străine, insistă asupra uneĭ modificărĭ de text din procedura nóstră civilă, care s'a inspirat şi în acéstă privinţă de cea genovesă; dar prin art. 237, care este sediul materieĭ, a modificat disposiţiunea corespunḑĕtóre a art. 172 genoves, în sensul că nu s'a mărginit ca legiuitorul genoves a vorbì numaĭ de procedură, după cum a făcut legiuitorul genoves, dar conţine teoria jurămîntuluĭ, statuéză asupra însuşĭ moduluĭ de admisibilitate a jurămîntuluĭ decisoriŭ. «Judecătoriĭ vor puté, saŭ de la sine, saŭ după cererea uneia din părţĭ, să defere jurmîntul...» ḑice art. 237 din procedura nóstră civilă.

Din acéstă schimbare de text, faţă cu legislaţiunile francesă, genovesă şi italiană, autorul stabilesce teoria jurămîntuluĭ după legislaţiunea nóstră, în sensul că judecătorul are facultatea de a discută admisibilitatea jurămîntuluĭ decisoriŭ.

Pornind de la acéstă regulă, autorul intervine în discuţiunea jurisconsulţilor asupra acesteĭ cestiunĭ şi în special asupra jurămîntuluĭ vexator. Combate părerea d-lor Alexandresco şi Chebapce, carĭ sunt contra jurămîntuluĭ vexator şi se alătură de părerea d-luĭ Degre, care susţine că nu este nicĭ o lege care să opréscă pe judecătorĭ să respingă o deferire de jurămînt făcută cu rea credinţă.

După ce adaoge o serie de argumente în susţinerea sistemuluĭ ce adoptă asupra jurămîntuluĭ vexator (pag. 28), autorul citéză şi casurĭ de jurăminte vexatoriĭ, sfîrşind prin a înfăţişă adevĕrata teorie asupra acesteĭ cestiunĭ: «Jurămîntul decisoriŭ nu póte fi refusat decât în casul când tribunalul constată şi se convinge că este vexator». Acéstă regulă a fost admisă şi în proiectul de revisuire a proceduriĭ civile (art. 237.)

In capitulul III: *Cercetarea prin martorĭ*, după ce arată procedura cercetăriĭ prin martorĭ după legiuirea nóstră în comparaţiune cu alte legiuirĭ străine, d-l Maxim pune în evidenţă buna inspiraţiune a legiuitoruluĭ nostru, care a admis instrucţiunea publică a martorilor, îndepărtându-se de sistemul secret al legislaţiuniĭ francese, mult criticat în acea ţéră.

D-l Maxim insistă apoĭ asupra necesităţiĭ mărginiriĭ în punerea întrebărilor şi a găsiriĭ unuĭ mijloc maĭ eficace de constrîngere a martorilor (pag. 34—36).

In partea II, titlul I, autorul se ocupă de principiile generale: definiţiunea, originea, fundamentul, divisiunea şi istoricul comisiunilor rogatoriĭ. In mod raţional, unitatea proceduriĭ cât şi rĕspunderea legală a celor chemaţĭ direct să cerceteze şi să dea soluţiune unuĭ cas anumit cere ca aceştia ca judecătorĭ aĭ afaceriĭ să concentreze tóte probele şi să procédă personal la tóte actele necesare.

Sunt însă casurĭ în carĭ necesitatea impune tribunalelor îndatorirea de a adresă altuĭ tribunal local saŭ străin comisiune rogatorie, spre a procede la formalităţile cuvenite pentru realisarea actuluĭ de care se simte trebuinţă. Ast-fel: un martor saŭ o parte ce trebuesc ascultaţĭ sunt bolnavĭ saŭ în depărtare, registrele comerciale sunt greŭ de transportat, saŭ în fine, perchisiţiunea trebue făcută în altă localitate, unde delicuentul a ascuns obiectele sustrase saŭ piesele de convingere.

Ast fel comisiunea rogatorie este actul prin care un magistrat de-

légă o parte din puterea sa, în vederea instrucţiunii causeĭ de care este chemat să judece saŭ să urmăréscă, altor judecătorĭ, carĭ dintr'un motiv saŭ altul se găsesc maĭ în mĕsură de a duce la sfîrşit instrucţiunea (pag. 40).

Comisiunea rogatorie se referă decĭ la o parte din instrucţiune; judecătorul n'are dreptul de a delegà întréga sa putere altuia pentru fondul pricinii de care este sesisat.

Din punct de vedere istoric, autorul înfăţişéză comisiunea rogatorie ca o instituţiune veche cunoscută în dreptul roman, în vechiul drept frances şi la noĭ sub imperiul Regulamentuluĭ organic, citând spre a sprijinì acéstă aserţiune diferite texte din legiuirea romană, vechiul drept frances şi art. 283 din Regulamentul organic, 33 şi 43 din Codicele Caragea şi Ofisul din Moldova de la 6 Februarie 1841, întovărăşind chiar aceste texte de isvórele respective.

Autorul împarte comisiunile rogatoriĭ după cum ele sunt adresate unuĭ alt judecător din ţéră, unuĭ agent diplomatic orĭ consular al nostru, saŭ unuĭ alt tribunal situat într'o ţéră străină. De acì distincţiunea în comisiunĭ rogatoriĭ interne şi internaţionale.

Acéstă distincţiune are importanţă sub raportul caracteruluĭ instituţiuniĭ înseşĭ, pentru că pe când cele dintâiŭ sunt obligatoriĭ, în sensul că judecătorul care le primesce este ţinut legalminte a le îndeplinì, nu este acelaşĭ lucru în privinţa celor de al doilea, internaţionale; legiuitoriĭ de ordinar nu le reglementéză, aşà că în lipsă de tractate şi legĭ carĭ să dispue executarea lor, judecătorul, care le primesce şi execută, face o lucrare ce ar puté să şi refuse, îşĭ iea o sarcină voluntară de a ajutà justiţia uneĭ ţĕrĭ străine (pag. 43).

Spre a se îndepărtà acéstă neexecuţiune, în Belgia şi Germania s'aŭ luat mĕsurĭ legislative pentru execuţiunea comisiunilor rogatoriĭ internaţionale.

Autorul indică lacuna proceduriĭ nóstre civile sub acest raport, maĭ ales faţă cu puţinele tractate ce a încheiat România în acéstă privinţă (pag. 44).

In titlul II: *Comisiunì rogatoriĭ interne*, autorul după ce arată modul de rînduire a comisiunilor rogatoriĭ în materie civilă şi comercială, citéză disposiţiunile legiuirilor străine în acéstă materie şi în special ale legilor francesă, italiană, germană şi genovesă (pag. 46—49).

Inşirând apoĭ tóte disposiţiunile proceduriĭ civile şi ale codiceluĭ comercial asupra comisiunilor rogatoriĭ interne, începe critica şi interpretarea lor.

a) Interogatoriŭ şi jurămînt. Autorul arată redacţiunea viţiósă a art.

235 şi 236 din procedura nóstră, şi interpretarea restrictivă la care dă loc acéstă redacţiune.

In adevĕr, după art. 235 şi 236, resultă textual că comisiunile rogatorii pot fi admise numaĭ în casul când persóna ce trebue ascultată, saŭ să facă jurămînt, sufere de o bólă fisică saŭ infirmitate gravă. Dar sunt şi alte casurĭ în carĭ o persónă este împedecată de a se transportà, afară de bólă saŭ infirmitate, şi după acéstă strictă interpretare tribunalele nu pot usà de comisiunĭ rogatoriĭ.

Redacţiuniĭ viţióse a acestor texte se datoresce teoria greşită a Curţiĭ de Apel din Iaşĭ, care într'un cas a decis efectuarea absolută a actelor de instrucţiune înaintea instanţeĭ unde este pendinte litigiul.

Combătênd acéstă teorie, autorul cată să dea o interpretare adevĕrată art. 236 din procedură, arătând că în sistemul contrariŭ s'ar înlăturà putinţa judecăţiĭ procesuluĭ dacă persóna ce este chemată este în realitate împedecată şi nu póte să se presinte înaintea instanţeĭ. După sistemul ce apĕră, tribunalele sunt autorisate să useze de comisiunĭ rogatoriĭ, îndată ce se invócă îndepărtarea de locul litigiuluĭ, fără un alt motiv de bólă orĭ împedecare.

Autorul atrage atenţiunea legiuitoruluĭ de revisuire asupra modificăriĭ acestor texte, şi, în realitate, în proiectul de revisuire al d-luĭ Disescu, la art. 235, se şi vede realisată modificarea în sensul propus.

b) Ascultare de martorĭ. In acéstă privinţă, autorul arată apropierea legiuitoruluĭ nostru în art. 210 din proc. civ. de codicele italian şi german, prevĕḑênd ast-fel numaĭ excepţional posibilitatea ascultăriĭ martorilor carĭ locuesc departe de tribunalul litigiuluĭ, în deosebire de legile francesă şi genovesă, carĭ prescriŭ în regulă generală ascultarea lor prin comisiune rogatorie.

Acéstă lipsă de generositate a legiuitoruluĭ nostru creéză o mare nedreptate martorilor prin lipsa unor mĕsurĭ eficace în acordarea indemnităţiĭ ce li se cuvine. Autorul indică sistemul nepractical legiuitoruluĭ nostru în ce privesce indemnitatea ce se cuvine martorilor din causa disposiţiuniĭ incomplete a art. 203 din proc. civ. şi art. 6 al regulamentuluĭ de cheltuelĭ în materie civilă din 28 Martie 1868, şi propune legiuitoruluĭ de revisuire sistemul practic italian. După art. 245 din procedura italiană, în cas când martorul cere indemnisare, judecătorul îĭ acordă taxa pe marginea actuluĭ de depunere, şi ordonă plata, ţinênd loc acest jurnal de sentinţă executorie contra părţiĭ care a propus martorul. Se observă că proiectul actual de revisuire a proceduriĭ civile a urmat acest sistem (art. 203 din proiect).

Autorul indică apoĭ şi desvoltă disposiţiunea largă a proceduriĭ

germane în posibilitatea emiterii comisiunilor rogatorii și termină spre a resumà enunțând și controversa ce există în privința comisiunilor rogatorii în materie de divorț și dând soluțiune în favórea lor.

c) Cercetări la fața locului. Autorul dovedesce că legiuitorul nostru ca și cel frances a stabilit numai principiul comisiunilor rogatorii fără a le limità, așà că ele pot fi admise în lipsă de text chiar și când este vorba de vre o cercetare la fața locului saŭ de alte operațiuni preparatorii, afară numai de verificare de scripte.

d) Infățișare de registre comerciale. Prin art. 32 din codicele comercial român se admite comisiune rogatorie pentru cercetarea conținutului unui registru comercial.

Comisiunile rogatorii nu pot fi date decât unei instanțe inferióre saŭ cel mult egale. Autorul, stabilind acest principiŭ, enunță casurile de aplicațiune în raport cu diferitele instanțe și pune în evidență necesitatea ce este ca legiuitorul de revisuire să întindă dreptul de delegațiune mai ales în materie rurală. Arată imensul bine ce ar aduce în acest sens adaosul unui alineat la art. 103 din legea judecătoriilor de ocóle, care să acorde formal posibilitate tribunalelor de a delegà cu cercetări locale pe judecătorii de ocol. Practica tribunalelor și a curților cât și doctrina tind a urmà acéstă cale (pag. 61). Autorul indică diferitele casuri de delegațiuni în materii de competența judecătoriilor de ocóle.

In ce privesce formele comisiunilor rogatorii, autorul dă minuțióse detalii, arătând și practica ce se urméză în acéstă privință de către tribunale.

Executarea și restituirea comisiunilor rogatorii este tractată de asemenea pe larg. Părțile trebuesc citate de către judecătorul comis? Da, respunde autorul; și din acest punct de vedere combate teoria Inaltei Curți de Casațiune, care admite executarea comisiunii fără citare. Argumentele ce invócă aŭ fost luate în considerațiune și cu ocasiunea modificării procedurii civile, căci prin proiectul de reformă se prevede clar citarea părților (art. 210 și 238 din proectul proc. civ.).

După ce indică diferite casuri de aplicațiune pentru tribunale și judecătorii în execuțiunea comisiunilor rogatorii, arată modul de restituirea lor (pag. 66).

Urmând cu comisiunile rogatorii în materie penală, autorul ne spune că, dacă în dreptul vechiŭ delegațiunea actelor de instrucțiune se admiteà ca o excepțiune, a fost necesar să continue acéstă excepțiune și în dreptul noŭ, căci în timpurile nóstre, prin lățirea și îmbunătățirea mijlócelor de transport și de comunicare a cugetării, s'a ușurat

şi delicuenţilor mijlócele de ascundere a urmelor ce conduc la descoperirea lor, a corpuluĭ delictuluĭ saŭ a pieselor de convicţiune (pag. 67). Dînsul face ast-fel să rĕsară importanţa delegaţiunilor sub raportul urmăririĭ şi descoperirilor autorilor de crime şi delicte. După ce enumeră disposiţiunile legiuirilor penale străine: francesă, italiană, germană şi austriacă, autorul indică şi pe acele ale proceduriĭ nóstre penale, începênd critica şi interpretarea acestor disposiţiunĭ.

Disposiţiunile proceduriĭ nóstre penale, privitóre la delegaţiunĭ, nu sunt limitative; ele indică numaĭ facultatea de care póte usà judecătorul de instrucţiune. Tóte cele-lalte acte, carĭ nu sunt exclusiv reservate persóneĭ sale, pot fi delegate de judecător, după consideraţiunĭ de oportunitate.

Dacă codicele nostru de procedură penală nu prescrie formal dreptul de delegaţiune pentru orĭ-ce act de instrucţiune, se observă formulată acéstă regulă în codicele nostru de justiţie militară. Inalta Curte de Casaţiune consideră în acelaşĭ sens dreptul de delegaţiune ca general pentre tóte actele ce nu sunt reservate judecătoruluĭ însuşĭ (pag. 57).

a) Ascultare de martorĭ. Legiuitorul nostru a fost greoiŭ în acordarea de delegaţiunĭ pentru ascultare de martorĭ, admiţênd în sistemul sĕŭ posibilitatea comisiunilor rogatoriĭ numaĭ în casurile în carĭ martoriĭ, chiar îndepărtaţĭ, sunt bolnavĭ. Cu mult maĭ puţin strict este sistemul italian, după care se acordă judecătoruluĭ de instrucţiune, la împedecare, facultatea de a delegà pe judecătorul de ocol cu continuarea actelor de instrucţiune necesare în afară de district.

După ce d-l Maxim arată motivele carĭ aŭ determinat pe legiuitorul nostru de a introduce disposiţiunĭ restrictive, pune în evidenţă necesitatea înlăturăriĭ lor. «Dacă ţinem pe judecător legat în asemenea disposiţiunĭ stricte, dînsul va trebuì ca în tóte cestiunile să citeze la cabinet martorĭ îndepărtaţĭ, cu tóte că ar fi cel întâiŭ convins de posibilitatea ascultăriĭ lor prin comisiune rogatorie». In practică, judecătoriĭ acordă astăḑĭ asemenea delegaţiunĭ. Autorul insistă apoĭ asupra neajunsuluĭ creat martorilor sub raportul lipseĭ de indemnităţĭ, faţă cu disposiţiunile necomplete ale art. 26—32 din regulamentul de cheltuelĭ în materie criminală din 24 Decembre 1873 şi Ianuarie 1893, în raport cu regulamentul respectiv german. Observă în fine aceeaşĭ lacună a proceduriĭ penale în privinţa ascultăriĭ martorilor înaintea instanţelor de fond şi arată modul în care s'ar puté înlăturà de legiuitorul de revisuire a proceduriĭ neajunsurile create martorilor, maĭ ales în interesul poporaţiuniĭ rurale (pag. 89).

b Perchisițiunĭ. In sistemul restrictiv al procedurii nóstre, și perchisițiunile trebuesc efectuate personal de judecătorul de instrucțiune. Violarea dispositiunilor legiĭ în practică se datoresce necesitățiĭ și decĭ legiuitorul de revisuire trebue ca conform sistemuluĭ italian să lase facultate judecătoruluĭ de a usà de delegațiunĭ în casurile în carĭ este împedecat într'un mod legitim.

c) Interogatoriul inculpaților. După ce arată importanța interogatoriuluĭ ca mĕsură de instrucțiune și de apĕrare, autorul expune sistemul legiuitoruluĭuĭ nostru în luarea interogatoriuluĭ pe cale de delegațiune, criticând acest sistem ca insuficient, pentru că în afară de art. 103 din proc. penală, singurul prevĕḑut de legiuitor, sunt și alte casurĭ în carĭ judecătorul póte simțì necesitatea uneĭ delegațiunĭ. Autorul propune legiuitoruluĭ de revisuire a proceduriĭ să aplice principiile legilor germană și francesă în acéstă privință (pag. 84).

In urmă, autorul enumeră pe rînd toțĭ magistrațiĭ și ofițeriĭ de poliție judiciară, carĭ daŭ și primesc comisiunĭ rogatoriĭ după diferite legĭ speciale. Insistă în special asupra diferitelor controverse iscate în practică cu ocasiunea unor asemenea delegațiunĭ și atrage atențiunea legiuitoruluĭ de revisuire asupra lor, sfîrșind prin a enumerà și dreptul de delegațiune al raportorilor consiliilor de răsboiŭ.

Trecênd la formele comisiunilor rogatoriĭ în penal, arată modul lor de redacțiune și indicațiunile ce trebue să cuprindă în raport cu obiectul delegațiuniĭ. Sub acest raport, adaoge și lămurirĭ în ceea ce privesce drepturile ofițerilor de poliție delegațĭ, și limita acestor drepturĭ.

Cât pentru datoriile ofițerilor de poliție: comisariĭ și gendarmiĭ ruralĭ în executarea delegațiunilor, autorul caută a trece în revistă tóte dispositiunile legale privitóre la materie, a arătà lacunele diferitelor regulamente elaborate în acéstă privință și propune mijlocul prin care s'ar puté creà un sistem uniform.

In execuțiunea comisiunilor, expune regulele ce trebuesc să fie urmate de către diferițĭ agențĭ și ofițerĭ de poliție, după natura actuluĭ delegațiuniĭ. Sfîrșesce prin a arătà regulele ce trebuesc urmate, în general, atât de judecătorĭ cât și de diferițiĭ ofițerĭ de poliție în restituirea comisiuniĭ rogatoriĭ, saŭ a uneĭ delegațiunĭ executate.

Titlul III, despre comisiunĭ rogatoriĭ internaționale, este cel maĭ important al lucrăriĭ. D-l Maxim îĭ consacră opt capitule (pag. 94—185).

Autorul indică maĭ întâiŭ necesitatea comisiunilor rogatoriĭ internaționale: «Ușurarea mijlócelor privitóre la distribuțiunea justițieĭ pe pămînt determină legiuitoriĭ și guvernele a consacrà prin legĭ și con-

venţiunĭ internaţionale regule privitóre la comisiunile rogatoriĭ internaţionale».

Curtenia internaţională şi atitudinea binevoitóre a popórelor, desvoltate prin intermediul diplomaţieĭ, aŭ creat principiul reciprocităţiĭ, fiind recunoscut ca un drept natural interventiunea între state în cooperarea comună la respectarea dreptuluĭ.

Ast-fel resultă cele treĭ clase de concesiunĭ: prin lege, convenţiunĭ şi reciprocitate, pe carĭ le aŭ în vedere popórele spre a basà schimbul comisiunilor rogatoriĭ internaţionale.

Autorul trece apoĭ în revistă dispositiunile legale şi convenţionale în basa cărora se emit şi se execută comisiunĭ rogatoriĭ în principalele state: Anglia, Francia, Italia, Germania, Austria, Serbia, Bulgaria, Belgia, Ţĕrile-de jos, Sviţera, Spania, Portugalia, Peru şi Statele-Unite ale Americeĭ (pag. 98—105).

Ajungênd la România, autorul face maĭ întâiŭ istoricul desvoltăriĭ raporturilor internaţionale ale ţĕriĭ, enunţând cu detaliĭ diferitele legi, convenţiunĭ diplomatice şi tractate de extradiţiune, cu dispositiunĭ privitóre la comisiunĭ rogatoriĭ.

In materie civilă, esceptând dispositiunile speciale ale convenţiuniĭ cu Rusia din 1894, autorul arată modul cum actualmente în România, comisiunile rogatoriĭ internaţionale sunt guvernate, în basa reciprocităţiĭ, de art 10 al convenţiuniĭ cu Italia, art 5—10 al convenţiuniĭ de la Haga, art. 10 şi 23 al legiĭ pentru reorganisarea Ministeriuluĭ de externe şi art. 23 al regulamentuluĭ legaţiunilor din 1880.

In materie penală, Inalta Curte de Casaţiune găsesce, încă din 1884, că se pot cere şi executà comisiunĭ rogatoriĭ peste frontieră. Şi în materie penală, în basa aceluiaşi principiŭ de reciprocitate, comisiunile rogatoriĭ internaţionale se cer şi execută în România după art. 8, 9, 13 şi 15 ale convenţiuniĭ de extradiţiune cu Ţĕrile-de-jos, art. 15 din tractatul de extradare cu Anglia, art. 10 şi 23 ale legiĭ pentru reorganisarea Ministeriuluĭ de Externe şi art. 23 al regulamentuluĭ legaţiunilor române din 1880, deosebit de convenţiunea specială cu Rusia din 1894.

In capitulul III, autorul se ocupă de casurile în carĭ în afară de convenţiunĭ internaţionale sunt permise comisiunile rogatoriĭ internaţionale.

In materie civilă, după ce indică obiectul lor diferit, potrivit naturiĭ cereriĭ referitóre la mĕsura de instrucţiune pe care o socotesce necesară tribunalul de trimetere, d-l Maxim insistă asupra cestiuniĭ luăriĭ interogatoriuluĭ uneĭ persóne a căreĭ interdicţiune se cere şi care se află

în străinătate, şi în special asupra casuluĭ recent de la Viena al d-luĭ Michail A. Sturdza.

Punênd în evidenţă diferitele sisteme ale legiuirilor europene asupra acesteĭ cestiunĭ, autorul critică cu multă dreptate sistemul german în privinţa neobligativităţiĭ interogatoriuluĭ celuĭ chemat în interdicţiune, făcênd ast-fel să rĕsară superioritatea codiceluĭ nostru civil, care cere în mod absolut interogatoriul, independent de resultatele expertiseĭ medico-legale.

In materie penală, comisiunile rogatoriĭ internaţionale aduc de asemenea mare serviciŭ cu distribuţiunea justiţieĭ şi urmărirea infracţiunilor. Autorul arată importanţa lor şi obiectul acestor comisiunĭ.

In capitulul IV, autorul indică şi enumeră magistraţiĭ carĭ primesc şi daŭ comisiunĭ rogatoriĭ internaţionale, cât şi detaliĭ în ce privesce forma şi modul lor de comunicare. Enumeră diferitele circulărĭ ale Ministeriuluĭ de justiţie cu privire la acéstă materie atât în civil cât şi în penal.

Autorul trece apoĭ la forma şi modurile de comunicare ale citaţiunilor, semnificaţiunilor şi altor acte judiciare, indicând iarăşĭ diferite circulărĭ ministeriale şi convenţiunĭ privitóre la aceste cestiunĭ de un interes usual ḑilnic, şi în privinţa cărora nu este până acum un sistem uniform (pag. 135—138).

Capitulul V este consacrat materieĭ celeĭ maĭ dificile: *Procedura şi execuţiunea comisiunilor rogatoriĭ internaţionale.*

Sunt casurĭ în carĭ executarea comisiuniĭ ar atinge ordinea publică internă a statuluĭ. Ce va face judecătorul comis?—se întrébă d-l Maxim. După ce expune adevĕrata teorie în ce privesce ordinea publică internă, autorul face o distincţiune: «In casul când litigiul va fi între străinĭ, când interesele naţionalilor nu pot fi atinse, comisiunea rogatorie va fi maĭ uşor executată. Lucrul se schimbă însă, atuncĭ când ar fi vorba despre naţionalĭ; este un simţemînt de datorie pentru judecătorul român de a nu cooperà în administraţiunea uneĭ justiţiĭ care tinde de a judecà pe un compatriot, chiar în alte ţĕrĭ, după nisce principiĭ şi regule contrariĭ legislaţiuniĭ sale propriĭ».

In ce privesce procedura în execuţiunea comisiunilor rogatoriĭ, autorul indică sistemele legiuirilor străine şi motivéză regula generală de citare a părţilor, afară de materia penală.

In discuţiunea formelor de procedură în care trebue să procédă judecătorul comis, autorul se întrébă dacă trebue să urmeze formele legiĭ ţĕriĭ de unde îĭ vine comisiunea, saŭ după acele ale legiĭ ţĕriĭ unde se instrumentéză? Arătând lacuna convenţiuniĭ nóstre cu Italia în

acéstă privinţă, d-l Maxim se ocupă cu diferitele operaţiunĭ ce pot face obiectul uneĭ comisiunĭ rogatoriĭ pentru a resolvì cestiunea.

Faţă cu art. 10 al convenţiuniĭ de la Haga, autorul dovedesce că judecătoriĭ localĭ pot urmà chiar formele indicate de legiuirea străină, orĭ de câte orĭ ele nu sunt contrariĭ legilor şi obiceiurilor nóstre judecătorescĭ.

Cât privesce jurămîntul *more judaico*, admis de Inalta Curte de Casaţiune, arată dificultatea săvîrşiriĭ acestuĭ jurămînt în ţĕrile în carĭ nu se admite acéstă formă. Aducênd soluţiune cestiuniĭ potrivit principiilor legiuirilor nóstre, autorul relevéză tendinţa viitoruluĭ spre o revoluţiune în ordinea morală; dar momentan multe spirite, fiind încătuşate de întuneric, socotesce necesară încă menţinerea formelor religióse.

Autorul trece apoĭ la formele după carĭ trebuesc dirigiate: cercetarea prin martorĭ, cercetărĭ de registre, modul în care trebuesc efectuate perchisiţiunile, confruntările de inculpaţĭ şi ridicarea de hârtiĭ saŭ lucrurĭ, în urma uneĭ comisiunĭ rogatoriĭ străine (pag. 153—158).

In capitulul VI tractéză despre modul de restituire şi efectele comisiunilor rogatoriĭ internaţionale. Se specifică casurile în carĭ se póte declarà nulitatea actuluĭ emanat de la un tribunal comis şi se arată îndatorirea tribunalelor nóstre în materie.

In capitulul VII se tractéză despre jurisdicţiunea consulară şi în special drepturile consulilor de a efectuà comisiunĭ rogatoriĭ. După ce autorul arată în ce mĕsură consuliĭ pot efectuà comisiunĭ rogatoriĭ în Francia, Italia şi Belgia, dovedesce că la noĭ consuliĭ străinĭ pot cità benevol pe supuşiĭ lor spre a le luà informaţiunĭ relative la diferendele ce trebuesc resolvite în ţéră străină. Cât privesce pe consuliĭ românĭ, dînşiĭ în Levant şi ţĕrile necreştine pot efectuà comisiunĭ rogatoriĭ ca uniĭ ce exercită atribuţiunĭ judiciare, pe când în cele-lalte ţĕrĭ pot culege numaĭ informaţiunĭ saŭ efectuà constatărĭ de fapt între supuşiĭ românĭ. Acest capitul se sfîrşesce cu determinarea dreptuluĭ secretarilor, ataşaţilor şi cancelarilor de legaţiunĭ saŭ consulat în executarea comisiunilor rogatoriĭ.

In capitulul VIII, autorul trece pe rînd proiectele în curs şi resultatele teoretice ale sesiunilor Institutuluĭ de drept internaţional privat şi ale conferinţelor juridico-diplomatice în materie de comisiunĭ rogatoriĭ: congresul de Montévideo şi conferinţa de la Haga din 1893, la care aŭ luat parte 13 puterĭ din Europa, între carĭ şi România.

In capitulul XI, cel maĭ important din punctul de vedere al materieĭ tractate, se face analisa convenţiuniĭ internaţionale de la Haga, dând

amănunte asupra tuturor materiilor, asupra căror face obiectul convenţiunii, votată dejà de Adunările române şi promulgată prin «Monitorul Oficial»

Autorul indică cum ḑisa convenţiune a înlăturat lacuna ce existà până acum în ce privesce comunicarea actelor în străinătate, stabilind chiar comunicarea directă între autorităţile străine în sensul tendinţeĭ moderne; cum a adus schimbărĭ însemnate în materie de comisiunĭ rogatoriĭ, stabilind limita actelor ce pot face obiectul lor, şi permiţênd derogarea la regula *locus regit actum*, prin îndatorirea judecătoruluĭ comis, ca în execuţiunea comisiuniĭ să urmeze, când se cere întrebuinţarea uneĭ forme speciale, chiar neprevĕḑute de legislaţiunea statuluĭ căruia se face cererea, cu condiţiune numaĭ, ca forma despre care este vorba să nu fie interḑisă de acéstă legislaţiune.

Prin aceeaşĭ convenţiune se arată cum s'a înlăturat cauţiunea *judicatum solvi* în materie civilă, aşà că supuşiĭ statelor semnatare aŭ acces liber la justiţĭa tuturor ţĕrilor aderente. In ce privesce execuţiunea hotărîriĭ de condamnare la cheltuelĭ a unuĭ reclamant străin în statele respective, s'a admis o procedură sumară, fără revisuire, regulă ce are însemnătate ca inovaţiune şi ca precedent în stabilirea înţelegeriĭ dintre state pentru execuţiunea hotărîrilor străine.

In ultimul loc se indică modul cum convenţiunea a căutat să garanteze asistenţa judiciară pentru supuşiĭ statelor semnatare. Autorul profită de ocasiune spre a dovedì insuficienţa asistenţeĭ judiciare în România, cum ea este organisată în alte state, şi cât de mare trebuinţă socială este de a se întinde asistenţa judiciară pentru poporaţiunea rurală, faţă cu necesităţile actuale (pag. 173—181).

In partea III a valoróseĭ sale lucrărĭ, d-l Maxim tractéză pe larg despre: *Formalităţile actelor străine ce pot servì în ţéră.* Enumeră cestiunile ce comportă atât actele autorităţilor din ţéră străină cât şi acele ale agenţilor noştri diplomaticĭ şi consularĭ.

Expunênd controversele cărora dă nascere regulamentul consular în acéstă materie, de o aplicaţiune ḑilnică constantă, se ocupa în primul loc de legalisarea şi supra-legalisarea actelor străine, făcênd critica multor disposiţiunĭ nepractice din regulamentele consulare, carĭ nu sunt în concordanţă cu legea organică a Ministeriuluĭ de externe şi cu legea autentificăriĭ actelor. Din acest punct de vedere resultă necesitatea revisuiriĭ regulamentelor consulare.

Autorul trece apoĭ la cestiunea traduceriĭ legalisate a actelor străine de către Ministeriul de externe, ale consulilor şi agenţilor noştri consularĭ şi diplomaticĭ şi acelea ale consulilor străinĭ din ţéră.

In ce privesce consuliĭ străinĭ stabilițĭ în țéră, autorul dovedesce că competența lor în traducerea legalisată a actelor emanate din țéra lor le póte fi acordată cu titlu de autoritate numaĭ prin convențiune formală şi combate opiniunea contrară exprimată de alțĭ autorĭ.

După ce enumeră diferitele circulărĭ date de Ministeriile de externe şi de justiție asupra acesteĭ materiĭ, de un interes aşà de practic, autorul încheie căutând să convingă pe cetitor, că stăruința sa în acéstă lucrare a fost pornită din dorința sa pentru realisarea progresuluĭ neîncetat al justițieĭ (pag. 185—206).

In apendice, trece textul convențiunilor celor maĭ usuale şi dă un tabloŭ cuprinḑênd comisiunile rogatoriĭ internaționale primite şi trimise spre executare de autoritățile judiciare române de la 1895- 1898.

In fine, d-l Maxim a încheiat lucrarea sa prin o tabelă de materiĭ fórte amănunțită, care înlesnesce mult cercetările şi consultarea cărțiĭ.

Limba e în genere corectă şi tot-deauna clară, cum se cere în expunerea problemelor de drept.

Am analisat cu amĕnuntul, Domnilor Colegĭ, cartea d-luĭ Maxim, pentru a vĕ da o idee de munca ce a pus acel valoros magistrat în studiarea numeróselor cestiunĭ ridicate de comisiunile rogatoriĭ, maĭ cu deosebire în dreptul internațional.

Deşì opera d-luĭ Maxim nu e voluminósă, ea e fructul unuĭ studiŭ întins de cărțĭ străine, de tractate, de jurisprudență, de observațiunĭ făcute ca magistrat cu privire la multe lacune ale proceduriĭ nóstre civile, lacune carĭ din fericire vor dispăré cu revisuirea coduluĭ de procedură civilă.

Pot să spun că lucrarea d-luĭ Maxim este o excelentă călăuză pentru magistrațĭ şi legiuitorĭ în materia comisiunilor rogatoriĭ. De altminterĭ atențiunea cetitorilor a fost de multe orĭ atrasă de studiile însemnate publicate de d-l Maxim, maĭ ales în ḑiarul Dreptul›, în care acum puține ḑile a maĭ publicat o lucrare asupra codiceluĭ de comerciŭ bulgar în comparațiune cu codul de comerciŭ român şi alte legislațiunĭ străine. In acest prețios studiŭ, d-l Dimitrie Maxim atinge o mulțime de cestiunĭ de un interes capital şi pentru comerciul nostru.

Cartea de față a d-luĭ Maxim face parte din rarele lucrărĭ juridice carĭ se pot cetì cu folos.

Pentru aceste cuvinte, vĕ rog, Domnilor Colegĭ, să acordațĭ d-luĭ Maxim premiul Adamachi, în total saŭ în parte, nu numaĭ în vederea lucrăriĭ, ci maĭ mult ca o rĕsplată pentru munca ce pune de maĭ mulțĭ anĭ spre a îmbogățì literatura nóstră juridică.

Eŭ cred, Domnilor Colegĭ, că stăruința ce pune d-l Maxim pe acéstă cale

şi exemplul ce dă merită aprobarea Academieĭ. In Francia, unde literatura juridică este aşà de bogată şi de veche, un mare ministru, rĕposatul Dufaure, nu maĭ departe de cât la 1876, a înfiinţat la Ministeriul de justiţie o comisiune pentru a cercetà lucrările publicate de magistraţĭ pentru ca ministrul să aibă şi aceste titlurĭ în vedere la înaintărĭ şi la recompense. Dacă acolo o asemenea încuragiare a dat róde bune, cum n'aş face urărĭ pentru ca şi la noĭ magistraţiĭ sîrguitorĭ, carĭ cultivă neclintit sciinţa dreptuluĭ, să fie preferiţĭ la înaintare şi să înfiinţăm şi noĭ pe lângă Ministeriul justiţieĭ o comisiune de acel fel, care ar contribuì să întreţină emulaţiune între magistraţiĭ noştri.

Până atuncĭ se cade, cred, să dăm noĭ pildă bună premiând, Domnilor Colegĭ, scrierea d-luĭ Dimitrie G. Maxim.

N. Mihăescu, *Filozofia socialismuluĭ. Câmpulung 1900.*
Raport de **I. Kalinderu.**

D-l N. Mihăescu ḑice în opera sa *Filozofia socialismuluĭ*, că în prima sa tinereţe a fost socialist (pag. 69) şi apoĭ s'a lăsat de acéstă doctrină. Studiând sociologia, maĭ întâiŭ s'a depărtat de socialism, şi apoĭ a simţit din ce în ce maĭ mult dorinţa de a-l combate. Acesta e în mare parte un produs al semitismuluĭ, şi autorul se declară de antisemit la pag. XIII şi în alte locurĭ.

In primele 40 pagine discută definiţiunile socialismuluĭ. Socialismul de care se va ocupà e cel *sciinţific* creat de Marx şi Engel şi care nu ţintesce la nimic maĭ puţin decât a întemeià o organisare socială cu totul nouă. Socialismul românesc nu e în realitate decât socialism ovreesc, ḑice autorul (pag. 37). Publică la pag. 41 programa socialismuluĭ românesc, care e maĭ mult o programă de politică radicală extremă: desfiinţarea armateĭ, desfiinţarea budgetuluĭ cultelor crescerea copiilor pe socotéla statuluĭ saŭ comunelor, taxarea moştenirilor până aprópe de confiscare, etc., etc.

In capitulul II arată că adepţiĭ se recruteză maĭ mult prin apel la simţemînt decât pe calea discuţiuniĭ. De aceea socialismul nu se póte desvoltà fără agitaţiune şi are un caracter revoluţionar. Maĭ contribue la întinderea sa şi *noutatea.* Acest factor începe însă acum, după 30 de anĭ şi maĭ bine, să nu maĭ existe. Maĭ departe: lucrătoriĭ sunt ademeniţĭ de binefacerile mareĭ justiţiĭ ce vor resultà din aplicarea practică a principiilor noueĭ doctrine (pag. 59).

Pentru capete filosofice însă, socialismul nu are atracţiune (pag. 61). Autorul expune la pag 63—65 câte-va sofisme găsite la socialiştĭ, pentru că afirmă că sofismele socialiştilor supĕră pe ómeniĭ de sciinţă şi maĭ ales pe filosofĭ şi logicienĭ.

In § 5 arată că socialismul, voind a impune un fel de viéţă şi de organisaţiune comun tuturor popórelor, nu ţine sémă de diferinţele etnice, carĭ sunt ireductibile.

La § 6 négă caracterul sciinţific al socialismuluĭ. In adevĕr, faptele sociale şi morale sunt aşà de complexe, natura causelor şi efectelor şi legătura dintre unele şi altele sunt aşà de puţin precisate, în cât nu e chip să prevedem fenomene viitóre. Pentru acésta vor maĭ trebuì vécurĭ, ḑice autorul (pag. 95). Noĭ adăogim că pentru cine crede în libertatea de acţiune a omuluĭ, nicĭ nu încape credinţa că se va ajunge la asemenea resultat.

Socialismul pretinde că se sprijină pe positivism şi evoluţionism. De aceea autorul expune la pag. 95—105 caracterele doctrineĭ positiviste şi arată apoĭ în pag. 105—130 cum socialismul calcă tóte limitele positivismuluĭ. Acest sistem recunósce ca cea maĭ simplă sciinţă matematica, şi ca cea maĭ complexă — şi cea maĭ puţin formată — sociologia. Socialismul însă trebue să considere sociologia ca terminată, stabilită. Autorul arată prin o citaţiune din Spencer cât greşesc socialiştiĭ admiţênd asemenea lucru.

Trece apoĭ la alăturarea ce se face adesea între socialism şi anarchism. D-l Gherea recunósce că adesea se confundă aceste douĕ doctrine (pag. 136). Autorul arată că acésta e o mare eróre; imputà însă socialiştilor (pag. 140 jos) că eĭ prin propaganda culpabilă ce fac în mijlocul poporuluĭ incult deschid calea anarchiştilor. «Tótă rĕspunderea crimelor anarchiste, etc... cade în prima linie asupra socialiştilor» (pag. 142 sus). In § 10 autorul expune vederile luĭ Proudhon şi pe ale luĭ Bakounine.

Capitulul III despre *libertate*, autorul îl începe afirmând că liberul arbitru *nu există* (pag. 147, notă). Afirmă însă că libertatea e necesară şi că sprijinul eĭ se póte găsì numaĭ în stat (§ 2). Socialiştiĭ nu pot tolerà *concurenţă;* libertatea munceĭ însă dà nascere concurenţeĭ; socialiştiĭ o suprimă decĭ, făcênd ast-fel din ómenĭ maşinĭ inconsciente (pag. 163) şi ne întórce la organisaţiunea luĭ Licurg.

Ast-fel e adus a cercetà principiul de *laissez faire* al fisiocraţilor şi afirmă că acesta, cu óre-carĭ garanţiĭ şi îngrădirĭ, e singura basă a vieţiĭ economice. Pentru scopurile însă pe carĭ omul isolat nu le póte realisà, s'aŭ înfiinţat sindicatele prin mijlocul cărora muncitorul de-

vine puternic. Dacă ele devin tiranice, sunt o transițiune către organisațiunea socialistă (pag. 179). Progresul libertățiĭ se va dobîndì prin progresul stăpînirii de sine a individuluĭ (pag. 186, alin. antepenultim).

Capitulul final e consacrat discuțiunilor neegalităților naturale și sociale. Bine înțeles socialiștiĭ promit desființarea lor; ca s'o pótă promite, trebue să susțină că ele provin din mediŭ, căcĭ mediul se póte schimbà, firea nu. Singura nivelare însă ce s'ar puté încercà e cea în jos, căcĭ nu se póte nimenĭ ridicà maĭ presus de firea sa.

Opera se încheie cu un capitul în care autorul deploră lupta în contra naturiĭ. Tótă activitatea omenéscă primitivă n'a avut decât un singur scop rěŭ înțeles: lupta în contra naturiĭ. Inteligența omenéscă a deviat. Autorul condamnă din acest punct de vedere tóte încercările de civilisare și de creștinare a sělbaticilor.

Autorul a cetit multe cărțĭ și șĭ-a ridicat clădirea cu destulă logică și simetrie. Ea nu e însă o *filosofie* a socialismuluĭ. Socialismul e o concepțiune cosmică și o concepțiune economică. Ca concepțiune cosmică, susține că rěul ce constatăm pe pămînt nu póte să-șĭ găséscă compensarea în alte existențe; ca concepțiune economică, consideră că fericirea saŭ nefericirea economică sunt fenomenele esențiale după carĭ trebue să apreţiăm sórta omuluĭ. Autorul erà dator, dacă voià să combată socialismul, să dovedéscă că aceste douě concepțiunĭ sunt greșite. Erà dator de asemenea să ne spună ce e valórea, dacă munca e singura origine a valóreĭ, dacă e adevěrat că orĭ-ce fel de muncă e echivalentă din punct de vedere obiectiv, etc.

In lipsă însă de analisa și sintesa noțiunilor fundamentale ale socialismuluĭ, autorul ne-a dat o interesantă expunere de cercetărĭ órecum propriĭ, așà în cât merită a fi încuragiat de Academie, nu numaĭ pentru munca sa, căcĭ lucrarea de față a cerut lungĭ și adîncĭ cetirĭ, la care a adaos observațiunile sale propriĭ. Ceea ce maĭ onoréză pe autorul cărțiĭ e împrejurarea că, recunoscênd franc erorĭ din trecut, luptă în contra rěspândiriĭ lor și rupe cu principiile socialiste, atât cele ale socialiștilor din apus cât și cele ale așà ḑișilor socialiștĭ din țéra nóstră.

Conclusiunea mea este, Domnilor Colegĭ, că cartea d-luĭ N. Mihăescu, *Filozofia socialismuluĭ*, merită atențiunea Academieĭ și, dacă nu premiul Adamachi întreg, cel puțin o parte din acest premiŭ.

Ciru Oeconomu, *Fiica luĭ Sejan, poveste istorică. Bucurescĭ 1899.*
Raport de **D. C. Ollănescu.**

Cu *Fiica luĭ Sejan,* d-l Ciru Oeconomu ne-a dovedit că este adânc cunoscĕtor al societăţiĭ romane din vremea luĭ Tiberiŭ, precum cu *Rĕsbunarea luĭ Anastasie,* ne dovedise că vremurile sbuciumate ale societăţiĭ bizantine nu aŭ nicĭ un secret pentru d-sa.

Scris într'un stil ceteţ, plăcut, curgĕtor deşì prea adesea înflorat cu locuţiunĭ străine, ceea ce pentru un bun cunoscĕtor al limbiĭ române, cum este d-sa, constitue o regretabilă slăbiciune — romanul copileĭ, dibaciuluĭ şi ambiţiosuluĭ curtezan, este un document viŭ al unor împrejurărĭ carĭ aŭ lăsat o urmă adâncă în istorie, deschiḑênd pórta tiranieĭ sub care aveà să zacă sute de anĭ imperiul lumiĭ.

Lăsând la o parte interesul istoric, care, urmărit pas cu pas, cresce şi cuprinde cu desăvîrşire pe cetitor, lucrarea acésta are încă darul de a deşteptà şi a aţîţà simţemintele de dragoste, de slavă, de ură saŭ de rĕsbunare ce însufleţesc pe eroiĭ sĕĭ, legându-ne par'că sórta de avîntul, de speranţele şi de suferinţele lor.

Descripţiunile atâtor scene şi situaţiunĭ carĭ dulcĭ, drăgălaşe, pline de o duiósă frăgeḑime, carĭ posomorîte, crâncene, spăimîntătóre şi blestemate, sunt credinciόse tablourĭ ale traiuluĭ şi luptelor din acele vremĭ şi ne oglindesc firea, apucăturile, credinţele şi însuşirile poporuluĭ celuĭ maĭ mare, dar şi celuĭ maĭ nestatornic de pe pămînt.

Meritul d-luĭ Oeconomu, întru acésta, cresce prin suma enormă de muncă ce şĭ-a dat pentru a intrà în posesiunea atâtor şi atâtor cunoscinţe, neasemĕnate şi adesea fără imbinare între dînsele, cărora însă, prin farmecul uneĭ bogate şi măestre închipuirĭ, le-a dat o formă atrăgĕtóre punêndu-le sub ocrotirea celeĭ maĭ graţióse şi maĭ nevinovate fiinţe dintre câte s'aŭ adăpostit în préjma posacuuluĭ şi desfrânatuluĭ Tiberiŭ.

Ce póte fi într'adevĕr maĭ plăcut, maĭ rĕcoritor, maĭ sfînt pentru o inimă, decât iubirea cea curată şi căldurósă dintre Atilia şi Drusus, amîndoĭ tinerĭ, frumoşĭ, fericiţĭ şi cărora ḑeiĭ binevoitorĭ unor odrasle atât de distinse, păreaŭ că le păstréză comorĭ nesfîrşite de nevoe şi de bunătăţĭ în viitor.

Ce maĭ crunt şi maĭ gróznic decât mórtea acestor doĭ copiĭ fără prihană, jertfe unul a neîmblânḑiteĭ fatalităţĭ, cea-laltă a órbelor rĕsbunărĭ şi prejudecărĭ politice.

Nimic nu este maĭ mĕreţ decât pompa palatelor, a ceremoniilor,

a călĕtoriilor şi a vilegiaturiĭ imperiale; nimic maĭ desgustător decât felul traiuluĭ de la Caprea și a intimităţilor promiscue în mijlocul cărora se delectà bĕtrânul tiran; nimic iarăşĭ maĭ ciudat şi maĭ comic decât petrecerile sale cu linguşitoriĭ, istrioniĭ şi parasiţiĭ ce se ţineaŭ dróe de casa luĭ, uniĭ pentru a-l amusà, alţiĭ pentru a profità de cele maĭ micĭ capriciĭ spre a se îmbogăţì orĭ a urcà scara măririĭ

E memorabilă scena de pe terasa vileĭ capreane pe care un biet pescar îndrăsnì să o atingă urcându-se, din valurile măriĭ, pentru a aduce Augustuluĭ stăpân un pesce extraordinar.

Deşteptat din gândurĭ de glasu-ĭ necunoscut şi temêndu-se să nu fie vre-un ucigaş, poruncì să-l întindă jos şi să-l frece pe obraz, cu un enorm stacoj, ce aveà în traistă, până ce nu va maĭ rĕmâné carne pe dînsul.

Bănuiala, cruḑimea, frica de mórte, beţia şi desfrânarea sexuală, făcuseră pe urmaşul luĭ August o féră sĕlbatică pe care nicĭ somnul chiar nu o puteà îmblânḑì.

Artificiile cuvîntăriĭ, intrigile, comploturile şi rĕsbunările, nesaţiul de putere şi de averĭ, ambiţiunea orbitóre şi isbânḑile în răsboiŭ şi în politică, dăduse luĭ Sejan nu numaĭ o covîrşitóre proponderanţă în stat, dar şi un drept óre-care de a aspirà tot maĭ sus, până póte la corónă.

Erà decĭ natural ca Impĕratul cel d'întâiŭ să aibă plecare de a retezà arborele puternic ‹care începuse a-ĭ face umbră şi îndată, după dreptatea rĕsbunăriĭ publice›, tot ce ţinuse de aprópe saŭ de departe cu dînsul să-ĭ fie dat jertfă.

Atilia cu fraţiĭ sĕĭ fu sacrificată şi acéstă flóre albă şi rumenă, aruncată în braţele hidosuluĭ călăŭ Holconius, fu sugrumată în infectul Tullianum, ca şi cum ar fi fost ea vinovată de nebuniile şi duşmăniile tatăluĭ eĭ.

Cu reserva amĕnuntelor, prea înadins grămădite spre a descrie orĭ a da colórea locală, cum şi a multelor franţuzisme şi inversiunĭ neobicĭnuite în scrierea curgĕtóre română, povestea istorică a d-luĭ Oeconomu are tot meritul de a fi premiată de d-vóstre.

Ioan Popea, *Caractere morale.—Exemple şi sentinţe. Braşov 1899.*

Raport de **C. Erbiceanu.**

Acéstă carte, presentată Academieĭ de autor pentru premiere, este o simplă culegere din autoriĭ moraliştĭ Cartea este împărţită în XVIII

capitule, apoĭ în fie-care capitul sunt aduse, sentinţe şi exemple, iar pe alocurea pericope întregĭ din scriitoriĭ românì în prosă şi poesie.

Scopul autoruluĭ este, cum singur ni-o spune, de a instruì tinerimea în cunoscinţa practică a moraleĭ numaĭ prin exemple. De aceea nicĭ nu are autorul vre-un tractat de teoria moraleĭ în tótă lucrarea sa. Cartea cuprinde 385 pagine in-8° şi este corect imprimată.

N'are însă nicĭ o originalitate, pentru că numaĭ prefaţa şi micile notiţe asupra autorilor, din a cărora opere împrumută sentinţe şi exemple, sunt lucrarea sa proprie.

Lucrarea în sine este fórte bună şi folositóre ca scriere de lectură uşóră morală, este însă lipsită de orĭ-ce sistem sciinţific, presentându-ne numaĭ o simplă înşirare de exemple şi sentinţe. O parte din material este tradus din autoriĭ vechĭ clasicĭ grecĭ şi romanĭ şi din scriitoriĭ marĭ aĭ Occidentuluĭ. Iar altă parte este luată din scriitoriĭ românĭ, după apreţiere, ca Constantin Negruzzi, Costache Negri, Vasilie Alecsandri, Michail Kogălniceanu, Antim Ivirénul, Iacob Stamati, Veniamin Costachi, etc.

Este de laudă întreprinderea autoruluĭ de învĕţă pe tinerĭ moralitatea prin exemple practice; dar lucrarea sa pare a fi o carte în care să se facă aplicarea unor teoriĭ, prin urmare ca o urmare a alteĭ scrierĭ în care s'ar cuprinde teoriile morale. Ast-fel lucrarea rĕmâne nu-o simplă carte de lectură folositóre tinerimiĭ şi nimic maĭ mult.

Pentru aceste motive nu o pot recomenda, după părerea mea, acéstă lucrare spre premiare, maĭ ales că-ĭ şi lipsită de orĭ-ce originalitate. Las ultimul cuvînt plenuluĭ Academieĭ.

Dr. S. Possa, *Anatomia artistică. Iaşĭ 1899.*

Raport de **Dr. I Felix.**

Domnule Preşedinte şi Domnilor Colegĭ,

S. Possa, *Anatomia artistică*, Iaşĭ 1899, carte de 355 pagine cu 195 figurĭ, a fost presentată pentru premiul Adamachi ce se va decerne în anul curent Ea conţine primul tractat român de anatomie artistică, care, precum promite autorul, va fi completat printr'un alt volum despre Fisiologia artistică. Ar fi fost maĭ practic dacă autorul, după ce a consultat în mod larg tractatul frances de anatomie artistică al

luĭ M. Duval, ar fi urmat exemplul luĭ, de a întrunì studiul fisiologieĭ cu acela al anatomieĭ artistice. Figurile carĭ ilustrézǎ cartea d-luĭ Possa sunt în mare parte împrumutate din autorĭ strǎinĭ.

D-l Dr. Possa tractézǎ amǎnunţit osteologia, artrologia, miologia, sistemul circulator, deosebirea între anatomie şi nud, proporţiunile corpuluĭ omenesc şi diferinţele de formǎ la femee şi copil, canónele artistice şi mimica.

La studiul consideraţiunilor generale asupra scheletuluĭ capuluĭ, indicele cefalic este tractat prea scurt; nu sunt expuse diferinţele între craniul antic roman şi grec şi între craniul generaţiunilor actuale. Autorul nu ḑice nimic despre craniul român şi despre cel bulgar, ungar şi al altor popóre venite în contact cu Româniĭ. In literatura antropologicǎ se gǎsesc indicaţiunĭ despre craniul român, chiar despre craniul dac, şi ar fi fost util dacǎ autorul ar fi consultat lucrǎrile luĭ Broca, de Quatrefages, Weisbach, Topinard, Obedenaru, Kopernicki, Nicolucci, carĭ aŭ comparat craniul român cu alte craniĭ antice şi neolatine.

Faţa copiluluĭ noŭ-nǎscut în comparaţiune cu cea a omuluĭ adult este bine descrisǎ. Autorul explicǎ exagerarea unghiuluĭ facial în operele plastice antice, dar mĕsurarea aceluĭ unghiŭ, deosebirea între prognaţĭ şi ortognaţĭ nu este expusǎ cu claritatea care se cere unuĭ manual didactic, nu este ilustratǎ prin maĭ multe figurĭ pe carĭ le-ar puté înţelege şi ceĭ carĭ nu sunt anatomiştĭ de profesiune. Autorul se opresce la mĕsurarea feţeĭ a luĭ Camper, Cuvier şi Cloquet şi nu consultǎ şi lucrǎrile maĭ moderne ale luĭ H. Welker, C. Vogt, P. Broca, A. de Quatrefages, ş. a.

Pe artistul român îl, intereséză şi cunoscinţa înǎlţimiĭ medie a corpuluĭ la Românĭ. D-l Dr. Possa vorbesce pe larg despre proporţiunile corpuluĭ omenesc de «talie» diferitǎ, despre canon, dupǎ care corpul are înǎlţimee de 7, 7 $^1/_2$ şi chiar de 8 capete şi afirmǎ cǎ în România nimenĭ n'a scris pânǎ astǎḑĭ asupra acestuĭ subiect. Dacǎ în România nimenĭ n'a maĭ scris despre canonul artistic, aŭ scris Românĭ şi strǎinĭ despre înǎlţimea medie a corpuluĭ Românilor în comparaţiune cu diferite alte popóre (A. de Quatrefages, P. Topinard, Felix, ş. a.). Apoĭ putem sǎ tragem în acéstǎ privinţǎ conclusiunĭ din statistica recrutǎriĭ, pe care o publicǎ Ministeriul de rǎsboiŭ român regulat pe fie-care an de la anul 1884 încóce.

Diformaţiunea corpuluĭ femeesc produsǎ prin corset este expusǎ numaĭ cu puţine cuvinte; ea ar fi meritat sǎ fie ilustratǎ prin desemne, printr'o comparaţiune a statuelor şi picturilor antice de femeĭ şi a femeeĭ moderne din lumea elegantǎ.

Cu tóte aceste micĭ neajunsurĭ, cartea d-luĭ Dr. Possa va puté fi folositóre studenţilor şcólelor de bele-arte; sub-semnatul, deşì recunósce meritul autoruluĭ, crede că opera d-sale nu însuşesce tóte condiţiunile pentru ca să fie premiată cu premiul Adamachi.

Dr. Victor Szmigelscki, *Istoria legeĭ nóuĕ. Tom. I. Blaj 1899.*
Paport de **C. Erbiceanu.**

Scrierea d-luĭ Dr. Szmigelski este numaĭ o parte dintr'un tot, care ar trebuì să maĭ cuprindă încă servirea luĭ Isus ca preot şi ca Împĕrat şi numaĭ atuncĭ ar fi completă.

Prin urmare opera presentată pentru premiare nu cuprinde decât istoria pruncieĭ luĭ Isus şi învĕţătura luĭ prin cuvînt şi minunĭ. Cartea este împărţită în douĕ părţĭ: partea I de la pagina 1—50 cuprindĕnd material referitor la pruncia luĭ Isus; partea II se întinde de la pagina 51—399 şi se ocupă cu descrierea doctrineĭ luı Cristos şi cu săvîrşirea minunilor luĭ. Expunerea ambelor părţĭ este basată pe texte din sf. Scriptură şi pe autorĭ contemporanĭ. Ca fond cartea este lucrată după isvóre seriόse şi se explică adesea în ea şi greutăţile ce se întîmpină în textele Scripturiĭ privitóre la situaţiunea Palestineĭ pe acele timpurĭ politico-religiósă, precum şi instituţiunile Iudeilor de carĭ se maĭ bucuraŭ pe atuncĭ.

Acestea probéză că autorul este pe deplin cunoscĕtor materialuluĭ ce şĭ-a propus a-l grupà.

Cartea d-luĭ Dr. Szmigelski lasă însă fórte mult de dorit în ceea ce privesce claritatea expuneriĭ şi curăţenia limbiĭ. Există o sumă de periόde şi frase al căror înţeles este fórte greoiŭ; iar acésta presupun că provine saŭ din lipsa de cunoscinţă a limbiĭ, saŭ că lucrarea este o traducere prea fidelă a unuĭ text german orĭ latin. Ca greutate de stil vĕ citez textele următóre: «S'a născut în urmare o disposiţiune malcontentă în popor», pag. 4; «In afacerĭ de ale învĕţăturiĭ încă cercà Irod să-şĭ deprindă puterea, şi numaĭ auctorităţilor de tot marĭ le da pace. Mulţĭ se acomodaŭ mandatelor luĭ, iar pe ceĭ ce eraŭ de altă părere şi se arătaŭ încăpăţînaţĭ, ĭĭ delăturà pe orĭ-ce cale. El a pretins şi acea, ca învĕţăceiĭ Fariseilor Pollio şi Sameas şi toţĭ ceĭ ce se ţineaŭ de şcóla lor, să-ĭ *jóre* credinţă; dar eĭ în butul împotriviriĭ sale totuşĭ scăpară nepedepsiţĭ, de óre-ce auctoritatea celor doĭ Fariseĭ fruntaşĭ erà mare...» pag. 4; «Isvórele acelea de ajutoriŭ, carĭ curgeaŭ popo-

rului singur numaĭ din credinţa luĭ în Dumnedeul cel viŭ, din limpedea luĭ sperare mesiană; isvórele acelea aŭ secat şi Israil cu jugul sĕŭ cel de nesuferit sta scrîşnind şi făr de sfat şi maĭ nefericit de cât orĭ-care alt popor, şi în orĭ-care încercare de a se apĕrà îşĭ întindeà mâna la mijlóce nepotrivite şi depărtà de la sine tot maĭ tare prospectul la ajutoriŭ şi-şĭ apropià tot maĭ tare perirea», pag. 10.

Frase grele şi întunecate de felul acestora sunt nenumĕrat de multe.

Altă lipsă maĭ are acéstă scriere şi întrebuinţarea abusivă a neologismelor, cum şi a provincialismelor. Aşà *malcontenta* la pag. 4; *o scriere catastrală*, pag. 7; *să se solvéscă*, pag. 7; *îĭ concredù*, pag. 9; *din prinsórea vavilonică*, pag. 11; *Vergureĭ perpetue*, pag. 12; *aşà aŭ dispus alţiĭ despre Preacurata Fecióră*, pag. 13; *s'aŭ retras înspăimântaţĭ dinaintea degenerăreĭ timpuluĭ*, pag. 15; *întromenirea*, pag. 18. Ast-fel în tótă cartea neologismele suprabondéză.

Iată acum şi câte-va exemple de provincialisme: *Surcelul cel maĭ tînĕr al Hasmodeilor*, pag. 2; *locoţinĕtorul*, pag. 2; *prundinţă mare*, pag. 3; *încoronat cu nea*, pag. 5; *ce une oria îl intîmpinà*, pag. 6; *între aceştĭ surceĭ împĕrătescĭ*, pag. 11; *de bine-cuvîntare a legătureĭ*, pag. 5; *pe ceĭ ce airia se numesc fraţiĭ luĭ Isus*, pag 69; *se folosesce peste tot*, pag. 69; *şi lărmuirea ómenilor şi a animalelor*, pag. 72; *profonarea acésta îĭ îmbie chipul*, pag 72; *cele maĭ puternice a lor miĭ de ómenĭ*, pag. 72; *că Isus trebue că este Mesia*, pag. 74; *începe Nicodim sciricirea sa*, pag. 74, etc., etc.

De aceste novisme şi provicialisme, adese nepotrivite şi carĭ întunecă sensul expuneriĭ, este întreţesută tótă acéstă scriere.

Pentru aceste motive nu pot recomendà acéstă scriere spre premiare, deşì asupra fonduluĭ n'am nimic de dis, decât că scrierea este o parte numaĭ dintr'un tot.

Ştef. Ilie Vasilescu, *Fabule şi satire morale. Partea I. Bucurescĭ 1899.*

Raport de **I. C. Negruzzi.**

Domnilor Colegĭ,

Nimic maĭ uşor şi tot-odată nimic maĭ greŭ decât a scrie fabule A pune în scenă animale cu însuşirile lor caracteristice cunoscute saŭ tradiţionale, d. ex.: leul ca o fiinţă tare şi mândră, ursul ca o fiinţă greóe, lupul ca lacom şi mâncăcios, vulpea ca şirétă, măgarul ca pro-

totip de prostie şi îndărătnicie, etc., şi a compune istorióre în versurĭ în carĭ aceste animale îşĭ arată aceste calităţĭ ale lor, apoı a aninà la sfîrşit o mică sentinţă morală, potrivită saŭ nu, acésta póte s'o facă orĭ-şi-cine. Insă a scrie o asemenea poesie într'o formă frumósa, concisă şi originală, acésta este lucrul cel maĭ greu.

De aceea în tóte literaturile se găsesc aşà de puţinĭ fabulişti bunı. Lăsând la o parte pe Grecĭ şi Romanĭ, la popórele moderne s'a arătat un singur fabulist în adevĕr genial, vestitul Lafontaine. Ba chiar şi la acesta eruditul critic german Lessing a descoperit defecte carı obicĭnuit nu i se găsesc. La Românĭ numaĭ doĭ autorĭ: Grigorie Alexandrescu şi Alecu Donicĭ aŭ scris fabule de óre-care valóre, maĭ ales cel din urmă care s'a specialisat ca poet-fabulist. Dar chiar Donicı maĭ mult a imitat pe Lafontaine decât a căutat subiecte originale.

D-l Ştefan Ilie Vasilescu a presentat la premiul Adamachi o carticică intitulată: *Fabule şi satire morale.* E un volum in-16° mic de 96 pagine, partea I, cum ḑice autorul (ceea ce dovedesce că aŭ să maĭ urmeze şi alte părţı).

Singurul lucru ce am admirat la scrierea d-luĭ Vasilescu a fost curagiul de a o presentà la un premiŭ al Academieĭ, pot ḑice chiar curagiul de a o publicà.

In cele 56 de bucăţĭ ale d-luĭ Vasilescu nu găsim nicĭ una din calităţile ce trebue să aibă o fabulă: nicĭ adevĕrurĭ morale potrivit raportate la casurĭ speciale interesante, nicĭ descrierĭ plastice, nicĭ formă poetică, nicĭ concisiune, ba dese-orĭ nicĭ măcar gramatică.

In întâia fabulă *A oat găina*, o găină ḑice către o raţă:

> Vino, de veḑĭ jupânésă
> Ce ou frumos am făcut!
> Iată de ce n'am tăcut:
> L'am oat próspĕt acum,
> Şi dup'obiceiu, în drum,
> *M'am oprit a-l publica*
> Tótă lumea a 'nştiinţa.

Gaina s'a oprit în drum ca să *publice un oŭ!*

In fabula *Măgarul şi Clopotul*, morala finală este:

> Când măgarul n'are troscot
> Róde şi funiĭ de clopot.

Troscot riméză cu *clopot!*

In altă bucată *Jalbă contra Lucsuluĭ*, autorul se plânge de marele lux al femeilor:

Catifea şi *cati-plisă,* (!)
Mătase culóre 'nchisa
Sau bătatóre la ochĭ,
Pretutindenĭ, *pun* la rochĭ
Orĭ-care mahalageóică
Fie chiar şi sacagióică.

Să se bage sémă că subiectul e în singular şi complementul în plural. Orĭ-care mahalagióică *pun la rochĭ.* Nu maĭ vorbesc de frumuseţea versurilor.

In *Tae popa limba,* d-l Vasilescu se ridică contra speriăriĭ copiilor, maĭ ales când drept gogoriţă li se vorbesce de preoţĭ. După ce dă maĭ multe argumente contra unor asemenea obiceiurĭ, sfîrşesce cu morala:

Plus, c'aşa *speriiciune* (!)
Loveşte 'n religiune.

In *Ghinda şi dovleacul,* o ghindă cade unuĭ ţĕran pe nas:

O ghindă — tocmaĭ pe nas;
Un fel de palmă i-a tras.

O ghindă cădĕnd *trage o palmă!*

La *Boul luĭ Dumnedeŭ,* morala finală este următórea:

Să imităm pe furnicĭ
A funda industriĭ micĭ,
Adunaţĭ mulţĭ la un loc
Când sunt şanse de noroc.

Dacă autorul, în loc de a da poveţe în fabule ar predice cu siguranţă *când sunt şanse de noroc,* socotesc că mulţĭ l-ar ascultà şi ar fundà industriĭ.

In *Morarul la tîrg,* un morar şi fiul sĕŭ duc pe un măgar

la spinare
Ca p'un policandru mare.

Un măgar comparat cu un policandru!

In *Păstorul*:

P'o livede înverdită şi de florĭ împestriţată,
Şerpuită de uă gârlă cu apa—cristal, filtrată.

O gârlă cu apă filtrată! A şerpuì schimbat în verb activ! O livede şerpuită de o gârlă!

Berzele 'ncet, ca balonul, se coboraŭ lângă lac

Berzele asemĕnate balónelor!

Noriĭ vineţĭ .... se 'ntindeaŭ
Peste un azur albastru, ca reţele se vedeau.

Noriĭ ca reţele! Azur albastru, par'că ar fi şi azur roşu saŭ galben!

In *Pungaş de meserie:*

Un gardist a observat,
P'un hoţoman ce furase
Punga unuia «Năstase»
Tocmaĭ la o panoramă,
Pe când privea la o damă,
Ce făcea scamatoriĭ,
Cocoţată pe fringhiĭ.

Năstase ca să vadă jucând pe frânghiĭ se duce nu la un circ, ci... la o *panoramă!*

In soiul acesta sunt aprópe tóte versurile d-luĭ Vasilescu.

Ele aŭ multă asemĕnare cu faimósele poesiĭ ce făceà rĕposatul Prodănescu. Insă acest din urmă nu le-a presentat nicĭ-odată pe cât sciŭ la un premiŭ al Academieĭ Române.

COMISIUNEA PREMIULUI ADAMACHI PE 1900.

«STUDIU ASUPRA PELAGREI»

Raportul Comisiuniĭ asupra lucrăriĭ presentate la concurs.

Domnule Preşedinte,

La concursul pentru premiul Adamachi de 5000 leĭ, ce urméză a se decerne în anul 1900 celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise asupra pelagreĭ, s'a presentat un singur manuscript cu devisa «Proximus tuus». Comisiunea însărcinată cu cercetarea acestuĭ manuscript, compusă din d-niĭ *V. Babeş*, *C. Istrati* şi *I. Felix* raportor, are onóre a supune Academieĭ cele următóre:

I. După o introducere în care resumă istoria pelagreĭ, autorul manuscriptuluĭ tractéză în 11 capitule tóte cestiunile referitóre la pelagră, enumerate în programul concursuluĭ.

In capitulul asupra causeĭ pelagreĭ, autorul constată raportul între hrana cu porumb şi pelagră; dar la analisarea acestuĭ raport el emite o teorie contrarie cu vederile nóstre. La noĭ în ţéră maĭ sunt medicı, carĭ nu recunosc că pelagra este o intoxicaţiune a persónelor, carĭ aŭ moştenit saŭ dobîndit óre-care predisposiţiune—intoxicaţiune datorită unor corpurĭ născute în porumbul stricat, necopt saŭ rĕu conservat, corpurĭ carĭ până acum n'aŭ fost isolate—şi susţin ca şi autorul manuscriptuluĭ, că pelagra ar fi consecinţa uneĭ inaniţiunĭ, produse prin nutrirea aprópe exclusivă cu porumb, basându-se pe afirmaţiunea inexactă, că porumbul nu conţine în proporţiune suficientă materiile hrănitóre cuprinse în cele-lalte cereale. La numeróse analise făcute din iniţiativa Direcţiuneĭ sanitare în aniĭ 1896 1898 la Bucurescĭ şi la Iaşĭ unuĭ numĕr însemnat de probe de porumb din diferite localităţĭ ale

Românieĭ şi publicate la începutul anuluı 1899, s'a constatat în ade vĕr că, de vreme ce porumbul de export este de calitate superióră, parte din porumbul pe care îl mănâncă ţeranul este degenerat, mucedit, stricat, sărac în materii nutritive, în urma degeneraţiunii datorite seminţeĭ rele saŭ fermentaţiuniĭ, care a produs modificarea constituţiuniĭ chimice a bobuluĭ. Autorul manuscriptuluĭ nu se baséza însă pe aceste analise, ci pe lucrarile luĭ Monselise, care a constatat micşorarea cantităţiĭ materiilor azotate în porumbul stricat. Autorul nu face distincţiune între porumbul bun şi cel degenerat orĭ stricat, şi acusă şi porumbul bun că póte produce pelagra din causa săräcieĭ în materiĭ nutritive. Autorul manuscriptuluĭ pe de o parte recunósce că astădĭ causa pelagreĭ nu este pe deplin şi hotărîtor dovedită în mod sciinţific, pe de alta însă este prea afirmativ în acusarea inaniţiuniĭ ca causa bóleĭ.

Autorul a studiat bine literatura străină a pelagreĭ, dar n'a experimentat singur, n'a constatat prin lucrărĭ de laboratoriu că arătările luĭ C. Lombroso sunt greşite, precum afirmă autorul; el dă prea multă importanţă istorieĭ studiuluĭ pelagreĭ din timpurile trecute, premergĕtóre patologieĭ experimentale, o tractéză prea amănunţit, ast fel că ea ocupă o parte mare a manuscriptuluĭ faţă cu părţile esenţiale. Din lungul şir al amănuntelor istorice expuse în manuscript, ne oprim la două, pe carĭ le credem importante, deşi autorul nu le dă importanţa ce merită: dejà în anul 1844, mult timp dar înaintea descopeririĭ ptomainelor şi toxinelor, L. Ballardini din Brescia spune, că adevĕrata causă a pelagreĭ este o degenerare, o bólă a porumbuluĭ produsă prin cócere incompletă, precum şi din rea conservare; de Cesati acusă sporisorium maidis ca causa acesteĭ degenerărĭ şi în anul 1859 Costallat confirmă opiniunea luĭ Ballardini; apoĭ în anul 1866 Th. Roussel crede, că maĭ póte existà în porumbul stricat o causă ascunsă, maĭ profundă, care provócă pelagra. Astădĭ scim că sporisorium maidis şi penicillium glaucum sunt parasite în sine nevătĕmătóre, dar că presenţa lor pe bobul de porumb probéză stricarea, fermentarea bobuluı.

Autorul manuscriptuluĭ menţionéză lucrările bacteriologice ale d-lor Cuboni şi Paltauf carĭ aparţin istorieĭ, lucrarea D-ruluĭ Heider, care constată că baccillus maidis, asemĕnat cu baccillus mesentericus fuscus, produce în făina de porumb o substanţă toxică cu acţiune paralisătóre, şi ipotesa luĭ Neusser a autointoxicaţiuniĭ intestinale. In fine autorul conchide, că causa pelagreĭ este abusul de alimentare cu porumb, fie bun, fie stricat, şi crede că, faţă cu datele culese de d-sa şi

cu logica faptelor adunate în literatură, nu este necesar ca să recurgă la experiment.

II. Capitulul despre întinderea pelagreĭ tractéză de existenţa eĭ în Spania, Italia, Francia şi în ţĕrile române, conţine observaţiunĭ personale ale autoruluĭ interesante despre pelagră în Bucovina şi în Transilvania, date despre pelagra în Mexic, Argentinia, Uraguaĭ, Africa meridională şi statistica pelagreĭ în regatul român.

Spre a demonstrà raportul între pelagră şi porumb, autorul manuscriptuluĭ face istoricul introduceriĭ porumbuluĭ în Spania şi în Italia, a apariţiuniĭ pelagreĭ în aceste ţĕrĭ, a pelagreĭ şi pseudopelagreĭ în Francia, a introduceriĭ porumbuluĭ în ţĕrile române şi afirmă că pelagra nu se póte nasce decât acolo, unde miseria, ignoranţa şi lenea femeiĭ ţĕranuluĭ îl fac pe acesta ca să abuseze de alimentaţiunea cu porumb, până aprópe la alimentaţiunea exclusivă.

III. Modul culturiĭ porumbuluĭ la noĭ este descris amănunţit. Autorul împrumută parte din acéstă descriere publicaţiunilor d-lor G. Maior, V. Munteanu, C. Roman şi reproduce o tabelă analitică a Institutuluĭ agronomic de la Herĕstrăŭ, după care numaĭ porumbul cincuantin conţin 11 % şi maĭ bine materiĭ azotóse, porumbul portocaliŭ, 10,43 %, pe când în porumbul românesc substanţele azotóse se află în proporţiune de numaĭ 7,60 % până la 9,87 %. Aceste proporţiunĭ nu sunt identice cu cele găsite în porumbul românesc de bună calitate de I. König în Münster—autoritate recunoscută în chimia agricolă şi alimentară—de V. Buţureanu în Iaşĭ, de A. Bernad-Lendway şi A. Urbeanu în Bucurescĭ, carĭ aŭ aflat în porumbul românesc până la 12 % şi chiar 14 % gluten. Este însă de observat că, pentru scopul nostru, analisele Institutuluĭ agronomic şi cele ale profesoruluĭ I. König n'aŭ mare importanţă; ele se ocupă de porumburile de export ale marilor proprietarĭ şi arendaşĭ, pe câtă vreme d-niĭ Bernad-Lendway, Buţureanu şi Urbeanu, rugaţĭ de Dr. I. Felix ca să examineze în parte şi porumbul prost pe care îl mănâncă ţĕranul în diferite judeţe, aŭ constatat în multe casurĭ sărăcia acestuĭ din urmă porumb în materiĭ hrănitóre, scăderea substanţelor azotóse până la 3 %. Autorul expune modul greşit al culturiĭ: ţĕranul nu face pentru porumb arăturĭ de tómnă, apoĭ întârḑierea semĕnăriĭ adesea-orĭ până la începutul luniĭ Maiŭ, din causă că ţĕranul săvîrşesce maĭ întâiŭ lucrările datorite proprietaruluĭ şi arendaşuluĭ, anticiparea culegeriĭ porumbuluĭ înainte de a fi copt, întârḑierea aduceriĭ luĭ în hambar din causa întârḑieriĭ dijmuituluĭ, modul viţios al conservăriĭ atât a porumbuluĭ nemăcinat precum şi a făineĭ de porumb, în fine împrejurarea că la măcinarea

la móra cu vaporĭ făina se înfierbîntă tare şi, dacă nu se întinde spre a se rĕcorì, intră lesne în fermentaţiune.

IV. Condiţiunile carĭ opresc cócerea porumbuluĭ şi carĭ favoriséză desvoltarea de parasiţĭ aĭ porumbuluĭ.—Autorul analiséză aceste condiţiunĭ: expune că porumbul, pentru a cresce normal, cere un pămînt cald, nu rece şi băltos, căldură în timp de 4—5 lunĭ, că prin urmare trebue semĕnat de timpuriŭ, că-ĭ trebue nutriment organic, că nu se cóce la înălţime de 600—700 metri, că dacă nu este săpat de vreme îl predidesc burienile, că nu se desvoltă în aniĭ cu vara secetósă. Explică însemnătatea calităţiĭ seminţeĭ şi degenerarea eĭ, descrie microorganismele carĭ se desvoltă pe porumb la câmp, şi după recoltă în timpul conservăriĭ, precauţiunile necesare la conservarea porumbuluĭ şi a mălaiuluĭ. Arată că parasiţiĭ porumbuluí nu sunt pelagrogenĭ, că eĭ produc scăderea substanţelor nutritive; nu menţionéză însă că se nasc substanţe toxice în porumbul în care se desvoltă microorganismele.

V. Examinarea biologică a porumbuluĭ stricat.—Autorul respinge teoria toxicoseistă şi resultatele lucrărilor luĭ C. Lombroso, şi critica lor o resumă în faptul că Lombroso s'a servit la experimente de porumb descompus într'un grad în care nicĭ un om nu-l maĭ mănâncă; apoĭ reproduce treptat după C. Lombroso şi după alţĭ scriitorĭ descripţiunea diferitelor microorganisme ale porumbuluĭ: sporisorium maidis, penicillium glaucum, oidium lactis maidis, eurotium herb., aspergillus glaucus, sporothrichum maidis, bacterium maidis (bacterium mesenter. vulg.), bacterium thermo, bacterium tremulus, diplococciĭ găsiţĭ pe pâine de porumb, ş. a., şi comunică resultatul experimentelor d-luĭ Dr. G. Proca, care a extras cu apă caldă şi rece, simplă şi sărată, substanţele solubile din porumb stricat şi din malaiŭ stricat, a injectat extractul în cantitate mare la epurĭ şi la purceĭ de India; n'a produs însă, afară de o reacţiune locală, nicĭ o turburare particulară. In rachiul fabricat din porumb stricat, d-l chimist Stinghe n'a găsit o materie particulară care nu s'ar aflà şi în alt rachiŭ.

In ceea ce privesce examenul materiilor fecale ale persónelor carĭ se nutresc cu porumb, autorul manuscriptuluĭ vorbesce de cercetările d lor Majocchi şi Cuboni, carĭ aŭ găsit bacilul maidis în materiile fecale ale pelagroşilor, de cercetările contraḑicĕtóre ale d-luĭ R. Paltauf, care constată că acel bacil este un streptococ ordinar al intestinuluĭ, şi de examinarea scaunelor a cincĭ ţĕranĭ pelagroşĭ, carĭ se nutresc exclusiv cu porumb, în care d-l Dr. G. Proca a găsit un diplococ, care inoculat în dosă mare la epurĭ de casă a slăbit puţin acele animale. Aceste din urmă cercetărĭ n'aŭ fost de ajuns urmărite pentru ca să

permite tragerea uneĭ conclusiunĭ óre-care; noĭ însă nu credem că pelagra este produsă de un microb specific.

VI. Descripţiunea clinică şi anatomo-patologică a pelagreĭ.- Acest capitul de 156 pagine este resultatul examenuluĭ amănunţit şi metodic al unuĭ numĕr mare de pelagroşĭ, şi simptomatologia diferitelor grade şi forme ale bóleĭ este ilustrată prin observaţiunĭ personale originale. Partea anatomo-patologică conţine un resumat al monografieĭ luĭ Tuczek; cercetările profesoruluĭ V. Babeş sunt exact reproduse. La studiul etiologieĭ bóleĭ autorul recunósce importanţa predisposiţiuniĭ dobândite saŭ moştenite; este însă în contradicere cu sineşĭ, căcĭ aprobând resultatul cercetărilor d-luĭ prof. V. Babeş, ar trebuì să aprobe cel puţin şi probabilitatea care reese din acele cercetărĭ, că pelagra este datorită uneĭ întoxicaţiunĭ.

La tratamentul pelagreĭ autorul face istoricul luĭ şi insistă asupra roluluĭ regimuluĭ în terapia acesteĭ bóle, asupra alimentaţiuniĭ plastice maĭ ales cu lapte, asupra folosuluĭ băilor, şi recomandă ca medicamente china, tinctura vinósă de rheŭ, tinctura amară, nuca vomică, arsen.

VII. Prevenţiunea pelagreĭ.—Fidel teorieĭ sale, că şi porumbul sănătos când este întrebuinţat ca aliment exclusiv produce pelagra, autorul se pronunţă contra metódeĭ combateriĭ eĭ usitate în Burgundia şi în Italia prin uscarea porumbuluĭ îndată după recoltă, metodă propusă de Lombroso şi alţiĭ, şi recomendată şi la noĭ în ţéră de regretatul Dr. D. Sergiŭ, căcĭ după autor porumbul şi prăjit tot pelagrogen rĕmâne. D sa face critica diferitelor aparate de uscarea porumbuluĭ, cunoscute din scrierile d-luĭ Dr. I. Neagoe şi propune pânăriĭ economice rurale cooperative, locande sanitare, bucătăriĭ economice, întreţinute de administraţiunile judeţene, de comune şi de asociaţiunĭ filantropice, carĭ funcţionéză cu mult folos în Italia superióră şi carĭ asemenea aŭ fost descrise în mod amănunţit de d-l Dr. I. Neagoe, precum şi asile de pelagroşĭ întrunite cu bucătăriĭ economice, alipite de ferme model, unde bolnaviĭ să fie bine nutriţĭ. Aceste instituţiunĭ să fie puse sub controlul unuĭ comitet central pentru combaterea pelagreĭ, pendinte de Ministeriul de Interne. Autorul manuscriptuluĭ maĭ recomandă ca fie-care ţĕrancă să cultive lângă casă o grădină de legume, să se modereze rigórea postuluĭ, să se povăţuéscă săteniĭ asupra causeĭ pelagreĭ, să se dea fie-căruĭ sat o păşune comunala (islaz, imaş), să se cultive şi cartofĭ, să se oprésca cultura porumbuluĭ în locurile unde porumbul nu se cóce, să se oprésca culegerea porumbuluĭ înnainte de a fi copt cu desăvîrşire, să se convóce un congres medical

internaţional pentru studiul prevenţiunii pelagreĭ, să se respecteze legea tocmelilor agricole, să se înfiinţeze sate model pe moşiile vîndute ţĕranilor în loturĭ şi să se privegheze exportul de porumb.

VIII. Starea pelagreĭ în diferitele judeţe ale Românieĭ, istoricul aparițiunii şi desvoltăriĭ acesteĭ bóle în ţéră.—La statistica oficială făcută de D. Sergiŭ şi I. Felix şi la chartograma alcătuită de d-l Dr. I. Neagoe, care ilustréză întinderea bóleĭ după judeţe, autorul adauge cercetările făcute în câte-va sate din judeţul Ilfov de d-l Dr. I. Neagoe şi T. Popescu, descrie amănunţit traiul şi tóte condiţiunile igienice ale locuitorilor din aceste sate în carĭ bântue pelagra; dă însă prea mare creḑĕmînt afirmaţiuniĭ sătenilor că nu mănâncă porumb stricat, nu ţine sémă de faptul că şi un porumb după aparenţă sănătos póte să fi fost supus la fermentaţiunea născĕtóre de materiĭ toxice, şi aduce ca probă, pentru exactitatea teorieĭ sale, faptul că în satele bogate în carĭ ţĕraniĭ aŭ cuptóre de pâne, Jilava, Copăceniĭ-de-sus, nu există pelagra.

Făcênd istoria pelagreĭ, autorul demonstréză că ea a început maĭ întâiŭ în Moldova, unde porumbul a fost importat maĭ întâiŭ şi de unde el a fost introdus treptat în Muntenia, Banat, Crişiana, Transilvania, Marmaţia, şi menţionéză primele scrierĭ asupra pelagreĭ în Principatele române ale luĭ C. Vîrnav, I. Theodori, I. Felix. Ca conclusiune, autorul manuscriptuluĭ admite că porumbul stricat, fiind maĭ sărac în materiĭ nutritive, contribue la nascerea pelagreĭ, dar că pelagra nu se nasce *numaĭ* din porumbul stricat.

IX. Subsemnaţiĭ, cu tóte că nu împărtăşim vederile autoruluĭ manuscriptuluĭ «Proximus tuus» asupra causeĭ pelagreĭ, recunóscem că acéstă causă nu este încă determinată în mod exact Autorul a studiat bine manifestaţiunile pelagreĭ, diferitele forme în carĭ apare, întinderea eĭ în ţéră şi în străinătate, condiţiunile igienice ale ţĕranuluĭ carĭ înlesnesc nascerea pelagreĭ, prevenţiunea eĭ. Monografieĭ autoruluĭ îĭ lipsesce însă o parte importantă: lucrărì originale de laboratoriŭ asupra constituţiuniĭ chimice a porumbuluĭ stricat în raport cu porumbul sănătos. Programul publicat de Academie pentru studiĭ asupra pelagreĭ cere prea mult de la un singur autor: pe lângă cunoscinţe de clinică, de anatomie patologică, de igienă, de agronomie, şi lucrărĭ de laboratoriŭ, cercetărĭ bacteriologice şi chimice, din carĭ cele din urmă aŭ o importanţă cardinală pentru luminarea etiologieĭ pelagreĭ.

Subsemnaţiĭ avem dar onóre a propune, ca autoruluĭ manscriptuluĭ «Proximus tuus» să i se acorde o parte din premiul Adamachi, ce urméză a se conferì celuĭ maĭ bun studiŭ asupra pelagreĭ, şi să se ho-

tărască premiarea uneĭ a doua lucrărĭ maĭ importante pentru care se va publicà un noŭ concurs cu program maĭ restrîns, anume pentru lucrărĭ originale de laboratoriŭ asupra constituţiuniĭ chimice a porumbuluĭ stricat în raport cu porumbul sănătos, asupra etiologieĭ pelagreĭ, pe care apoĭ se va puté basà şi prevenţiunea raţională.

Raportor, *Dr. I. Felix.*

Membri: *Dr. V. Babeş, Dr. C. I. Istrati.*

COMISIUNEA PREMIULUÏ I. LECOMPTE DU NOÜY PE 1900.

Raportul Comisiuniï asupra lucrărilor sale.

Domnilor Colegĭ,

Am onóre a vĕ raportà că juriul pentru concursul premiuluĭ I. Lecomte du Noüy, în care aţĭ binevoit a mĕ delegà şi care erà compus din d-niĭ G. D. Mirea, W. C. Hegel şi din subsemnatul, s'a întrunit în ḑiua de 29 Aprilie a. c. în cancelaria direcţiuniĭ şcóleĭ de Bele-Arte din Bucurescĭ, când s'a şi constituit sub preşedinţa mea conform Regulamentuluĭ nostru.

Intâiŭ s'a procedat la verificarea titlurilor candidaţilor înscrişĭ şi s'a constatat că s'aŭ presentat 12 candidaţĭ, carĭ s'aŭ şi admis toţĭ, afară de unul care nu îndeplinià condiţiunile Regulamentuluĭ (art. 2). Dintre ceĭ 11 candidaţĭ admişĭ, unul, anume elevul Oprişan Rădulescu, care la concursul din anul 1898 obţinuse premiul la concursul după *natură*, desemn, s'a admis de astă dată numaĭ la concursul după *antic*, figură, desemn.

Pentru desemnul după antic am ales statua *Antinous*, iar pentru desemnul după natură am statornicit posa modeluluĭ viŭ.

Concursul a început Lunĭ, 1 Maiŭ, şi a ţinut conform Regulamentuluĭ până Sâmbătă, 6 Maiŭ.

Duminecă, în ḑiua de 7 Maiŭ, întrunindu-se comisiunea din noŭ în sala şedinţelor Academieĭ Române, unde se şi expusese deosebitele desemnurĭ lucrate de concurenţĭ, am proces la examinarea şi judecarea lucrărilor executate şi, după examinarea lor amĕnunţită şi desbaterile urmate, juriul în unanimitate a găsit că douĕ desemnurĭ după antic şi douĕ după natură ar merità să fie distinse şi anume acele cu devisele: *Sic transit gloria mundi* şi *Arta*, după antic; *Aglo* şi *Prin sciinţă la lumină*, după natură.

Deschiḑêndu-se plicurile cu aceste devise, am constatat că ele cores-

pund cu numele elevilor: *Rădulescu Oprişan* şi *Teodorescu S. Ioan* după antic; *Steriade Ioan* şi *Vasilescu I. Nicolae* după natură.

In consecinţă, juriul propune ca suma destinată premiuluĭ de 467 leĭ 50 banĭ să se împartă în modul următor între concurenţiĭ carĭ aŭ reuşit:

d-luĭ Rădulescu Oprişan leĭ 137, b. 50
» Teodorescu Ioan » 110
» Steriade Ion » 110
» Vasilescu I Nicolae » 110
împreună leĭ 467, b. 50.

Rugându-vĕ să binevoiţĭ a aprobà hotărârea juriuluĭ, am onóre a depune odată cu acest raport şi dosarul concursuluĭ.

9 Maiŭ 1900. *I. C. Negruzzi*

COMISIUNEA DICŢIONARULUI LIMBII ROMÂNE.

Raportul Comisiunii asupra lucrărilor sale.

Domnilor Colegĭ,

Urmărind realisarea programuluĭ aprobat de d-vóstre la 23 Martie 1898, Comisiunea, însărcinată de Academie cu conducerea lucrărilor pentru facerea nouluĭ dicţionar al limbeĭ române, are plăcerea a vĕ aduce la cunoscinţă că, în cursul anuluĭ trecut, s'a terminat adunarea materialuluĭ, pregătire indispensabilă pentru realisarea acesteĭ lucrărĭ. S'aŭ extras spre acest scop 133 opere în 209 volume arătate în lista alăturată. Operele extrase sunt din tóte epocele literaturiĭ românescĭ, începênd cu *Praxiul* dela Voroneţ şi *Psaltirea Scheiană* până la scriitoriĭ din ḑilele nóstre. Intre ele se află vechĭ traducerĭ de cărţĭ bisericescĭ, cronicele din seculiĭ XVII şi XVIII, colecţiunĭ de documente românescĭ din aceiaşĭ secolĭ, publicaţiunile maĭ însemnate de literatură poporală în versurĭ şi în prosă, scrierĭ despre obiceiurile şi credinţele poporuluĭ, producţiunile literare maĭ însemnate ale scriitorilor noştri, poeţĭ şi prosatorĭ, din secolul XIX, scrierile speciale despre faună şi floră cuprinḑênd numirile românescĭ ale plantelor şi animalelor, scrierĭ juridice şi discursurĭ politice, scrierĭ de sciinţe exacte.

Extractele din aceste cărţĭ aŭ fost făcute în cea maĭ mare parte de d-l Al. Philippide şi de ceĭ patru colaboratorĭ aĭ sĕĭ după normele stabilite de la început. D-l Dr. J. U. Jarník, profesor universitar la Praga şi membru corespondent al Academieĭ, a făcut extracte din colecţiunile de literatură poporală, despre care cunoscinţele sale speciale sunt peste tot recunoscute. Colegul nostru d-l Marian a extras o parte din propriile sale lucrărĭ; d-l Iosif Popovicĭ, student la Viena, a extras cincĭ volume de literatură poporală din Banat, şi d-l M. Carp a extras *Predicele* luĭ Antim Ivirénul.

Facerea extractelor a fost terminată la începutul luĭ Decembre anul

trecut. Indată apoĭ s'a început punerea în ordine a biletelor, în numĕr cam de o jumĕtate milion, pe carĭ se găsesc scrise extractele făcute. Din tóte cărţile din carĭ s'aŭ făcut extractele s'a întocmit o bibliotecă specială a dicţionaruluĭ.

Comisiunea d-vóstre, în şedinţa eĭ dela 21 Decembre anul trecut, examinând lucrarea dejà făcută sub conducerea d-luĭ Al. Philippide, a luat în unanimitate următórele decisiunĭ:

a) a se exprimà d-luĭ Philippide mulţumirĭ pentru zelul şi exactitatea cu carĭ a îndeplinit însărcinarea de a adunà materialele pentru facerea dicţionaruluĭ, şi a fi rugat să iea asupră-şĭ însărcinarea de a redactà dicţionarul;

b) a se mulţumì d-lor S. Fl. Marian, J. U. Jarník, M. Carp şi I. Popovicĭ pentru ajutorul dat la strîngerea materialuluĭ

La sfîrşitul luĭ Ianuarie a. c., s'a început redactarea dicţionaruluĭ. Reamintim aicĭ că, după decisiunea luată de d-vóstre la 1898, urméză să se facă acum redacţiunea întreguluĭ dicţionar, şi numaĭ după ce acéstă redacţiune va fi complet terminată, lucrarea se va puté da la tipar, după ce ea va fi supusă din noŭ uneĭ revisiunĭ.

Chiar de la începutul redactăriĭ s'aŭ ivit dificultăţĭ, carĭ trebuiaŭ înlăturate prin stabilirea óre-căror principiĭ generale.

Orĭ-cât de bogate sunt extractele de cuvinte făcute din cele 209 volume, totuşĭ ele nu pot să dea tóte cuvintele româneseĭ, şi s'ar puté întîmplà ca cuvinte obicĭnuite să lipséscă de tot saŭ în parte dintr'însele. De acì resultă necesitatea să se consulte alte dicţionare până acum publicate, completându-se enumerarea cuvintelor din bilete cu acele din dicţionare. Dicţionarele româneseĭ de până astăḑĭ însă aŭ marele defect că nu probéză cuvintele cu citaţiunĭ din autorĭ, ci le înşiră numaĭ în mod doctrinar, afară de lucrarea d-luĭ Hasdeŭ şi de dicţionarul român-german al d-luĭ Tiktin, carĭ amîndouĕ însă sunt numaĭ începuturĭ. Din acéstă causă, pentru multe cuvinte aflătóre în cele-lalte dicţionare, se póte nasce bănuiala că pot fi inventate de lexicograf şi nu auḑite saŭ cetite de el din graiul real românesc. A distinge în acéstă situaţiune, carĭ cuvinte sunt de luat în dicţionar şi carĭ nu, este un problem delicat, care se presintă la fie-care pas şi tot-deauna trebue resolvit prin judecarea fie-căruĭ cas special. Totuşĭ Comisiunea a stabilit o normă generală că: *orĭ-ce cuvînt, latinism, franţusism, italienism, etc. din orĭ-care dicţionar român, nejustificat prin nicĭ un text literar şi care póte fi bănuit de a fi creaţiune a lexicografuluĭ, nu se admite în dicţionar.* Ast-fel de cuvinte se găsesc în multe dicţionare, cum sunt spre ex. în *Vocabularul româno-*

frances de I. Costinescu (Bucurescĭ 1870): *abanaţiune, abanasare* (verb), *abastardare, abastardisment, abatagiŭ, abregămînt* şi altele multe, carĭ sunt evident formaţiunĭ ale autoruluĭ dicţionaruluĭ, luate din dicţionarul frances, fără să fi avut nicĭ odată existenţă în limba română.

Ast-fel întocmindu-se dicţionarul din extractele făcute din cărţĭ, completate cu cuvintele din dicţionare, el va cuprinde cea maĭ bogată consemnare de cuvinte şi de sensurĭ, care se va fi făcut până acum pentru limba nóstră.

Până la începutul acesteĭ lunĭ, d-l Philippide a redactat dicţionarul dela *A* până la *Ad*. Acéstă parte din dicţionar cuprinde 844 cuvinte pe 266 pagine de manuscript.

Dicţionarul cuprinde înşirarea cuvintelor cu diferitele lor sensurĭ şi accepţiunĭ; nu sunt admise sufixele de derivaţiune şi prefixele, pentru că acestea sunt forme gramaticale, iar nu cuvinte de sine stătătóre.

La fie-care cuvînt, afară de cele îndoióse carĭ rěmân cu explicarea dată de dicţionarul de unde sunt luate, se dă traducerea latină şi francesă, precum şi sinonimele cu explicare românéscă şi chiar omonimele în unele casurĭ; în sfîrşit etimologia cuvîntuluĭ.

Fie care cuvînt se scrie cu ortografia Academieĭ, iar în parantes i se adaoge scrierea fonetică, pentru a se puté cunósce cetirea şi accentuarea luĭ corectă.

La fie care cuvînt se arată forma masculină, forma feminină, singularul, pluralul; la pronume se arată şi formele personale; la verbe infinitivul, preteritul, participiul trecut, iar când este necesar şi alte forme.

Discuţiunea se face cu observaţiunĭ cât se póte maĭ puţine spre a nu se îngreunà cetirea. Abrevierĭ se întrebuinţéză la citarea operelor extrase saŭ consultate. Se întrebuinţéză semne speciale pentru a arătà dacă cuvîntul este îndoios (?), rar (**), vechiŭ (†) noŭ (!), dialectal (*).

Ast-fel este începută redactarea dicţionaruluĭ de către d-l Philippide. D-sa este ajutat de ceĭ patru foştĭ elevĭ aĭ sěĭ şi conlucrătorĭ la adunarea materialuluĭ. Avem tóte motivele de a crede că lucrarea va fi dusă la bun sfîrşit, graţie competenţeĭ şi puteriĭ de muncă a aceluĭ însărcinat cu executarea eĭ.

Inceputul are tot-deauna greutăţile luĭ: încercărĭ, modificărĭ; şi cu cât lucrarea înaintéză, cu atât cel care o îndeplinesce este maĭ stăpîn pe dînsa şi póte înaintà maĭ repede. Acest adevěr este cu deosebire po-

trivit pentru lucrarea de care ne ocupăm. Inceputul redactăriĭ dicţionaruluĭ nostru presintă dificultăţĭ cu deosebire marĭ, pentru că el este întâia lucrare de acest fel, care se face asupra limbiĭ nóstre din monumentele eĭ literare. Inaintând în lucrare, d-l Philippide va puté maĭ uşor deosebì elementele necesare, pe cele utile, şi cu maĭ multă înlesnire va puté înlăturà pe cele nefolositóre.

Comisiunea d-vóstre are deplină încredere că în treĭ anĭ d-l Philippide va puté terminà redactarea întreguluĭ dicţionar. Revisiunea care se va face după aceea lucrăriĭ, va înlăturà imperfecţiunile carĭ se vor fi strecurat, şi ast-fel se va face întâiul dicţionar sciinţific al limbeĭ nóstre şi se va aduce la îndeplinire dorinţa exprimată la 1884 în sînul Academieĭ de către Augustul Protector şi Preşedinte de onóre al acesteĭ instituţiunĭ.

Membriĭ Comisiuniĭ: *I. Kalinderu, T. Maiorescu, N. Quintescu, D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu.*

Cărţile extrase pentru Dicţionarul limbiĭ române.

1. Praxiul de la Voroneţ. 1 vol.
2. *Coresi,* Psaltirea 1577. . 1 »
3. Psaltirea Scheiană . . . 1 »
4. *Varlaam,* Carte de învĕţătură . . . . 1 »
5. Pravilele luĭ Vasile Lupu. 1 »
6. *Dosoteiŭ,* Psaltirea în versurĭ . . . . . . 1 »
7. » Prológele sfinţilor, vol. I. . . . . 1 »
8. Biblia, Bucurescĭ, 1688, vol. I. . . . . 1 »
9. *Moxa,* Cronograf . . . 1 »
10. Cronicele moldovenescĭ, ediţ. I, Kogălniceanu . 3 »
11. Cronicele muntenescĭ, în Magazinul istoric. . . 5 »
12. Minee, Rîmnic 1776 (Octobre) . . . . 1 »
13. *Şincai,* Cronica Românilor . . . . 3 »
14. *Petru Maior,* Istorie pentru începutul Românilor. . . . . 1 vol.
15. *D. Cantemir,* Hronicul vechimeĭ Romano-Moldo-Vlahilor. . . 1 »
16. » Istoria ieroglifică. 1 »
17. *Antim Ivirénul,* Predice. 1 »
18. *Enache Văcărescu,* Istoria împĕraţilor otomanĭ. 1 »
19. *Dionisie Eclesiarchul,* Cronica. . . . . . . 1 »
20. *Ţichindeal,* Fabule. . . 1 »
21. *Gavril,* protul munteluĭ Atos, Viéţa luĭ Nifon . 1 »
22. *Zilot Românul,* Cronica (Revista Tocilescu, V) . 1 »
23. Pravilele Calimach . . 1 »
24. Pravilele Caragea . . . 1 »
25. *A. Beldiman,* Eterie . . 1 »
26. » Numa Pompiliŭ . 2 »

27. *A. Beldiman*, Tragodia luĭ Orest . . . . . . 1 vol.
28. *Conachi*, Poesiĭ . . . . 1 »
29. *Iancu Văcărescu*, Poesiĭ 1 »
30. *Barac*, Arghir şi Elena . 1 »
31. » Tilu Buhoglindă. 1 »
32. *Vasile Drăghicĭ*, Robinson Cruzoe . . . . . 2 »
33. *Gorjan*, Halimà. . . . 3 »
34. *Simeon Marcovicĭ*, Nopţile luĭ Jung. . . 1 »
35. » Datoriile omuluĭ creştin . . . . 1 »
36. *Anton Pann*, Arghir şi Anadam . . . . 1 »
37. » Erotocrit . . . . 5 »
38. » O şedĕtóre la ţéră 2 »
39. » Povestea vorbiĭ . 3 »
40. » Năzdrăvăniile luĭ Nastratin Hogea . . . 1 »
41. Alexandria. . . . . . . 1 »
42. *Piscupescu*, Oglinda sănătăţiĭ . . . . 1 »
43. Calendar, Buda 1814. . 1 »
44. Calendar, Buda 1844. . 1 »
45. *Molnar*, Despre economia de câmp . . . . 1 »
46. *Ioan Ionescu*, Agricultura română . . . . . 3 »
47. » Calendar, Iaşĭ 1845. 1 »
48. *Filimon*, Ciocoiĭ vechĭ şi noĭ. . . . . 1 »
49. *Alecsandri*, Opere . . . 6 »
50. » Poesiĭ populare . . 1 »
51. *C. Negruzzi*, Opere . . 3 »
52. *A. Odobescu*, Opere . . 3 »
53. *N. Bălcescu*, Istoria luĭ Michaiŭ Vitézul. . . . 1 »
54. *Gr. Alexandrescu*, Poesiĭ 1 »
55. *Donicĭ*, Fabule . . . . 1 »
56. *Kogălniceanu*, Archiva românéscă. . . . 2 »
57. » Dacia literară . . 1 »
58. *Eminescu*, Poesiĭ . . . 1 vol.
59. » Novele . . . . . 1 »
60. *Creangă*, Opere . . . . 2 »
61. *Maiorescu*, Logica . . . 1 »
62. » Critice . . . . . 3 »
63. » Discursurĭ . . . . 2 »
64. *Iacob Negruzzi*, Opere . 6 »
65. *Hasdeŭ*, Istoria critică a Românilor. . . . 1 »
66. » Cuvinte din bĕtrânĭ 2 »
67. *Coşbuc*, Balade şi idile . 1 »
68. » Fire de tort . . . 1 »
69. » Aeneis . . . . . 1 »
70. *Caragiale*, Teatru . . . 2 »
71. » Schiţe. . . . . . 1 »
72. » Note şi schiţe . . 1 »
73. » Schiţe uşóre . . . 1 »
74. » Notiţe şi fragmente literare . . . . 1 »
75. *Vlahuţă*, Dan . . . . . 1 »
76. » Poesiĭ. . . . . . 1 »
77. » Novele . . . . . 1 »
78. *Delavrancea*, Sultănica . 1 »
79. *Ispirescu*, Basme populare . . . . 1 »
80. » Poveştĭ, pilde, şi ghicitorĭ . . 1 »
81. » Din poveştile unchiaşuluĭ sfătos. . 1 »
82. » Isprăvile luĭ Michaiŭ Vitézul. . . 1 »
83. » Snóve şi poveştĭ populare . . . . . 1 »
84. *G. Dem. Teodorescu*, Poesiĭ populare . . . . 1 »
85. *Jarník*, Poesiĭ populare. 1 »
86. *Bibicescu*, Poesiĭ populare . . . . 1 »
87. Culegere de doine, strigăturĭ şi chiuiturĭ, Braşov 1891 . . . . 1 »
88. *I. C. Fundescu*, Basme, oraţiĭ, păcăliturĭ . . 1 »

89. *Enea Hodoş*, Poesiĭ populare . . . . 1 vol.
90. *Mândrescu*, Literatură şi obiceiurĭ poporane . . 1 »
91 *Elena Sevastos*, Cântece moldovenescĭ . . . 1 »
92. » Nunta la Românĭ. . 1 »
93. *Ioan Pop-Reteganul*, Poveştĭ ardelenescĭ. . 1 »
94. » Trandafirĭ şi viorele 1 »
95. » Chiuiturĭ. . . . . . 1 »
96. *I. G. Sbiera*, Poveştĭ poporale . . . . 1 »
97. » Familia Sbiera. . . 1 »
98. *D. Stăncescu*, Basme . . 1 »
99. O mie de doine culese de învĕţătorĭ . . . . 1 »
100. *Alexicĭ*, Texte din literatura poporană . . . 1 »
101. *Pompiliŭ*, Balade populare . . . . 1 »
102. Românul glumeţ — Proverburĭ şi ghicitorĭ . . 1 »
103. Românul glumeţ—Anecdote de *D. Iarcu* . . . 1 »
104. Guguţel, Galaţĭ. . . . . 1 »
105. *Baronzi*, Limba română şi tradiţiile eĭ . . . . 1 »
106. Şedĕtórea, Revistă pentru tradiţiĭ populare . 5 »
107. *Goroveĭ*, Cimiliturile Românilor. . . . . 1 »
108. *Marian*, Cromatică. . . 1 »
109. » Vrăjĭ . . . . . . 1 »
110. *Marian*, Nunta la Românĭ. 1 vol.
111. » Tradiţiĭ poporane . 1 »
112. » Ornitologia poporană. . . . . 2 »
113. » Nascerea la Românĭ. 1 »
114. » Inmormîntarea la Românĭ . . . . . 1 »
115. » Descântece . . . . 1 »
116. » Sĕrbătorile la Românĭ. . . . . 1 »
117. *E. Hodoş*, Cântece bănăţene . . . . 1 »
118. *I. Epure*, Poesiĭ populare din Banat. . . . . . 1 »
119. *Catană*, Balade populare din Banat . . . . 1 »
120. » Poveştile Banatuluĭ. 1 »
121. *Corcia*, Balade populare 1 »
122. Contemporanul . . . . 7 »
123. Uricariul . . . . 24 »
124. *Dr. Grececu*, Conspectul floreĭ Românieĭ. . . . 1 »
125. *Dr. Brândză*, Prodromul floreĭ Române. . . 1 »
126. » Flora Dobrogeĭ . . . 1 »
127. *Poni*, Chimia. 1
128. » Fisica . . . . . . 1 »
129. *Culianu*, Algebra . . . 1 »
130. » Cosmografia . . . 1 »
131. *Melik*, Geometria . . . 1 »
132. *Climescu*, Aritmetica . . 1 »
133. *Pretorian*, Noţiunĭ de drept administrativ . . 1 »

Anexă. — La pag. 173.

VALÓREA ABSOLUTĂ A ELEMENTELOR MAGNETISMULUI PĂMÎNTESC LA 1 IANUARIE 1900 st. n. LA BUCURESCI.

DE

IOAN ST. MURAT
Şeful Serviciuluĭ magnetic din Institutul meteorologic.

Valórea absolută a elementelor magnetismuluĭ pămîntesc la 1 Ianuarie 1900 st. n. la Bucurescĭ a fost dedusă din curbele de variaţiune ale *declinometruluĭ*, *bifilaruluĭ* şi *balanţeĭ* obţinute pe înregistrătorul fotografic Mascart, din ḑilele de 31 Decembre 1899 şi 1 Ianuarie 1900. Curbele aŭ fost reperate la determinările absolute făcute cu teodolitul şi busola de inclinaţiune, sistem Brunner, în ḑilele de 28 şi 30 Decembre 1899 şi 4 Ianuarie 1900.

Valorile corespondente de la 1 Ianuarie 1899 fuseseră deduse din curbele de variaţiune ale aceloraşĭ instrumente pentru 1 Ianuarie 1899, precum şi din valorile orare date de instrumentele de variaţiune cu cetire directă, pentru ḑiua de 31 Decembre 1898. Tóte aceste valorĭ aŭ fost reperate la determinările absolute făcute cu instrumentele indicate maĭ sus în ḑilele de 27 Decembre 1898 şi 1 Ianuarie 1899.

Următórele cifre arată valorile absolute ale elementelor magnetismuluĭ pămîntesc la Bucurescĭ la 1 Ianuarie 1899 şi la 1 Ianuarie 1900 st. n.

	1 Ianuarie 1899	1 Ianuarie 1900
Declinaţiunea	4°.22′,8	4°.19′,4
Inclinaţiunea	58°.48′,4	58°.47′,6
Componenta orizontală	0,23309 cgs	0,23319 cgs
» verticală. . . .	0,38492 cgs	0,38496 cgs
Forţa totală.	0,45003 cgs	0,45008 cgs

Variaţiunea seculară decĭ este dată prin următórele valorĭ:

	Variaţiunea seculară în 1899
Declinaţiunea	— 3′,4
Inclinaţiunea	— 0′,8
Componenta orizontală	+ 0,00010 cgs
» verticală.	+ 0,00004 cgs
Forţa totală	+ 0,00005 cgs

Anexă. — La pag. 205.

O METODĂ NOUĂ DE MESURĂ A RESISTENȚEI ELECTRICE A UNUI GALVANOMETRU

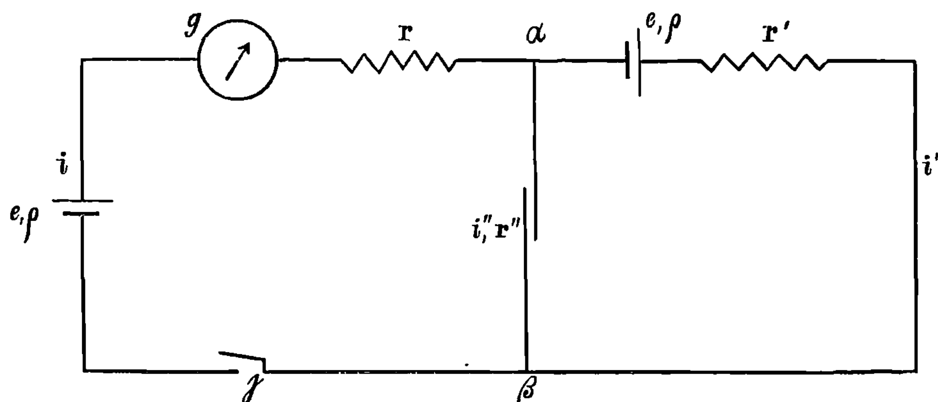
DE

D. NEGREANU
Membru corespondent al Academiei Române.

Principiul metodeĭ consistă în compararea resistențeĭ galvanometruluĭ plus o resistență cunoscută cu o altă resistență cunoscută, prin ajutorul deviațiuniĭ galvanometruluĭ însușĭ, deviațiunea fiind produsă de două elemente galvanice identice ca forță electromotrice și resistență interióră.

Se formézǎ un circuit cu elementul galvanic, a căruĭ forță electro-

motrice este e și resistență interióră ϱ, cu galvanometrul, a căruĭ resistență necunoscută este g, cu o resistență cunoscută r; se continuă acest circuit cu un element galvanic identic cu cel dintâiŭ (e, ρ), pus în serie în raport cu cel dintâiŭ și cu o resistență cunoscută r'. Două

puncte ale acestuĭ circuit α şi β pot fi puse după voinţă în comunicaţiune metalică. In γ este un întreruptor de curent.

Pentru a face experienţa, arangiăm ast-fel resistenţele r şi r' ca deviaţiunea galvanometruluĭ să fie aceeaşĭ, când punctele α şi β ale circuituluĭ ar fi puse saŭ nu în comunicaţiune metalică.

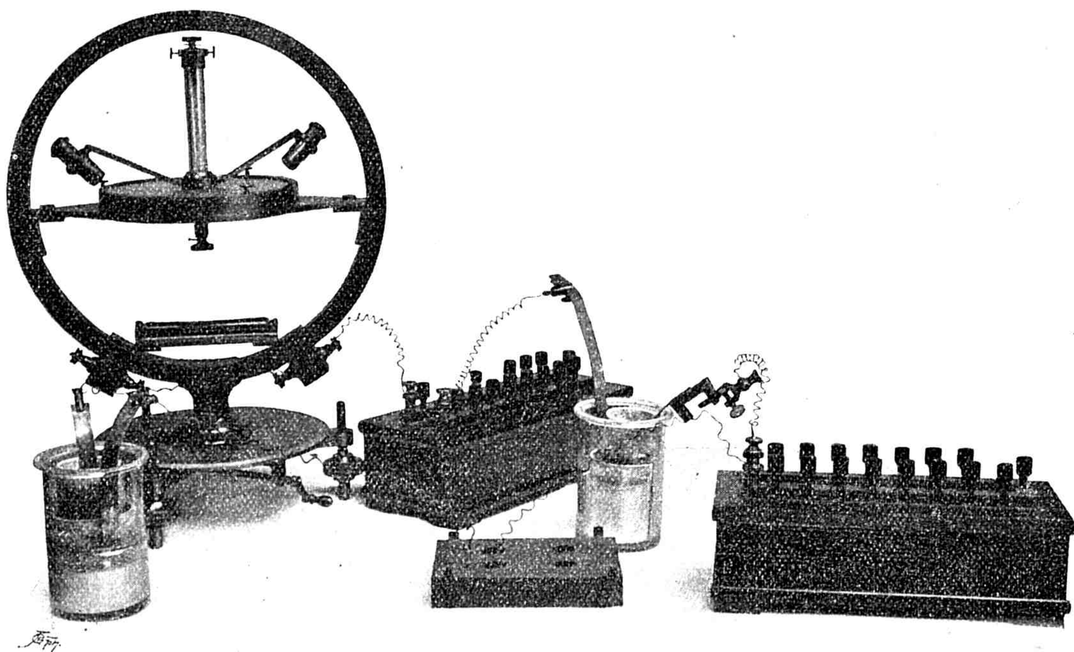
Aplicaţiunea legilor luĭ Kirchhoff la cele două circuite permite a scrie:

$$(1)\quad i\,(\rho+g+r)+i''r''=o$$
$$(2)\quad i'(\rho+r')-i''r''=o$$

Ţinênd socotélă că $i''=o$, când deviaţiunea cadruluĭ mobil al galvanometruluĭ este aceeaşĭ în casul punctelor α şi β puse saŭ nu în comunicaţiune metalică, relaţiunile precedente se reduc la:

$$g+r=r'$$
$$\text{deci: } g=r'-r.$$

Experienţa a fost realisată formând circuitul în modul următor: un

Resistenţa electrică a unuĭ galvanometru.

element Daniell, o busolă de tangente, o resistenţă luată pe o cutie cu resistenţe; un alt element Daniell, identic cu cel dintâiŭ şi, în fine, o altă resistenţa luată pe o cutie cu resistenţe. Experienţa a arĕtat

că dacă resistenţa r'=50 ohmĭ, trebue a luà o resistenţă r=14 ohmĭ, pentru ca, unind punctele α şi β, deviaţiunea aculuĭ magnetic să fie aceeaşĭ ca şi în casul când aceste puncte n'ar fi fost legate metalic. Resistenţa busoleĭ de tangente este decĭ: (50—14) ohmĭ=36 ohmĭ, resultat obţinut şi prin alte metóde. In figura alăturată se vede deslușit disposiţiunea experimentală.

Bucurescĭ, Martie 1900.

Anexă. — La pag. 208.

O NOUĂ METODĂ DE MĔSURĂ A RESISTENŢEI INTERIÓRE A UNUI ELEMENT GALVANIC

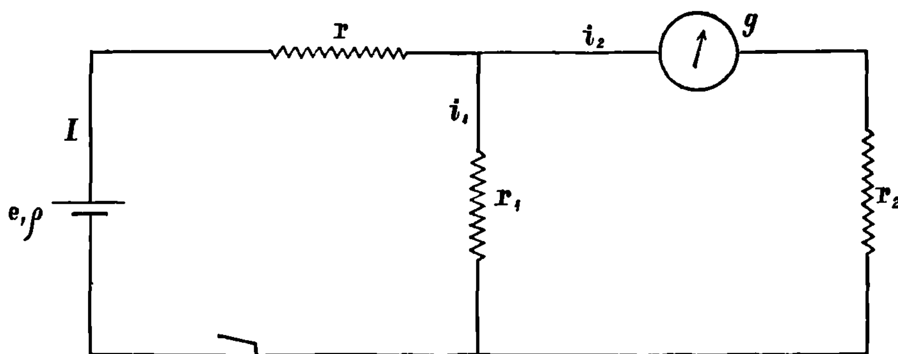
DE

D. NEGREANU
Membru corespondent al Academieĭ Române.

Se póte determinà resistenţa interióră a unuĭ element galvanic în modul următor:

Se formézà un circuit cu elementul galvanic, a căruĭ forţă electro-

motrice este e şi resistenţa interióră necunoscută ρ, cu o resistenţă cunoscută r, luată pe o cutie cu resistenţe, cu galvanometrul a căruĭ resistenţă cunoscută este g şi, în fine, cu o altă resistenţă cunoscută r_2, luată pe o a doua cutie cu resistenţe. Se introduce o derivaţiune în acest circuit, intercalând resistenţa r_1, luată pe o a treia cutie cu resistenţe.

Fie I intensitatea curentuluĭ care străbate circuitul principal; i_1 şi

i_2 intensitățile curenților carĭ străbat circuitele de resistențe r_1 și $g+r_2$.

Intensitatea curentuluĭ în circuitul principal este:

$$I = \frac{e}{\rho + r + \frac{r_1 (r_2 + g)}{r_1 + r_2 + g}}$$

Intensitatea i_2 a curentuluĭ, care străbate galvanometrul și produce deviațiunea δ, este:

$$(1)\quad i_2 = I \times \frac{r_1}{r_1 + r_2 + g} = \frac{e}{\rho + r + \frac{r_1 (r_2 + g)}{r_1 + r_2 + g}} \times \frac{r_1}{r_1 + r_2 + g}$$

Variând resistențele r, r_1, r_2 în un mod convenabil, vom puté obțină aceeașĭ deviațiune δ la galvanometru. Vom avé în un mod analog:

$$(2)\quad i_2 = \frac{e}{\rho + r' + \frac{r'_1 (r'_2 + g)}{r'_1 + r'_2 + g}} \times \frac{r'_1}{r'_1 + r'_2 + g}$$

Egalând relațiunile (1) cu (2) și făcênd reducerile:

$$(3)\quad \frac{r_1}{(\rho + r)(r_1 + r_2 + g) + r_1 (r_2 + g)} = \frac{r'_1}{(\rho + r')(r'_1 + r'_2 + g) + r'_1 (r'_2 + g)}$$

Notând:

$$r_1 + r_2 + g = a$$
$$r'_1 + r'_2 + g = a'$$
$$r_1 (r_2 + g) = b$$
$$r'_1 (r'_2 + g) = b',$$

relațiunea (3) devine:

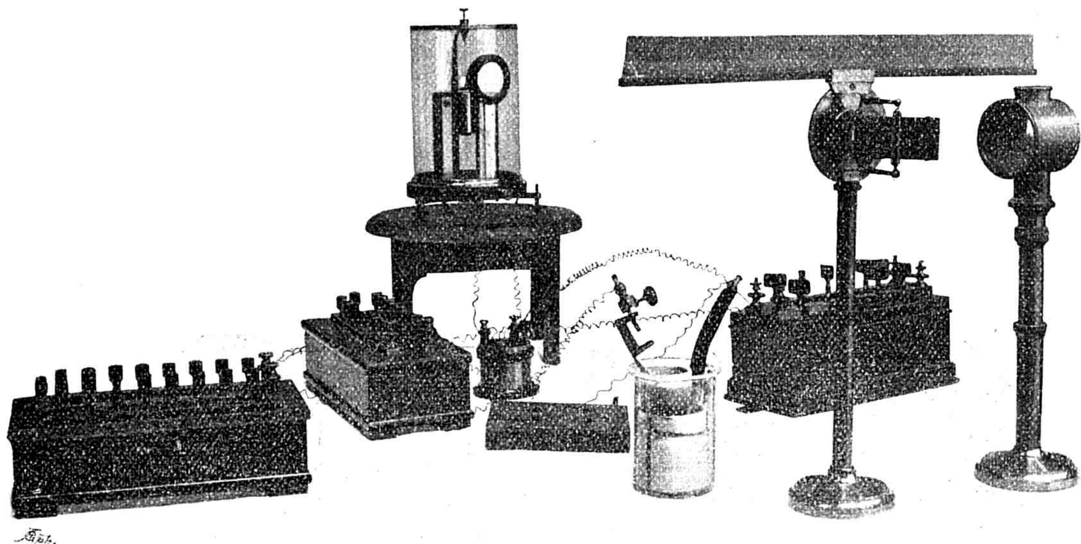
$$\frac{r_1}{(\rho + r)\, a + b} = \frac{r'_1}{(\rho + r')\, a' + b'}.$$

Se va deduce de acì valórea luĭ ρ:

$$\rho = \frac{a\, r\, r'_1 - a\, r_1\, r' + b\, r'_1 - b'\, r_1}{a'\, r_1 - a\, r'_1}.$$

Ca exemplu póte servì determinarea resistențeĭ interióre a unuĭ element Daniell. După cum se vede în figura alăturată, circuitul principal este format din elementul Daniell, a căruĭ resistență interióră se caută, și din resistențe luate pe o primă cutie cu resistențe; cele două circuite derivate sunt formate unul din resistențe luate pe o a doua cutie cu resistențe și din galvanometru, și cel al doilea din resistențe luate pe o a treia cutie cu resistențe. Galvanometrul, a căruĭ resistență

este g=2 ohmĭ, este un Deprez-d'Arsonval, ale căruĭ deviaţiunĭ sunt observate prin disposiţiunea lampă-scară-oglindă.

Resistenţa interióră a unuĭ element galvanic.

Pentru o primă serie de valorĭ: r=5 ohmĭ, r_1=4 ohmĭ, r_2=20 ohmĭ, deviaţiunea observată la galvanometru corespunde cu 275 divisiunĭ de pe scară.

Pentru o a doua serie de valorĭ: r'=10 ohmĭ, r'_1=7 ohmĭ, r'_2 = 21 ohmĭ, se observă aceeaşĭ deviaţiune la galvanometru.

Efectuând calculele găsim 5,1 ohmĭ ca resistenţă electrică interióră a elementuluĭ galvanic dat.

Bucurescĭ, Martie 1900

Anexă. — La pag. 208.

INFLUENŢA TRAMVAIELOR ELECTRICE CU FIR AERIAN ASUPRA OBSERVATORIILOR MAGNETICE

DE

D. NEGREANU
Membru corespondent al Academiei Române.

In o comunicare făcută Academiei în cursul anului trecut şi publicată în *Anale* (Seria II, tom. XXI), intitulată: «Erorile în observaţiunile magnetice ale Institutului meteorologic de la Filaret, datorite masselor de fer precum şi tramvaiului electric cu fir aerian», studiasem acţiunea masselor de fer şi a tramvaiului electric asupra acelui observatoriŭ, arătând imposibilitatea de a determinà elementele magnetice în valóre absolută precum şi variaţiunea acelor elemente.

Nu voiŭ revenì asupra acţiunii masselor de fer, căcĭ ar trebuì să repet ceea ce am spus în comunicarea sus citată.

Voiŭ revenì asupra influenţii tramvaielor electrice cu fir aerian asupra determinărilor magnetice.

Experienţe recente s'aŭ făcut pentru a se vedé acéstă din urmă acţiune.

In Analele lui Wiedemann (t. LXVIII, pag. 917—918, August 1899), d-l Eschenhagen în un articol intitulat: «Elementele magnetice terestre la Potsdam pentru anul 1898», cetim următórele:

«*S'aŭ făcut studiĭ cu ajutorul unuĭ mic observatoriŭ portativ, provĕḑut cu aparate de înregistrare fotografică, pentru a determinà influenţa curenţilor produşĭ de tramvaiele electrice. Cea maĭ mare distanţă la care s'a putut constatà exact acéstă influenţă, până la o perturbare de 0,00001 C. G. S. în apropierea liniei Berlin-Spandau, este de 7,5 kilometri. Mărimea perturbaţiunii pare a fi proporţională*

cu prima putere a distanţeĭ. O depărtare de 8 kilometri de orĭ-ce linie electrică pare suficientă pentru un observatoriŭ, unde ne propunem numaĭ a determinà valorile isolate ale elementelor magnetice cu precisiunea curentă de 0,00001 C. G. S.; dar pentru un observatoriŭ în care am voì să studiăm în special fenomenele magnetice terestre, o depărtare de 15 kilometri nu ar fi exagerată şi chiar în acest cas ar trebuì de verificat dacă fenomenele observate sunt datorite în realitate fenomenelor naturale.»

Dacă admitem că distanţa de la tramvaiul electric la observatoriul magnetic de la Filaret este de 2,5 kilometri, conclusiunea ce s'ar deduce relativ la valorile absolute ale elementelor magnetice şi a variaţiunii lor este uşor de făcut.

Generalisând, orĭ-ce observatoriŭ magnetic trebue instalat în afară de oraşe şi, în aşà condiţiunĭ, ca să nu fie influenţat nicĭ de massele de fer nicĭ de curenţiĭ electricĭ.

Bucurescĭ, Martie 1900

Anexă. — La pag. 208

OBSERVAŢIUNI ASUPRA METODEI LUI THOMSON, RELATIVĂ LA DETERMINAREA RESISTENŢEI INTERIÓRE A UNUI ELEMENT GALVANIC

DE

D NEGREANU

Membru corespondent al Academiei Române.

Prin metoda luĭ Thomson se póte determinà în un mod expeditiv şi exact resistenţa interióră a unuĭ element galvanic, când se cunósce resistenţa electrică a galvanometruluĭ care servesce în acéstă determinare.

In casul când resistenţa interióră a elementuluĭ galvanic şi resistenţa galvanometruluĭ sunt de acelaşĭ ordin de mărime, měsurĭ cu dispositivul luĭ Thomson repetate de douĕ orĭ permit a determinà simultaneŭ resistenţa interióră a elementuluĭ galvanic şi resistenţa galvanometruluĭ.

In adevĕr, dacă servindu-ne de metoda luĭ Thomson, facem un cercuit cu elementul galvanic de resistenţă necunoscută ϱ, cu resistenţa cunoscută r şi galvanometrul de resistenţă necunoscută g, deviaţiunea δ, observată la galvanometru, corespunde intensităţiĭ i a curentuluĭ:

$$(1)\quad i = \frac{e}{\rho + r + g},$$

e fiind forţa electromotrice a elementuluĭ.

Dacă introducem o derivaţiune de resistenţă s, trebue a varià resistenţa r pentru a avé deviaţiunea δ. Fie r' acea resistenţă. Avem:

$$(2)\quad i = \frac{e}{\rho + \frac{s\,(r'+g)}{s+r'+g}} \times \frac{s}{s + r' + g}$$

Din relaţiunile (1) şi (2) deducem:

$$(3)\ \rho = \frac{s\,(r - r')}{r' + g}.$$

Să presupunem că repetăm aceleaşĭ experienţe, variând deviaţiunea δ. Vom avé în un mod analog:

$$(4)\ \rho = \frac{s_1\ (r_1 - r_1')}{r_1' + g}.$$

Notând:

$$s\ (r - r') = \alpha$$
$$s_1\ (r_1 - r_1') = \beta,$$

relaţiunile (3) şi (4) devin:

$$\rho = \frac{\alpha}{r' + g}$$
$$\rho = \frac{\beta}{r_1' + g}$$

de unde:

$$(5)\ g = \frac{\beta r' - \alpha r_1'}{\alpha - \beta}$$

ceea ce permite a cunósce resistenţa g a galvanometruluĭ.

Introducênd acéstă valóre a luĭ g în relaţiunile (3) saŭ (4), vom cunósce şi resistenţa interióră a elementuluĭ.

Experienţa a fost realisată cu un element Daniell şi cu un galvanometru Deprez-d'Arsonval. Resistenţa de 5 ohmĭ a elementuluĭ Daniell şi resistenţa de 2 ohmĭ a galvanometruluĭ aŭ fost controlate şi prin alte metóde.

Acéstă metodă este comodă în casul unuĭ element care nu se polariséză lesne, cum este casul elementuluĭ Daniell.

Bucurescĭ, Martie 1900.

Anexă. — La pag. 214.

JUBILEUL DE CC ANI

AL ACADEMIEI REGALE PRUSIANE DE SCIINȚE.

DARE DE SÉMĂ

DE

DIMITRIE A. STURDZA
Secretar general al Academiei Române.

Academia mĭ-a făcut onórea a mĕ însărcinà să o represint la jubileul de două sute de anĭ al Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe din Berlin.

Acest jubileŭ se înfăţişà sub un aspect cu totul deosebit, căcĭ pentru prima óră eraŭ convocate institutele de înaltă cultură din lumea întrégă într'o serbare comună a sciinţeĭ; n'a maĭ fost întrunită vre-o dată o maĭ imposantă adunare a bărbaţilor devotaţĭ sciinţelor şi nicĭ odată sciinţele nu aŭ fost maĭ splendid sĕrbătorite de stat şi de popor.

Anglia, Austria, Belgia, Danemarca, Francia, Italia, Olanda, România, Rusia, Statele-Unite ale Americeĭ, Ungaria aŭ trimis numeroşĭ delegaţĭ ca să salute Academia, căreia Leibnitz i-a imprimat de la fundarea eĭ sigiliul universalităţiĭ geniuluĭ sĕŭ. Imprejurul Academiilor se grupaŭ Universităţile germane ale Germanieĭ, Austrieĭ şi Elveţieĭ, precum şi numeróse instituţiunĭ culturale special prusiane.

Impĕratul Wilhelm II, încunjurat de tótă pompa împărătéscă a primit sĕrbătoresce Academia Prusiană şi delegaţiunile de felicitare; iar Adunarea Deputaţilor prusianĭ a oferit localul întrunirilor sale pentru serbarea jubileuluĭ, documentând ast-fel adâncul respect al representaţiuniĭ naţionale pentru căpeteniile sciinţeĭ.

Caracterul acesteĭ întrunirĭ a fost în adevĕr impunĕtor. Pregătită de munca învĕţaţilor germanĭ, unită cu munca învĕţaţilor din restul lumeĭ, întrunirea din 19 şi 20 Martie 1900 erà o adunare a representanţilor culturiĭ omenescĭ, conscientă de datoria ce i se impune în secolul XX de a unì, într'o organisare comună, munca ce se desăvîrşesce pretutindinea spre înaintarea maĭ departe a progresuluĭ omeniriĭ. Acéstă semnificare particulară a serbăriĭ s'a accentuat de Impĕrat, de ministriĭ sĕĭ, şi rînd pe rînd de conducĕtoriĭ Academieĭ Berolinense şi de representanţiĭ surorilor eĭ şi aĭ celor-lalte marĭ institute culturale ale ginteĭ germane.

Din acest punct de privire, jubileul Academieĭ din Berlin se póte considerà ca întrunirea pregătitóre a primuluĭ Congres al Sciinţelor, organisat spre o muncă comună.

Invitarea făcută Academieĭ Române de către Academia Regală Prusiană a sciinţelor de a participà la serbarea jubileuluĭ eĭ de douĕ sute de anĭ pórtă data de 30 Novembre 1899 stil noŭ.

Programul serbăriĭ a fost comunicat prin o adresă specială şi s'a desfăşurat în timp de douĕ ḑile. In prima ḑi de 19 Martie stil noŭ, Academia din Berlin şi delegaţiunile de felicitare eraŭ să fie primite de Impĕratul Germanieĭ, Rege al Prusieĭ. A doua ḑi—de 20 Martie—erà hotărîtă pentru cuvîntarea Academieĭ jubilare şi remiterea adreselor de felicitare.

Aŭ participat la serbare: *cele cincĭ Academiĭ germane de sciinţe* şi anume: Academia Regală de sciinţĕ din Göttingen, Academia Impĕrătéscă Leopoldină-Carolină a sciinţelor naturale din Halle, Academia Regală saxonă de sciinţe din Lipsia, Academia Regală bavaresă de sciinţe din München, Academia Impĕrătéscă de sciinţe din Viena; *şése Academiì din afară de Germania aparţinênd Asociaţiuniĭ academice internaţionale* şi anume: Royal Society din Londra, Institutul Franciei compus din cele treĭ Academiĭ: des inscriptions et belles-lettres, des sciences morales et politiques şi l'Académie française, Academia Impĕrătéscă de sciinţe din St. Petersburg, Reale Accademia dei Lincei din Roma; *douĕ-ḑecĭ şi treì Academiĭ neaparţinênd Asociaţiuniĭ academice internaţionale* şi anume: American Academy of Arts and Sciences din Boston, Smithsonian Institution din Washington, Royal Irish Academy din Dublin, Royal Society din Edinburgh, Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland din London, Academia Regală a sciinţelor, literelor şi artelor din Belgia, Academia Regală danesă din Copenhaga, Societatea sciinţifică din Atena; *cincĭ Academiĭ italiene:* Reale Istituto

Lombardo di scienze e lettere din Milano, Società Reale din Napoli, Reale Istituto di studi superiori prattici e di perfezionamento din Florenţa, Reale Accademia delle scienze din Turin, Società Italiana delle scienze detta dei XL; Videnskabsselskabet din Christiania, Academia Regală de sciinţe din Amsterdam, Academia Română din Bucurescĭ, Academia Impĕrătéscă militară şi de medicină din St. Petersburg, Finska Vetenskaps-Societeten din Helsingfors, Real Academia de la historia din Madrid, Academia Regală Svenska-Vetenskaps din Stockholm, Societatea Regală Vetenskaps din Upsala, Regala Humanistika Vetenskaps samfundet din Upsala, Academia ungară de sciinţe din Budapesta; *douĕ-ḑecĭ şi douĕ Universităţĭ ale Imperiuluĭ german* şi anume: Berlin, Bonna, Braunsberg, Breslau, Erlangen, Freiburg, Giessen, Göttingen, Greifswald, Halle, Heidelberg, Jena, Kiel, Königsberg, Lipsia, München, Münster, Rostock, Strassburg, Tübingen şi Würzburg; *şépte Universităţĭ austriace şi elveţiane:* Cernăuţĭ, Graz, Praga, Viena, Basel, Bern şi Zürich; *ḑece Societăţì provinciale prusiane* şi anume: Societatea amicilor anticităţiĭ din ţĕrile renane din Bonn, Societatea silesiană pentru cultura patrieĭ din Breslau, Societatea naturaliştilor din Danzig, Societatea Senckenbergiană pentru sciinţele naturale din Frankfurt a. M., Societatea naturaliştilor din Schleswig-Holstein din Kiel, Societatea fisico-economică din Königsberg i. Pr., Societatea pentru istoria şi anticităţile Westfalieĭ din Münster, Societatea istorică pentru provincia Posen din Posen; *cincĭ-spre-ḑece Institute culturale ale Prusieĭ* şi anume: Academia Regală a artelor, Universitatea Regală a frumóselor arte, Universitatea Regală de musică, Museele Regale, Academia Regală de mine, Academia Regală de răsboiŭ, Universitatea Regală de agronomie, Universitatea Regală technică, Universitatea Regală de veterinărie, Academia Impĕratul Wilhelm pentru mediciĭ militarĭ, Gimnasiul Regal Ioachimsthal, Corporaţiunea neguţătorilor din Berlin, Societatea electrochimică germană, Societatea pentru istoria Berlinuluĭ, Societatea Herold.

Participaŭ decĭ la serbarea din Berlin, în afară de Academia jubilară, *53 delegaţì a 34 de Academiĭ, 46 delegaţĭ a 29 Universităţĭ germane* şi *54 delegaţĭ a 25 Societăţĭ şi Institute* culturale din Prusia: în totul *153 delegaţĭ a 88 corporaţiunĭ de învĕţaţĭ.* Imprejurul acestor delegaţĭ sta tot ce lumea cultă din Berlin aveà maĭ distins din tóte cercurile sociale.

In 19 Martie eraŭ adunaţĭ în Sala Albă a Palatuluĭ Regal din Berlin membriĭ Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe, delegaţiĭ exteriorĭ aĭ Corporaţiunilor sciinţifice, Principele Cancelar, ministriĭ, căpeteniile

autorităţilor civile şi militare, ambasadoriĭ Angliei, Austro-Ungarieĭ, Franciei, Italieĭ, Rusieĭ şi Statelor-Unite ale Americeĭ. Regele Oskar II al Suedieĭ şi al Norvegieĭ, membru de onóre al Academiei, erà representat prin doĭ trimişĭ specialĭ şi personalĭ, prin însărcinatul sĕŭ de afacerĭ la Legaţiunea Suedo-Norvegiană din Berlin şi prin profesorul Mohn din Christiania.

Impĕratul a făcut intrarea sa în sunetul fanfarelor militare. Generalul şef al Mareluĭ Stat Major Comitele de Schlieffen, Generalul Ministrul de Răsboiŭ de Gosler, Vice-Admiralul Ministru al Marineĭ Tirpitz, Generaliĭ Werder, Waldersee, Bock-Polach purtaŭ înaintea Impĕratuluĭ insemnele puteriĭ împĕrătescĭ: sigiliul cel mare, spada, globul, sceptrul, coróna şi stindardul. Impĕratul erà urmat de Principele Imperial, de alţĭ Principiĭ aĭ Caseĭ prusiane şi aĭ Caselor princiare germane şi de întréga luĭ Casă civilă şi militară.

Impĕrătésa asistà la acéstă festivitate într'o lojă cu Principiĭ şi Principesa imperialĭ.

După ce Impĕratul îşĭ luă locul pe tron, corul Universităţĭ Regale de musică intonă *a capela mottete* de Haydn.

Secretarul Academieĭ, profesorul Dr. Auwers, deschise festivitatea printr'o cuvîntare inimósă, plină de date istorice relative la Academie. El făcù să reésă importanţa ḍileĭ, în care, înainte de doue sute de anĭ, Principele Elector Frederic III a decretat voinţa sa de a se stabilì în Berlin «une Académie des sciences» şi un observatoriŭ astronomic. Profesorul Dr. Auwers a amintit epocele principale ale desvoltăriĭ Academieĭ sub domnia regilor prusianĭ, reînnoirea Societăţiĭ Brandenburgese de sciinţe în «Académie Royale des sciences et des belles-lettres» a luĭ Frederic-cel-Mare, transformarea acesteĭ Academiĭ într'un institut naţional în 1812 sub Frederic Wilhelm III, şi în fine organisarea eĭ actuală prin statutele decretate de Impĕratul Wilhelm I. Oratorul a vorbit apoĭ de Leibnitz, fundatorul spiritual al Academieĭ şi primul eĭ preşedinte, şi a încheiat prin expresiunea recunoscinţeĭ respectuóse şi viĭ a Academieĭ pentru bunăvoinţa şi protecţiunea acordată de Impĕrat Academieĭ la multe ocasiunì, precum şi de astă dată, prin caracterul unuĭ act politic de stat dat serbăriĭ.

După profesorul Auwers, Ministerul Cultelor, al Instrucţiuniĭ publice şi al Igieneĭ, Dr. Studt, rostì următórea cuvîntare:

«Precum Academia de sciinţe însăşĭ trebue să-şĭ dea sémă în acéstă ḍi de sĕrbătóre de activitatea eĭ de până acum, asemenea şi Administraţiunea Instrucţiuniĭ, căreia în organismul statuluĭ prusian i se impune cultivarea sciinţeĭ, nu póte înlăturà de la sine îndatorirea de a examinà şi ea, cu acéstă

ocasiune, ce semnificare aŭ ceĭ două sute ani aĭ vieţeĭ acesteĭ corporaţiunĭ Din locul cel maĭ competent s'a vorbit de însemnătatea transformărilor Academieĭ sub graţiósa ocrotire a prea înalţilor eĭ protectorĭ, iar învĕţatul barbat, profesorul Dr. Harnack, care a terminat chiar acum întâia scriere fundamentală şi completă asupra istorieĭ Academieĭ, egal de perfectă în fond şi formă, a luat asupra sa să expună şi să apreţieze dinaintea acesteĭ întrunirĭ sĕrbătorescĭ începuturile şi crescerea acesteĭ instituţiunĭ. De aceea mĕ voiu mărginì a vorbì pe scurt despre desvoltarea generală a Academieĭ, care, cu tótă sórta eĭ schimbăciósă, a stăruit totuşĭ într'o direcţiune ascendentă, constantă şi plină de succese.

«E lucru firesc că privirea celuĭ care se uită înapoĭ se opresce maĭ întâiŭ la acea epocă strălucită, în care marele Rege Frederic a sciut să întrunéscă împrejurul tronuluĭ sĕŭ pe cele maĭ alese spirite din ţéră şi din străinătate: dar nu maĭ puţin se opresce privirea şi la acele ḑile de reînoire a patrieĭ nóstre, în care sub sceptrul luĭ Frederic Gulielm III, Gulielm de Humboldt aşezà ca şef al instrucţiuniĭ publice şi ca membru al Academieĭ organisarea modernă, încă astăḑĭ în fiinţă, a acesteĭ corporaţiunĭ strâns legate de fundarea Universităţiĭ Berolinense. Alăturea de aceste timpurĭ strălucite se strecóră aniĭ unor lucrărĭ numaĭ în aparenţă maĭ puţin importante. Orĭ cât de diferit ar fi apreţiate curentele spirituale din punctul de vedere al pornirilor actuale, totuşĭ suntem datorĭ să rostim Academieĭ tótă recunoscinţa nóstră, că ea s'a menţinut tot-deauna într'o intimă apropiere de direcţiunea ce luà în patrie spiritul timpuluĭ. Academia a preparat în Germania calea ideilor celor nouĕ, precum teoria luĭ Newton şi desvoltarea sciinţelor naturale. Maĭ în tóte timpurile, ceĭ maĭ marĭ bărbaţĭ aĭ sciinţelor din Germania aŭ stat în relaţiunĭ maĭ apropiate saŭ maĭ depărtate de Academia Berolinensă.

«In faţa silinţelor maĭ vechĭ avêndu-şĭ rădăcina încă în timpurile renasceriĭ şi îndreptate maĭ mult spre o preschimbare reciprocă de lucrărĭ între membriĭ Academieĭ şi încuragiarea de cercetărĭ singuratice, s'a desvoltat, maĭ ales după ce fondurile aŭ crescut, acea activitate academică, care astăḑĭ trebue considerată, după ce sciinţa s'a lărgit şi s'a adîncit, ca problemă de căpetenie a Academiilor, şi anume întreprinderea de lucrărĭ comune marĭ, trecênd peste puterĭ singuratice şi peste ţelurĭ maĭ restrânse. Acéstă organisare largă a munceĭ sciinţifice, în care Academia prusiană în multe privirí a făcut paşĭ decisivĭ, a împins din ce în ce maĭ mult, prin progresele desăvîrşite în secolul XIX, la o maĭ intimă unire cu celelalte Academiĭ străine în scop de o conlucrare comună. Ast-fel mi se impune astăḑĭ a arătà, dinaintea representanţilor sciinţele de tóte ţĕrile, bucuria mea, că acéstă desvoltare a ajuns la un ţel, care nu e cel din urmă, dar care-şĭ are cu tóte acestea importanţa sa, şi anume la Asociaţiunea Internaţională a Academiilor, fundată în tómna anuluĭ trecut. Óre nu e surprinḑĕtor, că ideea acestuĭ cartel îşĭ are rădăcinile sale în chiar începuturile Academieĭ Berolinense şi că Leibnitz, când a tras planul activităţiĭ eĭ, a avut în ve-

dere întrunirea tuturor Academiilor europene? Ast-fel corespunde calea desvoltăriĭ continue, pe care a păşit înainte Academia Berolinensă în urmărirea şi resolvirea problemelor eĭ, cu scopurile ce i s'aŭ desemnat chiar de la început.

«Prin continuitatea desvoltăriĭ eĭ şi prin totalitatea intereselor sciinţifice ce se rézimă pe dînsa, Academia prusiană a devenit nu numaĭ un factor fórte influent al vieţiĭ spirituale a poporuluĭ german, ci tot-odată un sprijin nepreţuit al administraţiunii instrucţiuniĭ publice în silinţele acesteia, de a da tot ajutorul necesar progresuluĭ sciinţelor. Predecesoriĭ meĭ ca şi mine ne-am obicĭnuit din ce în ce maĭ mult a consultà Academia în cestiunĭ marĭ sciinţifice şi trebue să recunóscem cu vie recunoscinţă, că ea ne-a dat tot-deauna un ajutor sincer şi credincios pentru lucrările administraţiuniĭ şi că ast-fel Academia are o parte fórte importantă în hotărîrile Ministeriuluĭ Instrucţiuniĭ în acéstă direcţiune a activităţiĭ sale.

«O asigurare neîndoiósă pentru desvoltarea continuă a acesteĭ corporaţiunĭ o dă tuturor interesul prea graţios ce Maiestatea Sa Impĕratul îĭ acordă chiar astădĭ. Stă dovadă faptul fórte onorător pentru Academie, că ḑiua jubileuluĭ a fost serbată într'un mod atât de splendid. Tot odată Maiestatea Sa Impĕratul a binevoit să maĭ documenteze în mod pipăit interesul sĕŭ pentru Academie, hotărînd a lărgì cercul membrilor eĭ şi să-mĭ fie permis să daŭ cetire prea înaltuluĭ decret cu data din Kiel, 14 Martie 1900, adresat Ministruluĭ Instrucţiuniĭ publice şi relativ la acéstă decisiune:

«Cu ocasiunea serbăriĭ jubilare de douĕ sute de anĭ a Academieĭ de «sciinţe din Berlin hotărăsc prin aceste o modificare a § 7 din statutele Aca«demieĭ din 28 Martie 1881 şi anume, ca numĕrul membrilor ordinarĭ aĭ fie«căreia clase să fie înălţat de la douĕ ḑecĭ şi şépte la treĭ ḑecĭ. Locurile din «noŭ create se vor da în clasa filosofico-istorică maĭ ales pentru filologia ger«mană, şi în clasa fisico-matematică maĭ ales pentru sciinţele technice.»

«Cu ocasiunea acestuĭ jubileŭ, Majestatea Sa Impĕratul a maĭ avut graţiositatea de a decorà maĭ multe persóne, carĭ aŭ binemeritat de lucrările Academieĭ într'un mod maĭ deosebit.

«Tot astăḑĭ a maĭ hotărît Impĕratul să acorde, din propriile sale fondurĭ, mijlócele necesare pentru realisarea a douĕ întreprinderĭ, carĭ sunt în relaţiune cu Academia, şi anume pentru publicarea scrierilor luĭ Gulielm de Humboldt şi a dicţionaruluĭ jurisprudenţiĭ clasice, la care ţine atât de mult marele maestru al sciinţelor privitóre la anticitate. Maiestatea Sa Impĕratul o dovedit prin acésta din noŭ ce viŭ interes pórtă pentru întreprinderile Academieĭ. Pot să maĭ adaog încă, că în budgetul Statuluĭ pentru anul 1900 s'a mărit fondul sciinţific al Academieĭ pentru întreprinderĭ maĭ marĭ cu 25.000 mărcĭ, şi s'aŭ înfiinţat patru funcţiunĭ nouĕ pentru anume lucrărĭ sciinţifice. S'a hotărît de asemenea a se face achisiţiunea aşa numituluĭ patrar academic şi prin acésta s'a deschis speranţa că Academia de sciinţe va puté intrà într'un local noŭ, apropriat înaltelor ţelurĭ ce urmăresce.

«Ḑiua de astăḑĭ forméză dar o ḑi însemnată în desvoltarea Academieĭ

prin mulţimea dovedilor de bunăvoinţă a Maiestăţiĭ Sale Imperatuluĭ şi prin greutatea amintirilor istorice ce va lăşà după dînsa. Sprijinită de bunăvoinţa Impĕratuluĭ şi de respectul poporuluĭ, acéstă înalta instituţiune sciinţifică póte păşì cu siguranţă temeinică în noul secol al activităţii sale. Fie ca în cel maĭ depărtat viitor şi în tot-deauna Academia prusiană sa rĕmână ceea ce a fost şi până acum: mândria şi bucuria patrieĭ! Acésta este dorinţa cea maĭ ardĕtóre în acéstă di de sĕrbătóre».

Cuvîntăriĭ Ministruluĭ Instrucţiuniĭ publice urmă alocuţiunea împĕrătéscă, care glăsuià ast-fel:

«Urându-vĕ bunăvenire în diua jubileuluĭ Domniilor-Vóstre în acésta sală din castelul meŭ, sfinţită prin marĭ amintirĭ, îmĭ aduc aminte cu plăcere de relaţiunile carĭ légă corporaţiunea Domniilor-Vóstre de Casa mea Regală. Interesul viŭ al Principeluĭ Elector Frederic III pentru planurile departe vĕdĕtóre ale luĭ Leibnitz a dat nascere acesteĭ Academiĭ. Marele Frederic i-a imprimat sigiliul geniuluĭ sĕŭ. Toţĭ Regiĭ Prusieĭ aŭ avut o mână ocrotitóre asupra acesteĭ creaţiunĭ, luând parte, dând direcţiunea şi ajutând ca protectoriĭ eĭ imediaţĭ. Ast-fel s'aŭ adeverit, în mod maĭ deosebit, în relaţiunile către acéstă Academie, cuvintele Impĕratuluĭ Guilelm-cel-Mare: «Simţimîntul pentru sciinţă, ce-l păstréză în sine fie-care rege «prusian, este viŭ şi în mine».

«Mĕ bucur că pot astădĭ recunósce, că Academia de sciinţe, străbătênd prin douĕ secole, a dat o dovadă de nesecata eĭ putere de viéţă, şi că ea a rĕspuns cu desăvîrşire aşteptărilor ce aŭ pus în ea predecesoriĭ meĭ. Işi are de sigur o causă binecuvîntată, că sciinţa germană s'a desvoltat în intimă legătură cu universităţile, şi nu mĕ îndoesc, precum a adeverit-o neuitatul nostru Helmholtz, că rîurĭ viĭ de bogăţiĭ se revarsă asupra cercetărilor sciinţifice prin învĕţămîntul academic şi prin relaţiunea luĭ cu tinerimea studiósă. Dar nu maĭ puţin s'a dovedit, că organisarea şi conducerea munciĭ sciinţifice prin Academiĭ este un element esenţial al progresuluĭ sciinţelor, un element absolut necesar pentru a ajunge la ţelurĭ marĭ.

«Academia din Berlin, ale căreia începuturĭ sunt cu o sută de anĭ maĭ vechĭ decât acele ale Universităţiĭ din Berlin, a urmărit şi maĭ înainte înaltul scop de a servì de odată tóte ramurile sciinţeĭ. Dacă, în vederea clădiriĭ maĭ departe a acesteĭ instituţiunĭ, am îmmulţit astădĭ numĕrul membrilor ordinarĭ aĭ claseĭ filosofico-istorice prin crearea unor locurĭ destinate maĭ ales cercetărilor limbiĭ germane, am fost condus de ideea, că cercetările privitóre la limba germană, despre care vorbesce chiar decretul de fundaţiune din 1700, trebue cu deosebire să fie îmbrăţişate în capitala imperiuluĭ german, representând acum o unitate politică. Tot odată mi s'a părut neapĕrat a mărì în acelaşĭ mod numĕrul locurilor claseĭ fisico-matematice, avênd în privire importanţa actuală a techniceĭ.

«Precum Academia a priceput din capul loculuĭ sciinţa în tótă a eĭ universalitate, i se póte spune astădĭ, spre lauda eĭ, că ea s'a ţinut cu totul

depărtată de urmărirea de interese, carĭ staŭ în afară de sciinţă. Firesce a fost ca întîmplările cele marĭ din viéţa naţiuniĭ să se oglindéscă şi în acţiunea Academieĭ şi să afle adesea la ocasiunĭ solemne o expresiune entusiastă în cuvîntările oratorilor eĭ: însă Academia s'a oprit tot-deauna de a se scoborî în încurcăturile pasiunilor politice şi a avut maĭ ales neclintită dinaintea ochilor eĭ datoria cea maĭ înaltă a cultivăriĭ sincere şi neinteresate a sciinţeĭ.

«In acest devotament lipsit de orĭ ce egoism, din care aŭ rĕsărit lucrărĭ măreţe carĭ îĭ asigură şi de acì înainte succese în activitatea eĭ, Academia servesce tot odată ţeluluĭ pus de Dumneḑeŭ întregeĭ sciinţe omenescĭ, de a întroduce omenirea tot maĭ adânc în cunoscinţa adevĕruluĭ dumneḑeesc. Precum sciinţele naturale urmăresc ca ultim al lor ţel cercetarea causeĭ primordiale a celor ce sunt şi a celor ce vor fi, tot aşà, precum a spus-o Goethe — el însuşĭ odinióră membru al acesteĭ corporaţiunĭ — «în istoria «lumiĭ şi a omeniriĭ, principala, unica şi cea maĭ adâncă temă, căreia tóte «cele-lalte sunt subordonate, rĕmâne conflictul dintre credinţă şi necredinţă», şi putem adăogi—tot în sensul mareluĭ cugetător — adeverirea luĭ Dumneḑeŭ în omenire. Ast-fel lucrările Academieĭ Prusiane aŭ avut de resultat a îndeplini voinţa luĭ Leibnitz, ca închinată întregiĭ silinţe, «să asigure prin«tr'însele în mod continuŭ slăvirea luĭ Dumneḑeŭ şi ce e maĭ spre folosul în«treguluĭ ném omenesc». Acésta să fie în tot-deauna! Cel Prea Inalt să dea binecuvîntarea sa Academieĭ, ca la acest ţel să păşéscă lucrările Academieĭ în noul secol în care am intrat».

Actul solemn din palat se termină prin cântarea coraluluĭ *Salvum fac Regem.*

Din palat Academicianiĭ şi representanţiĭ Institutelor culturale aŭ mers în localul Academieĭ, pentru a decide asupra ordineĭ ḑileĭ şedinţeĭ jubilare. Serbarea trebuià să se desăvîrşéscă în decursul a patru ore. Se hotărî decĭ a limità pe vorbitorĭ în alocuţiunile lor, şi delegaţiunile se împărţiră în şése grupe şi anume: în aceea a Academiilor germane, în aceea a Academiilor Asociaţiuniĭ internaţionale, în aceea a Academiilor carĭ nu fac încă parte din Asociaţiune, în aceea a Universităţilor, în aceea a Societăţilor sciinţifice prusiane şi în aceea a Instituţiunilor înalte de cultură din Prusia. Fie-care grupă aveà a se înfăţişà separat, cu unul saŭ doĭ vorbitorĭ în frunte, iar ceĭ-lalţĭ delegaţĭ treceaŭ unul după altul presentând adresele şi rostind numaĭ câte-va cuvinte.

In 20 Martie se deschise şedinţa solemnă a jubileuluĭ Academieĭ în sala şedinţelor Adunăriĭ Deputaţilor prusianĭ prin o *Sonată piano e forte* de Giovanni Gabrieli din 1597 pentru trompete, cornete şi violine, dirigiată de renumitul director al Academieĭ regale de musică, prof. Dr. I. Ioachim.

Profesorul Dr. Vahlen ţinù o scurtă cuvîntare de binevenire şi de mulţumire către adunare.

Urmă discursul profesoruluĭ de teologie Dr. Harnack, care expuse într'un mod magistral începuturile şi desvoltarea Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe şi activitatea eĭ de două orĭ seculară. El reamintì cu acéstă ocasiune importanţa luĭ Leibnitz, care, după cuvintele luĭ Frederic-cel-Mare, erà el singur o întrégă Academie. Profesorul Harnack, pentru a arĕtà universalitatea luĭ Leibnitz, ḑise de el, că a fost tot-deodată filosof exact şi speculativ, teolog, jurist, istoric, politic, limbist, fisician, în sciinţele naturale un observator minuţios, un experimentator şi un constructor, un adevĕrat eroŭ al sciinţeĭ, care, ca şi Aristotel şi Origen, a cuprins ce erà maĭ bun şi maĭ preţios de conservat din trecut, legându-l de conchistele presentuluĭ ast-fel, ca tóte la un loc să fie înălţate ca principiĭ practice ale vieţiĭ omenescĭ.

Acest discurs, care în esenţa sa este o expunere istorică a influenţeĭ Academiilor asupra sciinţelor şi aşéză basele conlucrăriĭ comune a Academiilor în viitor, merită sub tóte privirile de a fi cunoscut în tótă întregimea luĭ, şi-l voiŭ supune studiuluĭ Academieĭ nóstre.

După acest discurs venì rîndul felicitărilor. Inaintară cele cincĭ Academiĭ germane: Halle, Lipsia, Göttingen, München şi Viena. Ele aŭ fost conduse de renumitul profesor Dr. Virchow representantul Academieĭ naturaliştilor din Halle şi de nu maĭ puţin cunoscutul profesor Dr. Suess, Preşedintele Academieĭ Impĕrătescĭ din Viena.

Virchow expuse importanţa Academieĭ Carolo-Leopoldine în desvoltarea sciinţelor naturale printr'o cuvîntare simplă, nemeşteşugită, dar plină de căldură, şi aclamă cu vioiciune Academia jubilară.

O mare impresiune făcù discursul profesoruluĭ Suess prin elocinţa şi conţinutul sĕŭ. El vorbì despre intima legătură ce există între Academia din Viena şi Academiile germane, carĭ şi-aŭ unul şi acelaşĭ fundament puternic în unitatea sângeluĭ, în desvoltarea istorică şi în amiciţia monachilor. Profesorul Suess expuse tot-odată munca culturală a Academiilor, al căreia resultat netăgăduit este că sciinţele se bucură de un mare respect în tóte păturile poporuluĭ german, şi arătă că acesteĭ influinţe se datoresce că expresiunea de bărbat german e intim legată de aceea a unuĭ om cult şi vrednic. El a terminat cuvîntarea sa exprimând Academieĭ Prusiane întréga sa admiraţiune pentru lucrările sale din trecut, carĭ sunt o garanţie sigură pentru mersul înainte în viitor.

.Academiile făcênd parte din Asociaţiunea internaţională eraŭ conduse de cele treĭ Academiĭ francese. Profesorul Darboux de la Facul-

tatea de sciinţe, din Institutul Franciei, vorbì despre Asociaţiunea Academiilor pusă în mişcare de Academia Regală Prusiană de sciinţe, şi ură ca silinţele de a unì tóte puterile învĕţaţilor într'o conlucrare comună, bine organisată, să fie încoronată de un succes deplin.

Cele-lalte Academiĭ aŭ fost conduse de cele cincĭ Academiĭ englezescĭ, şi Profesorul Mahaffy de la Royal Irish Academy din Dublin vorbì în numele lor, rostind dorinţa generală, ca sciinţele să se respândéscă cât maĭ mult în tóte păturile sociale. Nannsen şi ambasadorul american White fură viŭ aclamaţĭ. Şi representantul celeĭ maĭ tinere dintre Academiile presente a fost primit cu bunăvoinţă de marea Adunare.

Adresa Academieĭ Române este următórea:

«Academia Română aduce felicitările sale cele maĭ călduróse Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe cu ocasiunea serbăriĭ a douĕ sute de anĭ de la fundarea eĭ.

«Colonia luĭ Traian de la Dunărea de jos, după ce a trecut prin multe secole de suferinţe şi de pericole, s'a renăscut, în a doua jumătate a seculuĭ al nouĕ-spre-ḑecelea, la o viéţă nouă sub domnia Regeluĭ Carol I, membru al gloriósei Case de Hohenzollern, care prin înţelepciune şi eroism a sciut să fundeze, în mijlocul celor maĭ marĭ greutăţĭ, un Stat deschis progresuluĭ şi civilisaţiuniĭ, unde sciinţa îşĭ are locul eĭ de onóre.

«Cu vie simpatie şi veneraţiune Academia Română, una din cele maĭ tinere Academiĭ, trimite urările eĭ suroreĭ maĭ marĭ, care prin membri ilustri este de douĕ secole făclie luminósă a sciinţelor.

«Dorim Academieĭ Regale Prusiane să stea încă multe sute de anĭ îndreptătóre pe calea progresuluĭ omeniriĭ.»

Alocuţiunea delegatuluĭ Academieĭ Române erà anexată la adresă pe o fóe tipărită, şi avea următórea cuprindere:

«Din partea unuĭ din ceĭ maĭ tinerĭ părtaşĭ aĭ organisaţiuniĭ munciĭ comune în domeniul sciinţelor, mi s'a dat însărcinarea a aduce o salutare respectuósă Academieĭ Regale Prusiane a sciinţelor cu ocasiunea jubileuluĭ existenţeĭ sale de douĕ orĭ seculare.

«Dacă în timpurile trecute munca cercetătoruluĭ erà maì mult singuratecă, în chilia tainică a uneĭ mănăstirĭ saŭ în cămara îngustă a învĕţatuluĭ, relaţiunile necontenit crescênde ale popórelor aŭ apropiat tot maĭ mult pe ómenĭ în întreg domeniul munciĭ productive şi aŭ făcut să se nască consciinţa, că omenirea aparţine uneia şi aceleiaşĭ familiĭ şi că munca ómeniler are o legătură comună.

«Invĕţatul seculuĭ al douĕ ḑecilea ţine în mânile sale tóte firele ac-

tivităţiĭ sciinţifice a confraţilor sěĭ în tóte direcţiunile globuluĭ prin ajutorul arteĭ tipografice şi prin organisarea posteĭ şi a telegrafuluĭ. Astăḑĭ orĭ-ce descoperire, orĭ-ce invenţiune, orĭ-ce prelucrare a materialuluĭ vechiŭ şi noŭ devine în cel maĭ scurt timp proprietatea comună a tuturor şi sorgintea de nouě cucerirĭ carĭ se întind fără încetare maĭ departe ca valurile măriĭ, când se sparg în talazurĭ nesfârşite.

«Serbarea de astăḑĭ, atât de bine aşezată la începutul nouluĭ secol, se înfăţişéză tot-odată ca o serbare a acesteĭ marĭ transformărĭ în organisarea activităţiĭ spirituale a omeniriĭ. Acéstă serbare vine într'un moment, în care universalitatea munciĭ spirituale se pipăesce pretutindinea. Acéstă serbare are loc într'un stat, în care ea a fost representată atât de puternic prin Leibniz, căruia i s'a dat ascultare şi ajutor de adînc cugetătorul Rege Frederic I şi de nobila Regină Sofia Carlota.

«Inceputurile Academieĭ Regale Prusiane a sciinţilor reamintesc însă Românilor, că acéstă corporaţiune învěţată a ales în anul 1714 ca membru al eĭ pe Principele Moldoveĭ Dimitrie Cantemir, care-şĭ câştigase o posiţiune stabilă în lumea învěţată prin însemnatele sale scrierĭ filosofice, istorice, politice, geografice şi musicale».

«In timpurile nóstre legăturĭ nouě unesc Prusia şi România, căcĭ sub conducerea unuĭ Principe din nobila Casă de Hohenzollern, a crescut în vederea lumiĭ Regatul Românieĭ, şi la Dunărea de jos s'a dat o reînoită dovadă, ce póte creà simţimîntul datorieĭ, unit cu arta de a guvernà.

«Personalitatea şi faptele Regeluĭ Carol al Românieĭ ne apropie iarăşĭ de acel mare învěţat, al căruia nume se pronunţă astăḑĭ atât de des dimpreună cu numele altor principiĭ aĭ spirituluĭ. Aŭ trecut douě sute de anĭ de când Leibniz a făcut, în scrierea sa «Specimen demonstrationum politicarum pro eligendo Rege», portretul bărbatuluĭ de ales ca conducětor al unuĭ popor. Leibniz ḑice: «El trebue să fie «drept şi priceput, cu experienţă şi cu rěbdare, binevoitor şi amabil, «nu violent cu partidele şi nu obicĭnuit la un regim despotic, iubitor «de pace, nu cu apucăturĭ răsboinice şi bine primit de Europa, din «Casă cunoscută şi neobicinuită a creà neorînduelĭ, nu amic al vre-unuĭ «potentat străin, nicĭ legat de cine-va prin îndatorirĭ personale.» Acest desemn ideal al luĭ Leibniz se află realisat în Regele Carol.

«Academia Română serbéză dar astăḑĭ acéstă ḑi, simţind că face parte integrantă din republica învěţaţilor, amintindu-şĭ relaţiunile dintre Leibniz şi Dimitrie Cantemir, avênd consciinţa vie că sub domnia plină

de fapte bărbătescĭ a Regeluĭ Carol I, România a devenit un membru activ al comunitățiĭ popórelor europene, precum și avênd convicțiunea, că fie-care părtaș al serbăriĭ de astăḑĭ va duce în patria sa stimulentul uneĭ activitățĭ spirituale maĭ marĭ.

«Ast-fel urez și de acì înainte Academieĭ Regale Prusiane a sciințelor în numele Academieĭ Române tótă prosperitatea ca făclie a munciĭ sciințifice, sub mâna ocrotitóre a Impĕratuluĭ și Regeluĭ Wilhelm II, care a dat vorbeĭ cu sunet frederician «Viața mea și puterea mea aparțin poporuluĭ meŭ» un înțeles înalt și ideal ḑicênd: ‹Trăim într'un «timp serios în care fie-căruia trebue să se adreseze cele maĭ marĭ «cerințe».

Profesorul Diels a rĕspuns din partea Academieĭ jubilare, mulțumind pentru frățésca participare a surorilor eĭ, apĕsând asupra faptuluĭ, că ideea și importanța uniriĭ Academiilor a fost enunțată dintâiŭ de Germania, unde ea și-a și luat imediat ființă. Profesorul Diels proclamă serbarea jubilară a Academieĭ din Berlin ca festivitatea botezuluĭ Academieĭ lumiĭ, și anume a Asociațiuniĭ Internaționale a Academiilor din tóte țĕrile, înființată de o lună de ḑile, și căreia aparțin până acum 12 Academiĭ. Resultatul real și imediat al acesteĭ asociațiunĭ este marea lucrare intitulată *Thesaurus linguae latinae*, al căruia prim fascicul îl presintă Adunăriĭ în mijlocul celor maĭ căldudurose aplause. Profesorul Diels închee cuvîntarea sa, urând ca, precum Academiile și Universitățile, asemenea și popórele să se unéscă spre o conlucrare pacĭnică, pentru ca întreg globul pămîntuluĭ să fie curînd cuprins în cultura européno-americană. Pentru a ajunge la acest țel, este necesară munca unită a tuturor ómenilor cu influență asupra relațiunilor dintre popóre, și în acéstă direcțiune representanțiĭ sciințelor sunt ceì întâĭ și ceĭ maĭ bunĭ înainte lucrătorĭ.

Universitățile aŭ fost conduse de Rectorul Universitățiĭ din Berlin, Prof. Fuchs, de Prorectorul Universitățiĭ din München, Prof. Heigel, și de Prorectorul Universitățiĭ din Viena, Prof. Wiesner. Aclamațĭ de Adunare aŭ fost maĭ ales Profesorul Hegel din Erlangen și Profesorul Dahn din Breslaŭ.

Mulțumirile Academieĭ pentru grupul Universităților aŭ fost rostite de Prof. Vahlen.

Asociațiunile sciințifice prusiane aŭ fost conduse de Profesorul Conventz de la Danzig. Lor le-a rĕspuns Profesorul Diels.

Prof. Ende, Președintele Academieĭ belelor arte, ținu cuvîntarea în numele înaltelor institute culturale prusiane. El arătă cât de strîns

legate sunt sciinţele şi artele, cum spiritul sciinţific nu póte ajunge la adevĕrata sa perfecţiune decât numaĭ prin arte, dar cum şi artistul nu póte înaintà fără a fi pătruns de un simţimînt sciinţific pentru adevĕr. Sciinţele şi artele, a ḑis profesorul Ende, sunt două surorĭ carĭ îşĭ împart gloria de a încununà prin binefacerile lor cultura morală a popórelor. Oratorul uréză ca acéstă unire să se menţină în Berlin, unde amîndouĕ Academiile, în mod simbolic, trăesc sub acelaşĭ acoperămînt.

Profesorul Waldeyer mulţumì şi şedinţa se termină prin un imn al luĭ Stadler în lauda luĭ Dumneḑeŭ.

Serbarea jubilară s'a încheiat prin un prânz la care aŭ luat parte vre-o treĭ sute de persóne. Prânzul erà presidat de Profesorul Waldeyer. Din ministri aŭ luat parte: Vice-Preşedintele Ministeriuluĭ, de Miquel, şi Ministrul Instrucţiuniĭ publice, Dr. Studt; fostul Ministru al Instrucţiuniĭ publice, de Gossler; Ministrul Bavarieĭ, de Lerchenfeld, tuspatru aleşĭ dimpreună cu Principele de Hohenlohe membri onorar aĭ Academieĭ. Ministriĭ Miquel şi Studt, academicianiĭ Virchow, Auwers, Profesoriĭ Schmoller şi Holzungen, Ascoli din Roma şi Riedler aŭ ţinut cuvîntărĭ înălţătóre şi viŭ aplaudate.

In 21 Martie Principele Cancelar de Hohenlohe întrunì în palatul sĕŭ la prânz un numĕr fórte însemnat de academicianĭ germanĭ şi străinĭ, între carí erà şi representantul Academieĭ Române.

In 22 Martie Academia Berolinensă ţinù prima sa şedinţă în al treilea secol al existenţeĭ sale. Ea a fost visitată de un numĕr însemnat de academicianĭ, membri aĭ înseşĭ Academieĭ din Berlin şi oaspeţĭ aĭ Academiilor surorĭ. Aŭ fost faţă: Mommsen, Virchow, Harnack, Tobler, precum şi Darboux, Picard din Institutul Franciei, Prof. Suess din Academia din Viena, Cavalerul Marschall din Academia din Bruxela.

Şedinţa erà presidată de Secretarul Secţiuniĭ sciinţifice Auwers.

Prof. Engler, directorul grădiniĭ botanice, a ţinut o conferinţă asupra floreĭ unuia din districtele din Africa resăriténă aparţinênd Germanieĭ. Prof. Dr. de Wilamowitz-Mollendorf a vorbit asupra unor versurĭ nouĕ ale luĭ Hesiod, descoperite de curênd.

S'aŭ maĭ adus la cunoscinţa Academieĭ maĭ multe adrese de felicitare intrate după şedinţa jubilară. Cu acéstă ocasiune d-l Cavaler de Marschall a presentat scrierea sa asupra *Aurărieĭ* în Belgia, iar representantul Domniilor-Vóstre treĭ cărţĭ şi anume: *Descrierea Moldoveĭ* de Cantemir, *Tesaurul de monumente istorice* de Papiu-Ilarian şi publicaţiunea *Charles I Roi de Roumanie.*

Am înaintat aceste cărţĭ cu următórele cuvinte, carĭ aŭ fost primite cu călduróse mulţumirĭ din partea Academieĭ:

«Să-mĭ fie permis să presint Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe treĭ cărţĭ, dintre carĭ una maĭ ales va atrage deosebita atenţiune a Academieĭ, pentru că ea a fost alcătuită înainte de aprópe două sute de anĭ din însuşĭ îndemnul acestuĭ corp învĕţat. Acéstă carte este *Descrierea Moldoveĭ* de Dimitrie Cantemir, care a domnit în acea ţară de la 1710 la 1711. Dimitrie Cantemir póte fi considerat ca unul din bărbaţiĭ învĕţaţĭ aĭ timpuluĭ sĕŭ. El cunosceà întru atât limba grecéscă, limba latinéscă, limba arăbéscă, limba turcéscă, limba rusécă şi limba românéscă, în cât a scris în aceste limbĭ cărţĭ însemnate de filosofie, de istorie, de geografie, de politică şi de musică. *Istoria imperiuluì Otoman* a luĭ Dimitrie Cantemir a fost tradusă în limbile englesă, germană şi francesă şi a fost înlocuită numaĭ în timpul nostru de publicările luĭ Hammer-Purgstall şi Zinkeisen. Luând parte la răsboiul luĭ Petru-cel-Mare în contra Turcilor, Cantemir a emigrat cu mulţĭ aĭ sĕĭ în Rusia după tractatul de la Prut din 1711, şi a ocupat la curtea Ţaruluĭ o posiţiune din cele maĭ onorabile până la mórtea sa, în anul 1723. In acest timp s'aŭ stabilit relaţiunile dintre Cantemir şi Leibniz, dintre Cantemir şi Academia Regală Prusiană de Sciinţe. Principele Cantemir a conlucrat cu marele filosof şi învĕţat la fundarea Academieĭ Imperiale rusescĭ de sciinţe din St. Petersburg. Academia Regală Prusiană de Sciinţe l-a ales în 1714 membru al eĭ şi, în urma dorinţeĭ directe a acesteĭ Academiĭ, Cantemir a scris două cărţĭ în limba latinéscă: numita *Descriere a Moldoveĭ* şi *Chronicul Romano-Moldo-Vlahilor. Descrierea Moldoveĭ* conţine o expunere geografică şi politică fórte preţiósă a acestuĭ Principat din începutul seculuĭ al opt-spre-ḑecelea. *Chronicul* este o cercetare istorică asupra începuturilor némuluĭ românesc.

«Cartea a doua ce am onórea a presentà Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe conţine o culegere de documente, între carĭ se află unele de un interes deosebit, fiind că privesc vechĭ relaţiunĭ dintre Brandenburg şi Moldova, şi anume legămintele dintre Principele Elector Ioachim cu Principele Petru Rareş, din timpul când Electorul în capul armateĭ imperiale germane pregătià răsboiul în contra Turcilor.

«A treia carte este primul volum al încercăriĭ uneĭ expunerĭ documentale a domnieĭ Maiestăţiĭ Sale Regeluĭ Carol al Românieĭ. Mie mi se pare că întîmplările de la Dunărea de jos presintă un interes istoric general. Nu s'aŭ împlinit încă cincĭ-ḑecĭ de anĭ, de când sta pe malul stâng al Dunăriĭ de jos, în locul actualuluĭ Regat al Românieĭ,

două Principate Moldova şi Valachia: în cursul maĭ multor secole câmpul de sbuciumărĭ al intereselor celor maĭ opuse a treĭ puternicĭ vecinĭ. În scurt timp poporul român, după ce i s'a dat, în urma răsboiuluĭ Crimeeĭ, putinţa uneĭ desvoltărĭ libere, a lucrat cu credinţă să facă să dispară apĕsarea cea grea ce zăceà asupra luĭ, a aflat puterea necesară spre o viéţă nouă înălţătóre, a deschis calea domnieĭ Regeluĭ Carol; însă numaĭ prin Regele Carol, prin puterea luĭ de muncă, prin energia sa, prin răbdarea sa neasemĕnată şi prin simţimîntul sĕŭ de datorie tot-dauna viŭ s'a fundat şi s'a întărit un stat a căruia importanţă în Orientul européan e recunoscută de tótă lumea. Acéstă muncă a Regeluĭ Carol nu se póte preţuì în destul de mult, şi Româniĭ datoresc atâta recunoscinţă Regeluĭ lor, în cât de ea aŭ fost împinşĭ a aşterne încă de pe acum istoria documentală a domnieĭ luĭ, plină de fapte însemnate. Dar cele desăvîrşite în România prin Regele Carol represintă şi o bucată de muncă germană, ba chiar special prusiană şi Hohenzollerniană, şi sper că chiar din acest punct de vedere cartea acésta va fi primită cu plăcere de Academia Regală Prusiană de Sciinţe.

«Pe lângă aceste treĭ cărţĭ alăturez pentru împărţire între membriĭ Academieĭ reproducerea şi traducerea adreseĭ Academieĭ Române către Academia Regală Prusiană de Sciinţe, precum şi textul cuvîntăriĭ ce doriam să rostesc în şedinţa sĕrbătorécă cu ocasiunea presentăriĭ adreseĭ şi care a trebuit să fie suprimată din causa numĕruluĭ celuĭ mare al felicitărilor.

«Sfârşind, ţin încă să mulţumesc Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe pentru grandiósa şi frumósa serbare la care am participat şi noĭ delegaţiĭ corporaţiunilor învĕţate din străinătate, şi cu acéstă ocasiune să daŭ asigurarea, că din ḑilele aceste de sĕrbătóre nu ne va rĕmâné numaĭ o căldurósă amintire, dar că aceste ḑile vor fi aşezămîntul şi impulsiunea uneĭ activităţĭ spirituale şi sciinţifice maĭ înalte. Munca comună şi conscientă a celor întrunițĭ împrejurul altaruluĭ sciinţeĭ a aflat în ḑilele acestea o expresiune palpabilă, arĕtându-se dinaintea publiculuĭ celuĭ mare. Noĭ nu am participat numaĭ la jubileul de două sute de anĭ al Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe, ci la serbarea jubilară a tuturor sciinţelor».

Şedinţa acésta s'a terminat prin o propunere, unanim şi cu aclamaţiune primită, a Profesoruluĭ Mommsen, nestorul Academieĭ Berolinense, de a mulţumì Profesoruluĭ Dr. Auwers, de două-ḑecĭ şi doĭ de anĭ unul dintre Secretariĭ Academieĭ, pentru neobosita activitate

ce a desvoltat în pregătirea jubileuluĭ Academieĭ, ca şi în timpul mareĭ serbărĭ.

In 23 Martie, Maiestatea Sa Impĕratul întrunì la dejun maĭ mulţĭ academicianĭ. Luară parte Impĕratul şi Impĕrătésa, Ministriĭ de Bülow şi Studt, Profesorul Mommsen, Dr. Auwers, membriĭ Institutuluĭ Francieĭ, Cavalerul Marschal din Belgia, representantul Academieĭ Române şi alţiĭ. Impĕratul şi Impĕrătésa se întreţinură în modul cel maĭ afabil cu toţĭ óspeţiĭ lor în timp de câte-va óre şi ast-fel s'aŭ încheiat memorabilele ḑile ale jubileuluĭ de două sute de anĭ al Academieĭ din Berlin în palatul împĕrătesc, acolo unde ele aŭ început.

Dacă serbarea din Berlin a făcut să reésă importanţa Academieĭ Regale Prusiane de Sciinţe, ea a fost pentru noĭ prima ocasiune care ni s'a oferit să luăm locul nostru oficial în lumea sciinţifică, precum îl ocupăm în lumea politică, decişĭ a înşirà în amîndouĕ direcţiunile munca nóstră la munca celor-lalte popóre.

In rîndul Academiilor, cea din Berlin e una din cele maĭ vechĭ, iar Academia Română una din cele maĭ tinere, fundată în anul 1866. Fundarea Academieĭ Române ca şi intrarea eĭ oficială în republica sciinţelor, orĭ-cât de slabe ar socotì uniĭ începuturile Institutuluĭ nostru, sunt acte culturale însemnate, desăvîrşite sub gloriósa Domnie a Regeluĭ Carol, şi nimenĭ nu va negà importanţa istorică a faptuluĭ, că s'a fundat la Dunărea de jos acest Regat de un vlăstar al ilustreĭ familiĭ de Hohenzollern, din care aŭ eşit treĭ marĭ Principĭ, ca Marele Elector, ca Frederic-cel-Mare şi ca Wilhelm-cel-Mare.

Academieĭ Române, asupra căreia de la începuturile eĭ se revarsă cu graţiositate interesul cel maĭ viŭ al Maiestăţiĭ Sale Regeluĭ, i se impune acum a intrà şi ea dimpreună cu surorile eĭ maĭ în vîrstă în noua fasă de desvoltare, deschisă acestor înalte institute culturale, cu decisiune seriósă şi conscientă de înalta eĭ chemare.

Anexă.—La pag. 285—286.

SECŢIUNEA SCIINŢIFICĂ.

Şedinţa din 23 Martie 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

La ordinea ḑileĭ este continuarea discuţiuniĭ asupra cestiuniĭ de pus la concurs pentru premiul Lazăr pentru anul 1905.

D-l *Dr. C. Istrati* susţine propunerea sa făcută în şedinţa precedentă, arătându-ĭ importanţa din punctul de vedere sciinţific şi industrial.

D-l *P. S. Aurelian* întrébă dacă există îndestul material pentru ca să facă obiectul unuĭ studiŭ amănunţit.

D-l *Gr. Ştefănescu* rĕspunde că negreşit că material există, căcĭ, numaĭ din ce se cunósce până astăḑĭ, avem deposite de antracit, de ulie, de lignite, şi ceĭ carĭ vor concură vor avé să descopere şi alte culcuşurĭ şi să studieze maĭ în amănunte culcuşurile dejà cunoscute şi să stabiléscă legăturile şi relaţiunile de vîrstă între aceste diferite culcuşurĭ.

D-l *P. Poni* ḑice că incontestabil cestiunea este importantă, dar se cere să se arate şi grosimea diferitelor culcuşurĭ de combustibile. Pentru acésta va trebuì să se facă sondagiĭ şi acésta cere cheltuelĭ şi nu scie dacă concurenţiĭ vor dispune de fondurĭ pentru asemenea lucrărĭ.

D-l *Dr. V. Babeş* susţine propunerea sa făcută de la început, ca cea maĭ lesne de executat, cu atât maĭ mult, cu cât sunt dejà lucrărĭ sciinţifice făcute în acéstă direcţiune. In cât privesce cestiunea combustibilelor, nu este destul, ḑice d-sa, ca să se arate unde există aceste combustibile şi care este calitatea lor; trebue să se cunóscă şi cantitatea lor ca să pótă avé un interes practic, şi din acest punct de vedere crede şi d-sa că este greŭ a se puté executà acéstă lucrare.

D-l *P. S. Aurelian* cere amânarea discuţiuniĭ, pentru ca să ne maĭ gândim şi la alte cestiunĭ.
— Se admite amânarea.

— Secţiunea admite apoĭ să se publice în *Anale* lucrarea d-luĭ Ştef. Hepites: *Studiĭ de meteorologie agricolă. — Condiţiunile climatologice ale vegetaţiuniĭ viţeĭ de vie.*

— Admite asemenea publicarea lucrăriĭ d-luĭ D. Negreanu: *O metodă nouă de mĕsură a resistenţeĭ electrice a unuĭ galvanometru.*

— Propunerea d-luĭ General C. Brătianu de a face în Academie o lectură a lucrăriĭ sale: *Notiţe asupra lucrărilor chartografice şi geometrice în România* se admite de Secţiune, rĕmânênd ca plenul să hotărască ḑiua în care să se facă acéstă lectură.

Şedinţa din 1 Aprilie 1900.

Preşedinţa d-luĭ *P. S. Aurelian.*

Se procede la alegerea biurouluĭ Secţiuniĭ şi se aleg:
D-l *P. S. Aurelian,* Preşedinte;
» *General Şt. Fălcoianu,* Vice-Preşedinte;
» *Gr. Ştefănescu,* Secretar.

— Luându-se cunoscinţă de cererea d-luĭ Hepites de a se publicà în *Anale* lucrarea sa: *Contribuţiunĭ la fisica globuluĭ.—Determinărĭ magnetice în România pe anul 1899,* Secţiunea admite că, lucrarea fiind continuarea altora dejà publicate, să se publice în *Anale.*

Se cetesce adresa d-luĭ Albert Gaudry, membru al Academieĭ francese şi preşedinte al congresuluĭ geologic internaţional care se va ţiné la Paris anul acesta, adresă prin care d-l Gaudry învită Academia nóstră ca să trimită un delegat al sĕŭ, care să iea parte la acest congres.
— Secţiunea decide a se delegà d-l *Gr. Ştefănescu,* care a maĭ fos, delegat de Academie şi la congresul geologic de la St. Petersburg şi este de părere ca Delegaţiunea să intervină la d-l Ministru al Ins-

trucţiuniĭ publice ca să procure d-luĭ Ştefănescu mijlócele necesare pentru a merge la acest congres.

Se începe apoĭ discuţiunea asupra cestiuniĭ de pus la concurs, cestiune amânată din şedinţa precedentă. Pre lângă cele două cestiunĭ propuse dejà, d-l Aurelian propune şi d-sa o a treia întitulată: *Studiĭ economico-sociale asupra Românieĭ la începutul secoluluĭ XX, lucrare care va îmbrăţişà un studiŭ şi un inventariŭ asupra stăriĭ nóstre economice şi sociale astăḑĭ existente.*

Acéstă propunere este însoţită şi de programul amănunţit de ceea ce vor avé să facă concurenţiĭ.

Deschiḑêndu-se discuţiunea, d-l *Aurelian* arată tótă importanţa acesteĭ cestiunĭ, cu atât maĭ mult că astăḑĭ nu avem nicĭ o lucrare de acest fel, care să ne presinte o icónă fidelă a stăriĭ nóstre economice.

D-l *Dr. V. Babeş* ḑice că datele, pe carĭ le cere cestiunea pusă de d-l Aurelian, se maĭ pot găsì şi în alte scrierĭ străine şi în *Almanachul de Gotha*, pe când cea propusă de d-sa este o lucrare care nu s'a maĭ făcut; cestiunea propusă de d-l Istrati este greŭ de executat, fiind-că cere cheltuelĭ prea marĭ din partea concurenţilor.

D-l *Aurelian* se miră că d-l Babeş şĭ a închipuit că propunerea sa cere o statistică à la *Almanachul de Gotha*, unde sunt înşirate nisce cifre carĭ nu sunt nicĭ complete, nicĭ basate pe date certe, şi adaoge că cestiunea propusă de d-l Babeş se póte face şi de institutele speciale ale Statuluĭ şi susţine propunerea făcută de d-sa.

— Secţiunea, după ce a ascultat diferitele părerĭ, admite ca subiect pentru premiul Lazăr din 1905 pe cel propus de d-l P. S. Aurelian.

CONCURSURI PENTRU PREMII.

1900

A. Premiĭ pentru cărţĭ publicate.

I. *Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu*, de 12.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1901** uneì cărţĭ scrise în limba română, *cu conţinut de orĭ-ce natură*, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1897 până la 31 Octobre 1900.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărţilor propuse la concursul acestuĭ premiŭ este până la **31 Octobre 1900.**

In privinţa *Premiuluĭ Năsturel-Herĕscu* se pun în cunoscinţa publiculuĭ următórele dispoziţiunĭ din codicilul rĕposatuluĭ întru fericire C. Năsturel-Herĕscu:

«In tot anul Societatea Academică Română va avé a premià, din veniturile fonduluĭ *Năsturel*, o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotì de către Societate ca cea maĭ bună publicaţiune apărută în cursul anuluĭ; însă aceste premiĭ vor fi de douĕ speciĭ:

«1. In treĭ anĭ consecutivĭ, de-arîndul, se va decerne câte un premiŭ de patru miĭ Leĭ noĭ, No. 4.000 L. n., *minimum*, la cea maĭ bună carte apărută în cursul anuluĭ expirat.

«2. Iară în al patrulea an se va decerne un premiŭ fix de douĕ-spre-ḑece miĭ Leĭ noĭ, No. 12.000 L. n., carele se va numì «*Marele Premiŭ Năsturel*», opereĭ care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru anĭ precedenţĭ. Acest premiŭ nu se va puté decerne uneĭ lucrărĭ, care va fi obţinut dejà unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'însul valórea premiuluĭ precedent.

«Operele, ce se vor recompensà cu acéstă a doua serie de premiĭ, vor tractà cu preferinţă despre materiile următóre:

«*a)* Scrierĭ serióse de istorie şi de sciinţele accesoriĭ ale istorieĭ, preferindu-se cele atingĕtóre de istoria ţĕrilor române;

«*b)* Scrierĭ de religiunea ortodoxă, de morală practică şi de filosofie;

«*c)* Scrierĭ de sciinţe politice şi de economie socială;

«*d)* Tractate originale despre sciinţele exacte;

«*e)* Scrierĭ enciclopedice, precum dicţionare de istorie şi geografie în carĭ să intre şi istoria şi geografia Românieĭ, dicţionare generale saŭ parţiale de sciinţe exacte, de arte şi meseriĭ, de administraţiune şi jurisprudenţă, şi alte asemenea lucrărĭ utile şi bine întocmite;

«*f)* Cărţĭ didactice de o valóre însemnată ca metod şi ca cuprins;

«*g)* Dicţionare limbistice în limba românéscă, maĭ ales pentru limbile antice şi orientale, adecă limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche şi altele;

«*h)* Publicaţiunĭ şi lucrărĭ artistice de o valóre seriósă, adecă relative la artele plastice, architectura, sculptura, pictura, gravura, şi chiar opere musicale serióse, pe carĭ aceste tóte Societatea Academică Română le va puté apreţià atuncĭ când îşĭ va întinde activitatea eĭ şi asupra tuturor materiilor de bele-arte;

«*i)* Scrierĭ de pură literatură română, în prosă şi în versurĭ, precum poeme, drame şi comediĭ serióse — maĭ ales subiecte naţionale — şi orĭ-ce alte opere de înaltă literatură. Acestora maĭ cu sémă aş dorì să se acorde «*Marele Premiŭ Năsturel*», când vor fi judecate ca avênd un merit cu totul superior, spre a se da ast-fel o încuragiare maĭ puternică desvoltăriĭ literaturiĭ naţionale.»

La acestea se maĭ adaug următórele disposiţiunĭ luate de Societatea Academică la 2 şi 7 Septembre 1876:

1. La concurs se pot presentà şi opurĭ preînnoite în nouĕ ediţiunĭ, carĭ se vor fi retipărit în cursul anuluĭ, însă numaĭ de autorĭ în viéţă.

2. După cuprinderea chiar a testamentuluĭ, traducţiunile din limbĭ străine sunt excluse de la concurs; se va face însă excepţiune pentru acele traducţiunĭ de pe opurĭ străine clasice, carĭ:

a) saŭ prin dificultăţile învinse ale uneĭ perfecte reproducerĭ în versurĭ românescĭ vor constituì adevĕrate opurĭ literare ale limbiĭ române;

b) saŭ prin anexarea de elucidărĭ şi de note sciinţifice cu totul propriĭ traducĕtoruluĭ, îşĭ vor fi însuşit meritele unor lucrărĭ originale în limba română.

3. Cărţile premiate de Academia Română din alte fondurĭ ale sale saŭ cele tipărite din iniţiativa şi cu spesele eĭ nu pot intrà la concurs pentru premiile Năsturel din seria B.

4. Premiile Năsturel din seria B se pot acordà nu numaĭ unor opurĭ complete, ci şi părţiĭ unuĭ op tipărit în cursul anuluĭ, cu condiţiune însă ca

acéstă parte să fie de valórea şi de întinderea unuĭ volum şi nu de ale uneĭ simple făscióre (minimum 400 pag. format in-8° garmond).

5. Premiarea uneĭ părţĭ a unuĭ op la un concurs anual nu împedecă premiarea uneĭ alte părţĭ a aceluiaşĭ op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime şi pseudonime vor puté fi admise la concursul cărţilor tipărite, iar autoriĭ lor, spre a primì premiile acordate, vor trebuì să justifice proprietatea lor.

II. *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1901** uneĭ cărţĭ scrise în limba română, *cu conţinut literar*, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Novèmbre 1898 până la 31 Octobre 1900.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octobre 1900.**

III. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1901** uneĭ cărţĭ scrise în limba română, *cu cuprins moral de orĭ-ce natură*, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Novembre 1899 până la 31 Octobre 1900.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octobre 1900.**

IV. *Premiul Statuluĭ Lazăr*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1902** uneĭ cărţĭ scrise în limba română, *cu conţinut sciinţific*, care se va judecà maĭ meritorie printre cele publicate de la 1 Novembre 1899 până la 31 Octobre 1901, saŭ celeĭ maĭ importante *invenţiunĭ sciinţifice*, făcute de la 1 Novembre 1899 până la 31 Octobre 1901.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 12 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octobre 1901.**

V *Premiul Asociaţiuniĭ Craiovene pentru desvoltarea învĕţământuluĭ public*, de 1.500 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1903** *celeĭ maĭ bune cărţĭ didactice* în limba română dintre cele tipărite de la 1 Novembre 1898 până la 31 Octobre 1902.

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 6 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octobre 1902.**

VI. *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** uneĭ cărţĭ scrise în limba română şi publicată în timpul de la 1 Novembre 1899 până la 31 Octobre 1905, al căreĭ cuprins va fi:

Istoria comerciuluĭ la Românĭ, saŭ *starea actuală a comerciuluĭ în România*, saŭ *studiĭ asupra legislaţiuniĭ comerciale în statul român*, saŭ *orĭ-ce alte subiecte privitóre la comerciul român.*

Terminul depuneriĭ la cancelaria Academieĭ, în 6 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octobre 1905.**

Notă.— *Concurenţiĭ sunt obligaţi a arătà tot-deauna în scris pentru care anume premiŭ presintă lucrările lor la concurs.*

B. Premiĭ pentru lucrărĭ puse la concurs cu subiecte date.

VII. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1901** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria critică asupra chinezatelor şi districtelor autonome românescĭ din Transilvania, Ungaria şi Banat, cu privire şi la instituţiunea chinezilor din cele-lalte ţĕrĭ locuite de Românĭ, însoţită în anexe de documente.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septembre 1900.**

VIII. *Premiul Statuluĭ Lazăr*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1901** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Fauna ichtiologică a Românieĭ.

Autorul va avé să facă:

1. Descrierea genurilor şi speciilor de pescĭ carĭ trăesc în apele Românieĭ din diferitele sale regiunĭ, făcênd representaţiunea lor în desemn saŭ cel puţin în fotografie.
2. Va arătà carĭ din aceste speciĭ sunt migratóre şi la ce epocă fac migraţiunile lor.
3. Va arătà care este epoca şi modul cum aceste speciĭ depun ouĕle lor.
4. Va arătà starea actuală a industrieĭ pescărieĭ în România din punctul de vedere technic şi economic.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septembre 1900.**

IX. *Premiul Anastasie Fĕtu*, de 3.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1901** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Charta agronomică a României.

Lucrarea se va face după următorul program:

I. *Partea grafică.*— Intemeiându-se pe cele maĭ recente date şi studiĭ statistice, economice şi agricole, autorul va representà, prin diferite charte în colorĭ nuanţate, starea diferitelor producţiunĭ agricole şi forestiere ale ţeriĭ, repărţite pe judeţe.

Ast-fel, câte o chartă specială va înfăţişà repartiţiunea culturiĭ grâuluĭ şi altor plante în diferite judeţe. Colórea va fi cu atât maĭ închisă cu cât cultura plantelor va fi maĭ întinsă pe o suprafaţă dată.

O chartă specială va fi consacrată pentru fie-care din plantele următóre: grâul, secara, porumbul, orzul, ovĕsul, rapiţa, fîneţele naturale şi păşunele, pădurile.

Pentru plantele a căror cultură este puţin întinsă, precum sunt inul, tutunul, cânepa şi altele, autorul se va mărginì la indicaţiunĭ statistice.

O chartă specială va înfăţişà repărţirea viilor în tótă România înainte de invasiunea filoxerică; iar în datele statistice se va arătà întinderea viilor distruse de filoxeră.

O altă chartă va înfăţişà repartiţiunea prunilor şi pomilor roditorĭ în regiunile lor speciale, adecă a colinelor.

O chartá va fi consacrată în special pădurilor din România.

Charte speciale vor înfăţişà diferitele animale domestice şi anume: specia cavalină, specia bovină, specia ovină şi specia porcină.

Dimensiunea fie-căreĭ charte va fi între 20 şi 30 centimetri de lature.

Autorul se va povăţuì după cele maĭ nouĕ publicaţiunĭ de atlasurĭ agricole făcute în Francia, Germania, Austro-Ungaria, Rusia şi alte ţĕrĭ, în carĭ pe lângă intensitatea colorilor se daŭ şi întinderile pe hârtie mĕsurată.

II. *Partea statistică.* — După o scurtă notiţă asupra stăriĭ actuale a economieĭ rurale în România, autorul va înfăţişà un studiŭ statistic, care va cuprinde:

1. Teritoriul total al Românieĭ.
2. Terenurile agricole, cuprindênd suprafaţa pămîntuluĭ ocupat de cereale, fîneţe, viĭ, pomĭ roditorĭ, pădurĭ şi alte producţiunĭ agricole.
3. Valórea venală medie pe hectar a diferitelor pămînturĭ pe judeţe şi regiunĭ.
4. Valórea locativă medie pe hectar, tot pe judeţe, a pămîntuluĭ de arătură, a fîneţelor.
5. Numĕrul contribuabililor funciarĭ, cuprindênd proprietatea mare şi cea ţĕrănéscă, cu sumele ce represintă.
6. Intinderea medie şi mersul exploataţiunilor agricole.
7. Poporaţiunea totală a Românieı.
8. Poporaţiunea agricolă.
9. Preţul de mijloc al grâuluĭ, porumbuluĭ şi orzuluĭ în ceĭ din urmă 25 anĭ.
10. Exportul Românieĭ în ceĭ din urmă 25 anĭ.

A doua parte a noţiunilor statistice va cuprinde:

1. Intinderea culturilor pentru fie-care plantă cultivată şi producţiunea totală a diferitelor plante.

2. Statistica diferitelor specii de animale domestice.

Autorul, luând acest program ca un minimum de indicaţiuni, va puté introduce tóte notiţele relative la subiect. Se atrage atenţiunea, ca autorul să ţină sémă de publicaţiunile analóge cele maĭ recente făcute în Europa.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1** Septembre **1900**.

X. Premiul Neuschotz, de 2.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1901** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Expunerea principiilor conducĕtóre ale dreptuluĭ public modern al Românieĭ şi cercetarea resultatelor aplicaţiuniĭ lor de la 1857 până în momentul de faţă.

Lucrarea se va face după programul următor:

Carĭ sunt principiile dreptuluĭ public modern al Românieĭ? Sunt ele întemeiate pe sciinţă? Cu care şcólă filosofică se légă? Aŭ fost luate de la alt popor? In cas afirmativ, de la care? pe ce cale? Aŭ intrat în viaţă sufletéscă a Românuluĭ? Carĭ s'aŭ dovedit roditóre în aplicaţiune? A deviat saŭ s'a modificat vre-unul în practică? Dacă da, de ce? In ce sens aŭ modificat ele viéţa publică românéscă? Ce bine avem dreptul de a aşteptà pe viitor de la ele? ce rele saŭ inconveniente? Cu un cuvînt să se dea o icónă a vieţeĭ publice, cercetată după datele realităţiĭ, logiceĭ şi conceptelor generale. (Obiectele cercetăriĭ vor fi maĭ ales Constituţiunile şi legile marĭ organice.)

Iată ca indicaţiunĭ câte-va cestiunĭ, pe carĭ concurenţiĭ vor trebuì să le examineze:

Suveranitatea poporuluĭ. Exerciţiul puterilor prin delegaţiune.

Despărţirea puterilor, delimitarea lor. Obligaţiunile militare. Dreptul public militar. Libertatea individuală şi restricţiunile eĭ în drept şi în practică. (In teorie e absolută, în practică nu există pentru ţĕrănime, muncitorĭ, etc.) Obligativitatea şi gratuitatea învĕţămîntuluĭ primar.

Excluderea femeilor de la drepturile politice şi de la unele drepturĭ civile.

Limitarea dreptuluĭ de a testà şi regimul familieĭ.

Intervenţiunea statuluĭ în cestiunĭ sanitare, industriale, etc.

Rolul statuluĭ ca representant al ideeĭ morale şi ca factor de progres, ntru cât reese din dreptul public.

· Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1** Septembre **1900**.

XI. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1901** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria literaturiĭ române de la Cantemir până la 1821, cu extragerĭ din autoriĭ aceleĭ epoce literare.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1** Septembre **1900**.

XII. *Premiul Princesa Alina Ştirbeĭ* se va decerne în sesiunea generală din anul **1902** pentru cea maĭ bună scriere în limba română despre:

Principiile morale şi creştinescĭ de carĭ trebue să se conducă părinţiĭ în educaţiunea copiilor lor.

«Acéstă scriere va arătă în mod metodic legile morale carĭ trebuesc să conducă pe om în viéţă şi mijlócele ce trebue întrebuinţate de părinţĭ şi de crescĕtorĭ, pentru ca germeniĭ cerinţelor morale să fie desvoltaţĭ şi întăriţĭ treptat în inima copiilor şi a tinerimiĭ, pentru ca voinţa acestora să fie îndrumată cu constanţă spre tot ce este bun şi virtuos, precum şi spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omuluĭ; în fine pentru ca copiiĭ şi tinerimea să fie de timpuriŭ ast-fel conduşĭ, ca germeniĭ celor bune să nu fie slăbiţĭ într'înşiĭ, iar germeniĭ celor rele să nu fie oploşiţĭ şi încuragiaţĭ.»

(Din *Actul de donaţiune.)*

Premiul este de 8.500 Leĭ, în care sumă se cuprind premiul autoruluĭ şi cheltuelile de tipărirea scrieriĭ (de *minimum* 30 cóle de tipar *garmond)* în 1.000 exemplare, din carĭ 800 ale autoruluĭ şi 200 ale Academieĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1** Septembre **1901**.

XIII. *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1902** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Studiŭ comparativ asupra dialectelor şi sub dialectelor române.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1** Septembre **1901**.

XIV. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1902** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Domnia luĭ Ştefan-cel-Mare.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septembre 1901.**

XV. *Premiul G. San-Marin*, în sumă de 2.000 Leĭ, dimpreună cu procentele acestuĭ fond până la acordarea premiuluĭ (decis. 6 Martie 1895), se va decerne în sesiunea generală din anul **1902** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Consideraţiunĭ asupra comerciuluĭ Românieĭ cu ţĕrile străine atât la Orient cât şi la Occident, începĕnd cu secolul XVI până în aniĭ din urmă.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la cancurs este până la **1 Septembre 1901.**

XVI. *Premiul Statuluĭ Lazăr*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1903** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic şi al composiţiuniĭ lor chimice.

Acest studiŭ va trebuì să cuprindă cel puţin:

I. Expunerea cunoscinţelor ce avem asupra:

a) întinderiĭ viilor, valoriĭ şi costuluĭ culturiĭ lor;

b) producţiuniĭ vinuluĭ saŭ a producţiunilor derivate şi a valoriĭ lor;

c) comerciuluĭ exterior de vinurí şi de producte derivate; şi

d) consumaţiuniĭ interióre de vinurĭ şi de producte derivate.

II. Descrierea a cel puţin patru din marile podgoriĭ din ţéră, luând de preferinţă douĕ din Muntenia şi douĕ din Moldova.

Descrierea va trebuì să cuprindă:

a) topografia generală;

b) exposiţiunea;

c) natura geologică şi petrografică a soluluĭ;

d) pe cât posibil climatul saŭ cel puţin datele meteorologice ale regiuniĭ;

e) descrierea speciilor de viţă cultivate, cu desemnurĭ de strugurĭ şi de frunze;

f) modul de cultură a viţeĭ şi costul lucruluĭ;

g) modul fabricăriĭ vinuluĭ şi eventual al productelor derivate;

h) producţiunea, valórea eĭ;
i) valórea viilor;
j) viile cele maĭ renumite;
k) analisa mecanică şi chimică a pămîntuluĭ din cel puţin treĭ viĭ pe podgorie, carĭ se deosibesc maĭ mult una de alta, fie prin calitatea saŭ cantitatea productelor, fie prin natura pămîntuluĭ;
l) analisa mustuluĭ fabricat din câte o singură specie de strugurĭ;
m) analisa musturilor fabricate din amestecurĭ de strugurĭ, aşà cum se face de ordinar prepararea lor în localitate; se vor analisà cel puţin musturile provenind din viile ale căror pămînturĭ aŭ fost analisate;
n) analisa vinurilor din acele podgoriĭ, analisându-se cel puţin vinurile din viile ale căror pămînturĭ aŭ fost analisate şi pe cât posibil vinurile produse în aceeaşĭ vie în diferiţĭ anĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1** Septembre 1902.

XVII. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1903** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Alcoolismul în România.

Lucrarea va cuprinde:
I. Un studiŭ statistic asupra consumaţiuniĭ diferitelor bĕuturĭ spirtóse în raport cu poporaţiunea.
II. Composiţiunea bĕuturilor spirtóse consumate:
a) Productele distilaţiuniĭ vătĕmătóre sănătăţiĭ;
b) Esenţele întrebuinţate la noĭ şi acţiunea lor fisiologică;
c) Influenţa materiilor prime stricate asupra productelor distilaţiuniĭ.
III. Patologia alcoolismuluĭ: cercetărĭ originale şi critice asupra bólelor şi lesiunilor produse de alcoolism în România în raport cu composiţiunea alcooluluĭ consumat.
IV. Raportul între alcoolism şi diferite alte bóle rĕspândite în ţĕră.
V. Consecinţele morale şi economice ale alcoolismuluĭ, cu date statistice.
Lucrarea va fi basată pe cercetărĭ originale.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1** Septembre 1902.

XVIII. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1903** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Expunerea finanţelor statuluĭ român de la 1859 până la 1902, cu o introducere asupra finanţelor Domniilor Regulamentare.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septembre 1902.**

XIX. *Premiul Alexandru Ioan Cuza,* de 10 000 Leĭ, dimpreună cu procentele aceste sume de la 1891 până la acordarea premiuluĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1904** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria Românilor de la Aurelian până la fundarea Principatelor.

Punctele de căpetenie ale programuluĭ sunt cele următóre:

1. Teritoriul colonisaţiuniĭ romane în ţĕrile din drépta şi din stânga Dunăriĭ-de-jos.
2. Teoriile vechĭ şi nouĕ despre originea şi locuinţele Românilor în cursul evuluĭ mediŭ.
3. Migraţiunea popórelor în ţĕrile dunărene şi înrîuririle reciproce dintre barbarĭ şi elementul roman, de la părăsirea Dacieĭ Traiane până la înfiinţarea Imperiuluĭ bulgar.
4. Româniĭ şi Bulgariĭ în timpul Imperiuluĭ bulgar şi al celuĭ româno-bulgar şi relaţiunile lor cu popórele din stânga Dunăriĭ.
5. Originile Principatelor române.

Lucrarea va fi întemeiată pe un studiŭ cât maĭ amănunţit şi consciinţios al isvórelor antice şi medievale: autorĭ, inscripţiunĭ, documente şi orĭ-ce resturĭ ale vechimiĭ, utilisându-se şi toponimia, limba şi în genere orĭ-ce fântână ce ar puté contribuì la lămurirea cestiuniĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septembre 1903.**

XX. *Premiul Statuluĭ Eliade-Rădulescu,* de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1904** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Epoca luĭ Mateiŭ Basarab şi Vasile Lupu.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septembre 1903.**

XXI. *Premiul Adamachi,* de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1904** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria poesieĭ lirice la Românĭ până la Alecsandri.

Scriitorul, care va întreprinde opera acésta, va începe lucrarea sa pentru întréga românime, de la timpurile cele maĭ depărtate ale poesieĭ nóstre, cercetând originile şi începuturile eĭ, până în sînul poesieĭ poporale. Va trece apoĭ în studiŭ pe larg poesia lirică din secolele precedente secoluluĭ XVIII, pe acea din secolul XVIII în special, şi va venì până în timpurile nóstre, descriind şi analisând în mod desvoltat pe toţĭ poeţiĭ liricĭ morţĭ astădĭ, până la Alecsandri exclusiv.

Lucrarea va fi întemeiată pe cea maĭ întinsă critică literară şi estetică, punênd în evidenţă nu numaĭ frumuseţile limbiĭ, ale formaţiuniĭ eĭ, ale locuţiunilor poetice, ale deosebitelor dialecte şi ale variantelor de prin provinciile române, ci oglindirea moravurilor, a sentimentelor şi, maĭ pre sus de tóte, a idealuluĭ urmărit de poporul român în poesia sa.

O prefaţă largă va introduce pe cetitor în opera acésta; ea va cuprinde un studiŭ pregătitor asupra poesieĭ lirice în genere.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septembre 1903.**

XXII. *Premiul Alexandru Bodescu,* de 1.500 Leĭ, dimpreună cu 1 000 Leĭ dăruiţĭ de d-l Ioan Kalinderu, se va decerne în sesiunea generală din anul **1904** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Monografia economică, statistică şi socială a uneĭ comune rurale din România şi a uneĭ comune rurale românescĭ de peste graniţă.

Monografia situaţiuniĭ economice a câte treĭ familiĭ de ţĕran, fruntaş, mijlocaş şi codaş, luate din cele douĕ comune, în total şése familiĭ.

Autorul se póte povăţuì, între altele, după lucrările şi după monografiile publicate de Societatea de Economie socială fundată de Leplay, cu reşedinţa la Paris (54 rue de Seine) după ale luĭ Buchenberger şi după ale luĭ I. Ionescu.

Se atrage atenţiunea doritorilor de a concurà că ceea ce se cere este maĭ multe fapte şi cifre şi cât maĭ puţine vorbe.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septembre 1903.**

XXIII. *Premiŭl Statuluĭ Lazăr*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1905** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Starea economică şi socială a Românieĭ actuale.

Lucrarea va înfăţişà un studiŭ şi un inventar asupra stăriĭ nóstre economice şi sociale, tractând despre tóte institutele economice şi sociale astădĭ existente.

Dăm aci, în resumat, împărţirea lucrăriĭ.

Teritoriŭ şi suprafaţă, cuprindênd, pe lângă suprafaţa Românieĭ, un studiŭ asupra terenuluĭ şi climeĭ, precum şi asupra divisiunilor administrative.

Populaţiunea cu ochire asupra trecutuluĭ. — Populaţiunea rurală şi urbană. — Mişcarea populaţiuniĭ. — Composiţiunea populaţiuniĭ.

Profesiunĭ şi clasificaţiunĭ diverse ale populaţiuniĭ.

Proprietatea din punct de vedere juridic, economic şi social.

Agricultura. — Administraţiune, — statistică, — teritoriŭ agricol. Cultura mare, medie şi mică.—Salariĭ agricole.—Sisteme de exploataţiune.

Plante cultivate. Cereale şi alte plante cultivate.

Animale domestice. — Speciile şi statistica animalelor domestice.

Producţiunea viilor în trecut şi present. — Berea şi alcoolul.

Pădurile — Suprafaţa şi regiunile păduróse. — Valórea pădurilor.

Industria.—Starea industrieĭ.—Regimul industrial.—Salariĭ industriale.—Industria mare şi mică.

Mine şi cariere. — Ochire generală asupra stăriĭ industrieĭ miniere în România. — Exploataţiunea de mine şi cariere.

Comerciul interior şi comerciul exterior. — Ochire asupra trecutuluĭ şi studiŭ asupra stăriĭ actuale.

Căĭ de transport pe uscat. Navigaţiunea maritimă şi fluvială.

Poste şi telegrafe. — Ochire asupra trecutuluĭ. — Starea actuală.

Monete. — Sistemul monetar. — Statistica monetară.

Credit, băncĭ şi instituţiunĭ de prevedere. — Banca Naţională. — Creditul funciar rural şi cel urban. — Casse de economie. — Asigurărĭ. — Societăţĭ de ajutor mutual şi cooperative.

Finanţe publice. — Sistemul budgetar al Românieĭ. — Budgetul Statuluĭ. — Sistemul de imposite. — Veniturile Statuluĭ.

Finanţe locale. — Statistica finanţelor locale, judeţene şi comunale.

Datoria publică. — Studiŭ comparativ cu străinătatea.

Un capitol special se va consacrà pentru starea actuală a Românieĭ, cuprindênd tóte gradele de învĕţămînt şi tóte aşezămintele de cultură.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1904.

XXIV. *Premiul Adamachi*, de 5.000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1905** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Poporul român din Ungaria şi Transilvania de la începutul secoluluĭ XVIII încóce.

Scrierea va cuprinde:

1. Starea morală, juridică și economică a poporuluĭ român de la începutul secoluluĭ XVIII încóce. Faptele carĭ aŭ avut cea maĭ mare înrîurire asupra desvoltăriĭ culturale a poporuluĭ român în decursul aceluĭ secol.

2. Mișcările etnice, politice și sociale ale Românilor din Ungaria și Transilvania înainte și după reformele luĭ Iosif II.

3. Scopurile urmărite de Maghiarĭ până la 1848. Normele și tendințele administrative imperialiste; viéța religiósă, intelectuală și economică a Românilor până la 1848.

4. Epoca de la 1848 până la 1866. Incercările de înțelegere între Maghiarĭ și Românĭ. Luptele dintre aceste două popóre. Mĕsurile luate de guvernul absolutist. Reforme în legislațiune și administrațiune. Reorganisarea bisericiĭ române de către Șiaguna pe base nouĕ. Desvoltarea culturală a Românilor.

5. Inființarea regimuluĭ dualist. Promisiunile făcute Românilor. Legile naționalităților. Desființarea autonomieĭ Transilvanieĭ. Regimul dualismuluĭ. Starea Românilor sub acest dualism.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septembre 1904.**

XXV. *Premiul Neuschotz*, de 2000 Leĭ, se va decerne în sesiunea generală din anul **1905** celeĭ maĭ bune lucrărĭ scrise în limba română asupra următoruluĭ subiect:

Istoria vămilor în România de la început și până în ḑilele nóstre.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la **1 Septembre 1904.**

XXVI. *Premiul Princesa Alina Știrbeĭ* se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** pentru cea maĭ bună scriere în limba română despre:

Istoria Românieĭ de la fundarea Dacieĭ până la finele secoluluĭ present, pentru usul și întărirea simțimintelor patriotice ale tuturor cetățenilor.

«In acéstă istorie trebue să reésă firul conducĕtor al desvoltăriĭ statuluĭ român, greutățile ce poporul a avut de învins, suferințele ce a îndurat, efectele înfricoșate ale dominațiunilor străine, luptele ce el a purtat pentru a susține naționalitatea sa neatinsă, redeșteptarea neamuluĭ românesc dovedită prin luptele eroice interne și externe susținute maĭ ales de la începutul secoluluĭ, încununată prin independența redobîndită și regatul înălțat de virtutea românéscă însăși, — asigurată pentru vecie, precum

va da Dumnedeŭ, prin succesele și progresele ce poporul va desăvîrșì neîncetat.» (Din *Actul de donațiune.)*

Premiul este de 8.500 Leĭ, în care sumă se cuprind premiul autoruluĭ și cheltuelile de tipărirea scrieriĭ (de *minimum* 30 cóle de tipar *garmond)* în 1.000 exemplare, din carĭ 800 ale autoruluĭ și 200 ale Academieĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1905.

XXVII. *Premiul Princesa Alina Știrbeĭ* se va decerne în sesiunea generală din anul **1910** pentru cea maĭ bună:

Carte de lectură pentru școlele secundare.

«Acéstă carte va cuprinde în întâia parte descripțiunĭ ale naturiĭ și ale puterilor naturiì și în a doua parte narațiunĭ despre evenimentele istorice însemnate și despre viéța bărbaților celor marĭ aĭ națiuniĭ române și aĭ altor popóre. Descripțiunile saŭ narațiunile vor fi saŭ bucățĭ originale saŭ traducțiunĭ bine făcute. In tot casul, alegerea se va face din tot ce literatura românéscă saŭ străină posedă maĭ clasic și va avé în vedere desvoltarea iubiriĭ naturiĭ și a simțimintelor patriotice și virtuóse.» (Din *Actul de donațiune.)*

Premiul este de 8.500 Leĭ, în care sumă se cuprind premiul autoruluĭ și cheltuelile de tipărirea scrieriĭ (de *minimum* 30 cóle de tipar *garmond*) în 1.000 exemplare, din carĭ 800 ale autoruluĭ și 200 ale Academieĭ.

Terminul presentăriĭ manuscriptelor la concurs este până la 1 Septembre 1909.

* * *

Notă. — Manuscriptele lucrărilor puse la concursurile premiilor de sub N-riĭ VII—XXVII se vor presentà anonime, purtând o devisă, care va fi reprodusă pe un plic sigilat cuprindênd numele concurentuluĭ.

Academia își reservă dreptul de a tipărì în publicațiunile sale lucrările ce se vor premià.

Premiile se vor da autorilor numaĭ după tipărirea lucrărilor premiate.

Concurenții sunt obligațĭ a arătà tot-deauna în scris pentru care anume premiŭ presintă lucrările la concurs.

PERSONALUL

ACADEMIEI ROMÂNE

LA 6 APRILIE 1900.

MEMBRII ACADEMIEI.

I. SECȚIUNEA LITERARĂ.

1.	**Caragiani** *Ioan,*	numit la	22	Aprilie	1866
	Hasdeŭ *Bogdan P.,*	ales »	13	Septembre	1877
	Maiorescu *Titu,*	numit »	20	Iulie	1867
	Naum *Anton,*	ales »	11	Martie	1893
5.	**Negruzzi** *Iacob C.,*	» »	26	»	1881
	Ollănescu *Dimitrie C.,*	» »	11	»	1893
	Philippide *Al.*	» »	1	Aprilie	1900
	Pușcariu *Ioan,*	» »	4	»	»
	Quintescu *Nicolae,*	» »	14	Septembre	1877
10.	**Sbiera** *Ioan,*	numit »	11	Iunie	1866
	Tocilescu *Gr. G.,*	ales »	22	Martie	1890
	Vulcan *Iosif,*	» »	30	»	1891

II. SECȚIUNEA ISTORICĂ

1.	**Babeș** *Vincențiŭ,*	numit la	22	Aprilie	1866
	Ionescu *Nicolae,*	» »	2	Iunie	1867
	Erbiceanu *Constantin,*	ales »	8	Aprilie	1899
	Kalinderu *Ioan,*	» »	13	Martie	1893
5.	**Maniu** *Vasile,*	» »	12	Septembre	1876
	Marian *Simeon Fl.,*	» »	26	Martie	1881
	Marienescu *At. M.,*	» »	»	»	»
	Moldovanu *Ioan M.,*	» »	11	Aprilie	1894
	Popea *Nicolae Episcop,*	» »	8	»	1899

10. **Sturdza** *Dimitrie A.*,	ales	la	15	Septembre	1871
Urechiă *Vasile A.*,	numit	»	22	Aprilie	1866
Xenopol *Alexandru D.*,	ales	»	11	Martie	1893

III. ȘECȚIUNEA ȘCIINȚIFICĂ.

1. **Aurelian** *Petre S.*,	ales	la	9	Septembre	1871
Babeș *Dr. Victor*,	»	»	11	Martie	1893
Fălcoianu *Ștefan*,	»	»	13	Septembre	1876
Felix *Dr. Iacob*,	»	»	30	Iunie	1879
5. **Haret** *Spiru*,	»	»	31	Martie	1892
Istrati *Dr. C. I.*,	»	»	7	Aprilie	1899
Kretzulescu *Nicolae*,	»	»	9	Septembre	1871
Poni *Petre*,	»	»	30	Iunie	1879
Porcius *Florian*,	»	»	10	Martie	1882
10. **Saligny** *Anghel*,	»	»	7	Aprilie	1897
Ștefănescu *Grigorie*,	»	»	12	Septembre	1876
Teclu *Nicolae*,	»	»	2	Iulie	1879

MEMBRIĬ ACADEMIEĬ ROMÂNE DECEDAȚĬ.

1. **Alecsandri** (Vasile). — Numit cu decretul No. 892 din 2 Iunie 1867.—Decedat la 22 August 1890.

Bacaloglo (Emanoil).—Ales la 29 Iunie 1879.—Decedat la 30 August 1891.

Barițiu (Gheorghe). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 21 Martie (3 Aprilie) 1893.

Brândză (Dr. Dimitrie).—Ales la 30 Iunie 1879.—Decedat la 3 August 1895.

5. **Chițu** (Gheorghe).—Ales la 27 Iunie 1879.—Decedat la 28 Octobre 1897.

Cipariu (Timoteiŭ). — Numit cu decretùl No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 22 August (3 Septembre) 1887.

Cobălcescu (Grigorie).—Ales la 29 Martie 1886. Decedat la 21 Maiŭ 1892.

Cozacovicĭ (Dimitrie).—Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866.—Decedat la 21 August 1868.

Dimitrovicĭ (Ambrosiŭ). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 3 (15) Iulie 1866.

10. **Eliade-Rădulescu** (Ioan). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 27 Aprilie 1872.

Fĕtu (Dr. Anastasie). — Ales la 11 Septembre 1871. — Decedat la 3 (15) Martie 1886.

Fontaninu (Gheorghe M.). — Ales la 10 Septembre 1870. — Decedat la 24 Aprilie 1886.

Ghica (Ion).— Ales la 13 August 1874.— Decedat la 22 Aprilie 1897.

Hasdeŭ (Alexandru). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septembre 1870. — Decedat la 9 Novembre 1872.

15. **Hodosiu** (Iosif). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 28 Novembre 1880.

Hurmuzaki (Alexandru). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 8 Martie 1871.

Hurmuzaki (Eudoxiŭ). — Ales la 2 August 1872. — Decedat la 29 Ianuarie (10 Februarie) 1874.

Kogălniceanu (Michail). — Ales la 16 Septembre 1868. — Decedat la 20 Iunie 1891.

Laurianu (August Treboniŭ). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 25 Februarie 1881.

20. **Massimu** (Ioan C.) — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 2 Iunie 1877.

Melchisedec (Episcop). — Ales la 10 Septembre 1870. — Decedat la 16 Maiŭ 1892.

Mocioni (Andreiŭ). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septembre 1870. — Decedat la 23 Aprilie (5 Maiŭ) 1880.

Munteanu (Gavril). Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 17 (29) Decembre 1869.

Negruzzi (Constantin). — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 25 August 1868.

25. **Odobescu** (Alexandru). — Ales la 10 Septembre 1870.— Decedat la 11 Novembre 1895.

Papadopol-Calimach (Alexandru). — Ales la 12 Septembre 1876. — Decedat la 18 Iunie 1898.

Papiŭ-Ilarianu (Alexandru). — Ales la 16 Septembre 1868. — Decedat la 11 (23) Octobre 1878.

Poenaru (Petre). — Ales la 10 Septembre 1870. — Decedat la 2 Octobre 1875.

Roman (Alexandru).—Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Decedat la 15 (27) Septembre 1897.

30. **Rosetti** (Constantin A.) — Numit cu decretul No. 829 din 2 Iunie 1867. — Decedat la 8 Aprilie 1885.

Sion (Gheorghe). — Ales la 16 Septembre 1868. — Decedat la 1 Octobre 1892.

Stamati (Constantin). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. —Decedat la 26 Maiŭ 1876.

Străjescu (Ioan). — Numit cu decretul No. 698 din 22 Aprilie 1866. — Demisionat şi ales membru onorar la 12 Septembre 1870. — Decedat la 4 Octobre 1873.

Vasiciu (Dr. Paul). — Ales la 2 Iulie 1879. — Decedat la 20 Iunie (2 Iulie) 1881.

MEMBRI ONORARI.

M. S. CAROL I, *Regele României.*

Protector al Academieĭ Române

Preşedinte onorar.

(15 Septembre 1878)

M. S. ELISABETA, *Regina Românieĭ* (Carmen Sylva).

(30 Martie 1881)

A. S. R. FERDINAND, *Principe al Românieĭ.*

(15 Martie 1890)

A. S. R. VICTOR EMANUEL DE SAVOIA,

Principe Regal al Italieĭ.

(6 Martie 1890)

5. **Ascoli** *Graz. Isaia* (Milan). — Ales la 13 Septembre 1877.
d'Avril *Baron Adolphe* (Paris). — Ales la 7 Septembre 1871.
Benndorf *Otto* (Viena). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Bormann *Eugen* (Viena). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Capellini *Cav. Ioan* (Bolonia). — Ales la 7 Septembre 1871.
10. **Dahn** *Felix* (Breslau). — Ales la 12 Aprilie 1894.
De Gubernatis *Angelo* (Roma). — Ales la 22 Martie 1895.
Domaszewski *Alfred de* (Heidelberg). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Fröhner *Wilhelm* (Paris). — Ales la 9 Septembre 1871.
Gonata *Ştefan* (Basarabia). — Ales la 12 Septembre 1870.
15. **Grădişteanu** *Petre* (Bucurescĭ). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Grant-Duff *M. E.* (Madras, India). — Ales la 12 Septembre 1875.
Grigorescu *Nicolae* (Bucurescĭ). — Ales la 8 Aprilie 1899.
Hirschfeld *Otto* (Berlin). — Ales la 13 Aprilie 1894.
Hurmuzaki *Nicolae* (Cernăuţĭ). — Ales la 2 Aprilie 1883.
20. **Iosif Naniescu** *I. P. S. S. Mitrop. Mold.* (Iaşĭ). — Ales la 16 Aprilie 1888.
Léger *Louis* (Paris). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Marsy *Comite de* (Compiègne). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Mihalyi *Dr. Victor,* Archiepiscop (Blaj). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Mommsen *Teodor* (Berlin). — Ales la 3 Iulie 1879.
25. **Müller** *Max* (Oxford). — Ales la 12 Septembre 1875.

Petruszewicz *A. S.* (Lemberg). — Ales la 22 Martie 1890.
Picot *Emile* (Paris). — Ales la 31 Maiŭ 1879.
Rambaud *Alfred* (Paris). — Ales la 22 Martie 1895.
Rosetti *Teodor* (Bucurescĭ). — Ales la 26 Martie 1891.
30. **Schuhardt** *Hugo* (Graz). — Ales la 13 Septembre 1877.
Stanley of Alderley *Lord Henry* (Londra). — Ales la 7 Septembre 1871.
Tobler *Adolf* (Berlin). — Ales la 30 August 1875.

MEMBRI ONORARĬ DECEDAŢI.

1. **Adrian** (General Gheorghe). — Ales la 13 Septembre 1875. — Decedat la 15 Octobre 1889.

Baillon (H.) — Ales la 28 Martie 1887. — Decedat la 7 Iulie 1895.

Bataillard *(Paul)*. — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 1 (13) Martie 1894.

Biondelli (Bernardino). — Ales la 7 Septembre 1871. — Decedat la 29 Iunie. (11 Iulie) 1886.

5. **Bock** (Dr. Francisc). — Ales la 9 Septembre 1871. — Decedat la 19 Aprilie (1 Maiŭ) 1899.

Bosianu (Constantin). — Ales la 30 Iunie 1879. — Decedat la 21 Martie 1882.

Brătianu (Ioan C.) — Ales la 19 Martie 1885. — Decedat la 4 Maiŭ 1891.

Câmpeanu *(Petre)*. — Ales la 10 Septembre 1871. — Decedat la 15 Aprilie 1893.

Cecchetti (Bartolomeŭ). — Ales la 22 Martie 1890. — Decedat la 4 (16) Martie 1890.

10. **Chasles** (Philarète). — Ales la 9 Septembre 1871. — Decedat la 18 Iulie 1873.

Cihac (Alexandru). — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 29 Iulie (10 August) 1887.

Cihac (Dr. Iacob). — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 17 (29) Novembre 1888.

Creţianu (Gheorghe). — Ales la 22 Martie 1882. — Decedat la 6 August 1887.

Cuciureanu (Dr. Gheorghe).—Ales la 10 Septembre 1871.—Decedat la 10 (22) Ianuarie 1886.

15. **Desjardins** (Ernest). — Ales la 9 Septembre 1871.—Decedat la 9 (21) Octobre 1886.

Diefenbach (Lorenz).—Ales la 15 Aprilie 1880.—Decedat la 16 (28) Martie 1883.

Diez (Frederic). — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 17 (29) Maiŭ 1876.

Egger (Emil). — Ales la 7 Septembre 1871. — Decedat la 18 (30) August 1885.

Grădișteanu (Grigorie). — Ales la 30 Iunie 1879. — Decedat la 28 Februarie 1892.

20. **Haynald** (Cardinal Ludovic).—Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 4 (16) Iulie 1891.

Ioanid (Gheorghe).—Ales la 10 Septembre 1871. —Decedat la 27 Decembre 1888.

Ionescu (Ion). — Ales la 1 Aprilie 1884. — Decedat la 17 Decembre 1891

Kotzebue (Wilhelm de).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 24 Octobre 1887.

Kretzulescu (Constantin). — Ales la 10 Septembre 1871. — Decedat la 20 Martie 1884.

25. **Lasteyrie** (Comite Ferdinand de).—Ales la 9 Septembre 1871.—Decedat la 14 Maiŭ 1879.

Lepsius (Richard).—Ales la 30 August 1875.—Decedat la 10 Iulie 1884.

Linas (Charles de). — Ales la 9 Septembre 1871. — Decedat la 14 (26) Aprilie 1887.

Longperrier (Adrien de).—Ales la 7 Septembre 1871.—Decedat la 14 Ianuarie 1882.

Mangiuca (Simeon). — Ales la 22 Martie 1890. —Decedat la 22 Novembre 1890.

30. **Miklosich** (Dr. Franz de). — Ales la 15 Aprilie 1880. — Decedat la 7 (19) Martie 1891.

Monlau (Filip). — Ales la 12 Septembre 1870. — Decedat la 16 Februarie 1871.

Mureşianu (Iacob).—Ales la 17 Septembre 1877.—Decedat la 17 (29) Septembre 1887.

Polizu (Dr. Gheorghe A.). — Ales la 10 Septembre 1871. — Decedat la 18 Octobre 1886.

Quinet (Edgar). — Ales la 15 Septembre 1869. — Decedat la 27 Martie 1875.

35. **Sella** (Quintino).— Ales la 2 Aprilie 1883.— Decedat la 15 Martie 1884.

Silaşi (Dr. Gr.). — Ales la 13 Septembre 1877. — Decedat la 5 (17) Ianuarie 1897.

Steenstrup (Johannes Japetus Smith). — Ales la 12 Septembre 1870. — Decedat la 8 (20) Iunie 1897.

Suruceanu (Ioan Cassian).—Ales la 11 Aprilie 1888.—Decedat la 18 Novembre 1897.

Szabo (Dr. Iosif). — Ales la 30 August 1872. — Decedat la 15 Decembre 1874.

40. **Şiaguna** (Mitropolitul Andreiŭ).— Ales la 7 Septembre 1871.—Decedat la 16 Iunie 1873.

Torma (Carol). — Ales la 22 Martie 1882. — Decedat la 17 Februarie (1 Martie) 1897.

Ubicini (A.). —Ales la 9 Septembre 1871.—Decedat la 15 (27) Octobre 1884.

Uvaroff (Alexis S.).—Ales la 9 Septembre 1871.—Decedat la Februarie 1885.

Vegezzi-Ruscalla (G.). — Ales la 15 Septembre 1869. — Decedat la 17 (29) Decembre 1885.

45. **White** (Sir William A.).—Ales la 17 Martie 1885.—Decedat la 16 (28) Decembre 1892.

MEMBRI CORESPONDENȚI.

I. Pentru Secțiunea Literară.

Românĭ:

1. **Bengescu** *Gheorghe* (Bucurescĭ). — Ales la 2 Aprilie 1883.
Bianu *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 25 Martie 1887.
Boiu *Zaharia* (Sibiiŭ). — Ales la 13 Septembre 1877.
Burada *Teodor T.* (Iașĭ). — Ales la 25 Martie 1887.
5. **Coșbuc** *Gheorghe* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1900.
Densușianu *Aron* (Iașĭ). — Ales la 13 Septembre 1877.
Gane *Nicolae* (Iașĭ). — Ales la 23 Martie 1882.
Ionnescu-Gion *G. I.* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Laurian *D. Aug.* (Bucurescĭ). — Ales la 13 Septembre 1877.
10. **Mărgărit** *Apostol* (Bitolia). — Ales la 3 Aprilie 1889.
Nenițescu *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 18 Martie 1896.
Speranția *Teodor D.* (Bucurescĭ). — Ales la 30 Martie 1891.
Șerbănescu *Colonel T.* (Brăila). — Ales la 12 Aprilie 1894.
Zamfirescu *Duiliu* (Roma).—Ales la 1 Aprilie 1898.
15. — Loc vacant.

Străinĭ:

1. **Jarník** *Dr. Ioan Urban* (Praga). — Ales la 28 Maiŭ 1879.
Lecomte du Noüy *A.* (Bucurescĭ). — Ales la 25 Martie 1887.
Rosny *Léon de* (Paris). — Ales la 13 Septembre 1877.
Schrader *Otto* (Jena). — Ales la 30 Martie 1891.
5. **Weigand** *Dr. Gustav* (Lipsca). — Ales la 31 Martie 1892.

II. Pentru Secțiunea Istorică.

Românĭ:

1. **Bogdan** *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 31 Martie 1892.
Broșteanu *Petre* (Reșița). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Densușianu *Nicolae* (Bucurescĭ). — Ales la 6 Aprilie 1880.

Goldiş *Iosif Episcop* (Arad). — Ales la 22 Martie 1882.
5. **Iorga** *Nicolae* (Bucurescĭ). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Onciul *Dr. Dimitrie* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1889.
Tanoviceanu *Ioan* (Iaşĭ). — Ales la 9 Aprilie 1897.
Slavicĭ *Ioan* (Bucurescĭ). — Ales la 22 Martie 1882.
Stefanelli *T. V.* (Câmpulung, Bucovina).—Ales la 31 Martie 1898.
10. **Suţu** *Michail* (Bucurescĭ). — Ales la 1 Aprilie 1884.
Vizanti *Andreiŭ* (Iaşĭ).— Ales la 23 Martie 1882.
— Loc vacant.
— » »
— » »
15. — » »

Străinĭ:

1. **Ghedeon** *Emanuel* (Constantinopole).—Ales la 2 Aprilie 1891.
Jung *Dr. Julius* (Praga).—Ales la 13 Septembre 1877.
Kaluzniacki *Dr. Emil* (Cernăuţĭ).—Ales la 20 Martie 1890.
Legrand *Emile* (Paris).—Ales la 13 Septembre 1877.
5. **Odhner** *C. T.* (Stockholm).—Ales la 20 Martie 1890.
Tamm *Traugott* (Bucurescĭ).—Ales la 2 Aprilie 1891.

III. Pentru Secţiunea Sciinţifică.

Românĭ:

1. **Brătianu** *C. I. General* (Bucurescĭ).—Ales la 10 Aprilie 1899.
Climescu *C.* (Iaşĭ).—Ales la 31 Martie 1892.
Cosmovicĭ *Leon* (Iaşĭ).—Ales la 11 Martie 1893.
Culianu *N.* (Iaşĭ).—Ales la 1 Aprilie 1889.
5. **Hepites** *Ştefan C.* (Bucurescĭ).—Ales la 15 Aprilie 1880.
Kalinderu *Dr. N.* (Bucurescĭ)—Ales la 20 Martie 1890.
Marinescu *Dr. G.* (Bucurescĭ).— Ales la 10 Aprilie 1899.
Negreanu *Dimitrie* (Bucurescĭ).—Ales la 11 Martie 1893.
Petrescu *Dr. Zaharia* (Bucurescĭ).—Ales la 18 Martie 1885.
10. **Robescu** *C. F.* (Bucurescĭ).—Ales la 10 Septembre 1871.
Romniceanu *Dr. Gr.* (Bucurescĭ).—Ales la 20 Martie 1890.
Suţu *Dr. Alexandru* (Bucurescĭ).—Ales la 11 Aprilie 1888.
Ştefănescu *Sava* (Bucurescĭ).—Ales la 11 Martie 1893.
Viţu *Alexandru* (Bucurescĭ).—Ales la 7 Aprilie 1897.
15. — Loc vacant.

MEMBRI CORESPONDENŢI DECEDAŢI.

1. **Assaky** (Dr. G.).—Ales la 20 Martie 1890.—Decedat la 22 Aprilie 1899.

Bamberg (Dr. Felix).—Ales la 2 Aprilie 1891.—Decedat la 31 Ianuarie (12 Februarie) 1893.

Barcianu (Sava Popovicĭ).—Ales la 15 Septembre 1869.—Decedat la 17 (29) Martie 1879.

Codrescu (Teodor).—Ales la 2 Aprilie 1886.—Decedat la 22 Martie 1894.

5. **Esarcu** (Constantin).—Ales la 1 Aprilie 1884.—Decedat la 8 Iunie 1898.

Gogu (Constantin).—Ales la 3 Aprilie 1889.—Decedat la 30 Ianuarie 1897.

Janka (Victor).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 9 (21) August 1890.

Kanitz (August).—Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 30 Iunie (12 Iulie) 1896.

Lambrior (Alexandru).—Ales la 2 Martie 1882.—Decedat la 20 Septembre 1883.

10. **Meşiota** (Ioan).—Ales la 13 Septembre 1877.—Decedat la 19 Ianuarie 1878.

Obedenaru (Dr. Michail G.)—Ales la 10 Septembre 1871.—Decedat la 9 (21) Iulie 1885.

Petrino (Dimitrie).—Ales la 17 Septembre 1877.—Decedat la 29 Aprilie 1878.

Popescu (Ioan).—Ales la 13 Septembre 1877.—Decedat la 3 (15) Martie 1892.

Pop (Gavril).—Ales la 7 Septembre 1871.—Decedat la 27 Maiŭ 1883.

15. **Roman** (Visarion).—Ales la 13 Septembre 1877.—Decedat la 29 Aprilie (11 Maiŭ) 1885.

Schuyler (Eugen).—Ales la 12 Martie 1885.—Decedat la 16 (28) Iulie 1890.

Vârgolicĭ (Ştefan).—Ales la 25 Martie 1887.—Decedat la 29 Iulie 1897.

OFICIILE ACADEMIEĬ ROMÂNE IN ANUL 1900—1901.

A. PERSONALUL DELEGAŢIUNIĬ.

Preşedinte al Academieĭ Române . . . . **Poni** *P.*
Asesorĭ (Vice-Preşedinţĭ) din *Secţiunea Literară* . **Negruzzi** *I. C.*
din *Secţiunea Istorică* . . **Urechiă** *V. A.*
din *Secţiunea Sciinţifică* . **Aurelian** *P. S.*
Secretar General (pe 7 anĭ, 1898—1905) . . . . . **Sturdza** *D. A.*

B. PERSONALUL SECŢIUNILOR.

I. SECŢIUNEA LITERARĂ.

Preşedinte . . . . **Tocilescu** *Gr. G.* (Bucurescĭ)
Vice-Preşedinte . . . . **Vulcan** *Iosif* (Oradea-Mare)
Secretar (pe 7 anĭ, 1897—1904) . . . . **Quintescu** *N.* (Bucurescĭ)

Membri: **Caragiani** *Ioan* (Iaşĭ), **Hasdeŭ** *B. P.* (Câmpina), **Maiorescu** *T.* (Bucurescĭ), **Naum** *A.* (Iaşĭ), **Negruzzi** *I. C.* (Bucurescĭ), **Ollănescu** *D. C.* (Bucurescĭ), **Philippide** *A.* (Iaşĭ), **Puşcariu** *I.* (Bran), **Sbiera** *Ioan* (Cernăuţĭ).

II. SECŢIUNEA ISTORICĂ.

Preşedinte . . . . **Urechiă** *V. A.* (Bucurescĭ)
Vice-Preşedinte . . . . **Erbiceanu** *C.* (Bucurescĭ)
Secretar (pe 7 anĭ, 1900—1907) . . . . **Maniu** *Vasile* (Bucurescĭ)

Membri: **Babeş** *Vincenţiŭ* (Budapesta), **Ionescu** *N.* (Iaşĭ), **Kalinderu** *I.* (Bucurescĭ), **Marian** *S. Fl.* (Sucéva), **Marienescu** *At. M.* (Oradea-Mare), **Moldovanu** *I. M.* (Blaj), **Popea** *Episcop N.* (Caransebeş), **Sturdza** *D. A.* (Bucurescĭ), **Xenopol** *A. D.* (Iaşı).

III. SECŢIUNEA SCIINŢIFICĂ.

Preşedinte . . . . **Aurelian** *P. S.* (Bucurescĭ)
Vice-Preşedinte . . . . **Fălcoianu** *Şt.* (Bucurescĭ)
Secretar (pe 7 anĭ, 1900—1907) . . . . . . **Ştefănescu** *Gr.* (Bucurescĭ)

Membri: **Babeş** *Dr. V.* (Bucurescĭ), **Felix** *Dr. I.* (Bucurescĭ), **Haret** *Sp.* (Bucurescĭ), **Istrati** *Dr. C. I.* (Bucurescĭ), **Kretzulescu** *N.* (Bucurescĭ), **Poni** *P.* (Iaşĭ), **Porcius** *Florian* (Rodna), **Saligny** *Anghel* (Bucurescĭ), **Teclu** *Nicolae* (Viena)

C. PERSONALUL COMISIUNILOR

I. Comisiunea permanentă a Bibliotecii.

Membri: **Quintescu** *N.*, Secretarul Secţiunii Literare.
Maniu *V.*, » » Istorice.
Ştefănescu *Gr.*, » » Sciinţifice.

II. Membru conservator al Colecţiunii Numismatice: **Sturdza** *D. A.*

III. Comisiunea pentru cercetarea cărţilor tipărite intrate la concurs pentru:

Marele Premiŭ Năsturel-Herĕscu, de 12.000 Leĭ, destinat celeĭ maĭ bune cărţĭ în limba română, *cu conţinut de orĭ-ce natură,* publicate de la 1 Ianuarie 1897 până la 31 Octobre 1900;

Premiul Eliade-Rădulescu, de 5.000 Leĭ, destinat celeĭ maĭ bune cărţĭ în limba română, *cu conţinut literar,* publicate de la 1 Novembre 1898 până la 31 Octobre 1900;

Premiul Adamachi, de 5.000 Leĭ, destinat celeĭ maĭ bune cărţĭ în limba română, *cu cuprins moral de orĭ-ce natură,* apărute de la 1 Novembre 1899 până la 31 Octobre 1900;

Din Secţiunea Literară: **Naum** *A.*, **Tocilescu** *Gr. G.*, **Vulcan** *I.*
» » Istorică: **Marian** *S. Fl.*, **Urechiă** *V. A.*, **Xenopol** *A. D.*,
» » Sciinţifică: **Aurelian** *P. S.*, **Babeş** *Dr. V.*, **Saligny** *A.*

IV. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiuluĭ Statuluĭ Lazăr, de 5.000 Leĭ, din 1901, care se va decerne celeĭ maĭ bune lucrărĭ asupra subiectuluĭ:

«*Fauna ichtiologică a Românieĭ*».

Aurelian *P. S.*, **Istrati** *Dr. C. I.*, **Ştefănescu** *Gr.*

V. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiuluĭ Adamachi, de 5.000 Leĭ, din 1901, care se va decerne celeĭ maĭ bune lucrărĭ asupra subiectuluĭ:

«*Istoria literaturiĭ române de la Cantemir până la 1821, cu extragerĭ din autoriĭ aceleĭ epoce literare*».

Hasdeŭ *B. P.*, **Urechiă** *V. A.*, **Xenopol** *A. D.*

VI. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiuluĭ Alexandru Ioan Cuza, din 1901, de 6.000 Leĭ, care se va decerne celeĭ maĭ bune lucrărĭ asupra subiectuluĭ:

«*Istoria critică asupra chinezatelor şi districtelor autonome româneseĭ din Transilvania, Ungaria şi Banat,* etc.».

Babeş *V.*, **Hasdeŭ** *B. P.*, **Xenopol** *A. D.*

VII. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiuluĭ Anastasie Fĕtu, de 3.000 Leĭ, din 1901, care se va decerne celeĭ maĭ bune:

«Charte agronomice a Românieĭ».

Aurelian *P. S.*, **Poni** *P.*, **Saligny** *A.*

VIII. Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiuluĭ Neuschotz, de 2.000 Leĭ, din 1901, care se va decerne celeĭ maĭ bune lucrărĭ asupra subiectuluĭ:

«Expunerea principiilor conducĕtóre ale dreptuluĭ public modern al Românieĭ, etc.».

Maiorescu *T.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Xenopol** *A. D.*

IX. Comisiunea financiară:

Haret *Sp.*, **Saligny** *A.*, **Ştefănescu** *Gr.*

X. Comisiunea fundaţiuniĭ Adamachi:

Haret *Sp.*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

XI. Comisiunea fundaţiuniĭ Otteteleşanu:

Kalinderu *I.*, **Negruzzi** *I. C.*, **Sturdza** *D. A.*

XII. Comisiunea fondurilor Ioan Fĕtu şi Ioan Scorţeanu:

Aurelian *P. S.*, **Negruzzi** *I. C*, **Sturdza** *D. A.*,

XIII. Comisiunea fundaţiuniĭ Ioan Agaricĭ:

Aurelian *P. S.*, **Ionescu** *N.*, **Tocilescu** *Gr. G.*

XIV. Comisiunea fundaţiuniĭ Take Petre Anastassiu:

Aurelian *P. S.*, **Kalinderu** *I.*, **Sturdza** *D. A.*

XV. Comisiunea Dicţionaruluĭ limbeĭ române:

Kalinderu *I.*, **Maiorescu** *T.*, **Quintescu** *N.*, **Sturdza** *D. A.*, **Tocilescu** *Gr. G.*

CUPRINSUL

PARTEA I.

ŞEDINŢELE ORDINARE DIN ANUL 1899—1900.

Anexe

PARTEA II.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1900.

Pagina

Pagina

III. Secțiunea literară.

IV. Secțiunea istorică

V. Secțiunea sciințifică

VI. Comisiunea financiară.

VII. Fundațiunea Vasile Adamachi.

VIII Fundațiunea Otteteleșanu.

Pagina

IX Comisiunea Bibliotecii.

X. Comisiunea fondurilor Ioan Fĕtu și Ioan Scorțeanu pentru cărțĭ didactice și religióse

XI. Comisiunea premiilor anuale pe 1900.